

Lubomira Tyszler

Terra sigillata na ziemiach Polski. Cz. 2 : katalog i tablice

Acta Archaeologica Lodziensia nr 43/44, 7-218

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KATALOG

Uwagi ogólne

Katalog obejmuje *terra sigillata* ze 150 stanowisk z ziem Polski (stan badań do 1995 r. włącznie), na których wystąpiła, bądź wzmiankowana była w literaturze, ta kategoria zabytku. W aneksie umieszczono dodatkowo stanowiska z ziem Polski z *sigillata* niepewnymi.

Układ katalogu przedstawia się następująco:

I. Informacje ogólne: 1/ nazwa miejscowości, województwo i numer stanowiska, 2/ krótka informacja dotycząca okoliczności znalezienia *terra sigillata* oraz lat odkrycia i prowadzonych badań na stanowisku, które nie pozostają bez wpływu na ocenę wartości materiału badawczego (zwłaszcza w odniesieniu do zbiorów przedwojennych, często niepełnych i przemieszanych), 3/ zbiory – miejsce przechowywania materiału oraz numery inwentarzowe lub katalogowe (umieszczone bezpośrednio przy materiałach dla znalezisk wpisanych pod różnymi numerami), 4/ literatura ogólna dotycząca znalezisk *sigillata* z poszczególnych stanowisk.

II. Informacje szczegółowe: 5/ miejsce znalezienia *terra sigillata* (obiekt, grób, wykop, odcinek, znalezisko luźne), 6/ opis stanu zachowania zabytku, określenie formy naczynia, elementów dekoracyjnych, stempli imiennych, określenie warsztatu i garncarza oraz czasu produkcji, 7/ literatura szczegółowa dotycząca poszczególnych, publikowanych wcześniej i atrybuowanych, ułamków *terra sigillata*.

Zabytki występują pod numerami dwuczęłowymi: pierwszy określa kolejny grób, obiekt, odcinek badawczy itd. w ramach danego stanowiska, drugi zaś oznacza kolejny numer znalezisk(a) *sigillata*.

Opis *terra sigillata* zawiera określenie kształtu (formy) naczynia i stempli dekoracyjnych (dla wyrobów reliefowych wytłaczanych) z podaniem ogólnie przyjmowanych w literaturze przedmiotu skrótów oraz określenie stempli imiennych garncarzy (zobacz wykaz skrótów). Identyfikacja *sigillata* z podaniem warsztatu, garncarza lub kręgu wytwórcy, rzadziej z wyróżnieniem dekoratora i wykonawcy naczynia z matrycy, dokonana została w oparciu o zespół cech zawartych w opisie, jak również nie ujęte w opisie cechy drugorzędne (glina, wykonanie, polewa itd.) dające się zaobserwować przy bezpośredniej analizie materiału.

Rysunki wykonane zostały przez autorkę opracowania¹. W celu dokładnego określenia stempli dekoracyjnych i imiennych zastosowano metodę „wciarki” na bibułce (stosowaną także przez numizmatyków), pozwalającą na odczytanie i właściwe dokładne odwzorowanie także elementów mocno już zniszczonych i zatartych, niekiedy bardzo słabo czytelnych². Kompozycje dekoracyjne większości naczyń zachowanych w całości oraz zrekonstruowanych rozrysowano według zasad zaproponowanych przez Y. Rigoira i L. Riveta (1994).

¹ *Sigillata* z Białej (Katalog 2.30) i Łodzi okolicy (Katalog 1.1) skopiowano z notatek przechowywanych w archiwum PAN w Warszawie oraz z Konopnicy (Katalog 24.2 i 25.1) z kart MZW, natomiast naczynie z Giebułtowa przedstawiono wg rysunku K. Domżańskiego (1997, ryc. 1).

² W katalogach *terra sigillata* opracowanych dla Słowacji i Moraw (Kuzmová, Roth 1988; Kuzmová 1997; Droberjar 1991) zastosowano nieco inną metodę odwzorowania, polegającą na odrysowaniu widocznego gołym okiem stanu zachowania elementów dekoracji. W opracowaniach zachodnioeuropejskich, poza odwzorowaniem rysunkowym *terra sigillata*, przedstawia się dokumentację fotograficzną wykonanych uprzednio odlewów gipsowych dekorowanych części naczyń (wprawdzie niewątpliwą jej zaletą jest szczegółowe odwzorowanie dekoracji, nie jest natomiast przydatna przy porównywaniu wielkości stempli).

BABIĘTA, woj. warmińsko-mazurskie.

Dwa ułamki *terra sigillata* znalezione na cmentarzysku w grobach 8 i 16. Na podstawie podobieństwa do materiałów z Klein Fliess (Izobil'noe, rej. Polessk) F. Peiser (Åberg 1919, s. 51) określił ich pochodzenie z warsztatów Cinnamusa z Lezoux, za nim podaje W. Antoniewicz (1930, s. 315). Zamieszczone przez R. Jamkę (1933, s. 190-191, ryc. 13) mało czytelne reprodukcje fotografii z Muzeum w Królewcu nie pozwalają na pełną weryfikację (Rutkowski 1960, s. 25, 49: 1, 1a; Nowakowski 1983, s. 92-93).

Zbiory: dawniej Prussia Museum w Królewcu.

Lit.: N. Åberg 1919, s. 51; M. Ebert 1926, s. 72: 6; R. Jamka 1933, s. 190, 191 ryc. 13, 196: 22; C. Engel, W. La Baume 1937, s. 281; K. Majewski 1949, s. 87: 192; H. J. Eggers 1951, s. 101: 557; B. Rutkowski 1960, s. 49: 1, 1a; 1961, s. 66 poz. 5; 1964, tab. IV: 1; J. Wielowiejski 1970, s. 332; W. Nowakowski 1983, s. 92-93; S. Berke 1990, s. 200: 651-652.

BACHÓRZ, woj. podkarpackie, stan. 16.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony luźno poza obiektami osady.

Zbiory: IA UJ.

Lit.: M. Parczewski 1996, s. 265, ryc. 1 (plan), ryc. 9; R. Madyda-Legutko 1998, s. 30, ryc. 2: 10.

1. Działka CVII.

1. 1. Ułamek z czerwoną polewą. Drag. 37 (?), gładkie podwójne koła lub łuki. Rheinzabern, druga połowa II w. - pierwsza tercja III w.

Lit.: M. Parczewski 1996, s. 265, ryc. 9 (Rheinzabern, określił A. Przychodni); R. Madyda-Legutko 1998, s. 30, ryc. 2: 10 (Rheinzabern).

BIAŁA, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w trzech grobach oraz luźno, szczególnie duże ich nagromadzenie w grobie 2 może być wynikiem przemieszania zbiorów (?)³.

Zbiory: MAiEŁ. Nr inw. III-1953/42.

Lit.: ZOW 11, 1936 (1939), s. 140; W. Kasiński 1948, s. 15; K. Majewski 1949, s. 89: 216; H. J. Eggers 1951, s. 149: 1996; B. Rutkowski 1960, s. 49-50: 2-8; 1964, tab. V: 2, VI: 3, 8 (Rheinzabern, Belsus I, Verecundus I, Westerndorf, Helenius); J. Wielowiejski 1970, s. 334; T. Makiewicz 1970, s. 177-179, tabl. I, 2-4, 9, 11, 13-18, II, 1-3, XVIII, 16; S. Berke 1990, s. 200: 653 (1-4); J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 24 (1); L. Tyszler 1998.

1. Grób 1 (j).

1. 1-7. Siedem ułamków z ciemnoczerwoną polewą, miejscami przebarwioną ciemnobrązową. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6), liść z żeberkiem w szerokiej bruździe Kiss 6. 54 (Ricken-Fischer P 74a), falista wieńcówka łącząca liście. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. II: 7-11.

2. Grób 2 (j).

2. 1-21. Dwadzieścia jeden ułamków, w tym składanki, z pozostałościami obecnie brunatnej polewy, niektóre przepalone lub nadpalone. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1, krocący jeleń na lewo Ricken-Fischer T 76, drzewo z trójdzielnymi listkami Ricken-Fischer P 3, oglądająca się lania na lewo Ricken-Fischer T 78, fryz Ricken-Fischer R 36. Stempel imienny [B]ELS[VSF](S w ujęciu retrogresywnym) w prostokątnym kartuszu, mocno zatarty, zbliżony do Ricken-Ludowici 255: Belsus, a (matryca). Rheinzabern, Belsus I. Kommodus - Septymius Sewer. TABL. I: 1-10, XCV: 10.

Stempel uległ z czasem zatarciu, stąd B. Rutkowski (1960, s. 49: 2) podaje jego pełniejszą zachowaną wersję BELSV[Sf].

³ Przemieszane w czasie wojny zbiory uporządkowane zostały przez T. Makiewicza (1970), który wzmiankował o ponad stu ułamkach *terra sigillata*. Obecnie w zbiorach MAiEŁ znajduje się ok. 80 ułamków (niektóre z wcześniej zaliczanych do *terra sigillata* pochodzą z naczyń toczonych, część przypuszczalnie zaginęła). B. Rutkowski (1960, s. 49-50: 2-8) mylnie podaje występowanie *sigillata* w grobach 2 i 3, zamiast w grobach 1 i 2. Część materiału z grobu 2 (Rutkowski 1960, s. 49: 3) wyłączona została z Białej, woj. łódzkie (Tyszler 1998). Porównaj Katalog z Zimotek, woj. wielkopolskie.

2. 22-23. Dwa ułamki przepalone, zniszczone, przypuszczalnie z jednego naczynia. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17 (?), spiczasty liść bez środkowej bruzdy Ricken-Fischer P 38, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19, tryton Ricken-Fischer M 104 (?) (nieco zmniejszone wymiary dekoracji po przepaleniu). Rheinzabern, Comitialis V, późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. II: 3.

2. 24-25. Dwa ułamki przepalone, składanka. Drag. 37, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K19 lub Ricken-Fischer K 19a, brodata głowa Ricken-Fischer M 9 (wymiar dekoracji nieco zmienione w wyniku przepalenia ułamka). Rheinzabern, Primitivus I lub Attilus, panowanie Sewerów. Przykłady: Ricken-Ludowici, tabl. 179: 14, 180: 15 (Attilus) i tabl. 188: 12, 193: 1, 10 (Primitivus I). TABL. II: 4.

2.26-28. Trzy ułamki, w tym składanka, przepalone. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 11 (zmniejszone wymiary dekoracji po przepaleniu). Rheinzabern, Primitivus I (?), okres późnych Sewerów. TABL. II: 1-2.

2. 29. Ułamek krawędzi, przepalony, z przewierconym otworem średnicy ok. 0,5-0,3 cm. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. I: 11.

2. 30. Materiału nie odnaleziono. Ułamek krawędzi, z przewierconym otworem średnicy ok. 0,5 - 0,3 cm. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. I: 12 (rys. z dokumentacji z Archiwum PAN w Warszawie).

3. Grób 2 lub luźne (nie jest pewna przynależność niektórych ułamków do grobu 2).

3. 1-2. Dwa ułamki szaro-czerwonawe, polewa niezachowana. Drag. 37 (?), *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (ewentualnie Ricken-Fischer E 7). Westerndorf (ewentualnie Rheinzabern), Helenius, panowanie Sewerów. TABL. II: 12-13.

3. 3. Ułamek przepalony. Drag. 37, skaczący byk na prawo Ricken-Fischer T 117, Gabler-Kellner 129 (?). Westerndorf (ewentualnie Rheinzabern), Helenius, panowanie Sewerów. TABL. III: 3.

3. 4-5. Dwa ułamki nadpalone, polewa niezachowana. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11 (?) (słabo czytelne). Rheinzabern, Primitivus I (?), okres późnych Sewerów. TABL. II: 5.

3. 6. Ułamek przepalony. *Ovolo* Pfaffenhofen 1 lub Pons Aeni, tabl. 17: 9 (słabo czytelne). Pfaffenhofen, krag Heleniusa, pierwsza i początek drugiej tercji III w. Przykład: Pons Aeni, tabl. 17: 9 (fragment matrycy). TABL. III: 2.

3. 7. Ułamek przepalony. Sznurowy łuk Ricken-Fischer KB 108 (?). Rheinzabern, Attilus, Primitivus I, lub Helenius, panowanie Sewerów. TABL. II: 6.

3. 8. Ułamek pomarańczowo-szary, ok. 4,0 x 2,5 cm, o zniszczonej powierzchni, elementy ozdobne nieczytelne. Nieokreślony.

3. 9. Ułamek krawędzi, nadpalony, ze śladami polewy. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. III: 4.

3. 10. Ułamek krawędzi, nadpalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. III: 5.

3. 11. Ułamek krawędzi, ok. 4,0 x 2,0 cm, przepalony. Drag. 37, z naczynia z Rheinzabern (?).

3. 12-13. Dwa ułamki krawędzi tego samego naczynia (?), ok. 4,0 x 1,5 i 2,0 x 1,0 cm, przepalone. Drag. 37. Nieokreślone.

3. 14. Ułamek krawędzi, ok. 2,0 x 1,5 cm, przepalony. Drag. 37, z naczynia z Rheinzabern (?).

3. 15-16. Dwa ułamki krążków stopki, na jednym pozostałości polewy, Ws około 2,0/1,2 cm. Nieokreślone.

3. 17-40. Ok. 25 ułamków, w tym przepalone, około 4,0 x 4,0 - 1,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

4. Grób 3 (j).

4. 1. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, niedźwiedź na prawo Gabler-Kellner 125 (Kiss 5. 20), pogromca z pętlą Gabler-Kellner 110 (Kiss 5. 35) (zmniejszone wymiary dekoracji po przepaleniu). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. III: 1.

5. Odcinek B-6.

5. 1. Ułamek lekko nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1 (?), słabo czytelne. Pfaffenhofen, krag Heleniusa (?), pierwsza i początek drugiej tercji III w.

Ilość naczyń z cmentarzyska w Białej szacować można na około siedem - osiem (dziewięć ?); w tym pojedyncze naczynia Belsusa I (z grobu 2), Comitialis V (z grobu 2), Primitivusa I, ewentualnie też Primitivusa I - Attilusa (z grobu 2, z grobu 2 lub luźne) z Rheinzabern, dwa naczynia Heleniusa z Westerndorf (z grobów 1, 3), jedno naczynie Heleniusa z Westerndorf, ewentualnie z Rheinzabern (z grobu 2 lub luźne), jedno (dwa ?) naczynie Heleniusa z Pfaffenhofen (grób 2 lub luźne, odc. B ?).

BISKUPICE, woj. mazowieckie, stan. 1

Ułamek *terra sigillata* znaleziony na osadzie w 1991 r., z badań S. Woydy (MSHM).

Zbiory: MSHM. Nr inw. pol. BS 55 W/91.

Lit.: niepublikowany⁴.

1. Wykop I/91, ar 9, ćw. D.

1. 1. Ułamek barwy pomarańczowej, z częściowo startą jasnoczerwoną polewą. Drag. 37 (?), podpórka Ricken-Fischer O 179. Rheinzabern, Julius II - Julianus I, okres późnych Sewerów. TABL. III: 7.

BOBIN, woj. małopolskie, stan. 5.

Ułamki *terra sigillata*, w tym z ornamentem, znalezione na osadzie⁵.

Zbiory: MAK.

Lit.: (R. Naglik, T. Wichman) IA Badania 1991 (1997), s. 64.

BODZANOWO, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 2.

Ułamki *terra sigillata* znalezione na cmentarzysku w obiekcie (o bliżej nieokreślonym charakterze).

Zbiory: MOT. Nr inw. MPT 3845.

Lit.: L. J. Łuka 1955, s. 178; B. Zielonka 1958⁶, s. 343, tabl. II: 12a-b; 1961, s. 195; B. Rutkowski 1960, s. 50: 8 A; S. Berke 1990, s. 200: 655.

1. Jama XXIV.

1. 1. Ułamek krawędzi z zachowaną polewą, obecnie brązową. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 70a. Rheinzabern, Januarius II, panowanie Sewerów lub okres późnych Sewerów. TABL. III: 6.

1. 2. Ułamek o zniszczonej powierzchni, polewa niezachowana. Drag. 37 (?), 8-listna rozeta z zagłębieniem pośrodku Ricken-Fischer O 48, podwójna ząbkowana sztabka Ricken-Fischer O 271. Rheinzabern, Reginus II, Julius I, Lupus, panowanie Sewerów. TABL. III: 9.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 50: 8 A (bez określenia).

BRZEŚĆ KUJAWSKI, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 4.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony w warstwie na osadzie wielokulturowej (m. in. z obiektami z okresu wpływów rzymskich), podczas badań w 1976 r.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: (R. Grygiel) IA Badania 1976, s. 32.

CEKÓW KOLONIA, woj. wielkopolskie.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony podczas badań na cmentarzysku.

Zbiory: PSOZ (BBiDZ) Kalisz. Materiał niedostępny.

Lit.: (G. Teske) IA Badania 1985 (1986), s. 92.

CHARŁUPIA MAŁA, woj. łódzkie, stan. 8.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w grobie oraz luźno.

Zbiory: MOS.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 50: 9; S. Berke 1990, s. 200: 656; (P. Kurowicz) IA Badania 1991 (1997), s. 65.

⁴ Dziękuję p. Dyrektorowi mgr S. Woydzie za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

⁵ Materiał z osady opracowany i opublikowany zostanie przez pracowników Muzeum. Dziękuję uprzejmie za możliwość przestudiowania *terra sigillata*.

⁶ Niektóre z ułamków przedstawione przez B. Zielonkę (1958, s. 343, Tabl. II, 12a-b) wydają się pochodzić z naczyń toczonych.

1. Grób 5 (j, zn.). Nr inw. MOS 8625, nr kat. 17463.

1. 1-2. Dwa ułamki, jeden przepalony, drugi o zniszczonej powierzchni. Rheinzabern (?), druga połowa II - pierwsza tercja III w.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 50: 9 (Rheinzabern).

2. Luźny. Nr inw. MOS 7905, nr kat. 14809.

2. 1. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie ciemnobrązową. Siedzący mężczyzna (Jowisz) Oswald 3 (CGP 1990, tabl. 120: 5). Leczoux, Albucius (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VI: 5.

Lit.: niepublikowany⁷.

CHMIELÓW PIASKOWY, woj. świętokrzyskie, stan. 1

Ułamki *terra sigillata* wystąpiły w czterech grobach oraz luźno⁸.

Zbiory: MAK. Nr inw. 8361.

Lit.: ZOW 13 (1938) 1939, s. 158; R. Jamka 1939, s. 187; K. Majewski 1949, s. 58: 194; H. J. Eggers 1951, s. 150: 2012; M. Aleksiewicz 1958⁹, s. 42: 7, 61: 2; B. Rutkowski 1960, s. 51: 11-14 (nie zostały określone); J. Wielowiejski 1960, s. 301: 160; S. Berke 1990, s. 200-201: 658-661; K. Godłowski, T. Wichman 1998, s. 16, 18-19, 34, 45, 73, tabl. LIII: 37.5, XCIII: 5, LXXXVI: 9a-c.

1. Grób 7 (j).

1. 1. Ułamek barwy pomarańczowej, ze śladami polewy, ok. 2,5 x 2,5 cm. Bliżej nieokreślony (z naczynia z Westerndorf ?).

Lit.: K. Godłowski, T. Wichman 1998, s. 18.

2. Grób 11 (j).

2. 1. Ułamek z resztkami czerwonej polewy, ok. 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

2. 2. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 3,0 cm. Nieokreślony.

2. 3-4. Dwa ułamki, w tym krążka stopki, przepalone (?), ok. 4,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

Lit.: K. Godłowski, T. Wichman 1998, s. 19.

3. Grób 37 (p).

3. 1. Ułamek pomarańczowo-czerwonawy z częściowo zachowaną polewą, obecnie czerwono-brązową. Drag. 37, liść z grubymi żyłkami Kellner 85 (Kiss 4. 65), gładkie podwójne łuki Kellner 58 (Kiss 4. 50), astragal Kellner 50 (Kiss 4. 48), falista wić przy liściu. Westerndorf, Iassus z kręgu Comitalisa, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. III: 10.

Lit.: K. Godłowski, T. Wichman 1998, s. 34, 73, tabl. LIII: 37. 5, XCIII: 5 (Westerndorf, Iassus z kręgu Comitalisa, określony przez L. Tyszler).

4. Grób 2B (p).

4. 1. Ułamek z ciemnoczerwoną polewą, ok. 3,0 x 2,0 cm. Bliżej nieokreślony (z naczynia z Westerndorf ?).

Lit.: K. Godłowski, T. Wichman 1998, s. 16.

5. Luźne.

5. 1-4. Cztery ułamki pomarańczowo-czerwonawe, składanka, polewa niezachowana. Drag. 37, liść z grubymi żyłkami Kellner 85 (Kiss 4. 65), falista wić przy liściu, astragal Kellner 50 (Kiss 4. 48), Westerndorf, Iassus z kręgu Comitalisa, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. III: 12.

5. 5. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, liść z grubymi żyłkami Kellner 85, astragal Kellner 50, gładkie podwójne łuki Kellner 58, falista wić przy liściu. Westerndorf, Iassus z kręgu Comitalisa, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. III: 8.

⁷ Dziękuję p. Mgr P. Kurowiczowi-Kalisz za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

⁸ B. Rutkowski (1960, s. 51: 11-14) nie wymienia *sigillata* z grobu 11, mylnie podaje grób 38; J. Wielowiejski (1960, s. 301: 160) podaje groby 37, 38 i omyłkowo grób 26.

⁹ Stanowisko mylnie umieszczane w b. pow. Tarnobrzeg (Aleksiewicz 1958, s. 42: 7, 61: 2; Majewski 1949, s. 58: 194).

5. 6. Ułamek pomarańczowo-czerwonawy, ze śladami polewy. Drag. 37, astragal Kellner 50, gładkie podwójne łuki Kellner 58. Westerndorf, Iassus z kręgu Comitalisa, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. III: 11.

5. 7. Ułamek dna, ze śladami polewy, ok. 5,0 x 3,0 cm, z naczynia z Westerndorf (?).

Lit.: K. Godłowski, T. Wichman 1998, s. 45, 73, tabl. LXXXVI: 9a-c (Westerndorf, Iassus z kręgu Comitalisa, określone przez L. Tyszler).

CHOJNE, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony luźno w zniszczonej części cmentarzyska.

Zbiory: MAiEL. Nr inw. III-1937/28, nr kat. III-1937/28.

Lit.: H. Ząbkiewicz-Koszańska 1972, s. 217.

1. Lużny, rów sondażowy 6 (49).

1. 1. Ułamek ok. 3,0 x 3,0 cm, zniszczony, z pozostałościami polewy. Nieokreślony.

CHORULA, woj. opolskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w trzech grobach, kilkanaście dalszych luźno¹⁰.

Zbiory: przed wojną MGB.

Lit.: R. Jamka 1938, s. 11, tabl. I: 5; Nachrichtenblatt, 17, 1941, s. 26; B. Rutkowski 1960, s. 51-52:15-18; J. Wielowiejski 1960, s. 301-302:168; 1970, s. 335; J. Szydłowski 1964, s. 110-110, 116, 139-140, 151-152, 202, ryc. 111: 3-6, 113: 4, tabl. XXII; S. Berke 1990, s. 201:662-664.

1. Grób 132 (j).

1. 1-7. Siedem ułamków. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 51: 15 (bez podania warsztatu); J. Szydłowski 1964, s. 110, 151-152, ryc. 111: 3-6 (Rheinzabern).

2. Grób 137 (j).

2. 1. Ułamek. Zając na prawo Ricken-Fischer 154 (?) (wersja bliżej nieokreślona). Rheinzabern (?), druga połowa II - pierwsza tercja III w. (?).

Próba identyfikacji w oparciu o rysunek zamieszczony przez J. Szydłowskiego (1964, ryc. 113: 4).

Lit.: B. Rutkowski 1960 s. 51: 16 (bez podania warsztatu); J. Szydłowski 1964, s. 111, 151-152, ryc. 113: 4 (Rheinzabern ?).

3. Grób 151 (j).

3. 1-12. Dwanaście ułamków, w tym składanki. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2 (Kiss 4. 1. na linii), odziana figura w pozie mówcy na prawo Kellner 18 (Kiss 4. 16), podwójny łuk Kellner 59 (Kiss 4. 51), podwójne kółko Kellner 56 (Kiss 4. 49) (?). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer.

Określone na podstawie fotografii zamieszczonych przez R. Jamkę (1938, tabl. I: 5) i J. Szydłowskiego (1964, tabl. XXII).

Lit.: R. Jamka 1938, s. 11, tabl. I: 5 (Verecundus lub Cybicus z Ittenweiller); B. Rutkowski 1960, s. 37, 52: 17 (przypuszczalnie Westerndorf); J. Szydłowski 1964, s. 116, 151-152, tabl. XXII (Westerndorf); K. Godłowski 1977, s. 212 ryc. 8 (Westerndorf ?, w oparciu o ustną informację B. Rutkowskiego).

4. Lużne.

4. 1. Kilkanaście ułamków. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 52: 18; J. Szydłowski 1964, s. 139: 69, 140:74, 76, 78, 82.

¹⁰ Badania ratownicze rozpoczęto w 1925 r. i prowadzono w ciągu kilku następnych lat, wznowiono następnie w latach 1932-1938; część zbiorów uległa rozproszению w czasie ostatniej wojny.

CIAŻEŃSKIE HOLENDRY, woj. wielkopolskie.

Ułamek *terra sigillata* pochodzi z całkowicie zniszczonego cmentarzyska.

Zbiory: PSOZ (BBiDZ) Kalisz. Materiał niedostępny.

Lit.: (G. Teske) IA Badania 1982 (1983), s. 152.

CIEMNIEWKO, woj. mazowieckie.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony w grobie (?) (Godłowski 1974, s. 37; 1977, s. 233: 3).

Zbiory: dawniej Muzeum w Mławie (Rutkowski 1960, s. 52: 19).

Lit.: K. Majewski 1949, s. 89: 217; H. J. Eggers 1951, s. 150: 2018; B. Rutkowski 1960, s. 52: 19; J. Wielowiejski 1970, s. 329; S. Berke 1990, s. 201: 665; R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 1.

1. Grób (?).

1. 1. Ułamek. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Ludowici 264: 66 (Ricken-Fischer E 66a ?), gladiator Ludowici M 142 A = Oswald 1034 (Ricken-Fischer M 226 ? lub M 227 ?), łuk Ricken-Ludowici 20: 3 (Ricken-Fischer KB 87), element ozdobny Ludowici O 35 (Ricken-Fischer O 166), przypuszczalnie liściasty kielich Ludowici O 4 (Ricken-Fischer P 111 ? lub Ricken-Fischer P 112a ?). Rheinzabern, Reginus I (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz (?).

Określenia elementów dekoracyjnych przyjęto za B. Rutkowskim (1960, s. 52:19), w nawiasach podano ich przypuszczalne odpowiedniki z katalogu Rickena-Fischer. Przyjmując interpretację stempli E 66a, M 227, P 112a, ułamek łączyć należy z warsztatem Reginusa I, mniej prawdopodobne wydaje się jego łączenie z Januariusem II.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 52:19 (Januarius II, Rheinzabern; określony na podstawie rysunku udostępnionego przez J. Kostrzewskiego); A. Bursche 1992, s. 141 przyp. 14 (skłania się do przypisania ułamka Reginusowi I z Rheinzabern).

CIOSNY FOLWARK, woj. łódzkie, stan. 3.

Terra sigillata znaleziona w dwóch grobach oraz luźno (z ułamków z grobu 13 i kilkunastu innych wykonano rekonstrukcję naczynia).

W MAiEŁ ułamki Katalog 4.1-9 i 4.10-12 zaliczone zostały do Ciosen (Sadów) stan. 1, jednakże stemple ornamentalne wskazują raczej na ich związek z naczyniem z grobu 13 z Ciosen Folwarku, stan. 3. Także w notatkach po W. Kasińskim z Archiwum PAN w Warszawie wspomniane ułamki występują w inwentarzu grobu 13, z Ciosen Folwarku, stan. 3.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 183-185, 192-193, 196: 2-4; D. Seeling 1938, s. 110; W. Kasiński 1948, s. 15; K. Majewski 1949, s. 87: 195; H. J. Eggers 1951, s. 150: 2019; B. Rutkowski 1960, s. 52-53: 20-22; 1961, s. 71: 86-88; 1964, tabl. VI: 20-22; K. Majewski 1960, s. 66: 4, tabl. LIIIa; R. Jamka 1962, s. 92, 108-109, 113-115, ryc. 34d, 53, 58; S. Berke 1990, s. 201: 666-668; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 25: 9.

1. Grób 13 (p). Nr inw. III-1932/25, nr kat. III-1932/84.

1. 1 - 60. Naczynie zachowane w około 70 %, niestarannie zrekonstruowane z ok. 60 ułamków, braki uzupełnione gipsem i zamalowane w kolorze zbliżonym do fragmentów oryginalnych (dokonana rekonstrukcja znacznie obniżyła wartość badawczą materiału). Ułamki od ciemnoszarych po czerwone, z zachowaną częściowo czerwoną polewą lub wtórnie zmienioną brudną, niektóre z nich przepalone. Wymiary: Św 18,3 cm, Wn ok. 10,0 cm, Śś 8,5 cm. Dekoracja w stylu wolnym, z postaciami trzech różnych zwierząt (lwa, konia i małego psa) swobodnie rozmieszczonymi w pasie ornamentalnym, w gładkim górnym pasie słabo czytelny stempel imienny, zatarty i częściowo zalepiony gipsem przy rekonstrukcji.

Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2, lew na prawo Kellner 26 (Kiss 4. 25), koń na prawo Kellner 36 (Kiss 4. 34), mały pies na lewo Kellner 39 (Kiss 4. 37), stempel imienny [HELE]N[I]V[S FE] Streitberg 3: 7. Westerndorf, Comitialis, wykonawca Helenius, (Kommodus) Septymius Sewer. TABL. IV: 1-6 (ułamki z ornamentem), XCVI: 11.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 183-184, 196: 2, ryc. 2 (Cerialis, Rheinzabern); D. Seeling 1938, s. 110 (Westerndorf); B. Rutkowski 1960, s. 52: 20, tabl. XXXIV (Comitialis, Westerndorf; stempel odczytany jako AVGVSTVSF).

2. Grób 26 (j). Materiału nie odnaleziono.**2. 1.** Ułamki. Nieokreślone.

Lit.: R. Jamka 1962, s. 109 (drobne).

3. Luźne. Nr inw. III-1932/56, nr kat. III-1932/198. Materiału nie odnaleziono.

3. 1-10. Ok. dziesięciu ułamków, w tym składanki. Drag. 37, *ovolo* Kiss 4. 1, siedząca pantera na lewo Kellner 29 (Kiss 4. 28), liściasty kielich z łodygą Kellner 46 (Kiss 4. 45), kobiece popiersie z kokiem Kellner 24 (Kiss 4. 24) (?), podwójne gładkie koła (?). W pasie nieornamentowanym stempel imienny ELEN[IVSF]. Westerndorf, Comitalis, wykonawca Helenius, (Kommodus) Septymius Sewer.

Określone w oparciu o ilustracje zamieszczone przez B. Rutkowskiego (1960, tabl. I, II: 2a-b).

Lit.: R. Jamka 1933, s. 184-185, 196: 3, ryc. 3a-b (Helenius, Rheinzabern, stempel czytany ELEV...HELENIVS, ELENIVS); B. Rutkowski 1960, s. 53: 21, tabl. I, II: 2 (Comitalis, Westerndorf).

4. Luźne. Nr inw. III-1932/55, nr kat. III-1932/198.

4. 1-9. Dziewięć ułamków, większość przepalona i częściowo zdeformowana. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2 (Kiss 4. 1), jeleń na prawo Kellner 32 (Kiss 4. 30), skacząca lwica na lewo Kellner 28 (Kiss 4. 27), koń na prawo Kellner 36 (Kiss 4. 34), kwadratowy liść Kellner 47 (Kiss 4. 46). Comitalis, Westerndorf, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. V: 1-2, 5-10.

Lit.: R. Jamka 1933¹¹, s. 185, 196: 4, ryc. 4a-d (Futrat ?, Heiligenberg), s. 193 (ewentualnie Rheinzabern)

4. 10-12. Dwa ułamki przepalone, częściowo zdeformowane. Lew na prawo Kellner 26 (Kiss 4. 25) (przypuszczalnie łączyć należy z Katalog 1.1-60). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. V: 3-4.

4. 13. Ułamek przepalony, ok. 4,5 x 2,5 cm. Nieokreślony.

5. Ze zniszczonego grobu lub luźny (dawn. MŁ nr inw. 1953/420). Materiału nie odnaleziono.

5. 1. Ułamek. Drag. 37, *ovolo* Kiss 4. 1 (Kellner E 2 ?), liść Kiss 4. 46 (Kellner 47). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer.

Określenia elementów dekoracyjnych przyjęto za B. Rutkowskim (1960, s. 53: 22).

Lit.: R. Jamka 1933, s. 193 (Heiligenberg lub Rheinzabern); B. Rutkowski 1960, s. 53: 22 (Comitalis, Westerndorf).

CIOŚNY SĄDY, woj. łódzkie, stan. 1.

Materiał określony przez R. Jamkę (1962¹², s. 63-64, 67, 71, 74, ryc. 11e i 14 d-e) jako *terra sigillata* znaleziono w trzech grobach (2, 4, 11), przypuszczalnie także w trzech dalszych (8, 14, 19) oraz luźno.

Zbiory: MAiEŁ (ułamek z grobu 11, pozostałego materiału nie odnaleziono).

Lit.: W. Kasiński 1948, s. 15; B. Rutkowski 1960, s. 53:23-24 (wymienia luźne i z grobów 11-12); R. Jamka 1962, s. 63-64, 67, 71, 74, ryc. 11e i 14 d-e; S. Berke 1990, s. 201: 669-670; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 25: 8.

1. Grób 2 (j). Materiału nie odnaleziono.**1. 1.** Ułamek. Nieokreślony.

Lit.: R. Jamka 1962, s. 63 (przynależność ułamka do zespołu niepewna).

2. Grób 4 (j). Materiału nie odnaleziono.**2. 1.** Ułamek. Nieokreślony.

Lit.: R. Jamka 1962, s. 64.

3. Grób 8 (p). Materiału nie odnaleziono.**3. 1.** Ułamki *terra sigillata* (?). Nieokreślone.

Lit.: R. Jamka 1962, s. 64.

¹¹ Niektóre z ułamków zaliczane przez R. Jamkę (1933, s. 185, 193) do naczynia nr 3 (Futrat z Heiligenberg lub Rheinzabern) nie zostały ujęte przez B. Rutkowskiego (1960, s. 53: 22).

¹² Przypuszczalnie niektóre ułamki określone przez R. Jamkę (1962) jako *terra sigillata* pochodzą z naczyń toczonych, przynależność kilku ułamków do zespołów grobowych niepewna.

4. Grób 11. Nr inw. III-1932/79, nr kat. III-1932/262.

4. 1. Ułamek zniszczony, polewa niezachowana. Drag. 37, żeberkowy podwójny łuk Gabler-Kellner 151 (Kiss 6. 80). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. V: 11.

R. Jamka (1962, s. 69) nie podaje informacji o ułamku *sigillata*.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 53: 24 (umieszcza w grobie 11-12, bez określenia warsztatu).

5. Grób 14 (j). Materiału nie odnaleziono.

5. 1. Ułamki *terra sigillata* (?). Nieokreślone.

Lit.: R. Jamka 1962, s. 71.

6. Grób 19 (j). Materiału nie odnaleziono.

6. 1-2. Ułamki nadpalone, z resztkami polewy. Nieokreślone.

Lit.: R. Jamka 1962, s. 74, ryc. 14d, e.

7. Luźny. Materiału nie odnaleziono.

7. 1. Ułamek ze śladami czerwono-brunatnej polewy. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 53: 23, tabl. II: 3 (podaje dawny nr inw. MŁ 1953/220).

CIUŚLICE, woj. świętokrzyskie.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w grobach II/63 i III/63, z badań ratowniczych z 1963 r. (odkrycie przypadkowe).

Zbiory: brak informacji.

Lit.: L. Gajewski 1974, s. 84, 85, 88, ryc. 7b, ryc. 8j.

1. Obiekt II/63 (sz).

1. 1. Ułamek.

Lit.: L. Gajewski 1974, s. 85 (Comitalis, Westerndorf).

2. Obiekt III/63 (c) nad obiektem II/63.

2. 1-7. Siedem ułamków z zachowaną polewą, na niektórych przebarwioną. Nieokreślone.

Lit.: L. Gajewski 1974, s. 88 (na jednym element Kiss 48-49, *sigillata* zbliżona do kręgu trewirskiego).

DALEWICE, woj. małopolskie, stan. 1.

Niewielki nieornamentowany ułamek *terra sigillata* znaleziony w luźnym materiale z osady (brak bliższych danych).

Zbiory: brak informacji.

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 146 i przyp. 30; B. Rutkowski 1960, s. 53-54: 25; J. Wielowiejski 1960, s. 305: 223; S. Berke 1990, s. 202: 672.

DĘBICE (Kamiennik Wielki), woj. warmińsko-mazurskie.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w 1918 r., wśród nich fragment dna talerza Drag. 31 (?) ze stemplem imiennym TARVACF po wewnętrznej stronie dna, Tarvacusa z Westerndorf, przypuszczalnie jedna z wersji Streitberg 6: 36-38. Stempel w wersji TARVACF podają B. Ehrlich (1920, s. 172) i M. Ebert (1926, s. 71). F. Behn (RGZM) przypisał materiał pracowni z Westerndorf (Ehrlich 1920, s. 172).

Zbiory: dawniej Muzeum w Elblągu (Ebert 1926, s. 71).

Lit.: B. Ehrlich 1920, s. 171; M. Ebert 1926, s. 71: 1; W. Antoniewicz 1930, s. 315; R. Jamka 1933, s. 190, 196: 23 (Westerndorf, Tarvac lub Tarfac, stempel TARVACF); C. Engel, W. La Baume 1937, s. 281; D. Selling 1938, s. 110; K. Majewski 1949, s. 87: 196; H. J. Eggers 1951, s. 103: 623; W. Łęga 1958, s. 30, 70: 2 (Westerndorf, stempel TARVACF); B. Rutkowski 1960, s. 54: 26 (Tarvagus, Westerndorf, stempel TARVAGF = TARVAGVSF); 1961, s. 60, 71: 89 (Tarvagus, Westerndorf, stempel TARVACF); J. Wielowiejski 1970, s. 335; S. Berke 1990, s. 202: 673; R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 8.

DOBRZEŃ MAŁY, woj. opolskie, stan. B.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w jednym z obiektów, w części produkcyjnej osady.

Zbiory: MSO.

Lit.: (E. Tomczak) IA Badania 1974 (1975), s. 125; E. Tomczak 1979, s. 189 i 176 ryc. 8; S. Berke 1990, s. 202: 681; L. Tyszler 1999.

1. Obiekt 55. (nr inw. polowego).

1. 1-2. Dwa ułamki krawędzi z czerwoną polewą, o pomarańczowym odcieniu. Drag. 37, z naczyń z Lezoux, druga połowa II w. TABL. VI: 1-2.

1. 3. Ułamek z czerwoną polewą, o odcieniu pomarańczowym. Drag. 37, *ovolo* CGP 43. 3 (Rogers B 180). Lezoux, Mercator II, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. VI: 3.

1. 4. Ułamek z czerwoną polewą, o odcieniu pomarańczowym. Drag. 37, mała postać kobieca CGP 43. 7, popiersie CGP, tabl. 100: 26, paw CGP 28. 2 (CGP, tabl. 145: 6), pantera CGP 28. 2, duże kółko CGP, tabl. 145: 2, 9, małe kółko CGP 43. 5; podwójny gładki łuk CGP, tabl. 145: 4, 9, perełkowa linia Rogers A 4, astragal Rogers R 27 (zbliżony). Lezoux, Mercator II, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. VI: 6.

Lit.: E. Tomczak 1979, s. 189 i 176 ryc. 8; L. Tyszler 1999 (w druku).

DOMARADZICE, woj. wielkopolskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* pochodzą z dwóch grobów¹³.

Zbiory: MAP.

Lit.: B. Kostrzewski 1953, s. 242, 245, ryc. 174: 3 i 181: 3; B. Rutkowski 1960, s. 54: 27-29; S. Berke 1990, s. 202: 676-678.

1. Grób 149 (j). Materiału nie odnaleziono.

1. 1. Ułamek krawędzi. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 54: 27.

2. Grób 153 (p). Nr inw. 1950/767.

2. 1. Ułamek części dennej, przepalony, ok. 3,0 x 1,5 cm. Bliżej nieokreślony (z pracowni galijskich lub wczesny Rheinzabern ?, druga połowa II w. ?).

2. 2. Ułamek ok. 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 54: 28 (bez określenia warsztatu).

DOMKOWO, woj. warmińsko-mazurskie.

Naczynie dekorowane Drag. 37 (?), użyte jako popielnica w grobie zlokalizowanym w obrębie grodziska z wczesnej epoki żelaza, znalezione w 1838 r. (brak bliższych danych w literaturze).

Zbiory: dawniej w zbiorach prywatnych na terenie Marchii Brandemburskiej (Engel, Baume 1937, s. 281).

Lit.: Zeitschr. f. Ethn. Verh., 4 (1872), s. 240; A. Brinkmann 1904, s. 76; M. Ebert 1926, s. 71: 2; C. Engel, W. La Baume 1937, s. 281; H. J. Eggers 1951, s. 101: 560; W. Łęga 1958, s. 30, 71: 6; B. Rutkowski 1960, s. 54: 30; W. Nowakowski 1986, s. 113, 121-122: 1; S. Berke 1990, s. 202: 679; R. Wołagiewicz 1993, s. 140, tab. B: 2.

DOTRZYMA (Warszawa-Dotrzyma), woj. mazowieckie.

Ułamek *terra sigillata* pochodzi z badań powierzchniowych, z lat 1931-1932. Zdaniem B. Rutkowskiego (1960, s. 54-55: 31) zachowany w zbiorach PMA ułamek (nr inw. 96) pochodzi raczej z *terra nigra*, natomiast wspomniana przez R. Jamkę (1933, s. 191) *terra sigillata* zaginęła.

Zbiory: PMA. Nr inw. PMA /IV/203.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 185, 196: 5; K. Majewski 1949, s. 87: 197; H. J. Eggers 1951, s. 150: 2031; S. Nosek 1957, s. 323; B. Rutkowski 1960, s. 54-55: 31; S. Berke 1990, s. 202: 680.

¹³ Cmentarzysko badane w 1939 r. (B. Kostrzewski 1953, brak tu informacji o *terra sigillata*), część materiału zaginęła lub uległa przemieszaniu w okresie II wojny. B. Rutkowski (1960, s. 54: 29) wymienia *sigillata* z grobu 194 (mylnie ?).

1. Lużny.

1. 1. Ułamek mocno przepalony, barwy czarnej, polewa niezachowana. *Ovolo* Forrer D (?). Ittenweiler, Cibusus (?), Antoninus Pius. Przykład: R. Forrer 1911, ryc. 198 i 200: D. TABL. VI: 7.

DROCHLIN, woj. małopolskie, stan. 1

Z cmentarzyska badanego w latach 1968-1972 i 1974 pochodzi kilkaset ułamków *terra sigillata*, w większości drobnych, przepalonych i mało charakterystycznych¹⁴. Wystąpiły w czterech obiektach ciepłopalnych (102, 127, 185, 275) oraz jako materiał luźny w odcinkach (30-32, 34, 36, 40-41, 44-46, 51-54, 56, 63-64, 67-69, 72, 76, 86, 90, 93, 95-100). Część materiału poddana została analizom specjalistycznym (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982)¹⁵.

Zbiory: IA UJ.

Lit.: B. Rutkowski 1980; P. Kaczanowski 1969; 1970; 1971; 1972; 1972a; 1973; 1976; 1980; 1987; P. Kaczanowski, J. Sztwiertnia 1982; S. Berke 1990, s. 202-204: 682-694.

Badania 1970 rok.**1. Odcinek XXX.**

1. 1. Nr inw. 409/70. Ułamek ok. 1 cm². Nieokreślony. Przypuszczalnie należy do *terra sigillata* (?), jak wskazują na to analizy specjalistyczne (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 27, tabl. I: 27).

2. Odcinek XXXI.

2. 1. Nr inw. 434/70. Ułamek ok. 4,0 x 1,0 cm, przepalony. Nieokreślony.

2. 2. Nr inw. 443/70. Ułamek przepalony, zdeformowany, z pozostałościami polewy. Rozeta 6-listna Ricken-Fischer O 74, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19, ozdobna sztabka Ricken-Fischer O 281 (?), ewentualnie stempel imienny (słabo czytelny, zniszczony). Rheinzabern, Attilus, okres wczesnych Sewerów. TABL. IX: 17.

Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 2, tabl. I: 2).

2. 3. Nr inw. 449/70. Ułamek użyty do analiz specjalistycznych, zaliczony został do Westerndorf (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 26, tabl. I: 26).

2. 4. Nr inw. 454/70. Ułamek bez ornamentu, ze śladami polewy. Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 1, tabl. I: 1).

2. 5. Nr inw. 457/70. Ułamek użyty do analiz specjalistycznych, przypuszczalnie *terra sigillata* (?) (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 19, tabl. I: 19).

2. 6. Nr inw. 458/70. Ułamek przepalony. *Ovolo* Kellner E 2 (Kiss 4. 1) słabo czytelne. Westerndorf, Comitalis (bez rysunku), Commodus - Septymius Sewer.

3. Odcinek XXXII.

3. 1-2. Nr inw. 469/70. Dwa ułamki przepalone, składanka, z pozostałościami obecnie czarnej polewy. Drag. 30, kolumna Kiss 6. 74 (Pons Aeni tabl. 19: 2). Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. Przykład: Pons Aeni, tabl. 19: 2. TABL. XIII: 6.

¹⁴ Na więcej szacował ilość ułamków P. Kaczanowski (1987, s. 104), wliczając do kategorii *sigillata* także fragmenty importowanych z Pannonii naczyń stempelkowych wykonanych techniką pochodną od *terra sigillata*. Części materiału nie odnaleziono (m. in. z obiektów 102 i 127). Dziękuję p. Prof. dr hab. P. Kaczanowskiemu za możliwość przestudiowania materiałów *terra sigillata*.

¹⁵ Próba identyfikacji ośrodków produkcji w oparciu o badania mineralogiczno-petrograficzne i technologiczne podjęta została na wybranych losowo 27 próbkach (ułamkach). Najwięcej ułamków przypisano ogólnie warsztatom z Rheinzabern (17), po jednym z Westerndorf i z Blickweiler, siedem dalszych zaliczono do *terra sigillata* (w tym dwa przypuszczalnie) oraz jeden do naczynia toczzonego (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, s. 146-149). Natomiast w wyniku podjętej w niniejszym Katalogu analizie (tradycyjnej) zachowanego ornamentu i cech technologicznych *sigillata* zidentyfikowano wśród w/w materiału jeden ułamek naczynia Albuciusa z Lezoux, trzy z naczyń Attilusa-Primitivusa I, Attilusa i jeden z naczyń Verecundusa I z Rheinzabern, po jednym z naczyń Heleniusa i Dicanusa z Pfaffenhofen; pozostałe ułamki są mało charakterystyczne, bądź użyte zostały w całości do wyżej wspomnianych badań specjalistycznych - brak materiału (zobacz Katalog 1. 1; 2. 2; 2. 3; 2. 4; 2. 5; 3. 1-2; 3. 3; 4. 1; 5. 1; 7. 2; 7. 7; 7. 45; 7. 46; 7. 97; 7. 105; 7. 107; 10. 1; 10. 2; 11. 1; 11. 4; 11. 5, 28. 2; 29. 1; 39. 1; 39. 2).

Poddany analizie specjalistycznej określony został jako *terra sigillata* (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. I: 25, tabl. I: 25).

3. 3. Nr inw. 481/70. Ułamek przepalony, z pozostałościami polewy. Poddany analizie specjalistycznej, zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. I: 3, tabl. I: 3).

4. Odcinek XXXIV.

4. 1. Nr inw. 509/70. Ułamek ok. 3,0 x 1,5 cm. Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. I: 17, tabl. I: 17).

4. 2. Nr inw. 517/70. Ułamek przepalony, beżowo-szary, z pozostałościami obecnie czarnej polewy. *Ovolo* CGP 35. 1 (Rogers B 105, linia perełkowa Rogers A 9), 7-listna rozetka CGP 35. 3 (z prawej), gładki łuk CGP tabl. 120: 1. Lezoux, Albucius, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 2.

5. Odcinek XXXVI.

5. 1. Nr inw. 571/70. Ułamek przepalony, ok. 2,0 x 2,5 cm. Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. I: 10, tabl. I: 10).

6. Odcinek XL.

6. 1. Nr inw. 647/70. Ułamek bez zachowanej polewy. Perełkowa sztabka Kellner 70, astragal Kellner 50. Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 3.

6. 2. Nr inw. 650/70. Ułamek krawędzi, z pozostałościami obecnie brązowej polewy. Nieokreślony. TABL. XIII: 13.

6. 3. Nr inw. 652/70. Ułamek ok. 3,0 x 2,5 cm, polewa niezachowana. Nieokreślony.

6. 4. Nr inw. 653/70. Ułamek przepalony, ze śladami obecnie brązowej polewy. *Ovolo* Gabler-Kellner E 10. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XI: 7.

6. 5-7. Nr inw. 654-656/70. Trzy ułamki, ok. 4,0 x 3,0; 2,0 x 1,0; 3,0 x 2,0 cm, na jednym ślady czerwono-brązowej polewy. Nieokreślone.

6. 8. Nr inw. 661/70. Ułamek ok. 2,0 x 2,0 cm. Nieokreślony (*terra sigillata* ?)

Odcinek XLI.

7. 1. Nr inw. 662/70. Ułamek krawędzi, ok. 2,0 x 1,0 cm, ze śladami polewy. Nieokreślony.

7. 2. Nr inw. 665/70. Ułamek ok. 2,0 x 1,5 cm, z pozostałościami polewy, obecnie brązowej. Poddany analizie specjalistycznej określony został jako *terra sigillata* (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. I: 21, tabl. I: 21).

7. 3-6. Nr inw. 667-668/70, 671-672/70. Cztery mało charakterystyczne ułamki, w tym dwa przepalone, ok. 3,0 x 1,5, 3,0 x 1,5, 1,5 x 1,0, 2,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

7. 7. Nr inw. 674/70. Ułamek krawędzi, przepalony. Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. I: 9, tabl. I: 9). TABL. XIII: 12.

7. 8. Nr inw. 675/70. Ułamek przepalony. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a (?). Rheinzabern, Attilus lub Primitivus I (?), panowanie Sewerów (?). TABL. IX: 5.

7. 9-10. Nr inw. 676-677/70. Dwa ułamki, jeden z nich przepalony, ok. 2,5 x 1,0; 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślone.

7. 11. Nr inw. 678/70. Ułamek przepalony, polewa nie zachowana, oblepiony masą szklaną. Drag. 37, gruba perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 256. Rheinzabern, Julius II - Julianus I (też Victorinus II, Rescriptinus I), okres późnych Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, tabl. 212: 8 (Julius II - Julianus I). TABL. XI: 5.

7. 12. Nr inw. 678/70. Ułamek przepalony, oblepiony masą szklaną. Drag. 37 (?), krzyż Ricken-Fischer O 53, gruba perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 256 (?). Rheinzabern, Julius II - Julianus I (też Victorinus II, Rescriptinus I), okres późnych Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, tabl. 212: 8 (Julius II - Julianus I). TABL. XI: 4.

7. 13. Nr inw. 679/70. Ułamek bez zachowanej polewy, ok. 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

7. 14. Nr inw. 680/70. Ułamek przepalony, ze śladami polewy (składanka z Katalog 7.50). *Ovolo* Ricken-Fischer E 40, gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19a. Rheinzabern, Attilus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 1 A.

7. 15. Nr inw. 681/70. Ułamek krawędzi, ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.

7. 16. Nr inw. 682/70. Ułamek krawędzi z resztkami polewy, ok. 3,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.

7. 17-21. Nr inw. 683-687/70. Pięć mało charakterystycznych ułamków, dwa z nich przepalane, ok. 1,5 x 1,0; 2,0 x 2,0; 3,0 x 2,0; 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.
7. 22. Nr inw. 688/70. Ułamek przepalony. Podwójny liść Ricken-Fischer P 145. Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I (?), panowanie Sewerów. TABL. IX: 7.
7. 23. Nr inw. 689/70. Ułamek krawędzi, przepalony. Nieokreślony.
7. 24. Nr inw. 690/70. Ułamek przepalony, z polewą, obecnie czarną. Drag. 37, podwójny liść Ricken-Fischer P 145, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a. Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 15.
7. 25-31. Nr inw. 691-697/70. Siedem mało charakterystycznych ułamków, w tym dwa ze śladami polewy, niektóre przepalane i zdeformowane, ok. 2,5 x 2,5; 2,0 x 2,0; 2,0 x 1,0; 1,5 x 2,0; 1,5 x 0,5 cm. Nieokreślone.
7. 32. Nr inw. 698/70. Ułamek przepalony, polewa nie zachowana. *Ovolo* E 40 (?), gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19a. Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 8.
7. 33-35. Nr inw. 699/70. Trzy ułamki, dwa z nich przepalane, ok. 3,0 x 2,0 - 2,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.
7. 36. Nr inw. 700/70. Ułamek przepalony, z pozostałościami obecnie brunatnej polewy. Nieokreślony.
7. 37. Nr inw. 701/70. Ułamek przepalony. Pies na prawo Kellner 37-38. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 4.
7. 38. Nr inw. 702/70. Ułamek przepalony, z resztkami obecnie czarnej polewy. Gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19a, spiczasty liść Ricken-Fischer P 30. Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 10.
7. 39. Nr inw. 703/70. Ułamek przepalony, ze śladami polewy, obecnie czarnej. Podwójny zębaty liść Ricken-Fischer P 145. Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I (?), panowanie Sewerów. TABL. IX: 18.
7. 40-44. Nr inw. 704-708/70. Pięć ułamków, w tym krawędzi, dwa z nich przepalane, ok. 4,5 x 2,5; 4,5 x 2,0; 3,5 x 2,5; 2,5 x 1,5 cm, ok. 1 cm². Nieokreślone.
7. 45. Nr inw. 709/70. Ułamek przepalony, bez zachowanej polewy. Zając na lewo Ricken-Fischer T 165. Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 9.
- Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 15, tabl. I: 15).
7. 46. Nr inw. 710/70. Ułamek przepalony, bez zachowanej polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 25. Rheinzabern, Attillus (?), okres wczesnych Sewerów. TABL. IX: 16.
- Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 5, tabl. I: 5).
7. 47-49. Nr inw. 711-713/70. Trzy ułamki z pozostałościami polewy, ok. 2,5 x 1,0; 1,5 x 2,0 cm, 1 cm². Nieokreślone.
7. 50. Nr inw. 714/70. Ułamek przepalony, ze śladami polewy (składanka z Katalog 7.14). *Ovolo* Ricken-Fischer E 40, gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19a. Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 1 B.
7. 51-53. Nr inw. 715-717/70. Dwa ułamki, a tym jeden krawędzi, ok. 3,5 x 1,5; 3,0 x 1,0; 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.
7. 54. Nr inw. 718/70. Ułamek przepalony, zdeformowany. *Ovolo* Kellner E 2. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 7.
7. 55. Nr inw. 719/70. Ułamek przepalony, ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.
7. 56. Nr inw. 720/70. Ułamek przepalony, bez zachowanej polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 40, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a. Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 2.
7. 57. Nr inw. 721/70. Ułamek przepalony, zdeformowany, ok. 5,0 x 3,5 cm. Nieokreślony.
7. 58. Nr inw. 730/70. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. *Ovolo* Kellner E 2. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 8.
7. 59. Nr inw. 732/70. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a, zając na lewo Ricken-Fischer T 165. Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 11.
7. 60. Nr inw. 733/70. Ułamek przepalony, ok. 1,0 cm². Nieokreślony.
7. 61. Nr inw. 734/70. Ułamek ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.
7. 62. Nr inw. 735/70. Ułamek bez zachowanej polewy. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 i K 23. Rheinzabern, Cohnertus III (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 10.

7. 63. Nr inw. 737/70. Ułamek przepalony, ok. 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.
7. 64. Nr inw. 739/70. Ułamek przepalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 40. Rheinzabern, Attilus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 3.
7. 65. Nr inw. 740/70. Ułamek krawędzi, nadpalony. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XIV: 2.
7. 66. Nr inw. 741/70. Ułamek krążka stopki, z pozostałościami polewy, ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.
7. 67-69. Nr inw. 744-746/70. Trzy ułamki przepalone, ok. 3,0 x 3,0, 2,5 x 1,5; 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.
7. 70. Nr inw. 747/70. Ułamek przepalony, zdeformowany. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 i K 23. Rheinzabern, Cobnertus III (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 11.
7. 71-73. Nr inw. 748-750/70. Trzy ułamki przepalone, ok. 4,5 x 4,0; 3,0 x 1,5; 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślone.
7. 74. Nr inw. 751/70. Ułamek przepalony, bez zachowanej polewy. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 i K 23, siedzący zając na lewo Oswald 2115. Rheinzabern, Cobnertus III (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 8.
7. 75-80. Nr inw. 752-756/70. Sześć ułamków, mało charakterystycznych, ok. 4,0 x 2,0; 3,0 x 1,5; 1,5 x 1,5 cm. Nieokreślone.
7. 81. Nr inw. 757/70. Ułamek przepalony, bez zachowanej polewy. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 i K 23, siedzący zając na lewo Oswald 2115. Rheinzabern, Cobnertus III (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 7.
7. 82. Nr inw. 758/70. Ułamek ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.
7. 83. Nr inw. 759/70. Ułamek krążka stopki, ok. 3,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.
7. 84. Nr inw. 760/70. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Jeleń na prawo Kellner 32. Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 13.
7. 85-92. Nr inw. 761-767/70. Osiem mało charakterystycznych ułamków, w tym krawędzi, ok. 5,0 x 4,0; 3,0 x 2,0; 3,5 x 2,0; 3,0 x 1,0; 2,5 x 1,2; 2,5 x 1,0; 2,0 x 2,0 cm, niektóre przepalone. Nieokreślone.
7. 93. Nr inw. 768/70. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17 (?), podwójne koła Ricken-Fischer K 19 (?). Rheinzabern, Firmus I lub Comitalis V (?), Antoninus Pius - Septymius Sewer (?). Przykład: Ricken-Ludowici, tabl. 34 (podobnie niedbale wybity pas *ovolo* u Firmusa I). TABL. VII: 12.
7. 94. Nr inw. 769/70. Ułamek krawędzi, przepalony, 5,0 x 4,0 cm. Nieokreślony.
7. 95. Nr inw. 770/70. Ułamek z pozostałościami polewy. Drag. 37 (?), żeberkowa sztabka Ricken-Fischer O 256, krzyż Ricken-Fischer O 53, podpórka Ricken-Fischer O 179. Rheinzabern, Julius II - Julianus I, okres późnych Sewerów. TABL. XI: 6.
7. 96. Nr inw. 772/70. Ułamek ok. 4,4 x 3,5 cm, część przydenna. Nieokreślony.
7. 97. Nr inw. 773/70. Ułamek przepalony, przypuszczalnie *terra sigillata* (?), na co wskazują wyniki analiz specjalistycznych (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 24, tabl. I: 24).
7. 98. Nr inw. 774/70. Ułamek krawędzi, ok. 2,0 x 1,5 cm, przepalony. Nieokreślony.
7. 99. Nr inw. 775/70. Ułamek, bez zachowanej polewy. *Ovolo* Gabler-Kellner E 10. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XI: 8.
7. 100-103. Nr inw. 776-779/70. Trzy ułamki ok. 4,0 x 1,5; 2,0 x 1,0; 1,5 x 1,5 cm, w tym jeden przepalony. Nieokreślone.
7. 104. Nr inw. 780/70. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 i K 23. Rheinzabern, Cobnertus III (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 9.
7. 105. Nr inw. 781/70. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana. Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 8, tabl. I: 8). TABL. XIV: 1.
7. 106. Nr inw. 782/70. Ułamek krawędzi, przepalony, ok. 2,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.
7. 107. Nr inw. 783/70. Ułamek krawędzi, ze śladami polewy, ok. 5,0 x 3,0 cm. Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 4, tabl. I: 4).
7. 108-113. Nr inw. 784-789/70. Sześć ułamków mało charakterystycznych, w tym krawędzi, niektóre przepalone, ok. 4,0 x 3,5; 3,5 x 2,5; 3,0 x 1,5; 2,5 x 1,0; 1,5 x 1,0; 1,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

8. Odcinek XLII.

8. 1. Nr inw. 795/70. Ułamek przepalony, zdeformowany. *Ovolo* Ricken-Fischer E 15a. Rheinzabern, Verrecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer.

8. 2-6. Nr inw. 797-799/70, 802-803/70. Pięć mało charakterystycznych ułamków, w tym dwa przepalone, ok. 5,0 x 3,0; 3,0 x 3,0; 3,0 x 1,5; 2,5 x 1,0; 2,5 x 2,0 cm, niektóre z pozostałościami polewy. Nieokreślone.

8. 7. Nr inw. 804/70. Ułamek przepalony, ze śladami polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 1.

8. 8. Nr inw. 808/70. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37,ając na lewo Pfaffenhofen 6, podwójne perełkowe koło Fölzer 830, 7-listna rozeta Pfaffenhofen 9 (Fölzer 848), mała rozetka Pons Aeni (1969), tabl. 24:12. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XIII: 7.

8. 9. Nr inw. 809/70. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Podwójne gładkie koła, Ricken-Fischer K 19 (?). Rheinzabern, Verecundus I (?), Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. X: 6.

8. 10-11. Nr inw. 811-812/70. Dwa ułamki mało charakterystyczne, przepalone, ok. 5,0 x 2,0; 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

9. Odcinek XLIII.

9. 1. Nr inw. 841/70. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Pons Aeni D 3b, łuk żeberkowy Pons Aeni TABL. 26: 1, muszla Fölzer 706. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. Przykład: Pons Aeni, tabl. 26: 1. TABL. XIII: 4.

9. 2. Nr inw. 858/70. Ułamek ok. 3,5 x 3,0 cm, ze śladami polewy. Nieokreślony.

10. Odcinek XLIV.

10. 1. Nr inw. 880/70. Ułamek użyty do analiz specjalistycznych, zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 14, tabl. I: 14).

10. 2. Nr inw. 881/70. Ułamek użyty do analiz specjalistycznych, zaliczony został do Blickweiler (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 18, tabl. I: 18).

11. Odcinek XLV.

11. 1. Nr inw. 893/70. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Makówki Ricken-Fischer P 116, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 16. Rheinzabern, Mammilianus, Septymius Sewer. TABL. X: 7.

Drugi (?) z ułamków gładki (o tym samym numerze) poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 12, tabl. I: 12).

11. 2. Nr inw. 894/70. Ułamek ze śladami polewy, ok. 3,0 x 3,0 cm. Nieokreślony.

11. 3. Nr inw. 895/70. Ułamek ze śladami polewy, ok. 2,5 x 1,0 cm. Nieokreślony.

11. 4. Nr inw. 897/70. Ułamek ze śladami polewy. Żeberkowy łuk Gabler-Kellner 162 (Kiss 6.78). Westerdorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XI: 9.

Przypuszczalnie część ułamka lub drugi (?) z ułamków (o tym samym numerze) poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do ceramiki tocznej (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 23, tabl. I: 23).

11. 5. Nr inw. 899/70. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Gładkie koło Ricken-Fischer K 6 (?). Rheinzabern (?), druga połowa II w. - pierwsza tercja III w.

Drugi (?) z ułamków (o tym samym numerze) poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 16, tabl. I: 16)

11. 6. Nr inw. 900/70. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Żeberkowy łuk Gabler-Kellner 162 (Kiss 6. 78. Westerdorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XI: 10.

11. 7. Nr inw. 901/70. Ułamek ok. 4,5 x 2,0 cm, przepalony. Nieokreślony.

12. Odcinek XLVI.

12. 1. Nr inw. 893/70. Ułamek przepalony. Nieokreślony (*terra sigillata* ?)

12. 2. Nr inw. 895/70. Ułamek ok. 1,0 x 0,5 cm. Nieokreślony.

12. 3. Nr inw. 896/70. Ułamek ok. 2,5 x 2,0 cm. Drag. 30, z naczynia z Pfaffenhofen (Katalog 3. 1-2).

12. 4. Nr inw. 897/70. Ułamek przepalony. Nieokreślony (*terra sigillata* ?).

13. Odcinek XLVII.

13. 1. Nr inw. 909/70. Ułamek ok. 4,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

14. Odcinek L.

14. 1-4. Nr inw. 964-965/70. Cztery ułamki ok. 2,0 x 2,0; 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślone.

14. 5. Nr inw. 966/70. Ułamek nieprzepalony, ze śladami polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 15a. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. X: 9.

14. 6. Nr inw. 967/70. Ułamek części przydennej, przepalony. Drag. 37, liściasty kielich Ricken-Fischer P 109, fryz Ricken-Fischer R 34b. Rheinzabern, Cerialis I, V, też Comitalis I, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. VII: 13.

Badania 1971.

15. Odcinek LI.

15. 1-3. Nr inw. 969-970/71, 972/71. Trzy ułamki ok. 5,0 x 3,0; 3,0 x 1,5; 1,5 x 1,5 cm. Nieokreślone.

15. 4. Nr inw. 974/71. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Żeberkowy podwójny łuk Gabler-Kellner 151 (Kiss 6. 80), spirala Gabler-Kellner 145 (Kiss 6. 64), gładkie koło Gabler-Kellner 165. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XI: 11.

15. 5-10. Nr inw. 976-978/71, 980/71, 982-983/71. Sześć ułamków mało charakterystycznych, ok. 4,5 x 2,0, 2,5 x 1,5, 2,0 x 1,0, 1,5 x 1,0, ok. 1 cm², w tym przepalone. Nieokreślone.

15. 11. Nr inw. 985/71. Ułamek przepalony. Jeleń na prawo Kellner 32 (?). Westerndorf, Comitalis (?), Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 14.

15. 12. Nr inw. 986/71. Ułamek ok. 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślony.

15. 13. Nr inw. 988/71. Ułamek ze śladami polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 2.

15. 14. Nr inw. 990/71. Ułamek ok. 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

15. 15. Nr inw. 991/71. Ułamek z pozostałościami polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 5.

15. 16. Nr inw. 992/71. Ułamek 2,5 x 1,0 cm. Nieokreślony.

15. 17. Nr inw. 993/71. Ułamek z polewą, obecnie brunatną. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 4.

15. 18-20. Nr inw. 994/71, 996-997/71. Trzy ułamki ok. 2,5 x 1,0; 2,5 x 1,0; 1,0 cm². Nieokreślone.

15. 21. Nr inw. 998/71. Ułamek z polewą, obecnie brunatną. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 12.

15. 22-23. Nr inw. 999-1000/71. Dwa ułamki ok. 1,5 x 1,5, 1 cm². Nieokreślone.

15. 24-28. Nr inw. brak. Pięć niewielkich ułamków ok. 2,0 x 1,0 cm - 1,0 cm². Nieokreślone.

15. 29-34. Nr inw. 1002-1004/71, 1006/71, 1008/7, 1009/71. Sześć ułamków mało charakterystycznych, ok. 2,0 x 1,0, 1,5 x 1,0 cm, ok. 1,0 cm². Nieokreślone.

15. 35. **Obiekt 185.** Nr inw. 1010/71. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie brunatną. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 3.

15. 36-39. Nr inw. 1011-1014/71. Cztery ułamki, w tym krążka stopki, ok. 3,0 x 1,5; 2,5 x 5,0; 2,5 x 1,0; 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

15. 40. Nr inw. 1017/71. Ułamek ze śladami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37 (?), gładki łuk CGP, tabl. 120: 1, perełkowy sznur CGP, tabl. 120: 1 (Rogers A 2), 7-listna rozetka CGP 35. 3, z prawej (Rogers C 144), element dekoracyjny CGP 35. 1, z prawej (Rogers Q 77). Lezoux, Albucius, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 5.

15. 41. Nr inw. 1018/71. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie czarną. Drag. 37 (?), *ovolo* CGP 35. 1, z lewej (Rogers B 105). Lezoux, Albucius, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 3.

15. 42. Nr inw. 1019/71. Ułamek przepalony, ok. 5,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.

15. 43. Nr inw. 1027/71. Dwa ułamki, ok. 1,0 cm². Nieokreślone.

15. 44. **Obiekt 185.** Nr inw. 1033. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie brunatną. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 11 (?), podwójne gładkie koła K 19a, liściasty kielich Ricken-Fischer P 113. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 11.

15. 45. **Obiekt 185.** Nr inw. 1041/71. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie czarną. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 13.

15. 46-50. Nr inw. 1065/71, 1067-1070/71. Pięć ułamków mało charakterystycznych, ok. 2,5 x 1,5; 2,0 x 2,0, ok. 1,0 cm². Nieokreślone.

15. 51-53. **Nad obiektem 185.** Nr inw. 1071/71. Dwa ułamki, ok. 2,5 x 1,5 - 1,5 x 1,5 cm. Nieokreślone.

15. 54. **Obiekt 185.** Nr inw. 1071/71. Ułamek z resztkami polewy, obecnie brunatnej. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a (?). Rheinzabern, Primitivus I (?), okres późnych Sewerów (?). TABL. VIII: 15.

15. 55-57. Nr inw. 1073-1074/71/71. Kilka ułamków, ok. 2,5 x 1,0; 2,0 x 1,5; ok. 1,0 cm². Nieokreślone.

15. 58. Nad obiektem 185. Nr inw. 1077/71. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej (składanka z Katalog 15.91-93). Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 17 A, XCVI: 1.

15. 59-63. Nr inw. 1078-1080/71. Pięć mało charakterystycznych ułamków, ok. 4,0 x 2,0 - 1,0 i 3,0 x 2,5; 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

15. 64. Nad obiektem 185. Nr inw. 1081/71. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. VIII: 14.

15. 65. Nad obiektem 185. Nr inw. 1082/71. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie czarną. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 6.

15. 66-67. Nr inw. 1083-1084/71. Dwa ułamki, ok. 2,0 x 1,0; 1,0 cm². Nieokreślone.

15. 68. Nr inw. 1085/71. Ułamek ok. 1,0 cm². Nieokreślony (*terra sigillata* ?).

15. 69-73. Z obiektu 185. Cztery ułamki, ok. 1,5 x 1,0; 1,0 cm². Nieokreślone.

15. 74. Z obiektu 185. Nr inw. 1086/71. Ułamek krawędzi, z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37 (?), z naczynia Primitivusa I, Rheinzabern (?), okres późnych Sewerów.

15. 75. Nr inw. 1088/71. Ułamek ok. 1,0 cm². Nieokreślony.

15. 76-81. Obiekt 185. Nr inw. 1089/71. Sześć ułamków, w tym składanka, ze śladami obecnie czarnej polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 7-8.

15. 82-83. Obiekt 185. Nr inw. 1089/71. Dwa ułamki, ok. 2,5 x 1,5 cm i 1,5 x 1,5 cm, z resztkami polewy, z naczynia Primitivusa I, Rheinzabern (?), okres późnych Sewerów.

15. 84-85. Nr inw. 1090-1091//71. Dwa ułamki, ok. 2,0 x 1,0; 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

15. 86-88. Obiekt 185. Nr inw. 1092/71. Trzy ułamki, składanka, z pozostałościami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 11. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 10.

15. 89-90. Obiekt 185. Nr inw. 1092/71. Dwa ułamki, składanka, z pozostałościami obecnie czarnej polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 11, liściasty kielich Ricken-Fischer P 113. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 9.

15. 91-93. Obiekt 185. Nr inw. 1092/71. Trzy ułamki, składanka, z pozostałościami obecnie czarnej polewy (składanka z ułamkiem Katalog 15.58). Drag. 37, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a, kogut Ricken-Fischer T 235a. Stempel imienny retrogresywny [PR] IMITIV[SF], przypuszczalnie Ricken-Ludowici 259: Primitivus, d. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 17 B (na ryc. Katalog 15. 58 i 15. 91-93), XCVI: 1.

15. 94-103. Obiekt 185. Nr inw. 1092/71. Dziewięć małych ułamków, ok. 1,0 cm², z naczynia Primitivusa I, Rheinzabern (?), okres późnych Sewerów (?).

15. 104-106. Obiekt 185. Nr inw. 1094/71. Trzy ułamki, składanka, z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, orzeł Ricken-Fischer T 207, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a, liściasty kielich Ricken-Fischer P 113, podwójny liść P 143. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. VIII: 18.

15. 107. Obiekt 185. Nr inw. 1094/71. Ułamek przepalony. Gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19a(?). Rheinzabern, Attillus lub Primitivus I (?), okres późnych Sewerów (?). TABL. IX: 4.

15. 108-113. Obiekt 185. Nr inw. 1094/71. Sześć ułamków, ok. 6,0 x 1,0 cm - 1,0 cm², z naczynia Primitivusa I, Rheinzabern (?), okres późnych Sewerów (?).

15. 114. Nr inw. 1096/71. Ułamek krawędzi. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XIII: 11.

15. 115-116. Nr inw. 1097/71. Dwa ułamki, jeden z nich przepalony, ok. 3,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

15. 116-139. Nr inw. 1099/71, 1099-1100/71, 1102-1104/71, 1107-1110/71. Ok. 24 mało charakterystycznych ułamków, w tym krawędzi, ok. 2,0 x 2,0; 2,0 x 1,5; 2,0 x 0,5; 2,5 x 2,0 cm, ok. 1,0 cm². Nieokreślone.

15. 140. Nr inw. 1115/71. Ułamek ze śladami polewy. Element dekoracyjny CGP 35. 3 i 10 (z lewej), perełkowy sznur CGP, tabl. 120: 1. Lezoux, Albucius, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 4.

15. 141. Nr inw. 1119/71. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Zając na lewo Ricken-Fischer T 154c (?). Rheinzabern, Primitivus I (?), okres późnych Sewerów (?). TABL. VIII: 16.

15. 142-143. Nr inw. 1129/71. Dwa ułamki, ok. 1,5 x 1,5 cm i 1,0 cm². Nieokreślone.

16. Odcinek LII.

16. 1-2. Nr inw. 1130/71, 1132/71. Dwa ułamki przepalone, ok. 3,5 x 1,5 cm. Nieokreślone.

16. 3. Nr inw. 1133/71. Ułamek ok. 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślony (*terra sigillata* ?).

16. 4-6. Nr inw. 1137-1139/71. Trzy ułamki, ok. 2,5 x 1,0; 2,0 x 1,5; 1,5 x 1,5 cm. Nieokreślone.

16. 7-8. Nr inw. 1143-1144/71. Dwa ułamki ok. 2,0 x 1,5; 4,0 x 1,5 cm. Nieokreślone (*terra sigillata* ?).

16. 9-10. Nr inw. 1147/71. Dwa ułamki, w tym krążka stopki, ok. 4,0 x 2,5; 3,5 x 1,5 cm. Nieokreślone.

16. 11. Nr inw. 1156/71. Ułamek bez zachowanej polewy. Pies na prawo, zmniejszona wersja Kellner 37-38. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XII: 1.

16. 12. Nr inw. 1157/71. Ułamek krawędzi, ok. 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

16. 13. Nr inw. 1158. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 19 (mniejsze), sarna i jelen na prawo Pfaffenhofen 23, spiczasty liść Pfaffenhofen 8, rozetka Pfaffenhofen 22. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. Przykład: D. Gabler 1978, TABL. 8: 2 (Solva). TABL. XIII: 3.

16. 14. Nr inw. 1159/71. Ułamek bez zachowanej polewy. *Ovolo* Pfaffenhofen 19. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XIII: 1.

16. 15-17. Nr inw. 1160-1161/71, 1164/71. Trzy ułamki, w tym krążka stopki i części dna, ok. 5,0 x 1,0; 2,5 x 1,0; 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

16. 18. Nr inw. 1167/71. Ułamek bez zachowanej polewy. Pies na prawo, zmniejszona wersja Kellner 37-38. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XII: 2.

16. 19-26. Nr inw. 1170-1173/71, 1175-1176/79, 1179-1180/71. Ośiem mało charakterystycznych ułamków, ok. 3,0 x 1,0, 2,0 x 1,0 cm, ok. 1,0 cm², w tym przydenny, ok. 6,0 x 6,0 cm. Nieokreślone.

16. 27. Nr inw. 1181/71. Ułamek bez zachowanej polewy. *Ovolo* Pfaffenhofen 19. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XIII: 2.

16. 28. Nr inw. 1182. Ułamek przepalony, ok. 4,5 x 4,0 cm. Nieokreślony.

16. 29. Nr inw. 1183/71. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana. *Ovolo* Kellner E 2. Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 9.

16. 30-47. Nr inw. 1184-1192/71, 1194-1201/71. Ok. 18 mało charakterystycznych ułamków, w tym krawędzi, ok. 4,0 x 2,0; 4,0 x 1,0; 3,5 x 1,0; 3,0 x 2,0; 2,5 x 2,0; 1,5 x 1,5; 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

16. 48-62. Nr inw. 1204/71. Ok. 15 mało charakterystycznych ułamków, ok. 1,5 x 1,5; 1,0 cm². Nieokreślone.

17. Odcinek LIII.

17. 1. Nr inw. 1210/71. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19a (?), Rheinzabern, Attilus lub Primitivus I (?), panowanie Sewerów. TABL. IX: 6.

17. 2-3. Nr inw. 1211, 1213/7. Dwa ułamki, ok. 2,5 x 2,0 i 1,0 cm². Nieokreślone (*terra sigillata* ?).

BADANIA 1972 r.

18. Odcinek LIV.

18. 1. Nr inw. 1229/71. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 2,5 m. Nieokreślony (*terra sigillata* ?).

18. 2. Nr inw. 1440/72. Ułamek krawędzi przepalony, ok. 4,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

BADANIA 1971 r.

19. Odcinek LVI.

19. 1. Nr inw. 1217/71. Ułamek krążka stopki, ok. 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

20. Odcinek LXIII.

20. 1. Nr inw. 1222/71. Ułamek przepalony, ok. 2,0 x 2,5 cm. Nieokreślony (*terra sigillata* ?).

21. Odcinek LXIV.

21. 1-2. Nr inw. 1224-1225/71. Dwa ułamki, ok. 3,0 x 2,0 cm. Nieokreślone (*terra sigillata* ?).

22. Odcinek LXVII.

22. 1-3. Nr inw. 1252/71. Trzy ułamki, ok. 2,5 x 1,0 - 3,0 x 2,0 cm. Nieokreślone (*terra sigillata* ?).

22. 4-8. Nr inw. 1256/71, 1274-1276/71, 1280/71. Pięć ułamków, ok. 5,0 x 2,0; 4,5 x 1,5; 3,5 x 2,0; 2,5 x 2,0; 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone (*terra sigillata* ?).

23. Odcinek LXVIII.

23. 1. Nr inw. 1234/71. Ułamek przepalony, ok. 3,5 x 4,0 cm. Nieokreślony.

23. 2. Nr inw. 1239/71. Ułamek dna, przepalony. Nieokreślony. TABL. XIV: 6.

23. 3-5. Nr inw. 1240-1241/71. Dwa ułamki, ok. 2,5 x 2,5; 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślone (*terra sigillata* ?).

23. 6. Nr inw. 1243/71. Ułamek krążka stopki, ok. 6,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

24. Odcinek LXIX.

24. 1. Nr inw. 1245/71. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

BADANIA 1972 r.

25. Odcinek LXXII.

25. 1. Nr inw. 1452/72. Ułamek przepalony, ok. 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

25. 2. Nr inw. 1459F/72. Ułamek bez zachowanej polewy, ok. 3,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.

26. Odcinek LXXVI.

26. 1-3. Nr inw. 1404/72, 1406-1407/72. Trzy ułamki mało charakterystyczne, przepalone, ok. 3,0 x 1,0; 2,0 x 2,0; 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

26. 4. Nr inw. 1408/72. Ułamek krawędzi, przepalony. Nieokreślony. TABL. XIV: 7.

26. 5. Nr inw. 1410/72. Ułamek krawędzi, ok. 3,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

26. 6. Nr inw. 1411/72. Ułamek przepalony, ok. 4,5 x 3,0 cm. Nieokreślony (*terra sigillata*?).

26. 7-8. Nr inw. 1412-1413/72. Dwa ułamki, ok. 4,0 x 4,5, 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślone.

26. 9. Nr inw. 1416/72. Ułamek przepalony. Jeleń (?) na lewo. Nieokreślony. TABL. XIV: 8.

26. 10. Nr inw. 1418/72. Ułamek nadpalony. *Ovolo* Ricken-Fischer E 15a. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. X: 11.

26. 11. Nr inw. 1419/72. Ułamek, ok. 4,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

26. 12-13. Nr inw. 1420-1421/72. Dwa ułamki krawędzi, przepalone. Nieokreślone. TABL. XIV: 4, 9.

26. 14. Nr inw. 1422/72. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. *Ovolo* Ricken-Fischer E 15a. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. X: 13.

26. 15. Nr inw. 1423/72. Ułamek przepalony, zdeformowany. Fryz Ricken-Fischer R 34 (b). Rheinzabern, Cerialis I, V, Comitialis I, Marek Aurelius - Septymius Sewer. TABL. VII: 14.

26. 16. Nr inw. 1424/72. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 15a, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. X: 10.

26. 17. Nr inw. 1425/72. Ułamek krawędzi, przepalony. Nieokreślony. TABL. XIV: 3.

26. 18. Nr inw. 1427/72. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. *Ovolo* Ricken-Fischer E 15a, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 (?). Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. X: 15.

26. 19. Nr inw. 1429/72. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

26. 20. Nr inw. 1430/72. Ułamek przepalony, zdeformowany, z resztkami przetopionego szkła. Drag. 37, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. XI: 3.

26. 21. Nr inw. 1431/72. Ułamek krawędzi, przepalony. Nieokreślony. TABL. XIV: 5.

26. 22-27. Nr inw. 1432/72, 1434-1437/72, 1439/72. Sześć mało charakterystycznych ułamków, przepalonych, polewa niezachowana, ok. 3,0 x 2,5; 2,5 x 3,0; 2,5 x 2,5; 2,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

27. Poza odcinkiem LXXVI.

27. 1. Nr inw. 1438/72. Ułamek przepalony, ok. 2,5 x 1,5 cm. Nieokreślony.

28. Odcinek LXXXVI.

28. 1. Nr inw. 1472/72. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 (?). Rheinzabern, Verecundus I (?), Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. XI: 1.

28. 2. Nr inw. 1474/72. Ułamek przepalony. *Ovolo* Ricken-Fischer E 15a, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 (?). Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. X: 12.

Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 11, Tabl. I: 11).

29. Odcinek XC.

29. 1. Nr inw. 1489/72. Ułamek przepalony, ze śladami obecnie brązowej polewy. Drag. 37, koła perełkowe Fölzer 830. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XIII: 10.

Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1. 13, Tabl. I: 13). Zdaniem B. Rutkowskiego (1980, s. 191) pochodził z naczynia z Westerndorf lub Pfaffenhofen.

30. Odcinek XCIII.

30. 1. Nr inw. 1490/72. Ułamek przepalony, z przylegającym przetopionym szkłem. *Ovolo* Ricken-Fischer E 15a (?), podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 (?). Rheinzabern, Verecundus I (?), Karakalla - Alexander Sewer (?) TABL. X: 16.

30. 2. Nr inw. 1495/72. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

31. Odcinek XC/XCIII.

31. 1-2. Obiekt 257. Nr inw. 1486/72. Dwa ułamki przepalone, ok. 3,5 x 2,0 i 3,5 x 3,0 cm. Nieokreślone.

Badania 1974 r.**32. Odcinek XCV.**

32. 1. Nr inw. 1521/74. Ułamek przepalony. *Ovolo* Ricken-Fischer E 57 (?). Rheinzabern, Mammilianus (?), Septymius Sewer (?). TABL. X: 1.

32. 2. Nr inw. 1522/74. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana. *Ovolo* Kellner E 2. Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 11.

32. 3. Nr inw. 1525/74. Ułamek przepalony. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a, zajęć na lewo Ricken-Fischer T 165. Rheinzabern, Attilus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 12.

32. 4-5. Nr inw. 1526/74, 1528/74. Dwa ułamki przepalone, ok. 5,0 x 3,0; 3,0 x 3,0 cm. Nieokreślone.

32. 6. Nr inw. 1533/74. Ułamek przepalony. Makówki Ricken-Fischer P 116, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 16, fryz Ricken-Fischer R 32. Rheinzabern, Mammilianus, Septymius Sewer. TABL. X: 8.

32. 7-11. Nr inw. 1534/74, 1538/74, 1541/74, 1545/74, 1546/74. Pięć ułamków przepalonych, ok. 3,0 x 3,0; 3,0 x 2,5; 3,0 x 2,0 cm. Nieokreślone.

32. 12. Nr inw. 1548/74. Ułamek krawędzi, przepalony. Lezoux (?). TABL. VII: 1.

32. 13-16. Nr inw. 1549-1550/74, 1554/74, 1556/74. Cztery ułamki przepalone, w tym krawędź stopki, ok. 4,0 x 2,0; 3,0 x 1,0; 2,5 x 1,5; 1,5 x 2,0 cm. Nieokreślone.

32. 17. Nr inw. 1564/74. Ułamek przepalony. Makówki Ricken-Fischer P 116, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 16. Rheinzabern, Mammilianus, Septymius Sewer. TABL. X: 5.

32. 18-20. Nr inw. 1566/74, 1568/74, 1571/74. Trzy ułamki, w tym krawędź, ok. 6,0 x 4,0; 6,0 x 1,5; 2,5 x 1,5 cm. Nieokreślone.

32. 21. Nr inw. 1575/74. Ułamek przepalony, częściowo zdeformowany. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a, zajęć na lewo Ricken-Fischer T 165. Rheinzabern, Attilus lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 13.

32. 22-34. Nr inw. 1576/74, 1580/74, 1582-1583/74, 1586/74, 1591-1593/74, 1595-1598/74. Ok. 12 mało charakterystycznych ułamków, ok. 6,0 x 2,0; 4,0 x 1,5; 3,0 x 2,0; 2,0 x 2,0; 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

32. 35. Nr inw. 1599/74. Ułamek przepalony. Podwójne gładkie kółka Kellner 56 (?). Westerndorf, Comitalis (?), Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 10.

32. 36. Nr inw. 1600/74. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 57, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 16, makówki Ricken-Fischer P 116. Rheinzabern, Mammilianus, Septymius Sewer. TABL. X: 2.

32. 37. Nr inw. 1601/74. Ułamek ok. 2,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

32. 38. Nr inw. 1602/74. Ułamek przepalony. *Ovolo* Ricken-Fischer E 57. Rheinzabern, Mammilianus (?), Septymius Sewer (?). TABL. X: 4.

32. 39-50. Nr inw. 1603-1612/74, 1614-1615/74. Ok. 12 mało charakterystycznych ułamków, ok. 5,0 x 3,5; 4,0 x 2,5; 3,0 x 3,0; 2,0 x 2,0; 2,0 x 1,5; 1,5 x 1,0 cm, ok. 1,0 cm². Nieokreślone.

32. 51. Nr inw. 1616/74. Ułamek przepalony. Podwójne kółka Kellner 56 (?), podwójne gładkie koła Kellner 67 (?). Westerndorf, Comitalis (?), Kommodus - Septymius Sewer (?). TABL. XII: 6.

32. 52. Nr inw. 1617/74. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana, ok. 2,5 x 3,5 cm. Nieokreślony.
32. 53. Nr inw. 1618/74. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 2,0 cm. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 (?). Rheinzabern, Verecundus (?), Karakalla - Aleksander Sewer (?).
32. 54-56. Nr inw. 1619-1621/74. Trzy ułamki, w tym krawędzi, ok. 3,0 x 1,5; 2,0 x 2,0 cm, ok. 1,0 cm². Nieokreślone.
32. 57. Nr inw. 1623/74. Ułamek, polewa starta. *Ovolo* Gabler-Kellner E 10 (?), mężczyzna z kijem Gabler-Kellner 114. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XI: 12.
32. 58-60. Nr inw. 1624-1626/74. Trzy ułamki, w tym krążka stopki, ok. 2,5 x 1,0; 2,0 x 1,0; 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.
32. 61. Nr inw. 1628/74. Ułamek przepalony. Podwójne kółka Kellner 56 (?). Westerndorf, Comitalis (?), Kommodus - Septymius Sewer (?). TABL. XII: 15.
32. 62-68. Nr inw. 1629-1635//74. Siedem ułamków mało charakterystycznych, ok. 3,0 x 2,0; 3,0 x 1,5; 2,0 x 1,5 cm, ok. 1,0 cm². Nieokreślone.
32. 69. Nr inw. 1636/74. Ułamek krawędzi, bez zachowanej polewy. Nieokreślony. TABL. XIV: 10.
32. 70. Nr inw. 1637/74. Ułamek przepalony, ok. 1,5 x 1,5 cm. Nieokreślony.
32. 71. Nr inw. 1638/74. Ułamek przepalony. *Ovolo* Ricken-Fischer E 57. Rheinzabern, Mammilianus (?), Septymius Sewer (?). TABL. X: 3.
32. 72-73. Nr inw. 1640/74. Dwa ułamki przepalone, ok. 1,0 cm². Nieokreślone.
32. 74. Nr inw. 1645/74. Ułamek krawędzi, bez zachowanej polewy. Nieokreślony. TABL. XIV: 11.
- 33. Odcinek XCVI.**
33. 1-2. Nr inw. 1503-1504/74. Dwa ułamki ok. 5,0 x 2,5; 2,5 x 2,5 cm. Nieokreślone.
33. 3. Nr inw. 1505/74. Ułamek krawędzi, przepalony. Nieokreślony. TABL. XIV: 12.
33. 4. Nr inw. 1510/74. Ułamek krawędzi, zniszczony, ok. 5,5 x 3,5 cm. Nieokreślony.
33. 5. Nr inw. 1512/74. Ułamek bez zachowanej polewy. *Ovolo* Pfaffenhofen 19. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XIII: 5.
33. 6. Nr inw. 1515/74. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19a, zając na lewo Ricken-Fischer T 165, sznurowa sztabka Ricken-Fischer O 238 lub O 239. Rheinzabern, Attillius lub Primitivus I, panowanie Sewerów. TABL. IX: 14.
- 34. Odcinek XCVII.**
34. 1. Nr inw. 1499/74. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, podwójne koła perełkowe Fölzer 830. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XIII: 8.
34. 2. Nr inw. 1500/74. Ułamek przepalony, zdeformowany. *Ovolo* Kellner E 2. Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 12.
- 35. Odcinek XCVIII.**
35. 1. **Obiekt 274.** Nr inw. 1653/74. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Pies na prawo Kellner 37-38. Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XII: 5.
- 36. Odcinek XCIX.**
36. 1. Nr inw. 1657/74. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. *Ovolo* Ricken-Fischer E 15a (?). Rheinzabern, Verecundus I (?), Karakalla - Aleksander Sewer (?). TABL. X: 14.
- 37. Odcinek C.**
37. 1. Nr inw. 1665/74. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37 (?), koło perełkowe Pons Aeni, tabl. 17: 17, 18. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XIII: 9.
37. 2. Nr inw. 1666/74. Ułamek przepalony, ok. 4,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.
37. 3. Nr inw. 1667/74. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19 (?). Rheinzabern, Verecundus I (?), Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. XI: 2.
- 38. Odcinek CVII.**
38. 1. Nr inw. 1042/73. Ułamek krawędzi ze śladami polewy, ok. 3,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

39. Luźne.

39. 1. Nr inw. 1671/74. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 2,0 cm. Poddany analizie specjalistycznej zaliczony został do Rheinzabern (Kaczanowki, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 6, Tabl. I: 6).

39. 2. Nr inw. 1672/74. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37 (?), *ovolo* CGP 35. 1, z lewej (Rogers B 105). Lezoux, Albucius, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. VII: 6.

Poddany analizie specjalistycznej określony został jako *terra sigillata* (Kaczanowski, Sztwiertnia 1982, tab. 1: 20, Tabl. I: 20).

Ilość naczyń z cmentarzyska w Drochlinie szacować można na około 18-22, w tym jedno Albuciusa z Lezoux (luźne), osiem - dziewięć naczyń z Rheinzabern - po jednym Cobnertusa I (luźne), Firmusa I - Comitialisa V? (luźne), Cerialisa I (luźne), Attilusa (luźne), 1-2 (?) Primitivusa (z obiektu 185, luźne), Attilusa-Primitivusa I (luźne), Verecundusa I (luźne), Juliusa II-Julianusa I (luźne), około cztery - sześć naczyń z Westerndorf - jedno - dwa (?) Comitialisa (luźne) i dwa - cztery (?) Heleniusa (luźne) oraz pięć - sześć naczyń z Pfaffenhofen - dwa Heleniusa (luźne) i trzy - cztery (?) Dicanusa (luźne).

GĄBINEK, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 2.

Terra sigillata pochodzi z grobu, odkrytego przypadkowo w 1972 r., z badań ratowniczych B. Wawrzykowskiej z MOT i J. Grześkowiaka z IAE (KA) UMK w Toruniu¹⁶.

Zbiory: MOT. Nr inw. MT 303.

Lit.: J. Grześkowiak 1978, s. 4; A. Cofta-Broniewska 1979, katalog 266: 152431.

1. Wykop I. Grób bez nr (c, zn).

1. 1-42. Naczynie zachowane w 90%, zrekonstruowane z ok. 40 ułamków (dwa inne luźne, nie włączone do rekonstrukcji), w różnym stanie zachowania, w większości przepalonych, niekiedy zdeformowanych, a rzadziej tylko nadpalonych. Kilka ułamków zachowało oryginalny czerwony kolor gliny i dobrze przylegającą polewę, pozostałe zmieniły kolor na beżowo-brązowy, brunatny lub czarny. Ostre krawędzie przełomów i różny stopień przepalenia, zwłaszcza ułamków tworzących składanki, wskazują na rozbicie naczynia na krótko przed wrzuceniem na stos. Zdobienie w stylu metopowo-medalionowym, ze starannie odbitymi elementami dekoracyjnymi, rozmieszczonymi w powtarzających się polach. *Ovolo* bez uszkodzeń przy formowaniu krawędzi, z powtórzonym języczkiem w miejscu styku pasa. Stopka równa, doskonale przylegająca, na spodzie zachowany ślad po otworze odpowietrzającym matrycy. Wymiary: Wn ok. 14, 0 cm, Św ok. 24,0 cm, Śs 10,0/6,0 cm.

Drag. 37, *ovolo* CGP 47. 1, linia perełkowa CGP 47. 1, kółko CGP 47. 11, koń morski na prawo CGP Tabl. 158: 22, koń morski na lewo CGP Tabl. 158: 22, podwójne gładkie koła CGP Tabl. 158: 22, klęcząca postać CGP Tabl. 148: 19, Merkur CGP Tabl. 160: 35, 41, ptak ze skrzydłami uniesionymi do lotu CGP Tabl. 160: 35, podwójny łuk zeberkowany Rogers F 41, liść Rogers K 12, astragal Rogers R 70. Stempel imienny w ujęciu retrogresywnym [CI]NNAMI CGP Tabl. 158: 22. Lezoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XV: 1-7, XCV: 8.

GĄSAWA, woj. kujawsko-pomorskie.

Ułamki *terra sigillata* bez ornamentu, znalezione w bliżej nieokreślonych okolicznościach, B. Rutkowski (1960, s. 55: 32) podaje za Z. Rajewskim i S. Jasnoszem (informacje ustne).

Zbiory: brak informacji.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 55: 32; S. Berke 1990, s. 204: 700.

GĄSKI, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 18.

Terra sigillata znaleziona luzno, z badań ZBK.

Zbiory: IP UAM (ZBK).

Lit.: (J. Bednarczyk) IA Badania 1988 (1992), s. 71; J. Bednarczyk, L. Tyszler (w druku).

¹⁶ Dziękuję p. Dyrektorowi dr M. Woźniakowi za udostępnienie *sigillata* ze zbiorów MOT do publikacji.

1. Lużny.

1. 1. Ułamek z jasnopomarańczowej gliny, miejscami ze zniszczoną powierzchnią, z zachowaną czerwoną polewą z połyskiem. Drag. 37, róg obfitości Ricken-Fischer O 160, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 20, tryton Oswald 19 (mniejsza wersja, maczuga po lewej stronie postaci). Rheinzabern, Comitalis IV, VI (?), późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. VI: 9.

Lit.: J. Bednarczyk, L. Tyszler (w druku).

GDAŃSK okolica, woj. pomorskie.

Naczynie zachowane przypuszczalnie w całości, znalezisko grobowe. A. Brinkmann (1904, s. 77) wzmiankuje o zdobitym naczyniu przedstawieniu pochodzącego Bachusa. R. Jamka (1933, s. 196 poz. 8) przypisuje go Futratowi (?), z Heiligenberg (?), zaś W. Łęga (1958, s. 30) przypuszcza, że mógł to być wyrób arretyński (brak dostatecznej argumentacji). Zdaniem H. Dragendorffa (Zeitsch. f. Ethn. 1906, s. 374) był to wyrób nowożytny, za nim S. Berke (1990, s. 205:701).

Zbiory: dawniej w prywatnych, kolekcja Blell, Marienburg (Ebert 1926, s. 71).

Lit.: I. Undset 1882, s. 146; A. Lissauer 1887, s. 159: 1; A. Brinkmann 1904, s. 77; Sitzungsber. Prussia, 21, 1900, s. 77; (A. Lissauer) Zeitschr. f. Ethn., 37, 1905, s. 595; (H. Dragendorff) Zeitschr. f. Ethn., 38, 1906, s. 374; W. Antoniewicz, 1925, s. 89; 1930, s. 315; R. Jamka 1933 s. 186-187, 196: 8; M. Ebert 1926, s. 71: 4; C. Engel, W. La Baume 1937, s. 281; K. Majewski 1949, s. 87: 199; H. J. Eggers 1951 s. 103: 624; W. Łęga 1958, s. 30, 70: 1; B. Rutkowski 1960, s. 55: 33; S. Berke 1990, s. 205: 701; R. Wołagiewicz 1993, s. 140, tab. B: 3.

GIEBUŁTÓW, woj. małopolskie.

Terra sigillata pochodzi z przypadkowo odkrytego w 1922 r. ciałopalonego grobu „książęcego”.

Zbiory: MAK. Nr inw. MAK 10001.

Lit.: T. Reyman 1948, s. 186, Tabl. XXV: 2; K. Majewski 1949, s. 89: 218; H. J. Eggers 1951, s. 151: 2038; B. Rutkowski 1960, s. 55: 34, Tabl. III: 1; J. Wielowiejski 1960, s. 310: 315; K. Majewski 1960, s. 68: 14, Tabl. XI: c; S. Nosek 1961, Tabl. 35 (8): 41; B. Rutkowski 1961, s. 66: 1; 1964, tab. III: 23; J. Wielowiejski 1970, s. 324; S. Berke 1990, s. 205: 703; H. Dobrzańska, J. Wielowiejski 1997, s. 84: 11, Tabl. IV: 1; K. Domżański 1997; 1998; H. Dobrzańska, K. Domżański, J. Wielowiejski 1998, s. 270, ryc. 6.

1. Grób.

1. 1. Naczynie niekompletne, zrekonstruowane, z zachowaną ciemną polewą, zdobione pasmami nacięć (przez ruletowanie) na krawędzi wylewu i na załomie brzuśca, oraz aplikowanym motywem podwójnej ślimacznicy.

Hayes 70, wewnątrz na dnie stempel anepigraficzny w kształcie stopy (*in planta pedis*), litera X (słabo widoczna). Tralles k/Efezu, ESB 1/2 (*sigillata* wschodnia B), trzecia ćwierć I w. TABL. XVI: 1 (wg K. Domżańskiego).

Lit.: T. Reyman 1948, s. 186, Tabl. XXV: 2 (Olbia); B. Rutkowski 1960, s. 55: 34, Tabl. III: 1 (małozajatycka B); K. Domżański 1997; 1998 (ESB 70, Tralles w dolinie Meandra, zach. Azja Mniejsza).

GOSTKOWO FOLSĄG¹⁷, woj. kujawsko-pomorskie.

Ułamek *terra sigillata* ze zniszczonego cmentarzyska z okresu wpływów rzymskich, znaleziony na złożu wtórnym na obiekcie wczesnośredniowiecznym, z badań w 1952 r.

Zbiory: MOT. Nr inw. 3561.

Lit.: B. Zielonka 1952a, s. 192; 1954, s. 82; 1968, s. 71, 70 ryc. 12; B. Rutkowski 1960, s. 55-56: 35, Tabl. III: 2; 1961, s. 68: 28; S. Berke 1990, s. 205: 706; R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 4.

1. Lużny.

1. 1. Ułamek krawędzi z resztkami ciemnoczerwonej polewy.

Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 40 (?). Rheinzabern (?), późnoantoniński - panowanie Sewerów. TABL. VI: 4.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 55-56: 35, Tabl. III: 2 (przypuszczalnie Rheinzabern).

¹⁷ Nazwa stanowiska przyjęta za R. Wołagiewiczem (1993, s. 174: 73).

GOSZCZANÓW (Rzęzawy) , woj. łódzkie, stan. 1

Ułamki *terra sigillata* znalezione w 1946 r. na cmentarzysku.

Zbiory: MAP. Nr inw. 1949/429, nr kat. 1949/1225.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 56: 36; S. Berke 1990, s. 205: 707.

1. Luźne.

1. 1-2. Dwa ułamki, składanka, przepalone. Drag. 37, kwiatowy kielich Kellner 46 (Kiss 4. 45), prostokątny liść Kellner 47 (Kiss 4. 46), podwójne gładkie koła Kellner 67 (Kiss 4. 57), mały pies na lewo Kellner 39 (Kiss 4. 37). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. V: 12.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 56: 36 (nie został udostępniony do publikacji).

GOSZCZYNNO, woj. łódzkie.

Naczynie *terra sigillata* użyte jako popielnica w grobie, odkrytym przypadkowo w 1921 r. (zdołano zabezpieczyć zaledwie kilka drobnych przedmiotów wyposażenia).

Zbiory: PMA.

Lit.: W. Antoniewicz 1925, s. 86-90, Tabl. III; J. Kostrzewski, 1923, s. 197, Tabl. XII; W. Antoniewicz 1929, s. 172, Tabl. XXXVIII, nr 15; R. Jamka, 1933, s. 187, 196: 9, ryc. 6; S. J. Gąsiorowski, 1936, Tabl. II: 4; S. Nosek 1946, s. 97, ryc. 103; W. Kasiński 1948, s. 15; K. Majewski, 1949, s. 86: 190; H. J. Eggers, 1951: 2045; J. Kostrzewski 1955, s. 209, ryc. 604; B. Rutkowski, 1960, s. 56: 37, Tabl. XXXIII; K. Majewski 1960, s. 69-70: 21, Tabl. LIVa; B. Rutkowski 1964, tab. IV: 37; J. Wielowiejski 1970, s. 329; S. Berke 1990, s. 205: 708; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 27: 13.

1. Grób (c).

1. 1. Miska zachowana w całości, lekko niesymetryczna, z dobrze przylegającą jasnoczerwoną polewą, z zachowanym połyskiem, bez śladów przepalenia. Dekoracja skomponowana z siedmiokrotnie powtórnego układu elementów niefiguralnych. Wymiary: Wn 14,0 - 13,8 cm, Św 23,0 - 22,0 cm, Śs 9,5 x 6,5 cm, Ws ok. 1,2 cm.

Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer 70a, łuk żeberkowy (z 56 elementów, średn. 7,3 cm) zbliżony do Ricken-Fischer KB 112-113, koło żeberkowe (z 51 elementów, średn. 3,5 cm) zbliżone do Ricken-Fischer K 32-33, rozetka Ricken-Fischer O 51, mały szpiczasty liść na trzonku Ricken-Fischer P 34, podpórka Ricken-Fischer O 186, trójpłatkowy liść z szypułką Ricken-Fischer P 129. Rheinzabern, Januarius II, panowanie Sewerów lub okres późnych Sewerów. TABL. XVII.

Lit.: R. Jamka, 1933, s. 187, 196, ryc. 6 (Ciriuna ?, Heiligenberg); B. Rutkowski, 1960, s. 56: 37, Tabl. XXXIII (Januarius II, Rheinzabern).

GOŚCIERADÓW, woj. lubelskie, stan. 1.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony na cmentarzysku, z badań z 1958 r.

Zbiory: brak informacji.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 56: 37A, Tabl. III, 3; 1964, s. 80, tab. V: 37A; A. Niewęglowski 1962, s. 315; 1982, s. 85, 93; J. Wielowiejski 1970, s. 333; S. Berke 1990, s. 205: 704.

1. Luźny (obok grobu 8). Materiału nie odnaleziono.

1. 1. Ułamek ze śladami czerwonej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1 (Ricken Ludowici 261: 1)¹⁸, podwójne żeberkowe koła Ricken-Fischer K 56 (Ludowici K 115), kółko Ricken-Fischer O 146 (Ludowici O 134). Stempel imienny, przypuszczalnie CE[RIALIS]. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus.

Określenia elementów dekoracyjnych, według katalogu Rickena-Fischer, przyjęto za B. Rutkowskim (1960, s. 56: 37A).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 56: 37A, Tabl. III: 3 (Cerialis V, Rheinzabern).

¹⁸ S. Berke (1990, s. 205: 704) podaje *ovolo* Ricken-Fischer E 2.

GRODZISK MAZOWIECKI (Kałęczyn), woj. mazowieckie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w dwóch grobach oraz luźno (m. in. w pobliżu grobu 29).

Zbiory: PMA. Nr inw. PMA-IV- 556.

Lit.: B. Barankiewicz 1959, s. 222- 223, Tabl. V: 3, VIII: 8, X: 7, XII: 14; R. Jamka 1933, s. 187, 196: 10; K. Majewski 1949, s. 87: 201; H. J. Eggers 1951, s. 151: 2060; B. Rutkowski 1960, s. 57: 39, Tabl. IV, V, 1, IX: 5; K. Majewski 1960, s. 69: 22, Tabl. LIX, d; B. Rutkowski 1964, tab. IV: 3; J. Wielowiejski 1970, s. 330, 335; S. Berke 1990, s. 205-206: 709-710.

1. Grób 9 (j, zn. ?).

1. 1. Ułamek przepalony, o zniszczonej powierzchni. Drag. 37, liść z żeberkiem w szerokiej bruździe Ricken-Fischer P 74 (Kiss 6. 54) w układzie łodyg, linia perełkowa nieokreślona. Rheinzabern, Comitalis IV, późnoantoniński - Septymius Sewer. Przykłady: Ricken-Ludowici, tabl. 85: 1, 2, 3. TABL. XVIII: 2.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 57: 38, tabl. IX: 5 (Cerialis I, Rheinzabern).

2. Grób 30.

2. 1. Ułamek całkowicie przepalony. Drag. 37, jeździec na koniu Gabler-Kellner 106 (Kiss 5. 30), zębaty łuk Gabler-Kellner 157 (Kiss 6. 76), ozdobna sztabka Gabler-Kellner 171 (Kiss 6. 85), rozeta Gabler-Kellner 146 (Kiss 6. 67). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XVIII: 4.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 57: 39, tabl. V: 1c (Helenius, Westerndorf).

2. 2. Ułamek nadpalony, z pozostałościami polewy. Duży biegnący pies na lewo Gabler-Kellner 131 (Kiss 5. 45) (składanka z Katalog 3. 2-7). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XVIII: 1A.

2. 3. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 1,5 cm, z pozostałościami polewy, obecnie ciemnoszarej. Nieokreślony.

3. Luźne.

3. 1. Ułamek przepalony, spumeksowany. Drag. 37, muszla Ricken-Fischer O 20, podwójne gładkie kręgi Ricken-Fischer K 20 (wymiary stempla zmienione w wyniku silnego przepalenia). Rheinzabern, Comitalis IV, VI, późnoantoniński - Septymius Sewer. Przykład: Ricken-Ludowici, tabl. 91: 3. TABL. XVIII: 3.

3. 2-7. Sześć ułamków (składanka), w tym krawędzi, przepalone lub ze śladami nadpalenia, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 10 (Kiss 5. 4), biegnący dzik Gabler-Kellner 126 (Kiss 5. 38), zębaty łuk Gabler-Kellner 157 (Kiss 6. 76), ozdobna sztabka Gabler-Kellner 171 (Kiss 6. 85), rozetka Gabler-Kellner 146 (Kiss 6. 67), duży biegnący pies na lewo Gabler-Kellner 131 (Kiss 5. 45) (składanka z Katalog 2. 2). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XVIII: 1B.

Nie odnaleziono jednego z ułamków przedstawionego przez B. Rutkowskiego (1960, Tabl. IV: 1a).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 57: 39, Tabl. IV, V: 1a-b (Helenius, Westerndorf, materiał zaliczony do grobu 30).

3. 8. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

GRODZISKO DOLNE, woj. podkarpackie, stan. 4.

Ułamek *terra sigillata* pochodzi z odkrycia przypadkowego, z 1961 r.

Zbiory: MORz. Nr inw. MRP 2646.

Lit.: A. Kunysz 1961, s. 124; J. Wielowiejski 1973, s. 35 przyp. 46; S. Czopek 1996, s. 64, ryc. 21; R. Madyda-Legutko 1998, s. 30.

1. Luzny.

1. 1. Ułamek z obustronnie zachowaną jasnoczerwoną polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 11, niedźwiedź na prawo Ricken-Fischer T 60, nieokreślona linia perełkowa. Rheinzabern, Cerialis VI lub Primitivus I, III, Marek Aureliusz - Kommodus lub późny okres Sewerów. TABL. VI: 8.

Lit.: S. Czopek 1996, s. 64, ryc. 21.

GRONOWO, woj. zachodnio-pomorskie.

Dwa naczynia *terra sigillata* pochodzą z grobu przypadkowo odkrytego w 1926 r. O. Kunkel (1927, s. 123 i n.) określił obydwa jako formę Drag. 18, przypisując warsztatowi z Blickweiler (przełom II w.). H. J. Eggers (1940, s. 14 i n.) przyjął formę Drag. 31, natomiast R. Nierhaus (1955, s. 241) oraz B. Rutkowski (1960, s. 57-58:

40-41) formę Drag. 18/31 (okres Hadriana - Antonina Piusa). B. Rutkowski (1960, s. 26, 57-58: 40-41; 1964, tab. III, 40-41) przypisuje obydwie naczynia warsztatom w Blickweiler, ewentualnie Hedderheim (?) lub warsztatowi Coocusa w Trewirze.

Zbiory: MNS (Kat. 1.2) i Kulturhistorisches Museum Stralsund (naczynie Katalog 1.1.)¹⁹.

Lit.: O. Kunkel 1927, s. 123 i n.; C. Engel, W. La Baume 1937, s. 281; H. J. Eggers 1940, s. 14 i n., 23: 37; R. Nierhaus 1955, s. 241; K. Majewski 1949, s. 89: 219; H. J. Eggers 1951, s. 105: 672; B. Rutkowski 1960, s. 26, 57-58: 40-41; 1961, s. 59, 67: 14-15; 1964, tab. III: 40, 41; J. Wielowiejski 1970, s. 330; S. Berke 1990, s. 206: 711; R. Wołagiewicz 1976, s. 137: 4, 5, ryc. 6: 3; 1993, s. 140 tab. B: 5.

1. Grób 1/26 (sz, pł).

1. 1. Museum Stralsund. Naczynie zachowane w całości, z zachowaną czerwoną polewą. Drag. 18/31. Stempel imienny COOCVSF po wewnętrznej stronie dna. Blickweiler, Coocus, Antoninus Pius. Przykład: Oswald 1931, s. 83 (COOCVS F, Lavoye, Blickweiler).

1. 2. MNS. Drag. 18/31. Stempel imienny PETRVLLV[Sf] po wewnętrznej stronie dna, wersja stempla (Knorr, Sprater 1927, s. 109: 20a). Blickweiler, Petrullus, Antoninus Pius. Przykład: Oswald, s. 240 (PETRVLLVS, Blickweiler, Eschweilerhof).

Lit.: O. Kunkel 1927, s. 123 i n. (Blickweiler); B. Rutkowski 1960, s. 26, 57-58: 40-41 (Blickweiler lub Trewir).

GRÓDEK nad Bugiem, woj. lubelskie, stan. 1C.

Naczynie *terra sigillata* znalezione w grobie.

Zbiory: MOZ. Nr inw. 29/GM.

Lit.: A. Kokowski 1993, s. 46: 9, ryc. 49: 14; 1994, s. 70, ryc. I: 79; 1995, s. 69, 157: 1878.

1. Grób 61 (sz).

1. 1. Talerz zachowany w całości, z niewielkim ubytkiem na obwodzie, z ciemnoczerwoną polewą, miejscami odprysniętą. Krawędź talerza zagięta do środka, na dnie wewnątrz motyw ślimacznicy. Wymiary: Wn 3,6 cm, Św 17,1 cm, Ws 0,8 cm, Śs 10,2 cm. Warsztat małoazjatycki, ESC (wschodnia *sigillata* C)²⁰. TABL. XVI: 2.

Lit.: A. Kokowski 1993, s. 46: 9, ryc. 49: 14, fot. 75-81 (misa *terra sigillata*, analogie z Armawir za V. V. Kropotkinem 1970, s. 175 ryc. 36: 9); 1994, ryc. I: 79; 1995, s. 69, 157: 1878.

GRZYBÓW, woj. świętokrzyskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione luźno w północnym rejonie cmentarzyska.

Zbiory: MOSan.

Lit.: (K. Garbacz) IA Badania 1989 (1993) s. 10; 1990 (1994), s. 14; K. Garbacz, L. Tyszler 1998, s. 97-98, Tabl. I-II.

1. Ar 12. Luźne.

Ułamki barwy pomarańczowej i pomarańczowo-szarej, bez śladów wtórnego przepalenia, z gliny mało zwięzłej, słabo wypalanej, polewa całkowicie starta, zaledwie na jednym jej pozostałości w kolorze czerwonym. Dekoracja w stylu wolnym, przedstawiająca scenę polowania, wykonana niestarannie, o mocno już zatartych i słabo widocznych zarysach elementów, również słabo czytelny stempel imienny. Wszystkie ułamki (Katalog 1. 1-33) pochodzą przypuszczalnie z jednego naczynia.

1. 1-15. Piętnaście ułamków, w tym 3 składanki. Drag. 37, *ovolo* Pons Aeni D 1, stempel figuralny Lauriacum 101. 16 (Gabler 17. 5), niedźwiedź na lewo Fölzer 374 (pierwowzór Oswald 1632), muszla Fölzer 706, podpórka Fölzer 795, łuk żeberkowy Lauriacum 101: 2, rozeta 7-płatkowa Pfaffenhofen 9, mała rozetka Pons

¹⁹ Dziękuję p. Mgr K. Hahule (Koszalin) za informacje o miejscu przechowywania naczyń z Gronowa oraz udostępnienie rysunków. Wcześniej (Wołagiewicz 1976, s. 137) sądzono, że w zbiorach MNS znajduje się tylko kopia (A 7306) naczynia Petrullusa.

²⁰ Opracowanie *sigillata* z Gródka przygotowywane jest przez p. Mgr K. Domżańskiego (IAiE PAN Warszawa). Dokonana przez p. Mgr K. Domżańskiego ocena talerza potwierdziła jego małoazjatyckie pochodzenie (ESC), za którą serdecznie dziękuję.

Aeni Tabl. 27: 7. Stempel imienny w ujęciu retrogresywnym [DIC]NV[S] Pons Aeni 33. 4. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XIX: 1-7, XCVI: 15.

1. **16-25.** Dziesięć ułamków krawędzi, w tym dwie składanki. Drag. 37. Pfaffenhofen, z naczynia Dicanusa, druga tercja III w. TABL. XVIII: 5-9 (wybrane ułamki).

1. **26-32.** Siedem ułamków z nieornamentowanej części naczynia, ok. 6,0 x 3,5 - 3,0 x 2,0 cm. Pfaffenhofen, z naczynia Dicanusa.

1. **33.** Ułamek krążka stopki ok. 5,0 x 2,0 cm, Ws 1,2 cm. Pfaffenhofen, z naczynia Dicanusa.

Lit.: K. Garbacz, L. Tyszler 1998, s. 97-98, Tabl. I-II (Pfaffenhofen, Dicanus).

IGOŁOMIA, woj. krakowskie.

Ułamki *terra sigillata* z wykopu A oraz luźne, odkryte podczas badań osady w latach 1953-1956. Nie odnaleziono w zbiorach wzmiankowanych przez S. Noska (1954, s. 103) ułamków z wcześniejszych badań z 1933 r.

Zbiory: IAI PAN (Kraków).

Lit.: S. Nosek 1954, s. 103; 1955, s. 33; L. Gajewski 1957 (1955), s. 139-141, ryc. 3: 1-10; 1957a, s. 60-61, Tabl. I: 1-7, 11B, ; 1958, s. 6; 1959, Tabl. 19 i 20; B. Rutkowski 1960, s. 58-59: 42-50; J. Wielowiejski 1960, s. 319: 428 (1-2), s. 227 ryc. 68; B. Rutkowski 1964, tab. V: 44; J. Wielowiejski 1970, s. 333; H. Dobrzańska 1990, I, s. 29, 33, 35, 45, 48, 51, 54, Tabl. XXVII: 5, XL: 1, XLII: 6, XLVII: 4, LII: 11; 1990, II, s. 27, 63-64, 81, 103; S. Berke 1990, s. 206: 713.

1. **Ar 106. Luźny z powierzchni.** Materiał niedostępny.

1. **1.** Ułamek krawędzi, zniszczony. Nieokreślony.

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 139, ryc. 3: 1; B. Rutkowski 1960, s. 58: 42 (bez określenia).

2. **Wykop A (1953-1956). Obiekt 9 (chata).** Materiał niedostępny.

2. **1.** Ułamek, ok. 7,0 - 2,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 139-140, ryc. 3: 2; B. Rutkowski 1960, s. 58: 43 (bez określenia); H. Dobrzańska 1990, I, s. 29, ryc. XX: 13.

3. **Wykop A (1953-1956). Jama 3.** Materiał niedostępny.

3. **1.** Ułamek. Nieokreślony.

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 140, ryc. 3: 4; B. Rutkowski 1960, s. 58: 45 (bez określenia).

4. **Wykop A (1953-1956). Ar 0231.**

4. **1.** Ułamek krawędzi z brązową polewą, wtórnie zmienioną (?), Św ok. 12,0 cm. Drag. 52, dekoracja barbotinowa, staranne wykonanie. Rheinzabern, druga połowa - pierwsza tercja III w. TABL. XX: 6.

L. Gajewski (1957, s. 140, ryc. 3: 9, ryc.9: 1) umieszcza ułamek w inwentarzu chaty 70, brak natomiast wzmianki u H. Dobrzańskiej (1990, I, s. 54, Tabl. LII: 11).

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 140, ryc. 3: 9, ryc.9: 1; 1957a, s. 60, Tabl. I: 11; B. Rutkowski 1960, s. 58: 44 (Drag. 43, przypuszczalnie Rheinzabern); 1964, tab. V: 44; H. Dobrzańska 1990, I, s. 54, Tabl. LII: 11; 1990, II, s. 63.

5. **Wykop A (1953-1956). Ar 0173. Warstwa kulturowa.**

5. **1.** Ułamek krawędzi, z zachowaną brązową polewą, wtórnie zmienioną (?). Drag. 52, dekoracja barbotinowa, staranne wykonanie. Rheinzabern, druga połowa i pierwsza tercja III w. TABL. XX: 3.

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 140, ryc. 3: 10; 1959, Tabl. 19 i 20; B. Rutkowski 1960, s. 58: 45 (przypuszczalnie Drag. 43, Rheinzabern, z naczynia 58: 44); H. Dobrzańska 1990, I, s. 51, Tabl. XLVII: 4; 1990, II, s. 63.

6. **Wykop A (1953-1956). Ar 0200, 0230. Chata 70a/55.**

6. **1.** Ułamek mało charakterystyczny. Nieokreślony.

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 141, ryc. 3: 4; B. Rutkowski 1960, s. 58: 47 (bez określenia); H. Dobrzańska 1990, I, s. 33 (bez rys.).

7. Wykop A (1953-1956). Ar 071, 0172. Chata 32/53.

7. 1. Ułamek z częściowo zachowaną polewą. Rozeta 8-listna Fölzer 848 (Lauriacum, tabl. 101. 3?). Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. Przykład: D. Gabler 1978, s. 105: 23, Tabl. 8: 11 (Aquincum). TABL. XX: 2.

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 141, ryc. 3: 6; B. Rutkowski 1960, s. 59: 48 (bez określenia); J. Wielowiejski 1960, s. 227, ryc. 68; H. Dobrzańska 1990, I, s. 45, Tabl. XL: 1; 1990, II, s. 81.

8. Wykop A (1953-1956). Ar 0201. Obiekt 67/55 (zniszczony przez obiekt wczesnośredniowieczny). Materiał niedostępny.

8. 1-2. Ułamek dna. Nieokreślony.

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 141, ryc. 3: 7; 1957a, s. 60; B. Rutkowski 1960, s. 59: 49 (bez określenia); H. Dobrzańska 1990, I, s. 35, Tabl. XXVII: 5 (określony jako naśladownictwo *sigillata*).

9. Wykop A (1953-1956). Ary 0171, 0172, 0201. Obiekt 38/55. Materiał niedostępny.

9. 1-4. Cztery ułamki, w tym jedna krawędź.

Lit.: L. Gajewski 1957, s. 141, ryc. 3: 5 i 8; B. Rutkowski 1960, s. 59: 49 (bez określenia); H. Dobrzańska 1990, I, s. 48, Tabl. XLII, 6.

10. Ponad obiektem 46. Nr inw. 386/1982.

10. 1. Ułamek ciemnoczerwonej barwy, z ciemnoczerwoną polewą, Św ok. 24-26,0 cm. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E39, żeberkowy łuk Ricken-Fischer KB 89, podwójny liść z szypułką Ricken-Fischer P 144. Rheinzabern, krag Cerialisów (Cerialis III), Marek Aureliusz - Kommodus. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 55: 5. TABL. XX: 1.

Lit.: niepublikowany²¹.

ŁŁAWA, woj. warmińsko-mazurskie.

Znalezisko przypadkowe ułamków trzech (?) naczyń *terra sigillata*. Nieokreślone.

Zbiory: brak informacji, dawniej w zbiorach Muzeum w Gdańsku (Ebert 1926, s. 72).

Lit.: M. Ebert 1926, s. 72: 5; C. Engel, W. La Baume 1937, s. 281; H. J. Eggers 1951, s. 103: 625; W. Łęga 1958, s. 71: 5; B. Rutkowski 1960, s. 59: 51-53; S. Berke 1990, s. 206: 712; R. Wołagiewicz 1993, s. 140, tab. B: 6.

INOWROCLAW, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 55

Ułamki *terra sigillata* znalezione w grobie oraz luźne; badania ZBK.

Zbiory: IP UAM (ZBK).

Lit.: A. Cofta-Broniewska 1979, kat. 417: 152.431; J. Bednarczyk 1994, Tabl. 402/1: 1; J. Bednarczyk, L. Tyszler (w druku).

1. Grób nr 31 (c). Nr inw. 1285.

1. 1-4. Cztery ułamki tego samego naczynia, w tym dwie krawędzie, z częściowo zachowaną polewą, wtórnie zmienioną, obecnie brunatną lub czarną. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 25-26, myśliwy z oszczepem Ricken-Fischer M 204a, z prawej, dzika świnią Ricken-Fischer T 70a. Rheinzabern, Pupus, okres wczesnych Sewerów. Przykład Ricken-Ludowici, Tabl. 132: 2. TABL. XXI: 1-2, 5.

1. 5. Ułamek części przydennej, nadpalony, z zachowaną polewą, obecnie czerwono-brązową i brązową, z naczynia Pupusa z Rheinzabern.

Lit.: J. Bednarczyk 1994, Tabl. 402/1:1 (Rheinzabern, Pupus).

2. Znaleziska luźne.

2. 1. Nr inw. 1496. Ułamek krawędzi z częściowo zachowaną ciemnoczerwoną polewą. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXI: 3.

2. 2-5. Nr inw. 1497 i 1498. Cztery ułamki ok. 2,5 x 2,0; 1,0 x 1,5 cm, dwa z nich z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Nieokreślone.

²¹ Dziękuję p. Dr hab. H. Dobrzańskiej za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

INOWROCŁAW, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 95.

Ułamki *terra sigillata* znalezione luźno na osadzie w latach 1977-1978, z badań ZBK.

Zbiory: IP UAM (ZBK).

Lit.: IA Badania 1979 (1980), s. 125-126; 1983 (1984), s. 121-122; A. Cofta-Broniewska 1979, kat. 433 A: 152.431; J. Bednarczyk 1987, s. 213, 217 ryc. 16c, e; J. Bednarczyk, L. Tyszler (w druku).

1. Luźne.

1. 1. Nr inw. 1904. Ułamek z intensywnie pomarańczowej gliny, polewa pomarańczowa, niestarannie wybite stemple. Drag. 37, Venus Gabler-Kellner 102, myśliwy z oszczepem jak Ricken-Fischer M 204a (tu na prawo). Pfaffenhofen, Hellenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXI: 8.

Lit.: J. Bednarczyk 1987, ryc. 16c.

1. 2. Nr inw. 1909. Ułamek z jasnoczerwoną polewą. Drag. 37, *ovolo* nieokreślone. Nieokreślony. TABL. XXI: 6.

1. 3. Nr inw. 3276. Ułamek przepalony, z zachowaną obecnie brunatno-czarną polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 11 (?) (słabo czytelne po przepaleniu). Rheinzabern, Primitivus (?), okres późnych Sewerów (?). TABL. XXI: 7.

Lit.: J. Bednarczyk 1987, ryc. 16e.

1. 4. Nr inw. 3277. Ułamek dna ze śladem po oderwanej stopce, całkowicie przepalony, z zachowaną obecnie brunatną polewą, ok. 4,5 x 2,5 cm. Nieokreślony.

IZDEBNO KOŚCIELNE, woj. mazowieckie.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w obiekcie (pracownia bursztyniarska) oraz luźno na osadzie.

Zbiory: PMA. Nr inw. PMA IV-9546 (nr kat. 18, 61).

Lit.: M. Kołacz 1995, s. 47, tabl. XIX: b.

1. Luźny.

1. 1. Ułamek krawędzi z polewą, obecnie brązowo-czerwonawą (ze śladami nadpalenia?). Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. XX: 4.

2. Obiekt 154.

2. 1. Ułamek z jasnopomarańczowej gliny, z pomarańczową polewą. Drag. 37, stempel zbliżony Ricken-Fischer M 201a (niepełne odbicie utrudnia identyfikację), drugi element nieczytelny. Rheinzabern, Primitivus I, ewentualnie Primitivus III, okres późnych Sewerów. TABL. XX: 5.

Lit.: M. Kołacz 1995, s. 47, tabl. XIX: b (wyrób Primitivusa z Rheinzabern, określony przez K. Domżałskiego).

JACEWO, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 4b.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony luźno na osadzie, z badań ZBK w latach 1968-1970.

Zbiory: IP UAM (ZBK).

Lit.: A. Cofta-Broniewska 1972, ryc. 53: 1; 1978, s. 146-147; 1979, s. 162 ryc. 16, 1, kat. 581: 152.431; J. Bednarczyk, L. Tyszler (w druku).

1. Luźny. Nr inw. 4662

1.1. Ułamek z zachowaną polewą, obecnie wtórnie zmienioną brunatną. Drag. 37, lwica na prawo CGP Tabl. 133: 14, 136: 47, gładki łuk CGP Tabl. 136: 46, 51, 52, jeniec ze skrzepowanymi w tyle rękami CGP. tabl. 137: 57, małe kółko CGP Tabl. 135: 34, 137: 63. Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. XXI: 4.

JAKUSZOWICE, woj. świętokrzyskie, stan. 2.

Ułamki *terra sigillata* pochodzą z badań na osadzie, z lat 1983, 1988 i 1992 (odc. 29, 46 i 47 i luźne)²².

²² Dziękuję ś. p. Prof. dr hab. K. Godłowskiemu za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

Zbiory: IA UJ.

Lit.: K. Godłowski 1988a, s. 27; 1992b, s. 50.

1. Z warstw nad obiektem XVI. Nr inw. W 467a/83. Materiał niedostępny.

1. 1. Ułamek mały, niecharakterystyczny. Nieokreślony.

2. Odcinek XXIX, skupisko XVI. Nr inw. W 1018/86.

2. 1-2. Ułamek z zachowaną czerwono-pomarańczową polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 55, 57 (?) lub E 62 (?) (zachowane częściowo). Rheinzabern (?), Antoninus Pius - Septymius Sewer (?) TABL. XX: 9.

3. Odcinek XLVI. Nr inw. W 2301/90.

3. 1. Ułamek pomarańczowo-czerwonawy, z częściowo zachowaną polewą. Postać (fragmentarycznie zachowana) zbliżona do amora z koszem owoców Ricken-Fischer 115-115a (?) (Oswald 437), tu znacznie smuklejsza. Rheinzabern (?), Antoninus Pius - Septymius Sewer (?). TABL. XX: 7.

4. Na E od odcinka XLVI. Nr inw. 2509/90.

4. 1. Ułamek z ciemnoczerwoną polewą. Motywy roślinne, słabo czytelne. Nieokreślony. TABL. XX: 8.

5. Odcinek XLVII. Nr inw. 2538 A/90.

5. 1. Ułamek z jasnoczerwoną polewą, ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.

6. Luźny. Nr inw. 3217/85.

6. 1. Ułamek z pomarańczowej gliny, z zachowaną jasnoczerwoną polewą. *Ovolo* Pfaffenhofen 1. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XX: 10.

JANOWO, woj. kujawsko-pomorskie.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w jednym z grobów.

Zbiory: MOT. Nr inw. 4366.

Lit.: G. Kriesel 1961, s. 303; (B. Zielonka) ZOW, t. 27, 1961, s. 224; B. Rutkowski 1967, s. 61 przyp. 38; K. Hahuła 1988, s. 89; S. Berke 1990, s. 206: 715; K. Hahuła 1993, s. 144, 146, 153-154, ryc. 3, 4; R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 7, 176: 91.

1. Grób 5 (j).

1. 1-31. Zachowane częściowo naczynie (czasza miski bez krążka stopki), ok. 40%, zrekonstruowane z ok. 31 ułamków, w tym 13 nadpalonych (?), z jasnopomarańczowej gliny, mało zwężłej i miękkiej, na nich pozostałości źle zachowanej polewy, obecnie barwy brunatnej. Wymiary: W(czaszy) ok. 9,0 cm, Św 21,0 cm. Dekoracja w stylu wolnym, przy użyciu zaledwie kilku elementów, wykonana niestarannie (źle wykonana rekonstrukcja naczynia utrudnia obserwację).

Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 27, pogromca z pętlą na prawo Kiss 5.20 (Gabler-Kellner 110), byk na prawo Kiss 5.44 (Gabler-Kellner 128), zredukowany element ozdobny Kiss 6.87, esowaty element ozdobny - skrobaczka (?) (pierwowzór Rogers U 147-152 ?). Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXII: 1-5.

Lit.: K. Hahuła 1993²³, s. 144, 146, 153-154, ryc. 3 i 4 (Pfaffenhofen, określone przez T. Fischera).

JASZOWICE, woj. dolnośląskie.

Ułamki *terra sigillata* znalezione luźno na cmentarzysku, ok. 1904 r. Materiał zaginął.

Lit.: C. Pescheck 1939, s. 142, 379; H. Preidel 1945, s. 78-79; H. J. Eggers 1951, s. 108: 745; E. Konik 1959, nr 303b; B. Rutkowski 1960, s. 59: 54; J. Wielowiejski 1960, s. 322: 458; S. Berke 1990, s. 206: 716.

²³ K. Hahuła (1993, s. 144, 153) wzmiankuje o ok. 20 ułamkach, omyłkowo też podaje formę Drag. 27.

KALISZ-ZAWODZIE (Grodzisko), woj. wielkopolskie, stan.1.

Ułamek *terra sigillata* ze zniszczonego cmentarzyska z okresu wpływów rzymskich, znaleziony na złożu wtórnym, w warstwach wczesnośredniowiecznych, z badań T. Baranowskiego, L. Gajewskiego z 1986 r.

Zbiory: IAI PAN (Warszawa). Nr inw. 21/86.

Lit.: materiał niepublikowany²⁴.

1. Luźny.

1. 1. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, postać na postumencie zbliżona Oswald 1200, falista linia Rogers A 23 lub A 24. Lezoux, z kręgu Cinnamusa, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. Przykłady: F. Bet, H. Vertet 1986, s. 142 Tabl. 3: 5; CGP 1990, Tabl. 158: 19, 160: 37, 40 (Cinnamus). TABL. XXVI: 7.

KARZY, woj. wielkopolskie, stan. 1.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony pod „kopcem kamiennym” (kurhan, grób z brukiem kamiennym?), dar z 1931 r.

Zbiory: MAP. Nr inw. 1931/248, nr kat. 1931/1165.

Lit.: ZOW 1932, s. 23; R. Jamka 1933, s. 187, 196: 11; T. Malinowski 1956, s. 147, ryc. 16; K. Majewski 1949, s. 88: 202; H. J. Eggers 1951, s. 152: 2068; B. Rutkowski 1960, s. 59:55, Tabl. VIII: 2; 1964, tab. IV: 55; J. Wielowiejski 1970, s. 330; S. Berke 1990, s. 206: 718.

1. Grób.

1. 1. Ułamek przepalony, z resztkami polewy. Drag. 37, *ovolo* bliżej nieokreślone, 6-płatkowa rozeta Ricken-Fischer O 38, podwójne żeberkowe koła Ricken-Fischer K 56. Rheinzabern, Cerialis V. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 63: 12. Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. XXI: 9.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 187, 196: 11 (Cerialis, Rheinzabern); B. Rutkowski 1960, s. 59: 55, Tabl. VIII: 2 (Cerialis I-III, Rheinzabern).

KASZEWY KOŚCIELNE, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w grobach oraz luźno, z badań 1966 r.²⁵

Zbiory: MAiEL.

Lit.: Z. Kaszewski 1969, s. 136.

1. Grób 3 (p). Nr inw. III-1966/3, nr kat. III-1966/11. Materiału nie odnaleziono.

1. 1-6. Sześć ułamków. Nieokreślone.

2. Grób 4 (p). Nr inw. III-1966/4, nr kat. III-1966/23.

2. 1. Ułamek ok. 3,0 x 2,5 cm, z pozostałościami czerwonej polewy. Nieokreślony.

3. Odc. 11. Bruk kamienny. Nr inw. III-1966/6, nr kat. 1966/34.

3. 1-11. Jedenaście ułamków mało charakterystycznych, ok. 3,0 x 2,5 - 1,0 x 1,0 cm, zniszczone. Bliżej nieokreślone (z naczyń z Rheinzabern?).

KĘBLINY, woj. łódzkie.

Ułamki *terra sigillata* pochodzą z cmentarzyska, z badań 1932 r. oraz wcześniejszych odkryć przypadkowych, dar W. Kasińskiego.

Zbiory: MAK. Nr inw. MAK 9883.

Lit.: W. Demetrykiewicz 1905, s.18, Tabl. I, ryc. 17-20; W. Antoniewicz 1925, s. 89; 1930, s. 315; R. Jamka 1933, s. 188, 194, 196: 12-14; W. Kasiński 1948, s. 15; K. Majewski 1949, s. 88: 203; H. J. Eggers 1951, s. 152: 2072;

²⁴ Dziękuję p. Dr T. Baranowskiemu za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

²⁵ Dziękuję p. Dyrektorowi dr hab. R. Grygielowi za udostępnienie *sigillata* ze zbiorów MAiEL do publikacji.

B. Rutkowski 1960, s. 59-60: 56-58; 1964, tab. IV: 56; J. Wielowiejski 1970, s. 330; S. Berke 1990, s. 206-207: 719-721; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 27: 16.

1. Luźne.

1. 1-3. Trzy ułamki z częściowo startą polewą, obecnie brunatno-czarną. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 19 (?) wariant bez sznurowej sztabki, niosąca kosz Ricken-Fischer M 56, fruwający amor z pochodnią Ricken-Fischer M 123, stojący z dzbanem Ricken-Fischer M 99, sznurowa sztabka Ricken-Fischer O 242, żeberkowy łuk Ricken-Fischer KB 89, podwójny liść Ricken-Fischer P 140, fryz z podwójnych liści Ricken-Fischer P 138, podpórka Ricken-Fischer O 10 (?). Rheinzabern, Cerialis I, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. XXVI: 8, 11-12.

Lit.: W. Demetrykiewicz 1905, s. 18, tabl. I, ryc. 17-20; R. Jamka 1933, s. 194, 196: 12, 14, ryc. 8a, c (Ciriuna ? i Janus, Reginus lub Satto ?, Rheinzabern lub Heiligenberg ?); B. Rutkowski 1960, s. 59-60: 56, Tabl. VI: a-c (Cerialis I, Rheinzabern).

1. 4. Ułamek brunatno-popielaty, przepalony. Drag. 37, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a, makówki Ricken-Fischer P 121, nieokreślony element w kole (?). Rheinzabern, BF Attoni (?), Kommodus - Septymius Sewer (?). Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 35: 12, 16. TABL. XXVI: 9.

Lit.: W. Demetrykiewicz 1905, s. 18, Tabl. I, ryc. 17-20; R. Jamka 1933, s. 194, 196: 13, ryc. 8b (Firmus ?, Rheinzabern lub Heiligenberg ?); B. Rutkowski 1960, s. 60: 57, Tabl. VIII: 3 (Rheinzabern).

1. 5. Ułamek z resztkami polewy, obecnie brunatnej, nadpalony. Drag. 37, skaczący jeleń na prawo Ricken-Fischer T 98. Rheinzabern, Comitialis V (?), Kommodus - Septymius Sewer (?). TABL. XXVI: 10.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 60: 58 (nie znany z autopsji).

1. 6. Ułamek o zniszczonej powierzchni, ok. 3,5 x 3,0 cm. Nieokreślony.

KIETRZ, woj. opolskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w grobach, z badań M. Gedla; wzmiankowane także z odkryć przypadkowych z okresu przedwojennego (grób 2).

Zbiory: IA UJ.

Lit.: J. Szydlowski 1964b, s. 114: 25; M. Gedl 1970, s. 277; 1972, s. 112-113; B. i M. Gedlowie 1976, Tabl. 227/2: 8, 229/3: 33-40; M. Gedl 1988, s. 146, 155, ryc. 24f, ryc. 32n-u.

1. Grób 1376 (p).

1. 1-3. Trzy ułamki krawędzi, pomarańczowo-czerwonawe, z pozostałościami obecnie ciemnobrązowej polewy, Św 20,0 - 22,0 cm. Drag. 37, z naczynia Cerialisa IV, Rheinzabern. TABL. XXIII: 1, 3.

1. 4-10. Siedem ułamków, w tym składanka, pomarańczowo-czerwonawe, z pozostałościami obecnie brunatnej i brązowej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 38, żeberkowy łuk Ricken-Fischer KB 115, podpórka Ricken-Fischer O 10, wojownik Ricken-Fischer M 196, fruwający amor Ricken-Fischer M 123, Herkules ze skórą lwa i maczugą Ricken-Fischer M 84, stempel imienny retrogresywny [CERI]ALIS F Ricken-Ludowici 256: Cerialis, e, Hofmann 64. 9. Rheinzabern, Cerialis IV, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. XXIII: 2, 4-7, XCV: 13.

Lit.: B. i M. Gedlowie 1976, Tabl. 227/2: 8; M. Gedl 1988, s. 146: 3, 155, ryc. 24f (Cerialis IV, Rheinzabern; określone przez B. Rutkowskiego).

2. Grób 1563 (j).

2. 1-6. Sześć ułamków, w tym składanki, przepalone. Drag. 37 (?), *ovolo* CGP 47. 3 (?), linia perełkowa Rogers A 2, lew na lewo zbliżony do Oswald 1378, na prawo (CGP Tabl. 160: 43, na prawo). Lezoux, z kręgu Cinnamusa, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. Przykłady: CGP, Tabl. 160: 43 (lew na prawo), N. i I. Walke 1968, Tabl. 52:4 (*ovolo* CGP 47. 3, lew na prawo). TABL. XXIII: 8-12.

2. 7. Ułamek przepalony. Postać mężczyzny z naczyniem CGP Tabl. 159: 28 (Oswald 774). Lezoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXIII: 13.

2. 8-22. Ok. 15 ułamków, przepalonych, ok. 3,0 x 2,0 - 1 cm², przypuszczalnie z naczynia Cinnamusa, Lezoux.

Lit.: B. i M. Gedlowie 1976, Tabl. 229/3: 33-40; M. Gedl 1988, s. 155, ryc. 32n-u (Lezoux, określony przez B. Rutkowskiego).

3. Grób 2 (sz?). Materiału nie odnaleziono.

3. 1. Naczynie (prawdopodobnie znalezione w całości, rozbite na miejscu odkrycia); brak dostatecznego udokumentowania.

Lit.: J. Szydłowski 1964b, s. 114: 25.

KIETRZ, woj. opolskie, stan. 7.

Ułamki *terra sigillata* z odkryć z 1933 r., znalezione przypuszczalnie luźno (brak informacji o materiale współwystępującym). Nowsze badania P. Kaczanowskiego (1970) nie przyniosły kolejnych znalezisk *sigillata*. Zbiory: MSO²⁶.

Lit.: Altschlesische Blätter 1933, s. 8, 54; 1934, s. 90; Nachrichtenblatt 1941, s. 26, H. Preidel 1945, s. 78; E. Konik 1959, nr 352d; B. Rutkowski 1960, s. 59-62: 59-62, 64-66, 68, Tabl. VII: 1-2, VIII: 1, IX: 1-4, X: 1-2; J. Wielowiejski 1960, s. 326-327: 527; J. Szydłowski 1964b, s. 114: 26; B. Rutkowski 1964, tab. IV: 60, 62, 64; J. Wielowiejski 1970, s. 330, 335; S. Berke 1990, s. 207: 722-728.

1. Luźne (?). Nr inw. MSO-034/26.

1. 1. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26. Rheinzabern, BF Attoni, Pupus i inni, Kommodus - okres wczesnych Sewerów. TABL. XXV: 3.

1. 2. Ułamek krawędzi, przepalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Nieokreślony. TABL. XXV: 7.

1. 3. Ułamek przepalony, z resztkami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, leżąca łania Ricken-Fischer T 109, biegnący pies na lewo Ricken-Fischer T 139. Rheinzabern, Cohnertus III, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXIV: 9.

2. Skupisko 24 (pozostałości grobu?). Nr inw. MSO-A/N-034.

2. 1-3. Trzy ułamki, w tym nadpalony, na dwóch czerwona polewa, na jednym pozostałości nieczytelnego ornamentu, ok. 3,5 x 2,0 - 2,5 x 1,5 - 3,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

3. Skupisko 25 lub 24 (pozostałości grobów 24 ? i 25 ?). Nr inw. MSO-A/N-671/12.

3. 1. Ułamek ze śladami nadpalenia, z pozostałościami ciemnoczerwonej polewy. Drag. 37, *ovolo* Rogers B 105 (CGP 27. 2), linia perełkowa Rogers A 10 (CGP Tabl. 99: 16), podwójne koła CGP Tabl. 97: 7, tryton CGP Tabl. 99: 18 (zbliżony Oswald 19), ozdobny feston CGP 97. 7 (?), małe kółko pojedyncze CGP 27. 8 (CGP Tabl. 99: 16, 18). Lezoux, Laxtucissa, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. Przykład: CGP, Tabl. 99: 18. TABL. XXIV: 3.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 61: 62, Tabl. VIII: 1 (Laxtucissa, Lezoux).

3. 2. Ułamek. Drag. 37, *ovolo* Rogers B 105, linia perełkowa Rogers A 10, małe kółko pojedyncze CGP ryc. 27: 8, podwójne koła CGP Tabl. 97: 7, tryton CGP Tabl. 99: 18 (?), naga postać kobieca (Wenus) CGP Tabl. 175: 7. Lezoux, Laxtucissa, Antoninus Pius - Marek Aureliusz.

Materiału nie odnaleziono, określenia w oparciu o ilustracje zamieszczone przez B. Rutkowskiego (1960, s. 61: 62, Tabl. VII: 1).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 61: 62, Tabl. VII: 1 (Laxtucissa, Lezoux).

3. 3. Ułamek z zachowaną czerwoną polewą. Trójpłatkowy liść CGP 27. 5 (Rogers G 97) (?), perełkowa linia słabo czytelna. Lezoux, Laxtucissa (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXIV: 5.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 61: 62, Tabl. IX: 4a (Laxtucissa, Lezoux).

3. 4. Ułamek z ciemnoczerwoną polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 15a. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. XXV: 8.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 60-61: 59, Tabl. VII: 2d (Verecundus I, Rheinzabern).

3. 5-7. Trzy ułamki ze śladami polewy czerwonej lub brunatnej, wtórnie zmienionej. Venus z welonem Ricken-Fischer M 48a, perełkowa linia Ricken-Fischer O 260. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. XXV: 12-14.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 60-61: 59, Tabl. VII: 2a-b (dwa z wyżej wymienionych).

²⁶ Ułamki ujęte pod numerami Katalog 1.1-3.; 2.1-3.; 4.1-4.; 5.1-4.; 6.1-7. występują w zbiorach MSO jako materiał ze stanowiska 7 w Kietrze. B. Rutkowski (1960, s. 60-62: 59-62, 66) mylnie podał numery stanowisk 24, 25, A.

3. 8. Ułamek przepalony. Roślinny ornament Ricken-Fischer P 51. Rheinzabern, Firmus I, Cerialis I, BF Attoni, Antoninus Pius - Septymius Sewer. TABL. XXV: 4 B.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 62: 65, Tabl. IX: 1b (Rheinzabern).

3. 9. Ułamek przepalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. Róg obfitości Ricken-Fischer O 160. Rheinzabern, Firmus I, BF Attoni, Comitalis IV-VI, Antoninus Pius - Septymius Sewer. TABL. XXIV: 10.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 61: 62, Tabl. IX: 1c (Rheinzabern).

3. 10. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 2,0 cm, ze śladami obecnie ciemnej polewy. Podwójne koło nieokreślone (?), element ozdobny nieokreślony. Rheinzabern (?).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 62: 65, Tabl. IX: 1d (Rheinzabern).

3. 11. Ułamek z nieornamentowanej górnej części naczynia, przepalony. Stempel imienny retrogresywny [P]VPVSF Ricken-Ludowici 259: Pupus, Hofmann 228. 3. Rheinzabern, Pupus, okres wczesnych Sewerów. TABL. XXV: 6, XCV: 17.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 62: 66, Tabl. IX: 2 (Rheinzabern, Pupus).

3. 12. Ułamek ze śladami polewy, obecnie ciemnej. *Ovolo* nieczytelne, podwójne gładkie koła nieokreślone. Rheinzabern (?). TABL. XXV: 11.

3. 13. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37 (?), liściasty kielich Ricken-Fischer P 112 (?). Rheinzabern, Januarius I, Cobnertus I, Cerialis I, Comitalis IV (?), Antoninus Pius - Septymius Sewer. TABL. XXIV: 11.

3. 14-16. Trzy ułamki krawędzi, nadpalone, z pozostałościami ciemnoczerwonej polewy, miejscami wtórnie przebarwionej, czarnej. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXIV: 6-8.

3. 17-18. Dwa ułamki z resztkami ciemnoczerwonej polewy, w tym jeden z *ovolo* nieczytelnym, ok. 2,0 x 2,0 - 1,0 x 2,0 cm. Nieokreślone.

4. Skupisko A. Nr inw. MSO-A/N-34/113.

4. 1. Ułamek krawędzi, przepalony, z resztkami obecnie brązowej polewy, ok. 1,5 x 4,0 cm. Nieokreślony.

4. 2-3. Dwa ułamki dna, w tym przepalony ze śladem po oderwanym krążku stopki, z resztkami polewy, obecnie czarnej, ok. 5,0 x 2,0; 5,0 x 2,5 cm. Nieokreślone.

4. 4-5. Dwa ułamki, w tym jeden przepalony, ok. 5,0 x 2,0 i 5,0 x 2,5 cm. Nieokreślone.

5. Luźne. Nr inw. MSO-034/41.

5. 1. Ułamek krawędzi ze śladami nadpalenia, z pozostałościami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXIV: 4.

5. 2. Ułamek nadpalony, ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26. Rheinzabern, BF Attoni, Pupus i inni, Commodus - wczesny okres Sewerów. TABL. XXV: 2.

5. 3. Ułamek nadpalony, ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 39. Rheinzabern, Januarius I, krąg Cerialisów II, III, B, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXV: 1.

5. 4. Ułamek przepalony z resztkami polewy, obecnie w kolorze brunatnym. Drag. 37, *ovolo* Rogers B 105 (CGP Tabl. 99: 16), perełkowa linia Rogers A 2, element dekoracyjny nieczytelny. Stempel imienny wykonawcy naczynia [-] ICI FC w pasie niezdobionym naczynia, zatarty, nieczytelny. Lezoux, Laxtucissa, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXIV: 1, XCV: 9.

6. Luźne. Nr inw. MSO-034/42.

6. 1. Ułamek przepalony, ze śladami obecnie czarno-brunatnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Rogers B 105 (?) (CGP 27. 2), perełkowa linia Rogers A 2, małe koło pojedyncze CGP 27. 8 (CGP Tabl. 99: 16, 18). Lezoux, Laxtucissa, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXIV: 2.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 61: 60, Tabl. IX: 3 (Divixtus, Lezoux).

6. 2. Ułamek beżowo-szary, polewa niezachowana. Ornament roślinny Ricken-Fischer P 51. Rheinzabern, Firmus I, Cerialis I, BF Attoni, Antoninus Pius - Septymius Sewer. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 45: 9, 16. TABL. XXV: 4 A.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 62: 65, Tabl. IX: 1e (Rheinzabern).

6. 3. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana. Drag. 37, perełkowa linia Ricken-Fischer O 260, Wenus z welonem Ricken-Fischer M 48a. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. XXV: 15.

Lit.: Rutkowski 1960, s. 60-61: 59, Tabl. VII: 2c.

6. 4. Ułamek przepalony. Drag. 37 (?), skaczący jelen Ricken-Fischer T 91. Rheinzabern, Cerialis I, Marek Aureliusz - Komodus. TABL. XXV: 9.

6. 5. Ułamek z resztkami polewy, obecnie czarnej, nadpalony. *Ovolo* nieczytelne, skaczące zwierzę na lewo nieokreślone. Rheinzabern (?). TABL. XXV: 5.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 62: 65, Tabl. IX: 1a (Rheinzabern).

6. 6. Ułamek bez zachowanej polewy. Perseusz Ricken-Fischer M 82. Rheinzabern, Januarius I, BF Attoni, Cerialis I, Comitialis I, II, Antoninus Pius - Septymius Sewer. TABL. XXV: 10.

6. 7. Ułamek dna i krążka stopki, ślady polewy, ok. 4,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

KLESZEWO, woj. mazowieckie, stan. 1.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony na cmentarzysku w 1965 r., z badań S. Woydy (MSHM).

Zbiory: MSHM. Nr inw. MSHM/A/129.

Lit.: niepublikowana²⁷.

1. Jama 150. Ar 53.

1. 1. Ułamek z obustronnie zachowaną polewą, obecnie ciemnobrązową. Drag. 37 (?), linia perełkowa Rogers A 2. Lezoux (Albucius, Cinnamus, Mercator, Paternus II, inni), druga połowa II w. TABL. XXXIX: 2.

KOLONIA STARA WIEŚ (Chrzastów), woj. łódzkie.

Ułamek *terra sigillata* pochodzi z cmentarzyska, z badań 1949 r. W kartotece MAiEŁ znajduje się rysunek ułamka krążka stopki ok. 2,5 x 2,0 cm, w opisie wzmiankowano o śladach polewy.

Zbiory: MAiEŁ. Nr inw. 1949/928 (dawny).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 62: 70; S. Berke 1990, s. 207: 729; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 25: 7 (Chrzastów Wielki).

1. Grób 1 (c). Materiału nie odnaleziono.

1. 1. Ułamek krawędzi (?). Drag. 37. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 62: 70 (nieokreślony).

KONIN, woj. wielkopolskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* (ok. 156) pochodzą z badań E. Schichta z 1942 r., z darów z 1947 r. oraz ze znalezisk powierzchniowych z 1948 r. – odkryte w sześciu-siedmiu grobach oraz luźno w odcinkach a, b, c, g, k²⁸ (w MAP brak ułamków z grobu 118, z zespołu grobów 12-15 wydzielono dodatkowo ułamki z grobu 15, zaś z grobu 11 pozostał zaledwie jeden). W zbiorach MAP znajdują się także ułamki *terra sigillata* przypuszczalnie z badań Z. Pieczyńskiego z 1964 r. (załączona metryczka wskazuje na pochodzenie materiału ze wspomnianych badań)²⁹.

Zbiory: MAP.

Lit.: B. Kostrzewski 1947, s. 203-204, 234-236, 267-268, ryc. 14: 2, 67: 2, 68: 1; B. Rutkowski 1960, s. 63-64: 72-81, Tabl. XIII: 3-5; B. Rutkowski 1964, tab. IV: 80, V: 76, 79; J. Wielowiejski 1970, s. 330, 335; S. Berke 1990, s. 208: 732-740.

Badania 1942. Nr inw. 1942/145.

1. Grób 11 (j). Nr kat. 1942/557.

1. 1. Ułamek z pozostałościami, obecnie ciemnej, polewy, dekoracja nieczytelna, ok. 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: B. Kostrzewski 1947, s. 203-204, bez ryc.; B. Rutkowski 1960, s. 63: 72 (bez określenia).

²⁷ Dziękuję p. Dyrektorowi mgr S. Woydzie za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

²⁸ Stanowisko obejmuje cmentarzysko i osadę położone na wydmach oznaczonych nr 1 (odc. A-D) i nr 2 (odc. a-h, K, J). W okresie okupacji materiały uległy częściowemu przemieszaniu, a także zniszczeniu.

²⁹ W opracowaniu wyników badań Z. Pieczyński (1968) nie wspomina o *terra sigillata*, oznaczone przez niego literą B stanowisko, jest tym samym opracowanym przez B. Kostrzewskiego (1947).

2. Groby 12-15 (j). Nr kat. 1942/565a.

2. 1. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 43. Rheinzabern, Victor II - Januco, schyłek Sewerów - drugie 30-lecie III w. TABL. XXIX: 1.

Lit.: J. Kostrzewski 1947, s. 204, ryc. 14a; B. Rutkowski 1960, s. 63: 73, Tabl. XIII: 4 (Rheinzabern).

2. 2-4. Trzy ułamki z pozostałościami ciemnoczerwonej polewy. *Ovolo* nieokreślone, źle odbite, liść nieokreślony, głębokie wybicie stempla. Nieokreślone. TABL. XXVIII: 10-12.

Lit.: B. Kostrzewski 1947, s. 204, ryc. 14: 2; B. Rutkowski 1960, s. 63: 74, Tabl. XIII: 5a, b (Rheinzabern).

2. 5. Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie czerwono-brunatnej. Drag. 37, skaczący jeleń na lewo Ricken-Fischer T 90b, 6-listna rozetka Ricken-Fischer 0 34a. Rheinzabern, Victor II - Januco, schyłek Sewerów - drugie 30-lecie III w. TABL. XXIX: 6.

2. 6-14. Dziewięć ułamków, polewa niezachowana, ok. 3,0 x 2,0 - 1,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

3. Grób 15 (j). Nr kat. 1942/566 (ułamki wydzielone z grobów 12-15).

3. 1-3. Trzy ułamki, w tym przepalony, ok. 3,5 x 2,5 - 2,0 x 1,5 cm, niecharakterystyczne. Nieokreślone.

4. Grób 85 (zn). Nr kat. 1942/771.

4. 1. Ułamek czerwony, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, skacząca sarna na prawo Pfaffenhofen 23b. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXI: 1.

Lit.: B. Kostrzewski 1947, s. 234, ryc. 67: 2; B. Rutkowski 1960, s. 63: 75 (*ovolo* Ricken-Fischer E 62).

4. 2. Ułamek ok. 3,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

5. Grób 86 (zn). Nr kat. 1942/772 a.

5. 1. Ułamek nadpalony, ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Kiss 4. 1 (większe, 1,1 cm). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXIX: 10.

Lit.: B. Kostrzewski 1947, s. 234-235, ryc. 68: 1; B. Rutkowski 1960, s. 63: 76 (Rheinzabern lub Westerndorf).

6. Grób 91 (zn). Nr kat. 1942/782.

6. 1. Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, skaczący zając na lewo Ricken Fischer T 154 f (?). Rheinzabern, Julius II-Julianus I, też Victorinus II-III (?), późny okres Sewerów. TABL. XXIX: 8.

6. 2. Ułamek o zniszczonej powierzchni, ok. 5,0 x 3,5 cm. Nieokreślony.

Lit.: B. Kostrzewski 1947, s. 236; B. Rutkowski 1960, s. 63: 77 (nieokreślony).

7. Grób 193 (p). Nr kat. 1942/995.

7. 1-3. Trzy ułamki z resztkami polewy, ok. 4,0 x 3,0 - 2,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

Lit.: B. Kostrzewski 1947, s. 267-268; B. Rutkowski 1960, s. 63: 78 (nieokreślony).

Luźne**8. Odcinek a.** Nr kat. 1942/1005.

8. 1-2. Dwa ułamki, składanka, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 43. Rheinzabern, Victor II - Januco, schyłek Sewerów - drugie 30-lecie III w. TABL. XXIX: 4.

8. 3-8. Pięć ułamków, na jednym częściowo zachowana polewa, ok. 2,5 x 2,0 - 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślone.

9. Odcinek c. Nr kat. 1942/1022.

9. 1. Ułamek nadpalony (?), polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer Kiss 4. 1 (większe, 1,1 cm), koń na prawo Kellner 36 (Kiss 4. 34), mały pies na lewo Kellner 39 (Kiss 4. 37). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXIX: 11.

9. 2. Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 23, makówki Ricken-Fischer P 121. Rheinzabern, Belsus II, też Respectus, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXVIII: 6.

9. 3. Ułamek lekko nadpalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, makówki Ricken-Fischer P 121, leżąca łania Ricken-Fischer T 109a, podwójne koła Ricken-Fischer K 20. Rheinzabern, Belsus II, też Respectus, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXVIII: 4.

9. 4. Ułamek nadpalony, ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, makówki Ricken-Fischer P 121, podwójne koła Ricken-Fischer K 20. Rheinzabern, Belsus II, też Respectus, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXVIII: 9.

9. 5. Ułamek nadpalony, ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, makówki Ricken-Fischer P 120. Rheinzabern, Firmus I, też BF Attoni, Antoninus Pius - Marek Aureliusz (Septymius Sewer). TABL. XXVIII: 5.

9. 6. Ułamek lekko nadpalony, polewa niezachowana. Drag. 37, orzeł Ricken-Fischer T 204, podwójne koła Ricken-Fischer K 16. Rheinzabern, Firmus I, też BF Attoni, Mammilianus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz (Septymius Sewer). TABL. XXVIII: 2.

9. 7. Ułamek przepalony, ostre krawędzie przełomów. Drag. 37, podwójne koła Ricken-Fischer K 16, stempeł imienny [F]IRMVS Hofmann 107.12 Rheinzabern, Firmus I, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXVIII: 1, XCV: 15.

9. 8. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Nieokreślony. TABL. XXVIII: 13.

9. 9. Ułamek z pozostałościami polewy, ok. 6,5 x 3,5 cm. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 23 (?). Rheinzabern, Belsus II, też Respectus (?), Kommodus - Septymius Sewer.

9. 10. Ułamek ze śladami polewy. *Ovolo* słabo czytelne. Nieokreślony.

9. 11-12. Dwa ułamki krawędzi, polewa niezachowana. Drag. 37 (?). Nieokreślone. TABL. XXVII: 6-7.

9. 13-62. Ok. 50 ułamków różnej wielkości, ok. 6,0 x 3,0 - 1,0 x 1,0 cm, z resztkami polewy. Nieokreślone. Lit.: (ad. odc. c) B. Kostrzewski 1947, s. 269-270, 281, ryc. 140: 1-3 (ułamki z trzech różnych naczyń); B. Rutkowski 1960, s. 64: 80 (Firmus I, Rheinzabern); zob. Katalog 9.3, 9.7.

10. Odcinek b. Nr kat. 1942/1016.

10. 1. Ułamek barwy czerwonej, polewa niezachowana. *Ovolo* Pfaffenhofen 1 (?), rozetka średnicy 0,8 cm. Pfaffenhofen, Helenius (?), pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXI: 6.

11. Odcinek g. Nr kat. 1942/1040.

11. 1. Ułamek krawędzi, z pozostałościami polewy. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXVII: 8.

12. Luźne. Nr kat. 1942/1022.

12. 1. Ułamek krawędzi, nadpalony, z pozostałościami czerwonej polewy. Drag. 37, z naczynia z Westerndorf (?). TABL. XXVII: 9.

12. 2-3. Dwa ułamki z pozostałościami czerwonej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9b (Kiss 5. 5) na linii, podwójny żeberkowany łuk Gabler-Kellner 151 (Kiss 6. 80), rozetka Kiss 6. 68. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XXX: 8, 10.

12. 4-5. Dwa ułamki, na jednym śladu polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9b na linii, podwójny żeberkowany łuk Gabler-Kellner 151. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XXX: 11, 13.

12. 6. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9b na linii, podwójny żeberkowany łuk Gabler-Kellner 151. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XXX: 12.

12. 7. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XXX: 7.

12. 8. Ułamek nadpalony, z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (?), pogromca z pętlą na prawo Gabler-Kellner 110 (Kiss 5. 20). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XXX: 6.

12. 9. Ułamek z resztkami polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a, nieokreślony zębaty łuk lub koło, nieokreślony drugi element. Westerndorf, Helenius (?), panowanie Sewerów (?). TABL. XXX: 5.

12. 10. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, byk na prawo Kiss 5. 44 (w większej wersji). Westerndorf (Pfaffenhofen ?), Helenius, panowanie Sewerów (?). TABL. XXX: 9.

12. 11. Ułamek przepalony. Drag. 37, skacząca sarna na prawo Pfaffenhofen 23b. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXI: 4.

12. 12-14. Trzy ułamki, na jednym śladu polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 43, rozeta 6-listna Ricken-Fischer O 34a, lew na lewo Ricken-Fischer T 2b. Rheinzabern, Victor II - Januco, schyłek Sewerów - drugie 30-lecie III w. TABL. XXIX: 2-3, 5.

12. 15. Ułamek przepalony, zdeformowany. Drag. 37, mały pies na lewo Kellner 39 (Kiss 4. 37), podwójne łuki Kellner 59 (Kiss 4. 51) (?). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXIX: 12.

12. 16. Ułamek z pozostałościami polewy. Skaczący zając na lewo zbliżony do Ricken-Fischer 154e-f (?). Rheinzabern, Julius II - Julianus I, też Victorinus II-III (?), okres późnych Sewerów. TABL. XXIX: 9.

12. 17. Ułamek przepalony. Liść nieokreślony. Nieokreślony. TABL. XXIX: 7.

13. Luźne. Nr kat. 1942/1027.

13. 1-2. Dwa ułamki o zniszczonych powierzchniach, ok. 2,0 x 1,5 i 1,5 x 1,0 cm, niecharakterystyczne. Nieokreślone.

14. Luźne. Odcinki a-c, g, k. Nr kat. 1942/1044, 1942/1048.

14. 1. Nr kat. 1942/1044. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXVII: 12.

14. 2. Nr kat. 1942/1044. Ułamek przepalony, zdeformowany. Drag. 37, podwójny żeberkowany łuk Gähler-Kellner 151 (Kiss 6. 80). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XXX: 14.

14. 3-9. Nr kat. 1942/1044, 1942/1048. Siedem ułamków ok. 3,0 x 1,5 - 2,5 x 2,5 - 1,0 x 1,0 cm, niecharakterystycznych. Nieokreślone.

Lit.: (ad. odc. a-c, g, k) B. Kostrzewski 1947, s. 271 i n.; B. Rutkowski 1960, s. 64: 81 (nieokreślone).

15. Luźne. Nr kat. 1942/1047.

15. 1. Ułamek czerwony, ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, biegnąca sarna na prawo Pfaffenhofen 23b. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXI: 5.

15. 4-5. Dwa ułamki ok. 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

Dar z 1947 r. Nr inw. 1947/425.

16. Luźne. Nr kat. 1947/1691.

16. 1. Ułamek przepalony, zdeformowany. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, koń morski na lewo Ricken-Fischer T 188, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 20. Rheinzabern, Comitalis VI, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXVIII: 7.

16. 2. Ułamek, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26. Rheinzabern, Comitalis VI, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXVIII: 8.

16. 3-4. Dwa ułamki, w tym nadpalony, drugi przepalony ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, biegnąca sarna na prawo Pfaffenhofen 23b. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXI: 2-3.

16. 5. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana, ok. 3,0 x 2,0 cm. Drag. 37, biegnący pies na prawo Kellner 37 (Kiss 4. 36) (?). Westerndorf, Comitalis (?), Kommodus - Septymius Sewer (?).

16. 6. Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. *Ovolo* Kiss 4. 1 (większe, 1,1 cm). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXX: 4.

16. 7. Ułamek bez zachowanej polewy. Rozetka 5-listna Ricken-Fischer O 52 (mniejsza wersja), inne elementy nieczytelne. Rheinzabern (?). TABL. XXVII: 11.

16. 8. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, makówki Ricken-Fischer P 120 (?), podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 16. Rheinzabern, Firmus I (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXVIII: 3.

16. 9-10. Dwa ułamki przepalone, ok. 3,5 x 2,0 i 3,0 x 2,0 cm. Nieokreślone.

Materiał powierzchniowy z 1948 r.

17. Luźne. Wydma 2. Nr inw. 1948/131. Nr kat. 1948/408.

17. 1-2. Dwa ułamki krawędzi, na jednym pozostałości polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37(?). Nieokreślone. TABL. XXVII: 10 (jeden z ułamków).

17. 3. Ułamek nadpalony, z częściowo zachowaną obecnie czarną polewą, ok. 5,0 x 2,5 cm. Podwójny łuk lub koła nieokreślone. Nieokreślony.

17. 4-20. Szesnaście ułamków o zniszczonych powierzchniach, niektóre z zachowaną polewą, ok. 2,5 x 2,0 - 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

18. Luźny. Nr inw. 1948/131. Nr kat. 1948/409.

18. 1. Ułamek o zniszczonej powierzchni. Nieokreślony.

19. Luźne. Nr inw. 1948/433. Nr kat. 1948/2149.

19. 1-3. Trzy ułamki z pozostałościami ciemnoczerwonej i wtórnie zmienionej, brązowej polewy. Drag. 37, *ovolo* Kiss 4. 1 (większe, 1,1cm). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXX: 1-3.

Lit.: B. Kostrzewski 1947, s. 268; B. Rutkowski 1960, s. 63-64: 79, Tabl. XIII: 3a-c (odc. a; Westerndorf, Comitalis).

Badania 1964 r.

20. Materiał luźny. Nr inw. 1964/55.

Ułamki z pozostałościami ciemnoczerwonej i brunatnej, wtórnie przebarwionej, polewy.

20. 1. Ułamek. Drag. 37, *ovolo* CGP 35. 1 (Rogers B 105), perełkowa linia słabo czytelna, dzik na lewo CGP Tabl. 106: 25 (Oswald 1696. I) lub niedźwiedź na lewo CGP Tabl. 106: 22, 123: 35 (Oswald 1617), pies na lewo CGP Tabl. 106: 22, element ozdobny (1/2 liścia) CGP 35. 2. Lezoux, Albucius, Paternus II, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. Przykłady: CGP, Tabl. 123: 33, 35 (Albucius), H. Thoen 1967, Tabl. 6: 3 (*ovolo* CGP 35. 1, element ozdobny CGP Tabl. 123: 35, dzik Oswald 1696. I, ze stemplem ALBVCI), CGP, Tabl. 106: 19, 21-22, 25 (Paternus). TABL. XXVII: 1.

20. 2. Ułamek. Drag. 37, koń na lewo CGP Tabl. 106: 21 (?). Lezoux, Paternus II (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXVII: 3.

20. 3. Ułamek. Drag. 37, bieżąca lwica na lewo Oswald 1538 (?), koń na lewo CGP Tabl. 106: 21, Tabl. 123: 33, 37 (Oswald 1904). Lezoux, Albucius, Paternus II, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXVII: 2.

20. 4. Ułamek. Drag. 37, podwójne gładkie koła, podwójny liść Rogers K 26 (?). Lezoux, Cinnamus (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz (?). TABL. XXVII: 4.

20. 5. Ułamek. Drag. 37, podwójne gładkie koła, element w kole nieokreślony. Lezoux, Cinnamus (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz (?). TABL. XXVII: 5.

20. 6. Ułamek ok. 2,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: niepublikowane³⁰.

Na przynajmniej dziewięć szacować można ilość naczyń z cmentarzyska w Koninie, w tym dwa (?) naczynia z Lezoux (luźne), około pięciu naczyń z Rheinzabern, Firmusa I (luźne), Comitalisa VI (luźne), Belsusa II (luźne), Juliusa I-Julianusa II (z grobu 91), Victora II - Januco (z grobu 12-15, luźne), dwa naczynia Comitalisa (z grobu 86 i luźne) i dwa Heleniusa (luźne) z Westerndorf oraz jedno naczynie Heleniusa z Pfaffenhofen (z grobu 85 i luźne).

KONOPNICA, woj. łódzkie, stan. 7.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w 24 grobach (114 ułamków) oraz luźno (52 ułamki). Cmentarzysko zostało w znacznym stopniu zniszczone i należy liczyć się z pewnym przemieszaniem zabytków zaliczonych do poszczególnych zespołów grobowych (Abramek 1989, s. 95; Tyszler 1997, s. 98-100).

Zbiory: MZW.

Lit.: B. Abramek 1987, s. 45-96; 1988, s. 77-134; 1989, s. 95-98; S. Berke 1990, s. 208-209: 741-743; L. Tyszler 1997.

1. Grób 7 (j). Nr kat. MZW-A/1831.

1. 1. Ułamek przepalony (składanka z Katalog 2.1 i 5. 3, tam opis dekoracji). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXIV: 5 B.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 101: 1, tab. 2: 1, Tabl. III: 3a (Westerndorf, Comitalis).

2. Grób 8 (j). Nr kat. MZW-A/1841.

2. 1. Ułamek przepalony, zdeformowany (składanka z Katalog 1.1. i 5. 3, tam opis dekoracji). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXIV: 5 A.

2. 2. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana (składanka z Katalog 5. 1-2), z naczynia Comitalisa, Westerndorf. TABL. XXXIV: 2 C.

2. 3. Ułamek krążka stopki, przepalony i zdeformowany, z naczynia Comitalisa, Westerndorf. TABL. XXXIV: 7.

³⁰ Dziękuję p. Dyrektorowi dr hab. L. Krzyżaniakowi za udostępnienie *sigillata* ze zbiorów MAP do publikacji.

- 2. 4.** Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 101: 2-4, tab. 2: 2-5, Tabl. III: 2, 4c, 5 (Westerndorf, Comitialis).
- 3. Grób 12 (j).** Nr kat. MZW-A/1860.
3. 1. Ułamek krawędzi, przepalony i zdeformowany. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXXI: 7.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 101: 5, tab. 2: 6, Tabl. VII: 1 (nieokreślony).
- 4. Grób 19 (j).** Nr kat. MZW-A/1880.
4. 1. Ułamek dna z oderwanym pierścieniem stopki, ślady polewy. Drag. 37, z naczynia Primitivusa IV, Rheinzabern, okres późnych Sewerów. TABL. XXXIII: 6.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 101: 6, tab. 2: 7, Tabl. II: 3 (Rheinzabern, Primitivus IV).
- 5. Grób 22 (j).** Nr kat. MZW-A/1889.
5.1-2. Dwa ułamki krawędzi, przepalone (składanka z Katalog 2. 2). Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2 (Kiss 4.1). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXIV: 2 A-B.
5. 3. Ułamek przepalony (składanka z Katalog 1.1. i 2.1.). Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2, pogromca z oszczepem w dłoniach Kellner 13b (Kiss 5. 19), skacząca lwica na prawo Kellner 27 (Kiss 4. 26), mały pies na lewo Kellner 39 (Kiss 4. 37). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXIV: 5 C.
5. 4. Ułamek z resztkami polewy, obecnie ciemnej. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 1.
5. 5-6. Dwa ułamki nadpalone, na jednym pozostałości polewy, obecnie ciemnej. Drag. 37, perełkowe koło Pons Aeni Tabl. 17: 17, 18, rozeta 8-listna Lauriacum 101. 3. Pfaffenhofen, krąg Heleniusa, Dicanusa, pierwsza i druga tercja III w. TABL. XXXV: 7-8.
5. 7-8. Dwa ułamki, przepalone. Drag. 37, perełkowe koła Pons Aeni, tabl. 17: 17, 18. Pfaffenhofen, krąg Heleniusa, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 10-11.
5. 9. Ułamek krążka stopki (składanka z Katalog 35. 1.). TABL. XXXIV: 8 A.
5. 10-23. Ok. 14 ułamków, niecharakterystycznych. Nieokreślone.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 101-103: 7-15, tab. 2: 8-16, Tabl. III: 3b, 4a-b, IV: 1-5, VI: 2a (Westerndorf, Comitialis; Pfaffenhofen, krąg Heleniusa, krąg Heleniusa lub Dicanusa).
- 6. Grób 36 (j).** Nr kat. MZW-A/1929.
6. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, z naczynia Comitialis, Westerndorf, Kommodus - Septymius Sewer.
Lit.: L. Tyszler 1997, tab. 2: 17 (Westerndorf, Comitialis).
- 7. Grób 40 (j).** Nr kat. MZW-A/2291.
7. 1-2. Dwa ułamki krążka stopki i dna (składanka z Katalog 13. 1). TABL. XXXVI: 3 A.
7. 3-5. Trzy ułamki, niecharakterystyczne. Nieokreślone.
Lit.: L. Tyszler 1977, s. 103: 16-17, tab. 2: 18-20, Tabl. VI: 5a-b (Westerndorf/Pfaffenhofen).
- 8. Grób 42 (j).** Nr kat. MZW-A/2287.
8. 1. Ułamek z polewą, obecnie brązowo-czarną. Drag. 37, trofeum Ricken-Fischer O 160a, zębaty podwójny liść Ricken-Fischer P 148. Rheinzabern, Primitivus IV, okres późnych Sewerów. TABL. XXXIII: 8.
8. 2. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne, trofeum Ricken-Fischer O 160a. Rheinzabern, Primitivus IV, okres późnych Sewerów. TABL. XXXIII: 4.
8. 3. Ułamek krążka stopki, z pozostałościami ciemnej polewy. Nieokreślony.
8. 4-5. Dwa ułamki, niecharakterystyczne. Nieokreślone.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 103: 18-20, tab. 2: 21-25, Tabl. II: 4-5, VII: 3 (Rheinzabern, Primitivus IV).
- 9. Grób 50 (j).** Nr kat. MZW-A/2306.
9. 1. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXXI: 8.
9. 2. Ułamek przepalony. *Ovolo* Pfaffenhofen 1. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 3.
9. 3-10. Ośiem ułamków mało charakterystycznych. Nieokreślone.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 103: 23-24, tab. 2: 26-29, Tabl. IV: 6, VII: 4 (Pfaffenhofen, krąg Heleniusa).

- 10. Grób 51 (j).** Nr kat. MZW-A/2308.
10. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 2.
10. 2-9. Osiem ułamków, niecharakterystycznych. Nieokreślone.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 103: 25, tab. 2: 30-31, Tabl. IV: 9 (Pfaffenhofen, krag Heleniusa).
- 11. Grób 57 (j).** Nr kat. MZW-A/2322.
11. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, perełkowe koło Pons Aeni Tabl. 17: 17, 18. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 4.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 104: 26, tab. 2: 32, Tabl. IV: 11 (Pfaffenhofen, krag Heleniusa).
- 12. Grób 61 (j).** Nr kat. MZW-A/2327.
12. 1. Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.
Lit.: L. Tyszler 1997, tab. 2: 33 (nieokreślony).
- 13. Grób 62 (j).** Nr kat. MZW-A/2330.
13. 1. Ułamek krążka stopki, pozostałości polewy, obecnie ciemnej (składanka z Katalog 7.1-2). Nieokreślony. TABL. XXXVI: 3 B.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 104: 27, tab. 2: 34-35, VI: 5c (Westerndorf/Pfaffenhofen).
- 14. Grób 69 (j).** Nr kat. MZW-A/2331.
14. 1. Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.
Lit.: L. Tyszler 1997, tab. 2: 36 (nieokreślony).
- 15. Grób 128 (j).** Nr kat. MZW-A/2939.
15. 1. Ułamek barwy czerwonej, polewa niezachowana (składanka z Katalog 36. 1, tam opis dekoracji). Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 9 B.
15. 2. Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 104: 28, tab. 2: 37, Tabl. IV: 15b (Pfaffenhofen, krag Heleniusa).
- 16. Grób 133 (j).** Nr kat. MZW-A/2949.
16. 1. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Nieokreślony. TABL. XXXI: 9.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 104: 29, tab. 2: 38, Tabl. VII: 5 (nieokreślony).
- 17. Grób 136 (j).** Nr kat. MZW-A/2953.
17. 1. Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.
Lit.: L. Tyszler 1997, tab. 2: 39 (nieokreślony).
- 18. Grób 148 (j).** Nr kat. MZW-A/3289.
18. 1. Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.
Lit.: L. Tyszler 1997, tab. 2: 40 (nieokreślony).
- 19. Grób 149 (j).** Nr kat. MZW-A/3291.
19. 1. Ułamek nadpalony. Drag. 37, *ovolo* zniszczone, Pfaffenhofen 1 (?). Pfaffenhofen, Helenius (?), pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 5.
19. 2. Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 104: 30, tab. 2: 41-42, Tabl. IV: 8 (Pfaffenhofen, krag Heleniusa).
- 20. Grób 151 (j).** Nr kat. MZW-A/3294.
20. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, sztabka skośnie żeberkowana w skrócie „Z” Pons Aeni Tabl. 27: 9, mała rozetka Pons Aeni Tabl. 27: 7, 9. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. Przykład: Pons Aeni, Tabl. 27: 9. TABL. XXXV: 14.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 104: 31, tab. 2: 43, Tabl. V: 3 (Pfaffenhofen, Dicanus).

21. Grób 176 (j). Nr kat. MZW-A/3479.

21. 1. Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.

Lit.: L. Tyszler 1997, tab. 2: 44 (nieokreślony).

22. Grób 182 (j). Nr kat. MZW-A/3492.

22. 1. Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.

Lit.: L. Tyszler 1997, tab. 2: 45 (nieokreślony).

23. Grób 190 (j). Nr kat. MZW-A/3522.

23. 1. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXXVI: 4.

23. 2. Ułamek niecharakterystyczny. Nieokreślony.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 104: 32, tab. 2: 46-47, Tabl. VII: 2 (nieokreślony).

24. Grób 191 (j). Nr kat. MZW-A/3527.

24. 1. Materiału nie odnaleziono. Ułamek (z karty MZW).

24. 2. Ułamek. Drag. 37, rozeta 5-płatkowa Pons Aeni Tabl. 27: 10, 11, gładkie łuki (?). Pfaffenhofen, krag Dicanusa, druga tercja III w. TABL. XXXV: 16 (rys. z karty MZW).

Materiału nie odnaleziono, określony w oparciu o rysunek z karty MZW.

24. 3-31. Ok. 29 ułamków, niecharakterystycznych. Nieokreślone.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 104-105: 33-34, tab. 48-50, Tabl. I: 1, V: 6 (Rheinzabern; Pfaffenhofen, krag Dicanusa).

Luźne.

25. Luźne. Nr inw. MZW-A/1404/81. Nr kat. MZW-A/1811.

25. 1. Ułamek. Drag. 37, 5-płatkowa rozeta Pons Aeni Tabl. 27: 10, 11, gładkie łuki (?). Pfaffenhofen, krag Dicanusa, druga tercja III w. Przykład: D. Gabler 1978, Tabl. 6: 11. TABL. XXXV: 15 (rys. z karty MZW).

Materiału nie odnaleziono, określony w oparciu o o rysunek z karty MZW.

25. 2. Ułamek krawędzi, nadpalony, polewa niezachowana (składanka z Katalog 28.1). Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Nieokreślony. TABL. XXXIII: 3 B.

25. 3. Ułamek krawędzi, nadpalony. Drag. 37, z naczynia z Pfaffenhofen (?). TABL. XXXI: 10.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 105: 35-37, tab. 3: 1-5, Tabl. V: 7, VI: 6, VII: 6b (Pfaffenhofen, Dicanus; Pfaffenhofen?).

26. Luźny. Nr kat. MZW-A/1911.

26. 1. Ułamek krawędzi, nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2 (Kiss 4. 1), lew na prawo Kellner 26 (?). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXIV: 4.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 105: 38, tab. 3: 6, Tabl. III: 1 (Westerndorf, Comitialis).

27. Luźny. Nr kat. MZW-A/1935.

27. 1. Ułamek części dna, polewa niezachowana. Drag. 37, z naczynia Comitialisa, Westerndorf. TABL. XXXIV: 6.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 105: 39, tab. 3: 7, Tabl. III: 7 (Westerndorf, Comitialis).

28. Luźne. Nr kat. MZW-A/2338.

28. 1. Ułamek krawędzi (składanka z Katalog 25. 2). Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXXIII: 3 A.

28. 2. Ułamek krawędzi z pozostałościami polewy. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXXI: 11.

28. 3. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, podwójny zębaty liść Ricken-Fischer P 146. Rheinzabern, Primitivus IV, okres późnych Sewerów. TABL. XXXIII: 7.

28. 4. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, trofeum Ricken-Fischer O 160a, podwójny zębaty liść Ricken-Fischer P 146, grupa podwójnych zębatach liści Ricken-Fischer P 148. Rheinzabern, Primitivus IV, okres późnych Sewerów. TABL. XXXIII: 9.

28. 5. Ułamek krawędzi, przepalony i zdeformowany. Drag. 37, z naczynia Comitialisa, Westerndorf. TABL. XXXIV: 1.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 105: 40-44, tab. 8-12, Tabl. II: 7-8, III: 6, VII: 6a, 8 (Rheinzabern, Primitivus IV; Westerndorf, Comitialis; nieokreślony).

29. Luźne. Nr kat. MZW-A/2667.

29. 1. Ułamek z polewą, obecnie czarną. Drag. 37, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 20a, pies na lewo Ricken-Fischer T 138a, perełkowe linie Ricken-Fischer O 248, falista wić. Rheinzabern, Comitalis VI, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXII: 4.

29. 2. Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, trofeum Ricken-Fischer O 160a, podwójny zębaty liść Ricken-Fischer P 146, grupa podwójnych zębatych liści Ricken-Fischer P 148. Rheinzabern, Primitivus IV, okres późnych Sewerów. TABL. XXXIII: 5.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 105-106: 45-46, tab. 3: 14-15, Tabl. I: 6, II: 6 (Rheinzabern, Comitalis VI, Primitivus IV).

30. Luźny. Nr kat. MZW-A/2768.

30. 1. Ułamek z zachowaną polewą, obecnie brunatną. Drag. 37, kobieta w udrapowanej szacie (tancerka) na prawo Ricken-Fischer M 246b, rozeta 6-płatkowa Ricken-Fischer O 34a. Rheinzabern, Victor II - Januco, schyłek Sewerów - drugie 30-lecie III w. TABL. XXXIII: 10.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 107: 47, tab. 3: 16-18, Tabl. I: 2 (Rheinzabern, Victor II-Januco).

31. Luźny. Nr kat. MZW-A/2769.

31. 1. Ułamek części dna, przepalony. Nieokreślony.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 107: 48, tab. 3: 19.

32. Luźny. Nr kat. MZW-A/2773.

32.1. Ułamek części przydennej, nadpalony. Drag. 37, perełkowe koło Pons Aeni Tabl. 17: 17, 18. Pfaffenhofen, krag Heleniusa, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 12.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 107: 49, tab. 3: 20-21, Tabl. IV: 13 (Pfaffenhofen, krag Heleniusa).

33. Luźny. Nr inw. MZW-A/2939.

33. 1. Ułamek, polewa niezachowana. Drag. 37, perełkowe koło Pons Aeni Tabl. 17: 17, 18. Pfaffenhofen, krag Heleniusa pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 17.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 107: 50, tab. 3: 22, Tabl. IV: 12 (Pfaffenhofen, krag Heleniusa).

34. Luźny. Nr kat. MZW-A/2966.

34. 1. Ułamek krawędzi, przepalony i zdeformowany. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 62, kiść winogron Ricken-Fischer P 164, falista wić winorośli. Rheinzabern, Mammilianus, Septymius Sewer. TABL. XXXIII: 1.

34. 2. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37. Rheinzabern (?). TABL. XXXVI: 2.

34. 3. Ułamek krawędzi, przepalony, ze śladami polewy. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXXVI: 1.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 107-108: 52-54, tab. 24-26, Tabl. I: 3, VII: 1, 4 (Rheinzabern, Mammilianus; Rheinzabern?; Rheinzabern/Westerndorf).

35. Luźny. Nr kat. MZW-A/2969.

35. 1. Ułamek dna, przepalony (składanka z Katalog 5. 9). Rheinzabern (?). TABL. XXXIV: 8 B.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 108: 55, tab. 3: 27, Tabl. VI: 2b (Rheinzabern?).

36. Luźne. Nr kat. MZW-A/3336.

36. 1. Ułamek krawędzi, nadpalony, polewa niezachowana (składanka z Katalog 15. 1). Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, perełkowe koło Pons Aeni Tabl. 17: 17, 18. Pfaffenhofen, krag Heleniusa, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 9 A.

36. 2. Ułamek krawędzi, ze śladami polewy. Nieokreślony. TABL. XXXVI: 7.

36. 3. Ułamek krawędzi, przepalony i zdeformowany. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. XXXVI: 5.

36. 4. Ułamek krawędzi, przepalony i zdeformowany. Drag. 37, z naczynia Comitalisa, Westerndorf. TABL. XXXIV: 3.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 108: 56-59, tab. 3: 28-31, Tabl. III: 8, IV: 15a, VI: 3 (Westerndorf, Comitalis; Pfaffenhofen, krag Heleniusa; Rheinzabern/Westerndorf).

37. Luźne. Nr kat. MZW-A/3537.

37. 1. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Rheinzabern (?). TABL. XXXII: 6.

- 37. 2.** Ułamek dna. Drag. 37, z naczynia Comitalisa VI, Rheinzabern. TABL. XXXII: 3.
- 37. 3.** Ułamek, polewa niezachowana. *Ovolo* Ricken-Fischer E 70. Rheinzabern, Januarius II, panowanie Sewerów lub okres późnych Sewerów. TABL. XXXIII: 2.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 109: 60-62, tab. 3: 32-34, Tabl. I: 4-5, 8 (Rheinzabern, Comitalis VI, Januarius II; Rheinzabern ?).
- 38. Luźne.** Nr kat. MZW-A/3824.
- 38. 1.** Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 25/26 (zatarte), gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 20a, element ozdobny Ricken-Fischer O 218. Rheinzabern, Comitalis VI, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXII: 2.
- 38. 2.** Ułamek przepalony (składanka z Katalog 39. 1). Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 25/26 (zatarte), gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 20a, konie morskie Ricken-Fischer T 188, element ozdobny Ricken-Fischer O 218. Rheinzabern, Comitalis VI, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXII: 1 A.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 109: 63-64, tab. 3: 35-36, Tabl. II: 1, 2a (Rheinzabern, Comitalis VI).
- 39. Luźny.** Nr kat. MZW-A/4174.
- 39. 1.** Ułamek przepalony (składanka z Katalog 38. 2). Drag. 37, gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 20a. Rheinzabern, Comitalis VI, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXII: 1 B.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 109: 65, tab. 3: 39, Tabl. II: 2b (Rheinzabern, Comitalis VI).
- 40. Luźne.** Nr kat. MZW-A/4238.
- 40. 1.** Ułamek nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1 (?), perełkowe koło Pons Aeni Tabl. 17: 17, 18. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w.
Materiału nie odnaleziono, określony w oparciu o rysunek z karty MZW.
- 40. 2.** Ułamek, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, perełkowe koło Pons Aeni, tabl. 17: 17, 18 (?). Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XXXV: 6.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 109-110: 66-67, tab. 3: 40-42, Tabl. IV: 10, 14 (Pfaffenhofen, krąg Heleniusa).
- 41. Luźne.** Nr kat. (brak)
- 41. 1-2.** Dwa ułamki składanka, ze śladami obecnie ciemnej polewy. Drag. 37, perełkowe koło Pons Aeni Tabl. 17: 17, 18, rozeta 8-listna Lauriacum 101. 3. Pfaffenhofen, krąg Heleniusa, Dicanusa, pierwsza i druga tercja III w. TABL. XXXV: 13.
- 41. 3.** Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, zębaty podwójny liść Ricken-Fischer P 145, falista wić (?). Rheinzabern, Comitalis VI, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXII: 5.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 110: 68-69, tab. 3: 43-44, Tabl. I: 7, IV: 7 (Rheinzabern, Comitalis VI; Pfaffenhofen, Helenius lub Dicanus).
- 42. Luźne.**
- 42. 1-8.** Ułamki niecharakterystyczne. Nieokreślone.
Lit.: L. Tyszler 1997, tab. 3: 45-52.
- 43. Luźny.** Nr kat. MZW-A/2953.
- 43. 1.** Ułamek barwy szarej, polewa niezachowana (?), *terra sigillata* (?). Drag. 43 (moździerz). Pfaffenhofen (?). TABL. XXXVI: 6.
Lit.: L. Tyszler 1997, s. 107: 51, tab. 3: 23, Tabl. V: 8-9 (Pfaffenhofen).

Ilość naczyń z cmentarzyska w Konopnicy jest raczej trudna do ustalenia, w związku z częściowym przemieszczeniem materiału zabytkowego. Oceniać ją można na przynajmniej jedenaście naczyń, w tym sześć z Rheinzabern - dwa Comitalisa VI (luźne), Mammilianusa (luźne), Primitivusa IV (groby 19?, 42, luźne), Januarius II (luźne), Victora II-Januco (luźne), jedno naczynie - Comitalisa z Westerndorf (składanka z grobów 7, 8, 22 i luźne), oraz przynajmniej cztery naczynia (lub więcej? - z grobów 50, 51, 57?) z Pfaffenhofen - jedno Heleniusa (z grobu 128, luźne), jedno w stylu Heleniusa-Dicanusa (z grobu 22, luźne), dwa Dicanusa (z grobu 151 i z grobu 191, luźne). Obecność ułamków *sigillata* w 24 grobach teoretycznie wskazywać mogłaby na przynajmniej podobną (24?) ilość naczyń.

Składanka ułamków tego samego naczynia Comitalisa z Westerndorf, znalezionych w grobach 7, 8 i 22, wskazywać może na zwyczaj dzielenia naczyń *terra sigillata* pomiędzy zmarłych, nie należy jednakże wykluczać możliwości przemieszania materiałów (Tyszler 1997, 95, 99-100).

KOPYDŁÓW, woj. lubelskie, stan. 1.

Ułamek *terra sigillata* ze zniszczonego grobu, znaleziony podczas badań powierzchniowych z 1970 r.

A. Kokowski (1991a, s. 134-135) wskazuje na możliwość jego pochodzenia z południowogalijskich naczyń z czarnym werniksem, datowanych na terenie Aquitanii na koniec II w. p.n.e. do młodszej części I w. p.n.e. (Tilhard 1988, s. 86). W kontekście innych znalezisk *sigillata* na ziemiach Polski oraz sąsiednich nie wydaje się możliwe przyjęcie tak wczesnego datowania.

Zbiory: KA UMCS.

Lit.: A. Kokowski 1991a, s. 134-136, ryc. 67a.

1. Grób (c, zn).

1. 1. Ułamek krawędzi, na zewnętrznej powierzchni częściowo zachowana ciemnobrunatna polewa, Św ok. 19,5 cm. Drag. 37 (?). Nieokreślony.

Lit.: A. Kokowski 1991a, s. 134-136, ryc. 67a (południowogalijska, koniec II - I w. p.n.e.).

KOSTRZYN, woj. lubuskie.

Ułamek *terra sigillata* ze stemplem imiennym znaleziony luźno na osadzie. A. Kiekebusch (Präh. Zeit. 6, 1914, s. 303 i n.) czytał stempel REA(ticus).

Zbiory: przed wojną w Märkisches Museum w Berlinie (Rutkowski 1960, s. 64:82).

Lit.: A. Kiekebusch Präh. Zeit. 6, 1914, s. 303 i n., ryc. 2a, b; H. J. Eggers 1951, s. 112: 839; B. Rutkowski 1960, s. 64: 82 (nieokreślony); S. Berke 1990, s. 209: 744.

KRAJANKA, woj. łódzkie, stan. 1.

Terra sigillata znaleziona w trakcie badań powierzchniowych, w 1935 r. (z ułamków wykonano rekonstrukcję naczynia). Nowsze badania na stanowisku (Abramek, Kaszewski 1973) nie przyniosły kolejnych odkryć tej ceramiki.

Zbiory: MAP. Nr inw. 1950/726, nr kat. 1950/317.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 196: 15; ZOW 1933 (1936) s. 45-46.; W. Kasiński 1948, s. 14; K. Majewski 1949, s. 88: 205; H. J. Eggers 1951, s. 152: 2084; A. Witkowska 1952, s. 299, Tabl. I: d; B. Rutkowski 1960, s. 64-65: 83, Tabl. XI; 1964, tab. V: 83; J. Wielowiejski 1970, s. 333; S. Berke 1990, s. 209: 745.

1. Luźne.

1. 1-30. Miska zrekonstruowana z ok. 30 ułamków, ze słabo zachowaną obecnie wtórnie przebarwioną brunatną polewą, w dużej części uzupełniona zamalowanym gipsem (oryginalne ułamki trudno czytelne). Dekorowana w stylu wolnym przedstawieniem sceny polowania z udziałem wyłącznie (?) zwierząt oraz motywami roślinnymi. Wymiary: Św ok. 23,0 cm, Wn 14,0 cm, w tym Wcz ok. 12,5 cm, Śs 10,5/6,0 cm, Ws ok. 1,2 cm.

Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 2, lew na prawo Ricken-Fischer T 2, skacząca pantera Ricken-Fischer T 44, biegnący pies na prawo Ricken-Fischer T 147, skaczący zając na prawo T 160a, drzewo z trójdzielnymi liśćmi Ricken-Fischer P 3, rozeta 8-listna Ricken-Fischer O 37, fryz z podwójnych liści Ricken-Fischer 34b. Rheinzabern, Cerialis I, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. XXXVII: 1-8 (przedstawienia pojedynczych zachowanych elementów dekoracji).

Rekonstrukcja naczynia uniemożliwia stwierdzenie, czy wszystkie wklejone ułamki pochodzą z tego samego naczynia. Część elementów dekoracyjnych występujących na naczyniu używana była przez Cerialisa I, jak i przez Cerialisa V, natomiast stemple Ricken-Fischer T 44 i Ricken-Fischer O 37 występują na wyrobach Cerialisa I.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 64-65: 83, Tabl. XI (Cerialis V, Rheinzabern).

KRAKÓW NOWA HUTA - BRANICE, woj. małopolskie, stan. 76.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony w obiekcie (chacie), z badań z 1984 r.

Zbiory MAK NH. Nr inw. MAK/NK 304/22 (NH/Br 76).

Lit.: IA Badania 1984 (1985), s. 99; T. Wójcik 1986, s. 99, Tabl. 5: 5.

1. Chata (obiekt) 46.

1. 1. Ułamek z obustronnie zachowaną czerwono-koralową polewą, o niejednorodnym zabarwieniu, miejscami brązowym. Drag. 37, postać kobieca z podkurczonymi nogami Fölzer 147 (na prawo), 8-listna rozeta Fölzer 848. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. Przykład: Pons Aeni 1967, Tabl. 27: 2, 6. TABL. XXXIX: 8.

Lit.: T. Wójcik 1986, s. 99, Tabl. 5: 5 (Pfaffenhofen, określony przez T. Fischera).

KRAKÓW NOWA HUTA - CŁO (Kościelniki - Cło), woj. małopolskie, stan. 2 (65).

Ułamek *terra sigillata* pochodzi z odkryć z 1968 r. na osadzie.

Zbiory: MAK NH.

Lit.: IA Badania 1968 (1969), s. 43-44; S. Buratyński 1970, s. 267, ryc. 9; Ganc-Kwaśny G. 1997, s. 56, tab. IV (ob. 8a, 8/68), Tabl. IV: 1.

1. Obiekt 8a, 8/68. MAK/NH 88/51 (NH/C 65/319/68).

1. 1. Ułamek pomarańczowo-czerwony, ze słabo zachowaną polewą, mało starannym ornamentem. Drag. 37, *ovolo* nieokreślone, pogromca z pętlą na prawo Gabler-Kellner 110 (Kiss 5. 20) w mniejszej wersji, niedźwiedź na prawo Kiss 5. 35 (?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. Przykład: Kiss, Tabl. 24: 10. TABL. XXXIX: 5.

Lit.: S. Buratyński 1970, s. 267, ryc. 9; G. Ganc-Kwaśny 1997, s. 56, tab. IV (ob. 8a, 8/68), Tabl. IV: 1, rys. słabo czytelny (Helenius, Westerndorf).

KRAKÓW NOWA HUTA - MOGIŁA, woj. małopolskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w obiektach 42, 243, określonych jako pozostałości chat (obiektów mieszkalnych), w jamie 79 oraz jako znaleziska luźne (ar 56, ćw. A)³¹.

Zbiory: MAK NH.

Lit.: J. Marciniak 1955, s. 218; S. Buratyński 1953, s. 109; B. Rutkowski 1960, s. 69: 102; J. Wielowiejski 1960, s. 350-351: 878; Z. Woźniak 1961, s. 322-323, ryc. 2, 4c; S. Berke 1990, s. 212: 769.

1. Skupisko 42. Nr inw. MAK/NH 8/32/4 (NH/M1c/104/51).

1. 1. Ułamek.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 69: 102 (nieokreślony).

2. Obiekt 243. Nr inw. MAK/NH 8/1363 (NH/M1w/183/59).

2. 1. Ułamek z obustronnie zachowaną czerwoną polewą, glina jasnopomarańczowa. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 23, niedźwiedź Ricken-Fischer T 62, klęcząca postać Ricken-Fischer M 265, mały wojownik z mieczem i tarczą Ricken-Fischer M 262, zębaty podwójny liść Ricken-Fischer P 145. Rheinzabern, BF Attoni, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXIX: 1.

Lit.: Z. Woźniak 1961, s. 322 ryc. 2.

KRAKÓW NOWA HUTA - PLESZÓW, woj. małopolskie, stan. 18.

Terra sigillata pochodzi z badań z 1965 r.³² Prace ratownicze na stanowisku (w literaturze także jako Pleszów II) prowadzono od 1953 r. (Bielenin 1954; Wielowiejski 1960, s. 350-351: 879; Buratyński 1970, s. 258).

³¹ Pozostała *terra sigillata* (znaleziona w skupisku 42, w jamie 79, w arze 56, ćw. A) opracowana i opublikowana zostanie przez pracowników Muzeum. Dziękuję uprzejmie za możliwość przestudiowania wspomnianego materiału.

³² Znaleziona *terra sigillata* opracowana i opublikowana zostanie przez pracowników Muzeum. Dziękuję uprzejmie za możliwość przestudiowania wspomnianego materiału. Porównaj z B. Rutkowskim (1960, s. 70: 103, Tabl. XVIII: 1 - Nowa Huta Pleszów, materiał określony jako nie *terra sigillata*) oraz J. Wielowiejskim (1960, s. 350-351: 879; 1970, s. 335 - *terra sigillata* z Pannonii) - wymienione pozycje dotyczą materiału ze stan. 17, Nowej - Huty Pleszów.

Zbiory: MAK NH.

Lit.: niepublikowana.

KRAKÓW-PYCHOWICE, woj. małopolskie, stan. 2.

Trzy ułamki *terra sigillata* znalezione na osadzie, z badań R. Naglika (MAK).

Zbiory MAK³³.

Lit.: R. Madyda-Legutko 1998, s. 30 (Rheinzaberm).

KRAPKOWICE, woj. opolskie, stan. 13.

Terra sigillata wystąpiła w grobach 9, 12 (materiału nie odnaleziono), 14, 21 i 28 (z badań G. Raschkego 1939 r.)³⁴. J. Szydłowski (1964b, s. 116, tab.) umieścił ułamki *terra sigillata* w grobach 10, 13, 23. Rekonstrukcji zespołów w oparciu o zachowaną dokumentację fotograficzną dokonała M. Mączyńska (1971, s. 261), umieszczając ułamki *terra sigillata* zaopatrzone w metryczki grobów 13 i 29 w grobie 9, przyjmując także, że omyłkowo wymieniono ją w grobie 12.

Zbiory: MSO.

Lit.: Nachrichtenblatt 1941, s. 26; H. Preidel 1945, s. 78; H. J. Eggers 1951, s. 108: 752; B. Rutkowski 1960, s. 65: 84-85, Tabl. XII: 1-2, XIII: 1; XVII: 1 (mylnie stanowisko 29); 1964, tab. V: 84, 85; J. Wielowiejski 1960, s. 332: 608 (mylnie stanowisko 29); J. Szydłowski 1964b, s. 116, zest. tab. (nr 10, 13, 23); M. Mączyńska 1971, s. 296-297, ryc. 11a-g, 16e; J. Wielowiejski 1970, s. 333, 335; S. Berke 1990, s. 209: 746-747.

1. Grób 9 (c). Nr inw. MSO-N-986/55.

1. 1. Ułamek krawędzi z resztkami polewy, obecnie w kolorze brunatnym. Drag. 37, z naczyń z Rheinzabern. TABL. XXXVIII: 1.

Lit.: M. Mączyńska 1971, s. 261 ryc. 11a.

1. 2. Ułamek krawędzi z resztkami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, z naczyń z Rheinzabern. TABL. XXXVIII: 2.

Lit.: M. Mączyńska 1971, s. 261 ryc. 11a.

1. 3-4. Dwa ułamki przepalone, składanka. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, podwójne koła Ricken-Fischer K 20, pies na lewo Ricken-Fischer T 138a, drzewko z trójpłatkowymi liśćmi Ricken-Fischer P 3, zębata podwójna linia Ricken-Fischer P 145, linia perełkowa nieokreślona. Rheinzabern, Comitialis VI, późny okres Antoninów - Septymius Sewer. TABL. XXXVIII: 6.

Lit.: M. Mączyńska 1971, s. 261 ryc. 11a.

1. 5-7. Trzy ułamki, składanka, ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, zębata podwójna linia Ricken-Fischer P 145, drzewko z trójpłatkowymi liśćmi Ricken-Fischer P 3, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 20, perełkowa linia nieczytelna. Rheinzabern, Comitialis VI, późny okres Antoninów - Septymius Sewer. TABL. XXXVIII: 4.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 65: 85, Tabl. XII: 2a, XVII: 1b (powtórzone Tabl. XVII: 1a, z prawej, przypuszczalnie także Tabl. XVII: 1a, z lewej i 1c; Comitialis VI, Rheinzabern; M. Mączyńska 1971, s. 261, ryc. 11d.

1. 8. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 20, koń morski Ricken-Fischer T 188, dziobiący ptak Ricken-Fischer T 250. Rheinzabern, Comitialis VI, późny okres Antoninów - Septymius Sewer. TABL. XXXVIII: 8.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 65: 84, Tabl. XII: 1a (Rheinzabern); M. Mączyńska 1971, s. 261 ryc. 11b.

1. 9. Ułamek ze śladami nadpalenia. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, element ornamentalny nieczytelny. Rheinzabern, Comitialis VI (?), późny okres Antoninów - Septymius Sewer (?). TABL. XXXVIII: 3.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 65: 84, Tabl. XIII: 1 (Rheinzabern); M. Mączyńska 1971, s. 261 ryc. 11f.

1. 10-11. Ułamek częściowo przepalony. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne, pies na lewo Ricken-Fischer T 138a, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 20. Rheinzabern, Comitialis VI, późny okres Antoninów - Septymius Sewer. TABL. XXXVIII: 9-10.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 65: 84, Tabl. XII: 1b-c (Rheinzabern); M. Mączyńska 1971, s. 261 ryc. 11c, e.

³³ Materiał z osady opracowany i opublikowany zostanie przez pracowników Muzeum. Dziękuję uprzejmie za możliwość obejrzenia ułamków *sigillata*.

³⁴ Część materiału i całość dokumentacji rysunkowej zaginęły.

1. **12.** Ułamek nadpalony, ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, wić liścia. Rheinzabern. TABL. XXXVIII: 11.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 65: 85, Tabl. XII: 2b (Comitalis VI, Rheinzabern); M. Mączyńska 1971, s. 261 ryc. 11g.

2. **Grób 14** (c). Nr inw. MSO-986/72.

2. **1.** Ułamek z resztkami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26. Rheinzabern, Comitalis VI (?), późny okres Antoninów- Septymius Sewer (?). TABL. XXXVIII: 7.

Lit.: M. Mączyńska 1971, s. 263, ryc. 16e.

2. **2.** Ułamek ze śladami nadpalenia, ok. 4,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

3. **Grób 21** (c). Nr inw. MSO-N-986/96.

3. **1.** Ułamek ze śladami ciemnoczerwonej polewy, ok. 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

Lit. M. Mączyńska 1971, s. 266 (4).

4. **Grób 28** (c). Nr inw. MSO-986/149.

4. **1.** Ułamek z ciemnoczerwoną polewą. Nieokreślony. TABL. XXXVIII: 5.

Lit.: M. Mączyńska 1971, s. 273 (5).

KRUSZA ZAMKOWA, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 3.

Ułamki *terra sigillata* znalezione na osadzie, z badań ZBK.

Zbiory: IP UAM (ZBK).

Lit.: A. Cofta-Broniewska 1979, s. 162 ryc. 16: 13; J. Bednarczyk, L. Tyszler (w druku).

1. **Luźne.** Nr inw. 459.

1. **1.** Ułamek z jaskrawopomarańczowej gliny, pomarańczowo-czerwona polewa, mało staranne wykonanie. Drag. 37, 8-listna rozetka Ricken-Fischer O 64, żeberkowe koło Ricken-Fischer K 41. Rheinzabern, Verucundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. XXXIX: 7.

Lit.: A. Cofta-Broniewska 1979, s. 162 ryc. 16: 13.

1. **2.** Dno naczynia z pomarańczowo-czerwonej gliny, z jasnopomarańczową dobrze zachowaną polewą, stempel imienny wybity po stronie wewnętrznej. Lud. Ta, stempel imienny retrogresywny AMMO FE Ludowici 208, b. Rheinzabern, Ammo, panowanie Sewerów. TABL. XXXIX: 4, XCVI: 5.

KRYSPINÓW, woj. małopolskie, stan. 2.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w grobie oraz luźno na odcinkach, w latach 1973, 1979, 1982, z badań IA UJ³⁵.

Zbiory: IA UJ.

Lit.: IA Badania 1973 (1974), s. 147; 1982 (1983), s. 136; K. Godłowski 1974a, s. 27-35; 1980, s. 19-21, ryc. 2; 1986, s. 34-35.

1. **Odc. LXXII.** Nr inw. 885/73.

1. **1.** Ułamek krawędzi, ze śladami obecnie brązowej polewy, ok. 3,5 x 1,0 cm. Nieokreślony.

2. **Odcinek CI.** Nr inw. 930/73.

2. **1.** Ułamek krawędzi z dobrze zachowaną polewą, obecnie ciemnobrązową. Drag. 37, z naczynia z Westerndorf. TABL. XL: 1.

3. **Grób 61** (c). **Odc. CII.** Nr inw. 961/73. Materiału nie odnaleziono.

3. **1.** Ułamek. Nieokreślony (rysunek w inwentarzu zabytków).

³⁵ Dziękuję ś.p. Prof. dr hab. K. Godłowskiemu za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

4. Odcinek CIV. Nr inw. 1014/73.

4. 1. Ułamek krawędzi z częściowo zachowaną polewą, obecnie brunatną. Drag. 37, z naczynia z Westerndorf. TABL. XL: 2.

5. Odc. CVII. Nr inw. 1042/73. Materiału nie odnaleziono.

5. 1. Ułamek krawędzi, ok. 3,0 x 1,5 cm (rysunek w inwentarzu zabytków). Nieokreślony.

6. Odcinek CLXXXII.

6. 1. Nr inw. 2155/79. Ułamek nadpalony. Drag. 37, odziana postać w pozie mówcy Kellner 18 (mniejsza) (Kiss 4. 16). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XL: 3.

Lit.: K. Godłowski 1980, ryc. 2h (Helenius, Westerndorf, określony przez B. Rutkowskiego).

6. 2. Nr inw. 2154/79. Ułamek nadpalony, z częściowo zachowaną polewą, obecnie brunatną. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2, odziana postać w pozie mówcy Kellner 18 (Kiss 4. 16), podwójne łuki, gładki i sztabkowaty Kellner 59 (Kiss 4. 51), prostokątny liść Kellner 47 (Kiss 4. 46). Westerndorf, Decminus z kręgu Comitalisa, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XL: 5.

Lit.: K. Godłowski 1980, ryc. 2i.

7. Odcinek CXCIV. Nr inw. 2289/82.

7. 1. Ułamek nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tereji III w. TABL. XL: 4.

KUCÓW, woj. łódzkie, stan. 7.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w jednym z grobów, z badań PPKZ Łódź z 1980 r.

Zbiory: MOP. Nr inw. MP/A/662; nr kat. 4497.

Lit.: M. Olędzki 1985, s. 76, 103-104, Tabl. XIX: 2-3.

1. Grób 57 (j).

1. 1. Ułamek przepalony, częściowo spumeksowany, polewa niezachowana. Drag. 37 (?), *ovolo* Ricken-Fischer E 26. Rheinabern, Comitalis VI, Belsus II, wyroby z E 25/26, Attilus, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XXXIX: 3.

1. 2-11. Dziesięć ułamków, w tym przepalone lub ze śladami nadpalenia, polewa niezachowana, ok. 3,5 x 3,0 - 4,5 x 2,0 - 2,0 x 1,0 cm.

Lit.: M. Olędzki 1985, s. 76, 103-104, Tabl. XIX: 2-3 (Rheinabern).

KUTNO woj. łódzkie, stan. 2.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w grobie oraz luźno, z badań w latach 1947-1948.

Zbiory: MAiEL.

Lit.: ZOW 17, 1948, s. 116; H. J. Eggers 1951, s. 153: 2090; B. Rutkowski 1960, s. 65:86; J. Wielowiejski 1970, s. 335; S. Berke 1990, s. 209: 748; J. Moszczyński 1994, s. 222, Tabl. V: 10, VI: 29; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 28: 21.

1. Grób 7 (zn, c). Nr inw. III-1948/805, nr kat. III-1948/164.

Ułamki nieprzepalone, z mało zwężonej, jasnopomarańczowej gliny, na niektórych pozostałości polewy, wtórnie zmienionej, czerwono-brązowej i brunatnej. Pochodzą z jednego niestarannie wykonanego naczynia, w górnej części o cieńszych ściankach, zaś w części przydennej masywnego, dekorowanego w stylu wolnym czterema różnymi zniekształconymi (zniszczonymi) stemplami.

1. 1-5. Pięć ułamków krawędzi, w tym składanka. Drag. 37, z naczynia Heleniusa, Westerndorf. TABL. XLI: 1, 3, 8.

1. 6-17. Dwanaście ułamków, w tym składanki. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 9a (Kiss 5. 6), duży pies na lewo Gabler-Kellner 131 (Kiss 5. 45), skaczący zając na lewo Gabler-Kellner 130 (Kiss 5. 40), podwójna sztabka Gabler-Kellner 169, astragal Ricken-Fischer O 206. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XLI: 2, 4-7.

1. 18-23. Sześć ułamków, w tym krawędzi oraz krążka stopki, ok. 4,5 x 2,0 - 2,0 x 1,5 cm, z naczynia Heleniusa, Westerndorf.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 65: 86 (Helenius, Westerndorf); J. Moszczyński 1994, s. 222, Tabl. V: 10

2. Luźne. Nr inw. III- 1948/48, nr kat. III-1948/173.

2. 1-3. Trzy ułamki ze śladami polewy, w tym nadpalony (?), ok. 3,5 x 2,0 - 2,5 x 2,0 cm, przypuszczalnie z naczynia Heleniusa, Westerndorf.

Lit.: J. Moszczyński 1994, s. 222, Tabl. VI: 29.

KUTNO, woj. łódzkie, stan. 6.

Ułamki *terra sigillata* z zespołu grobów (40-42, 45) oraz kilka innych znalezionych luźno w warstwie ornej, z badań J. Moszczyńskiego (MAiEŁ) z 1992 r.³⁶

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: materiał niepublikowany.

1. Grób 40.

1. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9b (Kiss 5. 5). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XLII: 14.

1. 2. Ułamek bez zachowanej polewy. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a (?). Rheinzabern (?). TABL. XLII: 6.

2. Grób 41.

2. 1-2. Dwa ułamki z częściowo zachowaną polewą. Drag. 37, podwójne koła Ricken-Fischer K 19, wół Ricken-Fischer T 119. Rheinzabern, Attillus, też Augustialis, okres wczesnych Sewerów. TABL. XLII: 9.

2. 3. Ułamek ze startą polewą. Liść bluszczu Ricken-Fischer P 96a. Rheinzabern, Attillus (?), okres wczesnych Sewerów. TABL. XLII: 10.

2. 4. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie czarną. Drag. 37 (?), *ovolo* Ricken-Fischer E 40. Rheinzabern, Attillus, okres wczesnych Sewerów. TABL. XLII: 4.

2. 5. Ułamek bez zachowanej polewy. Perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 263, drugi element nieokreślony. Rheinzabern, Attillus, Belsus II (?), okres wczesnych Sewerów. TABL. XLII: 8.

2. 6. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 23, kartusz stempla imiennego (?). Rheinzabern, Belsus II (?), Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XLII: 5.

2. 7. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 64, gładkie koło Ricken-Fischer K 6 (?), dwa gładkie kółka Ricken-Fischer O 123 (tu bez tarczki pośrodku). Rheinzabern, Reginus I, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XLII: 12.

2. 8. Ułamek ze śladami polewy. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 20a (?). Rheinzabern (?). TABL. XLII: 7.

2. 9. Ułamek ze śladami polewy, ok. 1,5 x 1,0 cm. Podwójne koła Ricken-Fischer K 19a (?). Rheinzabern(?).

2. 10-12. Trzy ułamki krawędzi, składanka. Rheinzabern (?). TABL. XLII: 1.

2. 13. Ułamek krawędzi, pozostałości polewy. Rheinzabern (?). TABL. XLII: 2.

2. 14. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9b (Kiss 5. 5), ptak Gabler-Kellner 136 (Kiss 4. 38), ozdobna sztabka Gabler-Kellner 171 (Kiss 6. 85), ozdobna sztabka Gabler-Kellner 143 (Kiss 6. 51b). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XLII: 13.

2. 15. Ułamek krawędzi, nadpalony, z naczynia Heleniusa, Westerndorf (?). TABL. XLII: 3.

2. 16-17. Trzy ułamki, w tym krążka stopki Śs 9,0 x 5,0 cm oraz dna ze śladem po otworze odpowietrzającym matrycy, ok. 6,6 x 3,5 - 4,5 x 4,5 cm, z naczynia Heleniusa, Westerndorf (?).

2. 18-29. Dwanaście ułamków ok. 3,5 x 2,5 - 1,0 x 5,0 cm, niecharakterystyczne. Nieokreślone (część z nich z naczynia(ń) z Rheinzabern).

3. Grób 42.

3. 1. Ułamek ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.

4. Grób 45.

4. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, postać kobieca w udrapowanej szacie (tancerka) Kellner 11 (Kiss 4. 9) (w mniejszej wersji). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XLII: 15.

³⁶ Dziękuję p. Mgr J. Moszczyńskiemu za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

5. Odcinek XIII b.

5. 1-7. Siedem ułamków, ok. 2,5 x 1,5 - 1,5 x 1,0 cm, niecharakterystyczne. Nieokreślone.

6. Odcinek XIV.

6. 1. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana. Perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 260 - 261 (?). Rheinzabern, Verecundus I (?), Karakalla - Septymius Sewer. TABL. XLII: 11.

KWIATKÓW woj. wielkopolskie.

Terra sigillata pochodzi z cmentarzyska odkrytego w 1881 r. przez S. Tymienieckiego.

Zbiory: MAP.

Lit.: S. Tymieniecki 1881, s. 393-398, tab. XII, ryc. 6; W. Antoniewicz 1925, s. 89; 1930, s. 315; R. Jamka 1933, s. 194, 196: 16; W. Kasiński 1948, s. 16; K. Majewski 1949, s. 88: 206; H. J. Eggers 1951, s. 153: 2092; B. Rutkowski 1960, s. 66: 87, Tabl. XIII: 2; 1964, tab. V: 87; J. Wielowiejski 1970, s. 335; S. Berke 1990, s. 209: 749.

1. Lużny. Nr inw. 1975/726.

1. 1. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne, pojedyncze koło Ricken-Fischer K 11, siedzący zając Ricken-Fischer T 163a. Rheinzabern, Julius I, panowanie Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 156: 10. TABL. XXXIX: 6.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 194, 196: 16 (Attonin, Rheinzabern); B. Rutkowski 1960, s. 66: 87, Tabl. XIII: 2 (Rheinzabern).

LACHMIROWICE, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1

Terra sigillata znaleziona została w pięciu grobach (12, 23, 25, 30, 33).

Zbiory: MOT.

Lit.: B. Zielonka 1952, s. 185-186, ryc. 1-3; 1953, s. 353-386 (wybrane strony); W. Łęga 1958, s. 71: 9-12; B. Rutkowski 1960, s. 66-67: 88-92, Tabl. XIV, XV, XVI: 1-2, XVII: 2, XIX: 1, XXXII; K. Majewski 1960, s. 70: 35, Tabl. LIII: b; B. Rutkowski 1964, tab. IV: 88, tab. IV: 90; J. Wielowiejski 1970, s. 333, 335; S. Berke 1990, s. 209-210: 750-756.

1. Grób 12 (j). Nr inw. MPT 3356.

Miska zrekonstruowana z ok. 42 ułamków w różnym stanie zachowania, nieliczne z ciemnoczerwoną oryginalną polewą, na innych przebarwioną czerwono-brunatną i brunatną. Niektóre z nich wtórnie przepalone, niekiedy zdeformowane, lub nadpalone, o ostrych przełomach wskazujących na rozbicie naczynia na krótko przed wrzuceniem na stos. Wymiary: Wn ok. 13,0 cm, Św ok. 22,0/23,4 cm, Śs ok. 7,8/5,2 cm, Ws 0,9 cm. Dekoracja w stylu metopowo-medalionowym.

1. 1-10. Dziesięć ułamków, w tym składanki. Drag. 37, *ovolo* Rogers B 189, linia perełkowa CGP Tabl. 132: 10, mały liść CGP Tabl. 133: 17, Apollo z gałązką CGP Tabl. 120: 5, postać kobieca na kolumnie z naczyniem na głowie CGP Tabl. 137: 55, gładkie podwójne koła CGP Tabl. 120: 1, liść Rogers H 98 (CGP Tabl. 137: 55), kokardy CGP Tabl. 159: 24, drzewko CGP Tabl. 133: 17. Stempel imienny w ujęciu retrogresywnym CASVR[I]VS[F] CGP Tabl. 133: 17, 19. Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. XLIII: 1-3, 5, XCV: 4.

1. 11-42. Kilkadziesiąt dalszych ułamków tego samego naczynia, w tym 13 krawędzi i dno z krążkiem stopki. TABL. XLIII: 7 (rekonstrukcja miski).

Dwa ułamki tego naczynia występują w grobie 25 (Katalog 3. 5 i 3. 6), zobacz B. Rutkowski (1960, s. 66: 88 - ułamki z grobów 12 i 25) oraz uwagi do materiału z grobu 25.

Lit.: B. Zielonka 1952, s. 185, ryc. 1; 1953, s. 365-367, 361 ryc. 9: 1 (błędnie odczytany stempel); W. Łęga 1958, s. 71: 9; B. Rutkowski 1960, s. 66: 88, Tabl. XV: a-b (Casurius, Lezoux).

2. Grób 23 (p). Nr inw. MPT 3390.

2. 1-45. Miska zachowana w ok. 95%, zrekonstruowana z ok. 45 ułamków, z częściowo zachowaną polewą, obecnie ciemnoczerwoną, miejscami brunatną, wtórnie przebarwioną. Wymiary: Wn ok. 11,8/11,5 cm,

Św ok. 21,5/22,0 cm, Śs ok. 9,0/4,5 cm, Ws 1, 0-1,2 cm. Mało staranne wykonanie naczynia oraz dekoracji, z nierówno rozmieszczonym ornamentem nachodzącym na siebie w miejscu zejścia.

Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (Kiss 5. 3), żeberkowy podwójny łuk Gabler-Kellner 151 (Kiss 6. 77), gładki łuk Kiss 6: 77, astragal Kellner 50 (Kiss 4. 48) lub Kiss 6. 62, rozetka Kellner 54 (Kiss 6. 65), perełkowa linia Kiss 6. 88. Stempel imienny STAB[ILIS] Streitberg 6. 32-34. Westerndorf, Helenius, wykonawca Stabilis, panowanie Sewerów. TABL. XLIV, XCVI: 13.

Lit.: B. Zielonka 1952, s. 185, ryc.2; 1953, s. 372-373, 368-369 ryc. 19 i 20: 1 (błędnie odczytany stempel); W. Łęga 1958, s. 71: 10; K. Majewski 1960, s. 70: 35, Tabl. LIII: b; B. Rutkowski 1960, s. 66-67: 89, Tabl. XXXII, a-b (Helenius, Westerndorf, stempel STAB[ILIS]).

3. Grób 25 (zn). Nr inw. MPT 3356, 3392.

3. 1-4. Nr inw. MPT 3392. Cztery ułamki krawędzi, w tym składanka, z polewą, obecnie barwy brunatnej, na jednym ciemnoczerwona. Drag. 37, z naczynia z Lezoux-Lubié. TABL. XLV: 1-2, 4.

3. 5. Nr inw. MPT 3356. Ułamek z ciemnoczerwona polewą. Drag. 37, *ovolo* Rogers B 189 (CGP Tabl. 132: 10), linia perełkowa CGP Tabl. 132:10, mały liść CGP Tabl. 133: 17, naga postać męska na prawo z szatą na ręce CGP Tabl. 133: 14. Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. XLIII: 4.

3. 6. Nr inw. MPT 3356. Ułamek częściowo przepalony, ze zniszczoną polewą, barwy ciemnoczerwonej lub przebarwionej brunatnej. Drag. 37, *ovolo* Rogers B 189, linia perełkowa CGP Tabl. 132: 10, mały liść CGP Tabl. 133: 17, drzewko CGP Tabl. 133: 17, Apollo z gałązką CGP Tabl. 120: 5. Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. XLIII: 6.

3. 7. Ułamek nadpalony (?), z zachowaną polewą obecnie brunatną. Drag. 37, *ovolo* CGP 47.1 na perełkowej linii CGP 47. 1, liść Rogers J 93 (CGP Tabl. 162: 62), wic winnej latorośli. Lezoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XLV: 3.

3. 8-9. Dwa ułamki, składanka, z zachowaną czerwono-koralową polewą, miejscami wtórnie przebarwioną brunatną. Drag. 37, mały lew na lewo CGP Tabl. 159: 23, liść (?) nieokreślony. Lezoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XLV: 5.

3. 10. Ułamek z zachowaną polewą barwy koralowo-czerwonej, miejscami wtórnie przebarwionej, brunatnej. Drag. 37, podwójny rofłb Rogers U 31 (CGP 47. 15), podwójne gładkie koła. Stempel imienny w ujęciu retrogresywnym [CI] NNA[MI] CGP Tabl. 169: 7. Lezoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XLV: 6, XCV: 3.

3. 11. Ułamek części przydennej ze śladem po oderwanej stopce, polewa koralowo-czerwona. Drag. 37, z naczynia z Lezoux.

Ułamki pochodzą z przynajmniej dwóch różnych naczyń - przynależność ułamków Katalog 3.5 i 3. 6 do zespołu grobowego 25 nie wydaje się zupełnie pewna (pochodzą one z miski Drag. 37 z grobu 12 i mogły znaleźć się w grobie 25 omyłkowo w wyniku przemieszania?). Natomiast ułamki krawędzi Katalog 3. 1-4 mogą pochodzić z miski Casuriusa lub Cinnamusa.

Lit.: B. Zielonka 1952, s. 186, ryc. 3; 1953, s. 374, ryc. 22; W. Łęga 1958, s. 71: 11 (stempel IANNVS ?); B. Rutkowski 1960, s. 66: 88, Tabl. XVI: 1a-b (Casurius, Lezoux), 67: 90, TABL. XVI: 2a-c (Cinnamus-Cintusmus, Lezoux).

4. Grób 30 (p. zn). Nr inw. MPT 3399.

Ułamki przypuszczalnie z jednego naczynia, o różnym stanie zachowania, od całkowicie przepalonych i zdeformowanych, po nieprzepalone, ostre krawędzie przełomów świadczą o rozbiciu naczynia bezpośrednio przed wrzuceniem na stos.

4. 1. Ułamek krawędzi, miejscami nadpalony, z resztkami przylepionego szkła, polewa niezachowana. Drag. 37, z naczynia Heleniusa z Westerndorf (?). TABL. XLVI: 1.

4. 2. Ułamek krawędzi, przepalony i zdeformowany. Drag. 37, z naczynia Heleniusa z Westerndorf (?). TABL. XLV: 7.

4. 3-8. Sześć ułamków, w tym składanki, przepalone i zdeformowane, nadpalone, dwa nieprzepalone z resztkami startej polewy, obecnie czerwono-brązowej i brunatnej. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9b (Kiss 5. 6), Venus Gabler-Kellner 102 (Kiss 5. 11), Wulkan Kiss 4. 11, wojownik z oszczepem (Apollo) Kellner 12 (Kiss 4. 2), żeberkowana sztabka o zaokrąglonych końcach, ok. 3,5 cm. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XLVI: 2-5.

4. 9. Ułamek części przydennej, miejscami nadpalony i przebarwiony, polewa niezachowana, ok. 5,0 x 2,5 cm. Drag. 37. Nieokreślony.

Lit.: B. Zielonka 1953, s. 376, 379 ryc. 27: 1, 7, 8; B. Rutkowski 1960, s. 67: 91-92, Tabl. XVII: 2, XIX: 1a-b (Helenius, Westerndorf).

5. Grób 33 (zn). Nr inw. MPT 3402.

5. 1. Ułamek dna z krążkiem stopki, nierówno uformowanej, polewa niezachowana, Śs ok. 6,0/4,5 cm i Ws ok. 1,2-1,5 cm. Nieokreślony.

Lit.: B. Zielonka 1953, s. 377 is. 383, ryc. 30 (ułamek *terra sigillata* określony jako ceramika toczona).

LEŚNO, woj. pomorskie, stan. 1.

Dwa naczynia *terra sigillata* odkryte przypadkowo w 1946 (1945?) i 1950 r., na zniszczonym cmentarzu. Zachowało się jedno nich, użyte jako popielnica, odkryte w 1950 r.

Zbiory MHEC (dawniej w MAG).

Lit.: L. J. Łuka 1955, s. 175-178, ryc. 1-3, Tabl. XXVIII; W. Hensel, A. Gieysztor 1958, s. 46, ryc. 24; W. Łęga 1958, s. 71: 8; K. Majewski 1960, s. 70: 37, Tabl. LIX: a-b; B. Rutkowski 1960, s. 67-68: 93, Tabl. XXXV; 1961, s. 69: 49; 1964, tab. V: 93; J. Wielowiejski 1970, s. 335; M. Kanwiszerowa, K. Walenta 1988, s. 31; S. Berke 1990, s. 210-211: 758; K. Walenta 1992, s. 177; R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 9.

1. Grób (c, zn). Nr inw. 1954/100.

1. 1. Naczynie zachowane w całości, w dobrym stanie, z czerwoną polewą. Zdobione ciągłym ornamentem roślinnym. Wymiary: Wn 13,7 cm, Śn 23,5 cm, Ws 1,8 cm, Śs 9,5 / 4,5 cm.

Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 2, liść Ricken-Fischer P 69, mały liść Ricken-Fischer P 84, perełkowy łuk Ricken-Fischer KB 95. Stempel imienny SECVNDIN.AVI w pasie dekoracyjnym. Rheinzabern, Comitialis I, wykonawca(y) Secundinus i Avitus, późne panowanie Marka Aureliusza - Septymius Sewer. Przykład: Ricken - Ludowici, Tabl. 79: 12 (Comitialis I - Secundini.Avi). TABL. XLVII, XCVI: 4.

Lit.: L. J. Łuka 1955, s. 175-178, ryc. 1-3, Tabl. XXVIII (warsztat Secundinusa i Avitusa z Rheinzabern); B. Rutkowski 1960, s. 67-68: 93, Tabl. XXXV (Comitialis I - SECVNDIN.AVI z Rheinzabern).

LISÓW, woj. mazowieckie

Terra sigillata odkryta w grobie ciałopalnym - zachowane naczynie lub ułamki naczynia, brak jednoznacznych informacji.

Zbiory: materiał zaginął (brak danych).

Lit.: Katalog 1856, s. 18-19; W. Antoniewicz 1925, s. 89 (wzmianka); 1930, s. 315 (wzmianka o naczyniu); H. J. Eggers 1951, s. 153: 2100; B. Rutkowski 1960, s. 68: 94 (nieokreślone; ułamki); S. Berke 1990, s. 211: 760.

LISÓW (Zagórze), woj. świętokrzyskie, stan. 3.

Naczynie *terra sigillata* pochodzi z odkrytego przypadkowo w 1967 r. grobu.

Zbiory: MAK. Nr inw. MAK/LR/7/1/1 (nr kat. IIe/111).

Lit.: S. Buratynski 1973, s. 184-189, ryc. 3-6; R. Madyda 1974, s. 395 (wzmianka).

1. Grób 1 (c).

1. 1. Naczynie znalezione w całości, bez ubytków, w części przydennej widoczne ślady po przymocowaniu krążka stopki, na dnie ślad po wyciskaniu naczynia w matrycy w postaci niewielkiej ilości masy ceramicznej wyciśniętej przez otwór odpowietrzający. Wymiary: Wn 9,0 cm, Św 18,5 cm, Wcz 8,0 cm, Śs 7,4 cm (szeroka na 1,3 - 1,4 cm), Ws 1,0 cm. Dekorowane w stylu metopowo-medalionowym – naprzemiennie cztery medaliony i cztery metopy w dwóch różnych wersjach – sygnowana stemplem imiennym. Odbicie stempli dekoracyjnych niezbyt staranne, ale ich rozmieszczenie przemyślane i symetryczne, pas *ovolo* miejscami zniszczony przy formowaniu górnej części naczynia.

Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 11, orzeł z głową zwróconą na prawo Ricken-Fischer T 207, biegnący pies na lewo Ricken-Fischer T 139b, skaczący zając na lewo Ricken-Fischer T 154c, żuraw na lewo Ricken-Fischer T 214, półkolisty ornament z czteropalczastym zwieńczeniem Ricken-Fischer O 113, astragal Ricken-

Fischer O 196, sznurowa sztabka Ricken-Fischer O 242, sznurowy łuk Ricken-Fischer KB 108, gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19a. Stempel retrogresywny na wypukłym polu [P]RIMITIV[SE] Ricken-Ludowici 259: Primitivus, b. Rheinzabern, Primitivus I, późny okres Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 191: 10. TABL. XLVIII, XCVI: 2.

Lit.: S. Buratyński 1973, s. 184-189, ryc. 3-6 (stempel PRINITIVUSF, Primitivus z Rheinzabern - określone przez B. Rutkowskiego).

LUBARTÓW, woj. lubelskie.

Ułamek *terra sigillata* ze zbiorów Muzeum Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Lubartowskiej w Lubartowie. Dar z około 1957-1958 r. (okoliczności znalezienia nieznane).

Zbiory: Muzeum SMZL w Lubartowie.

Lit.: L. Gajewski 1964, s. 179, ryc. 1.

1. Lużny.

1. 1. Ułamek z zachowaną jasnoczerwoną polewą. Drag. 37, skaczący jelen na lewo CGP Tabl. 146: 10, 13, mały lew na lewo CGP Tabl. 145: 8, koza (?) na prawo CGP Tabl. 146: 13, linia perełkowa Rogers A 2 (?), podwójne gładkie koła lub łuki. Lezoux, Mercator, Marek Aureliusz - Kommodus.

Określenia na podstawie fotografii zamieszczonej przez L. Gajewskiego (1964, ryc. 1).

LUDWIKÓW, woj. łódzkie, stan. 2.

Ułamki *terra sigillata* znalezione na niszczonym cmentarzysku, z badań A. Wójcika w 1967 r.

Zbiory: MOP.

Lit.: niepublikowane³⁷.

1. Odc. 2. Nr inw. MP/A/156.

1. 1. Nr kat. 803. Ułamek przepalony, częściowo spumekсовany, ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 23. Rheinzabern, Julius II- Julianus I (?), okres późnych Sewerów. TABL. XL: 7.

1. 2- 3. Nr kat. 803. Dwa ułamki przepalone, częściowo spumekсовane, ślady polewy. Małe gładkie koło Ricken-Fischer K 14, duże gładkie koło Ricken-Fischer K 6. Rheinzabern, Julius II - Julianus I, okres późnych Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 204: 5, 20. TABL. XL: 8-9.

1. 4. Nr kat. 810. Ułamek beżowo-brunatny ze śladami obecnie ciemnej polewy, z mało zwięzłej gliny, z widoczną w przełomie domieszką. Drag. 37(?), *ovolo* Pfaffenhofen 1, perełkowe koło Pfaffenhofen 11. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. XL: 6.

1. 5-11. Nr kat. 810. Siedem ułamków ze śladami polewy, ok. 3,0 x 2,0 - 2,0 x 1,0 cm.

ŁĘŻKOWICE, woj. małopolskie, stan. 1.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony w skupisku polepy (skupisko nr 4) o nieokreślonej funkcji, podczas badań w 1964 r.

Zbiory: brak informacji.

Lit.: W. Bender 1965, s. 121 (wzmianka); Z. Woźniak 1966, s. 270.

ŁÓDŹ okolice, woj. łódzkie.

Ułamek *terra sigillata* łączony ze stanowiskami w Białej, woj. łódzkie, stan. 1 (w notatkach ze spuścizny po W. Kasińskim, Archiwum PAN), w Ciosnach-Folwarku, woj. łódzkie, stan. 3 (Cyrkowie 1982, Tabl. 19: 2), w Zgierzu, woj. łódzkie (Jamka 1933, s. 190; Rutkowski 1960, s. 88: 202; Wielowiejski 1970, s. 336).

Zbiory: brak informacji.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 88: 202, Tabl. V: 2; 1964, tab. VI: 202; S. Berke 1990, s. 220: 859; M. i K. Cyrkowie 1982, Tabl. 19: 2; J. Wielowiejski 1970, s. 336; L. Tyszler 1998, s. 274: 82, Tabl. III: 11.

³⁷ Dziękuję p. Mgr A. Wójcikowi za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

1. Luźny. Materiału nie odnaleziono.

1 1. Ułamek. Drag. 37 (?), biegnący pies na lewo Ricken-Fischer T 133, duży siedzący zając Ricken-Fischer T 162, mały zając (słabo czytelny) Ricken-Fischer T 168b (?). Rheinzabern, grupa wyrobów z *ovolo* Ricken-Fischer E 8 (Lupus II), ewentualnie Victorinus I, panowanie Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 164: 6 (wyroby z E 8). TABL. XL: 10 (wg rysunku z Archiwum PAN).

Określony w oparciu o materiał ilustracyjny zamieszczony przez B. Rutkowskiego (1960, Tabl. V: 2) oraz rysunek z Archiwum PAN.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 88: 202, Tabl. V: 2 (Lupus, Rheinzabern); L. Tyszler 1998, s. 274: 82, Tabl. III: 11 (E 8 - Lupus II, ewentualnie Victorinus I).

ŁÓDŹ-RETKINIA, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w 1946 r., na badanym wcześniej cmentarzysku.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: J. Kmiecński 1952, s. 147, ryc. 16; B. Rutkowski 1960, s. 68: 95, Tabl. XIX: 2; J. Wielowiejski 1970, s. 335; S. Berke 1990, s. 211: 761; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 29: 30.

1. Luźne.

1. 1-2. Nr inw. III-1946/125. Dwa ułamki przepalane. Drag. 37, koła koncentryczne Kiss 6. 92 i rozety Kiss 6. 65 (Gabler-Kellner 148). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów.

Określenia za B. Rutkowskim (1960, s. 68: 95, Tabl. XIX: 2) oraz na podstawie materiału ilustracyjnego.

Lit.: J. Kmiecński 1952, s. 147, ryc. 16; B. Rutkowski 1960, s. 68: 95, Tabl. XIX: 2 (Westerndorf, Helenius).

1. 3. Nr inw. III-1946/173. Ułamek przepalony. Drag. 37, mężczyzna z biczem Ricken-Fischer M 203. Rheinzabern, Coblertus I, Cerialis I, IV-V, Comitialis I, Belsus I, Reginus II, Antoninus Pius - Septymius Sewer. TABL. LI: 6.

ŁÓDŹ , ul. Szczecińska 96/100, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione luźno na cmentarzysku, z badań z 1981 r.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: T. Łaszczeńska 1985, s. 151, ryc. 8; T. Łaszczeńska, E. Kurylak 1989, s. 58-60; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 28: 27.

1. Luźne. Wykop I. Nr inw. 88/81 - 96/81, 100/81, 124/81.

1. 1. Nr inw. 88/81. Ułamek częściowo przepalony, ze śladami polewy (składanka z Katalog. 1. 36). Drag. 37, jeniec przy palu Ricken-Fischer M 231a lub M231b (?), nieokreślone zwierzę (?). Rheinzabern, Reginus I, Comitialis V lub Cerialis VI, Belsus I (?), Antoninus Pius - Septymius Sewer. Tal. XLIX: 8 A.

1. 2. Nr inw. 88/81. Ułamek dna ze śladem po oderwanej stopce, polewa niezachowana. Drag. 37, z naczynia z Westerndorf (?). TABL. L: 9 B.

1. 3. Nr inw. 89/81. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne, jeniec przy palu Ricken-Fischer M 231a (?), zwierzę nieokreślone. Rheinzabern, Cerialis VI, Belsus I (?), Marek Aureliusz - Septymius Sewer. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 66: 1. TABL. XLIX: 5.

1. 4. Nr inw. 89/81. Ułamek ze śladami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, mężczyzna z biczem Ricken-Fischer M 201b (?). Rheinzabern, Comitialis VI, Belsus II (?), Kommodus - Septymius Sewer.

1. 5. Nr inw. 90/81. Ułamek krawędzi, nadpalony, ze śladami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1 (Kiss 4. 1), tańczący wojownik na prawo Kellner 15 (Kiss 4. 17), astragal Kellner 50 (Kiss 4. 48). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. L: 1.

1. 6. Nr inw. 90/81. Ułamek krawędzi, nadpalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. L: 3.

1. 7. Nr inw. 90/81. Ułamek ze śladami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, *ovolo* Kellner E1. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. L: 4.

1. 8. Nr inw. 90/81. Ułamek krawędzi, ze śladami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26. Rheinzabern, Comitialis VI, Belsus II, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XLIX: 1.

1. 9. Nr inw. 90/81. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26 (słabo czytelne). Rheinzabern, Comitialis VI, Belsus II, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XLIX: 2.

1. 10. Nr inw. 90/81. Ułamek krawędzi, nadpalony, ślady polewy. Drag. 37. Rheinzabern, z naczynia Comitialis VI, Belsusa II. TABL. LXIX: 3.

1. 11. Nr inw. 90/81. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana. Drag. 37. Rheinzabern, z naczynia Comitialis VI, Belsusa II (?). TABL. XLIX: 4.

1. 12-13. Nr inw. 90/81. Dwa ułamki, składanka, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1 (z wadą), żeberkowy łuk Pons Aeni Tabl. 21: 8. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LI: 2.

1. 14. Nr inw. 90/81. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie czerwono-brązową. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LI: 1.

1. 15. Nr inw. 90/81. Ułamek przepalony. Drag. 37, jeleń na prawo Kellner 34 (Kiss 4. 32). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. L: 8.

1. 16. Nr inw. 90/81. Ułamek ze śladami nadpalenia, polewa niezachowana. Drag. 37, skacząca lwica na lewo Kellner 28 (Kiss 4. 27). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. L: 6.

1. 17. Nr inw. 90/81. Ułamek nadpalony. Drag. 37, Mars Kellner 5 (Kiss 4. 6) (?), podpórka Kellner 51 (Kiss 4. 47), sztabka Kiss 6. 84 (?). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. L: 7.

1. 18-21. Nr inw. 90/81. Cztery ułamki, w tym krawędzi, ok. 4,0 x 2,0 - 1,5 x 1,5 cm, ze śladami obecnie ciemnej polewy. Nieokreślone.

1. 22. Nr inw. 91/81. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6), liść Kellner 44 (Kiss 4. 42) w innej wersji, 8-listna rozeta Gabler-Kellner 150 (Kiss 6. 69), ozdobne podwójne sztabki Kiss 8. 85, ozdobny element Kiss 6. 87. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LI: 8.

1. 23. Nr inw. 91/81. Ułamek krawędzi, ze śladami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26. Rheinzabern, Comitialis VI, Belsus II, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XLIX: 6.

1. 24. Nr inw. 91/81. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, żeberkowy łuk Pons Aeni Tabl. 21: 8. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LI: 3.

1. 25. Nr inw. 91/81. Ułamek nadpalony (?). Drag. 37, mężczyzna z biczem Ricken-Fischer M 201b. Rheinzabern, Comitialis VI, Belsus II, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XLIX: 9.

1. 26. Nr inw. 92/81. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LI: 7.

1. 27. Nr inw. 93/81. Ułamek części przydennej ze śladem po oderwanej stopce, Śs ok. 6,5 cm, polewa niezachowana. Drag. 37, z naczynia z Westerndorf. TABL. L: 9 A.

1. 28. Nr inw. 93/81. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2, lew na prawo Kellner 26 (Kiss 4. 25). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. L: 5.

1. 29. Nr inw. 94/81. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2 (Kiss 4. 1), skacząca lwica na lewo Kellner 28 (Kiss 4. 27). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. L: 2.

1. 30. Nr inw. 94/81. Ułamek ze śladami polewy. Perełkowe koła Pons Aeni Tabl. 17: 17. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LI: 5.

1. 31. Nr inw. 94/81. Ułamek lekko nadpalony. Drag. 37, mężczyzna z biczem Ricken-Fischer M 201b, małe kółko Ricken-Fischer O 142. Rheinzabern, Comitialis VI, Belsus II, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XLIX: 7.

1. 32. Nr inw. 95/81. Ułamek ze śladami polewy, obecnie czarnej. Podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 (?), fragment kończyny, nieokreślony. Rheinzabern. TABL. XLIX: 10.

1. 33. Nr inw. 96/81. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, pies na prawo jak Pfaffenhofen 7. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LI: 4.

1. 34. Nr inw. 96/81. Ułamek ok. 3,0 x 2,5 cm, polewa niezachowana. Nieokreślony.

1. 35. Nr inw. 100/81. Ułamek krawędzi, ze śladami nadpalenia, pozostałościami obecnie czarnej polewy. Drag. 37. Rheinzabern, z naczynia Comitialis VI, Belsusa II, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. XLIX: 11.

1. 36. Nr inw. 124/81. Ułamek nadpalony, z resztkami polewy (składanka z Katalog 1. 1), z naczynia z Rheinzabern. TABL. XLIX: 8 B.

1. 37-41. Nr inw. 124/81. Pięć ułamków ok. 5,0 x 3,0 - 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślone.

Spośród ułamków *sigillata* ze stanowiska w Łodzi, przy ul. Szczecińskiej wydzielić można przynajmniej siedem naczyń, w tym dwa z Rheinzabern z grupy Ia-b i IIa (Comitialis VI-Belsusa II), dwa naczynia Comitialis (z *ovolo* E 1 i E 2) i jedno Heleniusa (z *ovolo* E 9a) z Westerndorf oraz dwa naczynia Heleniusa (z żeberkowymi łukami Pons Aeni Tabl. 21:8 i psami Pfaffenhofen 7) z Pfaffenhofen.

MALBORK-WIELBARK (Gościszewo), woj. pomorskie.

Ułamki *terra sigillata* znalezione na cmentarzysku.

Zbiory: MAG. Nr inw. 1965:80/97.

Lit.: H. J. Eggers 1951, s. 105: 655a; L. J. Łuka 1955, s. 177 (Wielbark); W. Łęga 1958, s. 70: 3; B. Rutkowski 1960, s. 57: 37B (Gościszewo; nieokreślone); J. Wielowiejski 1970, s. 335; S. Berke 1990, s. 205: 705; R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 10, 11.

MASŁOMEJCZ, woj. lubelskie, stan. 15.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony w 1995 r., z badań KA UMCS (A. Kokowski).

Zbiory: KA UMCS.

Lit.: A. Kokowski, M. Stasiak 1996, ryc. 3: 2.

1. Grób 417 (sz).

1. 1. Ułamek krawędzi. Nieokreślony.

Lit.: A. Kokowski, M. Stasiak 1996, ryc. 3: 2 (brak wzmianki w tekście).

MIERZANOWICE, woj. świętokrzyskie.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony na osadzie. J. Wielowiejski (1960, s. 343: 793) określa go jako wisiorek, podobnie B. Rutkowski (1960, s. 68-69: 97) sugeruje, że mógł on pełnić rolę ozdoby - wisiorka.

Zbiory: PMA. Nr inw. PMA/IV/378 (nr kat. 64).

Lit.: K. Salewicz 1939, s. 97; K. Majewski 1949, s. 89: 221; H. J. Eggers 1951, s. 156: 2113; J. Wielowiejski 1960, s. 343: 793; B. Rutkowski 1960, s. 68-69: 97; M. Miśkiewicz 1961, s. 274, Tabl. XII: 15; S. Berke 1990, s. 211: 763.

1. Jama 32.

1. 1. Ułamek barwy koralowej, z częściowo zachowaną czerwono-koralową polewą, z przewierconym otworem średnicy około 0,4 cm, krawędzie ułamka nie są opracowane (zeszlifowane). Ornament reliefowy nieczytelny, fragment kończyny (?). Nieokreślony. TABL. XLVI: 6.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 68-69: 97 (warsztat nieokreślony).

MŁODZIKOWO, woj. wielkopolskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione luźno na cmentarzysku, z badań z 1945, 1951 r.

Zbiory: MAP.

Lit.: A. Dymaczewski 1958, s. 179-433 (wybrane strony); B. Rutkowski 1960, s. 69: 98-100, Tabl. XVIII: 2-3, XIX: 3; 1961, s. 69: 50, 72: 98; 1964, tab. VI: 98; J. Wielowiejski 1970, s. 335; S. Berke 1990, s. 211: 764-766.

1. Luźne. Nr inw. 1945/172, 1951/596, nr kat. 1949/527, 1951/2926.

Ok. 53 ułamków z jasnopomarańczowej gliny, słabo wyszlamowanej i niejednolitej, o trójbarwnych przełomach (złym wypale), z grubymi ziarnami piasku przyklejonymi po stronie wewnętrznej. Polewa niezachowana, ze względu na złą jakość, bądź nie było jej wogóle. Zdobienie ceramiki bardzo niestaranne – stemple źle odbite, zniekształcone i słabo czytelne. Ułamki Katalog 1.1-53 pochodzą przypuszczalnie z jednego naczynia, w tym ułamki Katalog 1.6 i 1.7 oraz Katalog 1.8-9, 1.10-11 i 1.12 tworzą dwie grupy składanek.

1. 1-2. Dwa ułamki krawędzi, składanka, Św ok. 26,0 cm. Drag. 37, z naczynia Heleniusa, Pfaffenhofen. TABL. LII: 1.

1. 3-5. Trzy ułamki krawędzi, składanka, Św 26,0 cm, z naczynia Heleniusa, Pfaffenhofen. TABL. LII: 2.

1. 6. Ułamek. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 27. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LII: 6.

1. 7. Ułamek. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 27, łuk żeberkowy Gabler-Kellner 163 (Kiss 6. 79), rozetka Gabler-Kellner 150 (Kiss 6. 69) (?), kolumna Kiss 6. 74, kobieta niosąca kosz Ricken-Fischer M 56-56a. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LII: 3.

1. 8-9. Dwa ułamki, składanka. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 27, łuk żeberkowy Gabler-Kellner 163 (Kiss 6. 79), 8-listna rozetka Gabler-Kellner 150, kobieta niosąca kosz Ricken-Fischer M 56-56a. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LII: 8.

1. 10-11. Dwa ułamki, składanka. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 27, łuk żeberkowy Gabler-Kellner 163, 8-listna rozetka Gabler Kellner 150, kobieta niosąca kosz Ricken-Fischer M 56-56a. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LII: 4.

1. 12 -19. Siedem ułamków. Drag. 37, postać nieczytelna, łuk żeberkowy Gabler-Kellner 163, kolumna Kiss 6. 74, rozetka Gabler-Kellner 150 (?), kolumna Kiss 6. 74. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LII: 5, 7, 9-12; LIII: 10-11.

1. 20. Ułamek krążka stopki. Pfaffenhofen, z naczynia Heleniusa (?).

1. 21-53. Ok. 32 ułamków nieornamentowanych, ok. 4,0 x 4,0 - 3,0 x 3,0 - 6,0 x 2,0 - 1,5 x 1,5 - 2,0 x 1,5 - 1,0 x 1,0 cm, z naczynia Heleniusa, Pfaffenhofen (?).

Lit.: A. Dymaczewski 1958, s. 397: 13, ryc. 465: 24 (dot. ułamków Katalog 1. 1-12); B. Rutkowski 1960, s. 69: 98, Tabl. XIX: 3 (Westerndorf, Helenius) - (dot. ułamków Katalog 1. 6, 1. 10-11).

2. Lużny. Nr kat. 1952/553.

2. 1. Ułamek krawędzi, częściowo nadpalony, z zachowaną ciemnoczerwoną polewą. Drag. 18/31. Rhein-zabern (?). TABL. LIII: 4.

Lit.: A. Dymaczewski 1958, s. 397: 13, ryc. 465: 27 (mylnie ułamek dna); B. Rutkowski 1960, s. 69: 99, Tabl. XVIII: 3 (Drag. 31, nieokreślony).

3. Luźne. Nr kat. 1952/552, 1952/553 i 1953/637a.

3. 1-3. Trzy ułamki krawędzi, Św ok. 8,0 cm, cienkościenne, z częściowo zachowaną polewą barwy ciemnoczerwono-brązowej. Drag. 54, Rhein-zabern (?), koniec II - pierwsza tercja III w. TABL. LIII: 1, 3.

3. 4-6. Trzy ułamki cienkościenne, składanka, przepalony lub nadpalony, ze śladami polewy, dekoracja barbotinowa. Drag. 54, Rhein-zabern (?), koniec II - pierwsza tercja III w. TABL. LIII: 5.

3. 7. Ułamek cienkościenny, z ciemnoczerwoną polewą, nadpalony. Drag. 54 (?), dekoracja barbotinowa. Rhein-zabern (?), koniec II - pierwsza tercja III w. TABL. LIII: 6.

3. 8. Ułamek cienkościenny, z zachowaną polewą koloru ciemnoczerwonego, nadpalony. Drag. 54 (?), dekoracja barbotinowa. Rhein-zabern (?), koniec II w. - pierwsza tercja III w. TABL. LIII: 2.

3. 9. Ułamek zniszczony, cienkościenny. Nieokreślony, można łączyć z Katalog 3. 1-8.

Lit.: A. Dymaczewski 1958, s. 397: 13, ryc. 465: 25, 27; B. Rutkowski 1960, s. 69: 100, Tabl. XVIII: 2a-e (Drag. 54, Rhein-zabern) - (dot. ułamków Katalog 3.1, 3. 2-3, 3. 4-6).

4. Lużny. Nr kat. 1952/553.

4. 1. Ułamek krawędzi, przepalony; ok. 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

MOKRA, woj. śląskie, stan. 1.

Terra sigillata znaleziona w grobie, z badań M. Biborskiego (IA UJ) z 1994 r.³⁸

Zbiory: IA UJ.

Lit.: M. Biborski, B. Kazior 1997, s. 115, ryc. 3: 5-8.

1. Grób 1 (c). Wykop II.

1. 1. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6), liściasty kielich Gabler-Kellner 153 (Kiss 6. 61), sznurowy łuk Kiss 2. 47, astragal Kiss 6. 82 (?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XLVI: 7.

1. 2-170. Ok. 170 ułamków, ok. 4,5 x 3,0, 4,0 x 3,0, 3,5 x 3,0, 2,5 x 1,5, 1,5 x 1,5 i mniejsze, barwy pomarańczowo-szarej i szarej, niektóre przepalony, niekiedy spumeksowane, polewa niezachowana. Na kilku widoczne elementy zdobienia: *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6), liściasty kielich Kiss 6. 61, sznurowy łuk Kiss 2. 47, nieokreślona linia perełkowa, przypuszczalnie z jednego naczynia Heleniusa, z Westerndorf.

³⁸ Dziękuję p. Mgr M. Biborskiemu za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

MYSŁAWCZYCE, woj. małopolskie, stan. 1.

Terra sigillata znaleziona w warstwie kulturowej, z badań w 1992 r. (jeden z ułamków znaleziono luźno na hałdzie z tego odcinka).

Zbiory: IAI PAN (Kraków).

Lit.: niepublikowana.

1. Ar 499, ćw. C. Warstwa II. Nr inw. 512 i 518 (1992-1993).

1. 1-2. Dwa ułamki krawędzi, składanka, z zachowaną pomarańczową polewą. Drag. 37 (?). Pfaffenhofen (?), ewentualnie Westerndorf, panowanie Sewerów (?). TABL. XLVI: 8.

NIECHMIRÓW MAŁA WIEŚ, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione luźno, z badań na cmentarzysku w 1979 i 1983 r.

Zbiory: MOS.

Lit.: M. Urbański 1985, s. 175; A. Kufel-Dzierzgowska, M. Urbański 1987, s. 111, Tabl. XXVII: 7, 9.

1. Luźne z powierzchni.

1. 1. Nr inw. MOS 5260. Ułamek nadpalony, ze śladami polewy. Podwójne perełkowe koło Fölzer 830 (Pfaffenhofen 18) (?), dalszy ornament nieczytelny. Pfaffenhofen, Dicanus (?), druga tercja III w. (?). TABL. LIII: 7.

1. 2. Nr inw. MOS 5260. Ułamek ok. 2,5 x 2,5 cm. Nieokreślony.

1. 3. Nr inw. MOS 5791, nr kat. 10456. Ułamek krawędzi, nadpalony. Drag. 37 (?), z naczynia Westerndorf (?). TABL. LIII: 8.

2. Wykop LXX. Luźne. Nr inw. MOS 6937, nr kat. 12990.

2. 1. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1 (Kiss 4. 1), siedząca pantera na lewo Kellner 29 (Kiss 4. 28). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LIII: 9.

2. 2. Ułamek barwy pomarańczowej, polewa niezachowana. Drag. 37, biegnąca lwica na prawo Kellner 27 (Kiss 4. 46), kwadratowy liść Kellner 47 (Kiss 4. 46). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LIII: 12.

2. 3. Ułamek krążka stopki ok. 5,0 x 1,5 cm, Śs 8,0 cm, Ws 1,0 cm. Bliżej nieokreślony.

OBORNIKI ŚLĄSKIE, woj. dolnośląskie.

Ułamek *terra sigillata* z naczynia Drag. 29, zdobiony motywem ptaka z głową zwróconą na prawo, z pracowni La Graufesenque (Pescheck 1939, s. 142, 379), za nim B. Rutkowski (1960, s. 70: 104).

Zbiory: przed wojną w Muzeum we Wrocławiu.

Lit.: Altschlesien 1936, s. 398; C. Pescheck 1939, s. 142, 379; H. Preidel 1945, s. 78; H.J. Eggers 1951, s. 109: 758; E. Konik 1959, nr 602b; B. Rutkowski 1960, s. 70: 104; J. Wielowiejski 1960, s. 353: 902; B. Rutkowski 1964, tab. III: 104; J. Wielowiejski 1970, s. 325; S. Berke 1990, s. 212: 771.

OBROWIEC, woj. opolskie, stan. 5.

Ułamki *terra sigillata* pochodzą z obiektu określanego jako mieszkalny lub grobowy (Szydłowski 1964b, s. 118-119: 38), kilka dalszych znaleziono w latach późniejszych. Zdaniem P. Reineckiego (zapis w katalogu MG) pochodzą z miski Drag. 37 z Lezoux (podaję za B. Rutkowskim 1960, s. 70: 105), natomiast H. Mötefindt wskazywał na pracownię nadreńskie (Altschlesische 1927, s. 3).

Zbiory: dawniej MGB Nr inw. BM 632:27.

Lit.: Altschlesische 1927, s. 3; ZOW 1927 (1928), s. 47; R. Jamka 1933, s. 191, 196: 26 (Obrowice); D. Selling 1938, s. 113; Nachrichtenblatt 2, 1941, s. 81; K. Majewski 1949, s. 88: 207; H. J. Eggers 1951, s. 109: 759; E. Konik 1959, nr 603b; B. Rutkowski 1960, s. 70: 105; J. Szydłowski 1964b, s. 119; S. Berke 1990, s. 212: 772.

ODRY, woj. pomorskie, stan. 1.

Naczynie *terra sigillata* znalezione w grobie, z badań w 1977 r.

Zbiory: IA UŁ.

Lit.: (T. Grabarczyk) IA Badania 1977 (1978), s. 133; T. Grabarczyk, J. Kmiecinski, J. Maik, K. Walenta 1979, Tabl. 271: 1; R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 11, 183: 189 (423).

1. Grób 423 (sz, pł). Nr inw. 1802/77.

1. 1. Naczynie w całości, bez ubytków, z zachowaną jasnoczerwoną polewą. Wymiary: Wn 9,0 cm, Św 17,6/16,2 cm, Ws 0,8 cm, Śs 8,0/4,4 cm. Dekoracja metopowa skomponowana z elementów figuralnych i roślinnych w powtarzającym się układzie.

Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 25, łucznik na prawo Ricken-Fischer M 174a, leżąca łania Ricken-Fischer T 109a, gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 20a, metopy dzielone wicią ze spiczastym listkiem Ricken-Fischer P 87. Stempel imienny, retrogresywny [BJELSVSF(ecit) Ricken-Ludowici 255: Belsus, a (matryca). Rheinzabern, Belsus II, Kommodus - Septymius Sewer. Przykłady: Ricken-Ludowici, Tabl. 110: 19, 20. TABL. LIV, XCV: 11.

Lit.: Grabarczyk T., Kmiecinski J., Maik J., Walenta K. 1979, Tabl. 271: 1 (błędnie odczytany stempel ALSUSI VSF); A. Burshe 1992, s. 141 przyp. 6 (Belsus).

OKOŁOWICE, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w grobie, z badań przedwojennych (Fitzke 1936, s. 107-109).

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: materiał niepublikowany³⁹.

1. Grób 17d (j). Nr inw. III-1933/109, nr kat. III-1933/152.

1. 1-2. Dwa ułamki krawędzi, składanka, z częściowo zachowaną polewą, obecnie czarną. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Rheinzabern (?), druga połowa II - pierwsza tercja III w. TABL. LXV: 7.

OPATÓW, woj. śląskie, stan. 1.

Terra sigillata z badań z lat 1938, 1956-1957, 1964, 1966-1967, 1969-1970, 1975, 1983. Znalezione ok. 293 ułamków, ok. 143 w 22 grobach, dalszych 150 ułamków luźno (w 39 odcinkach).

Katalog opracowany został w oparciu o kartotekę zabytków z MAK, inwentarz zabytków z badań przechowywany w IA UJ oraz niżej wymienione publikacje⁴⁰.

Zbiory: MAK i IA UJ.

Lit.: K. Godłowski 1958, s. 42; 1959, s. 185-186, 226-227, 243, ryc. 12: 25-27, ryc. 59: 14, 15, ryc. 77: 2 i s. 173-174 (wzmianka o możliwości przemieszania materiału z okresu przedwojennego); 1959a, s. 64, ryc. 1: a-g; 1960, s. 38, Tabl. II: 9-12; 1966, s. 147, ryc. 4: 1; 1969, s. 170-172, ryc. 4; 1969a, s. 143; 1977, s. 233: 4, 11-12, 15, 23; B. Rutkowski 1960, s. 70-75: 106-133, Tabl. XIX: 4-6, XX: 1-3, XXI: 1-5, XXII: 1-4, XXIII: 1-3, XXIV: 1; 1963, 328-330; 1964, tab. IV: 107, 114, 130, tab. V: 106, 108, 122, 126; J. Szydłowski 1964b, s. 122-123: 41.

Zbiory MAK.

1. Grób 21 (c, zn). Nr inw. MAK 9568. Materiału nie odnaleziono w zbiorach MAK.

1. 1-2. Dwa ułamki, składanka, przepalone, ze śladami obecnie brązowej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1, podwójne żeberkowe koła Ricken-Fischer K 56, rozeta 6-listna Ricken-Fischer O 38, kwiat z dwoma liśćmi Ricken-Fischer P 126. Rheinzabern, Cerialis I, V lub Comitialis I, Marek Aureliusz - Kommodus.

1. 3. Ułamek przepalony. Drag. 37, podwójne żeberkowe koła Ricken-Fischer K 56, rozeta 6-listna Ricken-Fischer O 38, fryz podwójnych liści Ricken-Fischer R 34. Rheinzabern, Cerialis I, V lub Comitialis I, Marek Aureliusz - Kommodus.

³⁹ Dziękuję p. Dyrektorowi dr hab. R. Grygielowi za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

⁴⁰ Dziękuję ś.p. Prof. dr hab. K. Godłowskiemu za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

Lit.: K. Godłowski 1959, s. 185-186, ryc. 12: 25, 26; B. Rutkowski 1960, s. 71: 107, Tabl. XXIII: 2a-c (Cerialis II, Rheinzabern; nr 108 mylnie zaliczony do grobu 21); K. Godłowski 1977, s. 233: 4 (Cerialis II).

1. 4. Ułamek krawędzi, ok. 2,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: K. Godłowski 1959, ryc. 12: 27.

Ułamki określone na podstawie materiału ilustracyjnego oraz za B. Rutkowskim (1960, s. 71: 107).

2. **Grób 101** (p, zn). Nr inw. MAK 9568. Materiału nie odnaleziono w zbiorach MAK.

2. 1. Ułamek czerwony, ze śladami obecnie brązowej polewy. Drag. 37, podwójne perełkowe koło Fölzer 830, w kole muszla Fölzer 706 (?), ozdobna sztabka w skośną kratkę Lauriacum 101. 9 (bez muszli). Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w.

Ułamek określony na podstawie materiału ilustracyjnego zamieszczonego przez K. Godłowskiego (1959, ryc. 12: 25-27), B. Rutkowskiego (1960, Tabl. XXIII: 2a-c; 1963, ryc. 2) oraz za B. Rutkowskim (1960, s. 70-71: 106; 1963).

Lit.: K. Godłowski 1959, ryc. 59: 14; B. Rutkowski 1960, s. 70-71: 106, Tabl. XXII: 2 (dekoracja nawiązuje do warsztatów w Trewirze; mylnie grób 8); B. Rutkowski 1963, s. 328-330, ryc. 2 (Dicanus, okolice Lorch-Enns lub Westerndorf).

2. 2. Ułamek z zachowaną polewą, obecnie czarno-brązową. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a. Westerndorf (ewentualnie Rheinzabern), Helenius, panowanie Sewerów.

Określony za B. Rutkowskim (1960, s. 71: 108, Tabl. XXII: 2) oraz na podstawie zamieszczonego tam materiału ilustracyjnego.

Lit.: K. Godłowski 1959, ryc. 59: 15; B. Rutkowski 1960, s. 71: 108, Tabl. XIX: 5 (Helenius, Rheinzabern lub Westerndorf; mylnie grób 21); 1964, tab. V: 108.

3. **Grób 116**. Materiału nie odnaleziono.

3. 1. Ułamki. Nieokreślone.

Lit.: K. Godłowski 1959, s. 226-227 (wzmianka o ułamkach *terra sigillata*).

Zbiory IA UJ.

4. **Grób 177** (z powierzchni jamy). Odc. XV. IA UJ nr inw. 28/56.

4. 1. Ułamek krawędzi, ok. 4,4 x 4,5 cm, nadpalony, polewa niezachowana. Nieokreślony.

5. **Grób 178**. Odc. XV. IA UJ nr inw. 29/56.

5. 1. Ułamek ok. 3,0 x 2,0 cm, ze śladami nadpalenia, z pozostałościami polewy. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 71: 110 (nieokreślony).

6. **Grób 190**. Odc. XVI. IA UJ nr inw. 36/56, MAK 9568.

6. 1. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (Kiss 5. 3) na podwójnej linii, Venus Kiss 5. 11 (brak zarysu tkaniny nad głową). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 3.

6. 2. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (na podwójnej linii). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 4.

6. 3-4. Dwa ułamki, składanka, pomarańczowe, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (na podwójnej linii). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 1.

6. 5. Ułamek pomarańczowy, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 5.

6. 6. Ułamek ok. 3,0 x 1,5 cm, polewa niezachowana. Fragment kończyny (nogi). Nieokreślony. Westerndorf (?).

6. 7. Ułamek nadpalony (?), z resztkami czerwonej polewy. Drag. 37 (?), liść Gabler-Kellner 138 (Kiss 6. 53). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 14.

6. 8. Ułamek dna naczynia ze śladem po otworze odpowietrzającym matrycy, krążek stopki oderwany, pomarańczowo-czerwony, ok. 4,0 x 4,0 cm, polewa niezachowana. Drag. 37, z naczynia Heleniusa, Westerndorf (?).

6. 9-12. Ułamki, ok. 4,0 x 3,0 - 1,5 x 1,5 cm, z naczynia Heleniusa, Westerndorf (?).

Lit.: (ad. 6. 1, 6. 6-8) K. Godłowski 1959a, ryc. 1, g; (ad. 6. 1, 6. 7) B. Rutkowski 1960, s. 71-72: 111, Tabl. XXI: 1a (Helenius, Westerndorf i nieokreślone) s. 72: 112, Tabl. XIX: 6 (nieokreślone).

7. Grób 192. Odc. XVI. IA UJ nr inw. 43/56, 44/56, 106/56.

7. 1. Nr inw. 43/56. Ułamek ze śladami polewy, nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (na podwójnej linii), Venus Kiss 5. 11 (brak zarysu tkaniny nad głową), jeniec Gabler-Kellner 116 (Kiss 5. 28). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 2.

Lit.: K. Godłowski 1959a, ryc. 1e; B. Rutkowski 1960, s. 71-72: 111, Tabl. XXI: 1b (Helenius, Westerndorf; mylnie z grobu 190).

7. 2. Nr inw. 44/56. Ułamek ok. 3,5 x 2,5 cm, polewa starta. Nieokreślony.

7. 3-4. Nr inw. 106/56. Ułamki, ok. 4,5 x 3,0 i 4,0 x 4,0 cm, polewa niezachowana. Nieokreślone.

8. Grób 216. Odc. XXI. IA UJ nr inw. 147/57.

8. 1. Ułamek krawędzi, nadpalony. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LIX: 13.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 72: 116 (nieokreślony).

9. Grób 224. Odc. XXIII. IA UJ nr inw. 227/57.

9. 1-9. Dziewięć ułamków, ok. 3,0 x 2,0 - 1,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73: 117 (nieokreślone).

10. Grób 230. Odc. XXIII. IA UJ nr inw. 234/57.

10. 1. Ułamek z resztkami polewy, obecnie ciemnobrązowej, ok. 5,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73: 118 (nieokreślony).

11. Grób 231. Odc. XXIII. IA UJ nr inw. 230/57, 231/57, 233/57.

11. 1-3. Trzy ułamki, w tym krążka stopki, ok. 3,5 x 2,5 - 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73: 119 (nieokreślony).

12. Grób 232. Odc. XXII. IA UJ nr inw. 162/57.

12. 1. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie czarną. Drag. 37, stempel imienny w pasie nieornamentowanym [E]LENIV[SF]. Helenius (wykonawca), z naczynia Comitialis, Westerndorf, (Kommodus-) Septymius Sewer. TABL. LXI: 4, XCVI: 10.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 74: 127, Tabl. XXII: 3d (Comitialis, Westerndorf), s. 73: 120 (nieokreślony); K. Godłowski 1960, s. 38, Tabl. II: 9; 1977, s. 233: 23 (Comitialis, Westerndorf).

13. Grób 238. Odc. XXIX. IA UJ nr inw. 337/57.

13. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Nieokreślony. TABL. LXII: 9.

13. 2. Ułamek, ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73: 121 (nieokreślony).

14. Grób 240. Odc. XXV. IA UJ nr inw. 298/57.

14. 1. Ułamek z resztkami polewy. Drag. 37, zajęć na lewo Gabler Tabl. 7. 9, ozdobna sztabka Kiss 51b, nieokreślone małe rozetki. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. LXII: 3 B.

Lit.: K. Godłowski 1960, Tabl. II: 12 (ułamek umieszczony w grobie 246, natomiast w inwentarzu IA UJ występuje w grobie 240); B. Rutkowski 1960, s. 73: 122, Tabl. XXIII: 3b (Rheinzanern; pod tym numerem także inne ułamki z odcinka XXV).

15. Grób 246. Odc. XXXIV. IA UJ nr inw. 363/57.

15. 1. Ułamek ok. 2,0 x 2,0 cm, ze śladami polewy. Nieokreślony.

Lit.: K. Godłowski 1960, Tabl. II: 12 (zob. uwagi do grobu 240).

16. Grób 251. Odc. XXV. IA UJ nr inw. brak (nie występuje w inwentarzu). Materiału nie odnaleziono.

16. 1. Ułamek. Drag. 37 (?), Vulcan Kellner 6 (Ricken-Fischer M 81). Westerndorf, Comitialis (?), Kommodus - Septymius Sewer.

Określony w oparciu o materiał ilustracyjny zamieszczony przez K. Godłowskiego (1960, Tabl. 2: 10).

Lit.: K. Godłowski 1960, Tabl. II: 10 (grób 251); B. Rutkowski 1960, s. 74: 127a (nieokreślony, mylnie umieszczony w grobie 253).

17. Grób 253. Odc. XXV. IA UJ nr inw. 277/57.

17. 1. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXIII: 1.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73-74: 124 (nieokreślony) i 74: 127a (zob. Katalog 16.1).

Zbiory MAK.

18. Grób 643 (p). Odc. CCXXXVI. IA UJ 1127/66 (w zbiorach MAK).

18. 1-45. Naczynie zrekonstruowane z ok. 45 ułamków, z resztkami polewy, obecnie barwy brązowej i czarnej, niektórymi przepalonymi. Wymiary: Św ok. 23,0 cm, Wn ok. 13,5 cm, Śs 10,0 x 5,5 cm, Ws ok. 1,3 cm. Dekoracja metopowo-medalionowa - dziesięcioma medalionami, z naprzemiennie umieszczonymi jeleniem i psem, dzielonymi pionowymi ozdobnikami.

Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 39d (z perełkową sztabką Ricken-Fischer O 258), gładkie koła Ricken-Fischer K 7, w nich biegnący pies Ricken-Fischer T 141 i skaczący jeleni Ricken-Fischer T 93, perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 260, podwójny liść z szypułką Ricken-Fischer P 144, pięciopłatkowy listek z wygiętą łodygą Ricken-Fischer P 99. Rheinzabern, Cerialis B, Marek Aureliusz - Kommodus. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 75-77. TABL. LVII.

Lit.: K. Godłowski 1969, s. 170-172, ryc. 4 (Cerialis z Rheinzabern; określone przez B. Rutkowskiego); K. Godłowski 1977, s. 233: 15 (Cerialis B).

Zbiory IA UJ.

19. Grób 714. Odc. CCLXV. IA UJ nr inw. 1474/67- 1480/67.

19. 1. Nr inw. 1475/67. Ułamek krawędzi, z zachowaną obecnie czerwono-brązową polewą. Drag. 37, z naczynia z Rheinzabern (?). TABL. LV: 9.

19. 2. Nr inw. 1474/67. Ułamek nadpalony (?), z resztkami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, amor Ricken-Fischer M 121, podwójne koło Ricken-Fischer K 20a, kartusz stempla imiennego (?), nieczytelny. Rheinzabern, BF Attoni, Belsus II⁴¹, też E 25/26, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVI: 11.

19. 3-6. Nr inw. 1476/67. Ułamki z resztkami polewy, obecnie czarnej, ok. 4,0 x 2,0 - 2,0 x 1,0 cm. Rheinzabern (?).

19. 7. Nr inw. 1477/67. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie czarną. Drag. 37, amor klęczący Ricken-Fischer M 119a. Rheinzabern, Reginus I, II (?), Antoninus Pius - Kommodus (?). TABL. LVI: 6.

19. 8. Nr inw. 1478/67. Ułamek z resztkami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, podwójne koło Ricken-Fischer K 18 (?), listek 5-płatkowy Ricken-Fischer P 99. Rheinzabern, Cerialis B (?), Marek Aureliusz - Kommodus (?). TABL. LVI: 12.

19. 9. Nad grobem 714. Nr inw. 1479/67. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie czarną. Drag. 37, amor na lewo Ricken-Fischer M 111, podwójne koło Ricken-Fischer K 20a. Rheinzabern, Belsus II (?), Kommodus - Septymius Sewer (?). Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 110: 12. TABL. LVI: 10.

19. 10-15. Skupisko F. Nr inw. 1480/67. Ułamki z pozostałościami polewy, obecnie czarnej, ok. 3,0 x 1,5 - 2,5 x 1,5 cm. Nieokreślone.

Lit.: M. Gedl, B. Ginter, K. Godłowski 1970-1971, s. 77; K. Godłowski 1977, s. 233: 12 (Lezoux, określone przez B. Rutkowskiego).

20. Grób 718. Odc. CCLXXII. Nr inw. IA UJ 1492/67.

20. 1. Ułamek ze zniszczoną polewą, obecnie czarną. Drag. 37 (?), amor na lewo Ricken-Fischer M 111. Rheinzabern, Belsus II (?), Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVI: 9.

21. Grób 722 (p). Odc. CCLXVI. Nr inw. 1540/67-1943/67.

21. 1. Nr inw. 1540/67. Ułamek ok. 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślony.

21. 2-5. Nr inw. 1541/67. Ułamki, w tym krawędzie, ok. 3,0 x 2,5 - 1,0 x 1,0 cm, polewa zachowana śladowo. Nieokreślone.

21. 6. Nr inw. 1542/67. Ułamek krążka stopki, ok. 1,5 x 1,5 cm. Nieokreślony.

21. 7-10. Nr inw. 1543/67. Cztery ułamki ok. 2,0 x 2,0 - 1,5 x 1,0 cm, jeden przepalony. Nieokreślone.

Lit.: K. Godłowski 1969a, s. 143.

⁴¹ Amor Ricken-Fischer M 121 zidentyfikowany na wyrobie Belsusa II przez B. Pferdehirt (1971, s. 11).

22. Grób 741. Odcinek CCLXXV. Nr inw. 1572/67, 1574/67, 1575/67.

22. 1. Nr inw. 1572/67. Ułamek nadpalony (?), z resztkami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, liść Rogers H 59 (?) (CGP Tabl. 133: 17), podwójny ozdobny łuk Rogers F 47 (CGP Tabl. 134: 31). Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. Przykład: CGP, Tabl. 133: 17, Tabl. 134: 31, Tabl. 143: 36. TABL. LV: 6.

22. 2. Nr inw. 1572/67. Ułamek nadpalony (?), z pozostałościami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Rogers B 189 (CGP Tabl. 132: 10), półnaga kobieta na prawo CGP Tabl. 132: 9, 10, biegnący amor na prawo CGP 135: 40, podwójny łuk Rogers F 47 (CGP Tabl. 134: 31), perełkowe sztabki CGP Tabl. 132: 9, 10, 11. Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LV: 1.

22. 3-25. Nr inw. 1572/67. Ok. 23 drobnych ułamków, ok. 5,0 x 4,5 - 1,0 x 1,0 cm, w tym krążka stopki Śs 7,0/9,0 cm, na niektórych częściowo zachowana obecnie czarna polewa, z naczynia Casuriusa z Lubié (grupa Lezoux) (?). TABL. LV: 3.

22. 26. Nr inw. 1574/67. Ułamek przepalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, biegnący amor na prawo CGP Tabl. 135: 40, perełkowa sztabka CGP Tabl. 132: 9, 10, 11, małe koło CGP Tabl. 135: 34. Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LV: 4.

22. 27. Nr inw. 1575/67. Ułamek ze śladami polewy, obecnie czarnej, częściowo przepalony. Drag. 37, *ovolo* Rogers B 189 (CGP Tabl. 132: 10), biegnący amor na prawo CGP Tabl. 135: 40, podwójny łuk Rogers F 47 (CGP Tabl. 134: 31), perełkowa sztabka CGP Tabl. 132: 9, 10, 11, małe koło CGP Tabl. 135: 34. Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LV: 5.

Lit.: K. Godłowski 1977, s. 233: 11 (Lezoux, określone przez Rutkowskiego).

23. Odc. IV. IA UJ nr inw. 14/56.

23. 1. Ułamek nadpalony (?), ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, gładkie koło (?). Nieokreślony. TABL. LXIII: 12.

24. Odc. XIV. IA UJ nr inw. 22/56- 24/56.

24. 1. Nr inw. 22/56. Ułamek z resztkami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, dzik na prawo Kiss 5. 37 (zbliżony do Kellner 31)⁴², byk Gabler-Kellner 128 (?). Westerndorf, Comitalis lub Helenius, Kommodus - panowanie Sewerów (?). TABL. LVIII: 9.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 72: 113, Tabl. XXI: 2b (Helenius, Westerndorf; mylnie w odc. 15 i 19).

24. 2. Nr inw. 23/56. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana. Drag. 37, mężczyzna w płaszczu z kapturem Gabler-Kellner 117 (Ricken-Fischer M 250). Helenius, Westerndorf lub Rheinzabern, panowanie Sewerów. TABL. LX: 9.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 72: 114, Tabl. XXII: 4a (Rheinzabern; mylnie w odc. 19).

24. 3. Nr inw. 24/56. Ułamek z resztkami polewy, ok. 4,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

25. Odcinek XV. IA UJ nr inw. 32/56, 34/56.

25. 1. Nr inw. 32/56. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana. Drag. 37, dzik na prawo Kiss 5. 37 (nieco większy, zbliżony do Kellner 31), rozetka Gabler-Kellner 146 (Kiss 6. 67). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LX: 7.

Lit.: K. Godłowski 1959a, s. 64, ryc. 1b; B. Rutkowski 1960, s. 72: 113, Tabl. XXI: 2a (Helenius, Westerndorf; drugi z wymienionych ułamków z odc. 14).

25. 2. Nr inw. 34/56. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LX: 8.

25. 3. Nr inw. 34/56. Ułamek ok. 4,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

26. Odcinek XVI. IA UJ nr inw. 45/56, 46/56.

26. 1. Nr inw. 45/56. Ułamek krawędzi, ze śladami polewy. Nieokreślony. TABL. LXIII: 2.

26. 2. Nr inw. 45/56. Ułamek ok. 2,5 x 1,5 cm, polewa niezachowana. *Ovolo* nieczytelne. Nieokreślony.

26. 3-8. Nr inw. 46/56. Ułamki, w tym krawędzie, ok. 5,0 x 4,0 - 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślone.

27. Odcinek XIX. Nr inw. 60/56 - 62/56, 66/56 - 67/56, 111/56.

⁴² Zidentyfikowany na ułamku dzik nie ma dokładnego odpowiednika u H.-J. Kellnera (1981) i D. Gablera, H.-J. Kellnera (1994), najbliższy wydaje się być stempel Kiss 5. 37.

27. 1. Nr inw. 60/56. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37 (?), byk na prawo Gabler-Kellner 128 (Kiss 5. 44). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 13.

Lit.: K. Godłowski 1959a, s. 64, ryc. 1f; B. Rutkowski 1960, s. 72: 114, Tabl. XXII: 4b (Rheinzabern).

27. 2. Nr inw. 61/56. Ułamek ze śladami startej polewy. Drag. 37 (?), *ovolo* nieczytelne, byk na prawo Gabler-Kellner 128 (Kiss 5. 44). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 12.

Lit.: K. Godłowski 1959a, s. 64, ryc. 1c; B. Rutkowski 1960, s. 72: 114, Tabl. XXI: 5 (Rheinzabern).

27. 3. Nr inw. 62/56. Ułamek krawędzi, z pozostałościami polewy. Drag. 37 (?). Nieokreślony (Westerndorf ?). TABL. LX: 1.

27. 4. Nr inw. 66/56. Ułamek nadpalony (?), z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2, ptak Kellner 41 (Kiss 4. 38). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymian Sewer. TABL. LVIII: 5.

27. 5. Nr inw. 66/56. Ułamek ze śladami startej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 10 (Kiss 5. 4). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LX: 6.

Lit.: K. Godłowski 1959a, s. 64, ryc. 1d.

27. 6-8. Nr inw. 67/56. Trzy ułamki z resztkami obecnie brunatnej polewy, ślady nadpalenia. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 10 (Kiss 5. 4) podkreślone podwójną linią. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LX: 3-5.

Lit.: K. Godłowski 1959a, s. 64, ryc. 1a; B. Rutkowski 1960, s. 72: 115, Tabl. XX: 1a-c (Helenius, Westerndorf).

27. 9-10. Nr inw. 111/56. Materiału nie odnaleziono. Ułamki. Nieokreślone.

28. Odc. XXI. IA UJ nr inw. 155a/57, 160/57, 435-444/56. Materiału nie odnaleziono.

28. 1. Ułamek. Drag. 37, *ovolo* Pons Aeni D 3 (D 3a?), podwójne perełkowe koło Fölzer 830. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w.

Określony na podstawie ilustracji zamieszczonych przez B. Rutkowskiego (1960, Tabl. XXII: 1; 1963, ryc. 1).

Lit. B. Rutkowski 1960, s. 74: 126, Tabl. XXII: 1 (dekoracją nawiązuje do warsztatów w Trewirze); B. Rutkowski 1963, s. 328-330, ryc. 1 (Dicanus, okolice Lorch-Enns lub Westerndorf).

28. 2-3. Nr inw. 155a/57 i 160/57. Dwa ułamki, w tym przepalony, drugi ze śladami polewy (składanka z Katalog 28. 4). Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (Kiss 5. 3) na podwójnej linii, łuk na kolumnach Gabler-Kellner 152 (Kiss 6. 81). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 8.

Lit.: K. Godłowski 1960, Tabl. II: 11; B. Rutkowski 1960, s. 75: 131, Tabl. XX: 3a (Helenius, Westerndorf; mylnie w odc. 25 i 29).

28. 4. Nr inw. 435/56. Ułamek przepalony (składanka z Katalog 28. 2-3). Drag. 37, jeniec Gabler-Kellner 116 (Kiss 5. 28). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 11.

28. 5. Nr inw. 436/56. Ułamek krawędzi, nadpalony. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXIII: 5.

28. 6. Nr inw. 437/56. Ułamek dna i przydenny ze śladem po oderwanym krążku stopki, pomarańczowo-czerwony, z pozostałościami polewy, ok. 7,5 x 3,0 cm. Drag. 37. Nieokreślony.

28. 7. Nr inw. 438/56. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. LXII: 10.

28. 8. Nr inw. 439/56. Ułamek krawędzi, przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXIII: 3.

28. 9. Nr inw. 440/56. Ułamek przepalony, ok. 5,0 x 2,5 cm. Drag. 37, łuk na kolumnach Gabler-Kellner 152 (Kiss 6. 81). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów.

28. 10. Nr inw. 441/56. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. LXIII: 4.

28. 11. Nr inw. 442/56. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37 (?), 6-listna rozeta Kiss 6. 68 (?), żeberkowy łuk Gabler-Kellner 157 (Kiss 6. 76). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 9.

28. 12. Nr inw. 443/56. Ułamek przepalony. Drag. 37, jeniec Gabler-Kellner 116 (Kiss 5. 28), łuk wsparty na kolumnach Gabler-Kellner 152 (Kiss 6. 81). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 10.

28. 13. Nr inw. 444/56. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Pons Aeni D 3, ozdobna sztabka Kiss 51b. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. LXII: 4.

29. Odc. XXII. Nr inw. 163/57, 169/57, 198/57, 202/57-211/57, 213/57 - 215/57, 428/57.

29. 1. Obok grobu 232. Nr inw. 163/57. Ułamek ok. 3,5 x 1,5 cm. Nieokreślony.

29. 2. Obok grobu 248. Nr inw. 169/57. Ułamek krawędzi, przepalony, ze śladami polewy. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXIII: 6.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73: 123 (nieokreślony).

29. 3. Nr inw. 198/57. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1 lub E 2 (Kiss 4. 1). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 7.

29. 4. Nr inw. 202/57. Ułamek ok. 2,5 x 2,5 cm. Nieokreślony.

29. 5-8. Nr inw. 203/57. Cztery ułamki, w tym krawędzi, ok. 4,0 x 4,5 - 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślone.

29. 9. Nr inw. 204/57. Ułamek ok. 4,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

29. 10. Nr inw. 205/57. Ułamek krawędzi bez zachowanej polewy. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXIII: 7.

29. 11. Nr inw. 206/57. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, tancerka na prawo Kellner 11 (Kiss 4. 9), podwójne gładkie koła Kellner 66 (Kiss 4. 56). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 4 B.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 74: 127, Tabl. XXII: 3a (Comitialis, Westerndorf; mylnie w grobie 232).

29. 12. Nr inw. 207/57. Materiału nie odnaleziono. Ułamek. Nieokreślony.

29. 13. Nr inw. 208/57. Ułamek ok. 2,5 x 1,5 cm. Nieokreślony.

29. 14. Nr inw. 209/57. Ułamek ok. 2,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

29. 15. Nr inw. 210/57. Ułamek ok. 5,0 x 4,0 cm. Nieokreślony.

29. 16. Nr inw. 211/57. Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, byk na prawo Gabler-Kellner 128 (Kiss 5. 44). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 11.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 72: 114, Tabl. XXII: 4c (Rheinzabern; mylnie w odc. 19).

29. 17. Nr inw. 211/57. Ułamek z resztkami polewy, obecnie brązowo-czerwonej. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1, prostokątny liść Kellner 47 (Kiss 4. 46), gładkie koła Kellner 68 (Kiss 6. 95). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 2.

29. 18. Nr inw. 211/57. Ułamek ok. 2,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

29. 19. Nr inw. 213/57. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, podwójne koła Ricken-Fischer K 20. Rheinzabern. TABL. LVI: 15.

29. 20. Nr inw. 214/57. Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, Satyr z bukłakiem wina i naczyniem Kellner 9 (Kiss 4. 12), podwójne gładkie koła Kellner 66 (Kiss 4. 56). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 4 A.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 74: 127, Tabl. XXII: 3b (Westerndorf, Comitialis; mylnie w grobie 232).

29. 21-22. Nr inw. 215/57. Dwa ułamki, m. in. krawędzi, z pozostałościami polewy, obecnie brunatnej, ok. 5,0 x 1,5 i 1,0 x 1,0 cm, z naczyń (nia) z Rheinzabern.

29. 23. Nr inw. 428/57. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1, kwadratowy liść Kellner 47 (Kiss 4. 46). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 1.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 74: 127, Tabl. XXII: 3c (Westerndorf, Comitialis; mylnie w grobie 232).

30. Odc. XXIII. IA UJ nr inw. 238/57, 239/57.

30. 1. Nr inw. 238/57. Ułamek krawędzi, ok. 8,0 x 3,5 cm. Nieokreślony (z naczynia z Rheinzabern?).

30. 2. Nr inw. 239/57. Ułamek przepalony, ok. 3,5 x 3,0 cm. Nieokreślony.

31. Na E od odc. XXIII. IA UJ nr inw. 432-434/57.

31. 1. Nr inw. 432/57. Ułamek bez zachowanej polewy, ok. 6,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

31. 2. Nr inw. 433/57. Ułamek ok. 2,5 x 2,0 cm, zniszczony. Nieokreślony.

31. 3. Nr inw. 434/57. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, zając na lewo Gabler Tabl. 7.9. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. LXII: 7.

32. Odc. XXV. IA UJ nr inw. 272/57, 273/57, 297/57, 299/57 - 305/57.

32. 1. Nad grobem 252. Nr inw. 273/57. Materiału nie odnaleziono. Ułamek. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73: 122 (nieokreślony).

32. 2. Na N od grobu 252. Nr inw. 272/57. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, zając na lewo Gabler Tabl. 7: 9, ozdobna sztabka Kiss 51b (Ricken-Fischer O 275), mała rozetka lub kółko (bliżej nieokreślona). Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. LXII: 6.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73: 122, Tabl. XXIII: 3a (Rheinzabern; na N od grobu 250).

32. 3. Nr inw. 297/57. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, łuk wsparty na kolumnach Gabler-Kellner 152 (Kiss 6. 81). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 9.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 75: 131, Tabl. XX: 3b (Helenius, Westerndorf).

32. 4. Nr inw. 299/57 (składanka z Katalog 14. 1). Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Pons Aeni D 3, zając na lewo Gabler Tabl. 7: 9, ozdobna sztabka Kiss 51b. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. LXII: 3 A.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73: 122, Tabl. XXIV: 1 (Rheinzabern; mylnie z grobu 240).

32. 5-6. Nr inw. 300/57. Ułamki ok. 4,0 x 2,5; 5,0 x 2,5 cm. Nieokreślone.

32. 7. Nr inw. 301/57. Ułamek ze śladami polewy, 5,0 x 2,0 cm. Drag. 37 (?), rozeta nieokreślona. Pfaffenhofen (?).

32. 8. Nr inw. 302/57. Ułamek beżowo-pomarańczowy, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Pons Aeni D 3 (D 6?). Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. LXII: 1.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 73: 123 A, Tabl. XXI: 3 (nieokreślony; mylnie w grobie 252).

32. 9. Nr inw. 305/57. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* nieokreślone, w pasie nieornamentowanym znak ukośnego krzyża, z naczynia Heleniusa, Westerndorf, panowanie Sewerów. TABL. LX: 2.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 75: 129, Tabl. XX: 2 (nieokreślony).

33. Odc. XXVI. IA UJ nr inw. 329/57.

33. 1. Ułamek z resztkami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37 (?), *ovolo* Pfaffenhofen 1, żeberkowy łuk Kiss 6. 78, liść Kiss 6. 52. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXII: 8.

33. 2. Ułamek bez zachowanej polewy, ok. 3,0 x 1,5 cm. Drag. 37 (?), rozetka 6-listna Kiss 6. 68 (?). Nieokreślony (Westerndorf, Pfaffenhofen ?).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 75: 130, Tabl. XXIII: 1a-b (Januarius II ?, Rheinzabern).

34. Odcinek XXVIII. IA UJ nr inw. 333/57.

34. 1. Ułamek ok. 5,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

35. Odc. XXIX. IA UJ nr inw. 338/57, 345/57, 346/57.

35. 1. Obok grobu 242. Nr inw. 338/57. Ułamek ok. 4,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

35. 2. Nr inw. 345/57. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1 (?). Pfaffenhofen (?), Helenius (?). TABL. LIX: 7.

35. 3-5. Nr inw. 345/57. Ułamki krawędzi, z resztkami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37. Nieokreślone. TABL. LXIII: 8-9.

35. 6. Nr inw. 346/57. Ułamek krążka stopki, Śs ok. 7,0 / 11,0 cm, polewa niezachowana, Nieokreślony. TABL. LXIII: 13.

36. Odc. XXX (odcinek XXXII ?). IA UJ nr inw. 360/57.

36. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37 (?), *ovolo* Ricken-Fischer E 11 lub E 40. Rheinzabern, Marek Aurelius - panowanie Sewerów (?). TABL. LVI: 5.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 74-75: 128, Tabl. XIX: 4 (Rheinzabern).

36. 2. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1 (wąskie obwódki), gładkie łuki Lauriacum 101. 8 (?), rozetka nieokreślona. Pfaffenhofen, Helenius (?), pierwsza i początek drugiej tercji III w. (?), TABL. LXII: 2.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 75: 132, Tabl. XXI: 4 (Helenius, Westerndorf).

36. 3. Ułamek szary, ok. 3,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

37. Odc. XXXIV. IA UJ nr inw. 364/57, 365/57.

37. 1. Nr inw. 364/57. Ułamek ok. 4,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 75: 133 (nieokreślony).

37. 2. Nr inw. 364/57. Ułamek bez zachowanej polewy. Elementy dekoracji nieczytelne (rozetka?). Nieokreślony. TABL. LXIII: 11.

37. 3. Nr inw. 365/57. Ułamek ok. 3,0 x 3,0 cm. Nieokreślony.

38. Odc. XXXV. IA UJ nr inw. 367/57.

38. 1. Ułamek bez zachowanej polewy, ok. 4,0 x 1,5 cm. Rozetka 7-listna Pfaffenhofen 9 lub 21. Pfaffenhofen (?).

39. Odc. CCVI. IA UJ nr inw. 1244/57.

39. 1. Ułamek krawędzi, ślady polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 70a. Rheinzabern, Januarius II, panowanie Sewerów lub okres późnych Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 19: 20. TABL. LV: 8.

40. Odc. CCXV. IA UJ nr inw. 1608/67 - 1615/67.

40. 1. Nr inw. 1608/67. Ułamek zniszczony, polewa niezachowana. Drag. 37, łuki Kellner 58 (Kiss 4. 50) lub koła Kellner 65 (Kiss 4. 55), podwójne łuki Kellner 59 (Kiss 4. 51), tancerka na prawo Kellner 11 (Kiss 4. 9), stempel imienny [CO]MITIALIS F Streitberg 2. 18, Kiss 4. 1. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 11, XCVI: 9.

40. 2. Nr inw. 1608/67. Ułamek ok. 6,5 x 2,5 cm. Nieokreślony.

40. 3. Nr inw. 1609/67. Ułamek ok. 4,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

40. 4. Nr inw. 1610/57. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, astragal Kellner 50 (Kiss 4. 48), podwójne łuki Kellner 59 (Kiss 4. 51). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 6.

40. 5-6. Nr inw. 1610/67. Ułamki ok. 3,0 x 2,0 - 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślone.

40. 7. Nr inw. 1611/67. Ułamek, polewa niezachowana. Drag. 37, Venus przy kolumnie Kellner 2 (Kiss 4. 4), pojedyncze koło Kellner 68 (Kiss 6. 95). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 10.

40. 8. Nr inw. 1612/67. Ułamek z resztkami polewy, obecnie brunatnej, ok. 4,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

40. 9. Nr inw. 1613/67. Ułamek krawędzi, ok. 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

40. 10. Nr inw. 1614/67. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, odziana postać w pozie mówcy Kellner 18 (Kiss 4. 16), prostokątny liść Kellner 47 (Kiss 4. 46), podwójne łuki Kellner 59 (Kiss 4. 51) (?). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 12.

40. 11. Nr inw. 1615/67. Ułamek ok. 4,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

41. Odc. CCXVI. IA UJ nr inw. 1616/67.

41. 1. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, tancerka na prawo Kellner 11 (mniejsza od Kiss 4.9), liściasty kielich z łodygą Kellner 46 (Kiss 4. 45). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 8.

41. 2. Ułamek nadpalony, ok. 3,0 x 3,5 cm. Nieokreślony.

42. Odc. CCXXVI. IA UJ nr inw. 1229/64, 1230/64, 1232/64.

42. 1. Skupisko D. Nr inw. 1229/64. Ułamek krawędzi, ok. 4,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

42. 2. Nr inw. 1230/64. Ułamek krawędzi, polewa niezachowana. Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. LXIII: 10.

42. 3 - 4. Nr inw. 1232/64. Dwa ułamki, składanka, jeden przepalony, drugi ze śladami nadpalenia, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1, mały pies na lewo Kellner 39 (Kiss 4. 37), tancerka na prawo Kellner 11 (Kiss 4. 9), podwójne łuki Kellner 59 (Kiss 4. 51), astragal Kellner 50 (Kiss 4. 48). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVIII: 3.

Lit.: K. Godłowski 1966, ryc. 4: 1.

43. Odc. CCLXV. Nr inw. 1626/67.

43. 1. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, amor Ricken-Fischer M 111. Rheinzabern, Belsus II (?), Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LVI: 13.

43. 2. Ułamek ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony.

44. Odc. CCLXVI. Skupisko B. IA UJ nr inw. 1628/67.

44. 1-3. Trzy ułamki, składanka, nadpalone, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* CGP Tabl. 132: 10 (Rogers B 189). Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LV: 2.

45. Odc. CCLXXV. IA UJ nr inw. 1648/67, 1650/67.

45. 1. Nr inw. 1648/67. Ułamek przepalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, półnaga kobieta na prawo CGP Tabl. 132: 9, 10, mały listek Rogers H 167 (CGP ryc. 40: 12), spiczasty liść Rogers J 56 (CGP 40. 6), element dekoracyjny Rogers U 294 (CGP 40. 3), perełkowa sztabka CGP Tabl. 132: 9, 10, 11. Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LV: 7.

45. 2. Nr inw. 1650/67. Ułamek krawędzi o zniszczonej powierzchni, z resztkami obecnie czarnej polewy, ok. 4,0 x 4,5 cm. Drag. 37. Nieokreślony.

- 46. Odc. CCCLXVIII.** IA UJ nr inw. 2000/69.
46. 1. Nad grobem 882. Ułamek ok. 2,5 x 1,0 cm. Nieokreślony.
- 47. Odc. CCCLXIX.** IA UJ nr inw. 2025/69.
47. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, jeździec na prawo Gabler-Kellner 106 (Kiss 5. 30). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 6.
- 48. Odc. DXXIII.** IA UJ nr inw. 2581/75.
48. 1. Ułamek przepalony, zdeformowany, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 9a (Kiss 5. 6), pantera na lewo Gabler-Kellner 124 (Kiss 5. 41). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 8.
- 49. Odc. DXLII.** IA UJ nr inw. 2897/75.
49. 1. Ułamek ze śladami nadpalenia, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1 (wąskie zewnętrzne obwódki), perełkowe koło lub łuk Pons Aeni Tabl. 17: 17, 18. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXII: 5.
- 50. Odc. DXLIV.** IA UJ nr inw. 2911/75, 2913/75.
50. 1. Nr inw. 2911/75. Ułamek przepalony, zdeformowany. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (Kiss 5. 3), jeździec na prawo Gabler-Kellner 106 (Kiss 5. 30). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 1.
50. 2-8. Nr inw. 2911/75. Ułamki przepalone, m.in. ok. 3,0 x 2,5 cm. Nieokreślone.
50. 9. Skupisko A. Nr inw. 2913/75. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (Kiss 5. 3), jeździec na prawo Gabler-Kellner 106 (Kiss 5. 30), liść Gabler-Kellner 140 (Kiss 6. 60). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 2.
- 51. Odc. DXLVI.** IA UJ nr inw. 2952/75.
51. 1. Ułamek ze śladami nadpalenia, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6) na linii. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 7.
51. 2. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (Kiss 5. 3). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 3.
- 52. Odc. DXLVII.** IA UJ nr inw. 2591/75, 2592/75.
52. 1. Nr inw. 2591/75. Ułamek krawędzi, ok. 3,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.
52. 2. Nr inw. 2592/75. Ułamek przepalony. Drag. 37, jeniec Gabler-Kellner 116 (Kiss 5. 28), łuk na kolumnach Gabler-Kellner 152 (Kiss 6. 81). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 12.
- 53. Odc. DXLVIII.** IA UJ nr inw. 2590/75.
53. 1. Ułamek przepalony, polewa obecnie szara. Drag. 37, rozeta 6-listna Kiss 6. 68, żeberkowy łuk Kellner 157 (Kiss 6.76) (składanka z Katalog 55. 1). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 10 A.
- 54. Odc. DLVIII.** IA UJ nr inw. 2855/75.
54. 1. Ułamek, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 11 (Kiss 5. 3), drugi element zatarty, nieokreślony. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LIX: 6.
- 55. Odc. DLXI.** IA UJ nr inw. 2928/75, 2951/75.
55. 1. Nr inw. 2928/75. Ułamek nadpalony, polewa niezachowana. Drag. 37, rozeta 6-listna Kiss 6. 68, perełkowa sztabka Kiss 6. 84. (składanka z Katalog 53.1). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 10 B.
55. 2. Nr inw. 2951/75. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, jeździec na prawo Gabler-Kellner 106 (Kiss 5. 30). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXI: 5.
- 56. Odc. DCCLXXII.** IA UJ nr inw. 3634/83.
56. 1. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1, koń morski Ricken-Fischer T 190a, żeberkowe koła Ricken-Fischer K 56. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LVI: 1.

57. Odc. DCCLXXIII. IA UJ nr inw. 3635/83.

57. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1, żeberkowe podwójne koła Ricken-Fischer K 56, kwiat z podwójnymi liśćmi Ricken-Fischer P 126 (?). Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LVI: 2.

58. Odc. DCCLXXIX. IA UJ nr inw. 3644/83.

58. 1. Ułamek ok. 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

59. Odc. DCCLXXX. IA UJ 3652/83.

59. 1. Ułamek z resztkami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, podwójne żeberkowe koło Ricken-Fischer K 56, koń morski Ricken-Fischer T 190a, rozeta 6-płatkowa Ricken-Fischer O 38. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LVI: 7.

59. 2. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1, rozetka 6-płatkowa Ricken-Fischer O 38. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LVI: 4.

59. 3. Ułamek ze śladami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37 (?), stempel imienny w kartuszu [SECUND] INAVI Ricken-Ludowici 260: Secundini.Avi, Hofmann 251. Rheinzabern, Secundinus i Avitus, późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. LVI: 3, XCVI: 3.

60. Odc. DCCLXXXI. IA UJ nr inw. 3656/83.

60. 1-3. Trzy ułamki, składanka, z zachowaną obecnie brunatną polewą. Drag. 37, koń morski Ricken-Fischer T 190a, żeberkowe podwójne koła Ricken-Fischer K 56, rozeta 6-płatkowa Ricken-Fischer O 38. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LVI: 8.

61. Luźne. IA UJ nr inw. 2056/70, 2594/75.

61. 1. Nr inw. 2056/70. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, podwójne koła Ricken-Fischer K 18 lub K 17. Rheinzabern (?). TABL. LVI: 14.

61. 2. Nr inw. 2594/75. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 260 lub Ricken-Fischer O 261. Rheinzabern, Marek Aureliusz - panowanie Sewerów. TABL. LV: 10.

62. Luźne. Materiału nie odnaleziono.

62. 1. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Nieokreślony.

Lit.: K. Godłowski 1959, s. 243: 66, ryc. 77: 2.

Ilość naczyń z cmentarzyska w Opatowie szacować można przynajmniej na 24-25, w tym jedno naczynie Casuriusa z Lubié (z grobu 741, luźne), siedem naczyń z Rheinzabern - pojedyncze Cerialisa V (luźne), w stylu Cerialisa I, V - Comitialisa I (z grobu 21), Cerialisa B (z grobu 643), w stylu Reginusa I-II ? (z grobu 714), BF Attoniego (z grobu 714), Belsusa II ? (z grobu 718), Januariusa II (luźne), 11-12 naczyń z Westerndorf - trzy naczynia Comitialisa (luźne) i osiem - dziewięć naczyń Heleniusa (m. in. z grobów 101, 190, 192 i luźne) oraz pięć naczyń z Pfaffenhofen - trzy naczynia Heleniusa (luźne) i dwa naczynia Dicanusa (m. in. z grobów 101, 240 i luźne).

OPATKOWICE, woj. małopolskie, stan. 1.

Terra sigillata znaleziona podczas badań powierzchniowych w 1994 r. (informacja K. Godłowskiego)⁴³. Cmentarzysko znane z odkryć z 1925, 1930; m. in. z materiałem z okresu wpływów rzymskich (R. Mycielska 1967, s. 173-186).

Zbiory: IA UJ.

Lit.: niepublikowany.

1. Luźne. Nr inw. 9/94.

1. 1. Ułamek wielkości ok. 0,5 cm², z zachowaną czerwoną polewą. Nieokreślony.

⁴³ Dziękuję ś.p. Prof. dr hab. K. Godłowskiemu za informację.

OPOKA, woj. lubelskie, stan. 1.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony podczas badań cmentarzyska w latach 1961-1962.

Zbiory: MOL.

Lit.: M. Stasiak 1994, s. 44, 42 ryc. 71: f.

1. Lużny.

1. 1. Ułamek krawędzi. Nieokreślony.

Lit.: M. Stasiak 1994, s. 44, 42 ryc. 71: f (odwrócony).

OPOKI, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 7.

Ułamki *terra sigillata* wystąpiły wśród znalezisk luźnych na cmentarzysku, z badań ZBK.

Zbiory: IP UAM (ZBK).

Lit.: IA Badania 1980 (1981), s. 41-42; J. Bednarczyk, L. Tyszler (w druku).

1. Znaleziska luźne.

1. 1-2. Nr inw. 47a, b. Dwa ułamki ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Oswald-Pryce 69. 16, dekoracja barbotinowa. Pfaffenhofen, Dicanus (?), druga tercja III w. (?). Przykład: D. Gabler 1978, Tabl. 16: 1. TABL. LXV: 1.

1. 3. Nr inw. 49. Ułamek całkowicie przepalony, częściowo zdeformowany. Drag. 37, Venus z welonem Ricken-Fischer M 48a (stojąca na rozetce) lub kariatyda Oswald 1200 (stojąca na masce) (?), perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 260. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. LXIV: 11.

1. 4. Nr inw. 50. Ułamek nadpalony. Drag. 37, gładkie podwójne koła Ricken-Fischer K 19 (?). Rheinzabern, Primitivus I (?), okres późnych Sewerów. TABL. LXIV: 5.

1. 5. Nr inw. 51. Ułamek częściowo przepalony, z pozostałościami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 40 (?), podwójny liść Ricken-Fischer P 145, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19, łuk żeberkowy Ricken-Fischer K 108. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 189: 15. TABL. LXIV: 13.

1. 6. Nr inw. 52. Ułamek nadpalony, ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 40. Rheinzabern, Primitivus I, okres późnych Sewerów. TABL. LXIV: 6.

1. 7. Nr inw. 88. Ułamek ok. 3,0 x 2,0 cm, z resztkami polewy. Nieokreślony.

1. 8. Nr inw. 97. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 256. Rheinzabern, Julius II - Julianus I, okres późnych Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 212: 16. TABL. LXIV: 8.

1. 9. Nr inw. 99a. Ułamek przepalony (można łączyć z Katalog 1. 3). Drag. 37, perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 260, rozetka (?) (nieczytelna). Rheinzabern, Verecundus I (?), Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. LXIV: 9.

1. 10. Nr inw. 99b. Ułamek przepalony. Drag. 37 (?), *ovolo* Ricken-Fischer E 17 (?). Rheinzabern, Julius II-Julianus I (?), okres późnych Sewerów. TABL. LXIV: 7.

1. 11-13. Nr inw. 128. Trzy ułamki ze śladami polewy (zob. Katalog 1. 1-2). Oswald-Pryce 69: 16, dekoracja barbotinowa (zachowana częściowo). Pfaffenhofen, Dicanus (?), druga tercja III w. (?). TABL. LXV: 2, 4.

1. 14. Nr inw. 166. Ułamek przepalony. Drag. 37, ozdobna sztabka Gabler-Kellner 171 (Kiss 6. 85) zakończona rozetką Gabler-Kellner 150 (Kiss 6. 69) (?), sztabka Gabler-Kellner 172 (Kiss 6. 82) (?), element ozdobny (z trzema „ząbkami”) zbliżony do Ricken-Fischer O 113. Westerndorf, Helenius (?), panowanie Sewerów (?). TABL. LXIV: 15.

1. 15. Nr inw. 344. Ułamek krążka stopki, ze śladami polewy. Nieokreślony.

1. 16-19. Nr inw. 550 b-e. Cztery ułamki ok. 3,0 x 1,5; 2,0 x 1,0; 2,5 x 1,5; 1,5 x 1,5 cm, na dwóch ślady polewy. Nieokreślone.

1. 20. Nr inw. 553. Ułamek przepalony, element ozdobny nieczytelny. Nieokreślony.

1. 21-22. Nr inw. 554a, b. Dwa ułamki ok. 3,0 x 2,0 i 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

1. 23. Nr inw. 555a. Ułamek krawędzi, z częściowo zachowaną czerwoną polewą. Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. LXIV: 1.

1. 24. Nr inw. 556a. Ułamek krawędzi. Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. LXIV: 2.

1. 25-26. Nr inw. 556b-c. Dwa ułamki z pozostałościami polewy, na jednym podwójny liść Ricken-Fischer P 145. Rheinzabern, Primitivus I, Julius I (?), panowanie Sewerów (?). TABL. LXIV: 10 (jeden z ułamków).

1. 27. Nr inw. 556d. Ułamek ok. 2,5 x 1,5 cm. Nieokreślony.

1. 28. Nr inw. 557. Ułamek ok. 4,0 x 2,5 cm, przepalony. Nieokreślony.

1. 29-30. Nr inw. 558b, d. Dwa ułamki, w tym krawędzi, na jednym pozostałości polewy, obecnie brunatnej. Nieokreślone. TABL. LXIV: 3.

1. 31. Nr inw. 559. Ułamek ok. 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

1. 32. Nr inw. 560a. Ułamek z pozostałościami polewy. *Ovolo* nieczytelne, ozdobny łuk Ricken-Fischer KB 120, podwójny liść Ricken-Fischer P 145. Rheinzabern, Julius I, panowanie Sewerów. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 156: 3. TABL. LXIV: 12.

1. 33. Nr inw. 560b. Ułamek ok. 2,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

1. 34. Nr inw. 561a. Ułamek krawędzi, nadpalony. Drag 37 (?). Nieokreślony. TABL. LXIV: 4.

1. 35. Nr inw. 561b. Ułamek dna, ok. 2,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

1. 36. Nr inw. 562. Ułamek ok. 2,0 x 1,0 cm, przepalony. Nieokreślony.

1. 37. Nr inw. 563. Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, liść Ricken-Fischer P 59a, podpórka Ricken-Fischer O 161, podpórka Ricken-Fischer O 170 (?). Rheinzabern, Julius II - Julianus I, okres późnych Sewerów. TABL. LXIV: 14.

OTŁOCZYN, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* pochodzą z badań na osadzie, późniejsze badania MAiEŁ w latach 1955-1956 nie dostarczyły kolejnych znalezisk.

Zbiory: MOT. Nr inw. MPT 3153.

Lit.: B. Zielonka 1951, s. 204; W. Łęga 1958, s. 71: 7 (99); B. Zielonka 1970, s. 192, Tabl. I: 16; B. Rutkowski 1960, s. 75-76: 134, Tabl. XXIV: 3; 1964, tab. IV: 134.; J. Wielowiejski 1970, s. 333; S. Berke 1990, s. 213: 787.

1. Luźne.

1. 1. Ułamek ze śladami nadpalenia, z częściowo zachowaną obecnie brązową polewą. Drag. 37, Venus Oswald 277 (CGP Tabl. 103: 5), perełkowy rząd Rogers A 2, liść (?) nieokreślony. Lezoux, styl Albuciusa, Paternusa, Cinnamusa (ewentualnie Censorinus, Iullinus, Mammius), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXV: 5.

Lit.: B. Zielonka 1951, s. 204 (z postacią Herkulesa, Rheinzabern); B. Rutkowski 1960, s. 75-76: 134, TABL. XXIV: 3 (styl Albuciusa, Lezoux).

PATOKI, woj. łódzkie.

Dwa małe ułamki *terra sigillata* znalezione na stanowisku znanym z materiałów luźnych.

Zbiory: MAiEŁ (dawny nr inw. MŁ 1953/1577). Materiał niedostępny.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 76: 135 (Partoki, Drag. 37, nieokreślone); S. Berke 1990, s. 213: 788.

PEŁCZYSKA, woj. świętokrzyskie.

Ułamek *terra sigillata* z osady wielokulturowej, z badań w latach 1958-1959 (Ł. Okulicz), oraz 1961-1962 (D. Szlifarskiej)⁴⁴.

Zbiory: MRW. Nr inw. MW/A/49 (przekazany w 1965 r.).

Lit.: B. Rutkowski 1967, s. 61 przyp. 38; S. Berke 1990, s. 214: 790.

1. Luźny.

1. 1. Ułamek z obustronnie zachowaną czerwoną polewą. Drag. 37, krocący z dzbanem Ricken-Fischer M 100. Rheinzabern, Firmus I, Cobnertus III, BF Attoni, Mammilianus, Antoninus Pius - Septymius Sewer. TABL. LXV: 10.

Lit.: B. Rutkowski 1967, s. 61 przyp. 38 (styl Comitalisa z Rheinzabern).

⁴⁴ Dziękuję Dyrekcji MRW za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

PIĘCZKOWO, woj. wielkopolskie, stan. 1, 1a.

Ułamki *terra sigillata* z odkryć przypadkowych lub powierzchniowych z 1923 r.

Zbiory: MAP.

Lit.: J. Kostrzewski 1927, s. 228, ryc. 6; W. Antoniewicz 1930, s. 315 (wzmianka); R. Jamka 1933, s. 189, ryc. 10, 196: 17; K. Majewski 1949, s. 88: 208; H. J. Eggers 1951, s. 154: 2136; B. Kostrzewski 1956, s. 98, ryc. 35; B. Rutkowski 1960, s. 76: 136, Tabl. XXIV: 4; 1964, tab. IV: 136; J. Wielowiejski 1970, s. 330; S. Berke 1990, s. 214: 791.

1. Luźne. Nr inw. MAP 1951/51 (nr inw. TPN 1923/51).

1. 1-2. Dwa ułamki przepalone, składanka. Drag. 37, tancerka przy postumencie (Venus) Ricken-Fischer M 60a, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 16. Rheinzabern, BF Attoni, Kommodus - Septymius Sewer. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 38: 3. TABL. LXV: 6.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 76: 136, Tabl. XXIV: 4b (Rheinzabern).

1. 3. Ułamek przepalony. Tancerka przy postumencie (Venus) Ricken-Fischer M 60a, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 16. Rheinzabern, BF Attoni, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXV: 3.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 76: 136, Tabl. XXIV: 4a (Rheinzabern).

1. 4. Ułamek przepalony, ok. 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

PIWONICE, woj. wielkopolskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w obiektach oraz luźno na osadzie.

Zbiory: IAI PAN (Warszawa).

Lit.: K. Dąbrowski 1958, s. 180; 1958a, s. 64: 7, Tabl. XXX, 16; I i K. Dąbrowscy, W. Szenicowa 1962, s. 128, ryc. 5; K. Dąbrowski 1962, s. 241, ryc. 5; 1968, s. 103, ryc. 5a; I i K. Dąbrowscy 1968, s. 498, ryc. 47-48; K. Dąbrowski 1970, s. 350, 390, Tabl. III, 3; B. Rutkowski 1960, s. 76: 137; S. Berke 1990, s. 214: 792.

1. Obiekt 1. Nr inw. 5/65.

1. 1. Ułamek z zachowaną obustronnie jasnoczerwoną polewą. *Ovolo* CGP 47. 2 (?). Lezoux, Cinnamus (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. XXVI: 3.

Lit.: K. Dąbrowski 1968, s. 103, ryc. 5a.

2. Luźny.

2. 1. Ułamek z obustronnie zachowaną jasnoczerwoną polewą. Drag. 37, lwica na lewo CGP Tabl. 136: 47, podwójne gładkie łuki CGP Tabl. 136: 47, perełkowa sztabka CGP Tabl. 136: 47 (Rogers A 2). Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. XXVI: 5.

Lit.: J. i K. Dąbrowscy 1968, s. 498, ryc. 47.

3. Luźny.

3. 1. Ułamek z jasnoczerwoną polewą. Drag. 37, liść CGP Tabl. 119: 11, rozeta 10-listna CGP Tabl. 119: 11, stempel w ujęciu retrogresywnym [IAN]VARISO CGP Tabl. 169. Lezoux, Ianuaris 2, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. Przykład: CGP, Tabl. 119: 11. TABL. XXVI: 6, XCV: 5.

Lit.: J. i K. Dąbrowscy 1968, s. 498, ryc. 48; K. Dąbrowski 1962, s. 241, ryc. 5.

4. Luźny.

4. 1. Ułamek z czerwoną polewą. Liść bliżej nieokreślony. Lezoux (?). TABL. XXVI: 4.

5. Bruk kamienny 38.

5. 1. Ułamek krawędzi, z jasnoczerwoną polewą. Drag. 37. Lezoux (?). TABL. XXVI: 1.

Lit.: K. Dąbrowski 1958a, s. 64: 7, Tabl. 30: 16.

6. Luźny.

6. 1. Ułamek krawędzi, z zachowaną polewą. Drag. 37. Lezoux (?). TABL. XXVI: 2.

7. Luźny.

7. 1. Nr inw. 9/59. Ułamek ok. 2,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

8. Warstwa II. Nr inw. 17/60.

8. 1. Ułamek ok. 3,0 x 2,5 cm. Nieokreślony.

PLUDWINY, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* pochodzą z cmentarzyska z 1953 r. oraz z badań H. Wiklaka (MRB) w latach 1973-1974⁴⁵.

Zbiory: MAiEŁ, MRB.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 76: 138; (H. Wiklak) IA Badania 1973 (1974), s. 152; 1974 (1975), s. 139-140; S. Berke 1990, s. 214: 793; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 29: 35.

Zbiory MAiEŁ. Badania 1953.

1. Luźne. Nr inw. III/1986/140, III/1986/277 (dawny nr inw. 1953/966).

1. 1-2. Dwa ułamki, w tym krawędzi, ok. 4,5 x 2,5 - 4,0 x 4,0 cm. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 76: 138.

Zbiory MRB. Badania 1973-1974.

2. Odc. X. Luźne. Nr inw. MB 1473/31 (kat. MB 1973/93, 1973/95)

2. 1- 2. Dwa ułamki, w tym krawędź, ok. 3,0 x 2,0 i 1,5 x 1,5 cm. Nieokreślone.

2. 3- 8. Sześć ułamków, w tym krawędzi i dna, ok. 5,0 x 3,5 - 3,5 x 2,0 cm. Nieokreślone.

3. Odc. XII. Luźny. Nr inw. MB 1973/35 (kat. MB 1973/119).

3. 1. Ułamek z niestarannie wyszlamowanej gliny, ze śladami polewy. Drag. 37 (?), *ovolo* nieokreślone, żeberkowy łuk (?) Kiss 6. 78. Westerndorf (?), panowanie Sewerów (?). TABL. LXVIII: 11.

4. Odc. XXII- XXVI. Luźne. Nr inw. MB 1974/15 (kat. MB 1974/19).

4. 1. Ułamek krawędzi, przepalony, z pozostałościami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37 (?), stempel w pasie nieornamentowanym RIPA[-] Ripanus lub REPA[-] Repanus - Streitberg 5. 39, 6. 1-8. Westerndorf, Ripanus lub Repanus, panowanie Sewerów. TABL. LXVIII: 8, XCVI: 12.

4. 2. Ułamek krawędzi, z ciemnoczerwoną polewą, miejscami przebarwioną. Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. LXVIII: 9.

4. 3. Ułamek nadpalony, z zachowaną obecnie ciemnoczerwono-brunatną polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 25, żeberkowy łuk Ricken-Fischer KB 100, amor z drabinką Ricken-Fischer M 129. Rheinzabern, Julius II - Julianus I, późny okres Sewerów. TABL. LXVIII: 12.

4. 4. Ułamek krążka stopki, pozostałości polewy. Nieokreślony.

5. Grób 24 (p). Nr inw. MB 1974/12 (kat. MB 1974/13).

5. 1. Ułamek dna z krążkiem stopki, nadpalony, ze śladami polewy, z naczynia z Rheinzabern (?). TABL. LXVIII: 10.

POCZAŁKOWO, woj. kujawsko-pomorskie.

Ułamki *terra sigillata* pochodzą z badań powierzchniowych.

Zbiory: MOT. Nr inw. MT 4016.

Lit.: B. Zielonka 1970, s. 192, Tabl. I: 34, 35; B. Rutkowski 1960, s. 76-77: 139, Tabl. XXIV: 2a-b; J. Wielowiejski 1970, s. 335; S. Berke 1990, s. 214: 794.

1. Luźne.

1. 1. Ułamek, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 42, żeberkowy podwójny łuk Ricken-Fischer P149, łuk bramny Ricken-Fischer O 2a. Rheinzabern, Julius I, panowanie Sewerów. TABL. LXV: 8.

⁴⁵ Dziękuję p. Dyrektor mgr E. Putyńskiej za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

1. 2. Ułamek przepalony, zmniejszone wymiary dekoracji w wyniku przepalenia. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26 (?), zębaty podwójny liść Ricken-Fischer P 145, pojedyncze gładkie koło Ricken-Fischer K 6. Rheinzabern, Julius I, Lupus, panowanie Sewerów. TABL. LXV: 11.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 76-77: 139, Tabl. XXIV: 2a-b (Rheinzabern, Lupus).

POCZAŁKOWO, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 33.

Ułamek *terra sigillata* pochodzi ze zniszczonego cmentarzyska, z badań ZBK (IP UAM) z 1981 r.

Zbiory: IP UAM (ZBK)

Lit.: IA Badania 1981 (1982), s. 194-195; J. Bednarczyk, L. Tyszler (w druku).

1. Luźne.

1. 1. Nr inw. 272. Ułamek przepalony, oblepiony przetopionym szkłem. Drag. 37, klęczący wojownik Ricken-Fischer M 211, podwójne perełkowe koła Ricken-Fischer K 56. Rheinzabern, Cerialis V lub I (też Augustinus I, Reginus II-Virilis i Lucanus), Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXV: 9.

POMIELIN, woj. warmińsko-mazurskie.

Fragmenty naczyń *terra sigillata*, pochodzą ze zniszczonego grobu, odkrytego w nasypie ziemnym użytkowanym od schyłku wczesnej epoki żelaza, w ciągu okresu wpływów rzymskich, po czasy nowożytnie.

Zbiory: MWMO.

Lit.: R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 12; M. Hoffmann 1996, s. 82, ryc. 8: 1-2; ryc. 9.

1. Grób (zn., bez nr).

1. 1. Ułamki o zniszczonej powierzchni, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, tancerka na prawo Kiss 4: 9 (Kellner 11) (w mniejszej wersji), żeberkowe koło Gabler-Kellner 167 (Kiss 6: 93), ozdobna sztabka Kiss 6: 87. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w.

Dekoracja określona w opraciu o ilustracje zamieszczone przez M. Hoffmanna (1996, ryc. 8: 1-2, ryc. 9).

Lit.: M. Hoffmann 1996, s. 82, ryc. 8: 1-2; ryc. 9 (Pfaffenhofen).

PRZYROWNICA, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w grobach oraz luźno, z badań w latach 1965 - 1966 i 1972.

Zbiory: MMP.

Lit.: (M. Majdowa) IA Badania 1972 (1973), s. 158; M. Jążdżewska 1988, s. 12, ryc. 20; M. Jążdżewska, L. Tyszler 1994, s. 70-74, 76-79.

1. Grób 5 (j). Nr kat. 364/1965.

1. 1. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1, wić winorośli Ricken-Fischer P 38. Stempel imienny CERI[ALIS] Hofmann 64. 1 (składanka z Katalog 4. 8). Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXVI: 3 B, XCV: 12.

1. 2. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1, dwuspadowa fasada Ricken-Fischer O 1. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus (też Julius I, Pupus). TABL. LXVI: 1.

1. 3. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37 (?), postać w todze Ricken-Fischer M 245 (?). Rheinzabern, BF Attoni, Belsus II (też Cobnertus II, Comitalis IV), Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVI: 11.

1. 4-6. Trzy ułamki, polewa niezachowana. Podwójne koła Ricken-Fischer K 20a (?) Rheinzabern (?). TABL. LXVI: 14 (jeden z ułamków).

1. 7-15. Dziewięć ułamków z resztkami polewy, z naczyń z Rheinzabern (?).

Lit.: M. Jążdżewska, L. Tyszler 1994, s. 72, Tabl. II: 2b, 4, 14-15 (Rheinzabern, Cerialis V i BF Attoni, Belsus II).

2. Grób 8 (p ?). Nr kat. brak.

2. 1-3. Trzy ułamki, ok. 4,0 x 2,0 - 3,0 x 1,5 cm, z naczyń z Rheinzabern (?), druga połowa II - pierwsza tercja III w. (?).

Lit.: M. Jążdżewska, L. Tyszler 1994, s. 73 (Rheinzabern).

3. Grób 9 (j). Nr kat. 385/1965.

3. 1. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie brunatną. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, podwójne koła Ricken-Fischer K 20a, amor Ricken-Fischer M 121. Rheinzabern, Belsus II, wyroby z E 25/26, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVI: 7.

3. 2. Ułamek częściowo zachowaną polewą, obecnie brunatną. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, podwójne koła Ricken-Fischer 20a, amor Ricken-Fischer M 111/2. Rheinzabern, Comitialis VI, Belsus II, E 25/26, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVI: 10.

3. 3. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie brunatną. Drag. 37, Victoria z palmą i wieńcem Ricken-Fischer M 32. Rheinzabern, BF Attoni, Belsus II, E 25/26, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVI: 12.

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 73, Tabl. II: 6, 9, 12 (Rheinzabern, Comitialis VI, BF Attoni, Belsus II, E 25/26).

4. Grób 10 (j). Nr kat. 388/1965.

4. 1-4. Cztery ułamki, składanka, w tym jeden nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1, meta zbliżona do Ricken-Fischer O 4 (czubek zaokrąglony), kwadryga z woźnicą Ricken-Fischer M 164, wić winorośli Ricken-Fischer P 98. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXVI: 3 A.

4. 5-7. Trzy ułamki, składanka, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1, kwadryga z woźnicą Ricken-Fischer M 164. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXVI: 4.

4. 8. Ułamek przepalony. Drag. 37, kwadryga z woźnicą Ricken-Fischer M 164, fragment stempla [CE-RIA] LIS Hofmann 64.1 (część stempla Katalog 1.1). Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXVI: 3 C, XCV: 12.

4. 9-15. Siedem ułamków, ok. 2,5 x 1,0 - 2,0 x 2,0 cm, z naczynia z Rheinzabern (?).

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 73, Tabl. II: 1, 2a,c (Rheinzabern, Cerialis V).

5. Grób 13 (p). Nr kat. 396/1965.

5. 1. Ułamek ze śladami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, amor Ricken-Fischer M 111/2, podwójne koło Ricken-Fischer K 20a. Rheinzabern, Comitialis VI, BF Attoni, Belsus II, E 25/26, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVI: 13.

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 73, Tabl. II: 11 (Rheinzabern, BF Attoni, Comitialis VI, Belsus II, E 25/26).

6. Grób 23 (c, zn). Nr kat. 489/1966.

6. 1. Ułamek w kolorze czerwonym, polewa niezachowana. Drag. 37, meta zbliżona do Ricken-Fischer O 4 (?). Rheinzabern, Cerialis V (?), Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXVI: 15.

6. 2-3. Dwa ułamki, polewa niezachowana, ok. 2,5 x 2,5 - 1,5 x 1,5 cm, z naczynia z Rheinzabern.

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 73, Tabl. II: 5 (Rheinzabern, Cerialis V).

7. Grób 41 (j). Nr kat. 964/1972.

7. 1-4. Cztery ułamki, w tym składanki, na dwóch zachowana obecnie czarna polewa. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, Victoria z palmą i wieńcem Ricken-Fischer M 32. Rheinzabern, BF Attoni, Belsus II, E 25/26, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVI: 5, 8.

7. 5-16. Dwanaście ułamków, ok. 3,5 x 1,5 - 1,5 x 1,0 cm, z naczynia z Rheinzabern (?).

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 73, Tabl. II: 10, 13 (Rheinzabern, BF Attoni, Belsus II, E 25/26).

8. Odcinek 1. Luźne. Nr kat. 334/1965.

8. 1-38. Ok. 38 ułamków z jednego naczynia, w tym krawędzi i krążka stopki, na niektórych zachowane ślady polewy, obecnie brunatnej. Wymiary miski (zrekonstruowanej): Wn ok. 11,5 cm, Św 21,0 cm, Śs 8,0 i 4,0 cm, Ws 1,2 cm (pozostałe ułamki Katalog 9.2; 12. 1; 13. 3). Dekoracja w stylu wolnym, postaciami dwóch zwierząt (scena polowania).

Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1 (Kiss 4. 1), skacząca lania na prawo Kellner 33 (Kiss 4. 31), biegnący pies na prawo Kellner 38 (Kiss 4. 36 z urwanym ogonem). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVII: 1-8; LXVIII: 2, 3 B, 4-6, 7B.

8. 39-41. Trzy ułamki krążka stopki (składanka z Katalog 10. 2), z naczynia Drag. 37, Rheinzabern.
 8. 42-50. Dziewięć ułamków, ok. 4,0 x 2,0 - 1,5 x 1,0 cm, z naczynia z Rheinzabern.
 Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 73, Tabl. III: 5-6, IV: 1-4, 5a, 6b, 8-12 (Westerndorf, Comitialis i Rheinzabern).

9. Odcinek 1. Skupisko 4. Nr kat. 359/1965.

9. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXVI: 2.

9. 2. Ułamek przepalony. Drag. 37, skacząca łania na prawo Kellner 33 (Kiss 4. 31). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVII: 6 A.

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 72, Tabl. II: 3, IV: 13 (Rheinzabern, Cerialis V, Westerndorf, Comitialis).

10. Odcinek 2. Luźne. Nr kat. 451/1965.

10. 1. Ułamek krążka stopki, Śs 7,5/4,5 cm (składanka z Katalog 8. 39-40), z naczynia z Rheinzabern.

10. 2. Ułamek krążka stopki, Śs 8,0/ 5,0 cm, Ws 1,2 cm, z naczynia z Rheinzabern (?).

10. 3-7. Pięć ułamków, ok. 4,0 x 1,0 - 3,0 x 2,0 cm, z naczynia z Rheinzabern (?).

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 72, Tabl. III: 1b, 2 (Rheinzabern).

11. Odcinek 8. Luźne. Nr kat. 521/1966.

11. 1-4. Cztery ułamki, w tym dwa krawędzi, ok. 4,0 x 3,0 - 3,5 x 2,0 cm, z naczynia z Rheinzabern (?). TABL. LXVIII: 1 (jeden z ułamków).

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 72, Tabl. II: 16 (Rheinzabern ?).

12. Odcinek 12. Luźne. Nr kat. 954/1972.

12. 1. Ułamek (składanka z jednym z ułamków Katalog 8. 1-38). Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1 (Kiss 4. 1). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVIII: 3 A.

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 72, Tabl. IV: 5a (Westerndorf, Comitialis).

13. Luźne (z powierzchni stanowiska). Nr kat. 345/1965.

13. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 1. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXVI: 9.

13. 2. Ułamek, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26. Rheinzabern, BF Attoni, Belsus II lub E 25/26, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXVI: 6.

13. 3. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, z naczynia Comitialisa z Westerndorf (składanka z Katalog 8. 1-38). TABL. LXVIII: 7 A.

Lit.: M. Jażdżewska, L. Tyszler 1994, s. 72, Tabl. II: 7, 8, IV: 6a (Rheinzabern, Cerialis V, BF Attoni, Belsus II lub E 25/26, Westerndorf, Comitialis).

Oszacowanie ilości naczyń z Rheinzabern z cmentarzyska w Przyrownicy następuje z wieloma trudnościami; wśród ułamków wyróżnić można naczynie Cerialisa V (z grobu 5 i 10, składanka ułamków, luźne), trzy - cztery (?) naczynia z grupy IIa (z grobu 9, przypuszczalnie z grobów 9 i 41, z grobu 13 i przypuszczalnie 9, przypuszczalnie z grobu 5). Z grobów 5 i 10 pochodzą tworzące składanki ułamki naczynia Cerialisa V, które świadczyć mogą o zwyczaju dzielenia naczynia *terra sigillata* pomiędzy zmarłych, nie można jednakże przy tym wykluczyć możliwości przemieszania materiałów. Kolejnym naczyniem znalezionym na cmentarzysku była misa Comitialisa z Westerndorf, które ułamki zebrano luźno (m. in. z odcinka 1).

PRZYWÓZ, woj. łódzkie, stan. 1.

Kilkadziesiąt ułamków *terra sigillata* znalezionych w grobie pod kurhanem 1 (głównie z warstwy ciałopalenia, kilka w popielnicy). K. Jażdżewski (1976, s. 223) przypisał niesłusznie (?) materiał Comitialisowi I z Rheinzabern, wzmiankując również o zachowanym stemple SECUNDINUS-AVITVS (brak stempla na rycinie). Brak materiału w zbiorach MAiEŁ nie pozwala zweryfikować wspomnianej informacji.

Zbiory: MAiEL.

Lit.: M. Kowalczyk 1968, s. 116, ryc. 3-4; I. Jadczyk 1971, s. 169-170; K. Jażdżewski 1976, 223, ryc. 6a-d; H. Janiczak 1990, s. 143; S. Berke 1990, s. 214: 796.

1. Kurhan 1 (p. z w-wą ciałopalenia). Materiału nie odnaleziono.

1. 1-3. Trzy ułamki, składanka, przepalony i zniszczony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 57, duży liść Ricken-Fischer P 57, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 16. Rheinzabern, Mammilianus, Septymius Sewer.

Określone na podstawie fotografii M. Kowalczyk (1968, ryc. 3 i 4), nie wiadomo czy wszystkie ułamki pochodziły z tego samego naczynia.

Lit.: M. Kowalczyk 1968, s. 116, ryc. 3 i 4 (Rheinzabern, Mammilianus); K. Jażdżewski 1976, s. 223, ryc. 6 a-d (Comitalis I, Rheinzabern).

RACZKOWICE, woj. śląskie, stan. 3.

Terra sigillata wystąpiła w grobach oraz luźno, z badań B. Błaszczyk (MRR) w latach 1976-1984.

Zbiory: MRR.

Lit.: materiał niepublikowany⁴⁶.

1. Grób 71 (p), odc. 33. Nr kat. MR/A/16/83.

1. 1. Ułamek przepalony, zdeformowany. Drag. 37 (?), *ovolo* Kiss 5. 5 (słabo czytelne), ozdobna sztabka Pfaffenhofen 10 (Kiss 6. 85). Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXIX: 3.

1. 2. Ułamek przepalony. Drag. 37, tancerka na prawo Pfaffenhofen 29 (Kiss 4. 9), wojownik (Apollo) Pfaffenhofen 28 (Kiss 4. 2.) Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXIX: 6.

1. 3. Ułamek krążka stopki, ok. 2,5 x 1,5 cm, nadpalony, Śs ok. 7,5/4,5 cm, Ws ok. 0,9 cm, z naczynia Heleniusa z Pfaffenhofen.

2. Grób 72(j), odc. 33. Nr kat. MR/A/21/93.

2. 1. Ułamek dna ze śladem po oderwanym krążku stopki, miejscami nadpalony. Drag. 37 (?), z naczynia Heleniusa z Pfaffenhofen (?), pierwsza i początek drugiej tercji III w. (?). TABL. LXIX: 10.

3. Grób 73 (j), odc. 33. Nr kat. MR/A/29/93.

3. 1-2. Dwa ułamki krawędzi, składanka, częściowo przepalony. Drag. 37 (?), *ovolo* Kiss 5. 5 (zdeformowane po przepaleniu). Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXIX: 5.

3. 3. Ułamek ok. 3,0 x 3,0 cm. Nieokreślony.

4. Odcinek 33. Luźne. Nr kat. MR/A/149/93.

4. 1-4. Cztery ułamki krążka stopki, Ws ok. 0,9 cm, Śs ok. 7,5/4,5 cm, z naczynia Heleniusa, Pfaffenhofen (?). TABL. LXIX: 9.

4. 5-6. Dwa ułamki, częściowo przepalony. *Ovolo* Kiss 5. 5. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXIX: 4.

4. 7-8. Dwa ułamki krawędzi, z naczynia Heleniusa, Pfaffenhofen (?). TABL. LXIX: 1.

4. 9-13. Pięć ułamków krawędzi, z naczynia Heleniusa, Pfaffenhofen (?). TABL. LXIX: 2.

4. 14-15. Dwa ułamki, składanka. Orzeł Kellner 134 (Kiss 5. 48.) (mniejsza wersja). Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXIX: 8.

4. 16 - 17. Dwa ułamki krawędzi, ok. 3,5 x 1,0, 2,5 x 1,0 cm.

4. 18. Ułamek przepalony. Ozdobna sztabka Kiss 6. 85. Pfaffenhofen, Helenius.

4. 19. Ułamek nadpalony, ok. 2,5 x 1,0 cm. *Ovolo* Kiss 5. 5 (słabo czytelne). Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w.

4. 20-38. Około 29 ułamków, ok. 3,5 x 2,0 - 1,0 x 0,5 cm. Nieokreślone.

5. Odcinek 34. Luźne. Nr kat. MR/A/165/83.

⁴⁶ Dziękuję p. Dyrektor mgr B. Błaszczyk za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

5. 1. Ułamek częściowo przepalony. Drag. 37, tancerka na prawo Pfaffenhofen 29 (Kiss 4. 9), wojownik (Apollo) Pfaffenhofen 28 (Kiss 4. 2.), ozdobna sztabka Pfaffenhofen 10 (Kiss 6. 85). Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXIX: 7.

6. Odcinek 37. Luźne. Nr kat. MR/A/196/83.

6. 1. Ułamek nadpalony, ok. 3,0 x 1,5 cm. Nieokreślony.

7. Luźne (z hałdy). Nr kat. MR/A/280/83.

7. 1-2. Dwa ułamki, w tym jeden krawędzi, ok. 1,5 x 1,0; 1,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

RADZANÓW, woj. świętokrzyskie.

Ułamek *terra sigillata* z penetracji powierzchniowych z 1962 r., prowadzonych przez (dawny) ZAP IHKM PAN. Zbiory: brak informacji.

Lit.: E. Dąbrowska 1962, s. 395-396, ryc. 1; B. Rutkowski 1967, s. 61 przyp. 38; K. Garbacz, L. Tyszler 1998, s. 99.

1. Luźny.

1. 1. Ułamek. Rozeta Pfaffenhofen 9, podpórka Fölzer 795, Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. Określony na podstawie fotografii zamieszczonej przez E. Dąbrowską (1960, ryc. 1).

Lit.: E. Dąbrowska 1962, s. 395-396, ryc. 1 (wyrób wschodniogalijski); B. Rutkowski 1967, s. 61 przyp. 38 (Weserndorf lub filialny warsztat z Noricum); K. Garbacz, L. Tyszler 1998, s. 99 (Pfaffenhofen, Dicanus).

RUMIN-CHORZEŃ, woj. wielkopolskie.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony luźno w 1947 r.

Zbiory: MAP.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 77: 141; S. Berke 1990, s. 215: 800.

1. Luźny. Nr inw. 1947/438, nr kat. 1947/1717.

1. 1. Ułamek przepalony, zdeformowany, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 25 (?). Rheinzabern (?), Kommodus - okres wczesnych Sewerów (?). TABL. LXX: 1.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 77: 141 (nieokreślony).

RYBNO, woj. śląskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* pochodzą z badań w 1964 r.

Zbiory: IA UJ.

Lit.: K. Godłowski 1966a, s. 151, ryc. 1: 1.

1. Grób 1/1964. IA UJ nr inw. 2/64a.

1. 1. Ułamek (obecnie w sześciu fragmentach) ze śladami wtórnie zmienionej czarnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E1, sznurowy łuk Ricken-Fischer KB 114, siedmiopalczasty szeroki liść Ricken-Fischer P 59, żeberkowe koło Ricken-Fischer K 33, wić winorośli Ricken-Fischer P 98, stempel imienny w prostokątnym kartuszu CERALIS F (zatarty) Ricken-Ludowici 256: Cerialis, b i Hofmann 64.6. Rheinzabern, Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 63: 5. TABL. LXX: 3, XCV: 14.

Lit.: K. Godłowski 1966a, ryc. 1: 1.

2. Odc. 1. Materiału nie odnaleziono.

2. 1. Ułamek. Nieokreślony.

3. Luźne (z hałdy). Materiału nie odnaleziono.

3. 1-7. Siedem ułamków. Nieokreślone.

RZESZÓW-STAROMIEŚCIE (Zajezdnia PKS), woj. podkarpackie, stan. 2.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony w jamie (przypuszczalnie pozostałość pieca ?) w 1956 r., o drugim wzmiankuje M. Aleksiewicz (1958, s. 62).

Zbiory: MORz.

Lit.: M. Aleksiewicz 1958, s. 62: 10; J. Janowski 1959, s. 97, 126, ryc. 13; B. Rutkowski 1960, s. 77: 141A; J. Wielowiejski 1960, s. 369: 1177; K. Moskwa 1964, s. 31; S. Berke 1990, s. 215: 801; R. Madyda-Legutko 1998, s. 30.

1. Jama 1. Materiału nie odnaleziono.**1. Ułamek. Nieokreślony.**

Lit.: M. Aleksiewicz 1958, s. 62: 10.

2. Jama 9. Nr inw. MRP 798.

2. 1. Ułamek z jasnoczerwoną polewą. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1, skacząca lwica na lewo Kellner 28 (Kiss 4. 27), jeleń na prawo Kellner 34 (Kiss 4. 32), ptak na prawo Kellner 41 (Kiss 4.38), rozetka Kellner 55. Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXX: 4.

Lit.: M. Aleksiewicz 1958, s. 62: 50; J. Janowski 1959, s. 97, ryc. 13 (Lezoux, podaje analogię z Sadłowa); B. Rutkowski 1960, s. 77: 141A (bez określenia); Rzeszów (katalog) 1994, s. 19, 20 ryc bez nr.; S. Czopek 1995, s. 27, ryc. 17.

SADŁOWO, woj. kujawsko-pomorskie.

Naczynie *terra sigillata* znalezione na terenie niszczonego cmentarzyska, użyte jako popielnica (?).

Zbiory: przed wojną w Muzeum E. Majewskiego w Warszawie.

Lit.: WA, t. 13, 1935, s. 264; 61; W. Antoniewicz 1930, s. 311-317, Tabl. XXXVII; R. Jamka 1933, s. 189, 190 ryc. 11, 194, 196: 18; S. Gąsiorowski 1936, Tabl. II, 3; J. Kostrzewski 1946, s. 156, ryc. 66; K. Majewski 1949, s. 87: 191, Tabl. VII, 2; H. J. Eggers 1951, s. 155: 2163; W. Łęga 1958, s. 30, 71: 4, ryc. 26; B. Rutkowski 1960, s. 77: 142, Tabl. XXXVIII: 1; K. Majewski 1960, s. 74-75: 75, Tabl. LIV b; B. Rutkowski 1964, tab. V: 142; J. Wielowiejski 1970, s. 336; K. Hahuła 1988, s. 100: 19; S. Berke 1990, s. 215: 802; R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 13.

1. Grób (?).

1. 1. Naczynie w całości, z zachowaną polewą. Wymiary: Wn 15,4 cm, Św 23,5 cm, Ws 1,4 cm, Śs 8,5 i 4,2 cm (W. Antoniewicz 1930, s. 312). Dekoracja w stylu wolnym postaciami zwierząt.

Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 2 (?), łania na lewo Ricken-Fischer T 106, niedźwiedź na lewo Ricken-Fischer T 53, pantera na prawo Ricken-Fischer T 45, duży pies na lewo Ricken-Fischer T 130, mały pies na lewo Ricken-Fischer T 141, mały liść z szypułką Ricken-Fischer P 99⁴⁷. Stempel imienny SECVNDIN.A-VI. Rheinzabern, Comitalis I (dekoracja nawiązuje również do stylu Cerialisa I z Rheinzabern), wykonawcy(a) Secundinus i Avitus, późny Marek Aureliusz - Septymius Sewer. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 78 (zwłaszcza Tabl. 78: 16).

Określone na podstawie fotografii zamieszczonej przez W. Antoniewicza (1930, Tabl. XXXVII).

Lit.: W. Antoniewicz 1930, s. 311-317, Tabl. XXXVII (Paternus z Lezoux); G. Juhász 1935, s. 41 (wzmiankuje o pochodzeniu z pracowni Cinnamusa z Lezoux); R. Jamka 1933, s. 189, 194, 196: 18, ryc. 11 (Sadłów - Cerialis ?, Rheinzabern ?); B. Rutkowski 1960, s. 77: 142, Tabl. XXXVIII: 1 (Comitalis I - SECVNDIN.AVI z Rheinzabern).

ŚĘDZIN (Śędzin - Kolonia I) , woj. kujawsko-pomorskie.

Ułamki *terra sigillata* znalezione luźno na osadzie, z badań ratowniczych.

Zbiory: materiału nie odnaleziono.

⁴⁷ Porównaj identyfikację stempli dekoracyjnych dokonaną przez B. Rutkowskiego (1960, s. 77: 142) ; *ovolo* Ricken-Ludowici Tabl. 261: 2 (Ricken-Fischer E 2), lew Ricken-Ludowici T 15 (Ricken-Fischer T 6), lew Ricken-Ludowici T 13, 14 (Ricken-Fischer T 15, 15a), łania Ricken-Ludowici T 202 (?), pies Ricken-Ludowici T 202, 204 (Ricken-Fischer T 141a, b), liść Ricken-Ludowici P 32 (Ricken-Fischer P 99).

Lit.: J. Kmieciński 1954, s. 82-83; L. J. Łuka 1955, s. 178 (wg informacji B. Zielonki); B. Rutkowski 1960, s. 78: 143 (nieokreślony; ze zbiorów PMA); B. Zielonka 1970, s. 193 (wzmianka o ceramice importowanej); S. Berke 1990, s. 215: 803.

SKŁĘCZKI, woj. łódzkie

Trzy ułamki *terra sigillata* znalezione w grobie na cmentarzysku.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 29: 37.

SOBÓTKA, woj. łódzkie.

Ułamek *terra sigillata* bez dekoracji, brak bliższych informacji.

Zbiory: Muzeum w Łodzi (przed wojną). Materiału nie odnaleziono.

Lit.: W. Kasiński 1948, s. 14; K. Majewski 1949, s. 89: 222; H. J. Eggers 1951, s. 156: 2178; B. Rutkowski 1960, s. 78: 144 (nieokreślony); S. Berke 1990, s. 215: 807.

SOLCA MAŁA, woj. łódzkie.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w 1947 r. podczas penetracji terenowej zniszczonego cmentarzyska.

Zbiory: MAiEŁ. Materiału nie odnaleziono.

Lit.: A. Gardawski 1948, s. 106; H. J. Eggers 1951, s. 153: 2109; B. Rutkowski 1960, s. 68: 96 (nieokreślony); S. Berke 1990, s. 211: 762; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 29: 38.

SOLCA WIELKA, woj. łódzkie.

Ułamki *terra sigillata* ze zniszczonego cmentarzyska, z badań z 1974 r. (T. J. Horbach).

Zbiory: MOŁ.

Lit.: (T. J. Horbach) IA Badania 1974 (1975), s. 146; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 29: 39.

1. Łużny. Nr inw MŁ/A-104.

1. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Nieokreślony. TABL. LXX: 2.

1. 2-6. Pięć niewielkich ułamków. Nieokreślone.

SOPEL, woj. łódzkie.

Ułamki *terra sigillata* z badań powierzchniowych w 1951 r.

Zbiory: brak danych. Materiału nie odnaleziono.

Lit.: M. Gozdowski 1951, s. 179, ryc. 1-2; B. Rutkowski 1960, s. 78: 145, Tabl. XXIV: 5; W. Bender 1962, s. 255 przyp. 2 (wzmianka); S. Berke 1990, s. 215: 808; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 29: 40.

1. Łużne.

1. 1-2. Dwa ułamki. *Ovolo* Ricken-Fischer E 25, Rheinzabern, Kommodus - okres wczesnych Sewerów. Określenie za B. Rutkowskim (1960, s. 78: 145, *ovolo* Ricken-Ludovici, Tabl. 262: 25).

Lit.: M. Gozdowski 1951, s. 179, ryc. 1-2 (wskazuje na analogie z Blickweiler); B. Rutkowski 1960, s. 78: 145, Tabl. XXIV: 5a, b (Rheinzabern).

SOPOT, woj. pomorskie.

Ułamek(ek) *terra sigillata* z Rheinzabern, za R. Wołagiewiczem (1993, s. 140 tab. B: 14).

Lit.: R. Wołagiewicz 1993, s. 140 tab. B: 14 (Rheinzabern).

SPICYMIERZ, woj. łódzkie, stan. 1.

Terra sigillata pochodzi z kilkunastu grobów (22, 25, 35, 35-37, 42, 54, 99, 104, 118, 119, 152, 162, 163, 164, 170, 175) oraz z dziewięciu wykopów (materiał luźny)⁴⁸.

Zbiory: PMA, MAiEL.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 189 (wzmianka za R. Jakimowiczem), 196: 19; ZOW 1932, s. 48; ZOW 1936, s. 156-157; W. Kasiński 1948, s. 16; K. Majewski 1949, s. 86, 88: 182 i 209; H. J. Eggers 1951, s. 156: 2182; B. Rutkowski 1960, s. 78-82: 146-167, Tabl. V: 3, XXV: 1-2, XXVI: 1-4; XXVII: 1-3, 5, XXVIII: 1-2; K. Majewski 1960, s. 75: 78-79, Tabl. LIX: e-f; A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 144-184 (wybrane strony), 200, Tabl. III: 5, 12, V: 21, 25, 27, VI: 11-12, 15, VII: 7, VIII: 14, XIV: 12, XV: 4, 10, XVI: 18-19, 22, XVII: 3, XXII: 9, 19, XXIII: 17, XXIV: 6, XXV: 12, 14-15, XXXVII: 12-21, XXXIX: 14, 17; B. Rutkowski 1964, tab. IV: 147, 156, 150, 150A; J. Wielowiejski 1970, s. 330, 333, 336; R. Kenk 1977, s. 286-288; S. Berke 1990, s. 215-216: 809-821.

Zbiory: PMA. Nr inw. PMA-IV-573.

1. Grób 22 (c).

1. 1. Ułamek przepalony, o zniszczonej powierzchni, ok. 3,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 148: 7, Tabl. III: 12.

2. Grób 25 (c).

2. 1. Ułamek przepalony, spumeksowany. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17 (?), bliżej nieokreślone koła lub łuki (słabo czytelne). Rheinzabern, Firmus I (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXII: 5.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 78: 146 (Rheinzabern); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 148: 7, Tabl. III: 5.

3. Grób 35 (c) lub 35-37 (ułamki wpisane w zbiorach PMA w inwentarz grobów nr 35-37).

3. 1-4. Ułamki z pozostałościami obecnie brunatnej polewy, składanka. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, gładkie podwójne koło Ricken-Fischer K 19, siedzący królik Ricken-Fischer T 163, stempel imienny FIRMUS Ricken-Ludowici 257: Firmus, a i Hofmann 107. 11. Rheinzabern, Firmus I, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXII: 3, XCV: 16.

3. 5. Ułamek z pozostałościami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17. Rheinzabern, Firmus I, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXII: 4.

3. 6. Materiału nie odnaleziono. Ułamek z pozostałościami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, postać kobieca (tancerka) Ricken-Fischer M 246, podwójne gładkie koło Ricken-Fischer K 19. Rheinzabern, Firmus I, Antoninus Pius - Marek Aureliusz.

Określony na podstawie materiału ilustracyjnego zamieszczonego przez B. Rutkowskiego (1960, s. 78: 147, Tabl. XXV: 1b).

3. 7. Ułamek z pozostałościami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, Venus na masce Ricken-Fischer M 51/1, podwójne gładkie koło Ricken-Fischer K 19, królik Ricken-Fischer T 163. Rheinzabern, Firmus I, też Comitalis V, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXII: 7.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 78: 147, Tabl. XXV: 1a-d (grób 35 oraz w pobliżu grobów 35-37, Firmus I, Rheinzabern); K. Majewski 1960, s. 75: 78, Tabl. LIX: f; A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 150: 10, Tabl. V: 21 i s. 150, Tabl. V: 25, 27 (grób 35, między grobami 35 a 37).

Ułamki pochodzą z miski Drag. 37 Firmusa I z Rheinzabern, podobnie B. Rutkowski (1960, Tabl. XXV: 1a-d) łączył je z jednym naczyniem.

4. Groby 35-37 (c).

4. 1. Ułamek krawędzi z pozostałościami obecnie brunatnej polewy, Św ok. 20/22,2 cm. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXXII: 2.

4. 2-3. Ułamki krawędzi, składanka, z pozostałościami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXXII: 1.

4. 4. Ułamek krawędzi ok. 4,5 x 1,0 cm, mocno zniszczony, ślady obecnie brunatnej polewy. Nieokreślony.

⁴⁸ Cmentarzisko badane było w 1936 r., odkryto wówczas 274 groby. Podczas wojny dokumentacja uległa zniszczeniu, poza kilkoma zdjęciami, a zabytki wywieziono do Niemiec. Sprowadzone do PMA po wojnie, powróciły niekompletne i częściowo przemieszczone. Opracowane przez A. Kietlińską i T. Dąbrowską (1963) materiały obejmują inwentarz ponad 250 grobów oraz materiał luźny.

4. 5. Ułamek z zachowaną obecnie brunatną polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, drugi element nieczytelny. Rheinzabern, Firmus I, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXII: 6.

4. 6. Drag. 37, gładkie podwójne koło Ricken-Fischer K 19, królik (?). Rheinzabern, Firmus I, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXII: 10.

4. 7. Ułamek ok. 2,0 x 2,0 cm, zniszczony, ze śladami polewy. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 78: 147 (Firmus, Rheinzabern); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 150 (znalezione między grobami 35 i 37).

5. Grób 39 (c).

5. 1-2. Dwa ułamki nadpalone, z pozostałościami polewy obecnie brunatno-czerwonej, składanka. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6), matrona Kiss 5. 16, tancerka na prawo Kellner 11 (Kiss 4. 9), zębata łuk Gabler-Kellner 157 (Kiss 6. 76), kolumna Kiss 6. 74, astragal Kellner 50 (Kiss 4. 48) (?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXIII: 1.

5. 3. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, matrona Kiss 5. 16, tancerka na prawo Kellner 11, astragal (?) (zmniejszone wymiary dekoracji w wyniku przepalenia). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXIII: 6.

5. 4. Ułamek nadpalony, pomarańczowej barwy, miejscami szary, ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6), element ornamentalny Kiss 6. 87. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXIII: 8.

5. 5-6. Dwa ułamki części przydennej, ze śladem po oderwanym krążku stopki, składanka, ok. 4,0 x 3,0 cm. Drag. 37, z naczyńia Heleniusa, Westerndorf.

5. 7-9. Trzy ułamki ok. 3,0 x 2,0; 1,5 x 1,2; 2,0 x 1,0 cm, mało charakterystyczne. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 79: 148, Tabl. XXVIII: 1a-c (Helenius, Westerndorf); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 151: 6, Tabl. VI: 11-12, 15.

6. Grób 42 (c).

6. 1-2. Dwa ułamki nadpalone, ok. 2,5 x 1,0 i 1,5 x 1,0 cm, w tym krawędzi, polewa starta. Drag. 37. Nieokreślone. TABL. LXXII: 8 (jeden z ułamków).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 79: 151 (nieokreślone); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 151: 7, Tabl. VII: 7.

7. Grób 54 (c).

7. 1-2. Dwa ułamki barwy pomarańczowej, w tym krawędzi, ok. 4,0 x 3,5 i 1,5 x 1,0 cm, z pozostałościami czerwonej polewy. Nieokreślone, z naczyńia z Westerndorf (?), panowanie Sewerów (?).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 80: 157 (nieokreślone); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 153: 1, Tabl. VIII: 14.

8. Grób 99 (c).

8. 1. Ułamek z pozostałościami ciemnoczerwonej polewy, niestarannie wybitym ornamentem. Drag. 37, zębata podwójny liść Ricken-Fischer P 145, gładkie koło Ricken-Fischer K 6. Rheinzabern, Julius I, też Lupus, panowanie Sewerów. TABL. LXXIV: 6.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 80: 158, Tabl. XXVII: 2 (Rheinzabern); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 158: 5, Tabl. XIV: 12.

9. Grób 104 (p).

9. 1-5. Pięć ułamków, składanka, dwa z nich nadpalone, ze śladami obecnie brunatno-czerwonej i brunatnej polewy, Wcz ok. 12,0 cm, Św ok. 18,0 cm. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 46, gładkie koło Ricken-Fischer K 6, dziobiący ptak Ricken-Fischer T 254, zębata podwójny liść Ricken-Fischer P 145, oścista sztabka Ricken-Fischer O 273. Rheinzabern, Julius I, też Lupus, panowanie Sewerów. TABL. LXXIV: 1, 4.

9. 6-7. Dwa ułamki krawędzi, składanka, silnie nadpalone, ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, z naczyńia Juliusa I, Lupusa (?), Rheinzabern, panowanie Sewerów. TABL. LXXIV: 2.

9. 8. Ułamek dna i części przydennej czaszy, ze śladem po oderwanym krążku stopki, polewa niezachowana. Drag. 37, z naczyńia Juliusa I, Lupusa, Rheinzabern.

9. 9. Ułamek krążka stopki, Ws ok. 1,2 cm, Śs (zewnątrzna) ok. 5,0 cm, przepalony, polewa niezachowana.

9. 10-11. Dwa małe ułamki ok. 2,0 x 1,5 - 1,5 x 2,5 cm, niecharakterystyczne. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 80: 159, Tabl. XXVI: 1 (Julius I-Lupus, Rheinzabern); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 159: 4, Tabl. XV: 4, 10 (rekonstrukcja naczynia; wzmianka o 5 ułamkach).

Ułamki Katalog 9. 1-7, 8, 9 pochodzą przypuszczalnie z jednego naczynia Juliusa I (Lupusa ?) z Rheinzabern.

10. Grób 118 (c).

10. 1-3. Ułamki krawędzi, składanka, z brązowo-czerwonawą polewą miejscami przebarwioną lub nadpaloną (?). Drag. 37, przypuszczalnie z naczynia z Rheinzabern (?), druga połowa II - pierwsza tercja III w. (?).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 80: 160 (nieokreślony); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 160: 4, Tabl. XVII: 3.

11. Grób 119 (c). Materiału nie odnaleziono.

11. 1-3. Ułamki, w tym dwa z dekoracją reliefową. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 25 (?), pozostałe elementy nieczytelne. Rheinzabern, Kommodus - Septymius Sewer.

Próba określenia dekoracji na podstawie materiału ilustracyjnego zamieszczonego przez A. Kietlińską, T. Dąbrowską (1963, Tabl. XVI: 18, 19).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 81: 161 (nieokreślone, brak materiału); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 160: 1-3, Tabl. XVI: 18, 19.

12. Grób 152 (c).

12. 1-3. Trzy ułamki. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 81: 162 (nieokreślony); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 166: 12.

13. Grób 162 (c).

13. 1. Ułamek ze śladami czerwonej polewy. Drag. 37, Fortuna Kellner 3 (Kiss 4. 10), Mars Kellner 5 (Kiss 4. 6), podwójne gładkie koło Kellner 66 (Kiss 4. 56), prostokątny strzępiasty liść Kellner 47 (Kiss 4. 46). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIII: 5.

Lit.: K. Majewski 1949, s. 86: 182; 1960, s. 75: 79, Tabl. LIX: a; B. Rutkowski 1960, s. 81: 163, Tabl. XXVII: 1 (Westerndorf, Comitalis); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 167: 5, Tabl. XXXIII: 17.

13. 2-10. Ułamki pomarańczowo-czerwonawe, polewa niezachowana, ok. 4,0 x 3,0; 3,5 x 3,5; 2,5 x 1,0; 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.

Lit.: A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 167: 5.

14. Grób 163 (p).

14. 1. Ułamek krawędzi. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 81: 165 (nieokreślony); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 168: 12.

14. 2-16. Ułamki ze śladami polewy, na kilku nieczytelne elementy ornamentalne, ok. 5,0 x 2,5; 3,5 x 2,5; 3,0 x 2,5 cm - ok. 1,0 cm². Nieokreślone.

15. Grób 164 (c).

15. 1. Ułamek nadpalony (z resztkami przetopionego szkła), z pozostałościami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, podwójny zębaty liść Ricken-Fischer P 145, jelen T 98 (?). Rheinzabern, Attillus, okres wczesnych Sewerów. TABL. LXXII: 9.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 81: 164, Tabl. XXVI: 3 (Attillus, Rheinzabern); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 168: 4, Tabl. XXII: 9.

16. Grób 170 (c).

16. 1. Ułamek nadpalony, czerwony, ze śladami polewy. Drag. 37, Mars Kellner 5 (?). Westerndorf, Comitalis (?), Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIII: 4.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 81: 165 A (nieokreślony); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 169: 11, Tabl. XXIV: 6.

17. Grób 175 (c).

17. 1. Ułamek całkowicie przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, gładki łuk Ricken-Fischer KB 63, wić liścia Ricken-Fischer P 58 lub Ricken-Fischer P 61. Rheinzabern, BF Attoni, Kommodus - Septymius Sewer. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 36: 10 i 39: 2. TABL. LXXI: 13.

17. 2. Ułamek nadpalony (?), z pozostałościami polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, liść Ricken-Fischer P 61 (?). Rheinzabern, BF Attoni, Kommodus - Septymius Sewer, też Comitalis V, Julius II - Julianus. TABL. LXXI: 9.

17. 3. Ułamek przepalony, szary, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17. Rheinzabern, BF Attoni, Kommodus - Septymius Sewer, też Comitalis V, Julius II-Julianus. TABL. LXXI: 12.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 81: 166, Tabl. XXVIII: 2, 4 (Rheinzabern; *ovolo* Ricken-Ludowici Tabl. 262: 18 = Ricken-Fischer E 18); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 165: 2, Tabl. XXV: 12, 14-15 (wzmianka o czterech ułamkach).

18. Wykop 7. Materiału nie odnaleziono.

18. 1-2. Dwa ułamki, dna i krawędzi. Drag. 37. Nieokreślony.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 79: 148A (nieokreślony); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 183: 49.

19. Wykop 10 (w pobliżu grobu 39).

19. 1. Ułamek nadpalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXIII: 3.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 79: 149, Tabl. XXVI: 4 (Rheinzabern); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 183: 50, Tabl. XXXVII: 20.

19. 2. Ułamek krawędzi, z resztkami polewy, obecnie brunatnej, nadpalony. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXXIII: 2.

Lit.: A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 183: 50, Tabl. XXXIX: 17.

19. 3. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, element zdobniczy Kiss 6. 87, łuk Kiss 6. 77 (?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXIII: 7.

19. 4. Ułamek dna, ok. 3,5 x 3,0 cm, przepalony i częściowo zdeformowany, polewa niezachowana, ślady po oderwanym krążku stopki. Drag. 37 (?).

19. 5. Ułamek częściowo przepalony, polewa niezachowana, ok. 1,5 x 1,5 cm. Nieokreślony.

20. Wykop 14.

20. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 2, podwójny liść Ricken-Fischer P 138, nieokreślona ozdobna sztabka. Rheinzabern, Comitalis II, późny Marek Aureliusz - Septymius Sewer. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 80. TABL. LXXI: 2.

20. 2. Materiału nie odnaleziono. Kilka ułamków, przepalone. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 79: 150, Tabl. XXV: 2 (warsztat Cerialisów, Rheinzabern); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 182: 51, Tabl. XXXVII: 19.

21. Wykop 15. NrPMA-IV-573.

21. 1. Ułamek nadpalony, polewa starta. Drag. 37, wojownik (Mars) Ricken-Fischer M 180a, gwiazdzista 8-listna rozeta Ricken-Fischer O 48 lub Ricken-Fischer O 47 (?), podwójny zębany liść Ricken-Fischer P 145. Rheinzabern, Comitalis VI, też Attilus, późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. LXXI: 4.

21. 2-3. Materiału nie odnaleziono. Dwa ułamki. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 79: 150 A, Tabl. XXVII: 3 (Rheinzabern); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 183: 52, Tabl. XXXVII: 17.

22. Wykop 28.

22. 1. Ułamek ok. 3,0 x 3,0 cm, z pozostałościami polewy. Nieokreślony.

23. Wykop 42.

23. 1-2. Dwa ułamki, w tym krawędzi, ok. 4,0 x 3,0 cm, przepalony, drugi ok. 3,5 x 3,0 cm, z zachowaną czerwoną polewą.

24. Wykop 43.

24. 1. Ułamek krawędzi, ok. 2,5 x 3,5 cm, z pozostałościami obecnie brunatnej polewy.

25. Wykop 46 (w zbiorach PMA z wykopu 19).

25. 1-2. Dwa ułamki krawędzi, z pozostałościami czerwonej polewy, na drugim obecnie brunatnej, Św ok. 17-18 cm. Drag. 37. Nieokreślone. TABL. LXXI: 3 (jeden z ułamków).

25. 3-5. Trzy ułamki ze śladami polewy, w tym krążka stopki z przewierconymi otworami. Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. LXXI: 8 (ułamek krążka stopki).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 79: 152 (mylnie grób 46), 80: 153 (wykop 19, w pobliżu grobu 46); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 183: 83, Tabl. XXXVII: 18, 21 i XXXIX: 14 (wykop 46)

26. Wykop 52.

26. 1. Ułamek krawędzi, z resztkami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37 lub 30 (?), *ovolo* Ricken-Fischer E 1 (częściowo zatarte). Rheinzabern, Cerialis II, też Cerialis I, Belsus I, Marek Aureliusz - Kommodus (Septymius Sewer). TABL. LXXI: 1.

27. 2. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne, żeberkowe koła Ricken-Fischer K 35, 6-listna rozeta Ricken-Fischer O 38, mała 5-listna rozeta Ricken-Fischer O 52. Rheinzabern, Cerialis II-V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXXI: 6.

Lit.: (ad. 23. 1-2) B. Rutkowski 1960, s. 80: 155, 156, Tabl. XXVI: 2 (Rheinzabern, Cerialis I lub II; mylnie grób 52); A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 183: 55, Tabl. XXXVII: 12, 14.

27. 3. Ułamek z resztkami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, żeberkowe koło Ricken-Fischer K 35, rozeta 6-listna Ricken-Fischer O 38. Rheinzabern, Cerialis II, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXXI: 7.

27. 4. Ułamek z zachowaną ciemnoczerwoną polewą. Drag. 37, żeberkowe koło Ricken-Fischer K 35, mała 5-listna rozeta Ricken-Fischer O 52. Rheinzabern, Cerialis II - Cerialis V, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXXI: 5.

27. 5-6. Dwa ułamki, składanka, z zachowaną obecnie brunatną polewą. Drag. 37, fryz poziomy Ricken-Fischer R 36 (z podwójnych liści Ricken-Fischer P 138) Rheinzabern, Cerialis I, też Belsus I, Marek Aureliusz - Kommodus (Septymiusz Sewer). TABL. LXXI: 11.

27. 7. Ułamek z zachowaną ciemnoczerwoną polewą. Drag. 37, fryz poziomy Ricken-Fischer R 36. Rheinzabern, Cerialis I, Belsus I, Marek Aureliusz - Septymius Sewer. TABL. LXXI: 10.

Lit.: (ad. 27. 3 i dalsze) A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 183: 55, Tabl. XXXVII: 13, 15-16.

Zbiory: MAiEŁ (nr dawniejszy MŁ 1949/110).

28. Znajdźiska powierzchniowe, luźne. Badania J. Kamińskiej z 1949 r. Materiału nie odnaleziono.

28. 1. Kilka ułamków. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 81-82: 167 (nieokreślone).

Przypuszczalną ilość naczyń z cmentarzyska w Spicymierzu szacować można na ok. dziesięć (13?), w tym osiem (10 ?) naczyń z Rheinzabern - jedno - dwa (?) Firmusa I (z grobów 25, 35, 35-37), pojedyncze Cerialisa I-Belsusa I (z wykopu 52), Cerialisa II lub z kręgu Cerialisów (z wykopu 52), Comitialisa II (z wykopu 14), Comitialisa VI, ewentualnie Attilusa (z wykopu 15, z grobu 164 ?), BF Attoniego (z grobu 175), jedno - dwa naczynia Juliusa I, Lupusa (z grobów 99 i 104) oraz dwa - trzy (?) naczynia z Westerndorf - Comitialisa (z grobów 162, 170 ?, nie można wykluczać pochodzenia ułamków z jednego naczynia w wyniku przemieszania zbiorów ?) - Heleniusa (z grobu 39, wykopu 10). Przy tym przyjmować można teoretycznie, że ułamki kilku innych naczyń bliżej nieokreślonych garncarzy wystąpiły w pozostałych grobach 22, 42, 54 (?), 118, 119, 152 i 163.

STAWKI (Młyny Piekarskie), woj. wielkopolskie, stan. 1.

Ułamek *terra sigillata* pochodzi z cmentarzyska, z badań M. Ciesielskiego (MOK) z 1983 r.

Zbiory: MOK. Nr inw. S 1/111.

Lit.: materiał niepublikowany.

1. Luźny.

1. 1. Ułamek krążka stopki. Nieokreślony.

STRACHÓW, woj. dolnośląskie.

Dwa ułamki *terra sigillata* znalezione na osadzie w jamie 29 (167), określonej jako pozostałości obiektu mieszkalnego, z badań MAW i Oddziału Muzeum Ślązkańskiego w Sobótce.

Zbiory: MAW.

Lit.: IA Badania 1972 (1973), s. 50; I. i J. Kramarkowie 1983, s. 91, 97, ryc. 5a, b.

STRZYŻEW, woj. mazowieckie.

Ułamek *terra sigillata* pochodzi z kurhanu z okresu wpływów rzymskich (datowanie hipotetyczne), z badań A. Kempistego (IA UW).

Zbiory: IA UW. Materiał niedostępny.

Lit.: IA Badania 1974 (1975), s. 147.

SZARLEJ, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 5

Ułamek *terra sigillata* znaleziony luźno na zniszczonym częściowo cmentarzysku, z badań B. Marciukiewicz-Czarneckiej i C. Sikorskiego (MI).

Zbiory: MI. Materiał niedostępny.

Lit.: C. Sikorski 1978, s. 178, ryc. 3: 6.

SZCZYTNO (Borzymowice), woj. kujawsko-pomorskie, stan. 3.

Ułamki *terra sigillata* zebrane z powierzchni cmentarzyska, z badań przedwojennych.

Zbiory: brak informacji.

Lit.: (K. Jażdżewski) ZOW, 1936, s. 139; 1938, s. 81-82, ryc. 1-7; K. Majewski 1949, s. 88: 210; H. J. Eggers 1951, s. 156: 2194; J. Miśkiewicz 1959, s. 279; B. Rutkowski 1960, s. 82: 168-172; J. Wielowiejski 1970, s. 333; S. Berke 1990, s. 217: 825-828.

1. Luźne.

1. 1. Ułamek z częściowo zachowaną polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, liść Ricken-Fischer P 111. Rheinzabern, Julius II - Julianus I, Rescriptinus II, późny okres Sewerów.

1. 2. Ułamek przepalony (?). *Ovolo* Ricken-Fischer E 25 lub E 26 (?), Rheinzabern, Kommodus - panowanie Sewerów.

1. 3. Ułamek. Drag. 37, perełkowy fryz Ricken-Fischer R 25 lub perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 256, dwa dalsze elementy nieokreślone. Rheinzabern, Julius II - Julianus I, Rescriptinus I, II, późny okres Sewerów.

1. 4. Ułamek krawędzi. Nieokreślony.

1. 5. Ułamek dna i stopki. Nieokreślony.

1. 6-7. Ułamki. Nieokreślone.

Określenia podano za B. Rutkowskim (1960, s. 82: 168-172) oraz w oparciu o materiał ilustracyjny zamieszczony przez K. Jażdżewskiego (1938, ryc. 1-7) i B. Rutkowskiego (1960, Tabl. XXVIII: 3, 4, 5).

Lit.: K. Jażdżewski 1938, s. 81, ryc. 1-7; B. Rutkowski 1960, s. 82: 168-172, Tabl. XXVIII: 3-5 (Rheinzabern i Rheinzabern, Rescriptinus I, nieokreślone).

TARNÓW OPOLSKI, woj. opolskie, stan. 3.

Terra sigillata znalezione w grobach; na podstawie notatek w MSO wystąpiły w grobach 3 i 6 (także B. Rutkowski 1960, s. 82-83: 173-174; J. Wielowiejski 1960, s. 382: 1385), natomiast J. Szydłowski (1964b, s. 131-132: 65, tab.) umieścił je w grobach 5 (?) i 8.

Zbiory: MSO. Nr inw. MSO-N-1063/70.

Lit.: (B. von Richthofen) Altschlesien 1926, s. 194; Nachrichtenblatt 1926, s. 22; R. Jamka 1933, s. 196: 27; K. Majewski 1949, s. 88: 211; H. J. Eggers 1951, s. 109: 778; B. Rutkowski 1960, s. 82-83: 173-174, Tabl. XXVIII: 6, XXIX: 1; 1964, tab. V: 174; J. Wielowiejski 1960, 382: 1385; 1970, s. 336; S. Berke 1990, s. 217: 829-830.

1. Grób 3 (?).

1. 1. Ułamek przepalony, z resztkami obecnie czarnej polewy. Lew na prawo Ricken-Fischer T 19a. Rheinzabern, wyroby z *ovolo* E 25/26, Mammilianus, Firmus II, Reginus I-II, Julius I, Primitivus I-II, IV, Kommodus - panowanie Sewerów. TABL. LXX: 5.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 82-83: 173, Tabl. XXVIII: 6 (nieokreślony).

2. Grób 6 (?). Materiału nie odnaleziono.

2. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Kiss 4. 1. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. Określenia za B. Rutkowskim (1960, s. 83: 174) i na podstawie zamieszczonego tam materiału ilustracyjnego. Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 83: 174, Tabl. XXIX: 1 (Comitialis, Westerndorf).

TRUPIANKA, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione luźno na zniszczonym cmentarzysku, z badań z 1966 r.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: E. Kaszewska 1969, s. 139, 141, ryc. 1; S. Berke 1990, s. 217: 831-832.

1. Odc. 12. Luźne. Nr inw. III-1966/15, nr kat. III-1966/97.

1. 1-2. Dwa ułamki, składanka. Drag. 37, więzień przy palu Kellner 14 (Kiss 4. 14), lew na prawo Kellner 26 (Kiss 4. 25), ptak na prawo Kellner 41 (Kiss 4. 38). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. Określone na podstawie materiału ilustracyjnego zamieszczonego przez E. Kaszewską (1969, ryc. 1).

1. 3. Kilka ułamków. Nieokreślone.

Lit.: E. Kaszewska 1969, s. 139, 141, ryc. 1 (Westerndorf).

WALKÓW, woj. łódzkie, stan. 3.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony w obiekcie na osadzie.

Zbiory: MZW. Nr inw. MZW:A/4294.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 110, Tabl. II: 9.

1. Obiekt 1.

1. 1. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, trofeum Ricken-Fischer O 160a, podwójny zębaty liść Ricken-Fischer P 146, grupa podwójnych zębatach liściach Ricken-Fischer P 148. Rheinzabern, Primitivus IV, okres późnych Sewerów. TABL. LXX: 7.

Lit.: L. Tyszler 1997, s. 110, Tabl. II: 9 (Rheinzabern, Primitivus IV).

WEKLICE, woj. warmińsko-mazurskie.

Terra sigillata znaleziona w bogato wyposażonym pochówku kobiecym.

Zbiory: IA UW.

Lit.: J. Okulicz-Kozaryn 1992, s. 142, 151 ryc. 5: 1, 1A; 1992a, s. 92, fig. 5.

1. Grób 208 (sz).

1. 1. Naczynie zachowane w całości, z koralowo-czerwoną polewą. Wymiary: Wn 13,0 cm, Śn 22,5/20,8 cm, Śs 8,0/4,8 cm. Dekoracja metopowa, skomponowana z elementów figuralnych i roślinnych, w naprzemiennie powtarzającym się układzie.

Drag. 37, *ovolo* CGP 47. 3 (Simpson-Rogers 3 A, Rogers B 143), linia perełkowa Rogers A 9, postać kobieca na postumencie (kariatyda) CGP Tabl. 161: 47, 48, 50 (Oswald 1201 A lub 1199), grający na harfie CGP Tabl. 159: 27 (Oswald 83), postać męska z palmą Oswald 92, scena erotyczna Oswald 90 A, biegnący lew na prawo Oswald 1404, ptak Oswald 2295 A, delfiny CGP Tabl. 158: 22, 162: 59 (Oswald 2401, 2402), arkadowy feston Rogers F 41, liściasty kielich Rogers K 12 (CGP 47. 21), podpórka Rogers P 87, element ozdobny Rogers U 36, astragal CGP 47. 40, kółko CGP Tabl. 158:22. Lezoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXVII.

Lit.: J. Okulicz-Kozaryn 1992, s. 92, ryc. 5 (Cinnamus, Lezoux); 1992a, s. 142, ryc. 1, 1A (Cinnamus, Lezoux).

WILCZYN, woj. wielkopolskie.

Ułamek *terra sigillata* ze znalezisk przypadkowych.

Zbiory: brak informacji.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 189, 196: 20; W. Kasiński 1948, s. 16; K. Majewski 1949, s. 87: 212; H.J. Eggers 1951, s. 157: 2211; B. Rutkowski 1960, s. 83: 175, Tabl. XXIX: 2; 1964, tab. IV: 175; J. Wielowiejski 1970, s. 330; S. Berke 1990, s. 218: 833.

1. Lużny.

1. 1. Ułamek. Drag. 37, amor z pochodnią Ricken-Fischer M 144a (Ludowici M 261), łuk Ricken-Ludowici VI, Tabl. 17: 10b, rozetka Ludowici O 364. Rheinzabern, Reginus I, Antoninus Pius - Marek Aureliusz.

Określenia podano za B. Rutkowskim (1960, s. 83: 175).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 83: 175, Tabl. XXIX: 2 (Reginus I, Rheinzabern).

WITASZEWICE, woj. łódzkie, stan. 1.

Terra sigillata znalezione w dwóch grobach (m.in. „książęcym”) i przypuszczalnie luźno (wg. notatek W. Kasińskiego z Archiwum PAN w Warszawie), z odkrycia przypadkowego z 1935 r. oraz z badań 1937 r.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: W. Kasiński 1948, s. 14; K. Majewski 1949, s. 89: 223; K. Jażdżewski 1951, s. 101, Tabl. 20; H.J. Eggers 1951, s. 157: 2213; B. Rutkowski 1960, 83-84: 176-180, Tabl. XXXVII; K. Majewski 1960, s. 76: 85, Tabl. LVb; B. Rutkowski 1964, tab. IV: 176-177; J. Wielowiejski 1970, s. 333, 336; E. Kaszewska 1971, Tabl. 167/1: 1; Z. Błaszczuk 1975, s. 257, Tabl. II: 11; S. Berke 1990, s. 218: 834-839; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 29-30: 42.

1. Grób 22 (c). Nr inw. III-1935/89, nr kat. III-1935/166.

1. 1-30. Miska zachowana w ok. 85 %, zrekonstruowana z ok. 30 ułamków, w tym przepalonych z częściowo zachowaną polewą, na niektórych barwy czerwonej, częściej zaś wtórnie zmienionej brunatnej. Niestaranna rekonstrukcja oraz uzupełnienia gipsowe zamalowane na kolor zbliżony do barwy oryginalnej znacznie utrudniają analizę materiału⁴⁹. Wymiary: Wn 8,7/9,0 cm, Św 16,5/17,0 cm, Śs 7,4/1,5 cm. Dekoracja metopowa, z ornamentem zatartym i słabo czytelnym.

Drag. 37, *ovolo* CGP 47. 3, Mars CGP Tabl. 157: 2 (Oswald 147a), sfinksy CGP Tabl. 157:12 (Oswald 853 i 857), popiersie kobiece (syrena) CGP Tabl. 157: 6 (Oswald 863 A) na kolumnie CGP 35. 2 (z prawej) (?), delfiny CGP Tabl. 157: 12, zając CGP Tabl. 157: 6 (?), kółko CGP 47. 11, podwójne łuki z jeleniem CGP 1990 Tabl. 157: 8 (?), astragal CGP 47. 40. Lezoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXVI.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 83-84: 176, Tabl. XXXVII (Cinnamus, Lezoux); K. Majewski 1960, s. 76: 85, LVb (styl Cinnamusa).

2. Grób 182 (j) lub luźne. Nr inw. III-1937/182, nr kat. III-1837/999.

2. 1-6. Sześć ułamków przepalonych. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 10 (Kiss 5. 4) na linii. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXVI: 1-6.

2. 7-8. Dwa ułamki z pozostałościami obecnie brązowo-czerwonej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 10 na linii, podwójna żeberkowa sztabka Gabler-Kellner 169-170. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXVI: 8-9.

2. 9. Ułamek nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 10 (?), podwójna sztabka żeberkowa Gabler-Kellner 169-170, rozeta Gabler-Kellner 146 (Kiss 6. 67). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXVI: 7.

2. 10-12. Trzy ułamki ze śladami polewy, jeden z nich nadpalony. Drag. 37, pogromca z pętlą na prawo Gabler-Kellner 110 (Kiss 5. 20). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXVI: 10-12.

2. 13. Ułamek krawędzi. Drag. 37 (?), z naczynia Heleniusa (?), Westerndorf.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 84: 179 (Helenius, Westerndorf).

⁴⁹ Rysunki zamieszczone przez E. Kaszewską (1971, Tabl. 167/1: 1) i Z. Błaszczuk (1975, Tabl. II: 11) sugerują, że miska zachowała się w całości (rysunkowa rekonstrukcja dekoracji). E. Kaszewska (1971) wzmiankuje o rekonstrukcji naczynia z licznych fragmentów.

2. 14. Ułamek krawędzi. Drag. 37 (?), z naczynia z Rheinzabern. TABL. LXXIV: 3.

2. 15. Ułamek nadpalony, z pozostałościami obecnie brązowej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26, ozdobny rząd Ricken-Fischer O 220, na nim wsparty żeberkowany łuk Ricken-Fischer KB 88 (powtórzony na lewym łuku), sznurowa sztabka Ricken-Fischer O 263, wzorzysty łuk Ricken-Fischer KB 120. Rheinzabern, Pupus, okres wczesnych Sewerów. TABL. LXXIV: 8.

2. 16. Ułamek z pozostałościami polewy, obecnie ciemnoczerwono-brunatnej. Drag. 37, ozdobny rząd Ricken-Fischer O 220, na nim wsparty żeberkowany łuk Ricken-Fischer KB 88, sznurowa sztabka Ricken-Fischer O 263, wzorzysty łuk Ricken-Fischer KB 120. Rheinzabern, Pupus, okres wczesnych Sewerów. TABL. LXXIV: 7.

2. 17. Ułamek ok. 2,5 x 2,5 cm, przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26 (?). Rheinzabern, Pupus (?), okres wczesnych Sewerów.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 84: 178 (kilka fragmentów, Pupus, Rheinzabern).

2. 18. Ułamek części przydennej, Ws 0,5 cm, Śs 7,5 i 5,0 cm. Drag. 37, biegnący pies na lewo CGP Tabl. 160: 35, 45, gładki łuk CGP Tabl. 162: 58, element ozdobny CGP 47. 41 (?). Lezoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXIV: 5.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 84: 177 (Lezoux ?).

2. 19-50. Ok. 31 ułamków, w tym części przydennej i den, ok. 6,0 x 3,0 - 1,5 x 1,0 cm, na niektórych pozostałości polewy, obecnie brązowej.

WOLA BŁĘDOWA, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w dwóch grobach, w skupiskach ceramiki 12, 14, 18 (zniszczonych grobach ?)⁵⁰, w obiekcie określonym jako „kamienne ogrodzenie” (pochówek z brukiem?, materiał przemieszany) oraz luźno, z badań z 1948-1949 r.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: ZOW 1949, s. 156; H. J. Eggers 1951, s. 157: 2216; B. Rutkowski 1960, s. 84-85: 181-185; 1964, tab. V: 183; J. Wielowiejski 1970, s. 336; M. Blombergowa 1972, s. 201, ryc. 15; S. Berke 1990, s. s. 218-219: 840-843; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 31: 44.

1. Obiekt „kamienne ogrodzenie”. Nr inw. III-1948/88, nr kat. III-1948/366.

1. 1-2. Dwa ułamki, ok. 4,5 x 3,0 i 3,0 x 2,0 cm. Nieokreślone.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 85: 185 (nieokreślony).

2. Grób 11. Nr inw. III-1949/23, nr kat. III-1949/117.

2. 1-3. Trzy ułamki, w tym krawędzi i części przydennej. Drag. 37. Rheinzabern (?).

3. Skupisko 12. Nr kat. III-1949/211.

3. 1-3. Trzy ułamki, w tym składanka, z zachowaną obecnie ciemnobrązową i brunatną polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19 (K 19a?), pies na lewo Ricken-Fischer T 138, mały liść bez bruzdy Ricken-Fischer P 38. Rheinzabern, Comitalis V, późnoantoniniński - Septymius Sewer. TABL. LXXVIII: 1-2.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 84: 183 (Florentinus, Rheinzabern).

4. Skupisko 14. Nr inw. III-1949/42, nr kat. III-1949/222.

4. 1. Ułamek z pozostałościami polewy. Drag. 37, gładkie koło Ricken-Fischer K 5-6 (?). Rheinzabern (?). TABL. LXXVIII: 8.

4. 2. Ułamek z ciemnoczerwoną polewą. Drag. 37, gładkie koło Ricken-Fischer K 5-6 (?), podwójny liść Ricken-Fischer P 145 (?). Rheinzabern (?), Kommodus - panowanie Sewerów (?). TABL. LXXVIII: 9.

4. 3-5. Trzy ułamki ok. 4,0 x 2,5, 3,0 x 2,5, 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

5. Grób 21. Nr inw. III-1949/34, nr kat. III-1949/187.

5. 1. Ułamek. Drag. 37 (?), *ovolo* nieczytelne. Nieokreślony. TABL. LXXVIII: 7.

⁵⁰ M. Blombergowa (1972, s. 201) wzmiankuje o *terra sigillata* w skupisku 13. Materiału nie odnaleziono.

5. 2. Ułamek z resztkami czerwonej polewy. Drag. 37, koło perełkowe Fölzer 830, liść nieokreślony. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. LXXIX: 12.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 84-85: 183-184 (Florentinus, Rheinzabern i nieokreślony).

6. Skupisko 18, bruk kamienny. Nr inw. III-1949/46. Nr kat. III-1949/230, 231, 232.

6. 1. Nr kat. III-1949/230. Ułamek przepalony. Drag. 37, mały pies na lewo Kellner 39 (Kiss 4. 37), podwójne gładkie koła Kellner 66 (Kiss 4. 56), kwadratowy liść Kellner 47 (Kiss 4. 46), stempel imienny [CSSE] ROT Streitberg 2. 14 (Kiss 33. 2). Westerndorf, Comitialis - Erotus, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIX: 8, XCVI: 8.

6. 2. Nr kat. III-1949/232. Ułamek nadpalony, ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1, mały pies na lewo Kellner 39, biegnący jeleń na prawo Kellner 32 (Kiss 4. 30), podwójne gładkie koła Kellner 66, stempel imienny COMI[TIALIS] Streitberg 2. 14 (Kiss 33. 5). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIX: 9, XCVI: 7.

Lit.: (ad. 6. 1-2.) B. Rutkowski 1960, s. 84: 182 (Comitialis - CSSEROT(ius), Westerndorf).

6. 3-5. Nr kat. III-1949/231. Trzy ułamki krawędzi, składanka, przepalone. Drag. 37, z naczynia Comitalisa, Westerndorf. TABL. LXXVIII: 10.

6. 6-8. Nr kat. III-1949/231. Trzy ułamki krawędzi, w tym składanka, przepalone. Drag. 37, z naczynia Comitalisa, Westerndorf. TABL. LXXVIII: 11-12.

6. 9-11. Nr kat. III-1949/231. Trzy ułamki, składanka, przepalone. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1 (Kiss 4. 1), kwadratowy liść Kellner 47, lew na prawo Kellner 26 (Kiss 4. 25). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIX: 1-2.

6. 12. Nr kat. III-1949/231. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1, podwójne gładkie koła Kellner 66, kwadratowy liść Kellner 47. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIX: 4.

6. 13. Nr kat. III-1949/231. Ułamek przepalony. *Ovolo* Kellner E 1. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIX: 6.

6. 14. Nr kat. III-1949/231. Ułamek przepalony. Drag. 37, podwójne gładkie koła Kellner 66, kwadratowy liść Kellner 47. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIX: 11.

6. 15. Nr kat. III-1949/231. Ułamek przepalony i zdeformowany, ok. 4,5 x 2,5 cm. Pies na lewo Kellner 39. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer.

6. 16. Nr kat. III-1949/231. Ułamek przepalony i zdeformowany. Podwójne gładkie koła Kellner 66. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer.

6. 17-24. Nr kat. III-1949/231. Osiem ułamków ok. 5,0 x 3,5 - 2,0 x 1,5 cm, przepalone i spumeksowane. Nieokreślone.

6. 25. Nr kat. III-1949/232. Ułamek krawędzi. Drag. 37 (?). Nieokreślony. TABL. LXXIX: 3.

6. 26. Nr kat. III-1949/230. Ułamek. Drag. 37, podwójne perełkowe koło Fölzer 830, element ozdobny (buleczka) Pons Aeni Tabl. 22: 14. Pfaffenhofen, Dicanus (?), druga tercja III w. TABL. LXXIX: 10.

6. 27. Nr kat. III-1949/232. Ułamek nadpalony, ślady polewy. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1, gładkie podwójne koła Kellner 66, kwadratowy liść Kellner 47, liść Kellner 44 (Kiss 4. 42) (?). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIX: 7.

6. 28. Nr kat. III-1949/232. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1, gładkie podwójne koła Kellner 66, biegnący jeleń na prawo Kellner 32 (?). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXIX: 5.

6. 29. Nr kat. III-1949/232. Ułamek nadpalony. Drag. 37 (?), *ovolo* Ricken-Fischer E 11 (?), zdeformowane. Rheinzabern (?), Marek Aureliusz - panowanie Sewerów (?). TABL. LXXVIII: 6.

6. 30. Nr kat. III-1949/232. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1, podwójne gładkie koła Kellner 66 (słabo czytelne). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer.

6. 31. Nr kat. III-1949/232. Ułamek krążka stopki, ok. 2,5 x 2,5 cm. Nieokreślony.

7. Wykop III. Luźne. Nr inw. III-1949/63, nr kat. III-1949/298.

7. 1. Ułamek częściowo przepalony, z obecnie brązową polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, mały niedźwiedź na lewo Ricken-Fischer T 54. Rheinzabern, Comitialis V, późny okres Antoninów - Septymius Sewer. TABL. LXXVIII: 3.

7. 2. Ułamek z polewą, obecnie brązową. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17. Rheinzabern, Comitialis V, późny okres Antoninów - Septymius Sewer. TABL. LXXVIII: 4.

7. 3. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37 (?), *ovolo* Ricken-Fischer E 40 (?). Rheinzabern (?), Marek Aureliusz - panowanie Sewerów (?) TABL. LXXVIII: 5.

7. 4-10. Siedem ułamków, ok. 3,0 x 2,5 - 2,2 x 2,0 cm. Nieokreślone.

WOLA ŁOBUDZKA, woj. łódzkie, stan. 1.

Terra sigillata pochodzi z 1943 r. (MAiEŁ) oraz z badań J. Błaszczyka (IA UŁ) w 1986 r.

Zbiory: MAiEŁ, IA UŁ.

Lit.: materiał niepublikowany⁵¹.

Zbiory MAiEŁ.

1. Luźne. Nr inw. III-1947/108, nr kat. III-1947/382.

1. 1. Ułamek ze śladami polewy, ok. 3,5 x 2,5 cm. Drag. 37, łania na prawo Kellner 33 (Kiss 4. 31). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer.

1. 2-4. Trzy ułamki dna, ze śladem po oderwanym krążku stopki, z naczynia Comitialisa, Westerndorf (?).

Zbiory: IA UŁ.

2. Grób 9 (j). Nr inw. 38.

2. 1. Ułamek nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2 (Kiss 4. 1). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXI: 5.

2. 2. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37, z naczynia Comitialisa, Westerndorf (?).

2. 3-4. Dwa ułamki, składanka. Drag. 37, liść z grubymi żyłkami z wicią winorośli Kellner 85 (Kiss 4. 65), astragal Kellner 50 (Kiss 4. 48), gładki łuk Kellner 60 (Kiss 4. 52). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXX: 6.

2. 5-6. Dwa ułamki, składanka, jeden przepalony. Drag. 37, gładki łuk Kellner 60, astragal Kellner 50, łania na prawo Kellner 33, wic winorośli. Westerndorf, Comitialis, Kommodus-Septymius Sewer. TABL. LXXXI: 8.

2. 7. Ułamek nadpalony. Drag. 37, gładki łuk Kellner 60, liść Kellner 44 (Kiss 4.42) (?), wic winorośli. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXX: 3.

3. Grób 33 (j). Nr inw. 141.

3. 1-5. Pięć ułamków krawędzi, składanka, ze śladami nadpalenia. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2 (Kiss 4. 1). Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXX: 4.

3. 6-7. Dwa ułamki krawędzi, składanka. Drag. 37, z naczynia Comitialisa, Westerndorf. TABL. LXXX: 2.

3. 8. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2 (?). Westerndorf, Comitialis (?), Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXX: 1.

3. 9. Ułamek nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXI: 4.

3. 10-11. Dwa ułamki ze śladami nadpalenia, z pozostałościami polewy. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2, gładki łuk (?) Kellner 60, wic winorośli. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXI: 1-2.

3. 12. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 2 (?), liść Kellner 44. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXI: 6.

3. 13-18. Sześć ułamków, składanka, mocno przepalone i zdeformowane. Drag. 37, liść z grubymi żyłkami Kellner 85, gładki łuk Kellner 60, astragal Kellner 50, wic winorośli. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXX: 5.

3. 19-20. Dwa ułamki, składanka, nadpalone. Drag. 37, liść Kellner 44, gładki łuk Kellner 60, astragal Kellner 50, pies na prawo Kellner 38 (Kiss 4. 36), łania na prawo Kellner 33, wic winorośli. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXI: 9.

3. 21. Ułamek przepalony. Drag. 37, łania na prawo Kellner 33. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXI: 3.

⁵¹ Dziękuję p. Mgr J. Błaszczykowi za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

3. 22. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, gładki łuk Kellner 60, astragal Kellner 50. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXI: 7.

3. 23. Ułamek nadpalony. Drag. 37, gładki łuk Kellner 60. Westerndorf, Comitialis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXI: 10.

3. 24-25. Dwa ułamki krążka stopki, składanka, przepalone, Śs 8,0/5,0 cm, Ws 0,9 cm, z naczynia Comitialis, Westerndorf (?). TABL. LXXXI: 11.

3. 26-27. Dwa ułamki krawędzi, ok. 4,5 x 2,5 i 4,4 x 1,5 cm. Drag. 37, z naczynia Comitialis, Westerndorf (?).

3. 28-30. Trzy ułamki krążka stopki, ok. 2,0 x 1,5 - 1,5 x 1,0 cm. Westerndorf (?).

3. 31-41. Ok. 10 mało charakterystycznych ułamków, niektóre nadpalone, ok. 3,0 x 2,5 - 1,5 x 0,5 cm. Nieokreślone.

WÓŁKA ŁASIECKA, woj. łódzkie, stan. 2a.

Ułamki *terra sigillata* odkryte w obiekcie (ziemiance), z badań 1957 r.

Zbiory: PMA (Rybno).

Lit.: W. Bender, B. Barankiewicz 1961, s. 101 ryc. 6, 103-104, przyp. 5; W. Bender 1962, s. 254, ryc. 5; 1980, s. 345, 373-374; B. Rutkowski 1960, s. 85: 186, Tabl. XXIX, 3; 1964, tab. V: 186; J. Wielowiejski 1970, s. 336; S. Berke 1990, s. 219: 844; L. Tyszler 1997, s. 93.

1. Obiekt 1.

1. 1-3. Trzy ułamki. Drag. 37, perełkowe koło Pons Aeni ryc. 17: 17, podwójny gładki łuk Pons Aeni Tabl. 22: 8, żeberkowy łuk Pons Aeni Tabl. 27: 1, rozetka 5-listna Pons Aeni Tabl. 27: 10-11. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w.

Określone na podstawie ilustracji zamieszczonych przez W. Bendera, B. Barankiewicza (1961, ryc. 6) i B. Rutkowskiego (1960, Tabl. XXIX: 3a-c).

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 85: 186, Tabl. XXIX: 3a-c (Trewir); W. Bender, B. Barankiewicz 1961, s. 101 ryc. 6, 103-104, przyp. 5 (określone przez B. Rutkowskiego); L. Tyszler 1997, s. 93 (Pfaffenhofen, Dicanus).

WYMYSŁOWO, woj. wielkopolskie, stan. 1.

Terra sigillata pochodzi z kilku grobów, z badań 1948, 1950 r.

Zbiory: MAP.

Lit.: ZOW 1948, s. 185, ryc. 8; S. Jasnosz 1952 (wybrane strony i ryciny); K. Majewski 1949, s. 88: 212a; H. J. Eggers 1951, s. 157: 2218; B. Rutkowski 1960, s. 85-86: 187-194; 1964, tab. IV: 187; K. Majewski 1960, s. 76: 87, Tabl. LV: a; J. Wielowiejski 1970, s. 333, 336; S. Berke 1990, s. 219-220: 845-851.

Badania 1948 r. Nr inw. MAP 1948/285.

1. Grób 176 (p). Nr kat. MAP 1948/1225.

1. 1-21. Miska zachowana w ok. 80%, zrekonstruowana z ok. 21 ułamków z zachowaną ciemnoczerwoną polewą, miejscami brązową wtórnie przebarwioną, na dnie widoczny ślad po otworze odpowietrzającym matrycy. Wymiary: Św ok. 18,0 cm, Wn ok. 9,5 cm, Śs 8,0/6,0 cm. Dekoracja metopowa z naprzemiennie powtarzających się czterech różnych scen figuralnych dzielonych wąskim polem ornamentalnym, pas *ovolo* miejscami węższy w wyniku uszkodzenia przy formowaniu krawędzi.

Drag. 37, *ovolo* Rogers B 107 (CGP Tabl. 121: 13), linia perełkowa Rogers A 9, siedząca postać mężczyzny (Jowisz) CGP Tabl. 120: 5 (Oswald 3), amor Oswald 399, mężczyzna w pozie mówcy CGP Tabl. 122: 30, siedzący mężczyzna z kubkiem w dłoni i bukłakiem (Satyr) Oswald 626, klęczący mężczyzna CGP Tabl. 122: 30, amor Oswald 399 A, amor z pochodniami CGP Tabl. 120: 1, element ozdobny CGP 35. 10 (z lewej), podwójny liść Rogers K 35 (tu nieco większy), kółko CGP Tabl. 120: 5, astragal CGP 35. 3 (z lewej), liść Rogers J 122 (zblizony). Stempel w polu ornamentalnym ALBVC[I] Hofmann 20.2, stempel retrogresywny w pasie gładkim OS.BI.M Hofmann 134.1. Lezoux, Albucius, Osbimanus (Osbus), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXXII, XCV: 2, 6.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 85-86: 187, Tabl. XXXVI (Albucius, Lezoux); CGP 1990, Tabl. 172: 5 (Albucius).

2. Grób 240 (p, zn.). Nr kat. MAP 1948/1608.

2. 1. Ułamek krawędzi, z pozostałościami obecnie brązowej polewy. Drag. 37, z naczynia Juliusa II - Julianusa I (?), Rheinzabern. TABL. LXXXIII: 1.

Lit.: S. Jasnosz 1952, ryc. 235: 26.

2. 2. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie brązową. Drag. 37, podpórka Ricken-Fischer O 177, podwójny rząd prostokątnych słupków Ricken-Fischer O 246, mała na prawo skrzycona spirala Ricken-Fischer O 152. Rheinzabern, Julius II - Julianus I (najbliższy temu stylowi), okres późnych Sewerów. TABL. LXXXIII: 4.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 86: 188 (Julius II-Julianus I, Rheinzabern).

3. Grób 241 (zn.). Nr kat. MAP 1948/1615.

3. 1. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie czarną. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 10 (Kiss 5. 4). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXXIII: 6

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 86: 189, Tabl. XXIX: 4 (Helenius, Westerndorf).

4. Grób 244 (zn.). Nr kat. MAP 1948/1623.

4. 1. Ułamek z polewą, obecnie jasnobrązową. Łuk żeberkowy Gabler-Kellner 163 (Kiss 6. 79), łuk Kiss 6. 80 lub Kiss 6. 81(?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXXIII: 7.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 86: 190 (nieokreślony).

5. Grób 245 (zn.). Nr kat. MAP 1948/1627-1628.

5. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 69 (?). Rheinzabern, Januarius I (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXXIII: 3.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 86: 191, Tabl. XXX: 3 (nieokreślony).

6. Groby 250-252 (zn.). Nr kat. MAP 1948/1651.

6. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, Venus wsparta o kolumnę Kellner 2 (Kiss 4. 4), podwójne gładkie koła Kellner 66 (Kiss 4. 56). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXIII: 8.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 86: 193, Tabl. XXX: 2 (Westerndorf?).

6. 2. Ułamek z ciemnoczerwoną polewą. Drag. 32, zachowany fragment stempla imiennego [BELLV] FECIT Streitberg 1. 21. Westerndorf, Bellus, panowanie Sewerów. TABL. LXXXIII: 5, XCVI: 6.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 86: 192, Tabl. XXX: 1 (nieokreślony, stempel SFECI).

6. 3-6. Ułamki czerwono-pomarańczowe, w tym krawędzi, z ciemnoczerwoną polewą, z talerza Drag. 32 Bellusa, Westerndorf. TABL. LXXXIII: 2 (jeden z ułamków).

Lit.: S. Jasnosz 1952, ryc. 246: 81.

Badania 1950 r. Nr inw. MAP 1950/217.**7. Grób 293** (p, zn.). Nr kat. MAP 1950/899.

7. 1-3. Trzy ułamki, składanka, ze śladami polewy. Drag. 37, perełkowa linia Ricken-Fischer O 261, rozetka Ricken-Fischer O 41a lub Ricken-Fischer O 70 (?). Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla Aleksander Sewer. TABL. LXXXIII: 10.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 86-87: 194, Tabl. XXX: 4 (Verecundus I, Rheinzabern).

7. 4. Ułamek ze śladami polewy, obecnie brunatnej. Perełkowa linia Ricken-Fischer O 261 (?), rozetka Ricken-Fischer O 41a (?). Rheinzabern, Verecundus I (?), Karakalla - Septymius Sewer. TABL. LXXXIII: 9.

Lit.: S. Jasnosz 1952, ryc. 299: 2 (dolny).

7. 5-6. Dwa ułamki krążka stopki, z naczynia Verecundusa I (?) z Rheinzabern.

ZADOWICE, woj. wielkopolskie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* (ok. 90) znalezione w pięciu grobach oraz na 29 odcinkach, głównie w północnej i zachodniej części cmentarzyska, z badań MAiEŁ (E. Kaszewskiej)⁵².

⁵² Po całościowym opracowaniu materiału z wieloletnich badań prowadzonych na cmentarzysku w Zadowicach przygotowywanego do druku, możliwe będzie ponowne pełniejsze przestudiowanie znalezisk *terra sigillata*. Dziękuję p. Mgr E. Kaszewskiej za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

Zbiory: MAP, MAiEŁ.

Lit.: L. J. Łuka, E. Dąbrowski 1948, s. 21, ryc. XI, XII: 36; A. Abramowicz 1956, s. 65, 71, Tabl. XXI: 3-6; S. Jasnosz 1960, s. 131, Tabl. XIX: 1-4; B. Rutkowski 1960⁵³, s. 87: 195-200, Tabl. XXXI: 1-2; 1964, tab. VI: 197; J. Wielowiejski 1970, s. 336; S. Berke 1990, s. 220: 852-855.

1. Luźne. Materiału nie odnaleziono.

1. 1-2. Dwa ułamki, składanka. Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1 lub E 2 (Kiss 4. 1), łuk Kellner 59 (Kiss 4. 51) (?), tańczący wojownik Kellner 15 (Kiss 4. 17) (?) lub tancerka na prawo Kellner 11 (Kiss 4. 9) (?) lub odziana postać w pozie mówcy Kellner 18 (Kiss 4. 16) (?). Westerland, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer.

Lit.: L. J. Łuka, E. Dąbrowski 1948, s. 21, ryc. XI.

1. 3. Ułamek. *Ovolo* może Ricken-Fischer E 71, orzeł Ricken-Fischer T 207 (?). Rheinzabern, Victor III (?), schyłkowy okres Sewerów - drugie 30-lecie III w. Przykład: Ricken-Ludowici, Tabl. 235: 7.

Lit.: L. J. Łuka, E. Dąbrowski 1948, s. 21, ryc. XII: 36.

Ułamki określone w oparciu o materiał ilustracyjny zamieszczony przez L. J. Łukę, E. Dąbrowskiego (1948, ryc. XI, XII: 36).

Zbiory MAP.

Badania 1943, 1944, 1947 r.

2. Luźne. Nr inw. MAP 1943/2152, nr inw. MAP 1943/150.

2. 1. Ułamek częściowo przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 70a. Rheinzabern, Januarius II, panowanie Sewerów lub okres późnych Sewerów. TABL. LXXXIV: 3.

2. 2. Ułamek ok. 2,5 x 1,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: L. Łuka, E. Dąbrowski 1948, s. 21; B. Rutkowski 1960, s. 87: 195 (wzmianka o kilku uławkach), 196, Tabl. XXXI: 2 (Rheinzabern, nieokreślone).

3. Luźne. Materiału nie odnaleziono.

3. 1-10. Ok. 10 uławków. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 70a, liść Ricken-Fischer P 73, ozdobny element Ricken-Fischer O 221, podwójne gładkie łuki Ricken-Fischer KB 74, flecista Ricken-Fischer M 167 (?). Rheinzabern, Januarius II, panowanie Sewerów lub późny okres Sewerów.

3. 11-12. Dwa ułamki. *Ovolo* Ricken-Fischer E 27 (?). Rheinzabern, Helenius (?), panowanie Sewerów (?).

3. 13. Ułamek. *Ovolo* Ricken-Fischer E 45 (?). Rheinzabern (?), panowanie Sewerów (?).

3. 14. Ułamek. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne, orzeł Ricken-Fischer T 205 (?) (wariant bliżej nieokreślony). Rheinzabern, Victor III (?), schyłkowy okres Sewerów - drugie 30-lecie III w.

Określone na podstawie ilustracji zamieszczonych przez S. Jasnosza (1960, Tabl. XIX: 1-4).

Lit.: S. Jasnosz 1960, s. 131, Tabl. XIX: 1-4.

3. 15. MAP nr kat. 1944/437. Ułamek ok. 3,5 x 3,0 cm. Nieokreślony.

4. Luźny. MAP nr kat. 1947/2125, nr inw. MAP 1947/548.

4. 1. Ułamek bez zachowanej polewy. *Ovolo* Ricken-Fischer E 26 (?). Rheinzabern, Kommodus - Septymius Sewer (?). TABL. LXXXIV: 12.

Lit.: materiał niepublikowany.

Zbiory MAiEŁ.

Badania 1952, 1956, 1971 r. Groby.

5. Grób 9 (p). Odc. 17. Nr inw. III-1952/13, nr kat. III 1952/56

5. 1. Ułamek krawędzi z pozostałościami czerwonej polewy, Św ok. 19,0 cm. Drag. 37, z naczynia Heleniusa, Pfaffenhofen. TABL. LXXXVI: 1.

5. 2-5. Cztery ułamki, w tym składanki, przepalone i mocno zdeformowane, ze śladami polewy. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, skaczący jelen na prawo Pons Aeni Tabl. 21: 11 (Pfaffenhofen 23a), biegnąca sarna na

⁵³ B. Rutkowski (1960, s. 87: 200) wzmiankuje o kilku uławkach z odc. 14. Materiału nie odnaleziono.

prawo Pons Aeni Tabl. 18: 2 (Pfaffenhofen 23b), rozeta Pons Aeni Tabl. 21: 11. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXXXVI: 4, 8.

5. 6. Ułamek z polewą. Drag. 37, skaczący jelen na prawo Pons Aeni Tabl. 21: 11, rozeta Pons Aeni Tabl. 21: 11. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXXXVI: 10.

Lit.: A. Abramowicz 1956, s. 65, Tabl. XXI: 3-6; B. Rutkowski 1960, s. 87: 197, Tabl. XXXI: 1a-d (Helenius, Westerndorf).

6. Grób 32 (zn.). Odc. 24. Nr inw. III-1952/236. Materiału nie odnaleziono.

6. 1. Ułamek ok. 4,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: A. Abramowicz 1956, s. 71; B. Rutkowski 1960, s. 87: 199 (nieokreślony, mylnie grób 132).

7. Grób 277. Odc. 10. Nr inw. III-1956/57, nr kat. III-1956/350.

7. 1-3. Trzy ułamki krawędzi z czerwoną polewą, składanka, Św ok. 21,0 cm. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXXXV: 1.

Lit.: niepublikowany.

8. Grób 467. Odc. 17. Nr inw. III-1971/146, nr kat. III-1971/562.

8. 1. Ułamek krawędzi, z pozostałościami czerwonej polewy. Drag. 37, z naczynia Heleniusa, Pfaffenhofen (przypuszczalnie z naczynia Katalog 5.1-6.), pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXXXVI: 5.

9. Grób 495. Odc. 634. Nr inw. III-1971/171 nr kat. III-1971/777.

9. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, perełkowe koło Pfaffenhofen 11, żeberkowy łuk Pfaffenhofen 14. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXXXVI: 7.

Lit.: niepublikowany.

Badania 1953-1957, 1970-1970. Łuźne.

10. Odcinek 10. Nr inw. III-1956/71, nr kat. III-1956/444.

10. 1. Ułamek z jasnoczerwoną polewą. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6), perełkowe koło Kiss 6. 94 (?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXXV: 6.

10. 2. Ułamek przepalony, ok. 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

Lit.: A. Abramowicz 1956, s. 65; B. Rutkowski 1960, s. 87: 198 (nieokreślone).

11. Odcinek 15. Nr inw. III-1971/202, nr kat. III-1971/968.

11. 1. Ułamek krawędzi z ciemnoczerwoną polewą, ok. 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślony

11. 2. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, ok. 3,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

11. 3. Ułamek krawędzi ok. 3,0 x 1,5 cm, przepalony. *Ovolo* nieczytelne (?). Nieokreślony.

12. Odcinek 18. Nr inw. III-1971/205, nr kat. III-1971/1010.

12. 1-2. Dwa ułamki z pozostałościami czerwonej polewy, składanka. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1, rozetka Pons Aeni Tabl. 21: 11. Pfaffenhofen, Helenius (z naczynia Katalog 5. 1-6), pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXXXVI: 3.

13. Odcinek 34. Nr inw. brak.

13. 1. Ułamek nadpalony, ok. 2,0 x 2,0 cm. Sztabka Ricken-Fischer O 242. Rheinzabern, Coblentus I (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz (?). TABL. LXXXIV: 4.

13. 2. Ułamek ok. 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślony.

14. Odcinek 35. Nr inw. III-1953/68, nr kat. III-1953/276.

14. 1. Ułamek przepalony (składanka z Katalog 30.1). Drag. 37, amor z koszem owoców Ricken-Fischer M 115a (lub M 115?), liść Ricken-Fischer P 73 (lub 6-listna rozeta Ricken-Fischer O 34a ?). Rheinzabern, Reginus I (lub krąg Cerialisów, Cerialis III), Atoninus Pius - Marek Aureliusz (Marek Aureliusz - Kommodus). TABL. LXXXIV: 7 B.

- 15. Odcinek 67.** Nr inw. III-1953/99, nr kat. III-1953/352.
15. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne, z naczynia z Rheinzabern (?). TABL. LXXXV: 2.
15. 2. Ułamek ok. 3,0 x 3,5 cm. Nieokreślony.
- 16. Odcinek 69.** Nr inw. III-1953/102, nr kat. III-1953/361.
16. 1. Ułamek nadpalony. Drag. 37, rozeta 6-listna Ricken-Fischer O 34a (?). Rheinzabern, Victor II - Januco (?), schyłkowy okres Sewerów - drugie 30-lecie III w. TABL. LXXXIV: 9.
16. 2-3. Dwa ułamki krawędzi. Drag. 37. Rheinzabern (?).
16. 4 -7. Cztery ułamki, ok. 2,0 x 2,5 cm. Nieokreślone.
- 17. Odcinek 70.** Nr inw. III-1953/104, nr kat. III-1953/368.
17. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 44a. Rheinzabern, Cobnertus I, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXXIV: 1.
17. 2. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37 (?), *ovolo* zatarte, Pigmej z oszczepem Ricken-Fischer M 153. Rheinzabern, Victor II- Januco, schyłkowy okres Sewerów - drugie 30-lecie III w. TABL. LXXXIV: 10.
17. 3-4. Dwa ułamki, w tym krawędzi, ok. 1,5 x 1,0, 2,0 x 1,0 cm. Nieokreślone.
- 18. Odcinek 110.** Nr inw. III-1953/156, nr kat. III-1953/513.
18. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37 (?), liść Ricken-Fischer P 73. Rheinzabern, Reginus I, Januarius II (?), Antoninus Pius - Marek Aureliusz lub panowanie Sewerów, okres późnych Sewerów (?). TABL. LXXXIV: 6.
- 19. Odcinek 155.** Nr inw. III-1954/153, nr kat. III-1954/726.
19. 1. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, perełkowe koło Kiss 6. 94, ptak Kiss 5. 50 (?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXXV: 9.
- 20. Odcinek 156.** Nr inw. III-1954/154, nr kat. III-1954/735.
20. 1. Ułamek ze śladami nadpalenia. Drag. 37, zapaśnik na lewo Kellner 16 (Kiss 4. 18), prostokątny liść Kellner 47 (Kiss 4. 46), podpórka Kellner 51 (Kiss 4. 47). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXV: 10.
- 21. Odcinek 172.** Nr inw. III-1954/175, nr kat. III-1954/821.
21. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, jeniec Ricken-Fischer M 230, Amazonka Ricken-Fischer M 155 (?), sznurowa sztabka Ricken-Fischer O 242, ozdobna tarczka Ricken-Fischer O 91, podwójne koło Ricken-Fischer K 19. Rheinzabern, Cobnertus I, ewentualnie krąg Cerialisów I-III, Antoninus Pius - Marek Aureliusz lub Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXXXIV: 5.
21. 2. Ułamek przepalony, ok. 3,0 x 2,0 cm. Nieokreślony.
- 22. Odcinek 178.** Nr inw. III-1954/182, nr kat. III-1954/856.
22. 1. Ułamek krawędzi, Św ok. 18,0/17,0 cm. Drag. 37, z naczynia z Rheinzabern (?). TABL. LXXXV: 3.
22. 2. Ułamek nadpalony. Drag. 37, perełkowe koło Kiss 6. 94, postać (?) nieokreślona. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXXV: 8.
- 23. Odcinek 179.** Nr inw. III-1954/183, nr inw. III-1954/864.
23. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 43, Pigmej z oszczepem Ricken-Fischer M 153. Rheinzabern, Victor II-Januco, schyłkowy okres Sewerów - drugie 30-lecie III w. TABL. LXXXIV: 8.
23. 2. Ułamek bez zachowanej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 71 (?). Rheinzabern, Victor III (?), schyłkowy okres Sewerów - drugie 30-lecie III w. TABL. LXXXIV: 11.
23. 3-4. Ułamki ok. 4,0 x 2,5 i 4,0 x 3,0 cm. Nieokreślone.
- 24. Odcinek 180.** Nr inw. III-1954/184, nr kat. III-1954/869.
24. 1-2. Ułamki ok. 3,0 x 3,5 i 2,5 x 2,0 cm. Nieokreślone.
- 25. Odcinek 228.** Nr inw. III-1955/75, nr kat. III-1955/448.
25. 1. Ułamek krawędzi, nadpalony, Św ok. 18,0 cm. Drag. 37. Rheinzabern (?). TABL. LXXXIV: 14.

- 26. Odcinek 278.** Nr inw. brak.
26. 1-3. Trzy ułamki ok. 2,5 x 2,0 - 2,0 x 1,5 cm, dwa nadpalone. Nieokreślone.
- 27. Odcinek 291.** Nr inw. III-1956/77, nr kat. III-1956/482a.
27. 1. Ułamek dna, ok. 3,0 x 2,0 cm, przepalony. Nieokreślony.
- 28. Odcinek 292.** Nr inw. III-1956/80, nr kat. III-1956/494a.
28. 1. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Nieokreślony. TABL. LXXXV: 7.
- 29. Odcinek 353.** Nr kat. III/1956/744.
29. 1. Ułamek krawędzi ze śladami polewy. Drag. 37, z naczynia z Rheinzabern (?). TABL. LXXXV: 4.
- 30. Odcinek 374.** Nr inw. III-1957/63, nr kat. III-1947/349.
30. 1. Ułamek przepalony (składanka z Katalog 14.1). Drag. 37, amor z koszem owoców Ricken-Fischer M 115a (M 115 ?). Rheinzabern, Reginus I (lub krąg Cerialisów, Cerialis III), Antoninus Pius - Marek Aureliusz (lub Marek Aureliusz - Kommodus). TABL. LXXXIV: 7 A.
- 31. Odcinek 398.** Nr inw. brak.
31. 1. Ułamek dna, ok. 3,0 x 3,5 cm, przepalony. Nieokreślony.
- 32. Odcinek 399.** Nr inw. III-1957/87, nr kat. III-1957/453.
32. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 26 (zmniejszone rozmiary po przepaleniu). Rheinzabern, Kommodus - Septymius Sewer (?). TABL. LXXXIV: 13.
32. 2-5. Cztery ułamki ok. 4,5 x 2,0 - 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.
- 33. Odcinek 571.** Nr inw. III-1970/138, nr kat. III-1970/784.
33. 1. Ułamek przepalony. Żeberkowe koło Pfaffenhofen 11, żeberkowe łuk Pfaffenhofen 14. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXXXVI: 6.
- 34. Odcinek 589.** Nr inw. III-1971/215, nr kat. III-1971/1032.
34. 1. Ułamek ok. 2,5 x 1,5 cm. Nieokreślony.
- 35. Odcinek 629.** Nr inw. III-1971/246, nr kat. III-1971/1108.
35. 1. Ułamek krawędzi z czerwono-pomarańczową polewą. Drag. 37, *ovolo* Pfaffenhofen 1. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXXXVI: 2.
- 36. Odcinek 631.** Nr inw. III-1971/255, nr kat. III-1971/1161.
36. 1. Ułamek z ciemnoczerwoną polewą. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6). Westerdorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXXXV: 5.
- 37. Odcinek 634.** Nr inw. III-1971/265, nr kat. III-1971/1225.
37. 1-2. Dwa ułamki przepalone, w tym przydenny. Drag. 37 (?), żeberkowe koło Pfaffenhofen 11, żeberkowe łuk Pfaffenhofen 14. Pfaffenhofen, Helenius, pierwsza i początek drugiej tercji III w. TABL. LXXXVI: 9, 11.
37. 3-5. Trzy ułamki ok. 3,0 x 3,5, 3,0 x 1,0, 2,0 x 1,5 cm. Nieokreślone.
- 38. Odcinek 648.** Nr inw. III-1971/284, nr kat. III-1971/1354.
38. 1. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, obecnie brudną. Drag. 37 (?), *ovolo* CGP 47. 1, linia perełkowa Rogers A 2. Lezoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXXIV: 2.
 Lit.: (ad. Katalog 11-38) niepublikowane.

Ilość naczyń *terra sigillata* z cmentarzyska w Zadowicach oceniać można na przynajmniej 12, w tym jedno naczynie Cinnamusa z Lezoux (luźne), przynajmniej sześć naczyń z Rheinzabern, m. in. Cobnertusa I, Reginusa I, Januariusza II, Victora II-Januco, Victora III (ze znalezisk luźnych), trzy naczynia Comitalisa i jedno Heleniusa

z Westerndorf (ze znalezisk luźnych) oraz przynajmniej dwa naczynia Heleniusa z Pfaffenhofen (z grobów 9 i 467, 495 oraz ze znalezisk luźnych).

ZADOWICE, woj. wielkopolskie, stan. 1 c.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony luźno na osadzie, z badań z 1995 r.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: W. Siciński 1997, s. 72, ryc. 7: 4.

1. Odcinek 114.

1. 1. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9b (Kiss 5. 5), żeberkowany podwójny łuk Gabler-Kellner 151 (Kiss 6. 80), postać na lewo Kiss 4. 18 (?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. LXX: 6.

Lit.: W. Siciński 1997, s. 72, ryc. 7: 4 (Helenius, Westerndorf; określony przez L. Tyszler).

ZAKRZÓW (Jasiona), woj. opolskie, stan. 3.

Terra sigillata pochodzi z cmentarzyska, z badań z 1961 r.

Zbiory: MSO.

Lit.: J. Szydlowski 1964a, s. 205, 213, ryc. 55a.

1. Bruk kamienny. Ar 45. Nr inw. 61/32/6.

1. 1. Ułamek krawędzi, nadpalony, ze śladami obecnie czarnej polewy. Drag. 37. Nieokreślony. TABL. LXX: 8.

Lit.: J. Szydlowski 1964a, s. 205, 213, ryc. 55a.

ZALEW, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione podczas badań w 1934 r. na cmentarzysku⁵⁴.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: J. Fitzke 1936a, s. 191, ryc. 14-16; W. Kasiński 1948, s. 16; K. Majewski 1949, s. 88: 213; H. J. Eggers 1951, s. 157: 2227; B. Rutkowski 1960, s. 87-88: 201, Tabl. III: 4, VIII: 5; S. Berke 1990, s. 220: 856.

1. Luźne z powierzchni. Nr inw. III-1934/257, nr kat. 1934/549.

1. 1. Ułamek przepalony. *Ovolo* Gabler-Kellner E 9a (Kiss 5. 6). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XC: 4.

Lit.: J. Fitzke 1936a, s. 191 ryc. 15.

1. 2. Ułamek krawędzi, przepalony, z naczynia Heleniusa (?), Westerndorf. TABL. XC: 1.

2. Luźne (z haldy rowu XIV). Nr inw. III-1934/264, nr kat. III-1934/555.

2. 1. Ułamek nadpalony z resztkami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XC: 2.

Lit.: J. Fitzke 1936a, s. 191 ryc. 14; B. Rutkowski 1960, s. 87-88: 201, Tabl. III: 4 (Rheinzabern).

2. 2. Ułamek nadpalony, z resztkami obecnie czarnej polewy. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 9a. Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XC: 3.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 87-88: 201, Tabl. VIII: 5 (Rheinzabern).

2. 3. Ułamek dna ze śladem po otworze matrycy, ok. 5,0 x 3,0 cm, z naczynia z Westerndorf (?).

Lit.: J. Fitzke 1936a, s. 191 ryc. 16.

2. 4. Ułamek krawędzi stopki, Śs 10,0 x 6,0 cm, Ws ok. 1,1 cm, nadpalony, z naczynia z Westerndorf (?).

2. 5-6. Dwa ułamki, ok. 4,0 x 1,5 i 2,5 x 1,0 cm, nadpalone. Nieokreślone.

⁵⁴ J. Fitzke (1936a) wzmiankuje o dziesięciu ułamkach *terra sigillata* w grobie ciałopalnym 5. Materiału nie odnaleziono.

ZAPOWIEDNIA, woj. wielkopolskie, stan. 5.

Terra sigillata znaleziona na cmentarzysku w latach 1983-1984 (ok. 86 ułamków), z badań M. Ciesielskiego, część natomiast (ok. 30 ułamków) pochodzi z odkryć przypadkowych, dostarczona do MRP przez odkrywcę. Poza kilkoma luźnymi uławkami, pozostałe należą do dwóch dających się rekonstruować misek⁵⁵.

Zbiory: MOK, MRP.

Lit.: (M. Ciesielski) IA Badania 1984 (1985), s. 114.

Zbiory MOK. Badania 1983-1984.**1. Ar 1S1E, ćw. A. Nr inw. Z 5/134y.**

1. 1-81. Naczynie zrekonstruowane z 81 ułamków o ostrych przełamach (jeden luźny, nie został włączony do rekonstrukcji), bez śladów przepalenia, z zachowaną polewą, pierwotnie ciemnoczerwoną, obecnie od ciemnoczerwonej do brunatnej. Wymiary: Wn 12,0, Św 22,0, Śs 9,5/6,5 cm. Dekoracja w stylu wolnym postaciami zwierząt, staranne wykonanie.

Drag. 37, *ovolo* Rogers B 143 (Simpson-Rogers 3 A), linia perełkowa CGP 47. 2, podwójny liść CGP 47. 25, biegnący koń na lewo CGP Tabl. 123: 37, biegnąca lwica na lewo CGP Tabl. 163: 65, 70, siedzący mały lew CGP Tabl. 159: 23, biegnąca mała pantera na prawo CGP Tabl. 162: 58, białący mały niedźwiedź na lewo CGP Tabl. 163: 66, 68. Stempel imienny w pasie gładkim [TI]TVS. FEC. Hofmann 268. Lezoux, Cinnamus, Titus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXXVII, LXXXVIII: 6, XCV: 7.

2. Skupisko 4 a. Nr inw. Z 5/25c.

2. 1. Ułamek części przydennej, przepalony. Nieokreślony. TABL. LXXXVIII: 3.

3. Sondaż I, skupisko 2. Nr inw. Z 5/28c.

3. 1. Ułamek przepalony. Nieokreślony. TABL. LXXXVIII: 4.

4. Luźne.

4. 1. Nr inw. Z 5/25/162. Ułamek dna, przepalony. Nieokreślony. TABL. LXXXVIII: 10.

4. 2. Nr inw. Z 5/90c. Ułamek z ciemnoczerwoną polewą. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 19 (?). Rhein-zabern (?), Antoninus Pius - Septymius Sewer. TABL. LXXXVIII: 9.

4. 3. Nr inw. Z 5/144b. Materiału nie odnaleziono. Ułamek krążka stopki. Nieokreślony.

Lit.: materiał niepublikowany.

Zbiory MRP.

5. Luźne. Nr inw. MOK/A/P 325.

5. 1-30. Naczynie zrekonstruowane z ok. 30 ułamków, nadpalonych lub przepalonych i zdeformowanych, z gliny pomarańczowo-czerwonej, ze słabo zachowaną polewą, obecnie w kolorze brązowym - ułamki mają ostre przełomy (przepalone bezpośrednio po rozbiciu naczynia). Wymiary (czasza): Wcz ok. 9,0 cm, Św ok. 15,0 cm. Krążek stopki oderwany, ślad po nim starannie wygładzony, prawdopodobnie jeszcze w czasie użytkowania. Dekoracja w stylu wolnym postaciami zwierząt.

Drag. 37, *ovolo* Kellner E 1 (Kiss 4. 1), jelen na prawo Kellner 34 (Kiss 4. 32), biegnący pies na prawo Kellner 38 (Kiss 4. 36), mały pies na lewo Kellner 39 (Kiss 4. 37), podwójne kółka Kellner 56 (Kiss 4. 49). Westerndorf, Comitalis, Kommodus - Septymius Sewer. TABL. LXXXVIII: 1-2, 5, LXXXIX.

6. Luźne. Nr inw. MOK/A/P 325c.

6. 1. Ułamek przepalony, z pozostałościami polewy, obecnie czarnej. Drag. 37, *ovolo* Rogers 189 (CGP Tabl. 132: 10), koń morski w łuku CGP Tabl. 136: 46, astragal CGP Tabl. 136: 46 (Rogers A 23). Lubié (grupa Lezoux), Casurius, Marek Aureliusz - Kommodus. TABL. LXXXVIII: 7.

7. Luźne. Nr inw. MOK/A/P 325d.

⁵⁵ Dziękuję pp. Mgr Mgr K. Gorczyca, J. Kapustce (MOK), R. Czerniakowi (MRP) za udostępnienie *sigillata* do publikacji.

7. 1. Ułamek części przydennej, z polewą, obecnie ciemnoszarą. Drag. 37, podwójny romb CGP 47. 15. Lézoux, Cinnamus, Antoninus Pius - Marek Aureliusz. TABL. LXXXVIII: 8.

Lit.: materiał niepublikowany.

ZAWADA, woj. świętokrzyskie, stan. 1.

Terra sigillata pochodzi z obiektu ciałopalnego (rowkowy i popielnicowy). B. Chomentowska (1983, s. 259) wzmiankuje także o ułamkach *terra sigillata* luźno znalezionych.

Zbiory: CKS w Połańcu.

Lit.: IA Badania 1980 (1981), s. 99-100; 1982 (1983), s. 126; B. Chomentowska 1983, s. 256 ryc. 4, s. 259; B. Chomentowska, J. Michalski, E. Twarowska 1985, s. 9-10, ryc. 11; B. Chomentowska, J. Michalski 1988, Tabl 360/2: 1-5, 360/3: 17; 1992⁵⁶, s. 101-102, 107, ryc. 5a-d, i, ryc. 6, ryc. 12b.

1. Obiekt 186 (c, rowkowy).

1. 1. Ułamek nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 10 (Kiss 5. 4 na podwójnej linii), ptak z rozpostartymi skrzydłami na lewo Gabler-Kellner 137 (Kiss 4. 39), mały lew na prawo Gabler-Kellner 122 (Kiss 5. 34), ozdobna sztabka Kiss 61 (?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XC: 6.

1. 2-3. Trzy ułamki ze śladami przepalenia. Drag. 37, *ovolo* Gabler-Kellner E 10, orzeł Gabler-Kellner 134 (Kiss 5. 48), amerek na lewo Gabler-Kellner 119 (Kiss 5. 2) (słabo czytelny), podwójne kółka Gabler-Kellner 147 (Kiss 6. 66). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XC: 7-8, 10.

1. 4. Ułamek ze zniszczoną powierzchnią. Dzik na prawo Gabler-Kellner 127 (Kiss 5. 37) (?). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XC: 9.

Lit.: B. Chomentowska, J. Michalski 1992, s. 101-102, 107, ryc. 5a-d, i, ryc. 6 (styl Heleniusa, Westerndorf, określone przez B. Rutkowskiego).

2. Grób 192 (p).

2. 1. Ułamek krawędzi, przepalony. Drag. 37, z naczyń Heleniusa, Westerndorf, panowanie Sewerów. TABL. XC: 5.

Lit.: B. Chomentowska, J. Michalski 1992, s. 101-102, 107, ryc. 12b (styl Heleniusa, Westerndorf, określone przez B. Rutkowskiego).

ZDUNY, woj. łódzkie.

Ułamek *terra sigillata* luźno znaleziony na cmentarzysku, z badań z 1946 r.

Zbiory: PMA.

Lit.: Z. Nowakowski 1994, s. 135.

1. Luźny.

1. 1. Ułamek przepalony, o zniszczonej powierzchni. Nieokreślony.

ZGIERZ BORUTA, woj. łódzkie, stan. 1.

Ułamki *terra sigillata* znalezione wśród luźnych materiałów na cmentarzysku, z badań przedwojennych.

Zbiory: MAiEŁ (przechowywane w MZ).

Lit.: R. Jamka 1933, s. 189-190, 196: 21, ryc. 12a, b; W. Kasiński 1948, s. 15; K. Majewski 1949, s. 89: 214; H. J. Eggers 1951, s. 157: 2231; B. Rutkowski 1960⁵⁷, s. 88: 203; 1964, tab. VI: 203; S. Berke 1990, s. 220: 860; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 31: 48.

1. Luźne.

⁵⁶ Jeden z ułamków wymieniany przez B. Chomentowską, J. Michalskiego (1988, Tabl. 360/3: 16; 1992, ryc. 12a) nie należy do *terra sigillata*.

⁵⁷ Por. Łódź okolice (Katalog I. 1) oraz B. Rutkowski (1960, s. 88: 202, Tabl. V: 2), .

1. 1. Nr inw. III/1931/146. Ułamek krawędzi, nadpalony, z pozostałościami polewy. Drag. 37, *ovolo* nieczytelne. Nieokreślony. TABL. XCI: 2.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 189-190, ryc. 12a.

1. 2. Nr inw. brak. Ułamek przepalony. Drag. 37, rozetka Gabler-Kellner 146 (Kiss 6. 67), ozdobna sztabka Gabler-Kellner 143 (Kiss 6. 51). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów. TABL. XCI: 5.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 189-190.

1. 3-4. Nr inw. III/1931/146. Materiału nie odnaleziono. Ułamki przepalone. Drag. 37, wojownik na prawo Gabler-Kellner 106 (Kiss 5. 30), orzeł z rozpostartymi skrzydłami Gabler-Kellner 134 (Kiss 5. 48), gładki łuk Gabler-Kellner 159 (Kiss 6. 77), ozdobna sztabka Gabler-Kellner 143 (Kiss 6. 51). Westerndorf, Helenius, panowanie Sewerów.

Określony w oparciu o ilustrację zamieszczoną przez R. Jamkę (1933, ryc. 12b).

Lit.: R. Jamka 1933, s. 189-190, 196: 21, ryc. 12b (Cinnamus ?, Paternus ?, Lezoux ?; ilustracja jednego ułamka, wzmianka o drugim z wyobrażeniem orła).

ZGIERZ CHEŁMY, woj. łódzkie, stan. 3.

Ułamki *terra sigillata* znalezione w luźnym materiale z cmentarzyska, z badań z 1932 r.

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 183, 196: 1, ryc. 1a, b; W. Kasiński 1948, s. 15; K. Majewski 1949, s. 87: 193; H. J. Eggers 1951, s. 150: 2011; B. Rutkowski 1960, s. 50-51: 10, Tabl. II: 1a,b; 1964, tab. VI: 10; S. Berke 1990, s. 200: 657; J. Moszczyński, W. Siciński 1997, s. 31: 49.

1. Luźne. Nr inw. III/1932/3.

1. 1 - 5. Pięć ułamków, składanka, przepalone. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, podpórka Ricken-Fischer O 161, gładkie koło Ricken-Fischer K 7. Rheinzabern, Julius II - Julianus I, okres późnych Sewerów. TABL. XCI: 1.

1. 6. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17. Rheinzabern, Julius II - Julianus I, okres późnych Sewerów. TABL. XCI: 3.

1. 7. Ułamek ok. 5,0 x 2,5 cm, przepalony. Nieokreślony.

Lit.: R. Jamka 1933, s. 183, 196: 1, ryc. 1a, b (Reginus I, Verecundus, Ciriuna ?, Rheinzabern lub Heiligenberg); B. Rutkowski 1960, s. 50-51: 10, Tabl. II: 1a, b (Julius II- Julianus I, Rheinzabern).

ZIMOTKI, woj. wielkopolskie, stan 1.

Ułamki *terra sigillata* z badań przedwojennych (część z nich włączono omyłkowo do zespołów grobowych z Białej, woj. łódzkie - zobacz uwagi w Katalogu).

Zbiory: MAiEŁ.

Lit.: W. Kasiński 1948, s. 16; K. Majewski 1949, s. 89: 224; H. J. Eggers 1951, s. 157: 2234; B. Rutkowski 1960, s. 49-50: 3 (Biała); T. Makiewicz 1970, Tabl. I, 1, 10; S. Berke 1990, s. 221: 862; L. Tyszler 1998, s. 274: 83-90, Tabl. IV: 6-8.

1. Luźne (?). Nr inw. III-1986/173 i III-1953/42.

1.1. Ułamek z częściowo zachowaną polewą, nadpalony. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 15a, Minerwa z okrągłą tarczą Ricken-Fischer M 29, perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 260, podwójny listek Ricken-Fischer P 142a, ząbkowany liść Ricken-Fischer P 47a. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. XCI: 4.

1. 2. Ułamek ze śladami polewy. Drag. 37, pień drzewa Ricken-Fischer P 60a (wici zakończone ząbkowanymi liśćmi Ricken - Fischer P 47a), podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a (w wyniku zatarcia ornamentu koła uległy połączeniu), orzeł z wiązką błyskawic Ricken-Fischer T 200b, perełkowa sztabka Ricken-Fischer O 260, podwójny listek Ricken-Fischer P 142a. Rheinzabern, Verecundus I, Karakalla - Aleksander Sewer. TABL. XCI: 6.

1. 3-5. Trzy ułamki dna, z resztkami polewy (w tym dwa krawężki - jeden wpisany w MAiEŁ jako materiał z Białej, drugi jako materiał z Zimotek - tworzą składankę). Drag. 37, z naczynia Verecundusa I, Rheinzabern. TABL. XCI: 7.

1. 6-8. Trzy ułamki ok. 4,5 x 3,5; 6,0 x 2,5; 3,0 x 2,0 cm, na jednym ślady obecnie czarnej polewy, przypuszczalnie (dwa z nich) z naczynia Verecundusa I, Rheinzabern.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 50-51: 3 (w materiale z Białej, Rheinzabern, Verecundus I); T. Makiewicz 1970, Tabl. I: 1, 10 (w materiale z Białej); L. Tyszler 1998, s. 274: 83-90, Tabl. IV: 6-8 (Rheinzabern, Verecundus I).

ZUBRZA, woj. dolnośląskie.

Terra sigillata pochodzi z badań przedwojennych, z dwóch grobów ciałopalnych. Ułamek krawędzi Drag. 24/25 przypisał C. Pescheck (Germania, t. 22, 1938, s. 110) warsztatowi południowogalijskim, za nim B. Rutkowski (1960, s. 88-89: 205), dwa inne pochodzą zdaniem C. Peschecka (Germania, t. 22, 1938, s. 110) przypuszczalnie z Rheinzabern, za nim B. Rutkowski (1960, s. 88-89: 206).

Zbiory: przed wojną MB.

Lit.: C. Pescheck, Germania, t. 22, 1938, s. 110, Tabl. XXVII: 7, 13-14; 1939, s. 142, 380; H.J. Eggers 1951, s. 109: 773; E. Konik, 1959, nr 1077b; B. Rutkowski 1960, s. 88-89: 205-206; J. Wielowiejski 1960, s. 397: 1611; B. Rutkowski 1964, tab. III: 205-206; J. Wielowiejski 1970, s. 325, 336; S. Berke 1990, s. 221: 863-864.

ŻDŻARÓW, woj. mazowieckie, stan. 1.

Terra sigillata znaleziona w trzech grobach, z badań w latach 1983-1987.

Zbiory: PMA.

Lit.: IA Badania 1985 (1986), s. 114; 1986 (1987), s. 111; 1987 (1988), 132-133; Z. Nowakowski, L. Tyszler 1998.

1. Grób 41. Nr inw. PMA-IV-8335.

1. 1. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Postać w masce (Anubis) Ricken-Fischer M 109. Rheinzabern, Julius I, styl Juliusa I i Lupusa, grupa wyrobów z *ovolo* Ricken-Fischer E 8 (Lupus II), też Justinus, Atto, Reginus II, panowanie Sewerów. Przykłady: Ricken-Ludowici, Tabl. 127: 1; 135: 1; 138: 14; 140: 16; 153: 9; 156: 15; 159: 4; 160: 1, 15; 164: 7, 13. TABL. XCIII: 1.

Lit.: Z. Nowakowski, L. Tyszler 1998, s. 105, 108, Tabl. II: 1 (Julius I, Julius I-Lupus, E 8).

2. Grób 103 (c).

2. 1. Ułamek przepalony. Drag. 37, *ovolo* Pons Aeni D 3b. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XCIII: 2.

2. 2. Ułamek nadpalony. Drag. 37, mała rozetka Pons Aeni (1969) Tabl. 24: 12, podpórka Fölzer 795, perełkowe koło Fölzer 830, ozdobna sztabka w skośną kratkę Lauriacum 101. 9 (bez muszli). Stempel imienny retrogresywny DICNV[S] Pons Aeni 33. 4. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XCIII: 3, XCVI: 14.

2. 3. Ułamek przepalony. Drag. 37, podpórka Fölzer 795, perełkowe koło Fölzer 830, ozdobna sztabka w skośną kratkę Lauriacum 101. 9 (bez muszli), mała rozetka Pons Aeni (1969) Tabl. 24: 12. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XCIII: 4.

2. 4. Ułamek nadpalony. Ozdobna sztabka w skośną kratkę Lauriacum 101. 9 (?), dalsze elementy zatarte. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XCIII: 5.

2. 5. Ułamek miejscami nadpalony. Drag. 37, perełkowe koło Fölzer 830, mała rozetka Pons Aeni (1969) Tabl. 24: 12. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XCIII: 6.

2. 6. Ułamek ze śladami nadpalenia. Drag. 37, podpórka Fölzer 795. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XCIII: 7.

2. 7-9. Trzy ułamki, w tym krawędzi, ślady nadpalenia, ok. 4,0 x 3,0 - 2,5 x 1,5 cm, z naczynia Dicanusa, Pfaffenhofen (?).

Przykłady: Pons Aeni, Tabl. 22: 24; Pons Aeni (1969), Tabl. 24: 12.

Lit.: Z. Nowakowski, L. Tyszler 1998, s. 106, 109, Tabl. IV: 6-8 (Pfaffenhofen, Dicanus).

3. Grób 125 (c).

3. 1-4. Cztery ułamki, dwa przepalone, ok. 2,5 x 2,0 - 1,5 x 1,0 cm. Nieokreślone.

Lit.: Z. Nowakowski, L. Tyszler 1998, s. 106 (nieokreślone).

4. Grób 138 (j).

4. 1. Ułamek z resztkami polewy, obecnie brunatnej. Drag. 37, perełkowe koło Fölzer 830, rozetka 7-listna Pons Aeni (1969) Tabl. 24: 12, mała rozetka Pons Aeni (1969) Tabl. 24: 12, ozdobna sztabka w skośną kratkę Lauriacum 101. 9 (bez muszli). Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XCIII: 10.

4. 2. Ułamek nadpalony. Podpórka Fölzer 795. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XCIII: 9.

4. 3. Ułamek nadpalony. Ozdobna sztabka w skośną kratkę Lauriacum 101. 9 (?), drugi element nieokreślony. Pfaffenhofen, Dicanus, druga tercja III w. TABL. XCIII: 8.

4. 4-5. Dwa ułamki krążka stopki, przepalone. Nieokreślone. TABL. XCIII: 11 (jeden z ułamków).

Przykłady: Pons Aeni, Tabl. 22: 24; Pons Aeni (1969), Tabl. 24: 12.

Lit.: Z. Nowakowski, L. Tyszler 1998, s. 106, 109, Tabl. VI: 3-4 (Pfaffenhofen, Dicanus).

5. Grób 195 (j).

5. 1-7. Siedem ułamków, w tym składanka, ze śladami obecnie brunatno-brązowej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17. Rheinzabern, Comitalis V, późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. XCII: 4-7, 11.

5. 8-11. Trzy ułamki, składanka, z pozostałościami obecnie brązowej polewy. Drag. 37, *ovolo* Ricken-Fischer E 17, lew na lewo Ricken-Fischer T 4, spiczasty liść bez bruzdy Ricken-Fischer P 38. Rheinzabern, Comitalis V, późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. XCII: 3.

5. 12-13. Dwa ułamki nadpalone. Drag. 37, spiczasty liść bez bruzdy Ricken-Fischer P 38, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a (?). Rheinzabern, Comitalis V, późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. XCII: 8-9.

5. 14. Ułamek z resztkami polewy. Drag. 37, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a, łucznik Ricken-Fischer M 174 (?). Rheinzabern, Comitalis V (?), późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. XCII: 14.

5. 15-18. Cztery ułamki, składanka. Drag. 37, podwójne gładkie koła Ricken-Fischer K 19a, gladiator Ricken-Fischer M 227 (?). Rheinzabern, Comitalis V (?), późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. XCII: 13.

5. 19. Ułamek przepalony, polewa niezachowana. Drag. 37, mały lew na prawo Ricken-Fischer T 35. Rheinzabern, Comitalis V, późnoantoniński - Septymius Sewer. TABL. XCII: 10.

5. 20-24. Pięć ułamków krawędzi, w tym składanka, ze śladami obecnie brunatnej polewy. Drag. 37, z naczynia Comitalisa V, Rheinzabern. TABL. XCII: 1-2.

5. 25-45. Ok. 21 ułamków dna i części przydennej, w tym krążka stopki Ws ok. 1,2 cm (składanka), na niektórych resztki polewy, z naczynia Comitalisa V, Rheinzabern. TABL. XCII: 12.

5. 46-156. Ok. 110 ułamków różnej wielkości, ok. 3,3 x 3,3 - 1,0 x 1,0 cm, polewa niezachowana, z naczynia Comitalisa V, Rheinzabern.

Materiał *terra sigillata* z grobu 195 pochodzi z jednej rozbitej miski Drag. 37 Comitalisa V, Rheinzabern, większość ułamków bardzo drobna, część przepalona.

Przykłady: Ricken-Ludowici, Tabl. 96: 1; 97: 4, 10; 98: 1, 3, 7 (Comitalis V).

Lit.: Z. Nowakowski, L. Tyszler 1998, s. 107, 108-109, Tabl. II: 2-9 (Rheinzabern, Comitalis V).

ŻERKÓW, woj. wielkopolskie.

Naczynie *terra sigillata* z przypadkowo odkrytego grobu (podwójnego) z 1938 r.

Zbiory: MAP. Nr inw. 1938/116, nr kat. 1939/312c.

Lit.: ZOW 1938 (1939), s. 129; W. Kóčka 1940, s. 171, 175-176, Tabl. XXIII: 16a-c; K. Majewski 1949, s. 89: 225; H. J. Eggers 1951, s. 157: 2228; J. Kostrzewski 1955, s. 209, ryc. 606; B. Rutkowski 1960, s. 89: 207, Tabl. XXXVIII: 2; K. Majewski 1960, s. 82/155, Tabl. LIX: c; B. Rutkowski 1964, tab. III: 207; J. Wielowiejski 1970, s. 328; S. Berke 1990, s. 220: 858.

1. Grób 1 (p).

1. 1. Mała miseczka o podwójnym brzuścu, zachowana w całości, z niewielkim uzupełnieniem gipsowym (złożona z ok. 25 ułamków⁵⁸), powleczone polewą barwy brunatnej, wtórnie zmienionej, zmatowiałej. Wykonana starannie, na dnie i na nóżce występują ślady formowania, wylew lekko pogrubiony i zaokrąglony w górnej

⁵⁸ Miseczka mogła ulec rozbiciu podczas eksploracji przy jej przypadkowym odkryciu (przełomy mają ostre krawędzie). W literaturze brak informacji o stanie zachowania naczynia w momencie jego znalezienia. W księdze inwentarzowej MAP, przy wpisie dokonanym w 1939 r., występuje uwaga „erganzte” wskazująca, że naczynie już wówczas było złożone z ułamków.

partii, z facetowanym spłaszczonym na zewnątrz występow, na stopce ryta dookoła bruzda. Wymiary: Wn 5,5 cm, Św 12,4/12, 2 cm, Ws 1,3 cm.

Drag. 27, wewnątrz czarki na dnie stempel imienny [B]IO FECI, Neron - Wespazjan. TABL. XCIV, XCV: 1.

Lit.: W. Kóčka 1940, s. 171, 175-176, Tabl. XXIII: 16a-c (stempel IOFECI = IO[VI FECI]; B. Rutkowski 1960, s. 89: 207, Tabl. XXXVIII: 2 (BIO, La Graufesenque).

ANEKS (znaleziska niepewne)

JAKUBOWICE, woj. lubelskie, stan. 1.

Wśród materiału ceramicznego ze zniszczonego w znacznej części cmentarzyska znaleziono m.in. ułamki prowincjonalnorzymskich naczyń. R. Jakimowicz (ZOW, t. 7, 1932, s. 2-3) i S. Nosek (1957, s. 310) wzmiankowali o ułamkach naczyń podobnych do *terra sigillata*, zaś J. Gurba (1957, s. 152, 157-158) o fragmentach czerwonopolewanych naczyń. Zdaniem B. Rutkowskiego (1960, s. 90-91) zostały one mylnie zinterpretowane jako *terra sigillata*, podobnie przyjmuje J. Wielowiejski 1960 (s. 320: 436).

Lit.: K. Majewski 1949, s. 120: 618; S. Nosek 1957, s. 310; J. Gurba 1957, s. 152, 157-158; B. Rutkowski 1960, s. 90-91; J. Wielowiejski 1960, s. 320: 436; T. Dąbrowska 1963, s. 316.

KOŁO, woj. wielkopolskie.

Ułamki *terra sigillata* znalezione po 1945 r., wg informacji S. Jasnosza (za B. Rutkowskim 1960, s. 63: 71). Zapisu w Księdze inwentarzowej oraz materiału z zbiorach MAP nie odnaleziono.

Lit.: B. Rutkowski 1960, s. 63: 71 (nieokreślone); S. Berke 1990, s. 208: 730.

MYCIELIN, woj. wielkopolskie.

Ułamek *terra sigillata* znaleziony wśród luźnego materiału ze zniszczonego cmentarzyska.

Zbiory: dawniej wpisany w MAP pod nr 1947/510, obecnie wykreślony z księgi inwentarzowej.

Lit.: L. J. Łuka, E. Dąbrowski 1948, s. 17 (ułamek zdobiony ornamentem dwóch łuków); B. Rutkowski 1960, s. 69: 101 (nieokreślony); S. Berke 1990, s. 211: 767.

PRZEMYŚL ZASANIE, woj. podkarpackie.

Wzmianka o dwóch ułamkach *terra sigillata* wg informacji K. Wolskiego, z badań MORz. Materiału nie odnaleziono.

Lit.: J. Wielowiejski 1960, s. 362: 1064; 1973, s. 35 i przyp. 46.

SPIS TABLIC

TABL. I. Biała, woj. łódzkie, stan. 1. 1-10: Katalog 2.1-21; 11: Katalog 2.29; 12: Katalog 2.30.

TABL. II. Biała, woj. łódzkie, stan. 1. 1-2: Katalog 2.26-28; 3: Katalog 2.22-23; 4: Katalog 2.24-25; 5: Katalog 3.4-5 (jeden z ułamków); 6: Katalog 3.7; 7-11: Katalog 1.1-7; 12-13: Katalog 3.1-2.

TABL. III. Biała, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 4.1; 2: Katalog 3.6; 3: Katalog 3.3; 4: Katalog 3.9; 5: Katalog 3.10. Bodzanowo, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 2. 6: Katalog 1.1; 9: Katalog 1.2. Biskupice, woj. mazowieckie, stan. 1. 7: Katalog 1.1. Chmielów Piaskowy, woj. świętokrzyskie, stan. 1. 8: Katalog 5.5; 10: Katalog 3.1; 11: Katalog 5.6; 12: Katalog 5.1-4.

TABL. IV. Ciosny Folwark, woj. łódzkie, stan. 3. 1-2, 4-6: Katalog 1.1-60 (wybrane ułamki); 3: Katalog 1.1-60 (stempel imienny).

TABL. V. Ciosny Folwark, woj. łódzkie, stan. 3. 1-2, 5-10: Katalog 4.1-9; 3-4: Katalog 4.10-12. Ciosny Sady, woj. łódzkie, stan. 1. 11: Katalog 4.1. Goszczanów, woj. łódzkie, stan. 1. 12: Katalog 1.1-2.

TABL. VI. Charłupia Mała, woj. łódzkie, stan. 8. 5: Katalog 2.1. Dobrzeń Mały, woj. opolskie, stan. B. 1-2: Katalog 1.1-2; 3: Katalog 1.3; 6: Katalog 1.4. Dotrzyma, woj. mazowieckie. 7: Katalog 1.1. Gąski, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 18. 9: Katalog 1.1. Gostkowo Folsąg, woj. kujawsko-pomorskie. 4: Katalog 1.1. Grodzisko Dolne, woj. podkarpackie, stan. 4. 8: Katalog 1.1.

TABL. VII. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 32.12; 2: Katalog 4.2; 3: Katalog 15.41; 4: Katalog 15.140; 5: Katalog 15.40; 6: Katalog 39.2; 7: Katalog 7.81; 8: Katalog 7.74; 9: Katalog 7.104; 10: Katalog 7.62; 11: Katalog 7.70; 12: Katalog 7.93; 13: Katalog 14.6; 14: Katalog 26.15.

TABL. VIII. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 8.7; 2: Katalog 15.13; 3: Katalog 15.35; 4: Katalog 15.17; 5: Katalog 15.15; 6: Katalog 15.65; 7-8: Katalog 15.76-81; 9: Katalog 15.89-90; 10: Katalog 15.86-88; 11: Katalog 15.44; 12: Katalog 15.21; 13: Katalog 15.45; 14: Katalog 15.64; 15: Katalog 15.54; 16: Katalog 15.141; 17A: Katalog 15.58; 17B: Katalog 15.91-93; 18: Katalog 15.104-106.

TABL. IX. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1A: Katalog 7.14; 1B: Katalog 7.50; 2: Katalog 7.56; 3: Katalog 7.64; 4: Katalog 15.107; 5: Katalog 7.8; 6: Katalog 17.1; 7: Katalog 7.22; 8: Katalog 7.32; 9: Katalog 7.45; 10: Katalog 7.38; 11: Katalog 7.59; 12: Katalog 32.3; 13: Katalog 32.21; 14: Katalog 33.6; 15: Katalog 7.24; 16: Katalog 7.46; 17: Katalog 2.2; 18: Katalog 7.39.

TABL. X. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 32.1; 2: Katalog 32.36; 3: Katalog 32.71; 4: Katalog 32.38; 5: Katalog 32.17; 6: Katalog 8.9; 7: Katalog 11.1; 8: Katalog 32.6; 9: Katalog 14.5; 10: Katalog 26.16; 11: Katalog 26.10; 12: Katalog 28.2; 13: Katalog 26.14; 14: Katalog 36.1; 15: Katalog 26.18; 16: Katalog 30.1.

TABL. XI. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 28.1; 2: Katalog 37.3; 3: Katalog 26.20; 4: Katalog 7.12; 5: Katalog 7.11; 6: Katalog 7.95; 7: Katalog 6.4; 8: Katalog 7.99; 9: Katalog 11.4; 10: Katalog 11.6; 11: Katalog 15.4; 12: Katalog 32.57.

TABL. XII. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 16.11; 2: Katalog 16.18; 3: Katalog 6.1; 4: Katalog 7.37; 5: Katalog 35.1; 6: Katalog 32.51; 7: Katalog 7.54; 8: Katalog 7.58; 9: Katalog 16.29; 10: Katalog 32.35; 11: Katalog 32.2; 12: Katalog 34.2; 13: Katalog 7.84; 14: Katalog 15.11; 15: Katalog 32.61.

TABL. XIII. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 16.14; 2: Katalog 16.27; 3: Katalog 16.13; 4: Katalog 9.1; 5: Katalog 33.5; 6: Katalog 3.1-2; 7: Katalog 8.8; 8: Katalog 34.1; 9: Katalog 37.1; 10: Katalog 29.1; 11: Katalog 15.114; 12: Katalog 7.7; 13: Katalog 6.2.

TABL. XIV. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 7.105; 2: Katalog 7.65; 3: Katalog 26.17; 4: Katalog 26.12-13; 5: Katalog 26.21; 6: Katalog 23.2; 7: Katalog 26.4; 8: Katalog 26.9; 9: Katalog 26.12-13; 10: Katalog 32.69; 11: Katalog 32.74; 12: Katalog 33.3.

TABL. XV. Gąbinek, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 2. 1-6: Katalog 1.1-42.

TABL. XVI. Giebułtów, woj. małopolskie. 1: Katalog 1.1. Gródek nad Bugiem, woj. lubelskie. 2: Katalog 1.1.

TABL. XVII. Goszczynno, woj. łódzkie. 1. Katalog. 1.1.

TABL. XVIII. Grodzisk Mazowiecki, woj. mazowieckie, stan. 1. 1A: Katalog 2.2; 1B: Katalog 3.2-7; 2: Katalog 1.1; 3: Katalog 3.1; 4: Katalog 2.1. Grzybów, woj. świętokrzyskie, stan. 1. 5-9: Katalog 1.16-25.

TABL. XIX. Grzybów, woj. świętokrzyskie, stan. 1. 1-7: Katalog 1.1-15.

TABL. XX. Igołomia, woj. krakowskie. 1: Katalog 10.1; 2: Katalog 7.1; 3: Katalog 5.1; 6: Katalog 4.1. Izdebno Kościelne, woj. mazowieckie. 4: Katalog 1.1; 5: Katalog 2.1. Jakuszowice, woj. świętokrzyskie, stan. 2. 7: Katalog 3.1; 8: Katalog 4.1; 9: Katalog 2.1-2; 10: Katalog 6.1.

TABL. XXI. Inowrocław, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 55. 1-2, 5: Katalog 1.1-4; 3: Katalog 2.1. Inowrocław, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 95. 6: Katalog 1.2; 7: Katalog 1.3; 8: Katalog 1.1. Jacewo, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 4b. 4: Katalog 1.1. Karsy, woj. wielkopolskie, stan. 1. 9: Katalog 1.1.

TABL. XXII. Janowo, woj. kujawsko-pomorskie. 1-5: Katalog 1.1.

TABL. XXIII. Kietrz, woj. opolskie, stan. 1. 1, 3: Katalog 1.1-3; 2, 4-7: Katalog 1.4-10. Kietrz, woj. opolskie, stan. 7. 8-12: Katalog 2.1-6; 13: Katalog 2.7.

TABL. XXIV. Kietrz, woj. opolskie, stan. 7. 1: Katalog 5.4; 2: Katalog 6.1; 3: Katalog 3.1; 4: Katalog 5.1; 4: Katalog 3.3; 6-8: Katalog 3.14-16; 9: Katalog 1.3; 10: Katalog 3.9; 11: Katalog 3.13.

TABL. XXV. Kietrz, woj. opolskie, stan. 7. 1: Katalog 5.3; 2: Katalog 5.2; 3: Katalog 1.1; 4A: Katalog 6.2; 4B: Katalog 3.8; 5: Katalog 6.5; 6: Katalog 3.11; 7: Katalog 1.2; 8: Katalog 3.4; 9: Katalog 6.4; 10: Katalog 6.6; 11: Katalog 3.12; 12-14: Katalog 3.5-7; 15: Katalog 6.3.

TABL. XXVI. Kalisz Zawodzie, woj. wielkopolskie, stan. 1. 7: Katalog 1.1. Kębliny, woj. łódzkie. 8, 11-12: Katalog 1.1-3; 9: Katalog 1.4; 10: Katalog 1.5. Piwonice, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 5.1; 2: Katalog 6.1; 3: Katalog 1.1; 4: Katalog 4.1; 5: Katalog 2.1; 6: Katalog 3.1.

TABL. XXVII. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 20.1; 2: Katalog 20.3; 3: Katalog 20.2; 4: Katalog 20.4; 5: Katalog 20.5; 6-7: Katalog 9.11-12; 8: Katalog 11.1; 9: Katalog 12.1; 10: Katalog 17.1-2; 11: Katalog 16.7; 12: Katalog 14.1.

TABL. XXVIII. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 9.7; 2: Katalog 9.6; 3: Katalog 16.8; 4: Katalog 9.3; 5: Katalog 9.5; 6: Katalog 9.2; 7: Katalog 16.1; 8: Katalog 16.2; 9: Katalog 9.4; 10-12: Katalog 2.2-4; 13: Katalog 9.8.

TABL. XXIX. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 2.1; 2-3, 5: Katalog 12.12-14; 4: Katalog 1-2; 6: Katalog 2.5; 7: Katalog 12.17; 8: Katalog 6.1; 9: Katalog 12.16; 10: Katalog 5.1; 11: Katalog 9.1; 12: Katalog 12.15.

TABL. XXX. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1-3: Katalog 19.1-3; 4: Katalog 16.6; 5: Katalog 12.9; 6: Katalog 12.8; 7: Katalog 12.7; 8, 10: Katalog 12.2-3; 9: Katalog 12.10; 11, 13: Katalog 12.4-5; 12: Katalog 12.6; 14: Katalog 14.2.

TABL. XXXI. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 4.1; 2-3: Katalog 16.3-4; 4: Katalog 12.11; 5: Katalog 15.1; 6: Katalog 10.1. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 7: Katalog 3.1; 8: Katalog 9.1; 9: Katalog 16.1; 10: Katalog 25.3; 11: Katalog 28.2.

TABL. XXXII. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1A: Katalog 38.2; 1B: Katalog 39.1; 2: Katalog 38.1; 3: Katalog 37.2; 4: Katalog 29.1; 5: Katalog 41.3; 6: Katalog 37.1.

TABL. XXXIII. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1: Katalog 34.1; 2: Katalog 37.3; 3A: Katalog 28.1; 3B: Katalog 25.2; 4: Katalog 8.2; 5: Katalog 29.2; 6: Katalog 4.1; 7: Katalog 28.3; 8: Katalog 8.1; 9: Katalog 28.4; 10: Katalog 30.1.

TABL. XXXIV. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1: Katalog 28.5; 2AB: Katalog 5.1-2; 2C: Katalog 2.2; 3: Katalog 36.4; 4: Katalog 26.1; 5A: Katalog 2.1; 5B: Katalog 1.1; 5C: Katalog 5.3; 6: Katalog 27.1; 7: Katalog 2.3; 8A: Katalog 5.9; 8B: Katalog 35.1.

TABL. XXXV. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1: Katalog 5.4; 2: Katalog 10.1; 3: Katalog 9.2; 4: Katalog 11.1; 5: Katalog 19.1; 6: Katalog 40.2; 7-8: Katalog 5.5-6; 9A: Katalog 36.1; 9B: Katalog 15.1; 10-11: Katalog 5.7-8; 12: Katalog 32.1; 13: Katalog 41.1-2; 14: Katalog 20.1; 15: Katalog 25.1; 16: Katalog 24.2; 17: Katalog 33.1.

TABL. XXXVI. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1: Katalog 34.3; 2: Katalog 34.2; 3A: Katalog 7.1-2; 3B: Katalog 13.1; 4: Katalog 23.1; 5: Katalog 36.3; 6: Katalog 43.1; 7: Katalog 36.2.

TABL. XXXVII. Krajanka, woj. łódzkie, stan. 1. 1-8: Katalog 1.1-30.

TABL. XXXVIII. Krapkowice, woj. opolskie, stan. 13. 1: Katalog 1.1; 2: Katalog 1.2; 3: Katalog 1.9; 4: Katalog 1.5-7; 5: Katalog 4.1; 6: Katalog 1.3-4; 7: Katalog 2.1; 8: Katalog 1.8; 9-10: Katalog 1.10-11; 11: Katalog 1.12.

TABL. XXXIX. Kleszewo, woj. mazowieckie, stan. 1. 2: Katalog 1.1. Kraków Nowa Huta - Branice, woj. małopolskie, stan. 76. 8: Katalog 1.1. Kraków Nowa Huta - Cło, woj. małopolskie, stan. 2. 5: Katalog 1.1. Kraków Nowa Huta - Mogiła, woj. małopolskie, stan. 1. 1: Katalog 2.1. Krusza Zamkowa, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 3. 4: Katalog 1.2; 7: Katalog 1.1. Kuców, woj. łódzkie, stan. 7. 3: Katalog 1.1. Kwiatków, woj. wielkopolskie. 6: Katalog 1.1.

TABL. XL. Kryspinów, woj. małopolskie, stan. 2. 1: Katalog 2.1; 2: Katalog 4.1; 3: Katalog 6.1; 4: Katalog 7.1; 5: Katalog 6.2. Ludwików, woj. łódzkie, stan. 2. 6: Katalog 1.4; 7: Katalog 1.1; 8-9: Katalog 1.2-3. Łódź okolice. 10: Katalog 1.1.

TABL. XLI. Kutno, woj. łódzkie, stan. 2. 1, 3, 8: Katalog 1.1-5; 2, 4-7: Katalog 1.6-17.

TABL. XLII. Kutno, woj. łódzkie, stan. 6. 1: Katalog 2.10-12; 2: Katalog 2.13; 3: Katalog 2.15; 4: Katalog 2.4; 5: Katalog 2.6; 6: Katalog 1.2; 7: Katalog 2.8; 8: Katalog 2.5; 9: Katalog 2.1-2; 10: Katalog 2.3; 11: Katalog 6.1; 12: Katalog 2.7; 13: Katalog 2.14; 14: Katalog 1.1; 15: Katalog 4.1.

TABL. XLIII. Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. 1-3, 5: Katalog 1.1-10; 4: Katalog 3.5; 6: Katalog 3.6; 7: Katalog 1.1-10, 1.11-42.

TABL. XLIV. Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. 1: Katalog 2.1-45.

TABL. XLV. Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. 1-2, 4: Katalog 3.1-4; 3: Katalog 3.7; 5: Katalog 3.8-9; 6: Katalog 3.10; 7: Katalog 4.2.

TABL. XLVI. Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. 1: Katalog 4.1; 2-5: Katalog 4.3-8. Mierzanowice, woj. świętokrzyskie. 6: Katalog 1.1. Mokra, woj. śląskie, stan. 1. 7: Katalog 1.1. Mysławczyce, woj. małopolskie, stan. 1. 8: Katalog 1.1-2.

TABL. XLVII. Leśno, woj. pomorskie, stan. 1. 1: Katalog 1.1.

TABL. XLVIII. Lisów, woj. świętokrzyskie, stan. 3. 1: Katalog 1.1.

TABL. XLIX. Łódź - Szczecińska, stan. 1. 1: Katalog 1.8; 2: Katalog 1.9; 3: Katalog 1.10; 4: Katalog 1.11; 5: Katalog 1.3; 6: Katalog 1.23; 7: Katalog 1.31; 8A: Katalog 1.1; 8B: Katalog 1.36; 9: Katalog 1.25; 10: Katalog 1.32; 11: Katalog 1.35.

TABL. L. Łódź - Szczecińska, stan. 1. 1: Katalog 1.5; 2: Katalog 1.29; 3: Katalog 1.6; 4: Katalog 1.7; 5: Katalog 1.28; 6: Katalog 1.16; 7: Katalog 1.17; 8: Katalog 1.15; 9A: Katalog 1.27; 9B: Katalog 1.2.

TABL. LI. Łódź - Szczecińska, stan. 1. 1: Katalog 1.14; 2: Katalog 1.12-13; 3: Katalog 1.24; 4: Katalog 1.33; 5: Katalog 1.30; 7: Katalog 1.26; 8: Katalog 1.22. Łódź Retkinia, stan. 1. 6: Katalog 1.1.

TABL. LII. Młodzikowo, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 1.1-2; 2: Katalog 1.3-5; 3: Katalog 1.7; 4: Katalog 1.10-11; 6: Katalog 6: 1.6; 8: Katalog 1.8-9; 5, 7, 9-12: Katalog 1.12-19.

TABL. LIII. Młodzikowo, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1, 3: Katalog 1.1-3; 2: Katalog 3.8; 4: Katalog 2.1; 5: Katalog 3.4-6; 6: Katalog 3.7; 10-11: Katalog 1.12-19. Niechmirów Mała Wieś, woj. łódzkie, stan. 1. 7: Katalog 1.1; 8: Katalog 1.3; 9: Katalog 2.1; 12: Katalog 2.2.

TABL. LIV. Odry, woj. pomorskie. 1: Katalog 1.1.

TABL. LV. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 22.2; 2: Katalog 44.1-3; 3: Katalog 22.3-25; 4: Katalog 22.26; 5: Katalog 22.27; 6: Katalog 22.1; 7: Katalog 45.1; 8: Katalog 39.1; 9: Katalog 19.1; 10: Katalog 61.2.

TABL. LVI. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 56.1; 2: Katalog 57.1; 3: Katalog 59.3; 4: Katalog 59.2; 5: Katalog 36.1; 6: Katalog 19.7; 7: Katalog 59.1; 8: Katalog 60.1-3; 9: Katalog 20.1; 10: Katalog 19.9; 11: Katalog 19.2; 12: Katalog 19.8; 13: Katalog 43.1; 14: Katalog 61.1; 15: Katalog 29.19.

TABL. LVII. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 18.1-45.

TABL. LVIII. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 29.23; 2: Katalog 29.17; 3: Katalog 42.3-4; 4A: Katalog 29.20; 4B: Katalog 29.11; 5: Katalog 27.4; 6: Katalog 40.4; 7: Katalog 29.3; 8: Katalog 41.1; 9: Katalog 24.1; 10: Katalog 40.7; 11: Katalog 40.1; 12: Katalog 40.10.

TABL. LIX. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 6: 3-4; 2: Katalog 7.1; 3: Katalog 6.1; 4: Katalog 6.2; 5: Katalog 6.5; 6: Katalog 54.1; 7: Katalog 35.2; 8: Katalog 28.2-3; 9: Katalog 32.3; 10: Katalog 28: 12; 11: Katalog 28.4; 12: Katalog 52.2; 13: Katalog 8.1.

TABL. LX. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 27.3; 2: Katalog 32.9; 3: Katalog 27.6-8; 6: Katalog 27.5; 7: Katalog 25.1; 8: Katalog 25.2; 9: Katalog 24.2.

TABL. LXI. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 50.1; 2: Katalog 50.9; 3: Katalog 51.2; 4: Katalog 12.1; 5: Katalog 55.2; 6: Katalog 47.1; 7: Katalog 51.1; 8: Katalog 48.1; 9: Katalog 28.11; 10A: Katalog 53.1; 10B: Katalog 55.1; 11: Katalog 29.16; 12: Katalog 27.2; 13: Katalog 27.1; 14: Katalog 6.7.

TABL. LXII. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 32.8; 2: Katalog 36.2; 3A: 32.4; 3B: Katalog 14.1; 4: Katalog 28.13; 5: Katalog 49.1; 6: Katalog 32.2; 7: Katalog 31.3; 8: Katalog 33.1; 9: Katalog 13.1; 10: Katalog 28.7.

TABL. LXIII. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 17.1; 2: Katalog 26.1; 3: Katalog 28.8; 4: Katalog 28.10; 5: Katalog 28.5; 6: Katalog 29.2; 7: Katalog 29.10; 8-9: Katalog 35.3-5; 10: Katalog 42.2; 11: Katalog 37.2; 12: Katalog 23.1; 13: Katalog 35.6.

TABL. LXIV. Opoki, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 7. 1: Katalog 1.23; 2: Katalog 1.24; 3: Katalog 1.29; 4: Katalog 1.34; 5: Katalog 1.4; 6: Katalog 1.6; 7: Katalog 1.10; 8: Katalog 1.8; 9: Katalog 1.9; 10: Katalog 1.26; 11: Katalog 1.3; 12: Katalog 1.32; 13: Katalog 1.5; 14: Katalog 1.37; 15: Katalog 1.14.

TABL. LXV. Opoki, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 7. 1: Katalog 1.1-2; 2, 4: Katalog 1.11-13; Otłoczyn, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. 5: Katalog 1.1. Okołów, woj. łódzkie, stan. 1. 7: Katalog 7.1-2; Pełczyska, woj. świętokrzyskie. 10: Katalog 1.1. Pięchkowo, woj. wielkopolskie, stan. 1, 1a. 3: Katalog 1.3; 6: Katalog 1.1-2. Poczalkowo, woj. kujawsko-pomorskie. 8: Katalog 1.1; 11: Katalog 1.2. Poczalkowo, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 33. 9: Katalog 1.1.

TABL. LXVI. Przyrownica, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 1.2; 2: Katalog 9.1; 3A: Katalog 4.1-4; 3B: Katalog 1.1; 3C: Katalog 4.8; 4: Katalog 4.5-7; 5: Katalog 7.1-4; 6: Katalog 13.2; 7: Katalog 3.1; 8: Katalog 7.1-4; 9: Katalog 13.1; 10: Katalog 3.2; 11: Katalog 1.3; 12: Katalog 3.3; 13: Katalog 5.1; 14: Katalog 1.4; 15: Katalog 6.1.

TABL. LXVII. Przyrownica, woj. łódzkie, stan. 1. 1-5, 6B, 7-8: Katalog 8.1-38; 6A: Katalog 9.2.

TABL. LXVIII. Przyrownica, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 11. 1-4; 2, 3B, 4-6, 7B: Katalog 8.1-38; 3A: Katalog 12.1; 7A: Katalog 13.3. Pludwiny, woj. łódzkie, stan. 1. 8: Katalog 4.1; 9: Katalog 4.2; 10: Katalog 5.1; 11: Katalog 3.2; 12: Katalog 4.3.

TABL. LXIX. Raczkowice, woj. śląskie, stan. 3. 1: Katalog 4.7-8; 2: Katalog 4.9-13; 3: Katalog 1.1; 4: Katalog 4.5-6; 5: Katalog 3.1-2; 6: Katalog 1.2; 7: Katalog 5.1; 8: Katalog 4.14-15; 9: Katalog 4.1-4; 10: Katalog 2.1.

TABL. LXX. Rumin Chorzeń, woj. wielkopolskie. 1: Katalog 1.1. Rybno, woj. śląskie, stan. 1. 3: Katalog 1.1. Rzeszów Staromieście, woj. podkarpackie, stan. 2. 4: Katalog 1.1. Solca Wielka, woj. łódzkie. 2: Katalog 1.1. Tarnów Opolski, woj. opolskie, stan. 3. 5: Katalog 1.1. Zadowice, woj. wielkopolskie, stan. 1c. 6: Katalog 1.1. Walków, woj. łódzkie, stan. 3. 7: Katalog 1.1. Zakrzów, woj. opolskie, stan. 3. 8: Katalog 1.1.

TABL. LXXI. Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 26.1; 2: Katalog 20.1; 3: Katalog 25.1; 4: Katalog 21.1; 5: Katalog 27.4; 6: Katalog 27.2; 7: Katalog 27.3; 8: Katalog 25.3-5; 9: Katalog 17.2; 10: Katalog 27.7; 11: Katalog 27.5-6; 12: Katalog 17.3; 13: Katalog 17.1.

TABL. LXXII. Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 4.2-3; 2: Katalog 4.1; 3: Katalog 3.1-4; 4: Katalog 3.5; 5: Katalog 2.1; 6: Katalog 4.5; 7: Katalog 2.7; 8: Katalog 6.1; 9: Katalog 15.1; 10: Katalog 4.6.

TABL. LXXIII. Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 5.1-2; 2: Katalog 19.2; 3: Katalog 19.1; 4: Katalog 16.1; 5: Katalog 13.1; 6: Katalog 5.3; 7: Katalog 19.3; 8: Katalog 5.4.

TABL. LXXIV. Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1. 1, 4: Katalog 9.1-5; 2: Katalog 9.6-7; 6: Katalog 8.1. Witaszewice, woj. łódzkie, stan. 1. 3: Katalog 2.14; 5: Katalog 2.18; 7: Katalog 2.16; 8: Katalog 2.15.

TABL. LXXV. Witaszewice, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 1.1-30.

TABL. LXXVI. Witaszewice, woj. łódzkie, stan. 1. 1-6: Katalog 2.1-6; 7: Katalog 2.9; 8-9: Katalog 2.7-8; 10-12: Katalog 2.10-12.

TABL. LXXVII. Weklice, woj. warmińsko-mazurskie, stan. 7. 1: Katalog 1.1.

TABL. LXXVIII. Wola Błędowa, woj. łódzkie, stan. 1. 1-2: Katalog 3.1-3; 3: Katalog 7.1; 4: Katalog 7.2; 5: Katalog 7.3; 6: Katalog 6.29; 7: Katalog 5.1; 8: Katalog 4.1; 9: Katalog 4.2; 10: Katalog 6.3-5; 11-12: Katalog 6.6-8.

TABL. LXXIX. Wola Błędowa, woj. łódzkie, stan. 1. 1-2: Katalog 6.9-11; 3: Katalog 6.25; 4: Katalog 6.12; 5: Katalog 6.28; 6: Katalog 6.13; 7: Katalog 6.27; 8: Katalog 6.1; 9: Katalog 6.2; 10: Katalog 6.26; 11: Katalog 6.14; 12: Katalog 5.2.

TABL. LXXX. Wola Łobudzka, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 3.8; 2: Katalog 3.6-7; 3: Katalog 2.7; 4: Katalog 3.1-5; 5: Katalog 3.13-18; 6: Katalog 2.3-4.

TABL. LXXXI. Wola Łobudzka, woj. łódzkie, stan. 1. 1-2: Katalog 3.10-11; 3: Katalog 3.21; 4: Katalog 3.9; 5: Katalog 2.1; 6: Katalog 3.12; 7: Katalog 3.22; 8: Katalog 2.5-6; 9: Katalog 3.19-20; 10: Katalog 3.23; 11: Katalog 3.24-25.

TABL. LXXXII. Wymysłowo, woj. wielkopolskie. 1: Katalog 1.1-21.

TABL. LXXXIII. Wymysłowo, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 2.1; 2: Katalog 6.3-6; 3: Katalog 5.1; 4: Katalog 2.2; 5: Katalog 6.2; 6: Katalog 3.1; 7: Katalog 4.1; 8: Katalog 6.1; 9: Katalog 7.4; 10: Katalog 7.1-3.

TABL. LXXXIV. Zadowice, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 17.1; 2: Katalog 38.1; 3: Katalog 2.1; 4: Katalog 13.1; 5: Katalog 21.1; 6: Katalog 18.1; 7A: Katalog 30.1; 7B: Katalog 14.1; 8: Katalog 23.1; 9: Katalog 16.1; 10: Katalog 17.2; 11: Katalog 23.2; 12: Katalog 4.1; 13: Katalog 32.1; 14: Katalog 25.1.

TABL. LXXXV. Zadowice, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 7.1-3; 2: Katalog 15.1; 3: Katalog 22.1; 4: Katalog 29.1; 5: Katalog 36.1; 6: Katalog 10.1; 7: Katalog 28.1; 8: Katalog 22.2; 9: Katalog 19.1; 10: Katalog 20.1.

TABL. LXXXVI. Zadowice, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 5.1; 2: Katalog 35.1; 3: Katalog 12.1-2; 4: Katalog 5.2-5; 5: Katalog 8.1; 6: Katalog 33.1; 7: Katalog 9.1; 8: Katalog 5.2-5; 9: Katalog 37.2; 10: Katalog 5.6; 11: Katalog 37.1.

TABL. LXXXVII. Zapowiednia, wielkopolskie, stan. 5. 1: Katalog 1.1-80.

TABL. LXXXVIII. Zapowiednia, woj. wielkopolskie, stan. 5. 1-2, 5: Katalog 5.1-30; 3: Katalog 2.1; 4: Katalog 3.1; 6: Katalog 1.81; 7: Katalog 6.1; 8: Katalog 7.1; 9: Katalog 4.2; 10: Katalog 4.1.

TABL. LXXXIX. Zapowiednia, woj. wielkopolskie, stan. 5. 1-5: Katalog 5.1-30.

TABL. XC. Zalew, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 1.2; 2: Katalog 2.1; 3: Katalog 2.2; 4: Katalog 1.1. Zawada, woj. świętokrzyskie, stan. 1. 5: Katalog 2.1; 6: Katalog 1.1; 7-8, 10: Katalog 1.2-3; 9: Katalog 1.4.

TABL. XCI. Zgierz Boruta, woj. łódzkie, stan. 1. 2: Katalog 1.1; 5: Katalog 1.2. Zgierz Chełmy, woj. łódzkie, stan. 3. 1: Katalog 1.1-5; 3: Katalog 1.6. Zimotki, woj. wielkopolskie. 4: Katalog 1.1; 6: Katalog 1.2; 7: Katalog 1.3-5.

TABL. XCII. Żdźarów, woj. mazowieckie, stan. 1. 1-2: Katalog 5.20-24; 3: 5.8-11; 4-7, 11: Katalog 5.1-7; 8-9: Katalog 5.12-13; 10: Katalog 5.19; 12: Katalog 5.25-45; 15: Katalog 15-18; 14: Katalog 5.14.

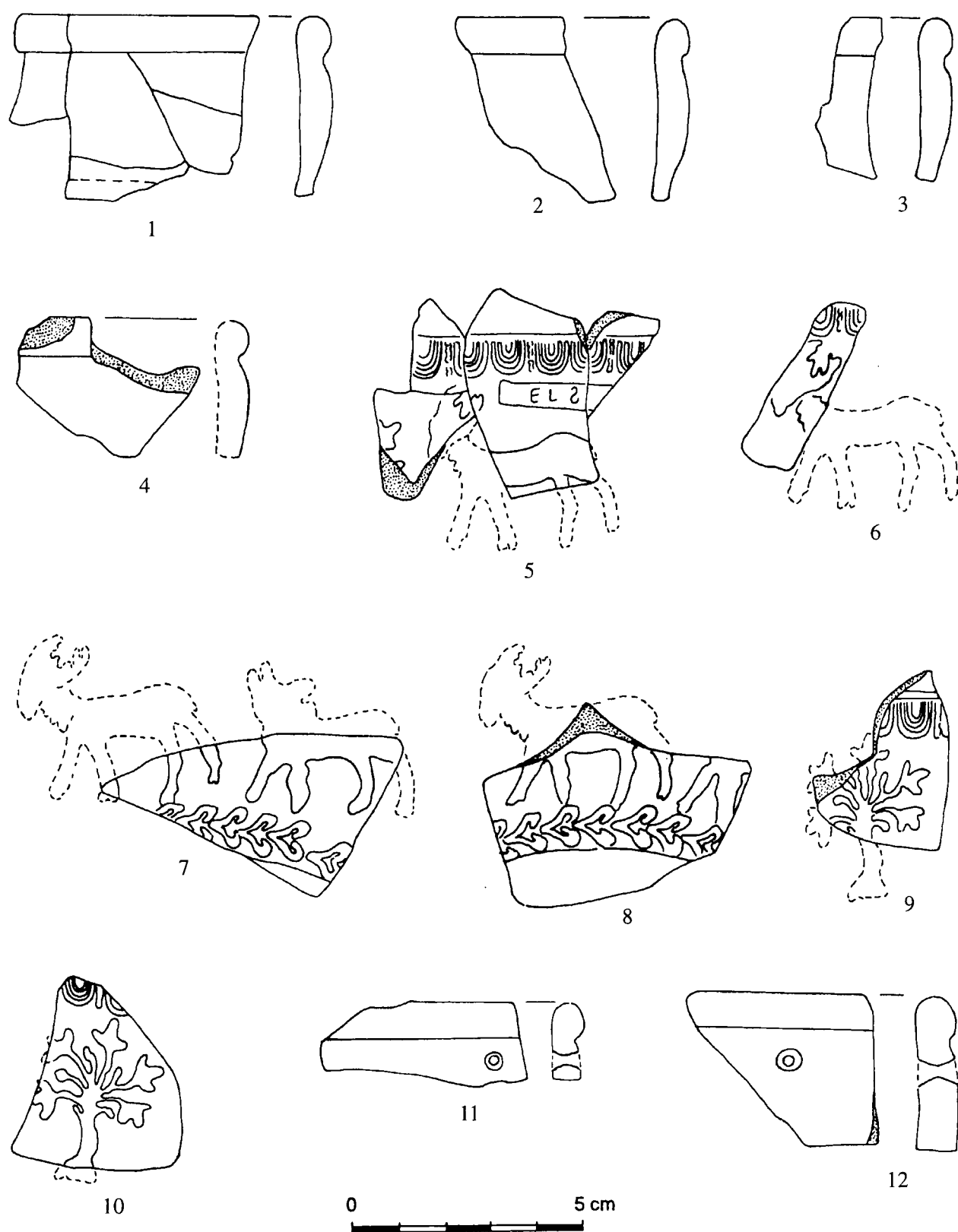
TABL. XCIII. Żdźarów, woj. mazowieckie, stan. 1. 1: Katalog 1.1; 2: Katalog 2.1; 3: Katalog 2.2; 4: Katalog 2.3; 5: Katalog 2.4; 6: Katalog 2.5; 7: Katalog 2.6; 8: Katalog 4.3; 9: Katalog 4.2; 10: Katalog 4.1; 11: Katalog 4.4-5.

TABL. XCIV. Żerków, woj. wielkopolskie. 1: Katalog 1.1.

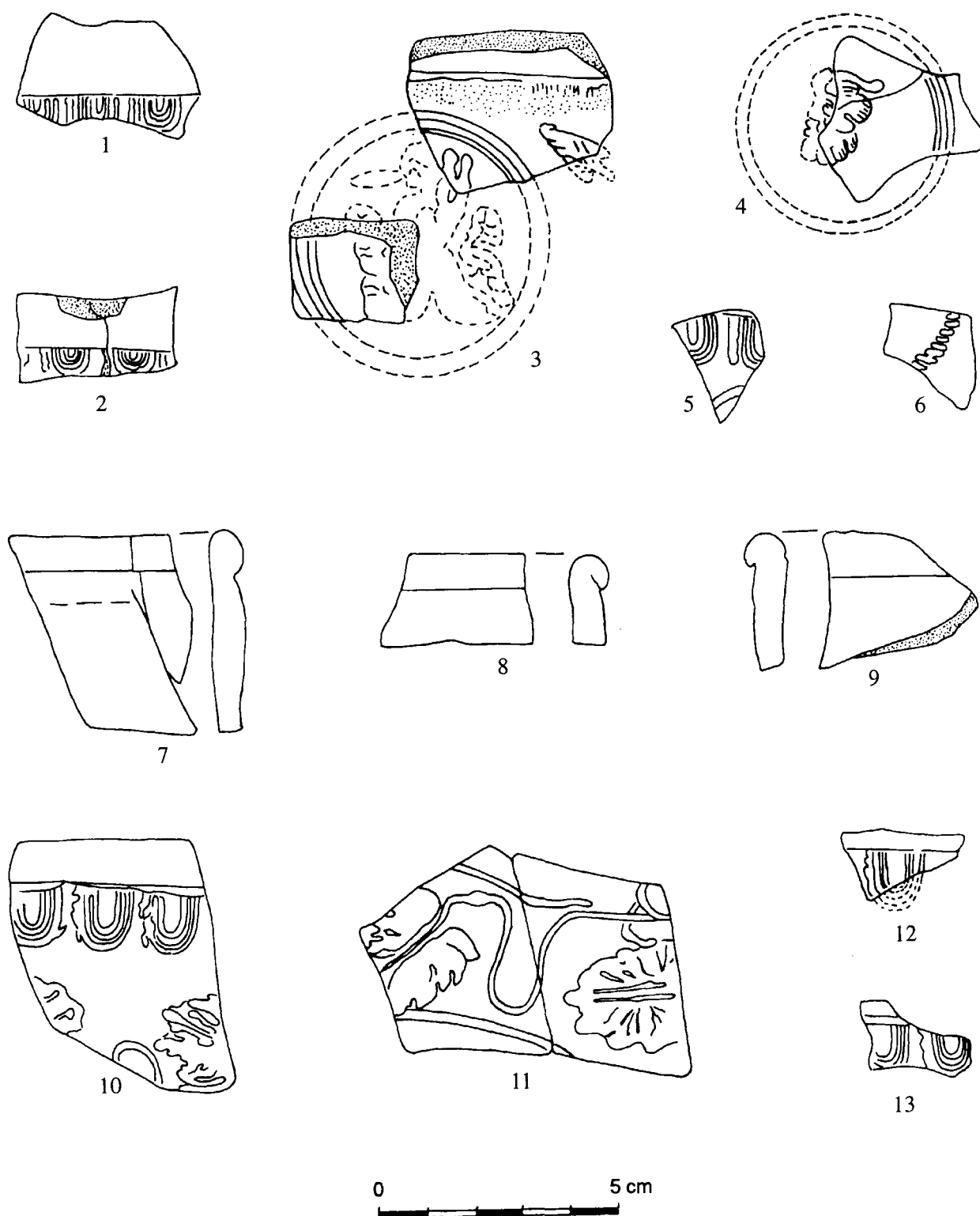
TABL. XCV. Stemple imienne. La Graufesenque. Bio - 1: Żerków, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 1.1). Lezoux. Albucius - 2: Wymysłowo, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 1.1-21); Cinnamus - 3: Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1 (Katalog 3.10); Cinnamus - 8: Gąbinek, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 2 (Katalog 1.1-42); Casurius - 4: Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1 (Katalog 1.1-10); Ianuaris 2 - 5: Piwonice, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 3.1); Osbimanus (Osbus) - 6: Wymysłowo, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 1.1-21); Titus - 7: Zapowiednia, woj. wielkopolskie, stan. 5 (Katalog 1.1-81); ICI FC - 9: Kietrz, woj. opolskie, stan. 7 (Katalog 5.4). Rheinzabern. Belsus I - 10: Biała, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 2.1-21); Belsus II - 11: Odry, woj. pomorskie, stan. 1 (Katalog 1.1); Cerialis IV - 13: Kietrz, woj. opolskie, stan. 1 (Katalog 1.4-10); Cerialis V - 12: Przyrownica, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 1.1 i 4.8); Cerialis V - 14: Rybno, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 1.1); Firmus I - 15: Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 9.7); Firmus I - 16: Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 3.1-4); Pupus - 17: Kietrz, woj. opolskie, stan. 7 (Katalog 3.11).

TABL. XCVI. Stemple imienne. Rheinzabern. Primitivus I - 1: Drochlin, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 15.58 i 15.91-93); Primitivus I - 2: Lisów, woj. świętokrzyskie, stan. 3 (Katalog 1.1); Secundinus (Avitus) - 3: Opatów, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 59.3); Secundinus i Avitus - 4: Leśno, woj. pomorskie, stan. 1 (Katalog 1.1). Westerndorf. Ammo - 5: Krusza Zamkowa, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 3 (Katalog 1.2); Bellus - 6: Wymysłowo, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 6.2); Comitialis - 7: Wola Błędowa, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 6.2); Comitialis - 9: Opatów, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 40.1); Csserot - 8: Wola Błędowa, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 6.1); Helenius - 11: Ciosny Folwark, woj. łódzkie, stan. 3 (Katalog 1.1-60); 10: Opatów, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 12.1); Ripanus (Repanus) - 12: Pludwiny, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 4.1); Stabilis - 13: Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1 (Katalog 2.1-45). Pfaffenhofen. Dicanus - 14: Żdżarów, woj. mazowieckie, stan. 1 (Katalog 2.2); Dicanus - 15: Grzybów, woj. świętokrzyskie, stan. 1 (Katalog 1.1-15).

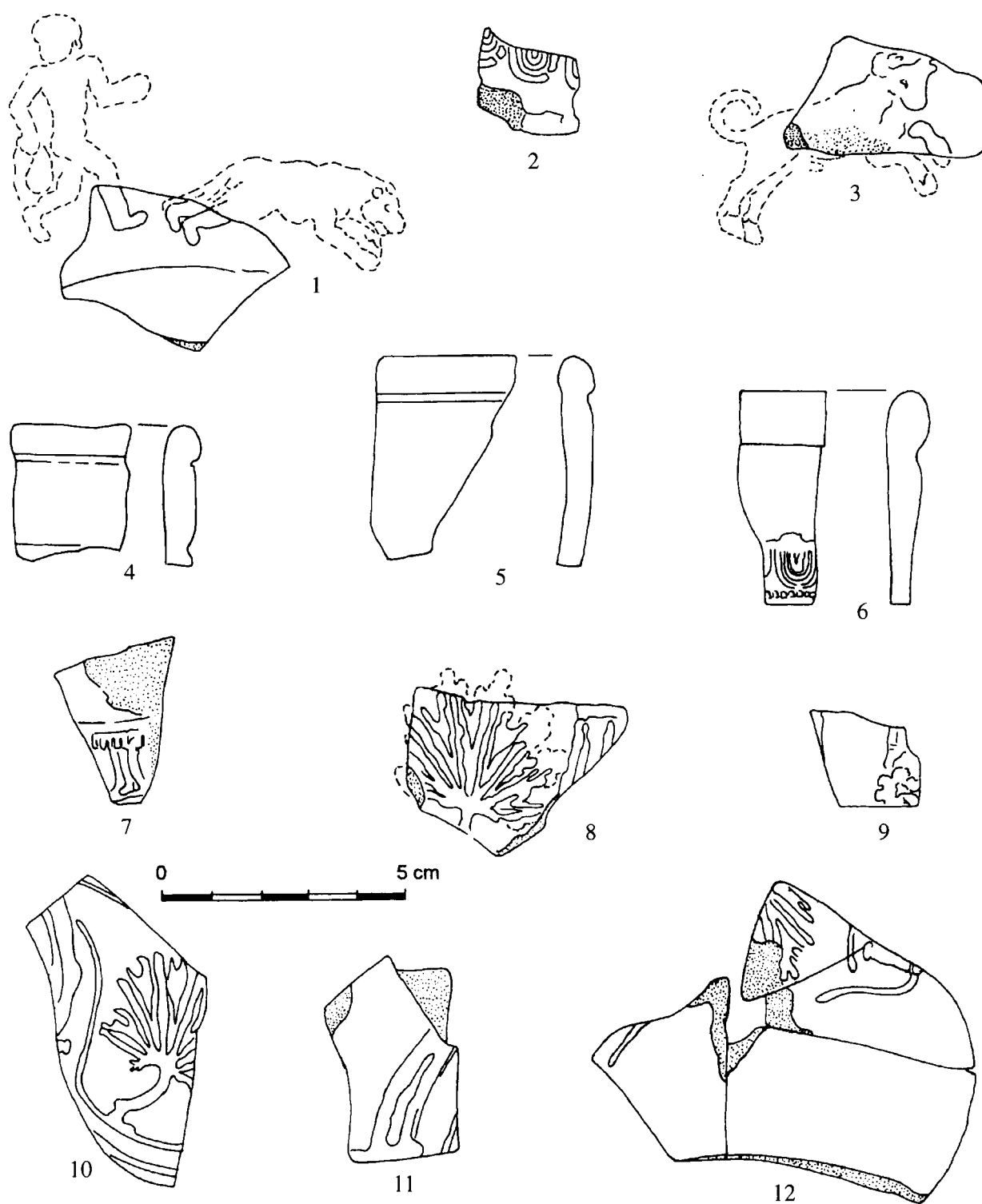
TABLICE

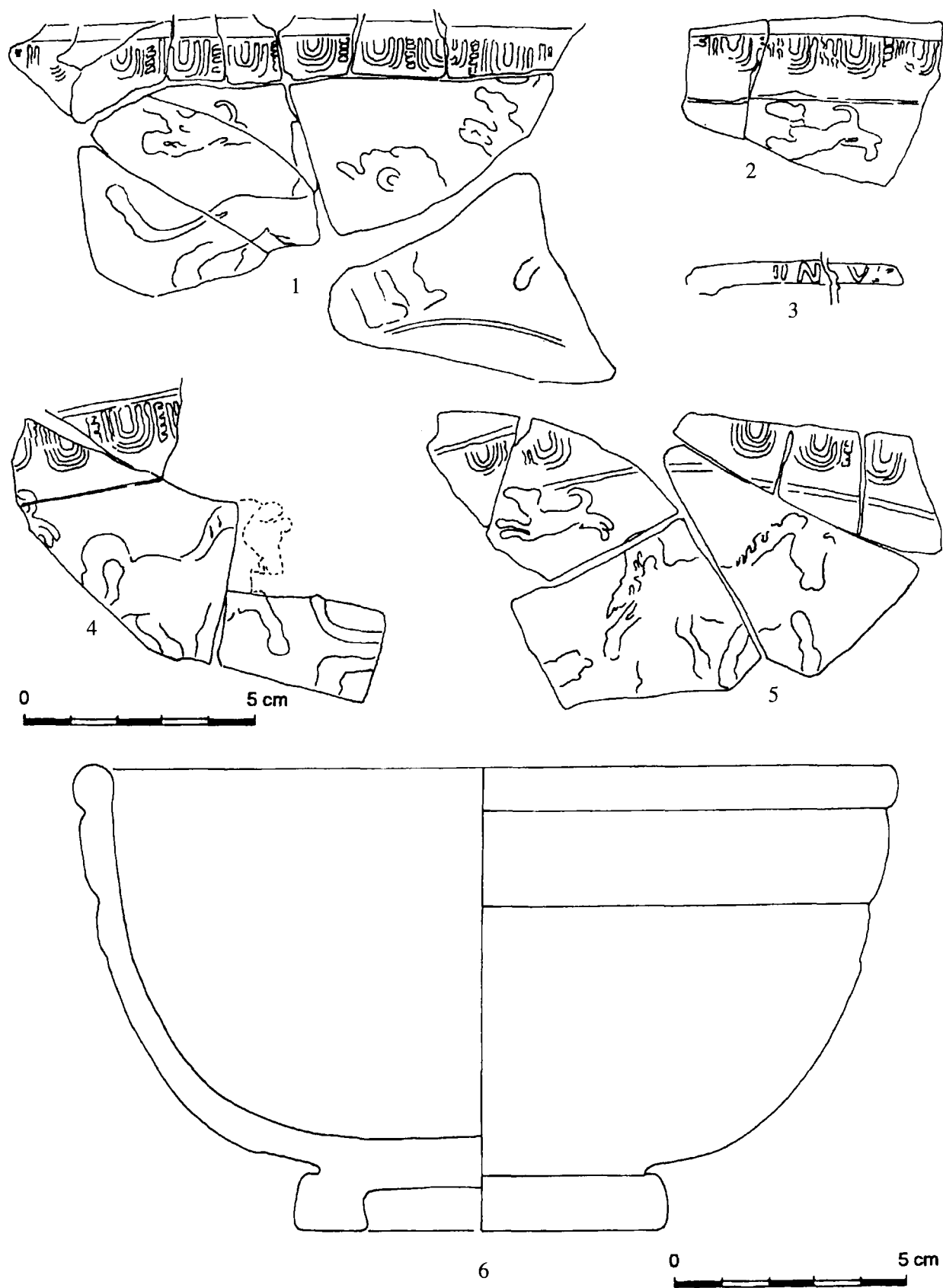
TABL. I. Biała, woj. łódzkie, stan. 1. 1-10: Katalog 2.1-21; 11: Katalog 2. 29; 12: Katalog 2.30.

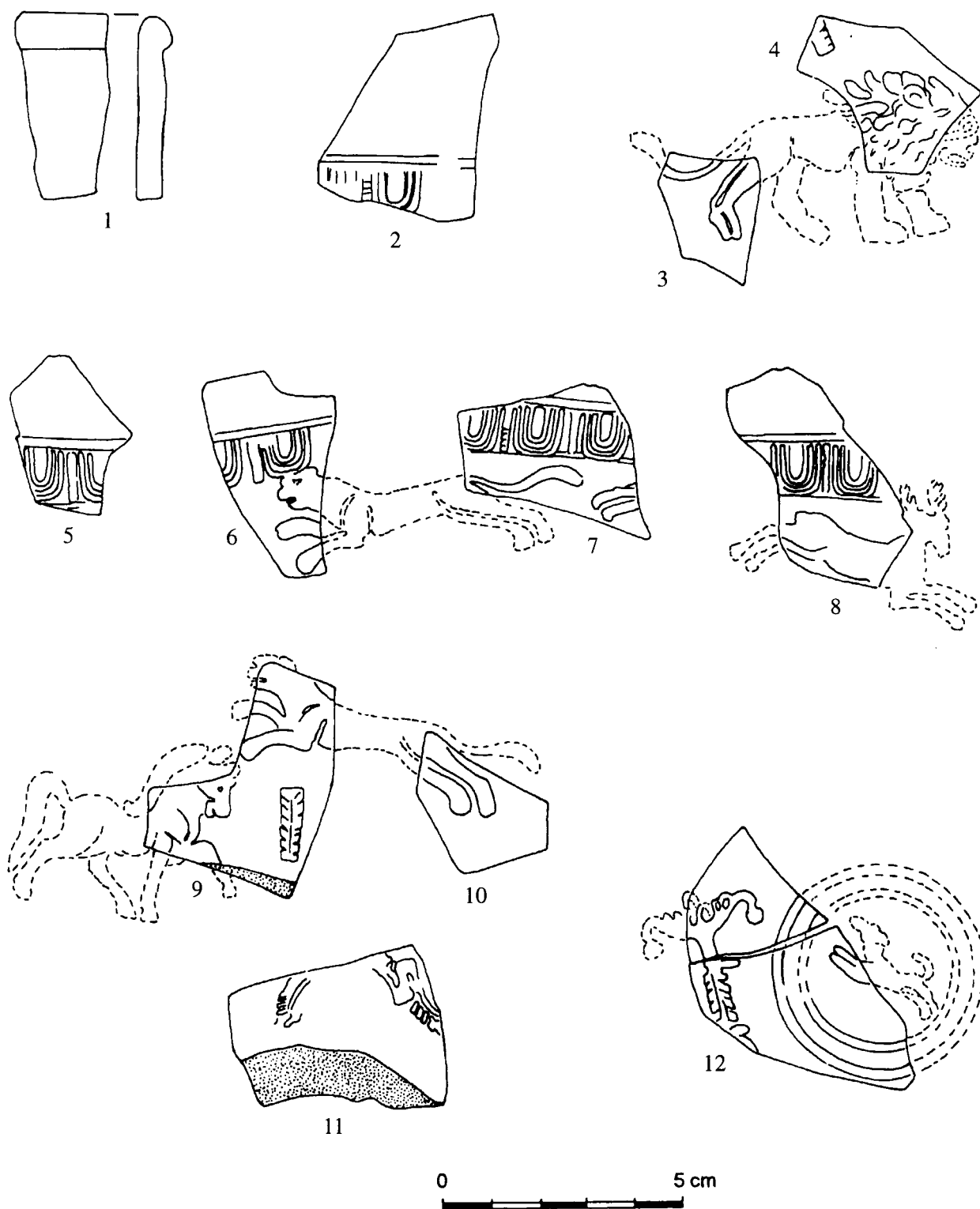
TABL. II. Biała, woj. łódzkie, stan. 1. 1-2: Katalog 2.26-28; 3: Katalog 2.22-23; 4: Katalog 2.24-25; 5: Katalog 3.4-5 (jeden z ułamków); 6: Katalog 3.7; 7-11: Katalog 1.1-7; 12-13: Katalog 3.1-2.

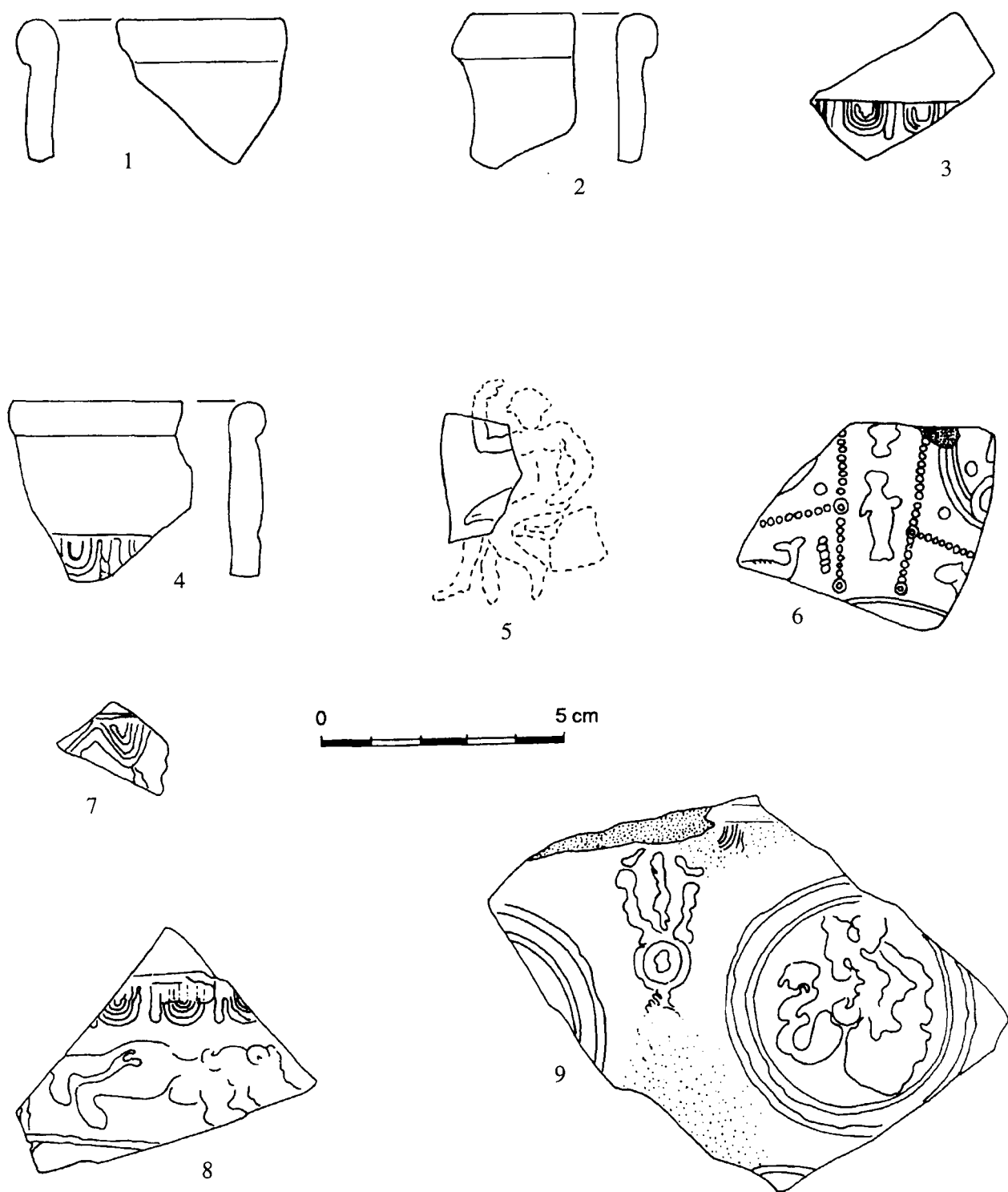
TABL. III. Biała, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 4.1; 2: Katalog 3.6; 3: Katalog 3.3; 4: Katalog 3.9; 5: Katalog 3.10. Bodzanowo, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 2. 6: Katalog 1.1; 9: Katalog 1.2. Biskupice, woj. mazowieckie, stan. 1. 7: Katalog 1.1. Chmielów Piaskowy, woj. świętokrzyskie, stan. 1. 8: Katalog 5.5; 10: Katalog 3.1; 11: Katalog 5.6; 12: Katalog 5.1-4.

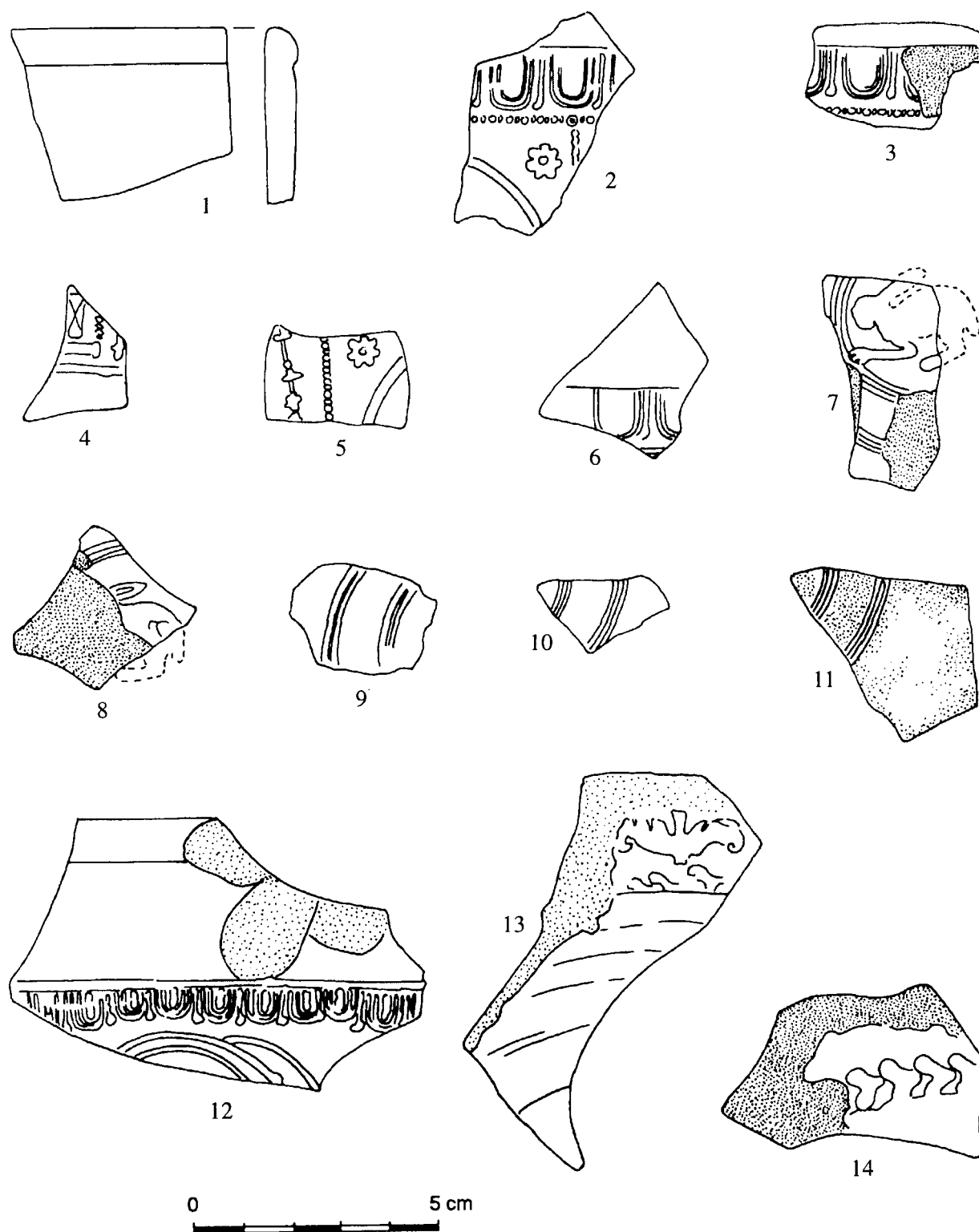
TABL. IV. Ciosny Folwark, woj. łódzkie, stan. 3. 1-2, 4-6: Katalog 1.1-60 (wybrane ułamki); 3: Katalog 1.1-60 (stempel imienny).

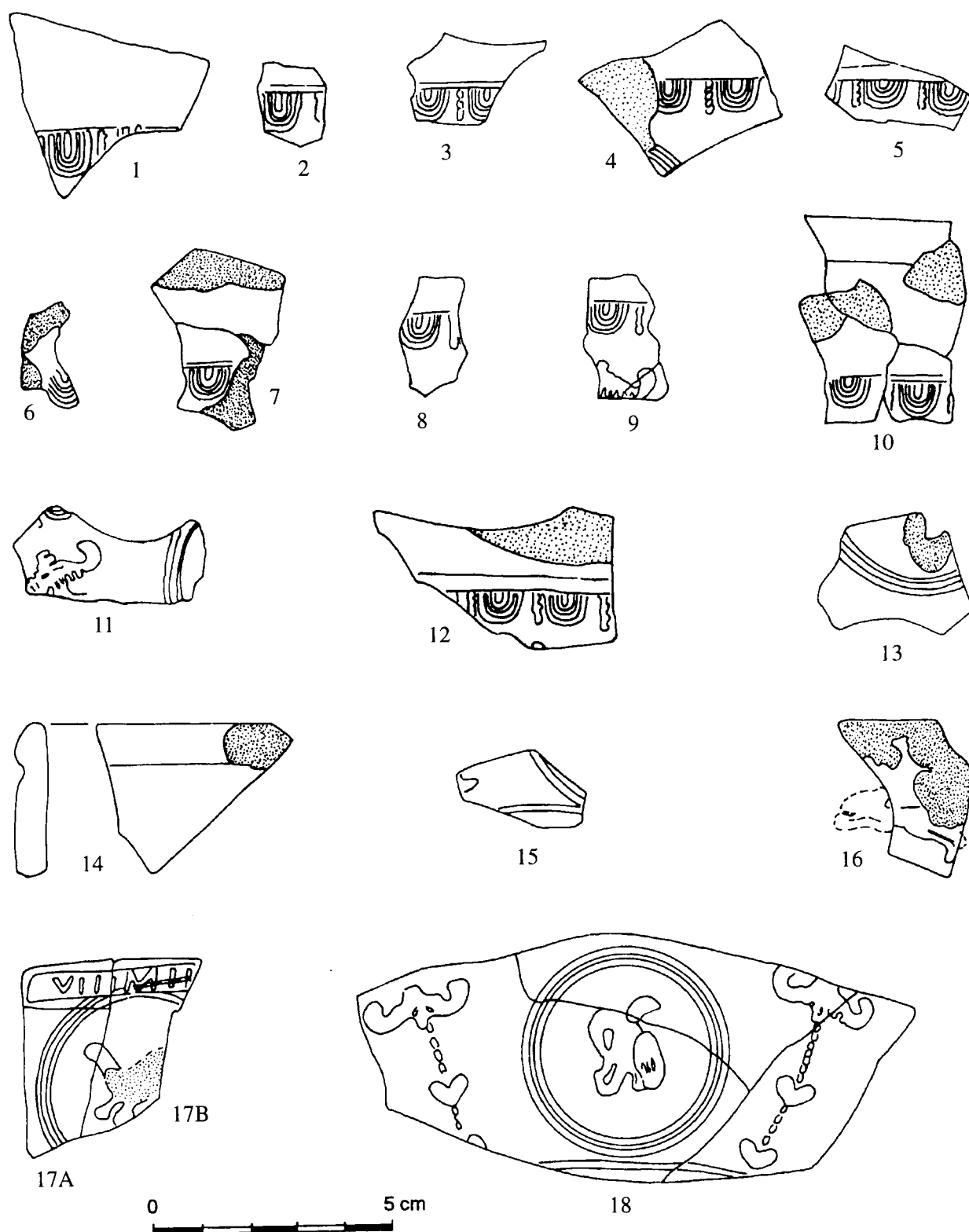
TABL. V. Ciosny Folwark, woj. łódzkie, stan. 3. 1-2, 5-10: Katalog 4.1-9; 3-4: Katalog 4.10-12. Ciosny Sady, woj. łódzkie, stan. 1. 11: Katalog 4.1. Goszczanów, woj. łódzkie, stan. 1. 12: Katalog 1.1-2.

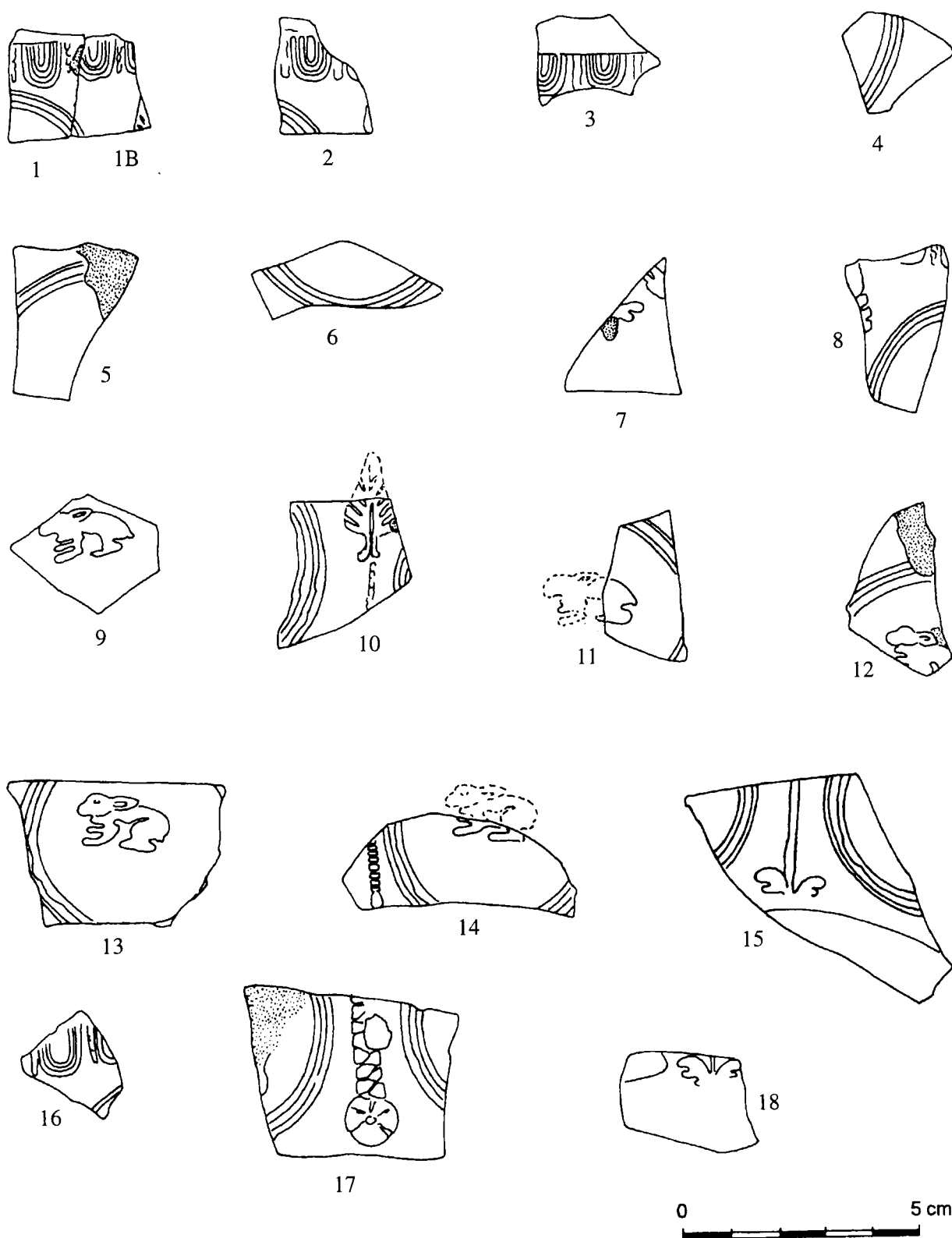
TABL. VI. Chałupia Mała, woj. łódzkie, stan. 8. 5: Katalog 2.1. Dobrzeń Mały, woj. opolskie, stan. B. 1-2: Katalog 1.1-2; 3: Katalog 1.3; 6: Katalog 1.4. Dotrzyma, woj. mazowieckie. 7: Katalog 1.1. Gąski, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 18. 9: Katalog 1.1. Gostkowo Folsąg, woj. kujawsko-pomorskie. 4: Katalog 1.1. Grodzisko Dolne, woj. podkarpackie, stan. 4. 8: Katalog 1.1.

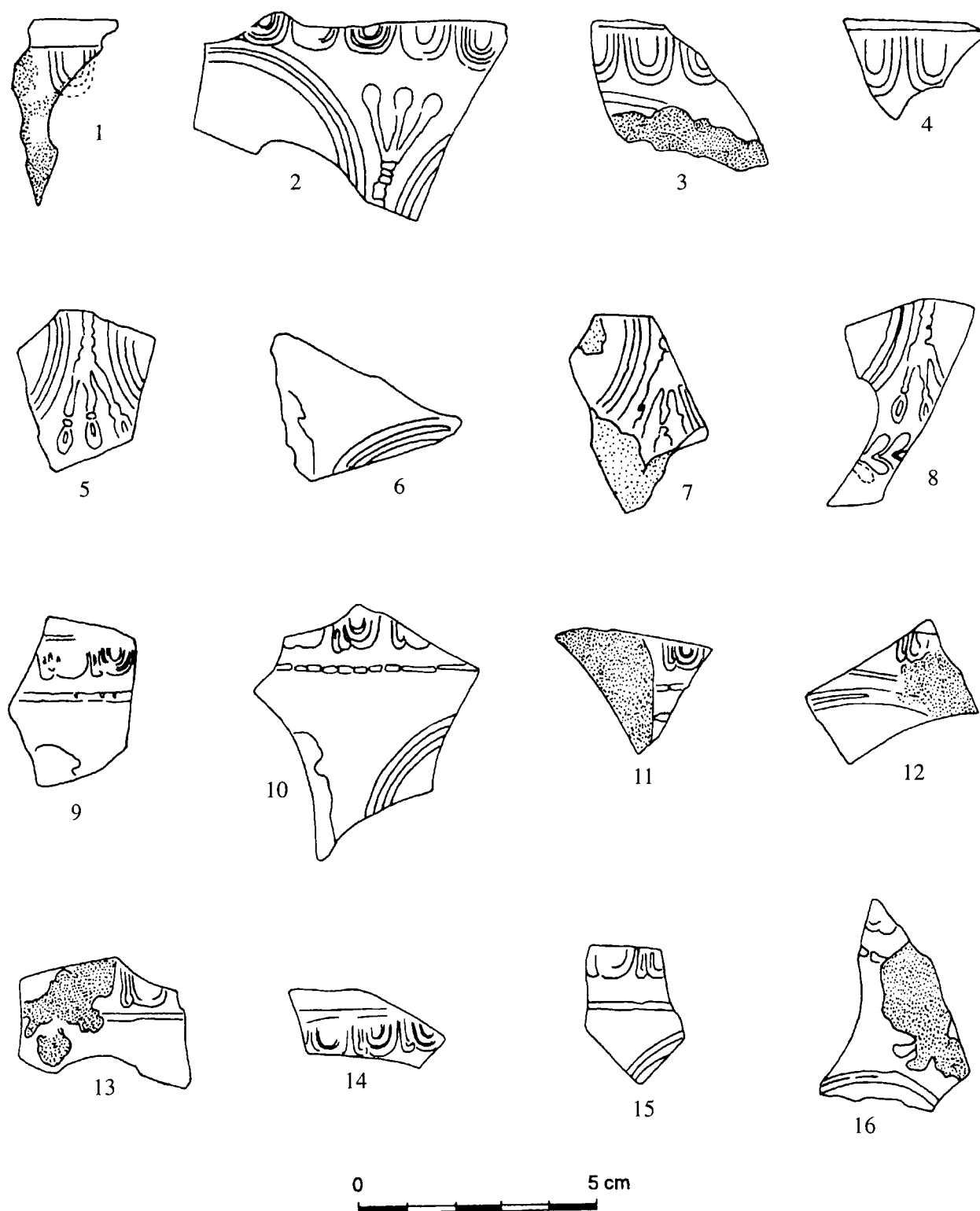
TABL. VII. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 32.12; 2: Katalog 4.2; 3: Katalog 15.41; 4: Katalog 15.140; 5: Katalog 15.40; 6: Katalog 39.2; 7: Katalog 7.81; 8: Katalog 7.74; 9: Katalog 7.104; 10: Katalog 7.62; 11: Katalog 7.70; 12: Katalog 7.93; 13: Katalog 14.6; 14: Katalog 26.15.

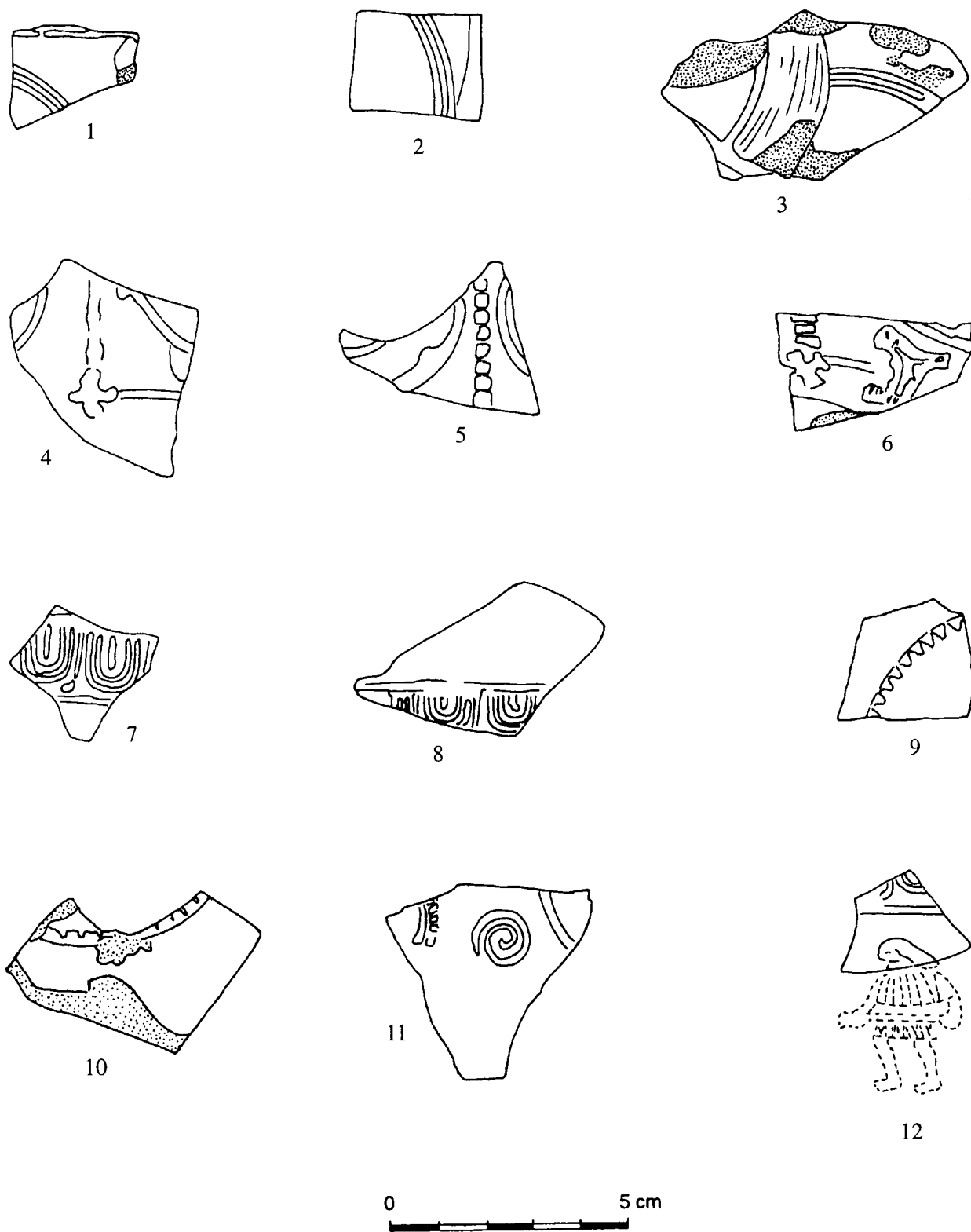
TABL. VIII. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 8.7; 2: Katalog 15.13; 3: Katalog 15.35; 4: Katalog 15.17; 5: Katalog 15.15; 6: Katalog 15.65; 7-8: Katalog 15.76-81; 9: Katalog 15.89-90; 10: Katalog 15.86-88; 11: Katalog 15.44; 12: Katalog 15.21; 13: Katalog 15.45; 14: Katalog 15.64; 15: Katalog 15.54; 16: Katalog 15.141; 17A: Katalog 15.58; 17B: Katalog 15.91-93; 18: Katalog 15.104-106.

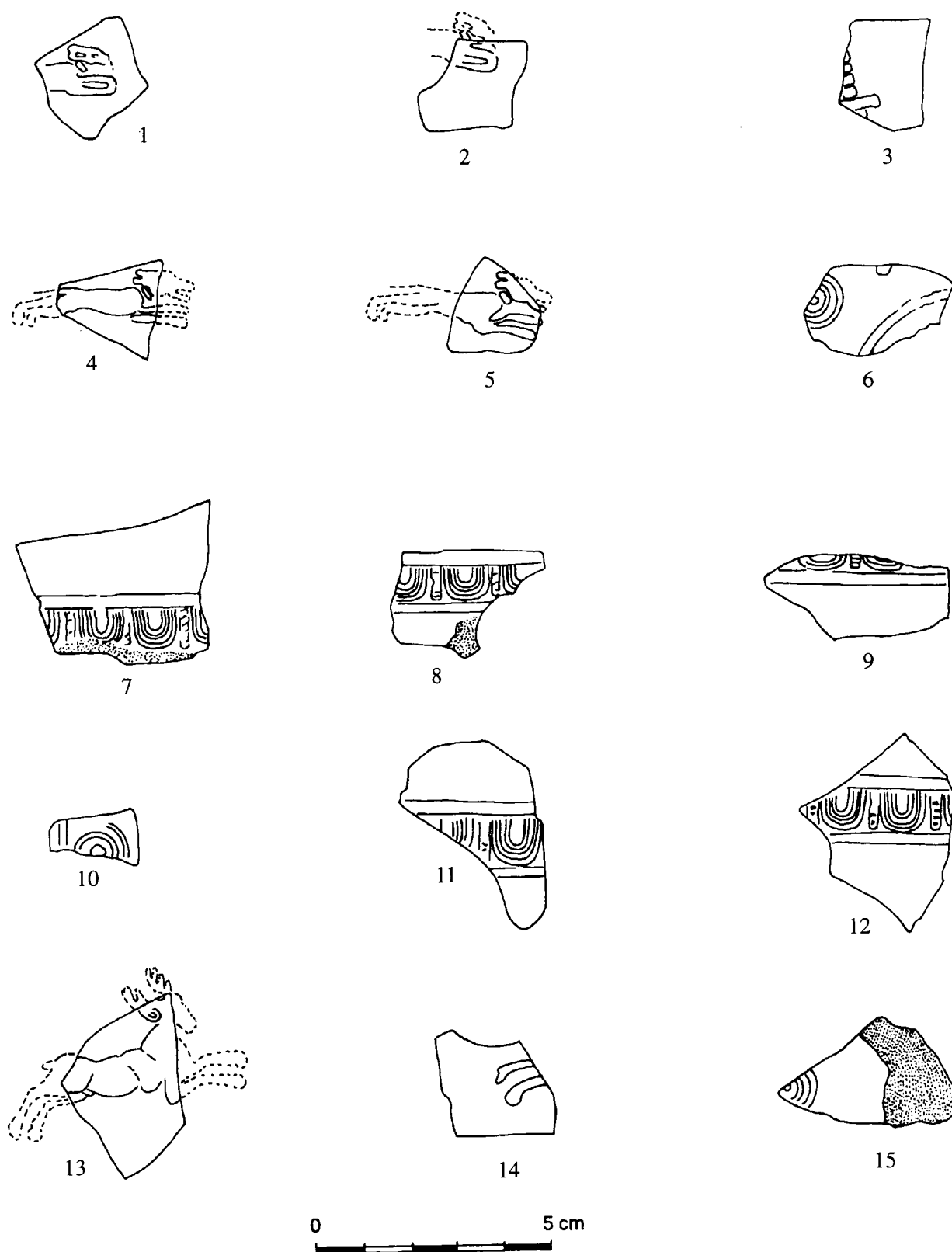
TABL. IX. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1A: Katalog 7.14; 1B: Katalog 7.50; 2: Katalog 7.56; 3: Katalog 7.64; 4: Katalog 15.107; 5: Katalog 7.8; 6: Katalog 17.1; 7: Katalog 7.22; 8: Katalog 7.32; 9: Katalog 7.45; 10: Katalog 7.38; 11: Katalog 7.59; 12: Katalog 32.3; 13: Katalog 32.21; 14: Katalog 33.6; 15: Katalog 7.24; 16: Katalog 7.46; 17: Katalog 2.2; 18: Katalog 7.39.

TABL. X. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 32.1; 2: Katalog 32.36; 3: Katalog 32.71; 4: Katalog 32.38; 5: Katalog 32.17; 6: Katalog 8.9; 7: Katalog 11.1; 8: Katalog 32.6; 9: Katalog 14.5; 10: Katalog 26.16; 11: Katalog 26.10; 12: Katalog 28.2; 13: Katalog 26.14; 14: Katalog 36.1; 15: Katalog 26.18; 16: Katalog 30.1.

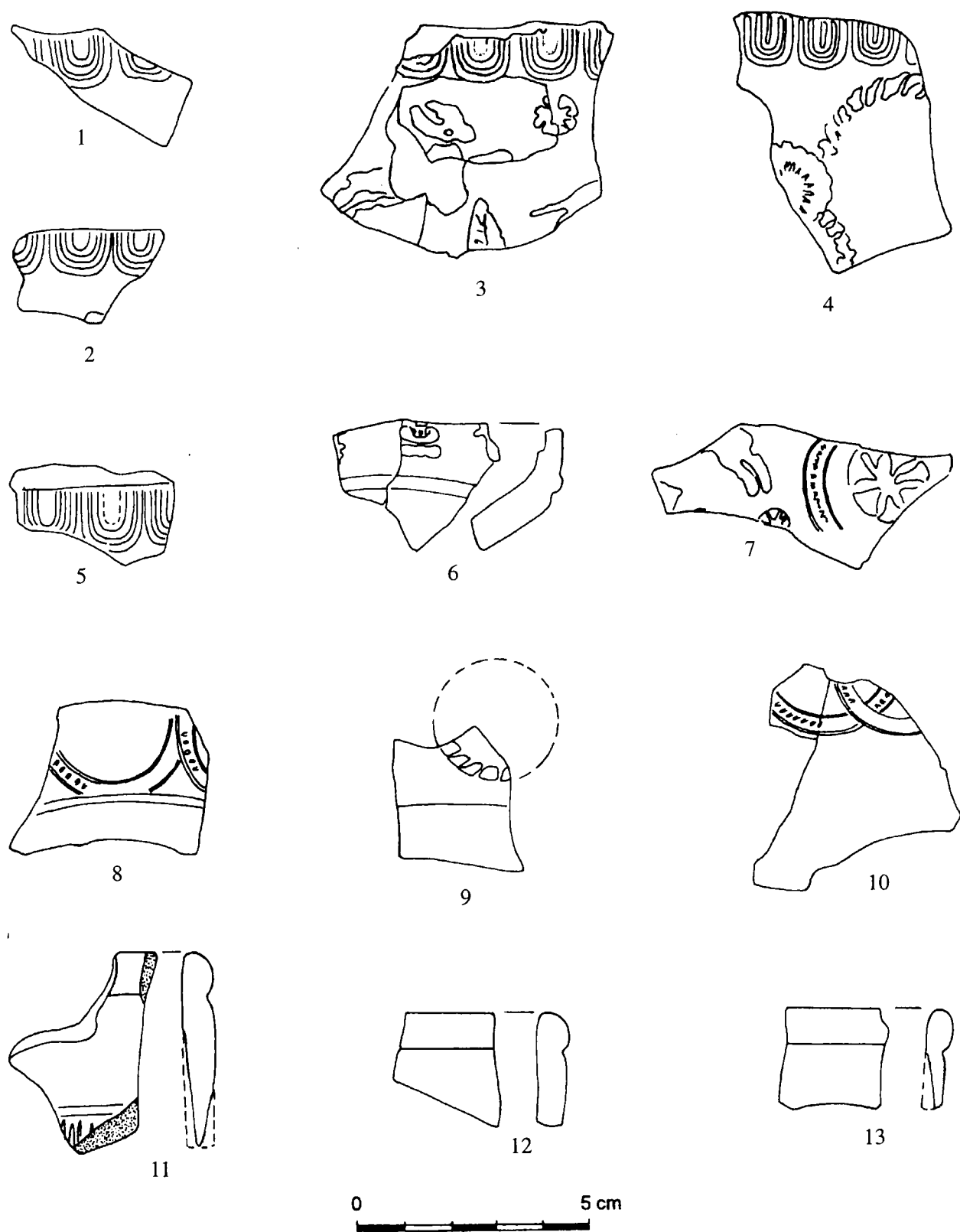

TABL. XI. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 28.1; 2: Katalog 37.3; 3: Katalog 26.20; 4: Katalog 7.12; 5: Katalog 7.11; 6: Katalog 7.95; 7: Katalog 6.4; 8: Katalog 7.99; 9: Katalog 11.4; 10: Katalog 11.6; 11: Katalog 15.4; 12: Katalog 32.57.

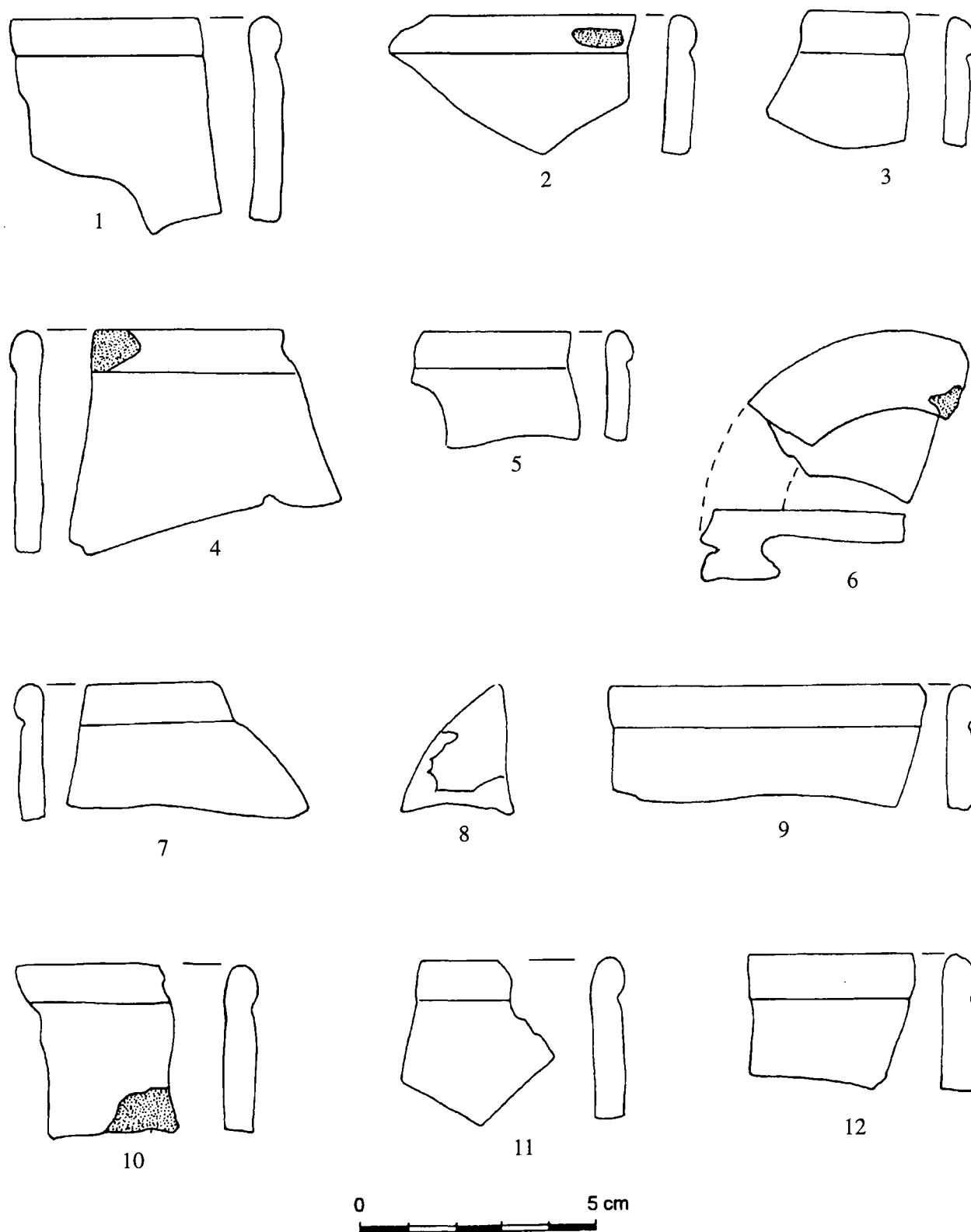

TABL. XII. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 16.11; 2: Katalog 16.18; 3: Katalog 6.1; 4: Katalog 7.37; 5: Katalog 35.1; 6: Katalog 32.51; 7: Katalog 7.54; 8: Katalog 7.58; 9: Katalog 16.29; 10: Katalog 32.35; 11: Katalog 32.2; 12: Katalog 34.2; 13: Katalog 7.84; 14: Katalog 15.11; 15: Katalog 32.61.

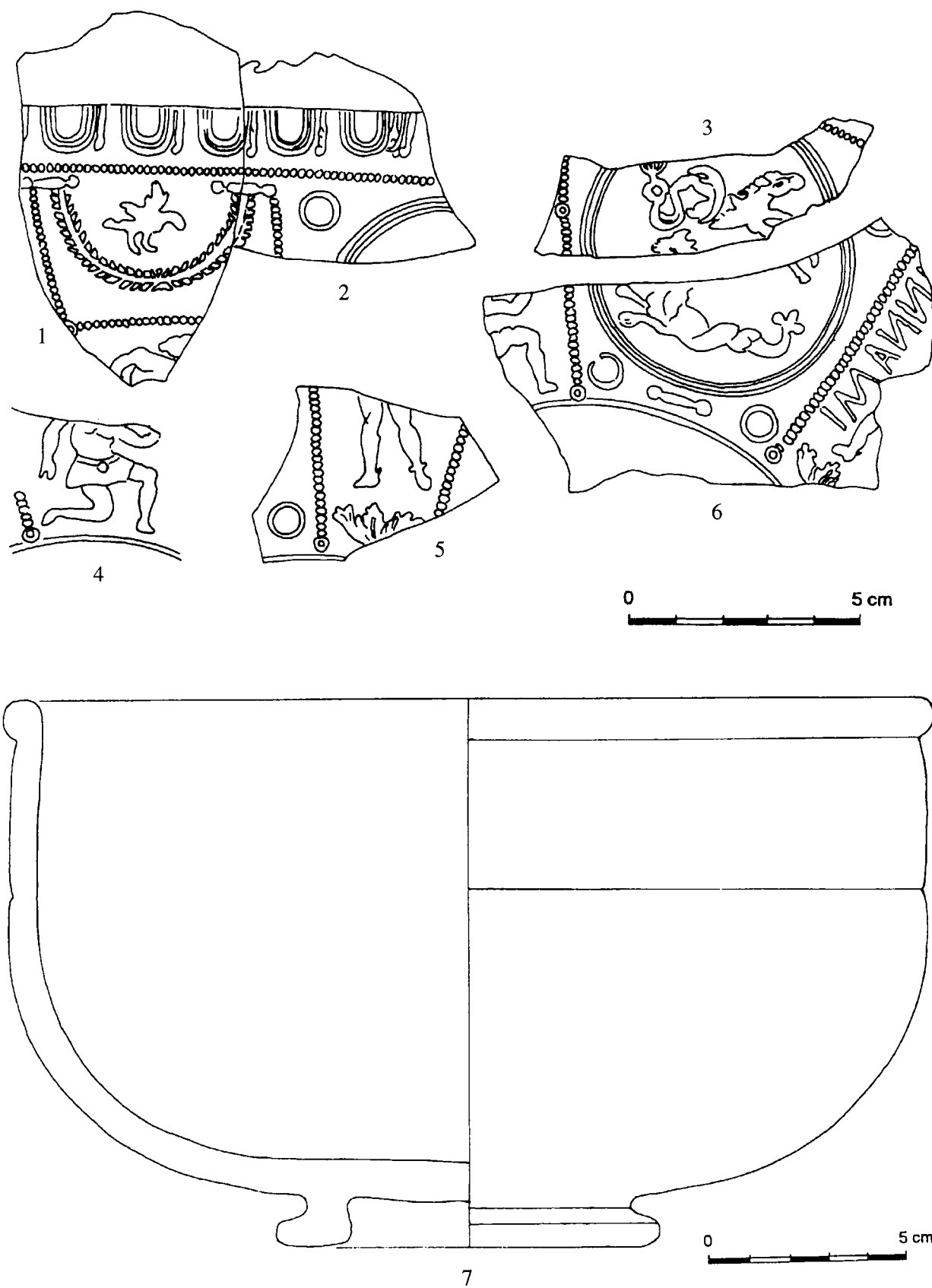
TABLICE

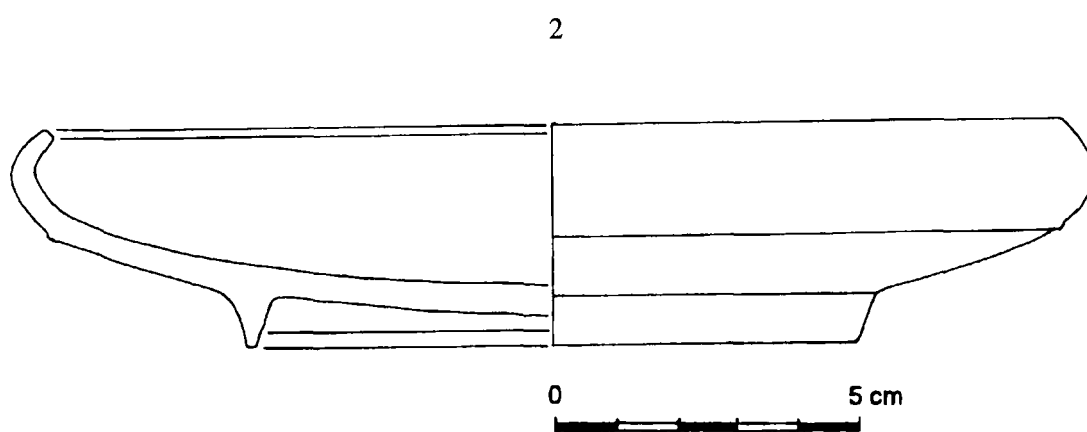
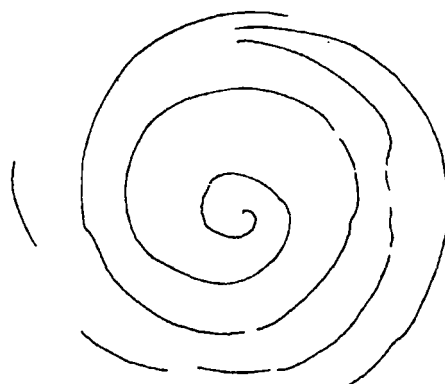
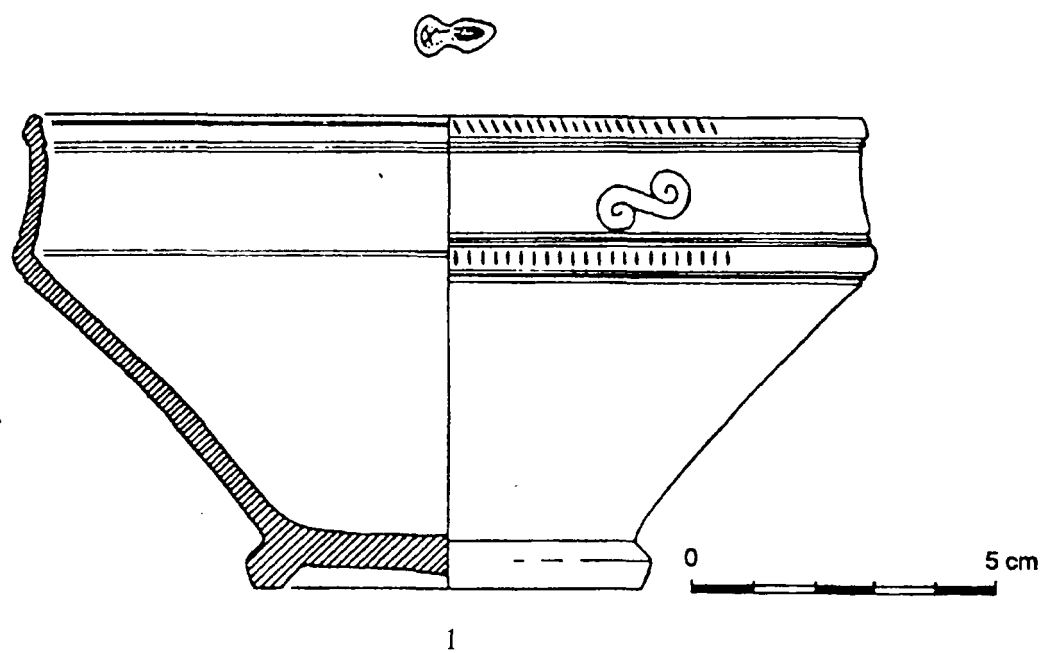
TABL. XIII. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 16.14; 2: Katalog 16.27; 3: Katalog 16.13; 4: Katalog 9.1; 5: Katalog 33.5; 6: Katalog 3.1-2; 7: Katalog 8.8; 8: Katalog 34.1; 9: Katalog 37.1; 10: Katalog 29.1; 11: Katalog 15.114; 12: Katalog 7.7; 13: Katalog 6.2.

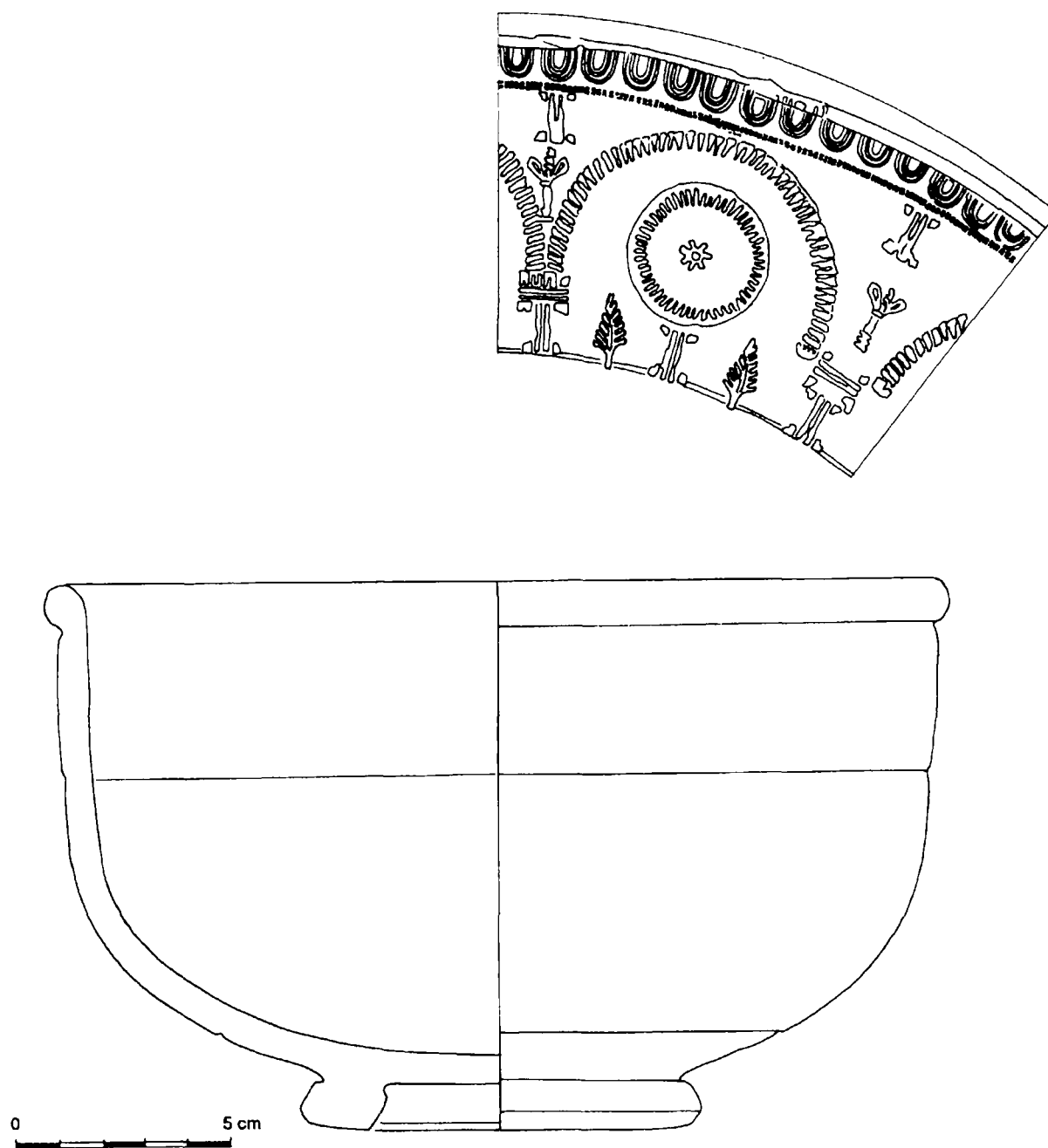
TABL. XIV. Drochlin, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 7.105; 2: Katalog 7.65; 3: Katalog 26.17; 4: Katalog 26.12-13; 5: Katalog 26.21; 6: Katalog 23.2; 7: Katalog 26.4; 8: Katalog 26.9; 9: Katalog 26.12-13; 10: Katalog 32.69; 11: Katalog 32.74; 12: Katalog 33.3.

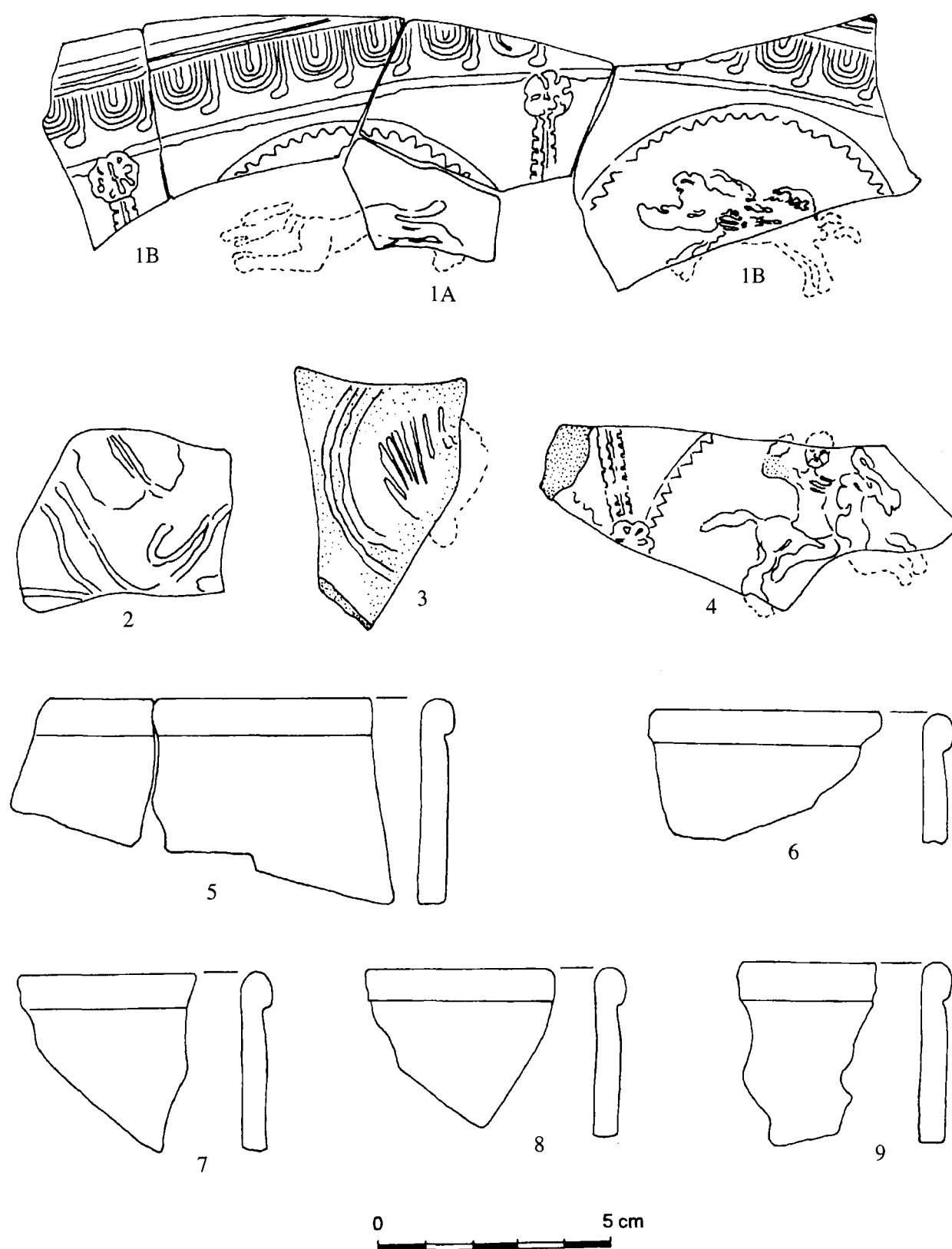
TABL. XV. Gąbinek, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 2. 1-7: Katalog 1.1-42.

TABL. XVI. Giebułtów, woj. małopolskie. 1: Katalog 1.1. Gródek nad Bugiem, woj. lubelskie. 2: Katalog 1.1.

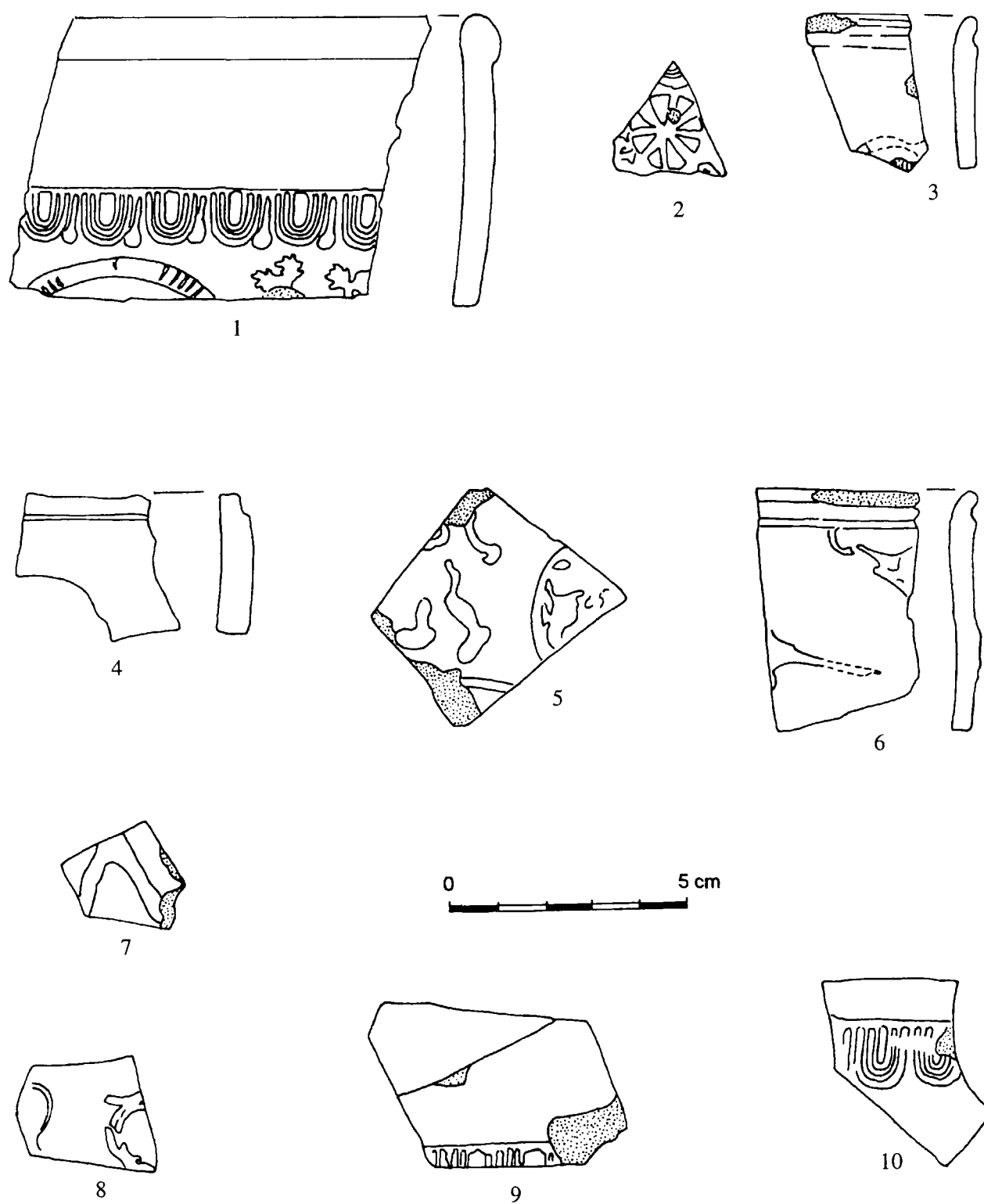
TABL. XVII. Goszczynno, woj. łódzkie. Katalog. 1.1.

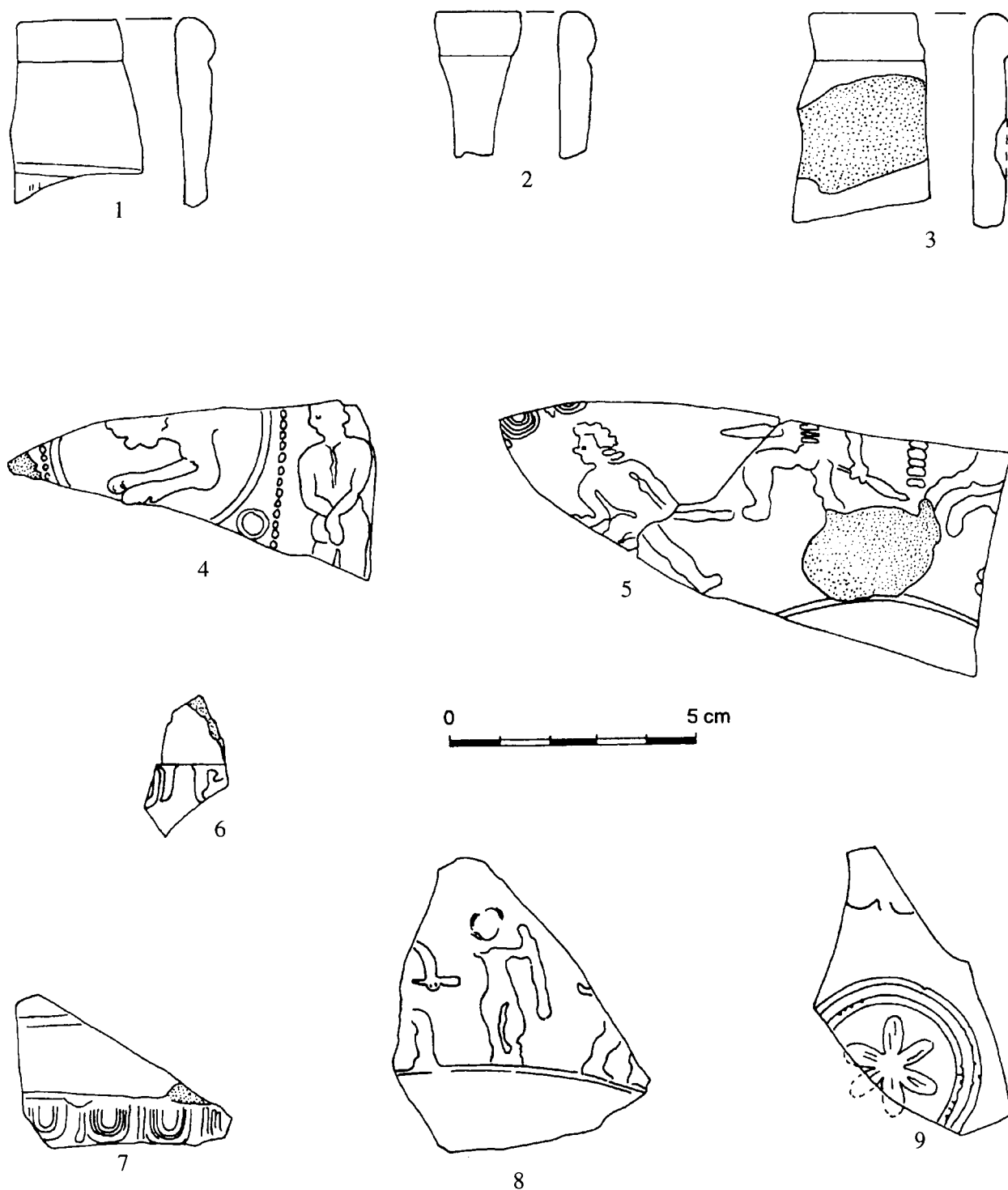
TABL. XVIII. Grodzisk Mazowiecki, woj. mazowieckie, stan. 1. 1A: Katalog 2.2; 1B: Katalog 3.2-7; 2: Katalog 1.1; 3: Katalog 3.1; 4: Katalog 2.1. Grzybów, woj. świętokrzyskie, stan. 1. 5-9: Katalog 1.16-25.

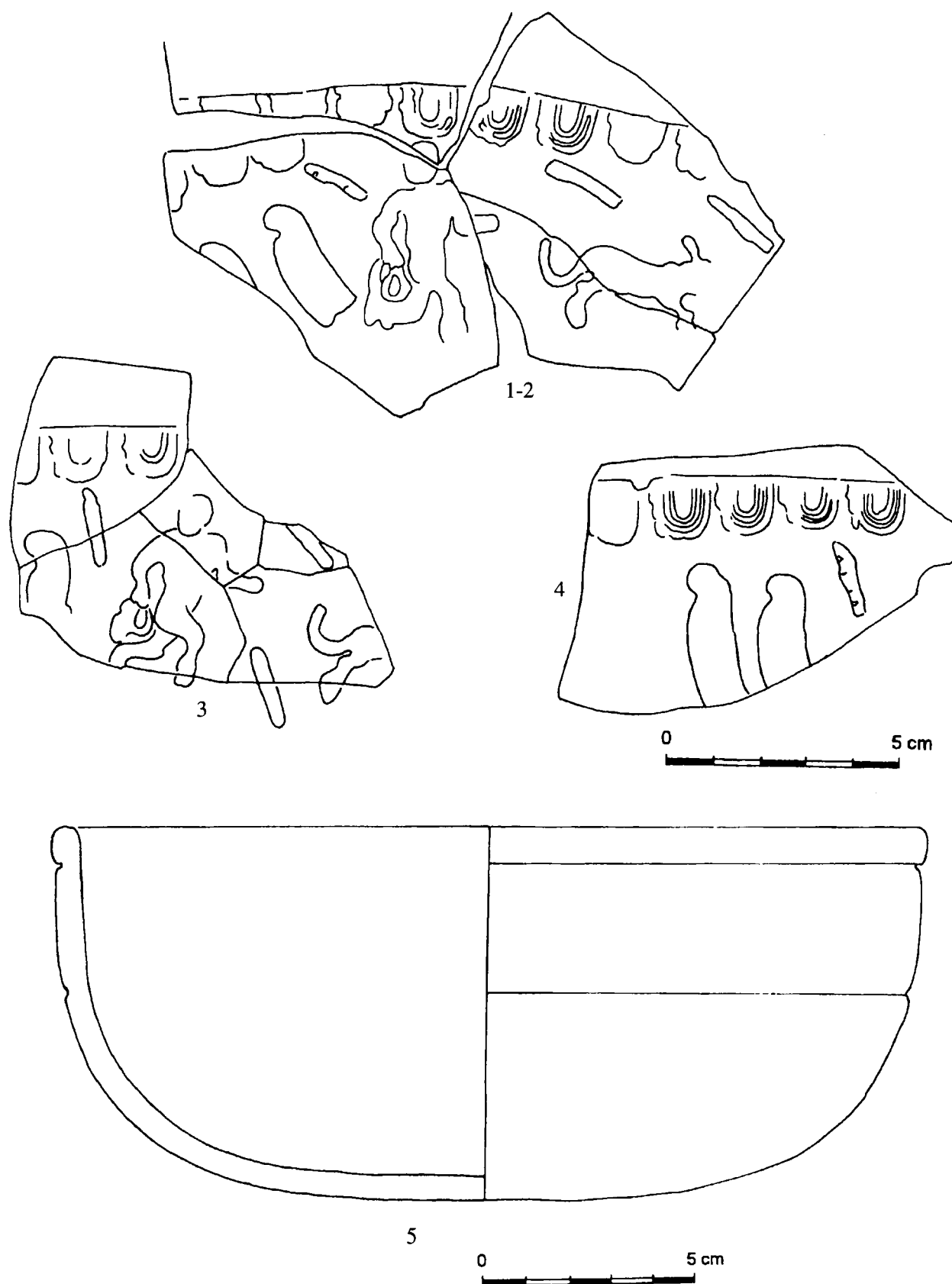
TABL. XIX. Grzybów, woj. świętokrzyskie, stan. 1. 1-7: Katalog 1.1-15.

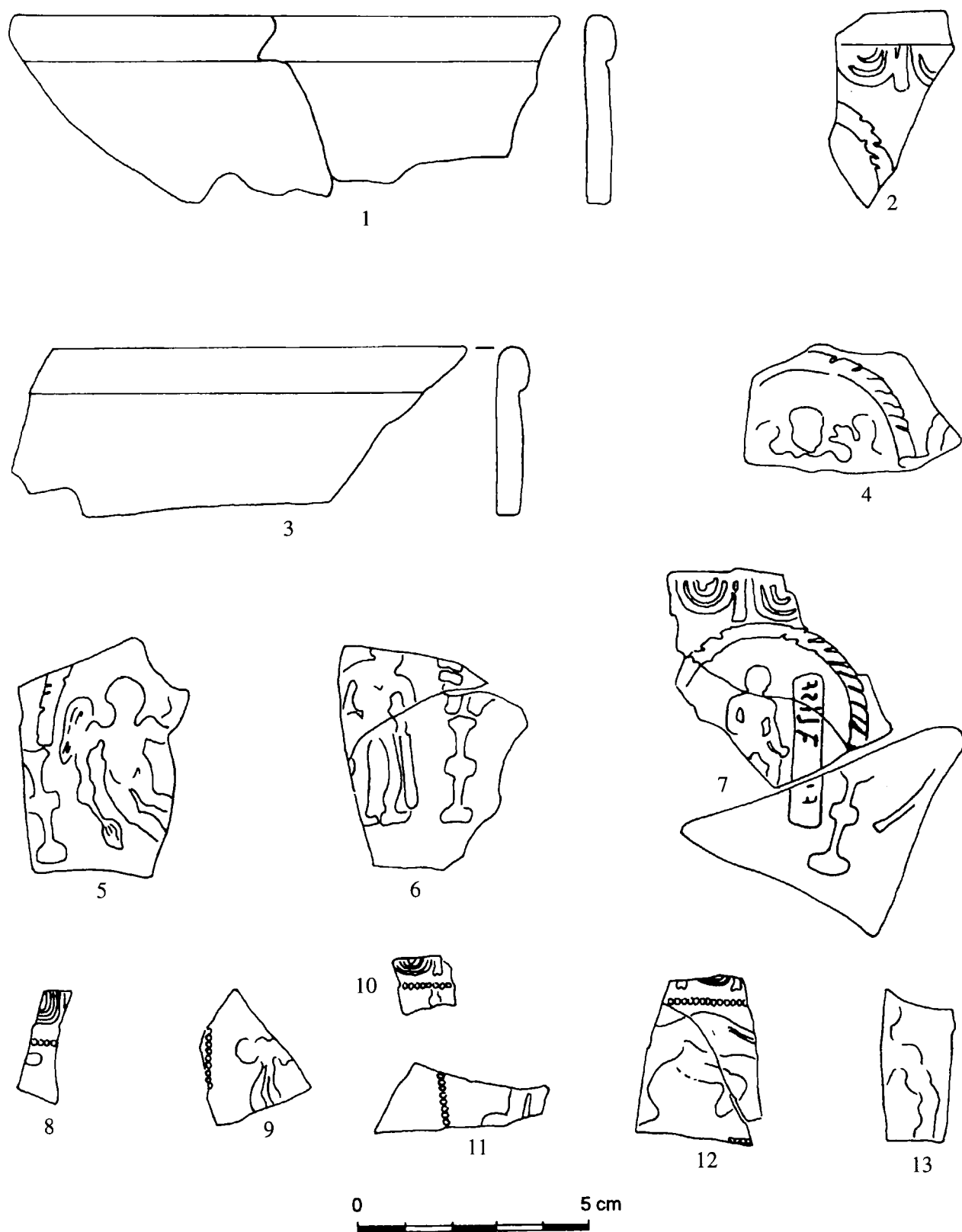
TABL. XX. Igołomia, woj. krakowskie. 1: Katalog 10.1; 2: Katalog 7.1; 3: Katalog 5.1; 6: Katalog 4.1. Izdebn Kościelne, woj. mazowieckie. 4: Katalog 1.1; 5: Katalog 2.1. Jakuszowice, woj. świętokrzyskie, stan. 2. 7: Katalog 3.1; 8: Katalog 4.1; 9: Katalog 2.1-2; 10: Katalog 6.1.

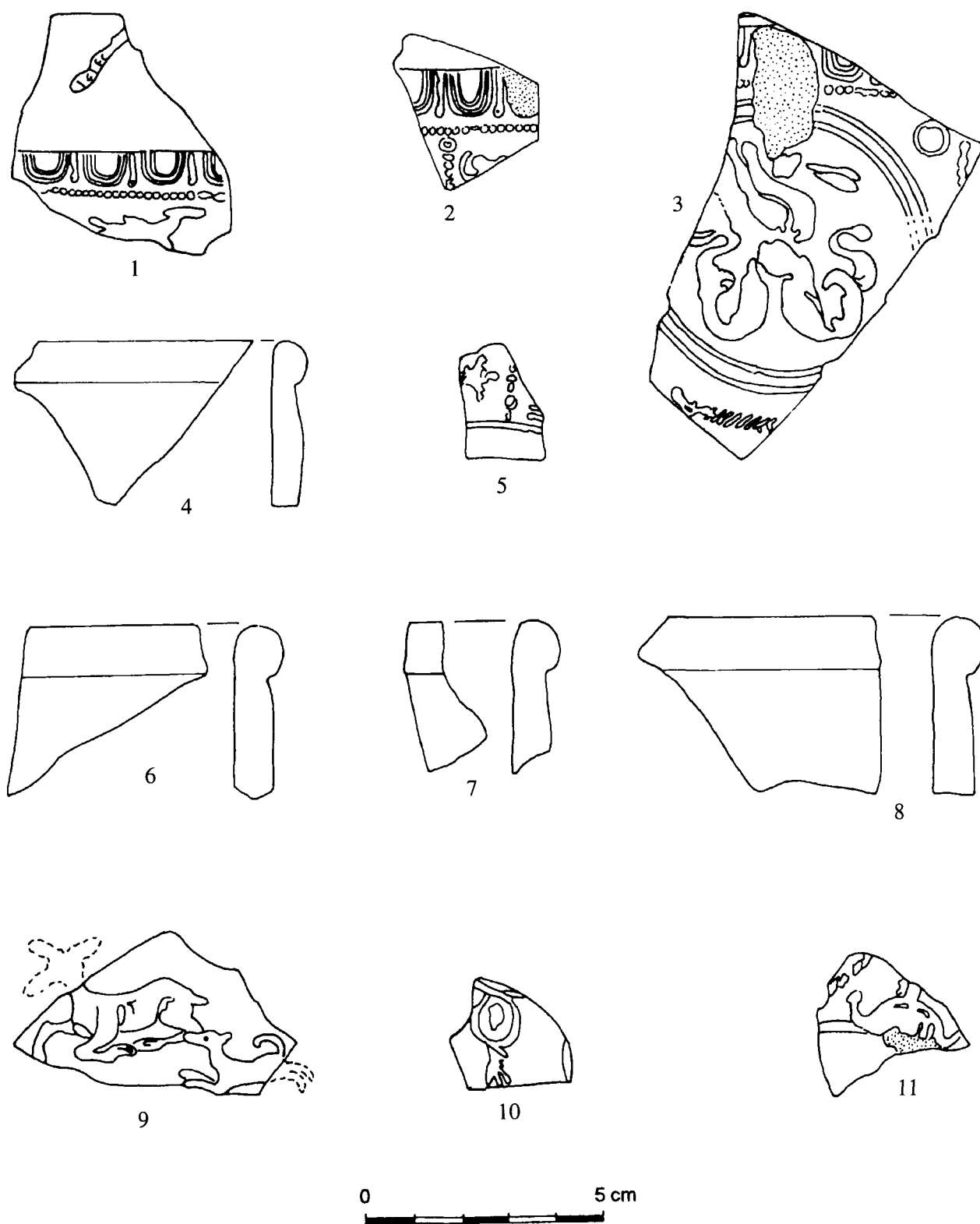
TABL. XXI. Inowrocław, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 55. 1-2, 5: Katalog 1.1-4; 3: Katalog 2.1. Inowrocław, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 95. 6: Katalog 1.2; 7: Katalog 1.3; 8: Katalog 1.1. Jacewo, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 4b. 4: Katalog 1.1. Karsy, woj. wielkopolskie, stan. 1. 9: Katalog 1.1.

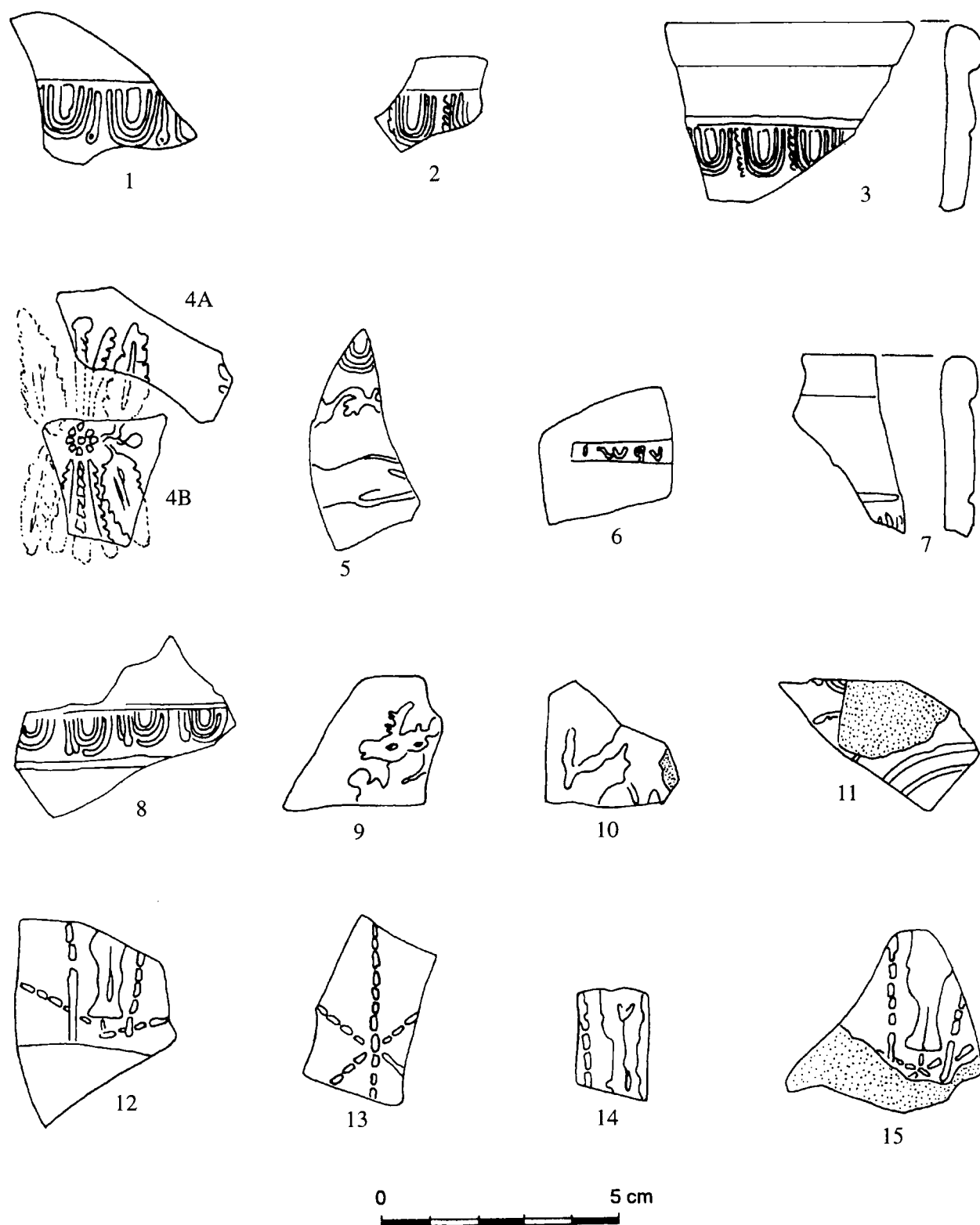
TABL. XXII. Janowo, woj. kujawsko-pomorskie. 1-5: Katalog 1.1.

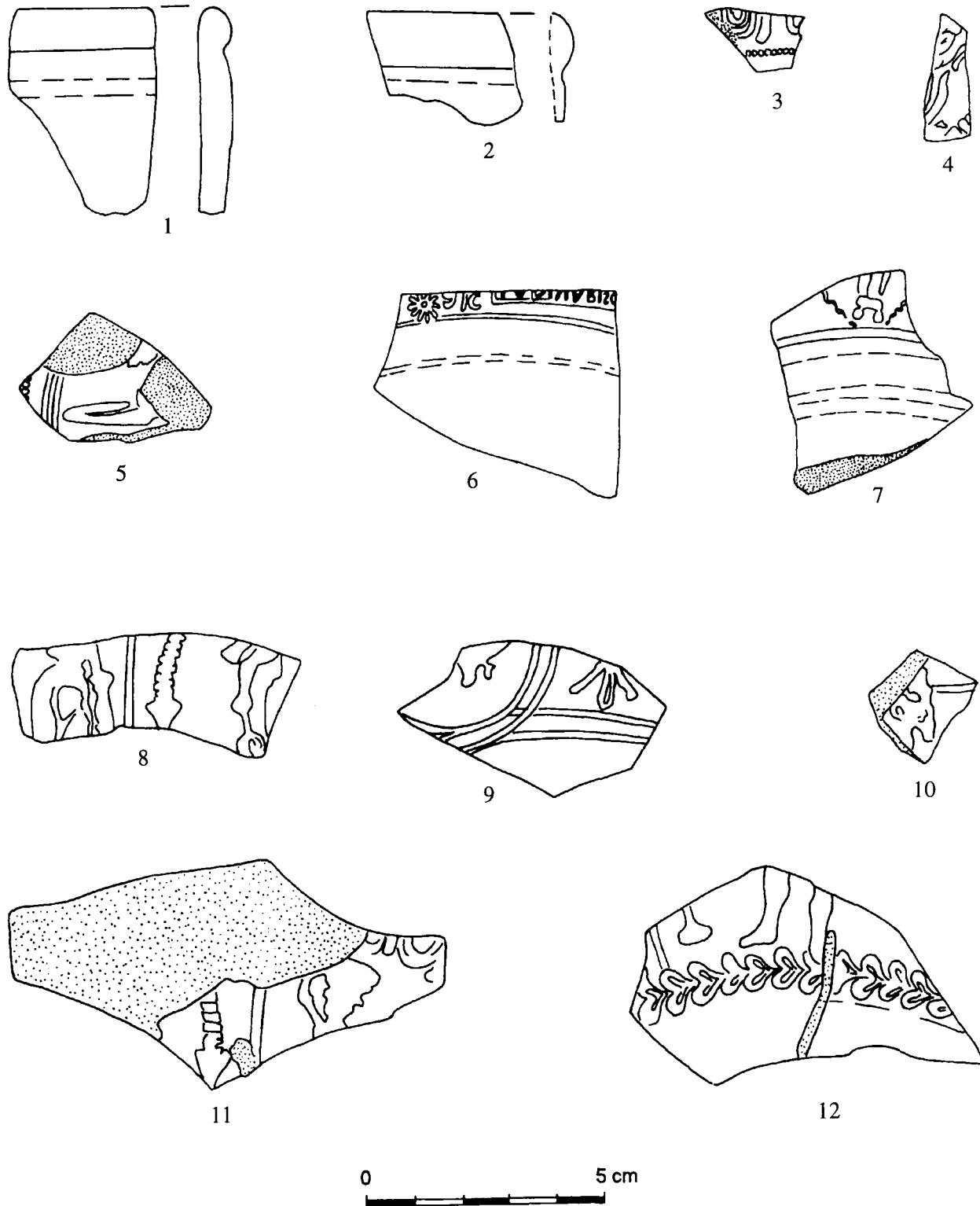
TABL. XXIII. Kietrz, woj. opolskie, stan. 1. 1, 3: Katalog 1.1-3; 2, 4-7: Katalog 1.4-10. Kietrz, woj. opolskie, stan. 7. 8-12: Katalog 2.1-6; 13: Katalog 2.7.

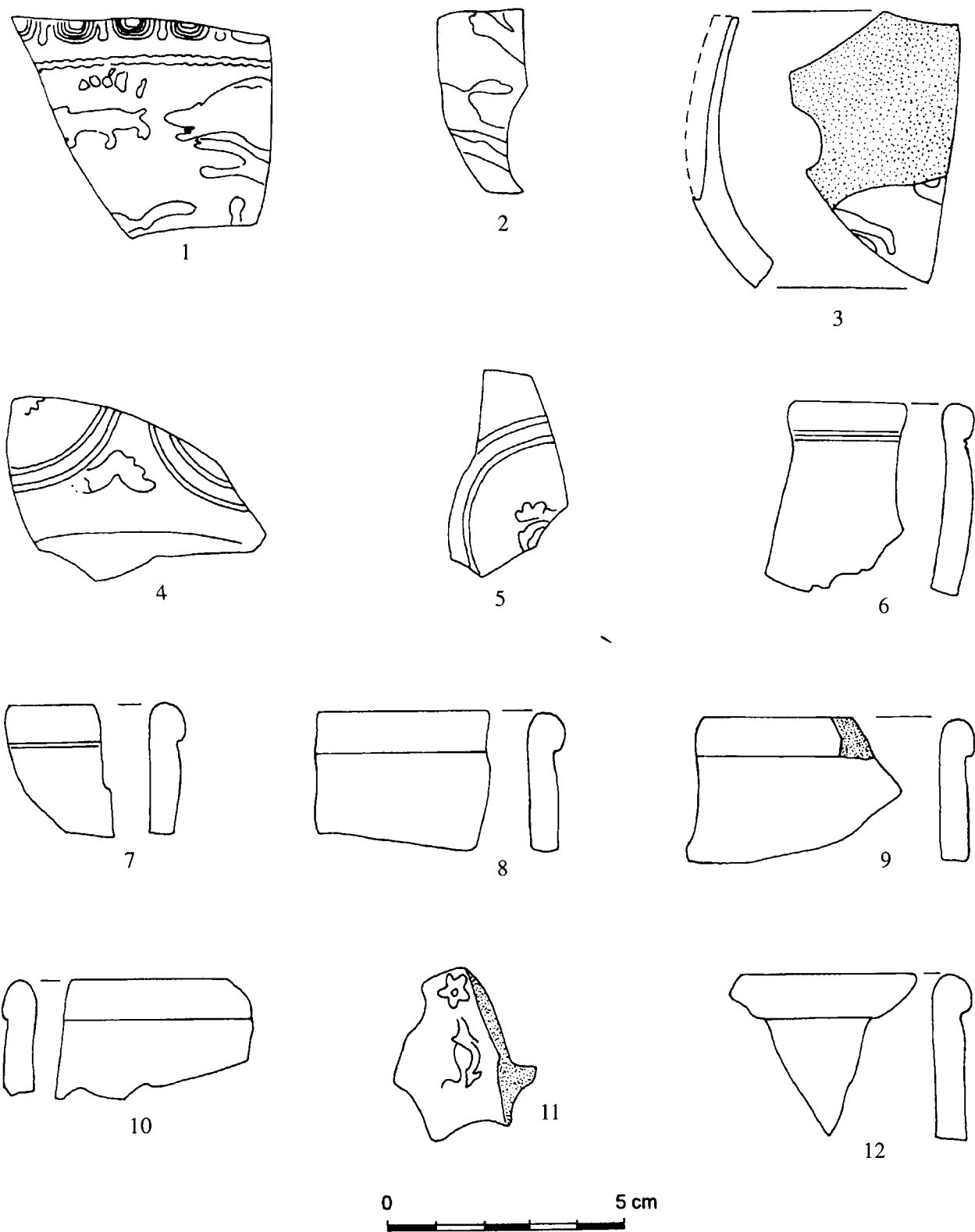
TABL. XXIV. Kietrz, woj. opolskie, stan. 7. 1: Katalog 5.4; 2: Katalog 6.1; 3: Katalog 3.1; 4: Katalog 5.1; 4: Katalog 3.3; 6-8: Katalog 3.14-16; 9: Katalog 1.3; 10: Katalog 3.9; 11: Katalog 3.13.

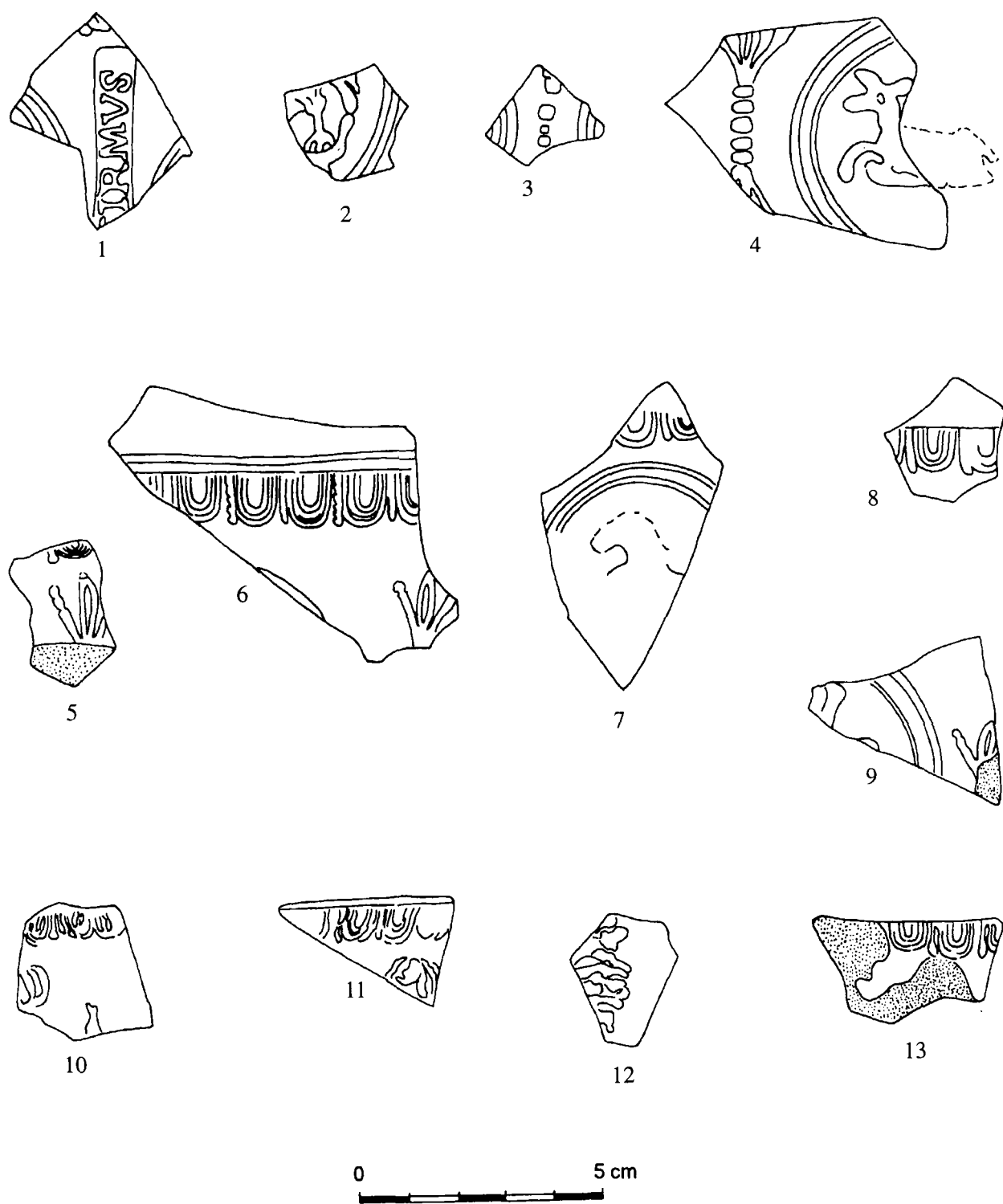
TABL. XXV. Kietrz, woj. opolskie, stan. 7. 1: Katalog 5.3; 2: Katalog 5.2; 3: Katalog 1.1; 4A: Katalog 6.2; 4B: Katalog 3.8; 5: Katalog 6.5; 6: Katalog 3.11; 7: Katalog 1.2; 8: Katalog 3.4; 9: Katalog 6.4; 10: Katalog 6.6; 11: Katalog 3.12; 12-14: Katalog 3.5-7; 15: Katalog 6.3.

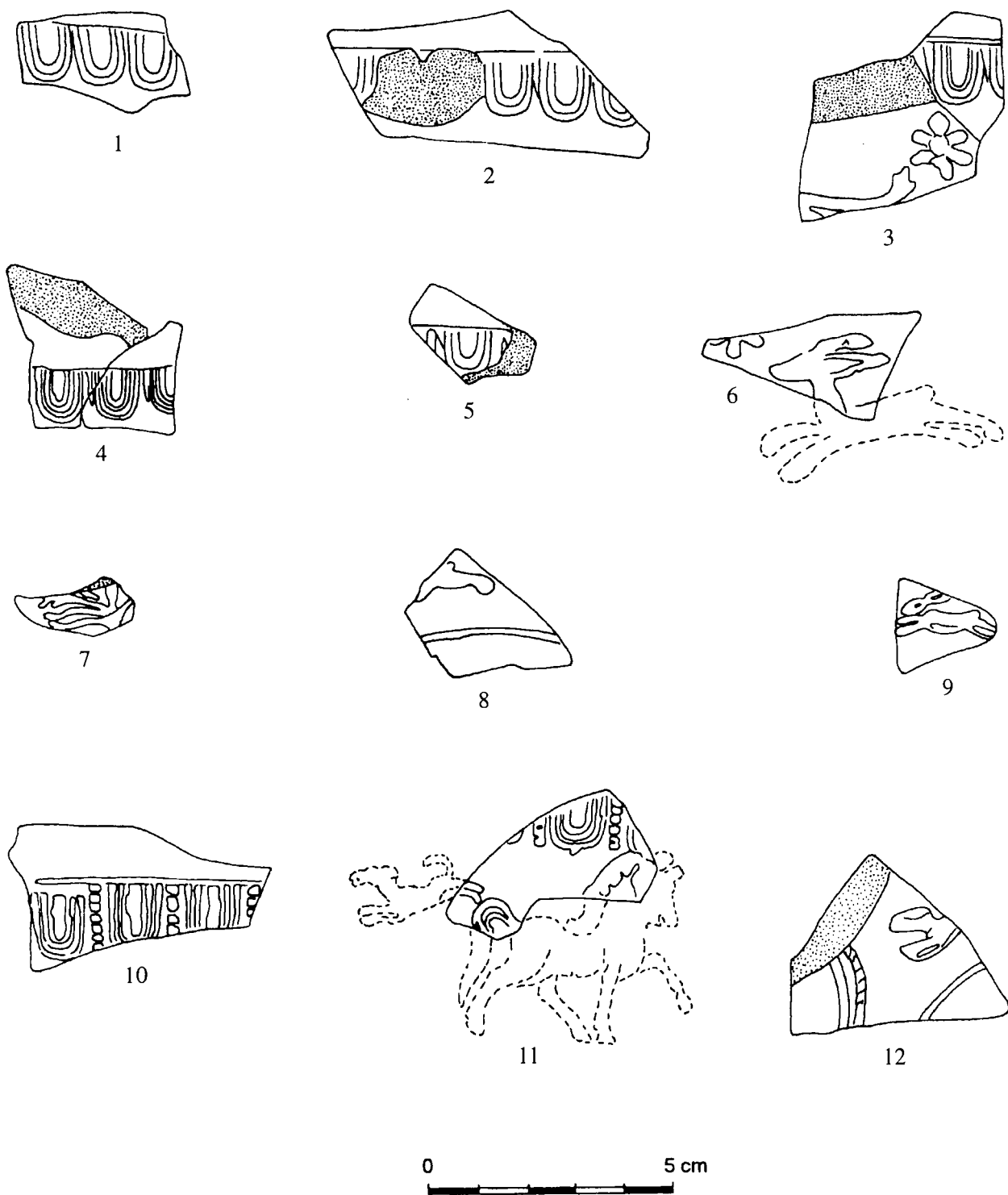
TABL. XXVI. Kalisz Zawodzie, woj. wielkopolskie, stan. 1. 7: Katalog 1.1. Kębliny, woj. łódzkie. 8, 11-12: Katalog 1.1-3; 9: Katalog 1.4; 10: Katalog 1.5. Piwonice, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 5.1; 2: Katalog 6.1; 3: Katalog 1.1; 4: Katalog 4.1; 5: Katalog 2.1; 6: Katalog 3.1.

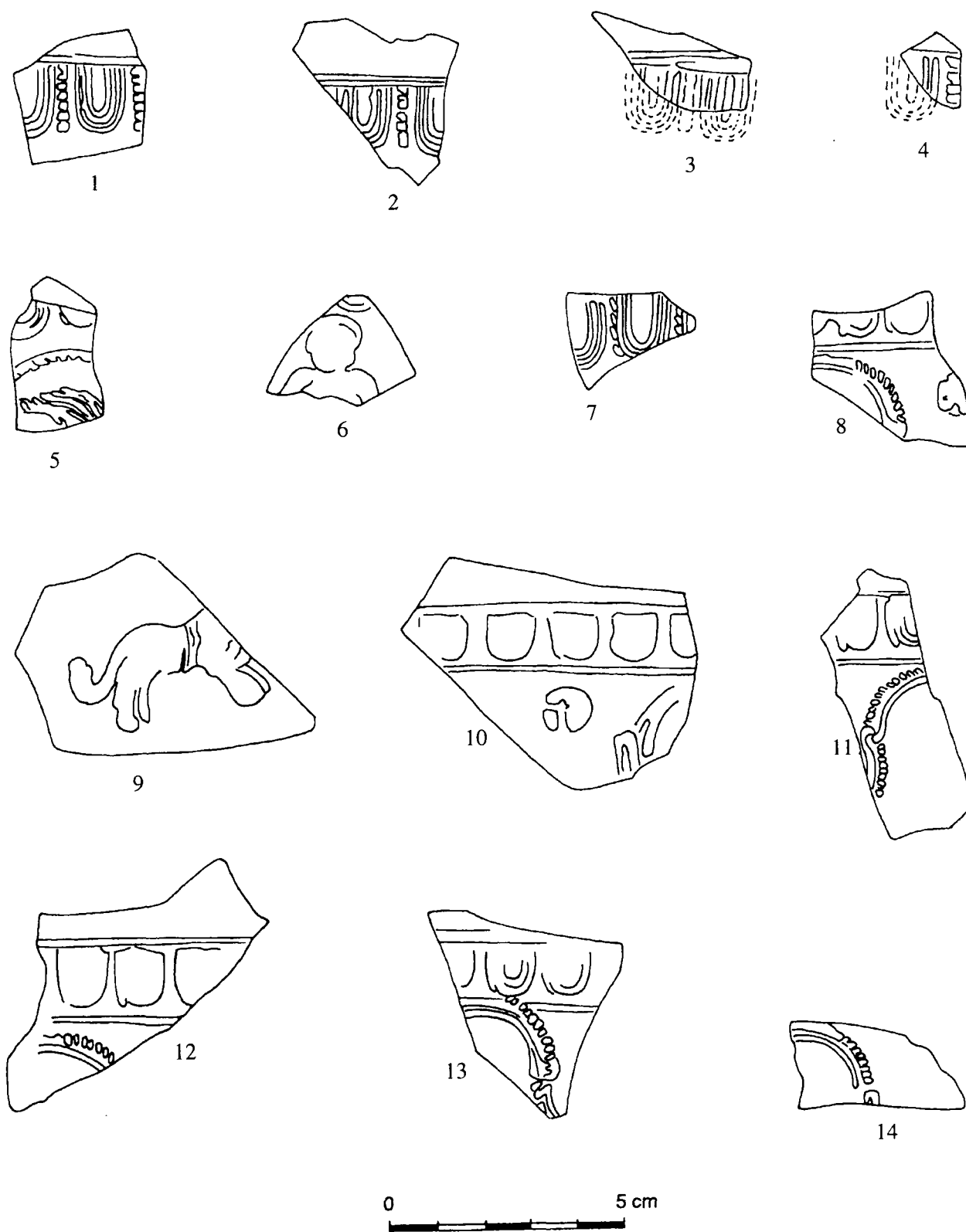
TABL. XXVII. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 20.1; 2: Katalog 20.3; 3: Katalog 20.2; 4: Katalog 20.4; 5: Katalog 20.5; 6-7: Katalog 9.11-12; 8: Katalog 11.1; 9: Katalog 12.1; 10: Katalog 17.1-2; 11: Katalog 16.7; 12: Katalog 14.1.

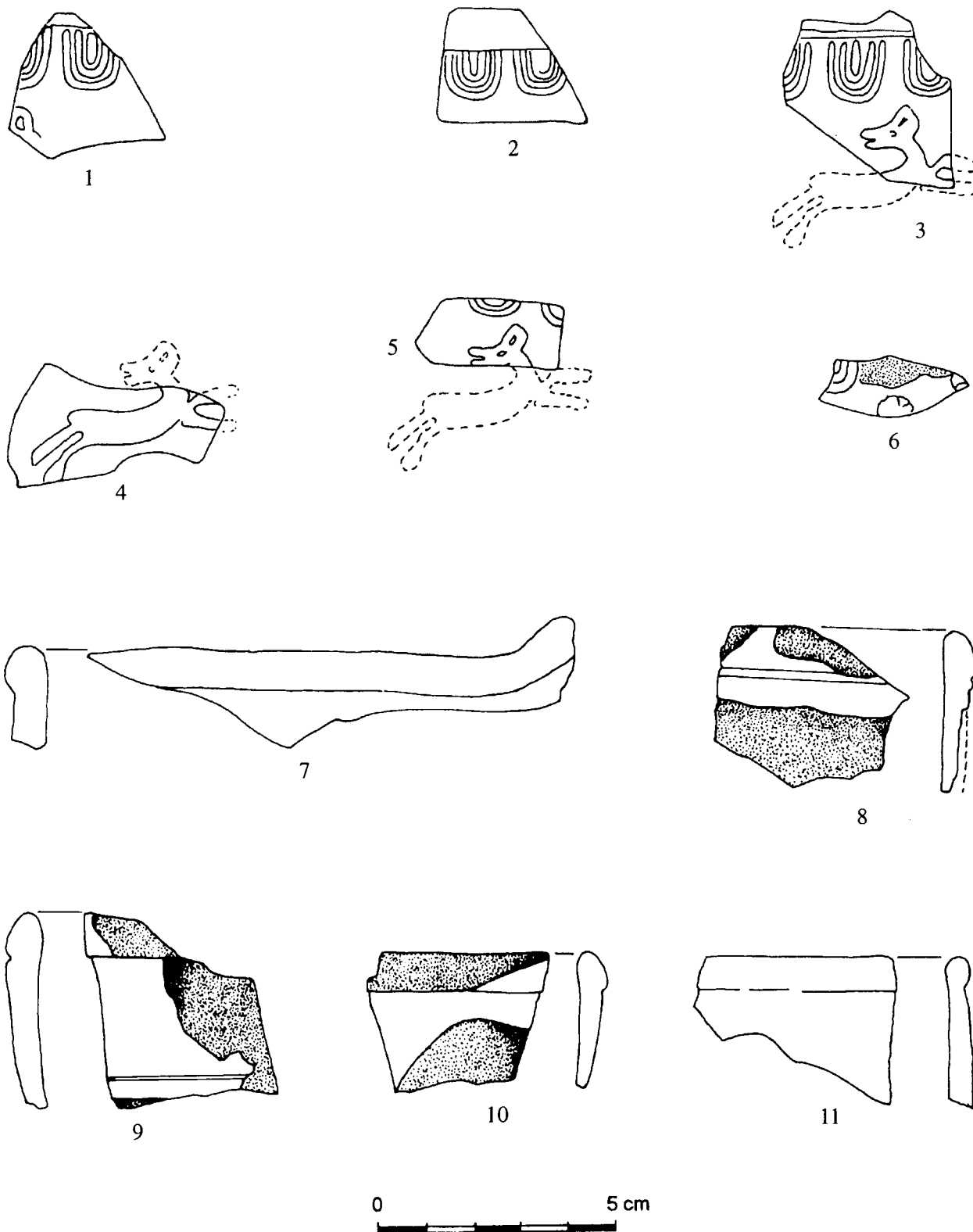
TABL. XXVIII. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 9.7; 2: Katalog 9.6; 3: Katalog 16.8; 4: Katalog 9.3; 5: Katalog 9.5; 6: Katalog 9.2; 7: Katalog 16.1; 8: Katalog 16.2; 9: Katalog 9.4; 10-12: Katalog 2.2-4; 13: Katalog 9.8.

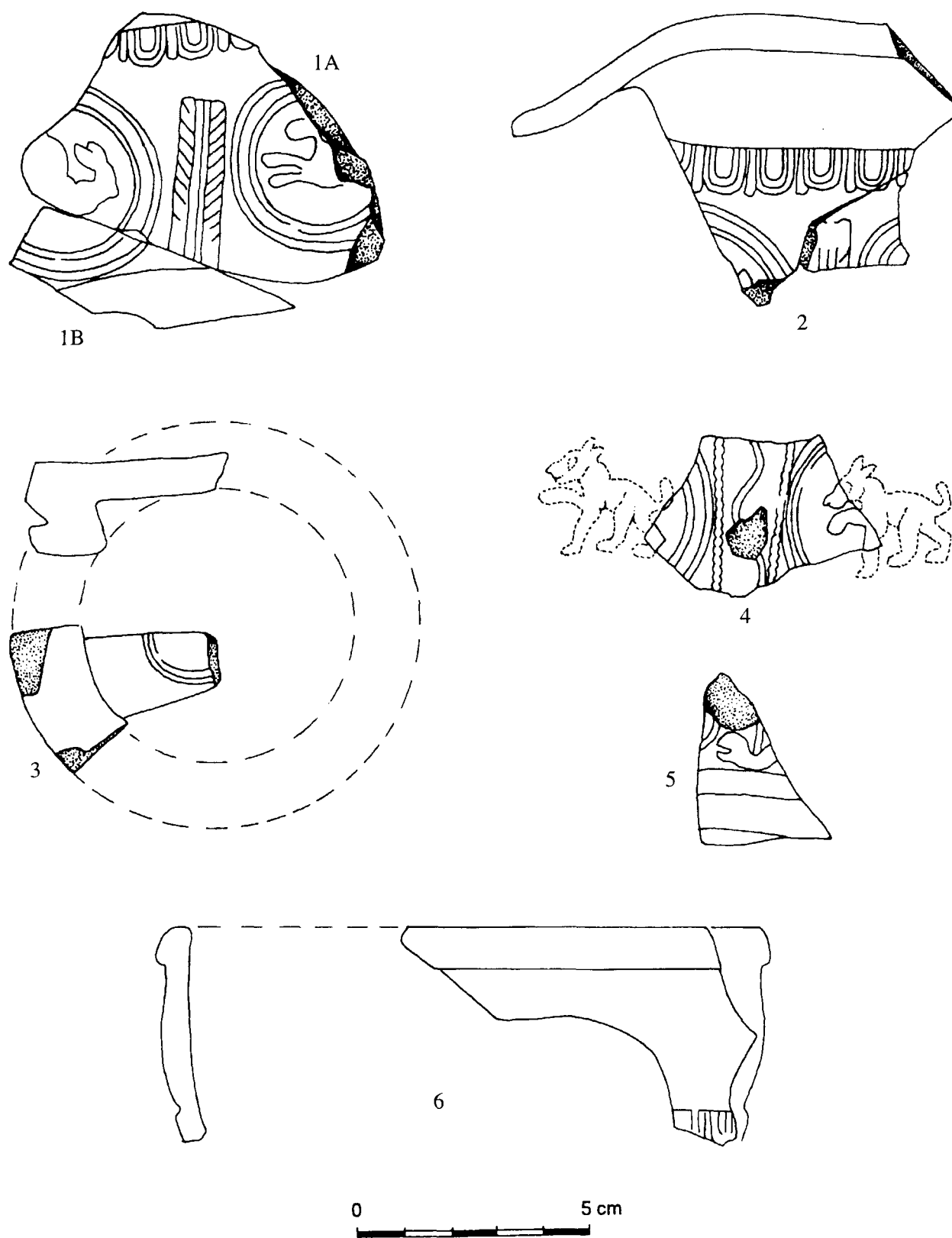
TABL. XXIX. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 2.1; 2-3, 5: Katalog 12.12-14; 4: Katalog 8.1-2; 6: Katalog 2.5; 7: Katalog 12.17; 8: Katalog 6.1; 9: Katalog 12.16; 10: Katalog 5.1; 11: Katalog 9.1; 12: Katalog 12.15.

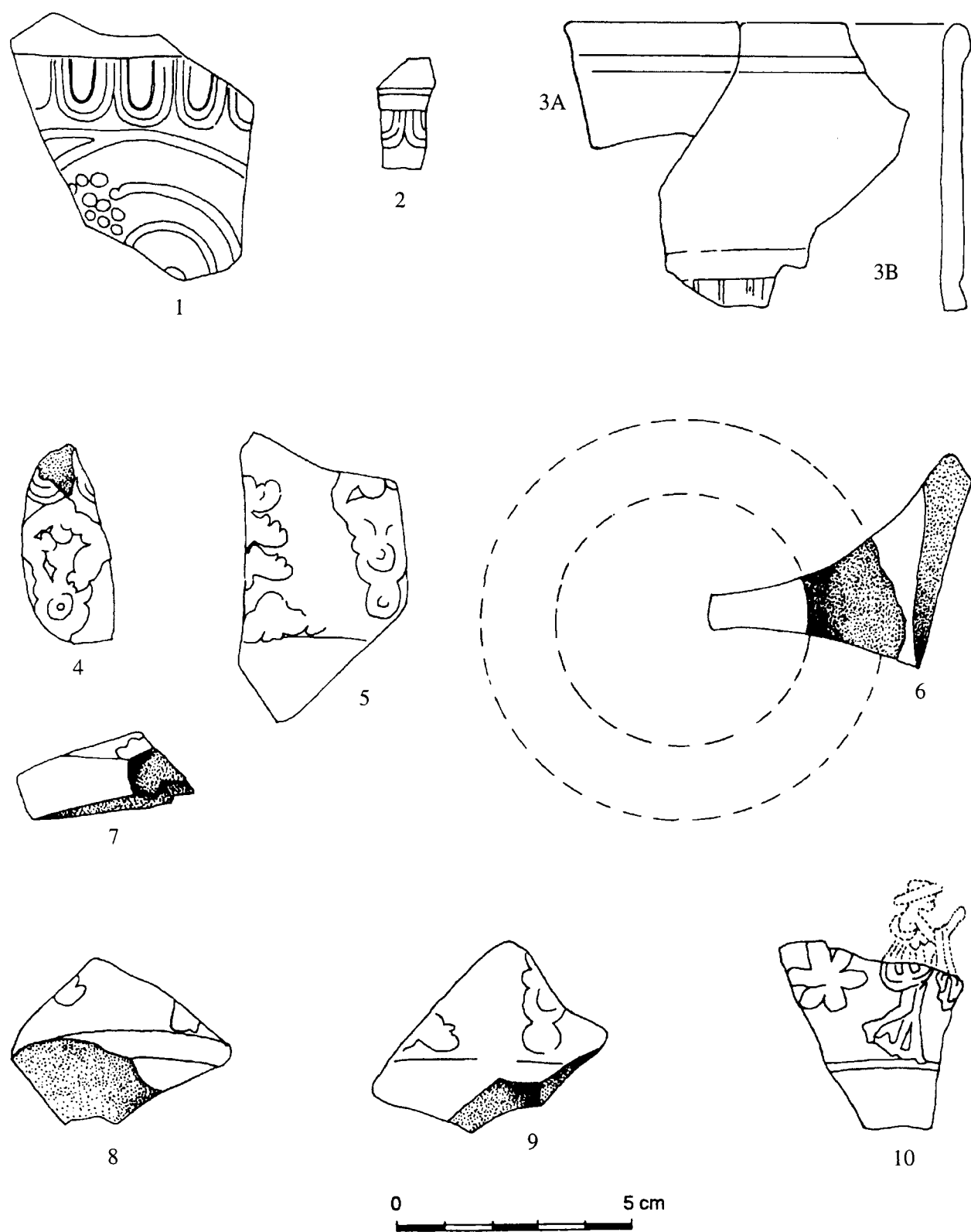
TABL. XXX. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1-3: Katalog 19.1-3; 4: Katalog 16.6; 5: Katalog 12.9; 6: Katalog 12.8; 7: Katalog 12.7; 8, 10: Katalog 12.2-3; 9: Katalog 12.10; 11, 13: Katalog 12.4-5; 12: Katalog 12.6; 14: Katalog 14.2.

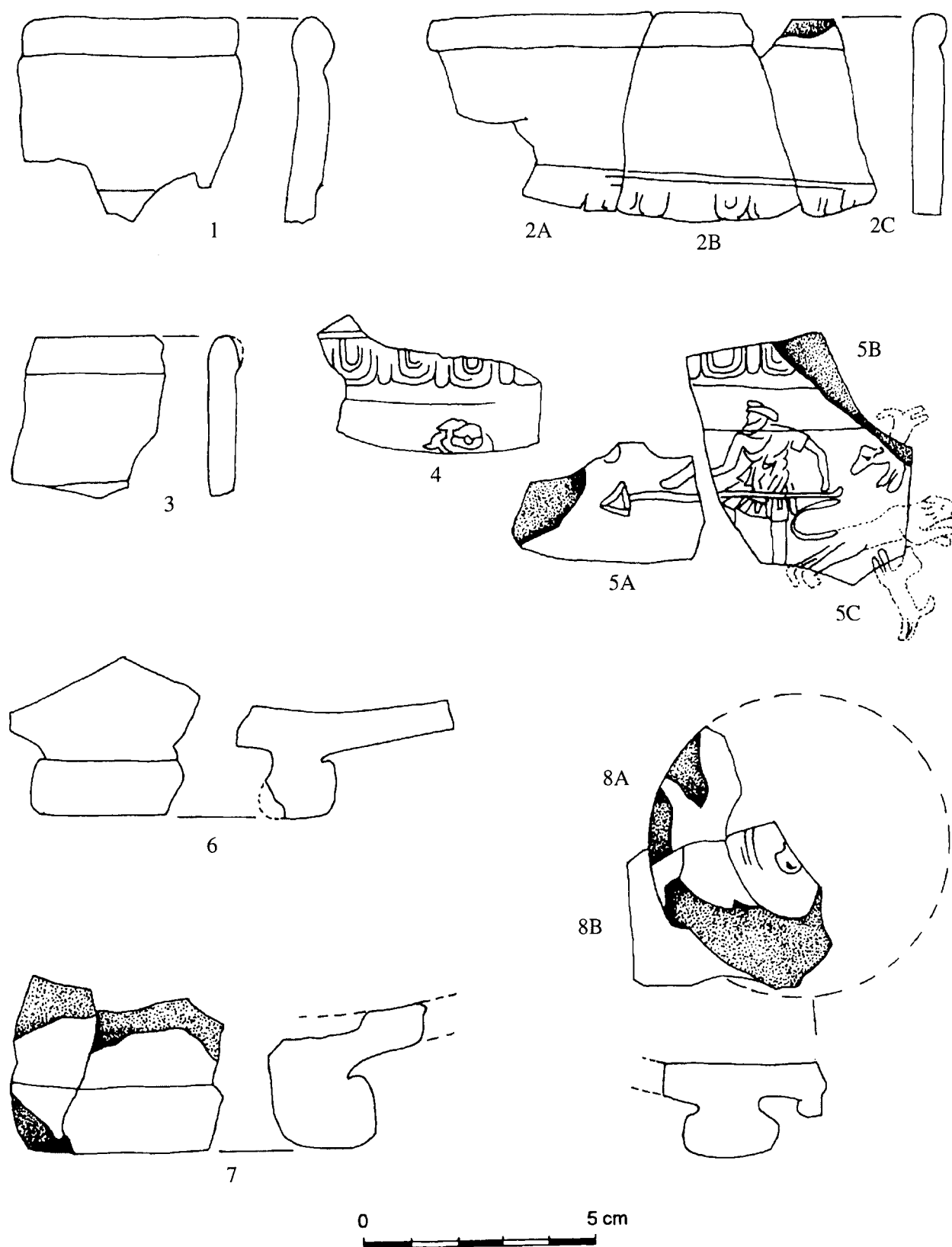
TABL. XXXI. Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 4.1; 2-3: Katalog 16.3-4; 4: Katalog 12.11; 5: Katalog 15.1; 6: Katalog 10.1. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 7: Katalog 3.1; 8: Katalog 9.1; 9: Katalog 16.1; 10: Katalog 25.3; 11: Katalog 28.2.

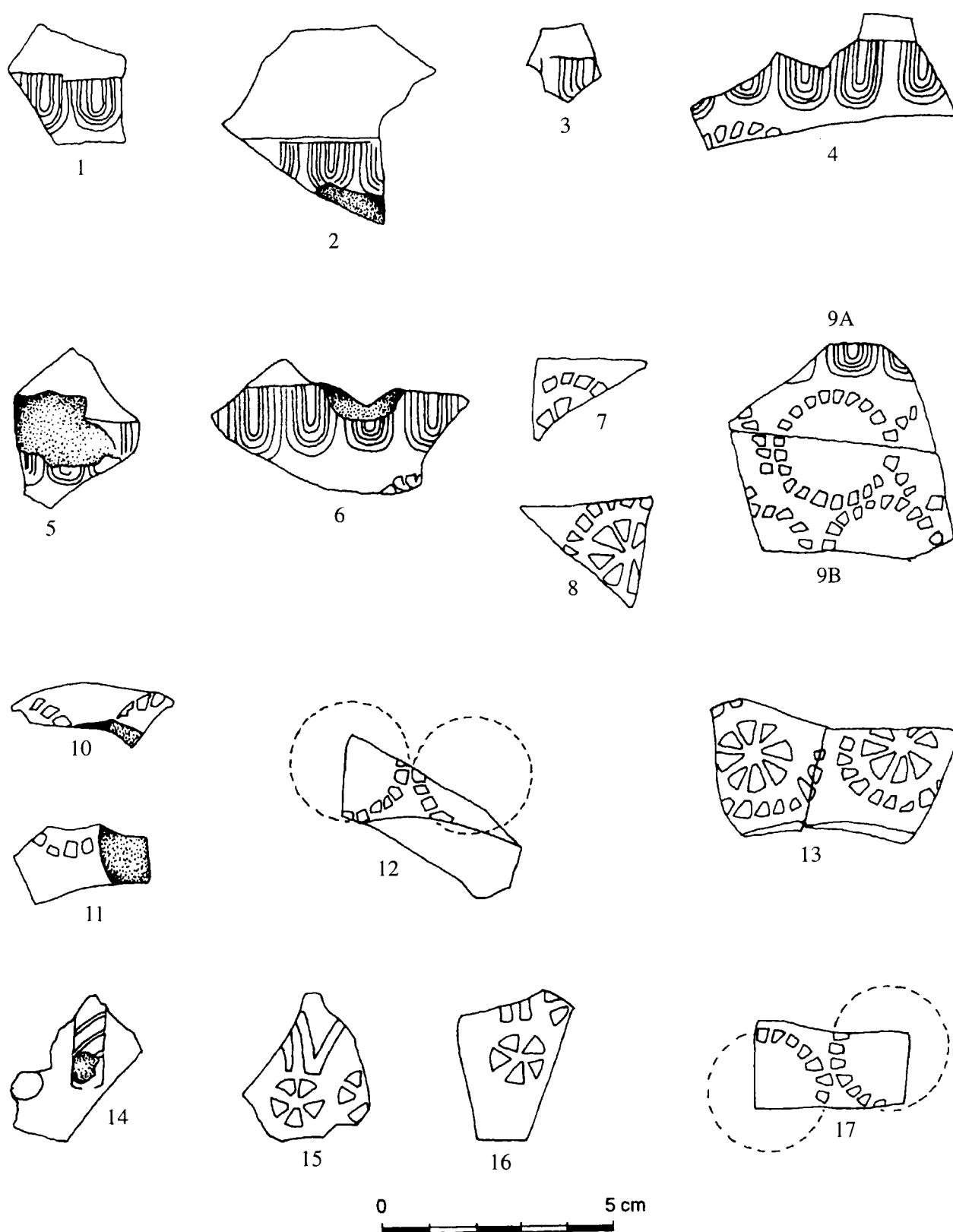
TABL. XXXII. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1A: Katalog 38.2; 1B: Katalog 39.1; 2: Katalog 38.1; 3: Katalog 37.2; 4: Katalog 29.1; 5: Katalog 41.3; 6: Katalog 37.1.

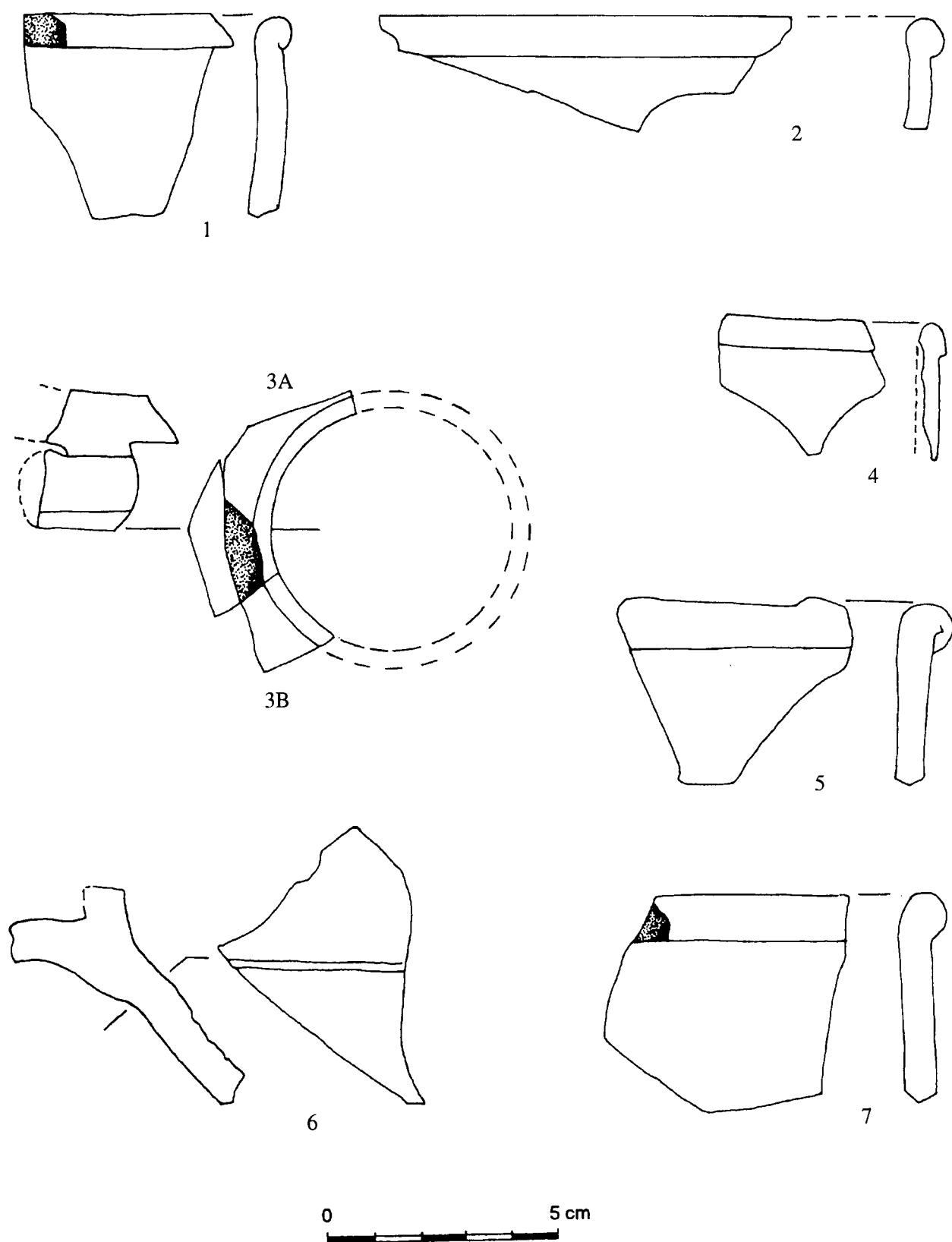
TABL. XXXIII. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1: Katalog 34.1; 2: Katalog 37.3; 3A: Katalog 28.1; 3B: Katalog 25.2; 4: Katalog 8.2; 5: Katalog 29.2; 6: Katalog 4.1; 7: Katalog 28.3; 8: Katalog 8.1; 9: Katalog 28.4; 10: Katalog 30.1.

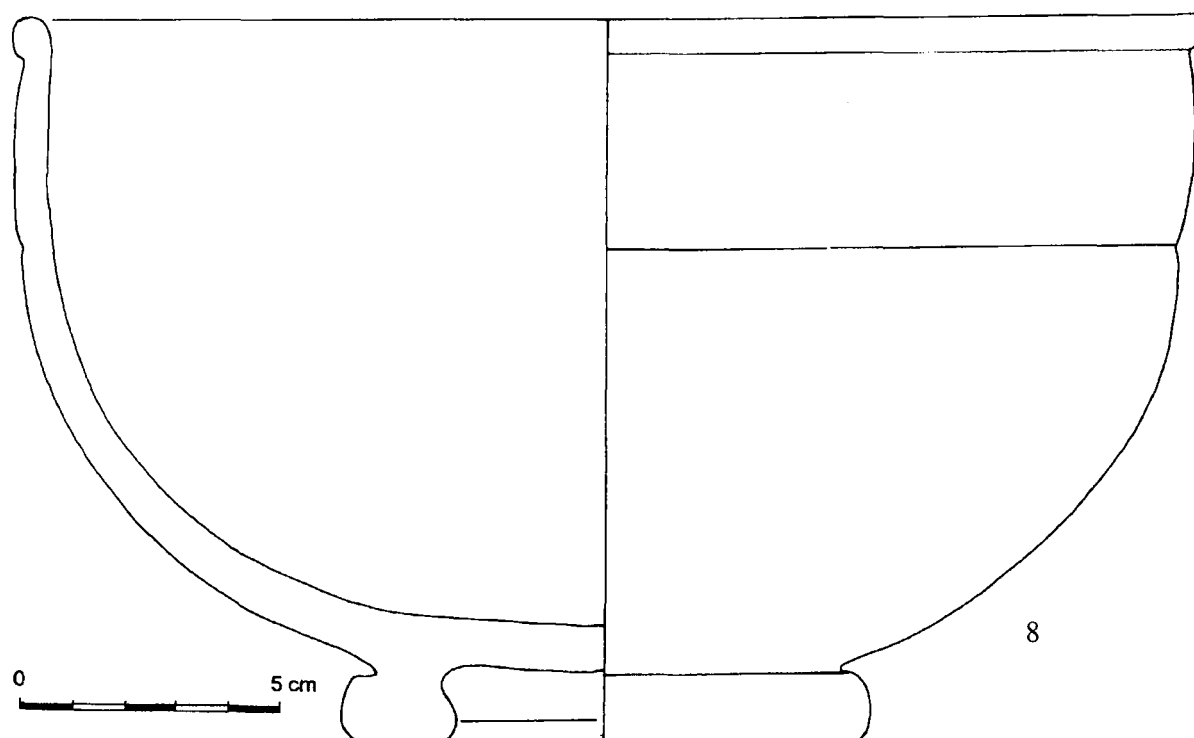
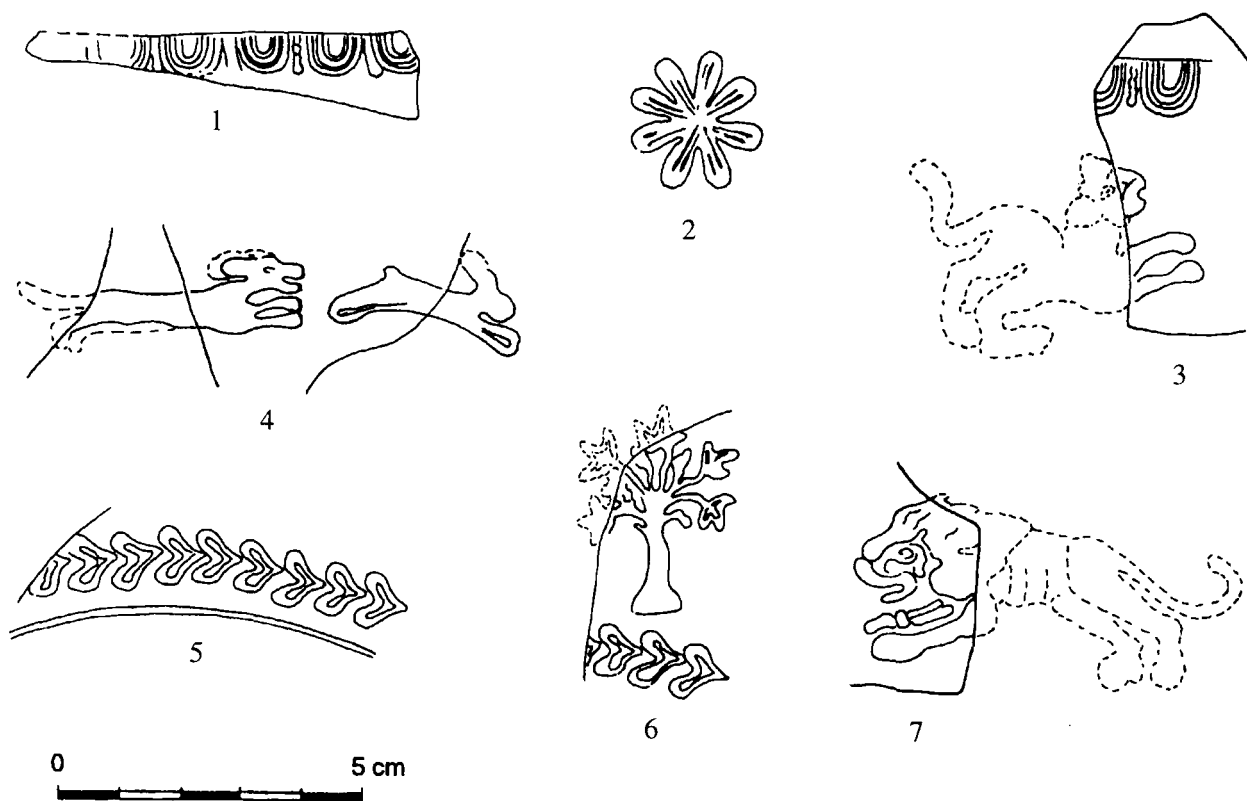
TABL. XXXIV. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1: Katalog 28.5; 2AB: Katalog 5.1-2; 2C: Katalog 2.2; 3: Katalog 36.4; 4: Katalog 26.1; 5A: Katalog 2.1; 5B: Katalog 1.1; 5C: Katalog 5.3; 6: Katalog 27.1; 7: Katalog 2.3; 8A: Katalog 5.9; 8B: Katalog 35.1.

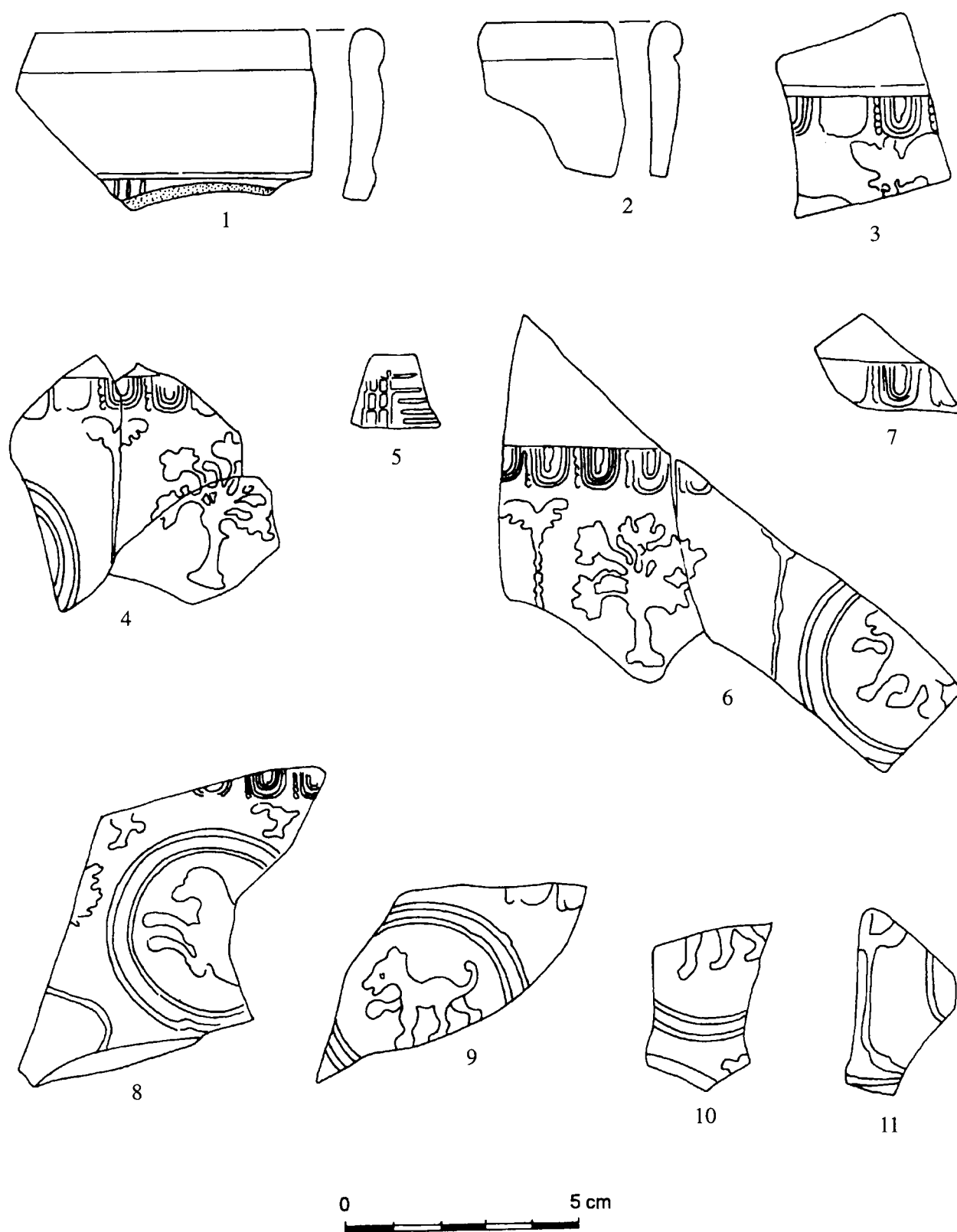
TABL. XXXV. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1: Katalog 5.4; 2: Katalog 10.1; 3: Katalog 9.2; 4: Katalog 11.1; 5: Katalog 19.1; 6: Katalog 40.2; 7-8: Katalog 5.5-6; 9A: Katalog 36.1; 9B: Katalog 15.1; 10-11: Katalog 5.7-8; 12: Katalog 32.1; 13: Katalog 41: 1-2; 14: Katalog 20.1; 15: Katalog 25.1; 16: Katalog 24.2; 17: Katalog 33.1.

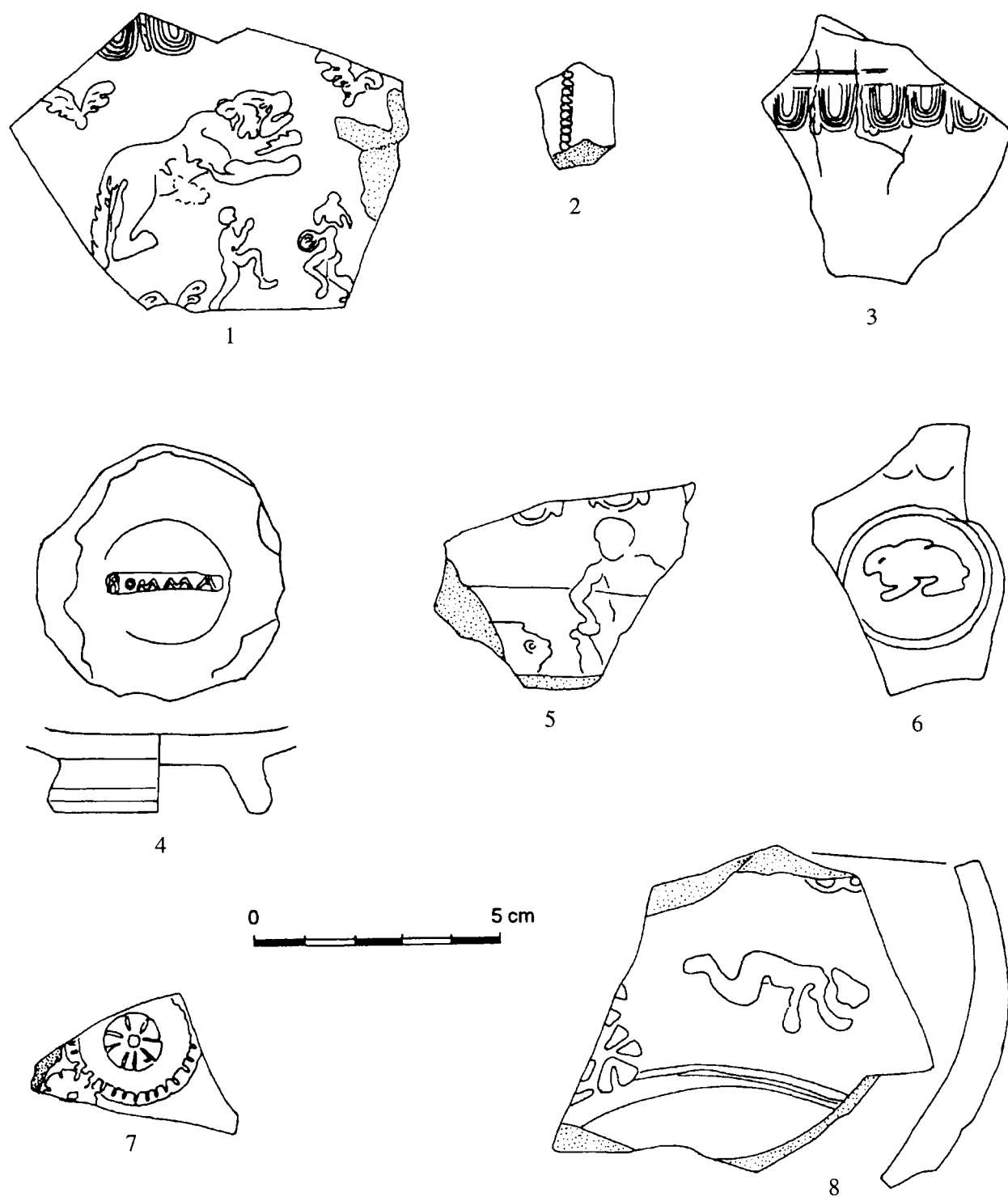
TABL. XXXVI. Konopnica, woj. łódzkie, stan. 7. 1: Katalog 34.3; 2: Katalog 34.2; 3A: Katalog 7.1-2; 3B: Katalog 13.1; 4: Katalog 23.1; 5: Katalog 36.3; 6: Katalog 43.1; 7: Katalog 36.2.

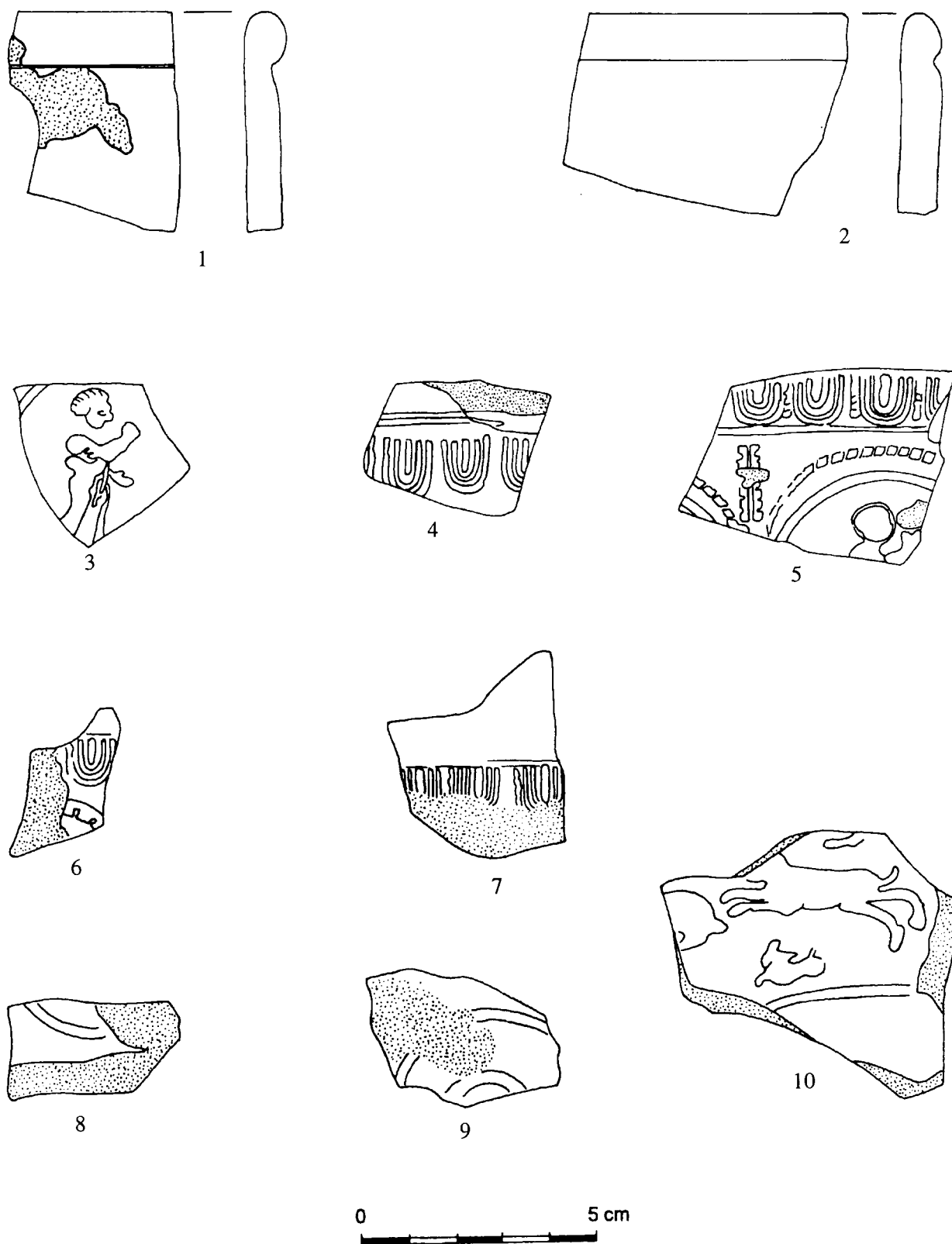
TABL. XXXVII. Krajanka, woj. łódzkie, stan. 1. 1-8: Katalog 1.1-30.

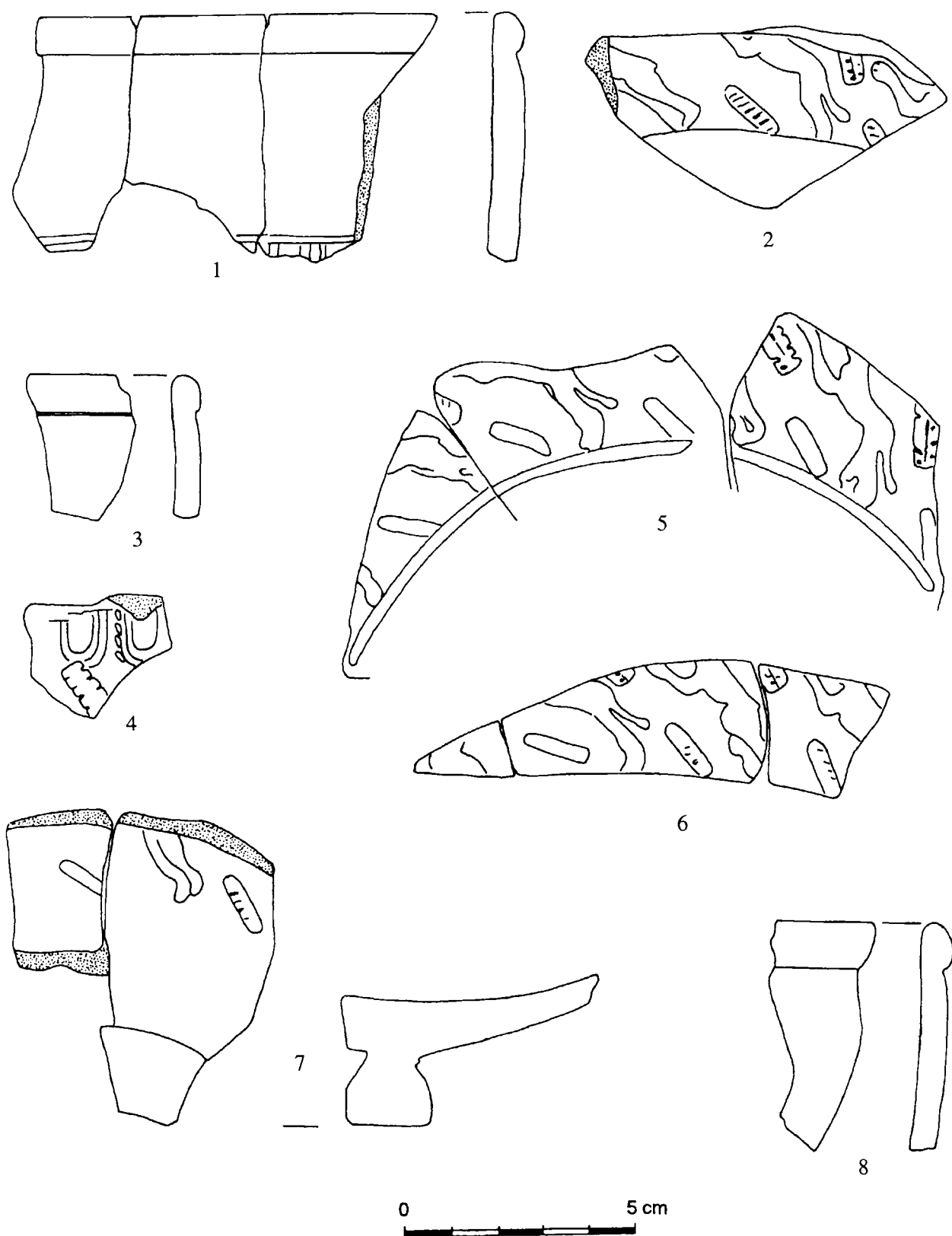
TABL. XXXVIII. Krapkowice, woj. opolskie, stan. 13. 1: Katalog 1.1; 2: Katalog 1.2; 3: Katalog 1.9; 4: Katalog 1.5-7; 5: Katalog 4.1; 6: Katalog 1.3-4; 7: Katalog 2.1; 8: Katalog 1.8; 9-10: Katalog 1.10-11; 11: Katalog 1.12.

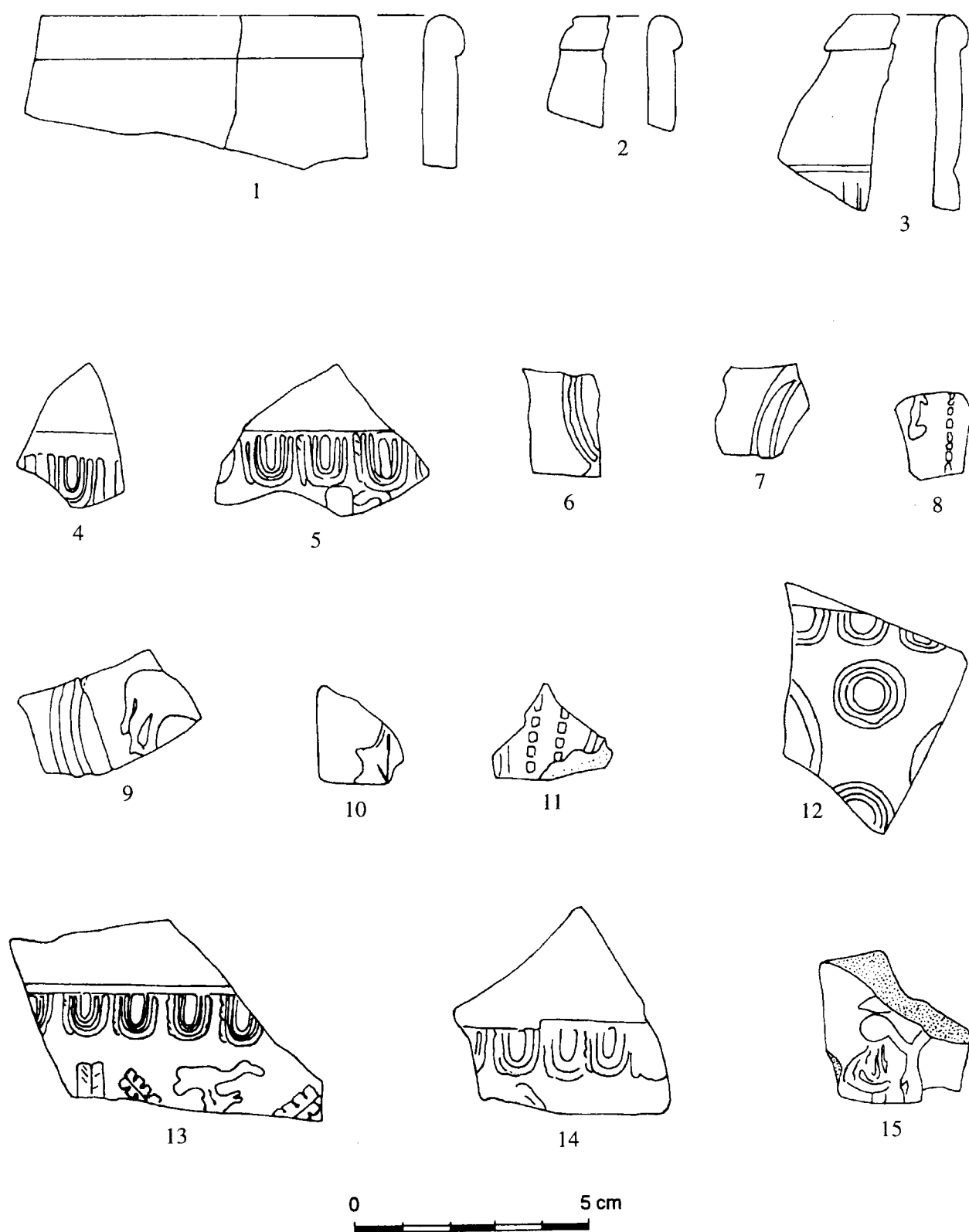
TABL. XXXIX. Kleszewo, woj. mazowieckie, stan. 1. 2: Katalog 1.1. Kraków Nowa Huta - Branice, woj. małopolskie, stan. 76. 8: Katalog 1.1. Kraków Nowa Huta-Cło, woj. małopolskie, stan. 2. 5: Katalog 1.1. Kraków Nowa Huta-Mogiła, woj. małopolskie, stan. 1. 1: Katalog 2.1. Krusza Zamkowa, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 3. 4: Katalog 1.2; 7: Katalog 1.1. Kuców, woj. łódzkie, stan. 7. 3: Katalog 1.1. Kwiatków, woj. wielkopolskie. 6: Katalog 1.1.

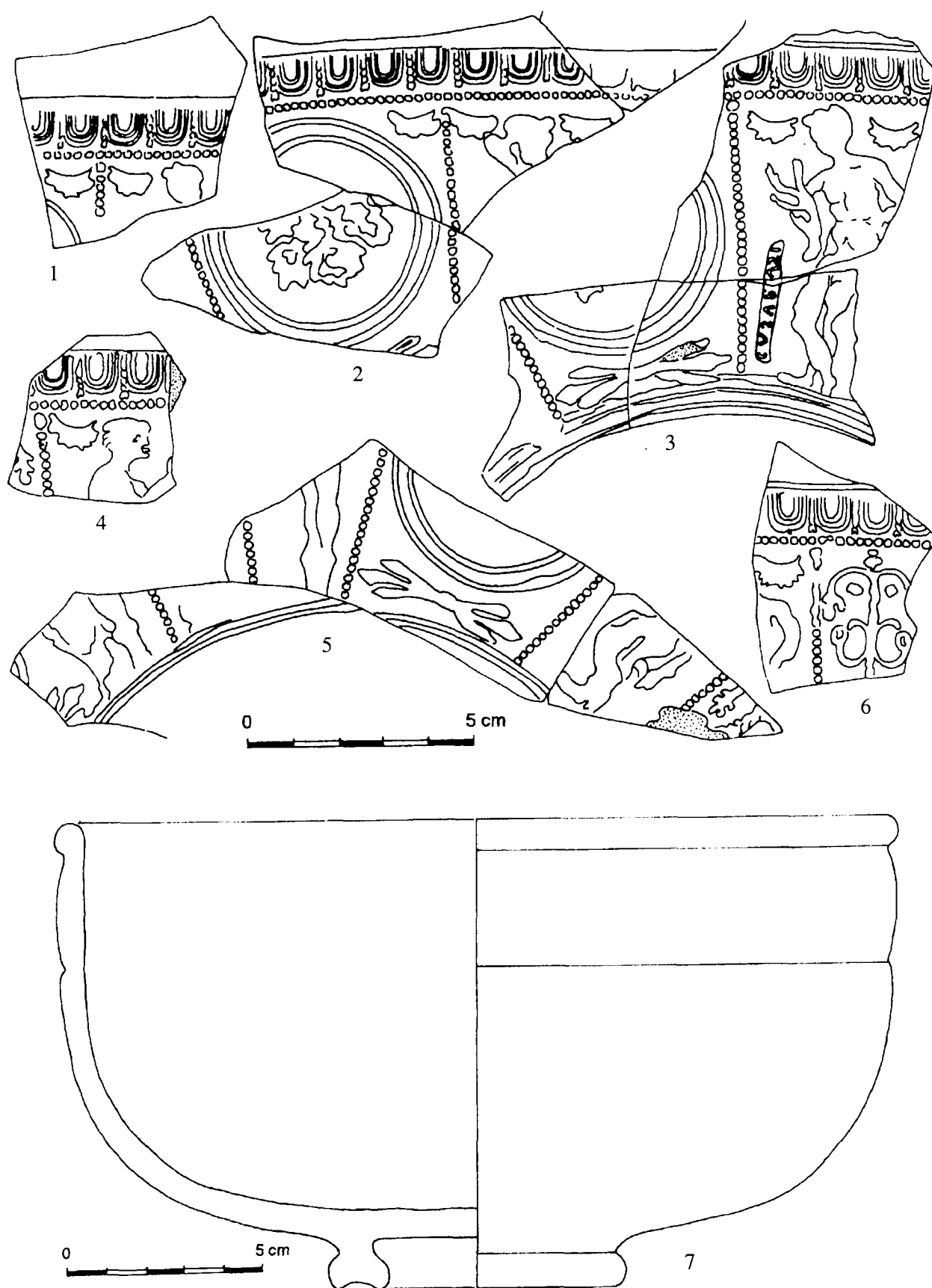
TABL. XL. Kryspinów, woj. małopolskie, stan. 2. 1: Katalog 2.1; 2: Katalog 4.1; 3: Katalog 6.1; 4: Katalog 7.1; 5: Katalog 6.2. Ludwików, woj. łódzkie, stan. 2. 6: Katalog 1.4; 7: Katalog 1.1; 8-9: Katalog 1.2-3. Łódź okolice. 10: Katalog 1.1.

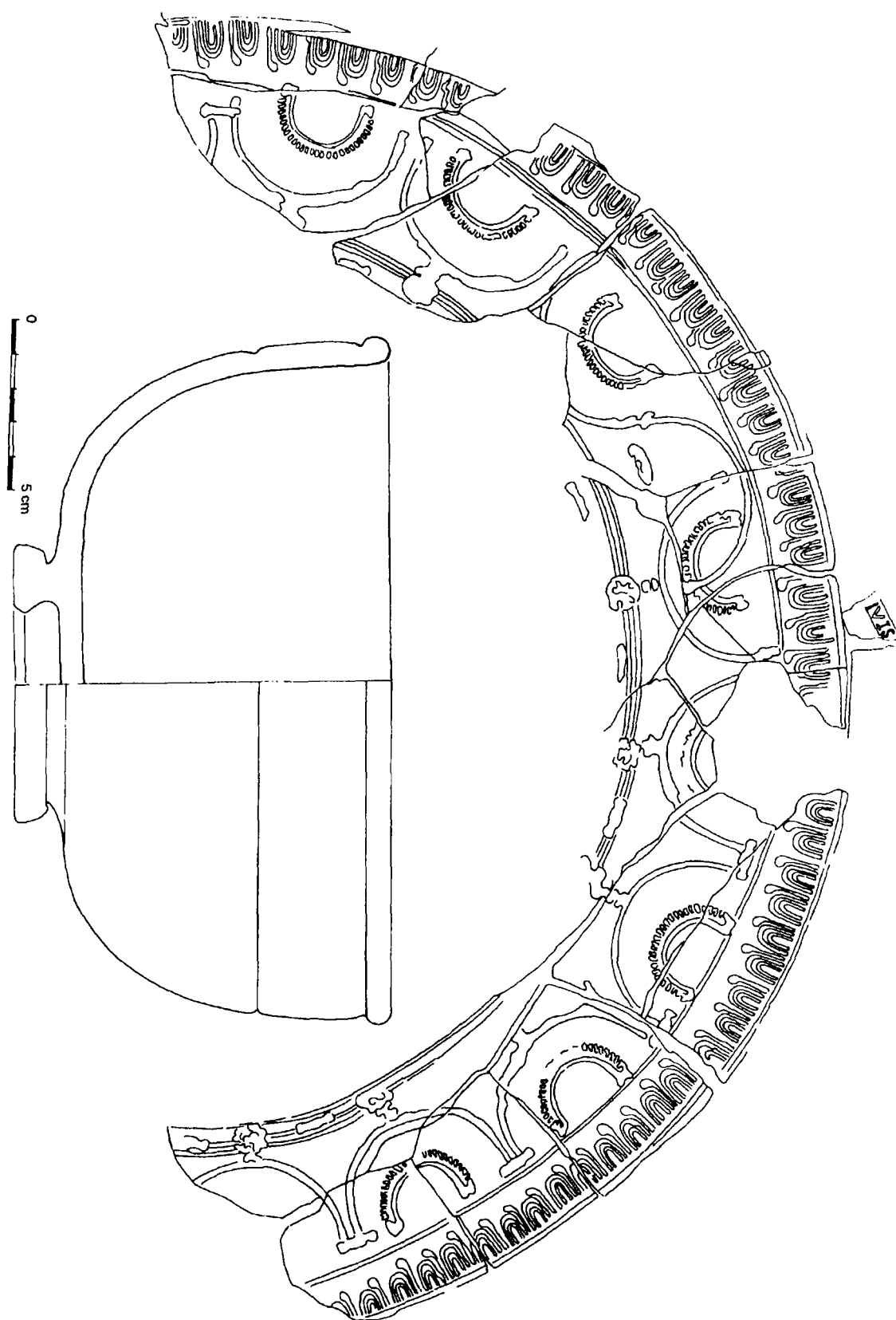
TABL. XLI. Kutno, woj. łódzkie, stan. 2. 1, 3, 8: Katalog 1.1-5; 2, 4-7: Katalog 1.6-17.

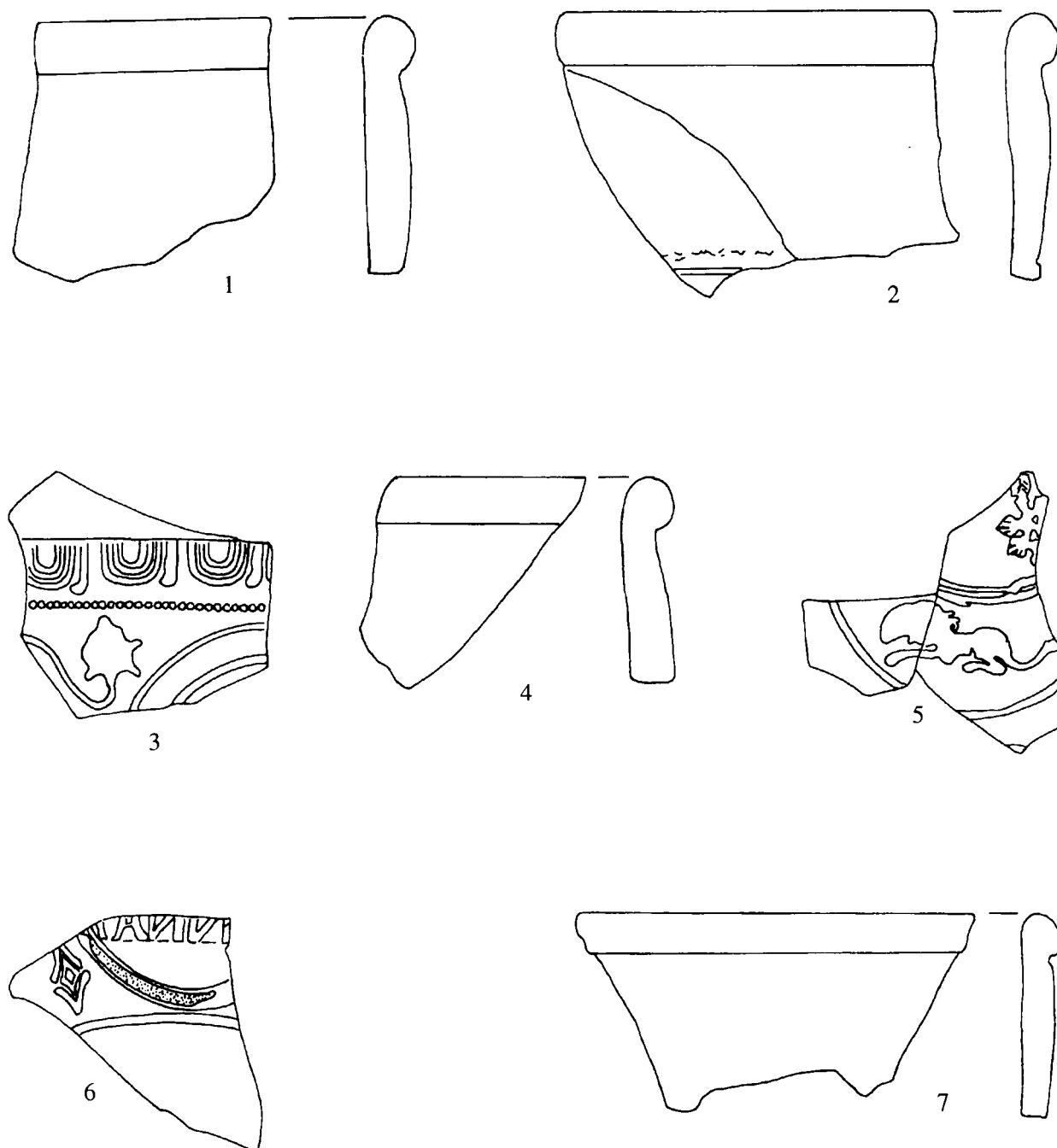
TABL. XLII. Kutno, woj. łódzkie, stan. 6. 1: Katalog 2.10-12; 2: Katalog 2.13; 3: Katalog 2.15; 4: Katalog 2.4; 5: Katalog 2.6; 6: Katalog 1.2; 7: Katalog 2.8; 8: Katalog 2.5; 9: Katalog 2.1-2; 10: Katalog 2.3; 11: Katalog 6.1; 12: Katalog 2.7; 13: Katalog 2.14; 14: Katalog 1.1; 15: Katalog 4.1.

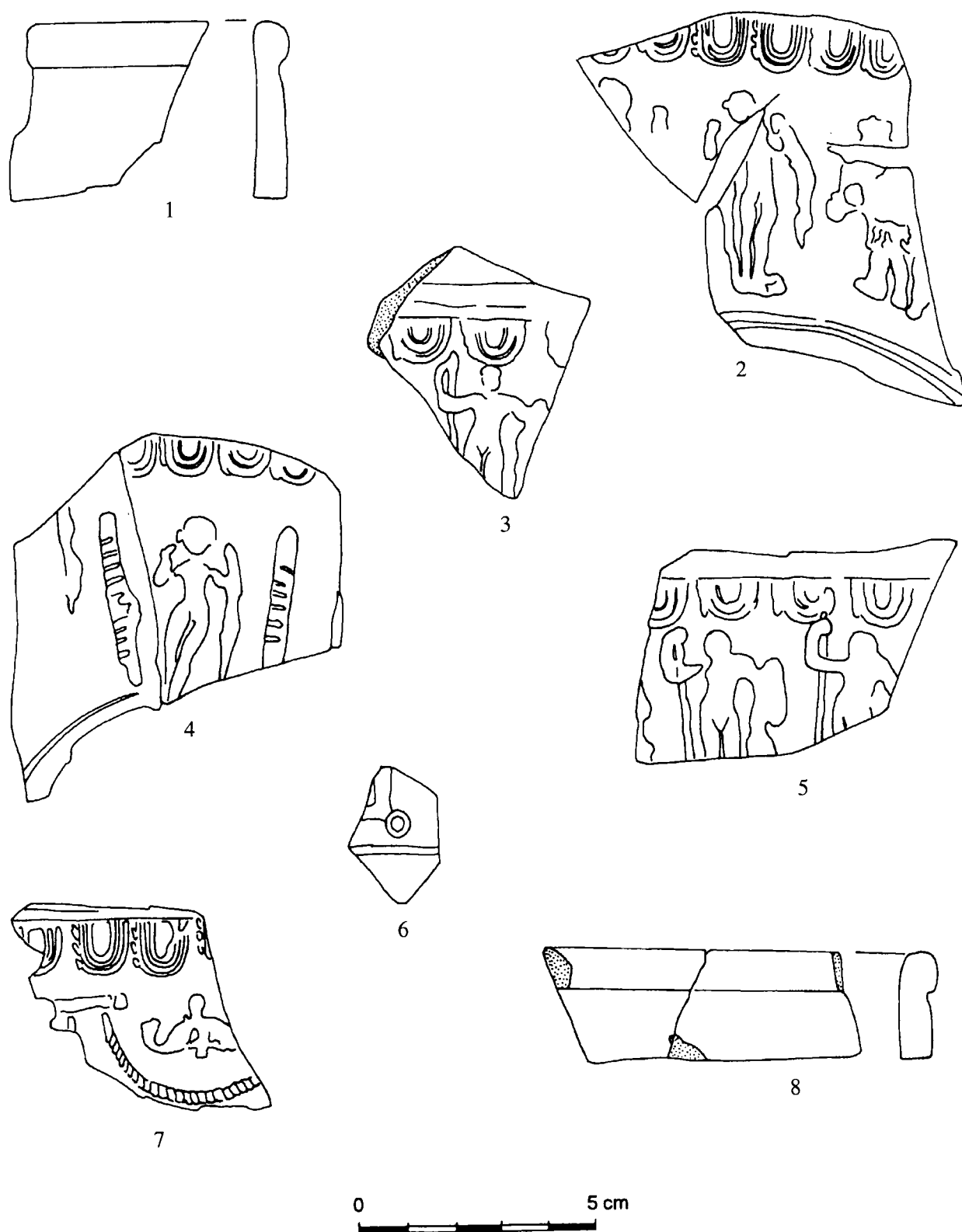
TABL. XLIII. Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. 1-3, 5: Katalog 1.1-10; 4: Katalog 3.5; 6: Katalog 3.6; 7: Katalog 1.1-10, 1.11-42.

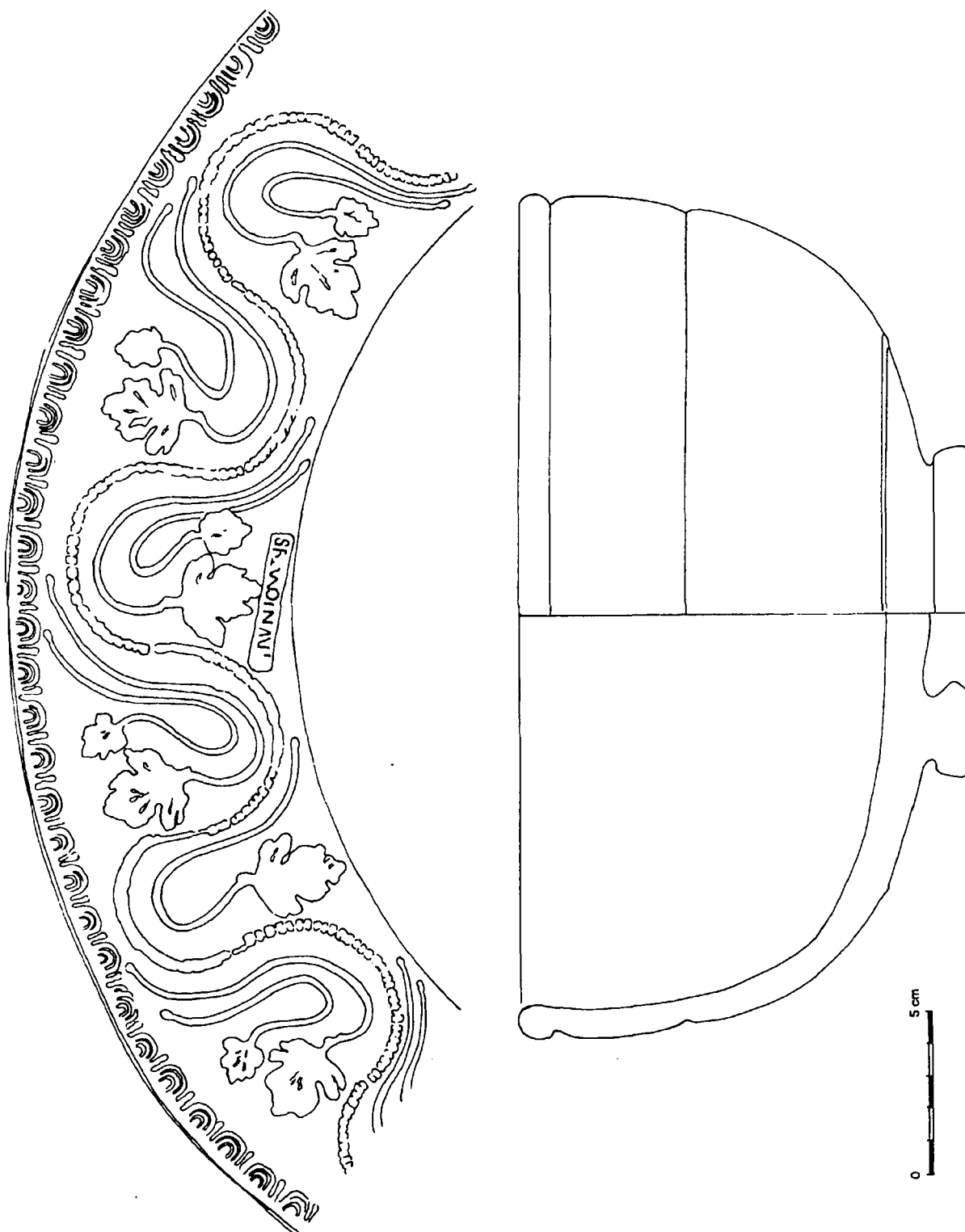
TABL. XLIV. Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. Katalog 2.1-45.

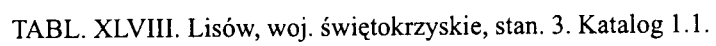
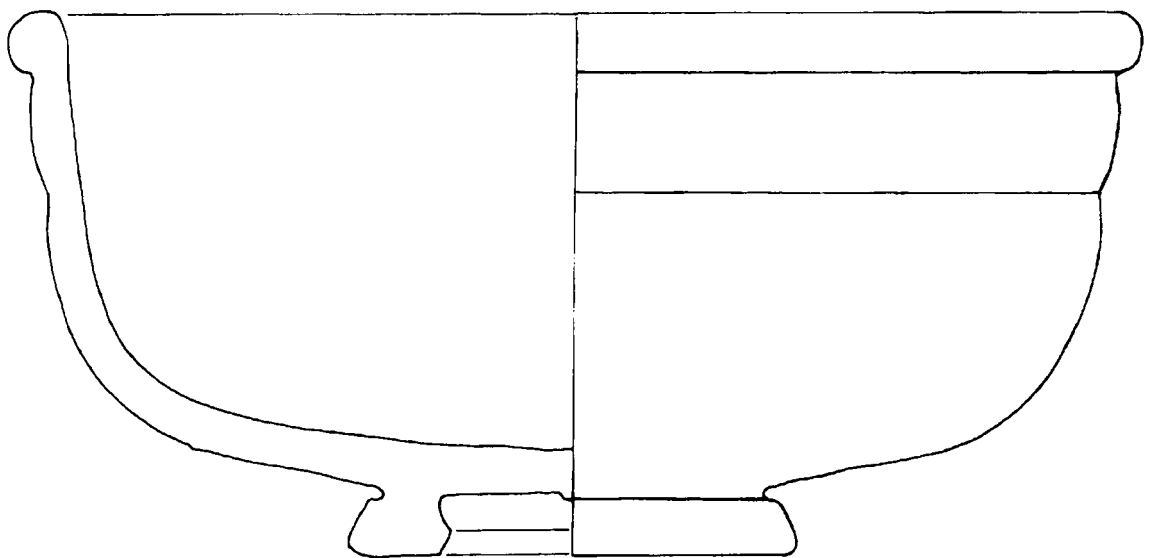
TABL. XLV. Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. 1-2, 4: Katalog 3.1-4; 3: Katalog 3.7; 5: Katalog 3.8-9; 6: Katalog 3.10; 7: Katalog 4.2.

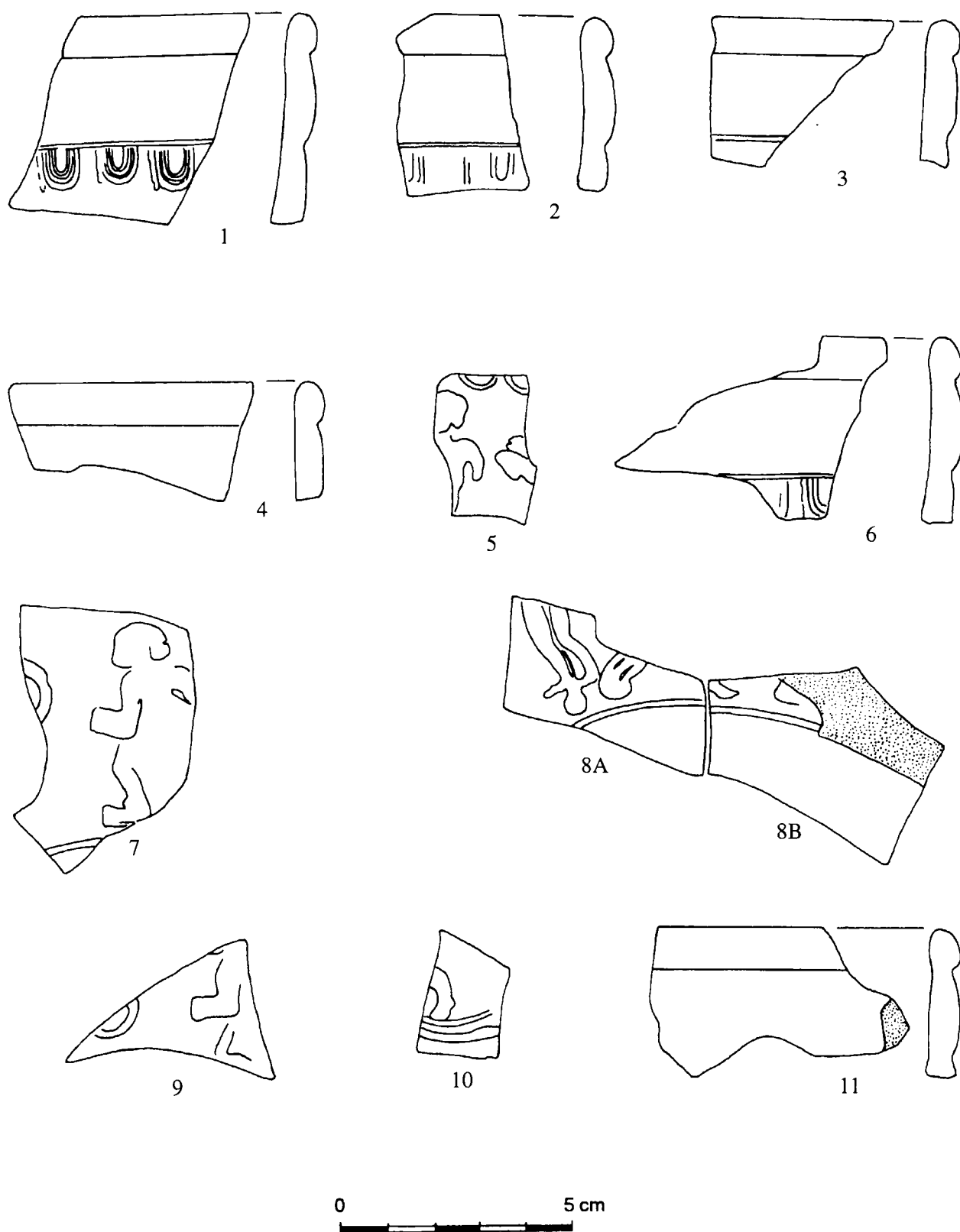

TABL. XLVI. Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. 1: Katalog 4.1; 2-5: Katalog 4.3-8. Mierzanowice, woj. świętokrzyskie. 6: Katalog 1.1. Mokra, woj. śląskie, stan. 1. 7: Katalog 1.1. Mysławczyce, woj. małopolskie, stan. 1. 8: Katalog 1.1-2.

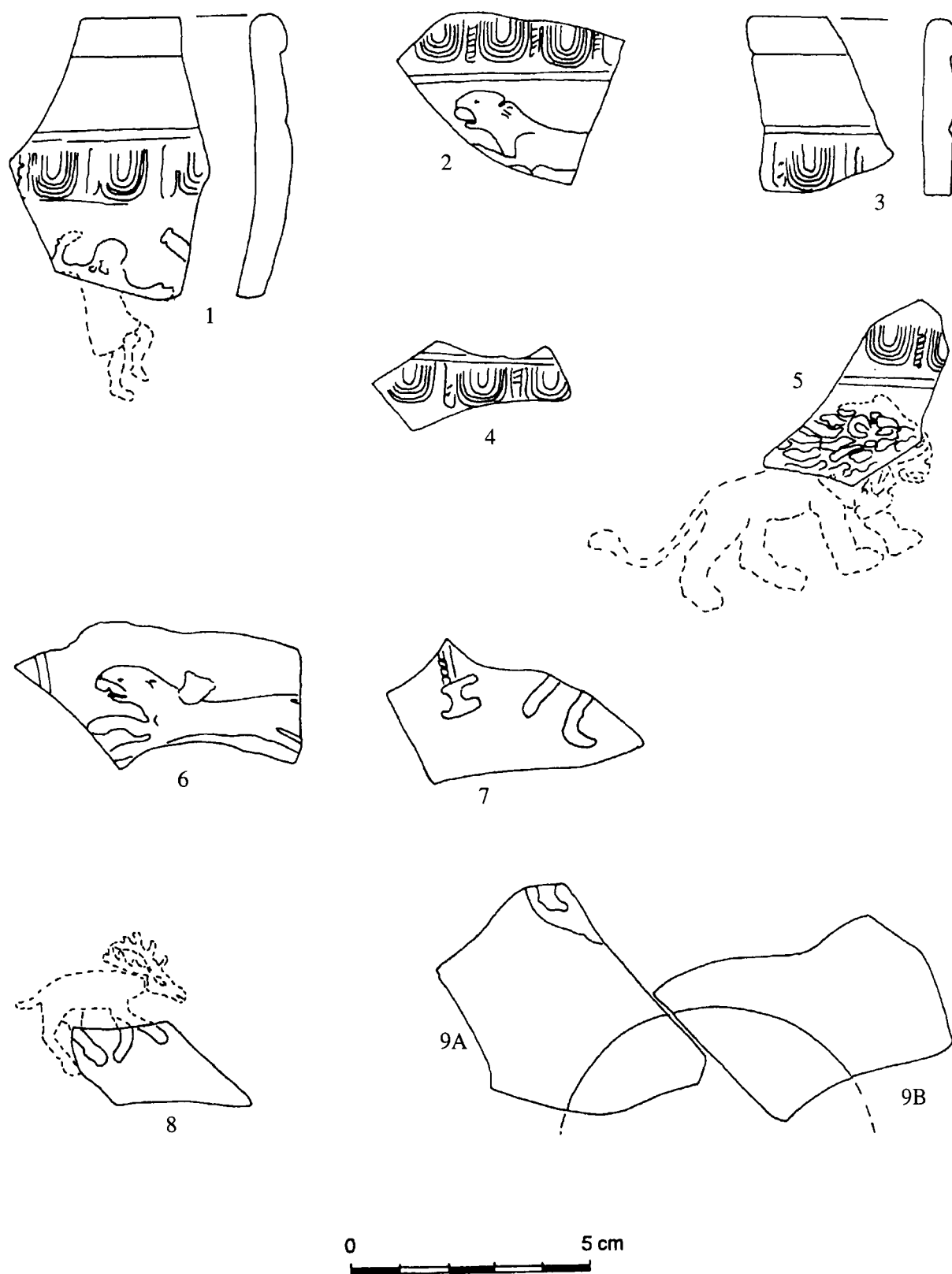

TABL. XLVII. Leśno, woj. pomorskie, stan. 1. Katalog 1.1.

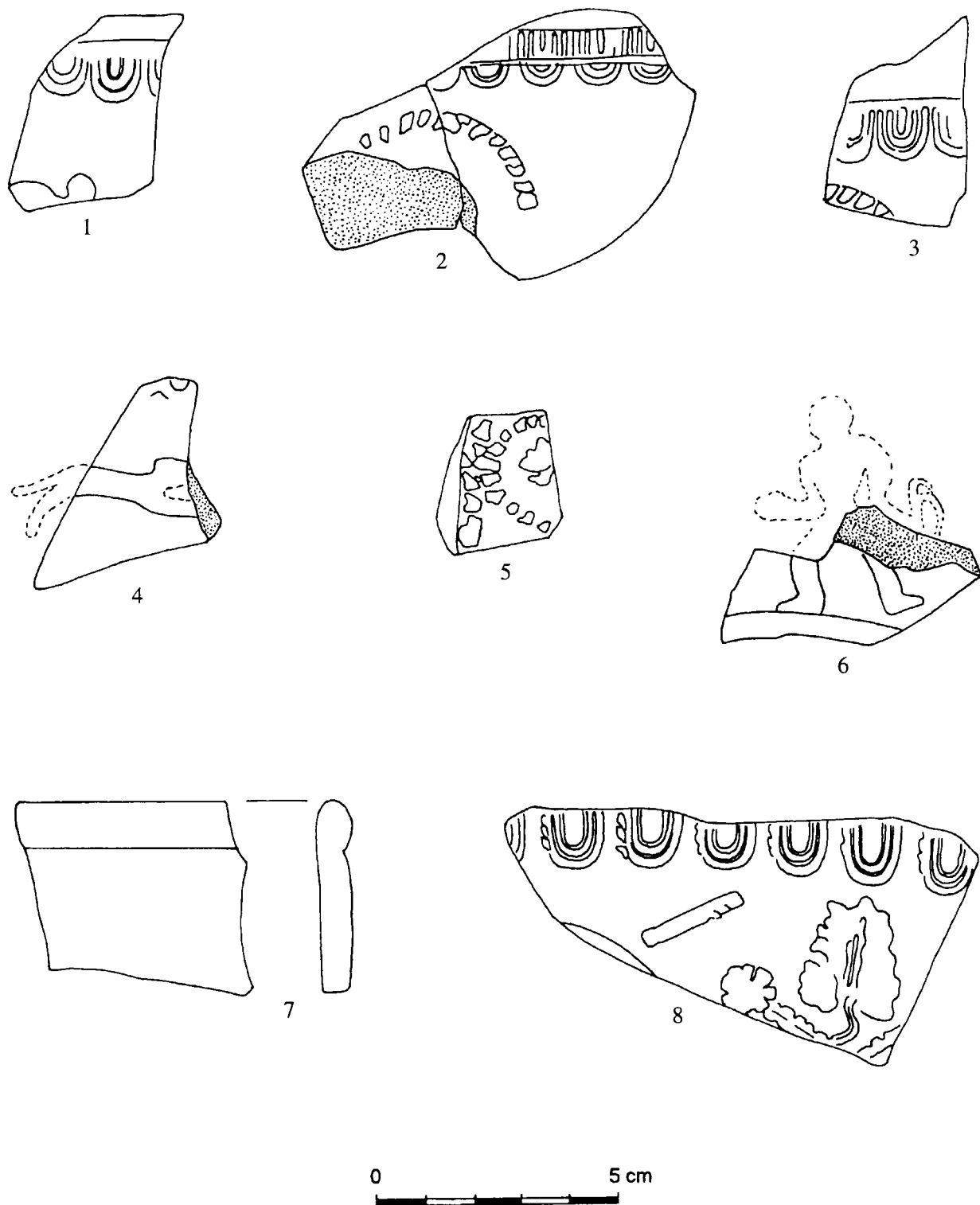

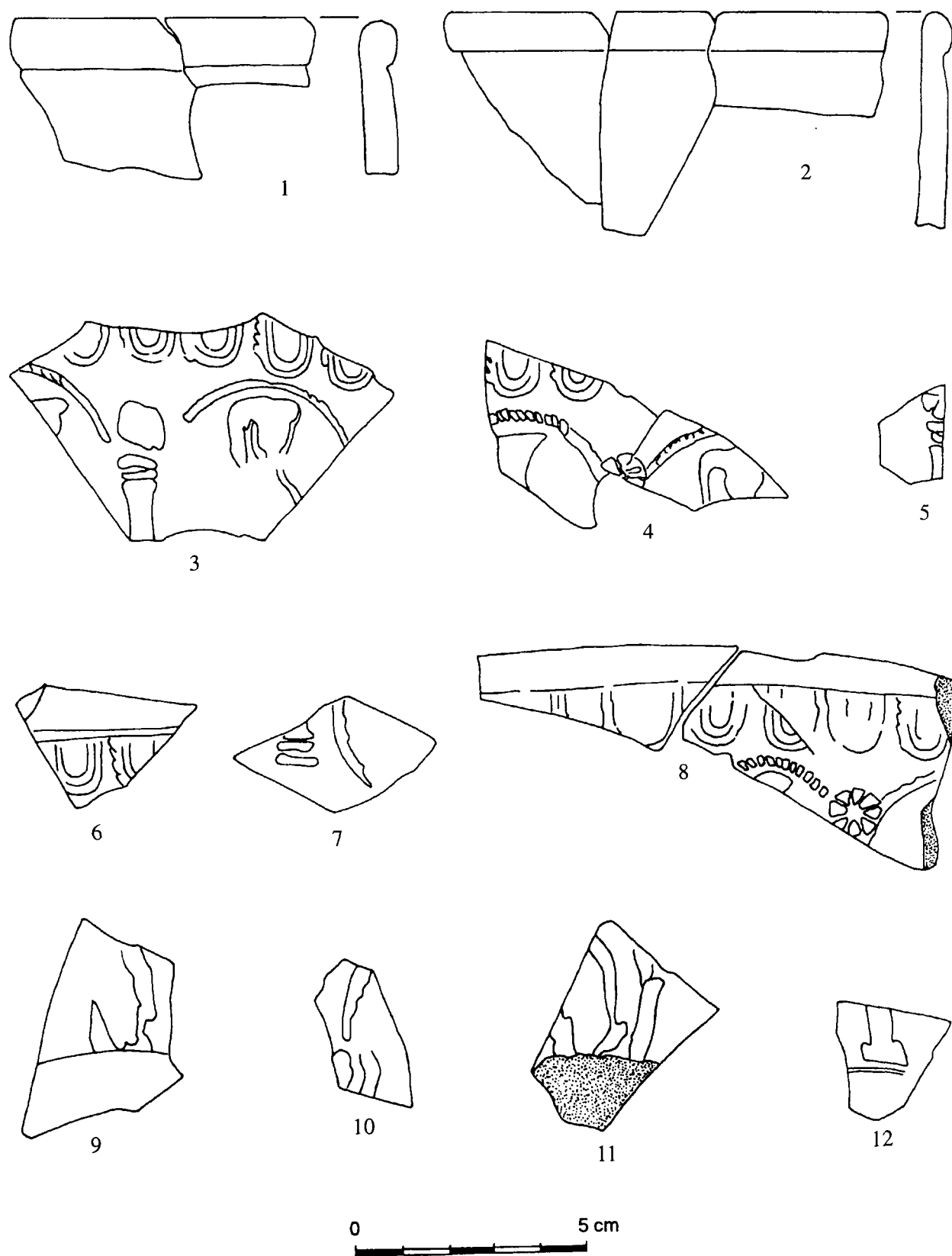
TABL. XLIX. Łódź - Szczecińska, stan. 1. 1: Katalog 1.8; 2: Katalog 1.9; 3: Katalog 1.10; 4: Katalog 1.11; 5: Katalog 1.3; 6: Katalog 1.23; 7: Katalog 1.31; 8A: Katalog 1.1; 8B: Katalog 1.36; 9: Katalog 1.25; 10: Katalog 1.32; 11: Katalog 1.35.

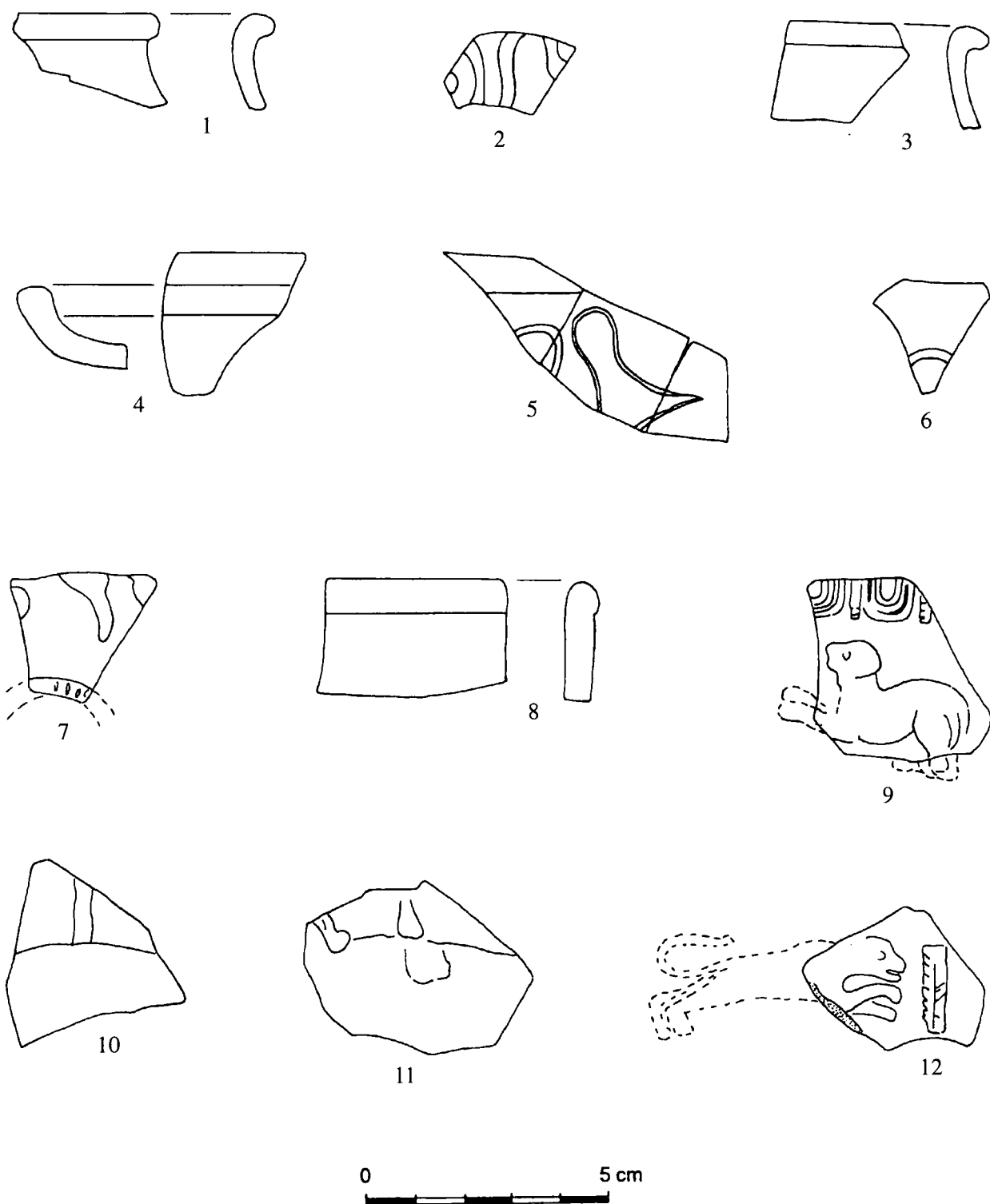
TABL. L. Łódź - Szczecińska, stan. 1. 1: Katalog 1.5; 2: Katalog 1.29; 3: Katalog 1.6; 4: Katalog 1.7; 5: Katalog 1.28; 6: Katalog 1.16; 7: Katalog 1.17; 8: Katalog 1.15; 9A: Katalog 1.27; 9B: Katalog 1.2.

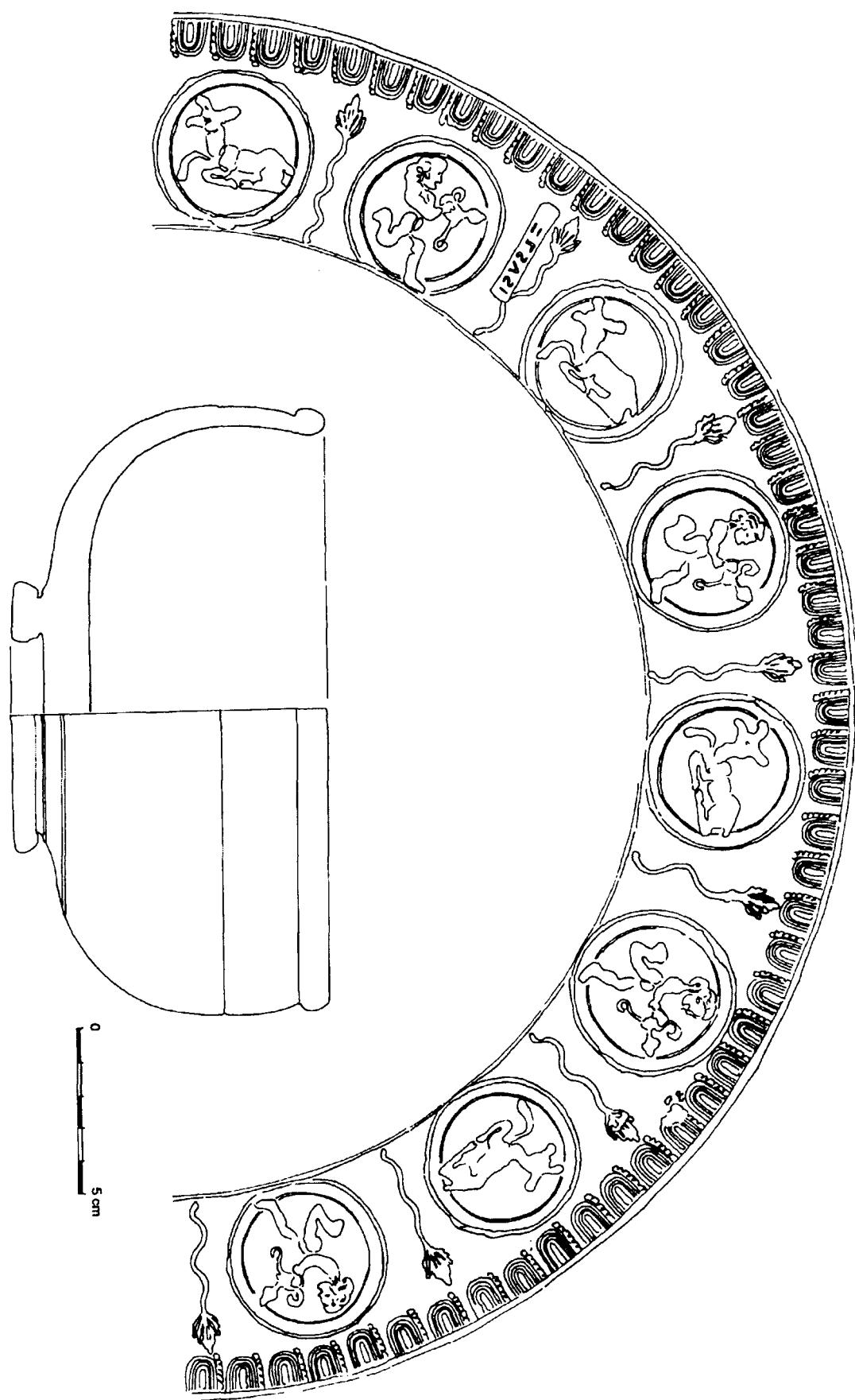
TABL. LI. Łódź - Szczecińska, stan. 1. 1: Katalog 1.14; 2: Katalog 1.12-13; 3: Katalog 1.24; 4: Katalog 1.33; 5: Katalog 1.30; 7: Katalog 1.26; 8: Katalog 1.22. Łódź Retkinia, stan. 1. 6: Katalog 1.1.

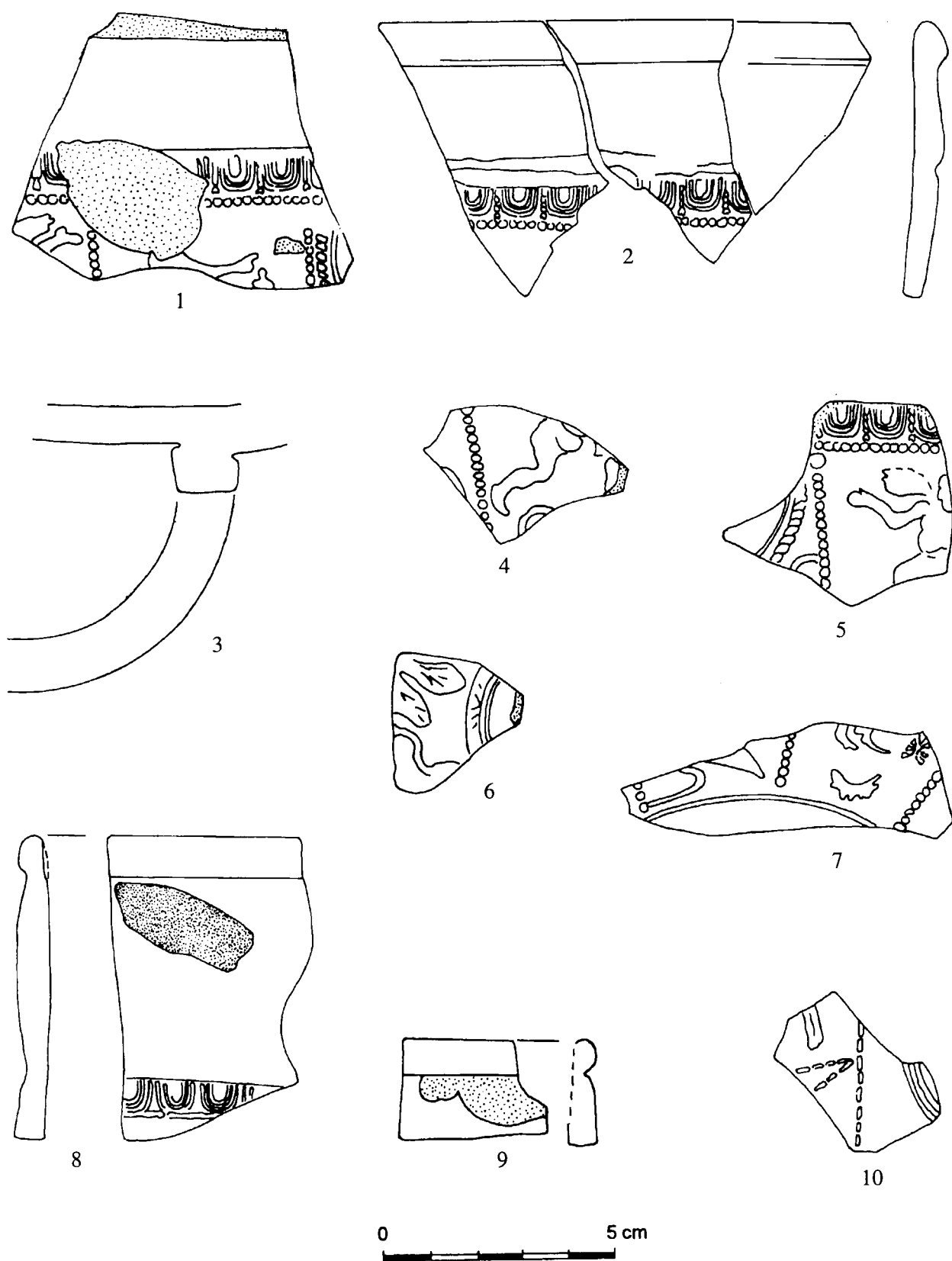
TABL. LII. Młodzikowo, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 1.1-2; 2: Katalog 1.3-5; 3: Katalog 1.7; 4: Katalog 1.10-11; 6: Katalog 6: 1.6; 8: Katalog 1.8-9; 5, 7, 9-12: Katalog 1.12-19.

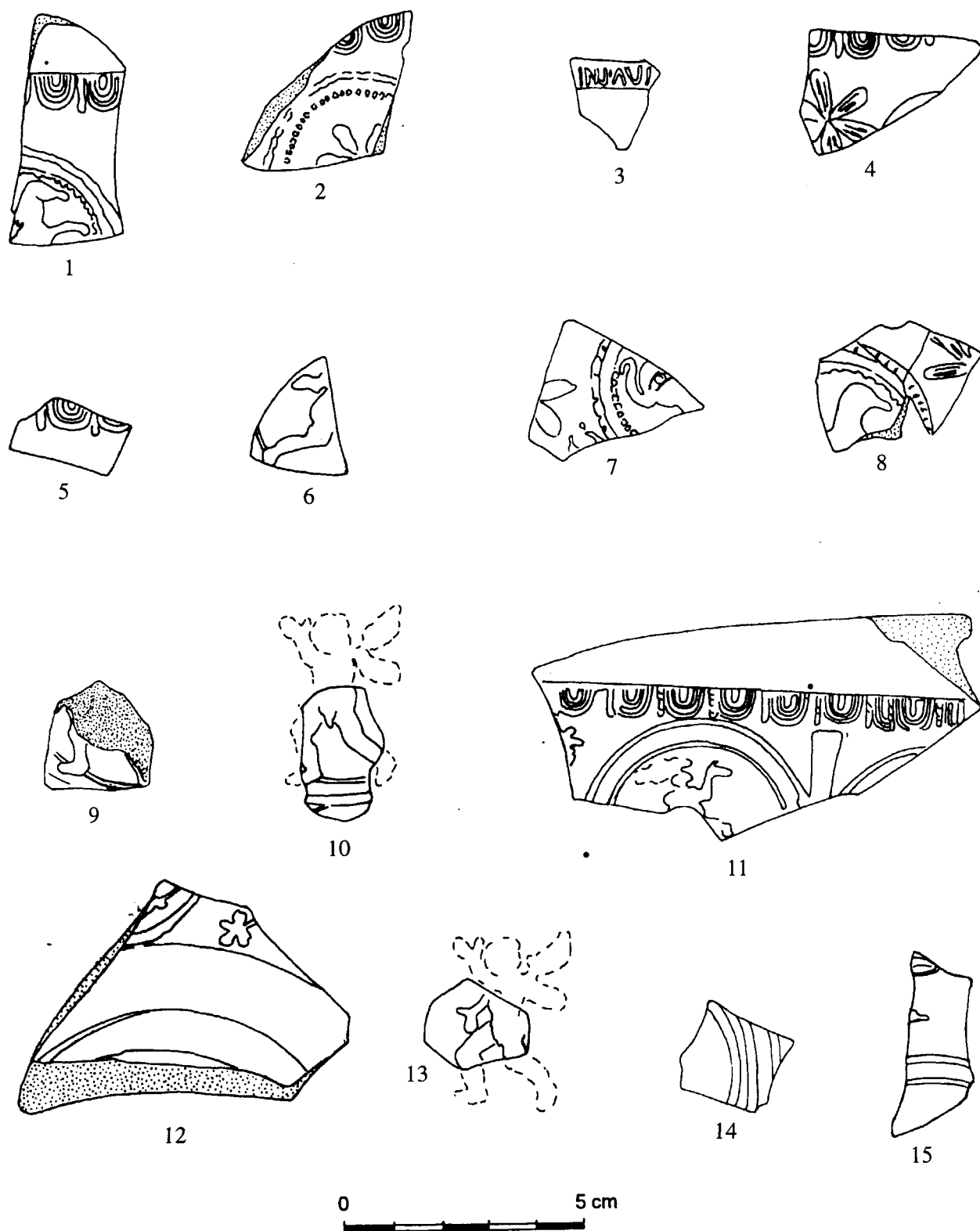
TABL. LIII. Młodzikowo, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1, 3: Katalog 1.1-3; 2: Katalog 3.8; 4: Katalog 2.1; 5: Katalog 3.4-6; 6: Katalog 3.7; 10-11: Katalog 1.12-19. Niechmierz Mała Wieś, woj. łódzkie, stan. 1. 7: Katalog 1.1; 8: Katalog 1.3; 9: Katalog 2.1; 12: Katalog 2.2.

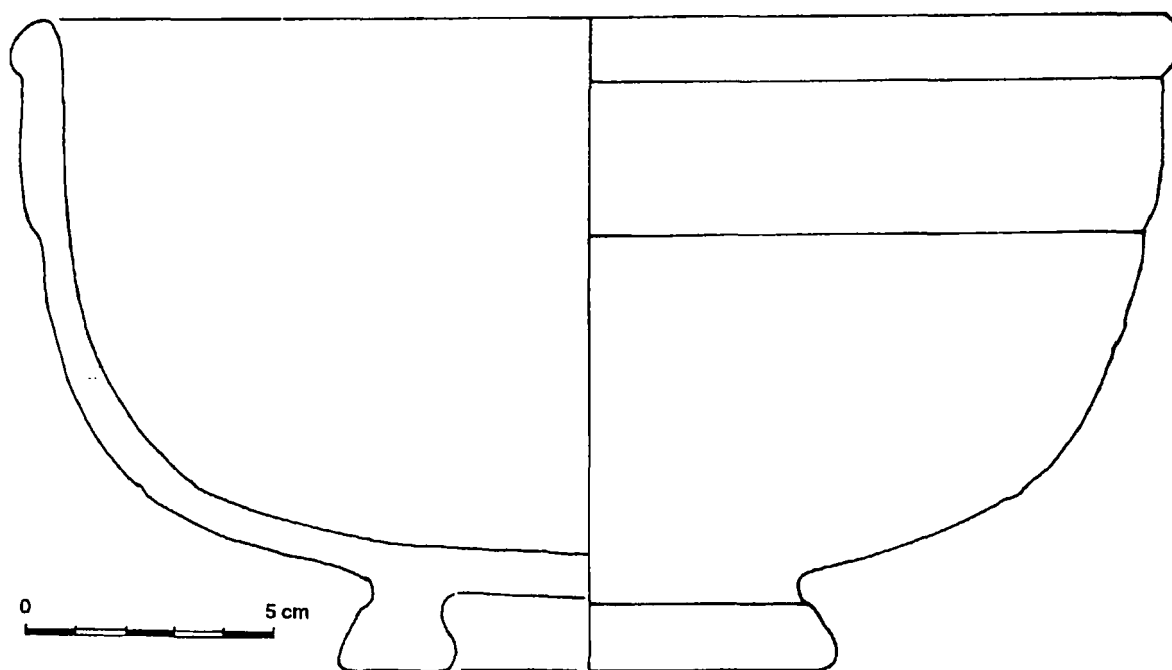
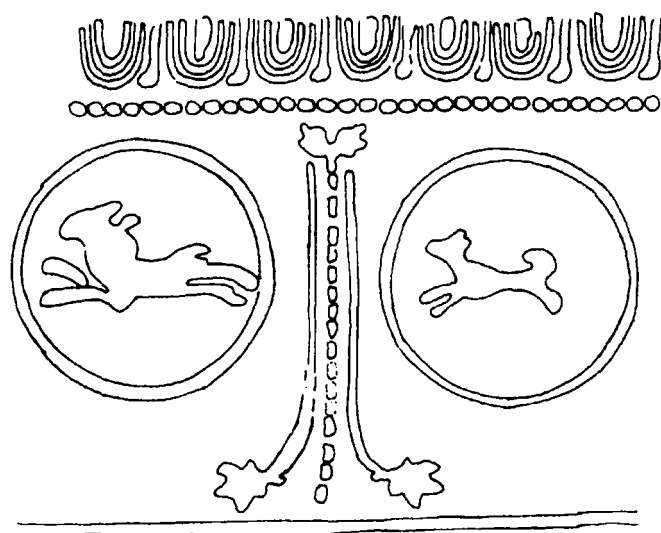
TABL. LIV. Odry, woj. pomorskie. Katalog 1.1.

TABL. LV. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 22.2; 2: Katalog 44.1-3; 3: Katalog 22.3-25; 4: Katalog 22.26; 5: Katalog 22.27; 6: Katalog 22.1; 7: Katalog 45.1; 8: Katalog 39.1; 9: Katalog 19.1; 10: Katalog 61.2.

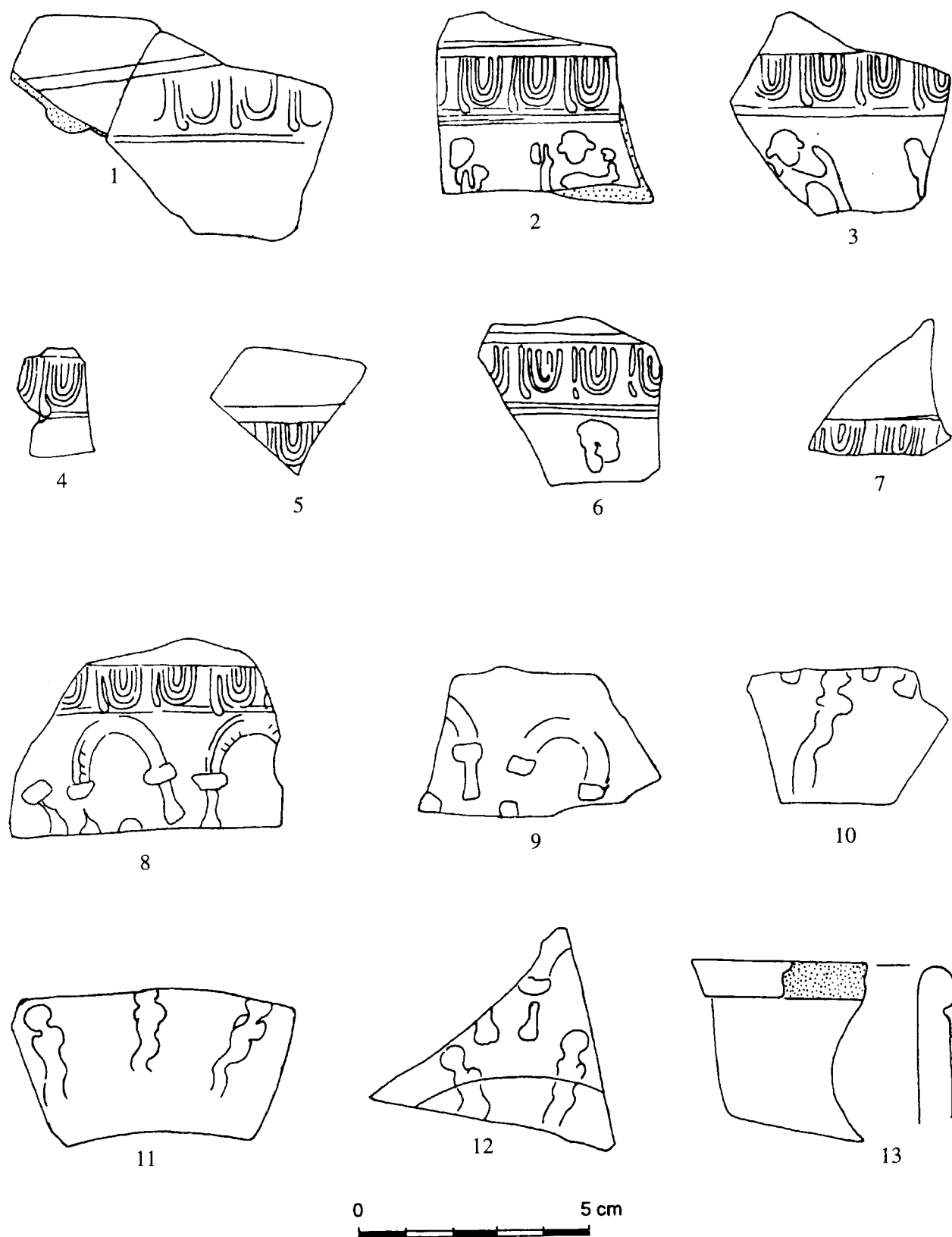
TABL. LVI. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 56.1; 2: Katalog 57.1; 3: Katalog 59.3; 4: Katalog 59.2; 5: Katalog 36.1; 6: Katalog 19.7; 7: Katalog 59.1; 8: Katalog 60.1-3; 9: Katalog 20.1; 10: Katalog 19.9; 11: Katalog 19.2; 12: Katalog 19.8; 13: Katalog 43.1; 14: Katalog 61.1; 15: Katalog 29.19.

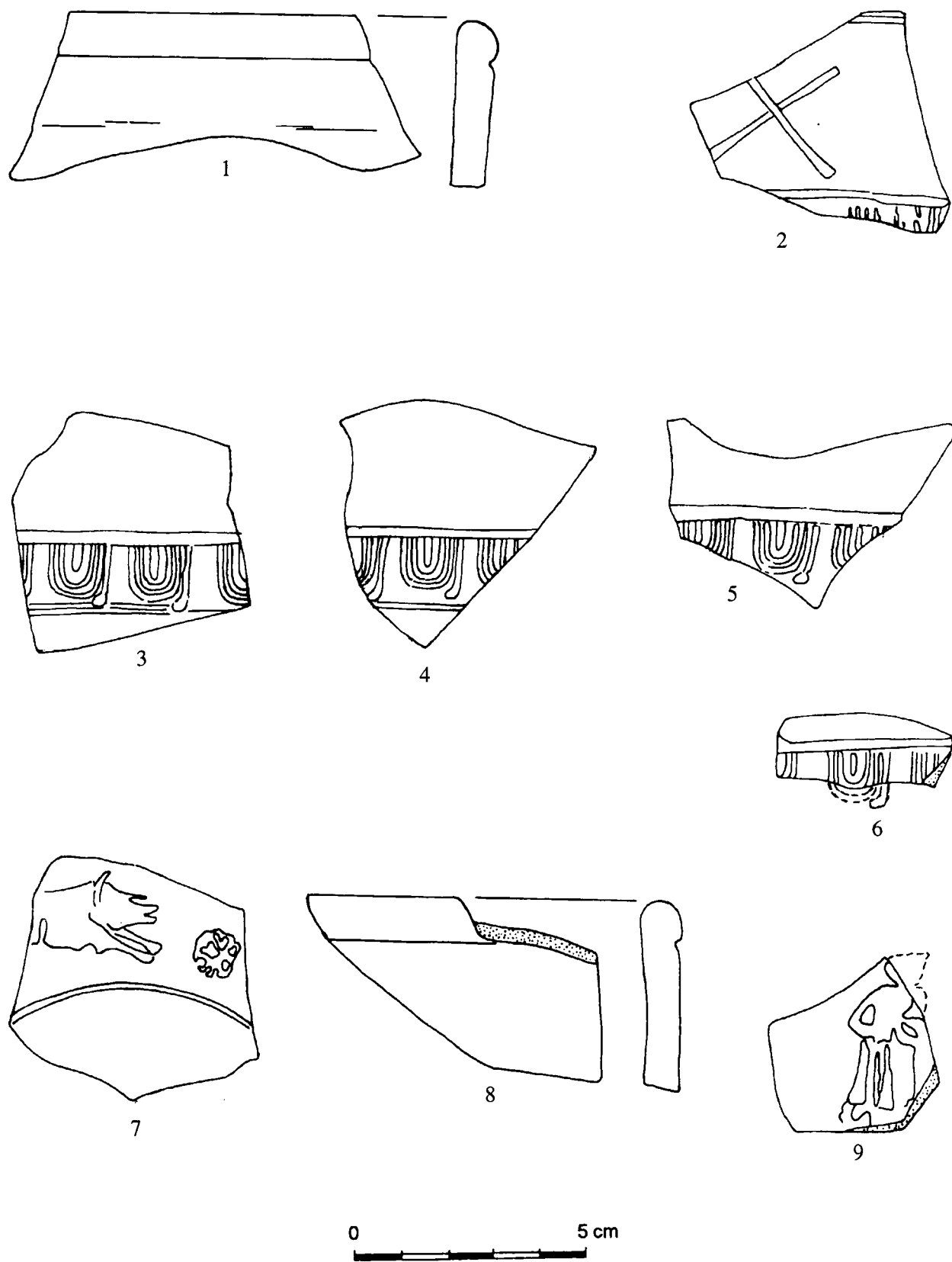
TABL. LVII. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. Katalog 18.1-45.

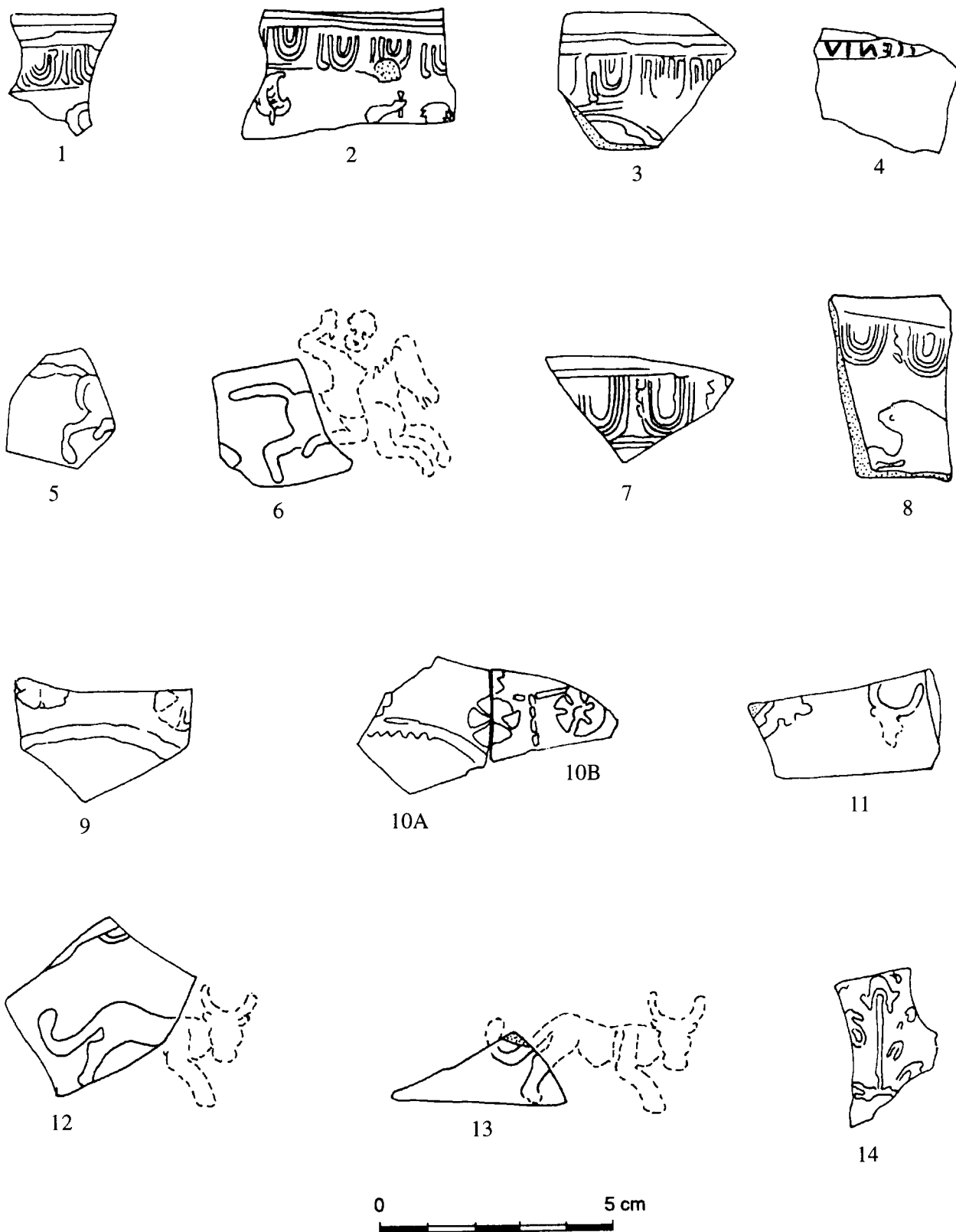
TABL. LVIII. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 29.23; 2: Katalog 29.17; 3: Katalog 42.3-4; 4A: Katalog 29.20; 4B: Katalog 29.11; 5: Katalog 27.4; 6: Katalog 40.4; 7: Katalog 29.3; 8: Katalog 41.1; 9: Katalog 24.1; 10: Katalog 40.7; 11: Katalog 40.1; 12: Katalog 40.10.

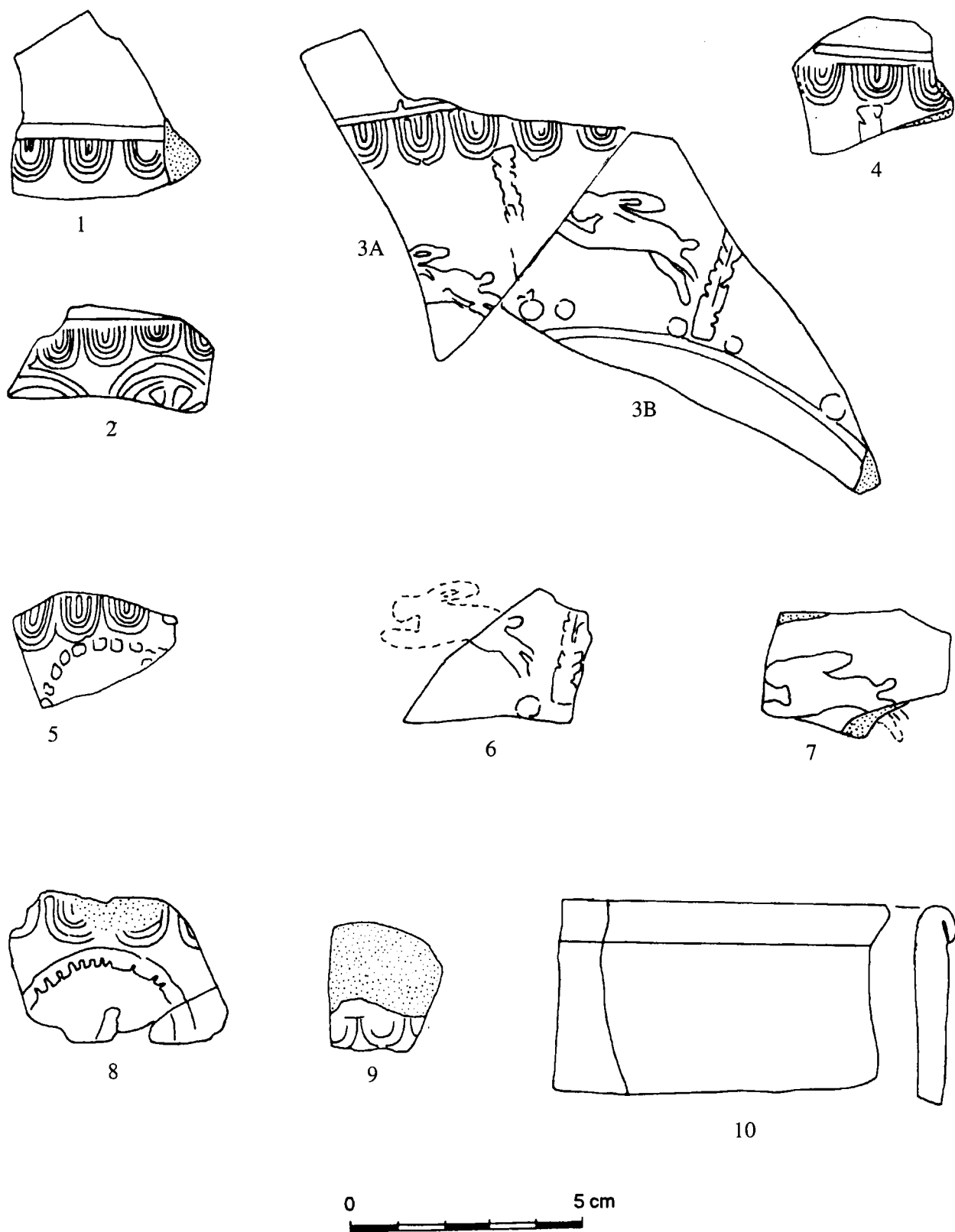
TABL. LIX. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 6: 3-4; 2: Katalog 7.1; 3: Katalog 6.1; 4: Katalog 6.2; 5: Katalog 6.5; 6: Katalog 54.1; 7: Katalog 35.2; 8: Katalog 28.2-3; 9: Katalog 32.3; 10: Katalog 28: 12; 11: Katalog 28.4; 12: Katalog 52.2; 13: Katalog 8.1.

TABL. LX. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 27.3; 2: Katalog 32.9; 3-5: Katalog 27.6-8; 6: Katalog 27.5; 7: Katalog 25.1; 8: Katalog 25.2; 9: Katalog 24.2.

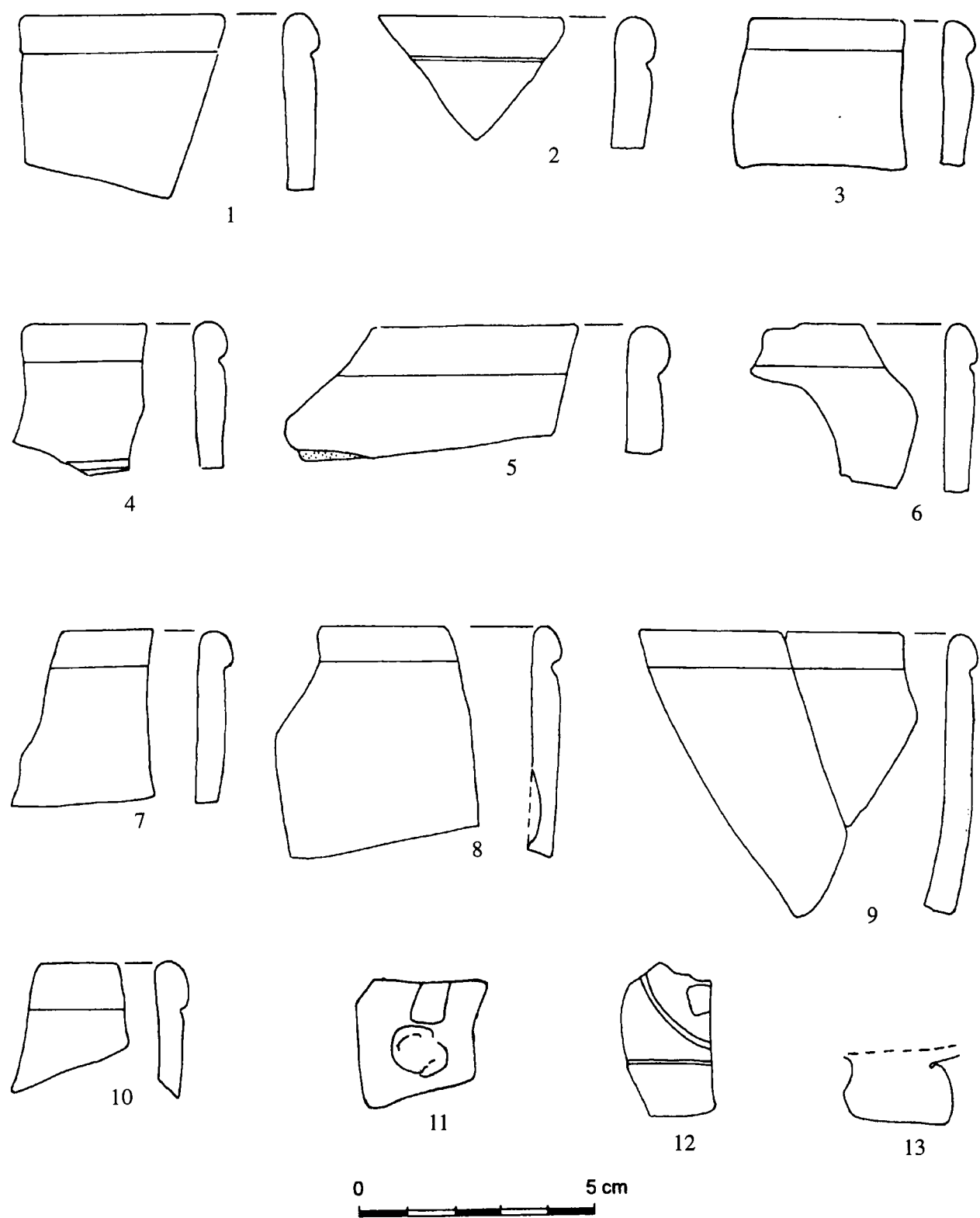

TABL. LXI. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 50.1; 2: Katalog 50.9; 3: Katalog 51.2; 4: Katalog 12.1; 5: Katalog 55.2; 6: Katalog 47.1; 7: Katalog 51.1; 8: Katalog 48.1; 9: Katalog 28.11; 10A: Katalog 53.1; 10B: Katalog 55.1; 11: Katalog 29.16; 12: Katalog 27.2; 13: Katalog 27.1; 14: Katalog 6.7.

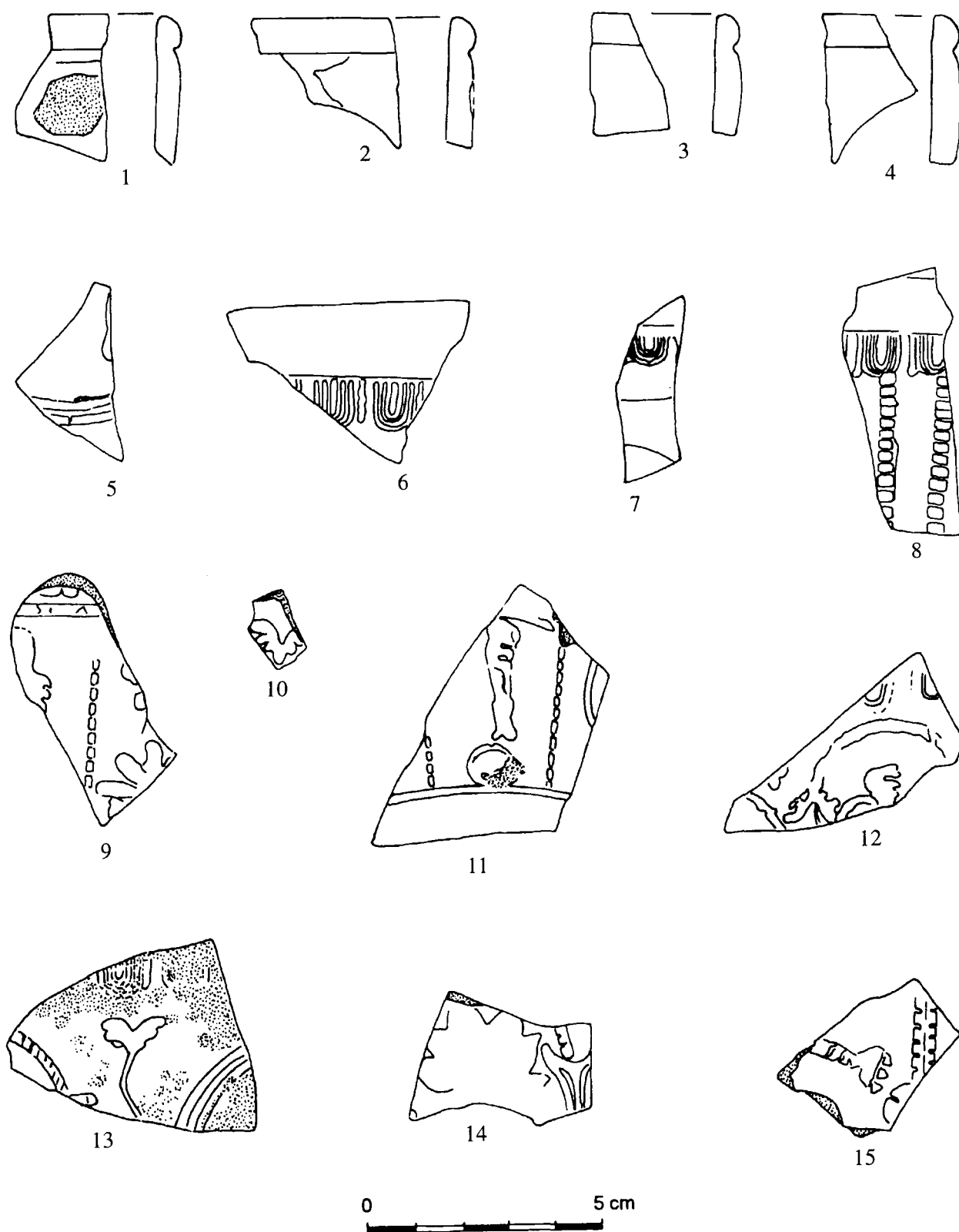

TABL. LXII. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 32.8; 2: Katalog 36.2; 3A: Katalog 32.4; 3B: Katalog 14.1; 4: Katalog 28.13; 5: Katalog 49.1; 6: Katalog 32.2; 7: Katalog 31.3; 8: Katalog 33.1; 9: Katalog 13.1; 10: Katalog 28.7.

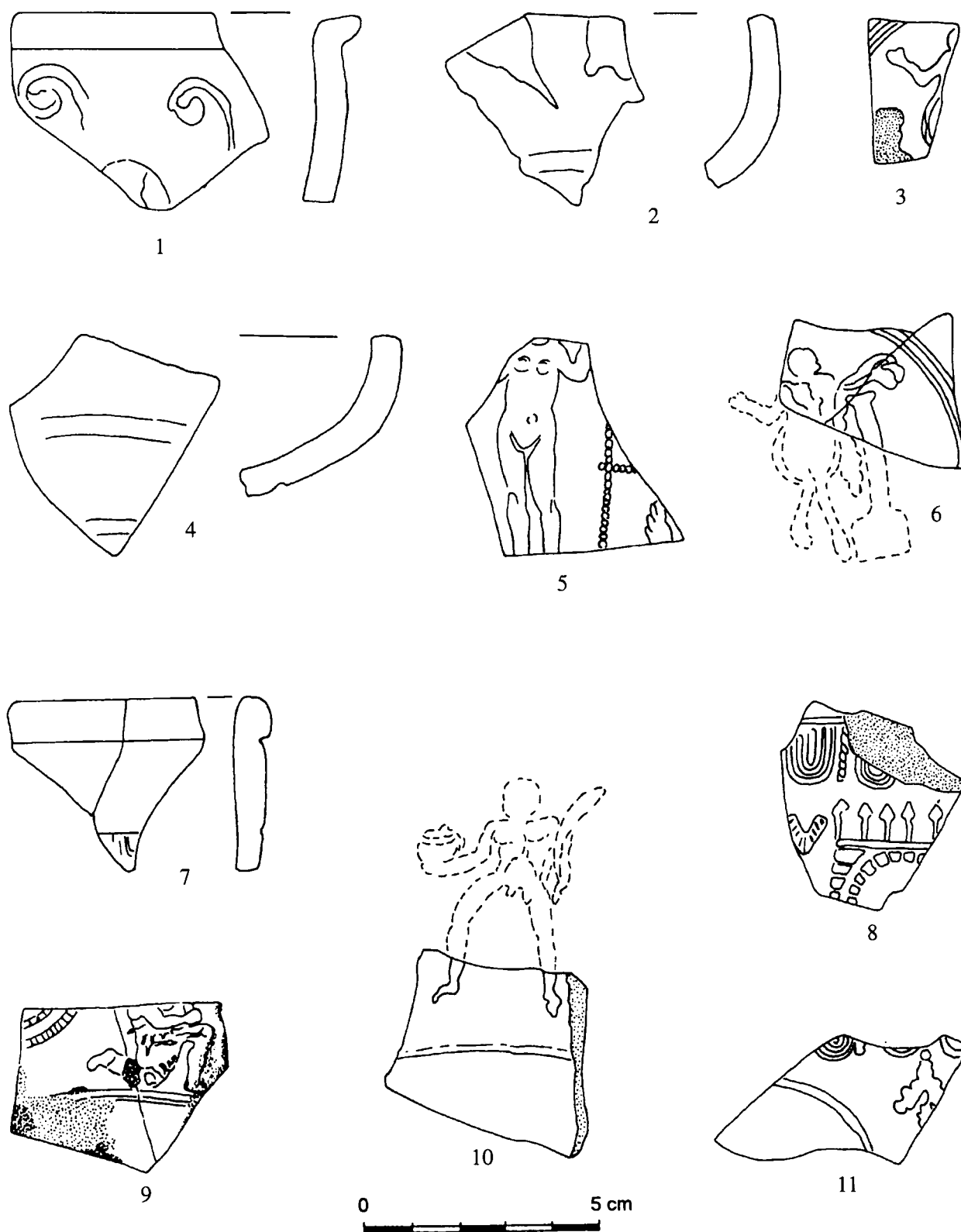
TABLICE

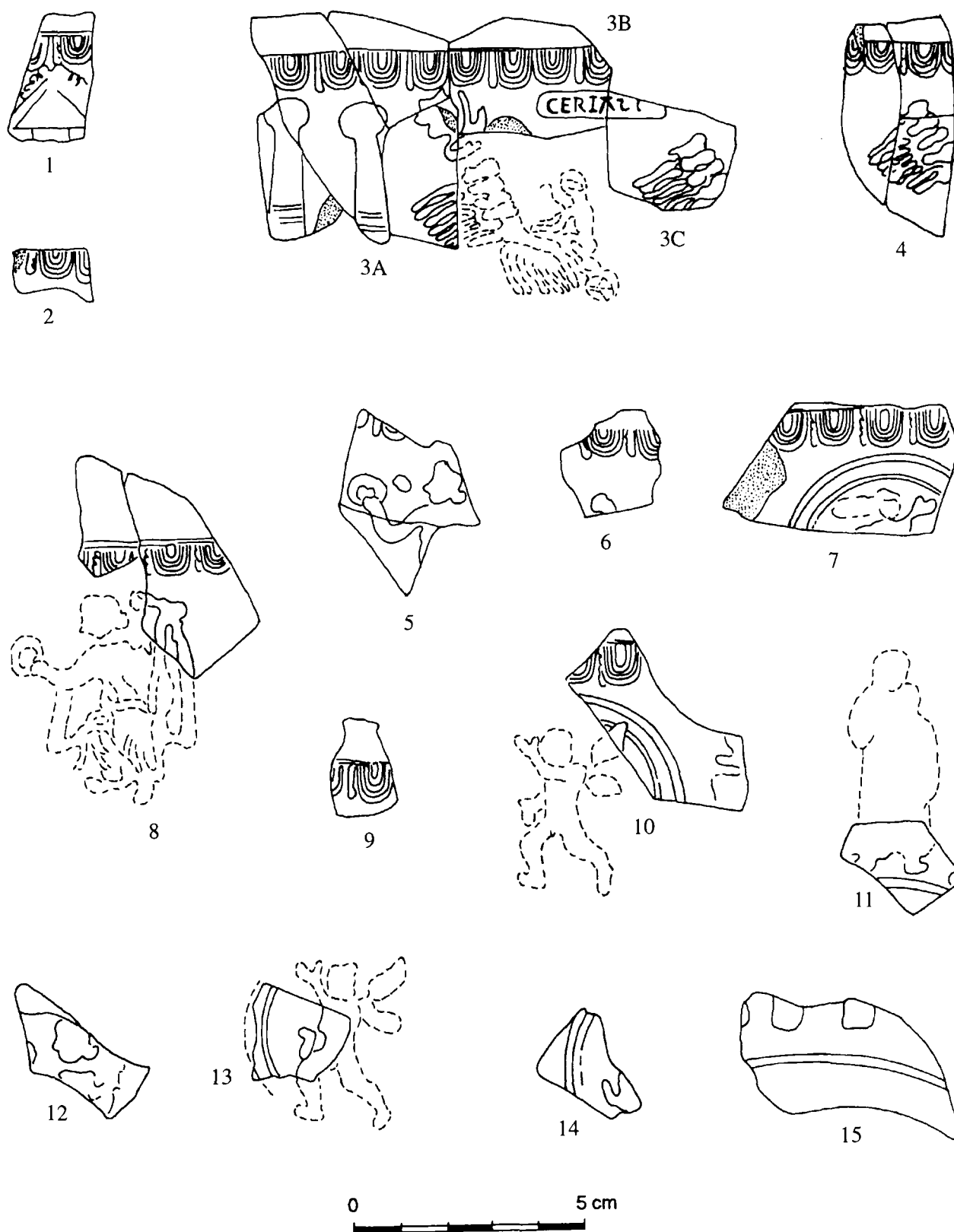
TABL. LXIII. Opatów, woj. śląskie, stan. 1. 1: Katalog 17.1; 2: Katalog 26.1; 3: Katalog 28.8; 4: Katalog 28.10; 5: Katalog 28.5; 6: Katalog 29.2; 7: Katalog 29.10; 8-9: Katalog 35.3-5; 10: Katalog 42.2; 11: Katalog 37.2; 12: Katalog 23.1; 13: Katalog 35.6.

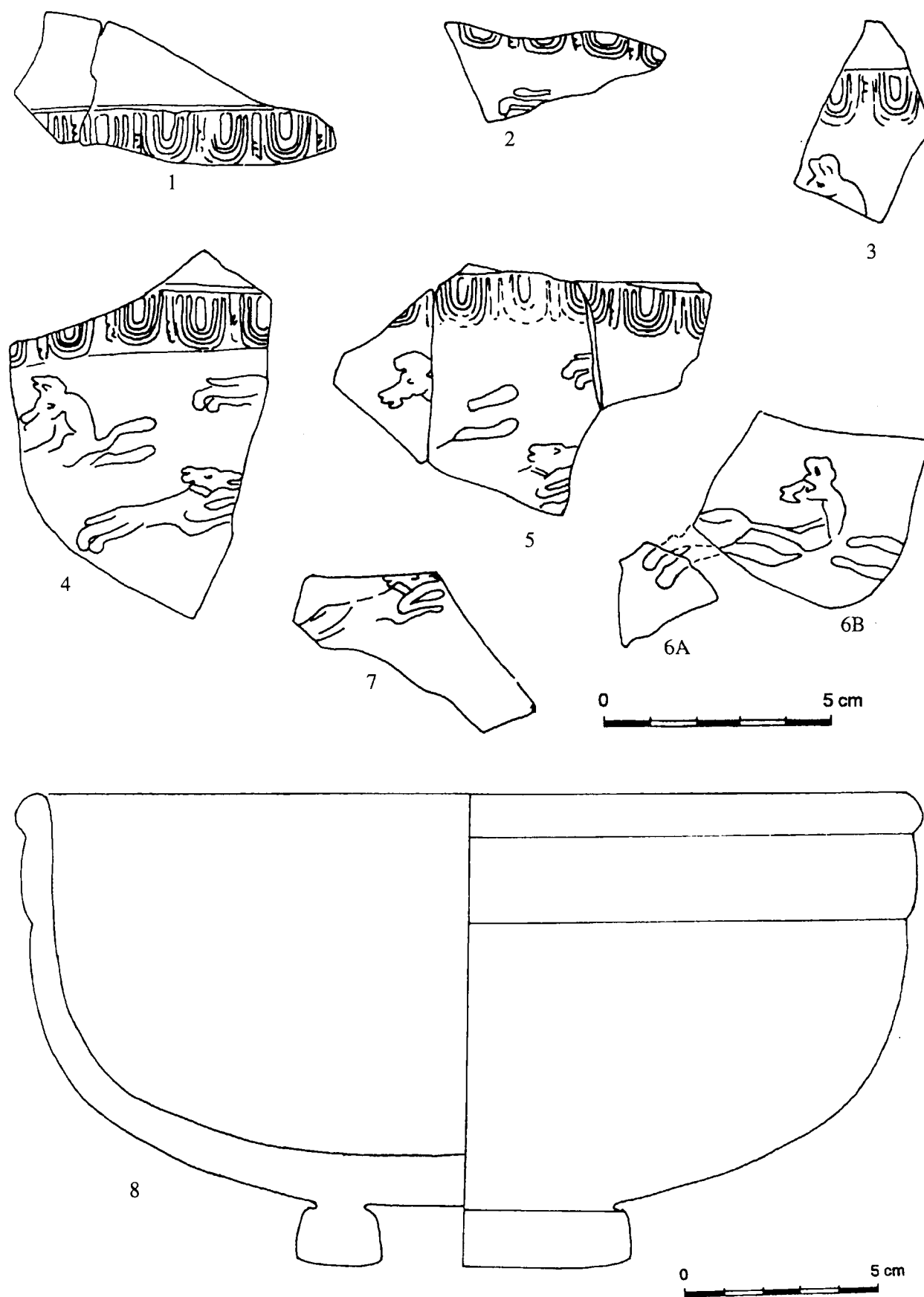
TABL. LXIV. Opoki, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 7. 1: Katalog 1.23; 2: Katalog 1.24; 3: Katalog 1.29; 4: Katalog 1.34; 5: Katalog 1.4; 6: Katalog 1.6; 7: Katalog 1.10; 8: Katalog 1.8; 9: Katalog 1.9; 10: Katalog 1.26; 11: Katalog 1.3; 12: Katalog 1.32; 13: Katalog 1.5; 14: Katalog 1.37; 15: Katalog 1.14.

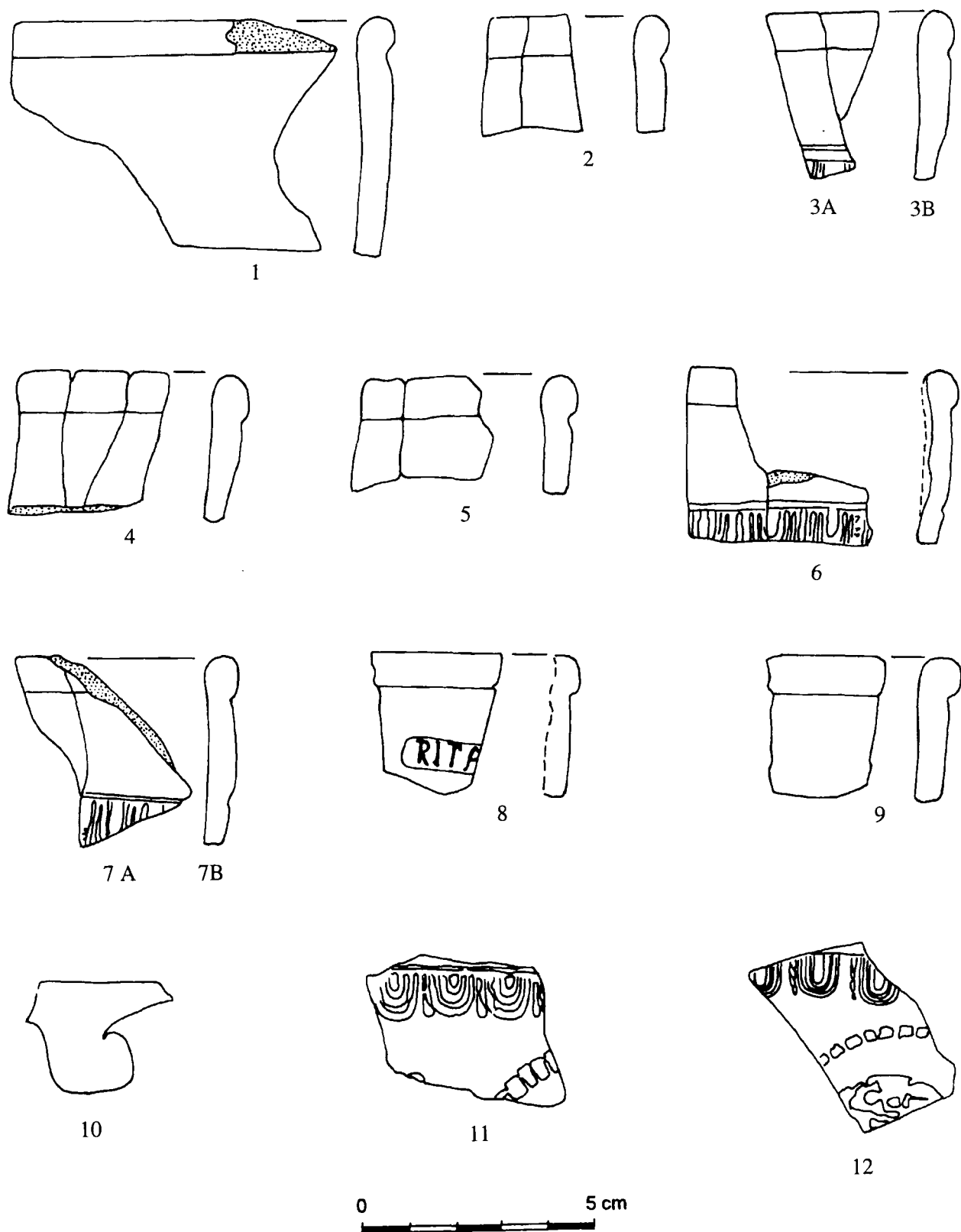
TABL. LXV. Opoki, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 7. 1: Katalog 1.1-2; 2, 4: Katalog 1.11-13; Otlęczyn, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1. 5: Katalog 1.1. Okołówice, woj. łódzkie, stan. 1. 7: Katalog 1.1-2; Pełczyska, woj. świętokrzyskie. 10: Katalog 1.1. Pięchkowo, woj. wielkopolskie, stn. 1, 1a. 3: Katalog 1.3; 6: Katalog 1.1-2; Poczłkowo, woj. kujawsko-pomorskie. 8: Katalog 1.1; 11: Katalog 1.2. Poczłkowo, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 33. 9: Katalog 1.1.

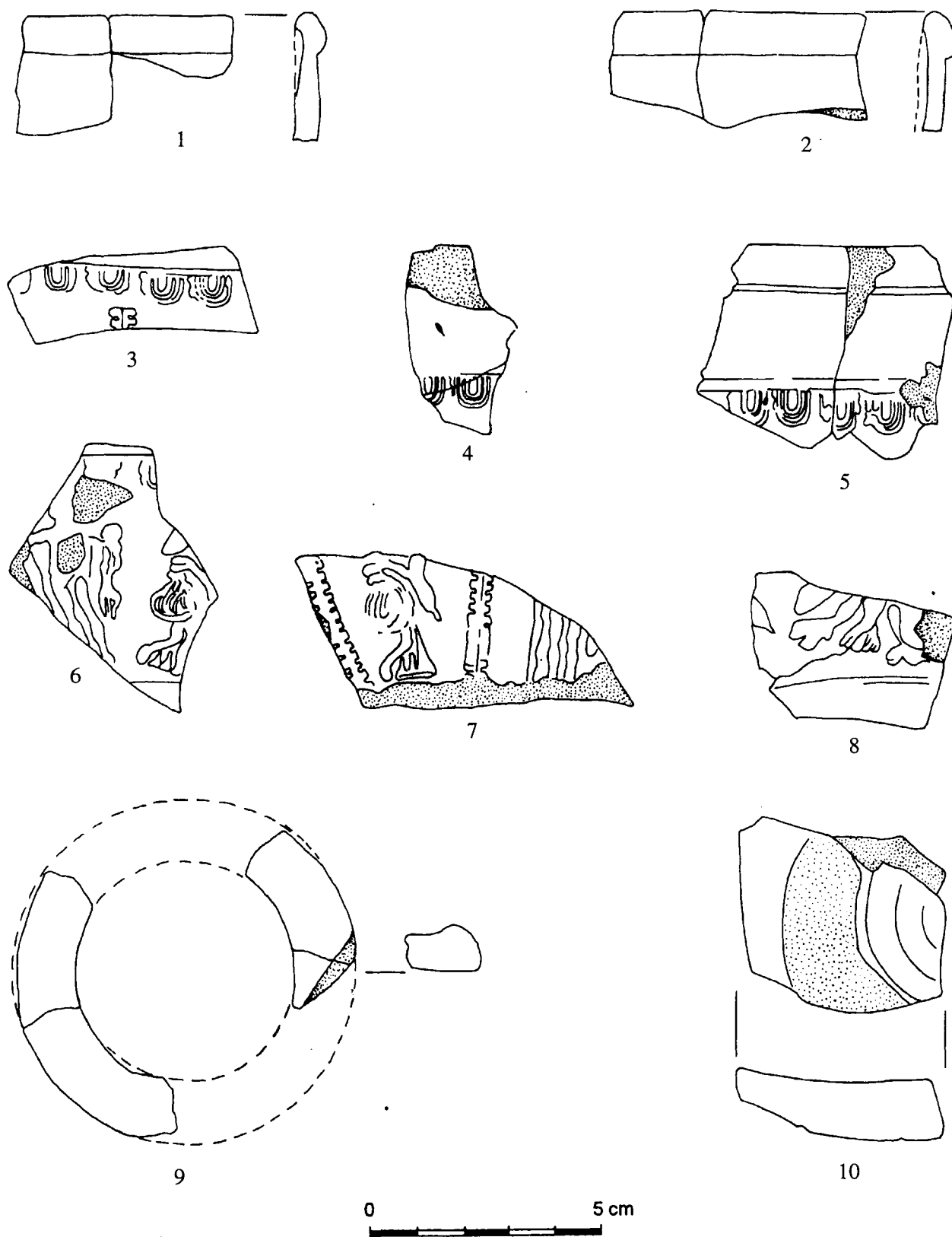
TABL. LXVI. Przyrownica, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 1.2; 2: Katalog 9.1; 3A: Katalog 4.1-4; 3B: Katalog 1.1; 3C: Katalog 4.8; 4: Katalog 4.5-7; 5: Katalog 7.1-4; 6: Katalog 13.2; 7: Katalog 3.1; 8: Katalog 7.1-4; 9: Katalog 13.1; 10: Katalog 3.2; 11: Katalog 1.3; 12: Katalog 3.3; 13: Katalog 5.1; 14: Katalog 1.4; 15: Katalog 6.1.

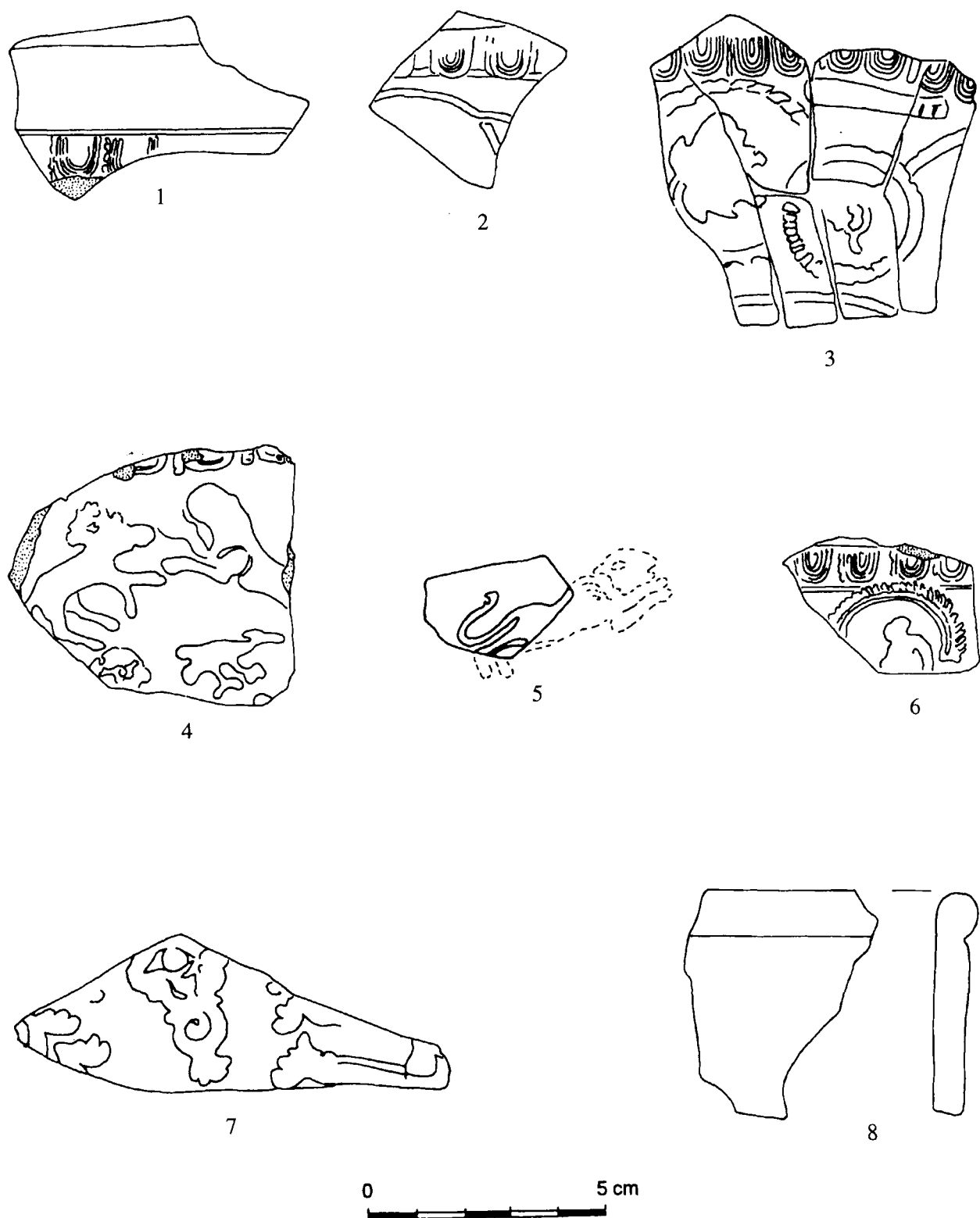
TABL. LXVII. Przyrownica, woj. łódzkie, stan. 1. 1-5, 6B, 7-8: Katalog 8.1-38; 6A: Katalog 9.2.

TABL. LXVIII. Przyrownica, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 11. 1-4; 2, 3B, 4-6, 7B: Katalog 8.1-38; 3A: Katalog 12.1; 7A: Katalog 13.3. Pludwiny, woj. łódzkie, stan. 1. 8: Katalog 4.1; 9: Katalog 4.2; 10: Katalog 5.1; 11: Katalog 3.1; 12: Katalog 4.3.

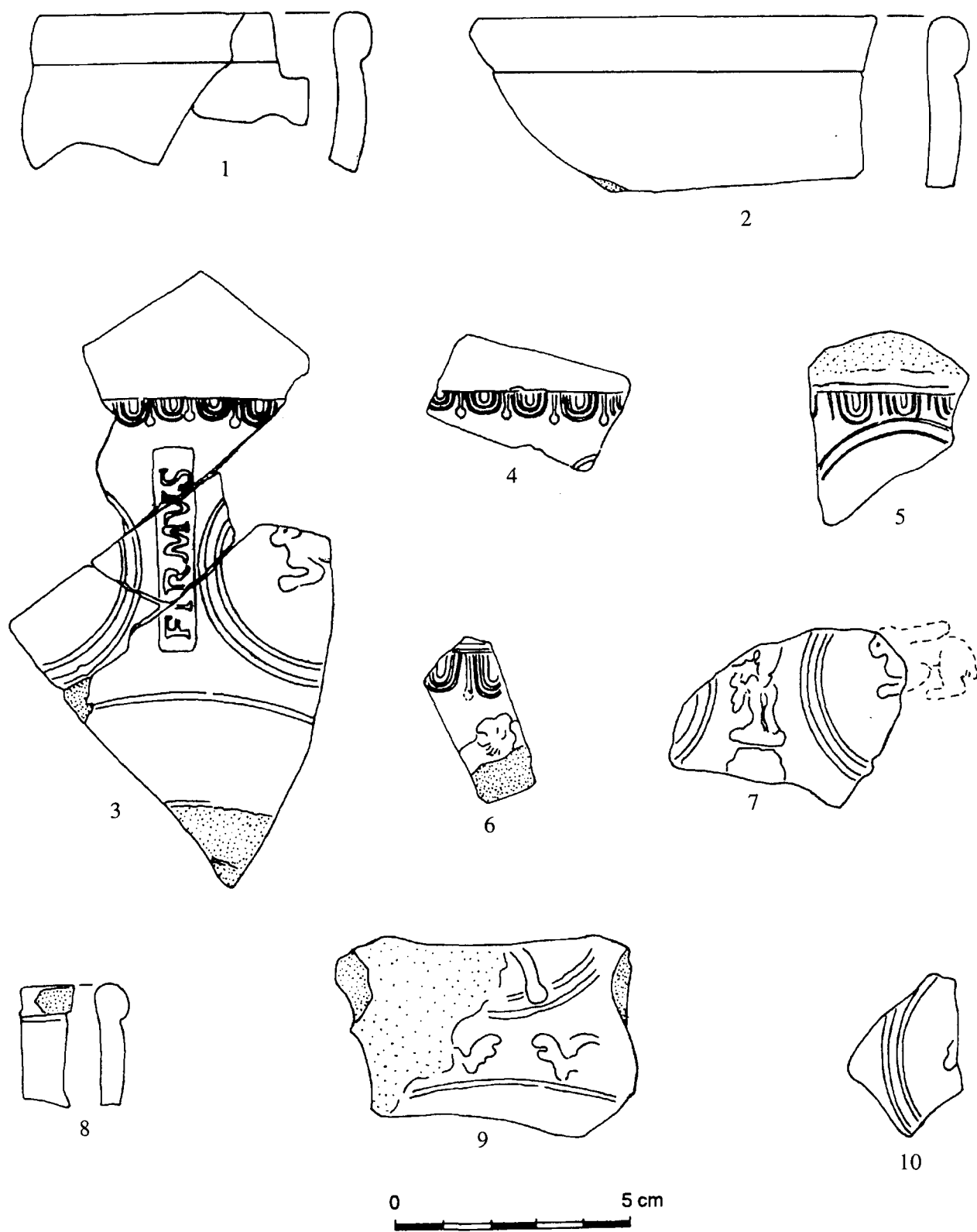
TABL. LXIX. Raczkowice, woj. śląskie, stan. 3. 1: Katalog 4.7-8; 2: Katalog 4.9-13; 3: Katalog 1.1; 4: Katalog 4.5-6; 5: Katalog 3.1-2; 6: Katalog 1.2; 7: Katalog 5.1; 8: Katalog 4.14-15; 9: Katalog 4.1-4; 10: Katalog 2.1.

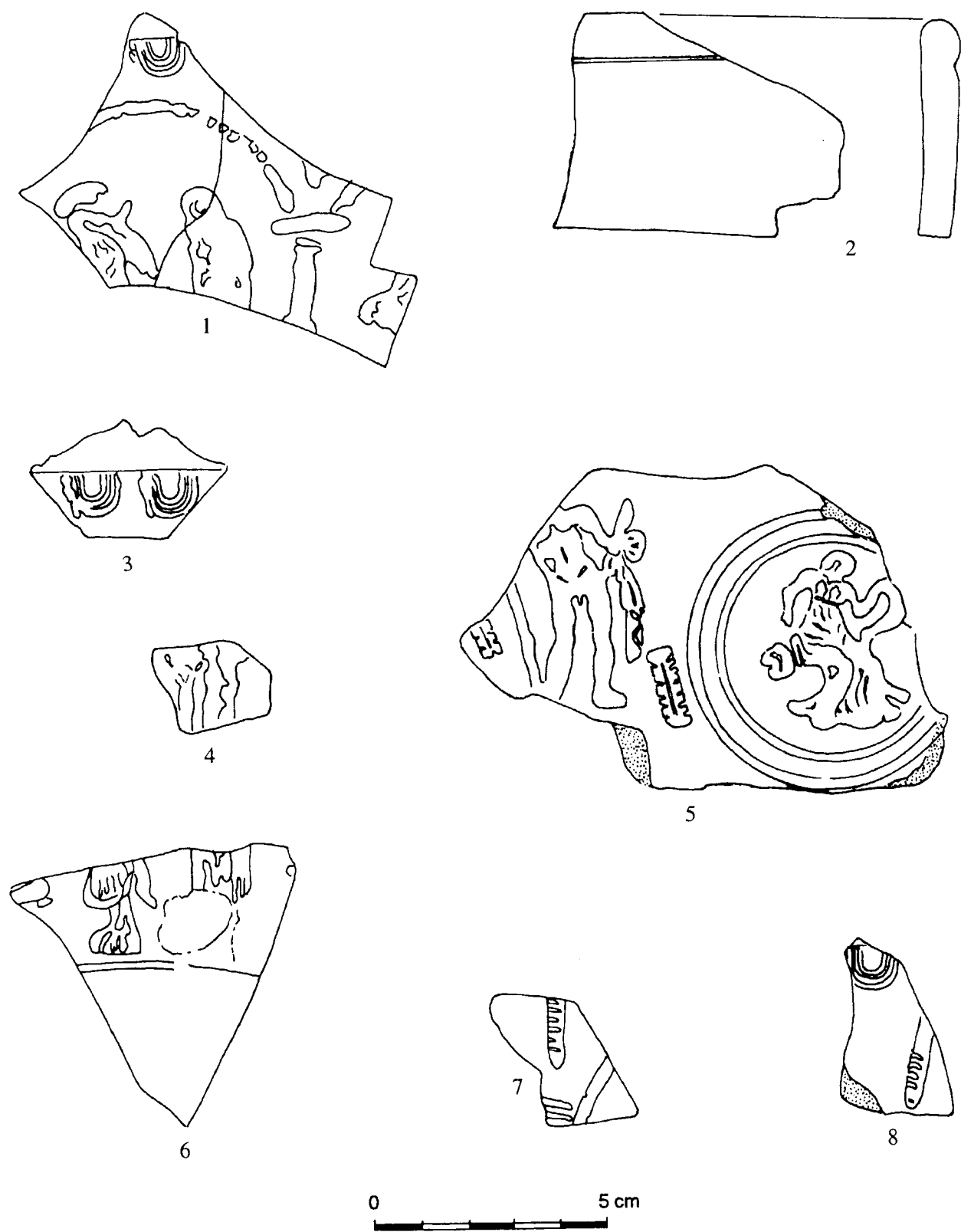
TABL. LXX. Rumin Chorzeń, woj. wielkopolskie. 1: Katalog 1.1. Rybno, woj. śląskie, stan. 1. 3: Katalog 1.1. Rzeszów Staromieście, woj. podkarpackie, stan. 2. 4: Katalog 2.1. Solca Wielka, woj. łódzkie. 2: Katalog 1.1. Tarnów Opolski, woj. opolskie, stan. 3. 5: Katalog 1.1. Zadowice, woj. wielkopolskie, stan. 1c. 6: Katalog 1.1. Wałków, woj. łódzkie, stan. 3. 7: Katalog 1.1. Zakrzów, woj. opolskie, stan. 3. 8: Katalog 1.1.

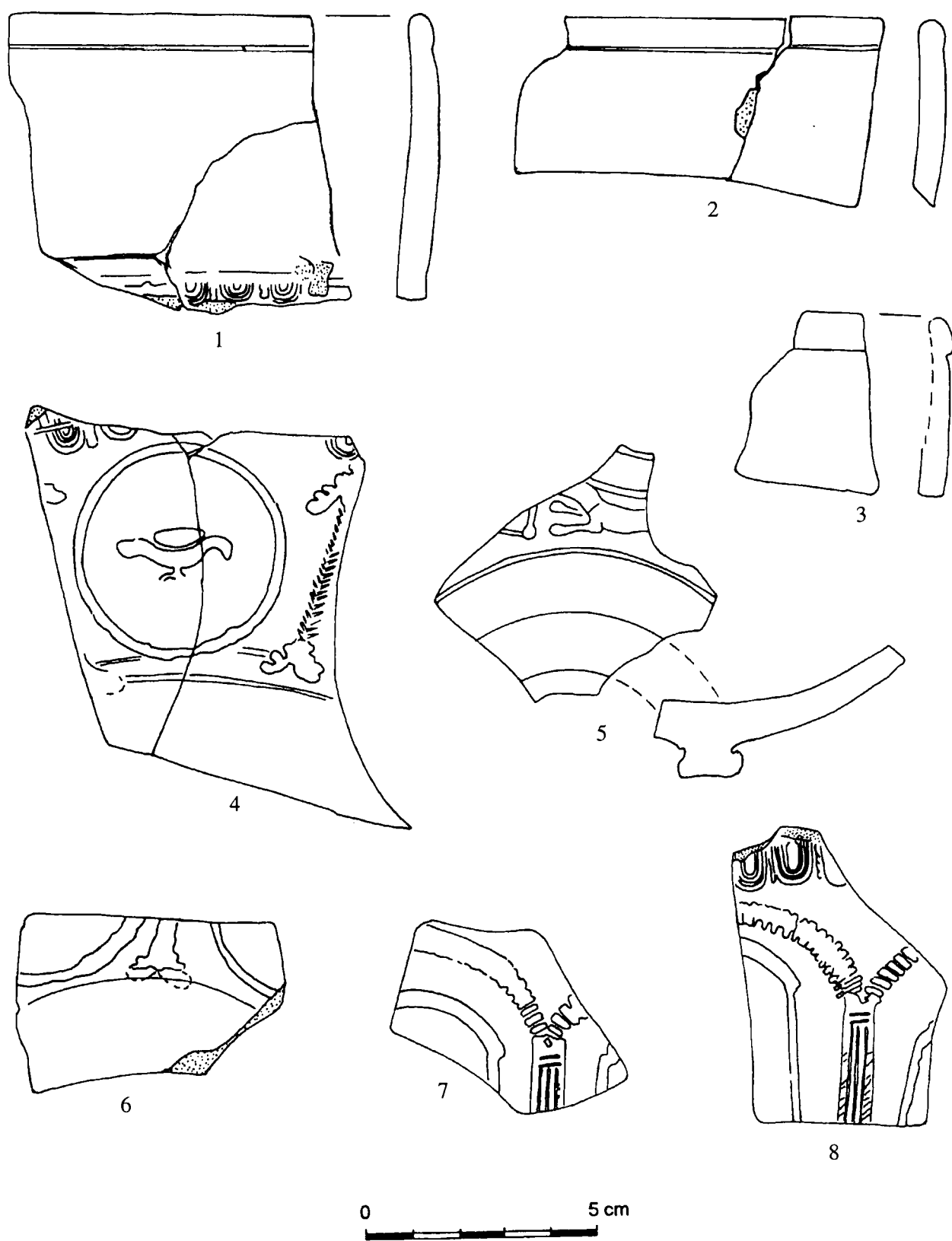
TABL. LXXI. Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 26.1; 2: Katalog 20.1; 3: Katalog 25.1; 4: Katalog 21.1; 5: Katalog 27.4; 6: Katalog 27.2; 7: Katalog 27.3; 8: Katalog 25.3-5; 9: Katalog 17.2; 10: Katalog 27.7; 11: Katalog 27.5-6; 12: Katalog 17.3; 13: Katalog 17.1.

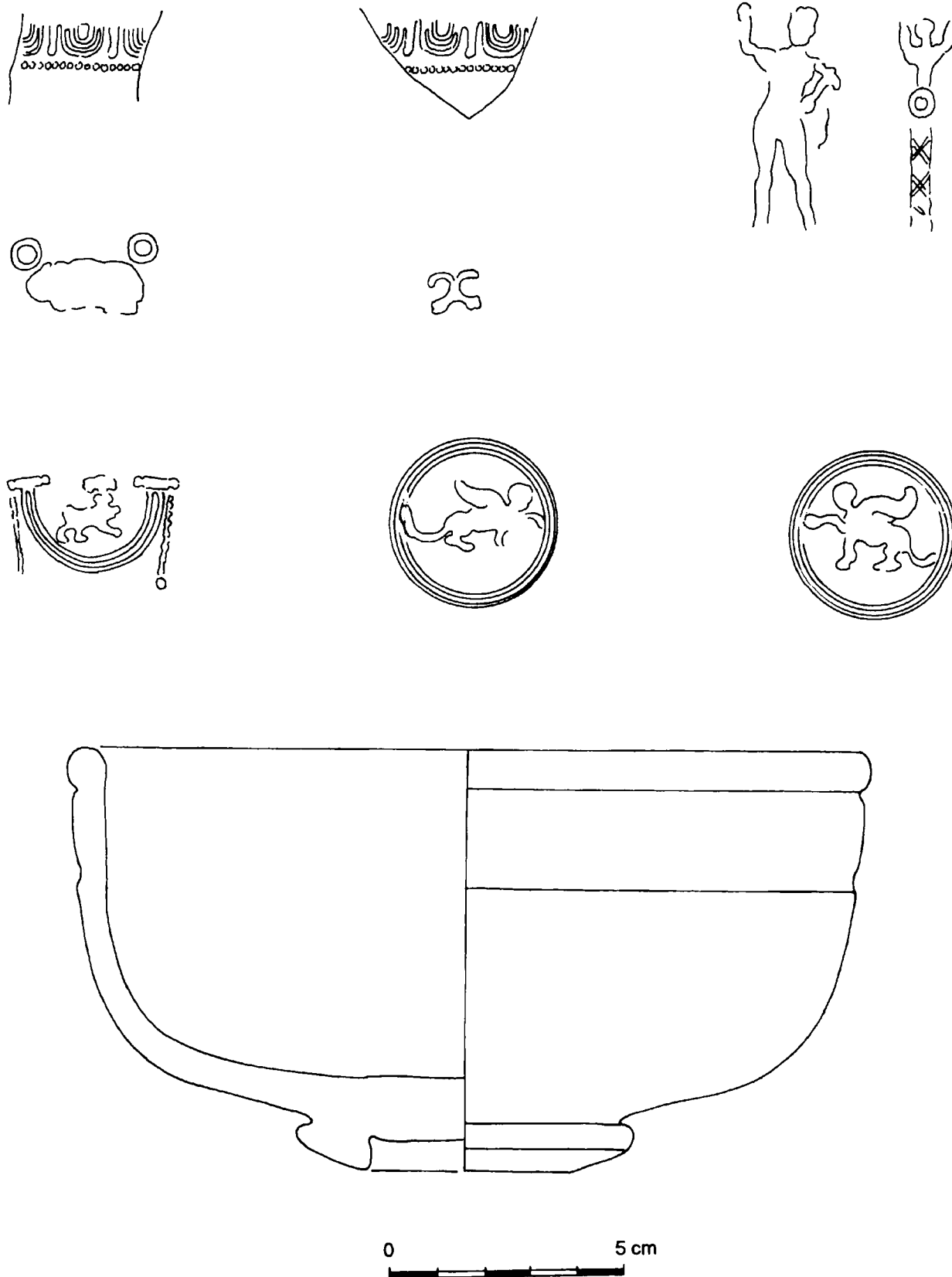
TABL. LXXII. Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 4.2-3; 2: Katalog 4.1; 3: Katalog 3.1-4; 4: Katalog 3.5; 5: Katalog 2.1; 6: Katalog 4.5; 7: Katalog 3.7; 8: Katalog 6.1; 9: Katalog 15.1; 10: Katalog 4.6.

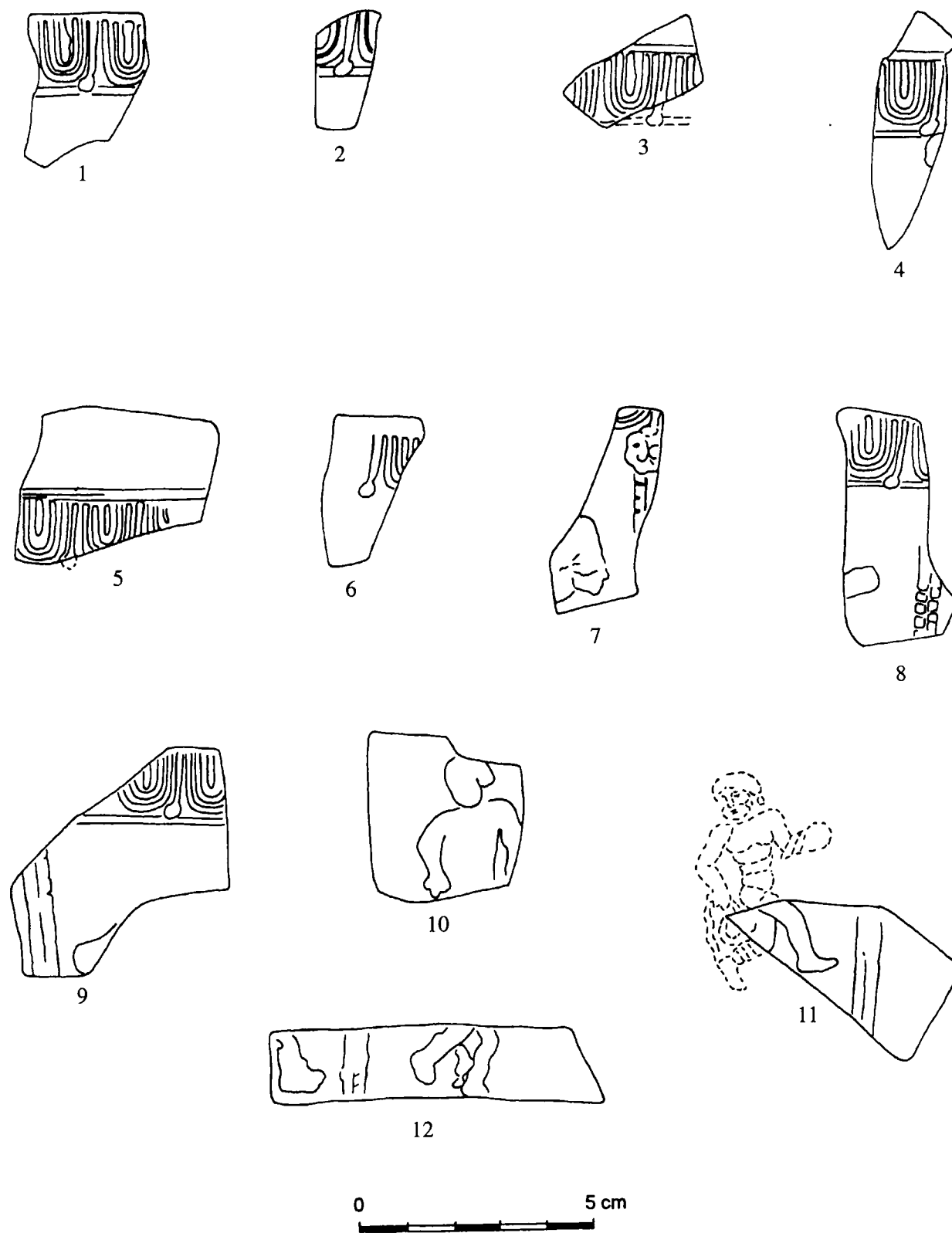
TABL. LXXIII. Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 5.1-2; 2: Katalog 19.2; 3: Katalog 19.1; 4: Katalog 16.1; 5: Katalog 13.1; 6: Katalog 5.3; 7: Katalog 19.3; 8: Katalog 5.4.

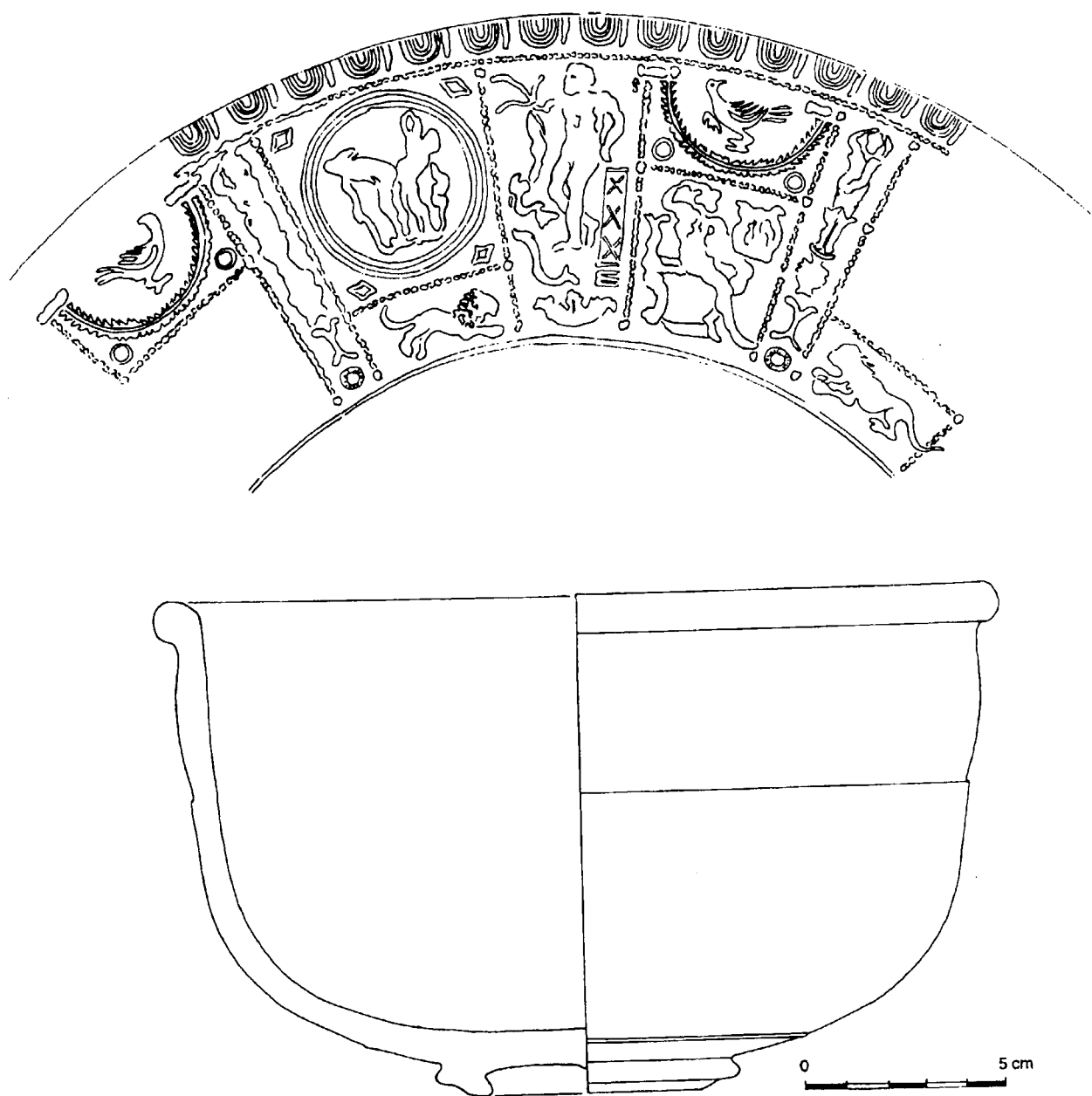
TABL. LXXIV. Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1. 1, 4: Katalog 9.1-5; 2: Katalog 9.6-7; 6: Katalog 8.1. Witaszewice, woj. łódzkie, stan. 1. 3: Katalog 2.14; 5: Katalog 2.18; 7: Katalog 2.16; 8: Katalog 2.15.

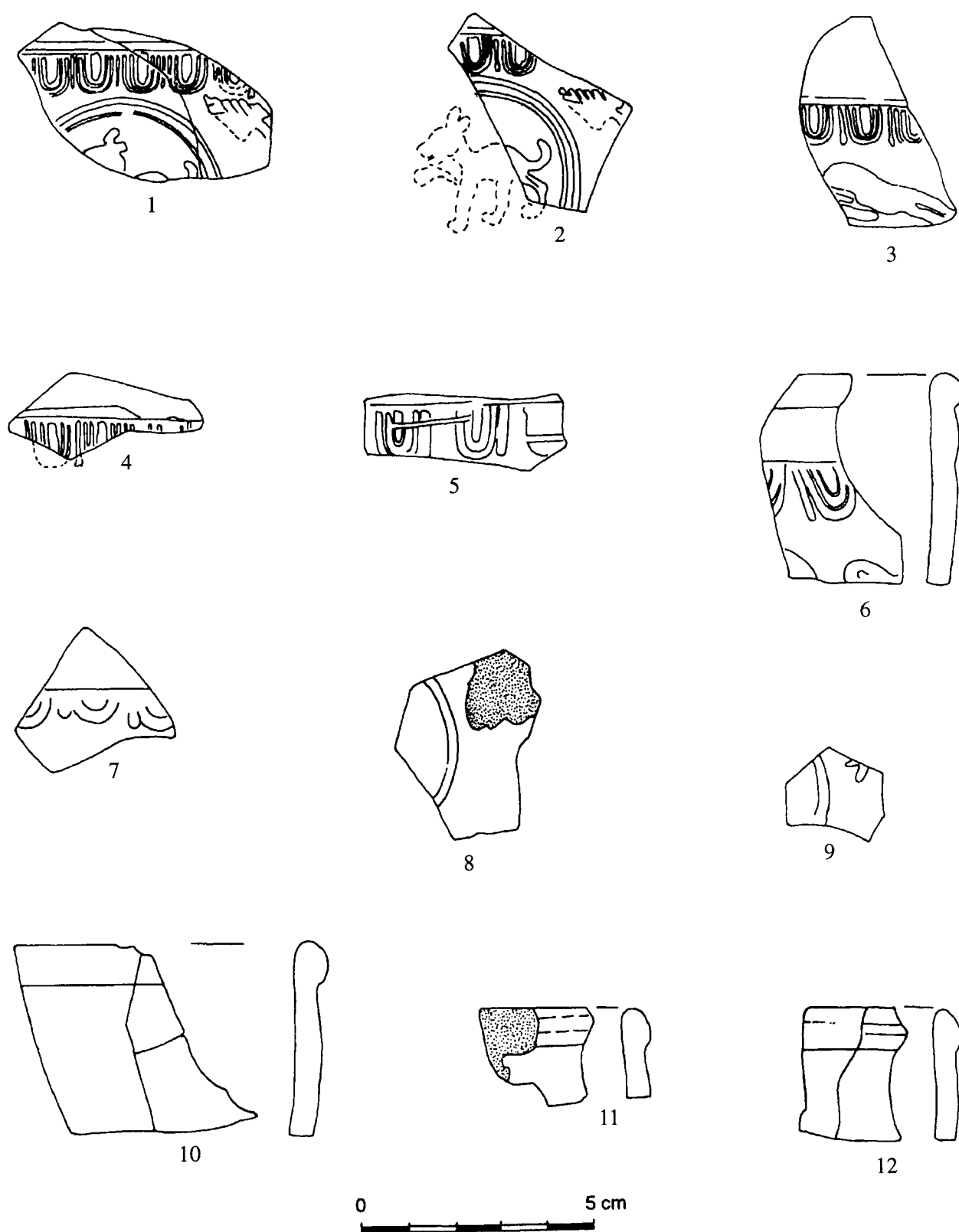
TABL. LXXV. Witaszewice, woj. łódzkie, stan. 1. Katalog 1.1-30.

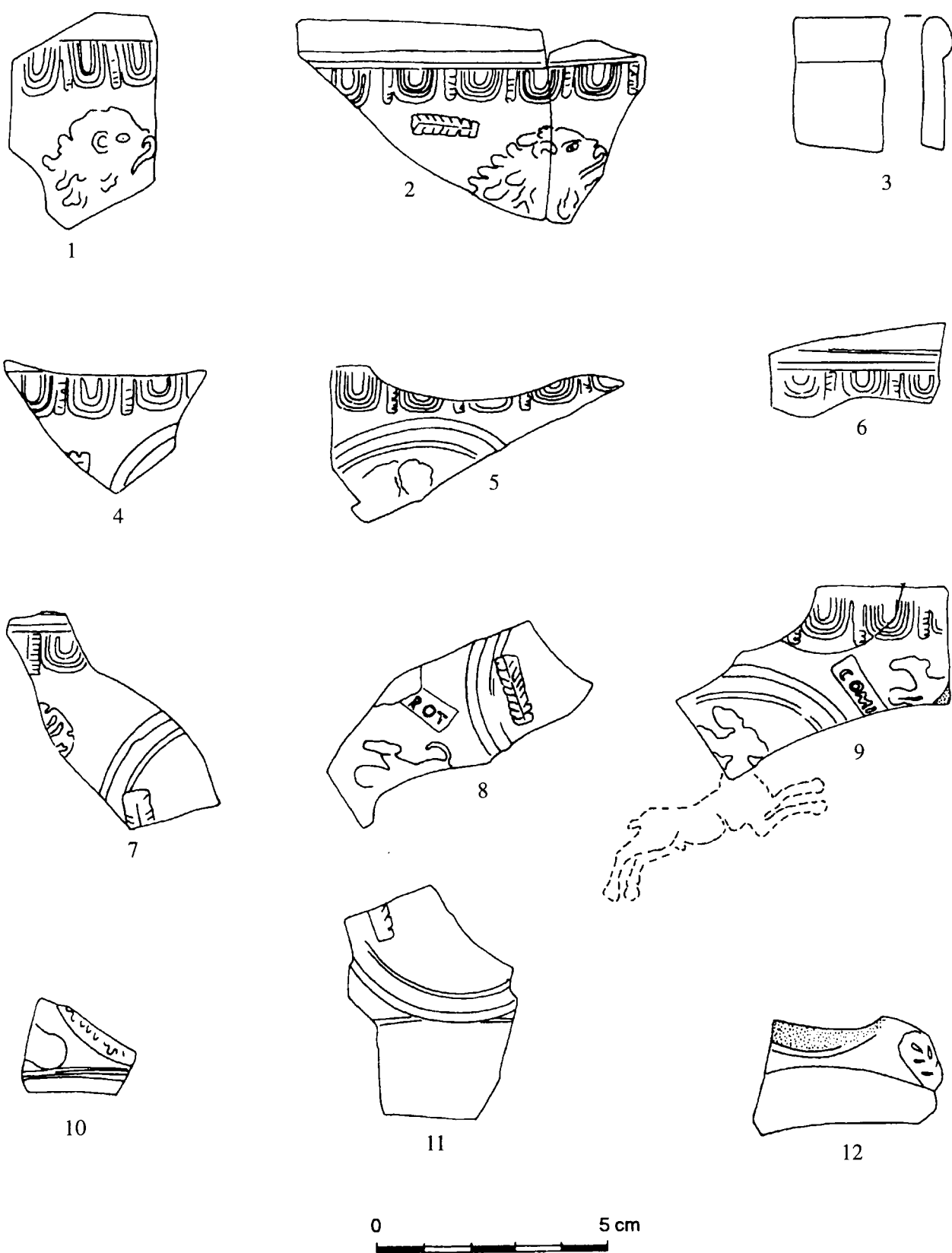
TABL. LXXVI. Witaszewice, woj. łódzkie, stan. 1. 1-6: Katalog 2.1-6; 7: Katalog 2.9; 8-9: Katalog 2.7-8; 10-12: Katalog 2.10-12.

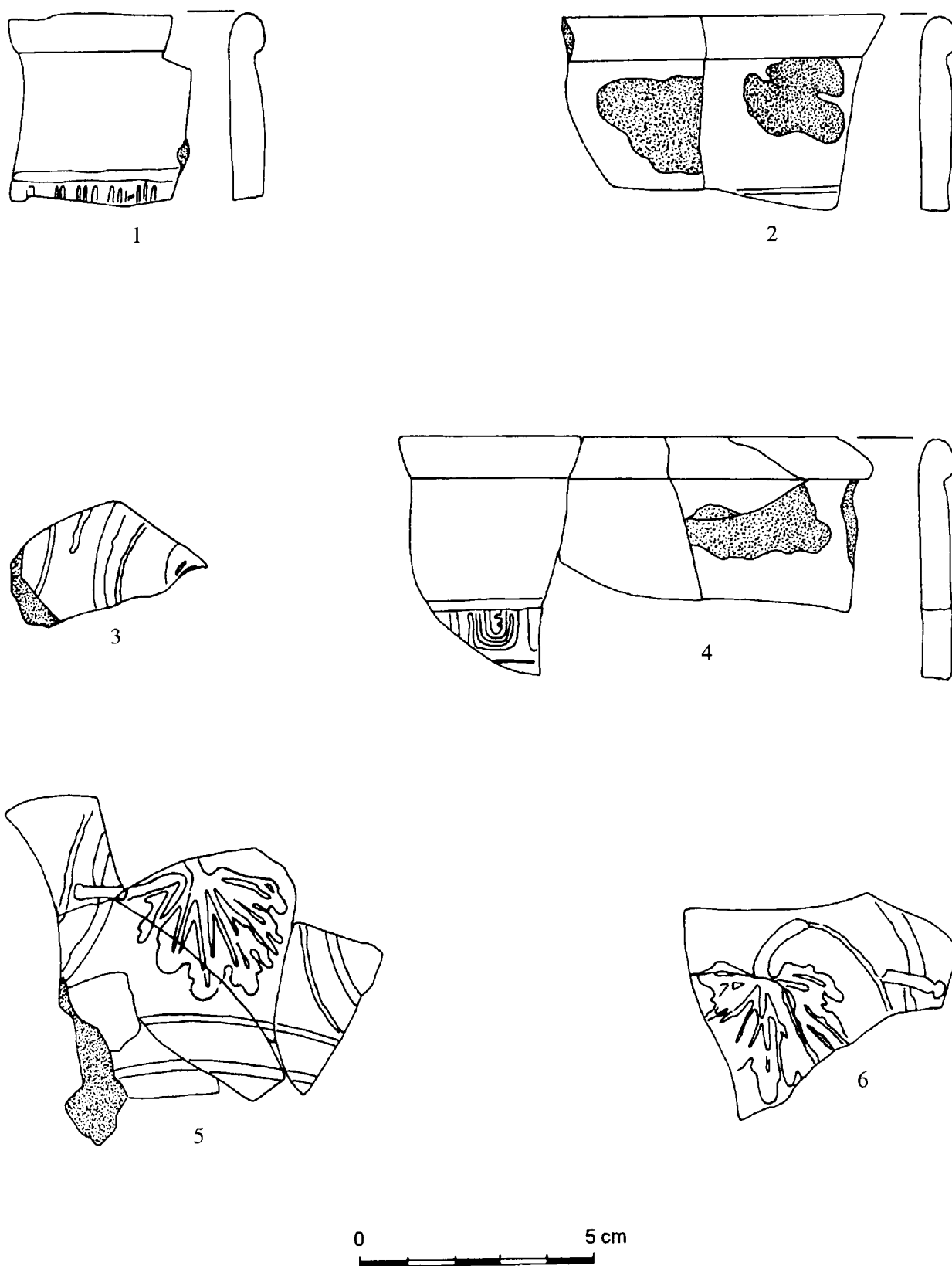
TABL. LXXVII. Weklice, woj. warmińsko-mazurskie, stan. 7. Katalog 1.1.

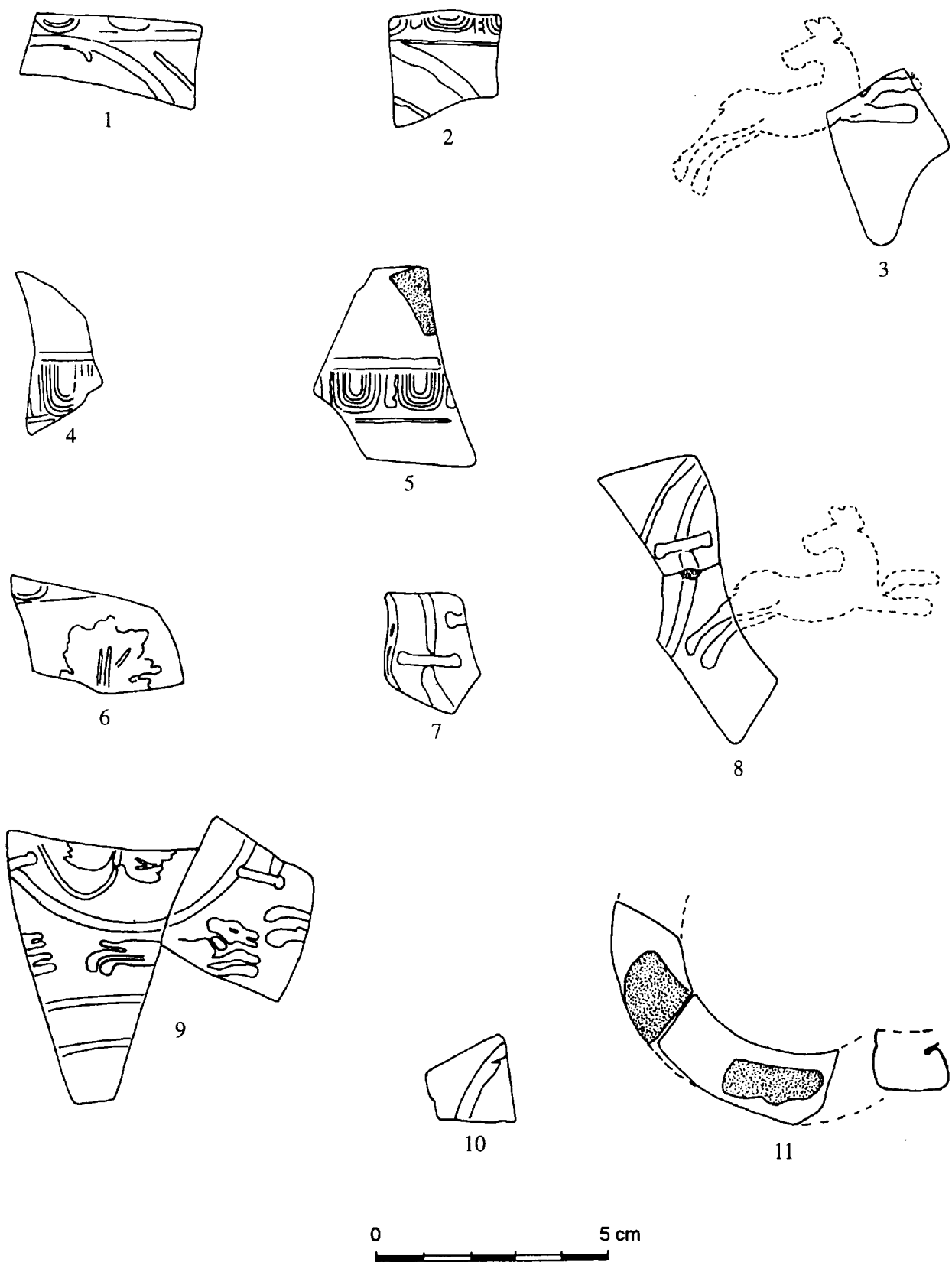
TABL. LXXVIII. Wola Błędowa, woj. łódzkie, stan. 1. 1-2: Katalog 3.1-3; 3: Katalog 7.1; 4: Katalog 7.2; 5: Katalog 7.3; 6: Katalog 6.29; 7: Katalog 5.1; 8: Katalog 4.1; 9: Katalog 4.2; 10: Katalog 6.3-5; 11-12: Katalog 6.6-8.

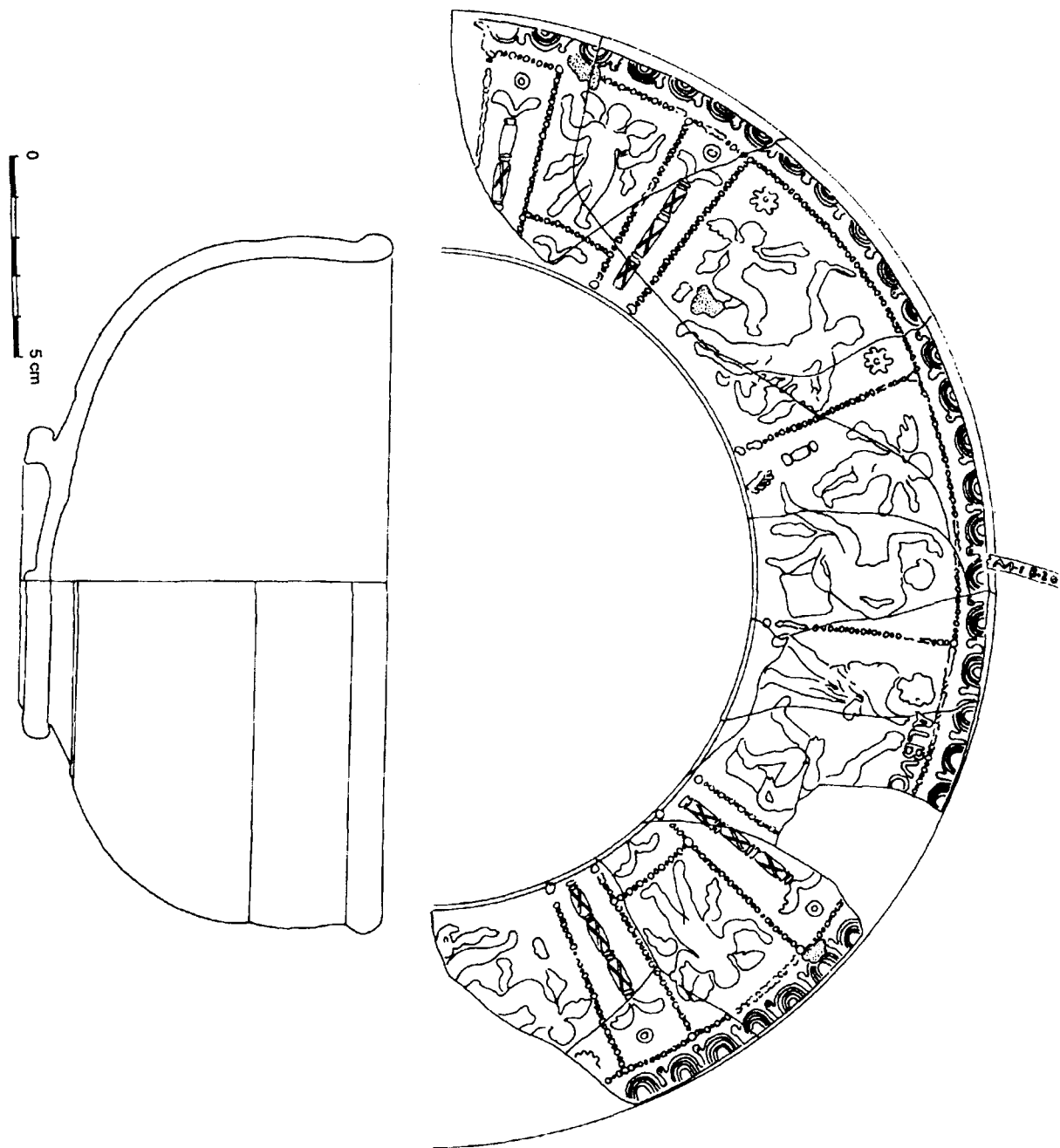
TABL. LXXIX. Wola Błędowa, woj. łódzkie, stan. 1. 1-2: Katalog 6.9-11; 3: Katalog 6.25; 4: Katalog 6.12; 5: Katalog 6.28; 6: Katalog 6.13; 7: Katalog 6.27; 8: Katalog 6.1; 9: Katalog 6.2; 10: Katalog 6.26; 11: Katalog 6.14; 12: Katalog 5.2.

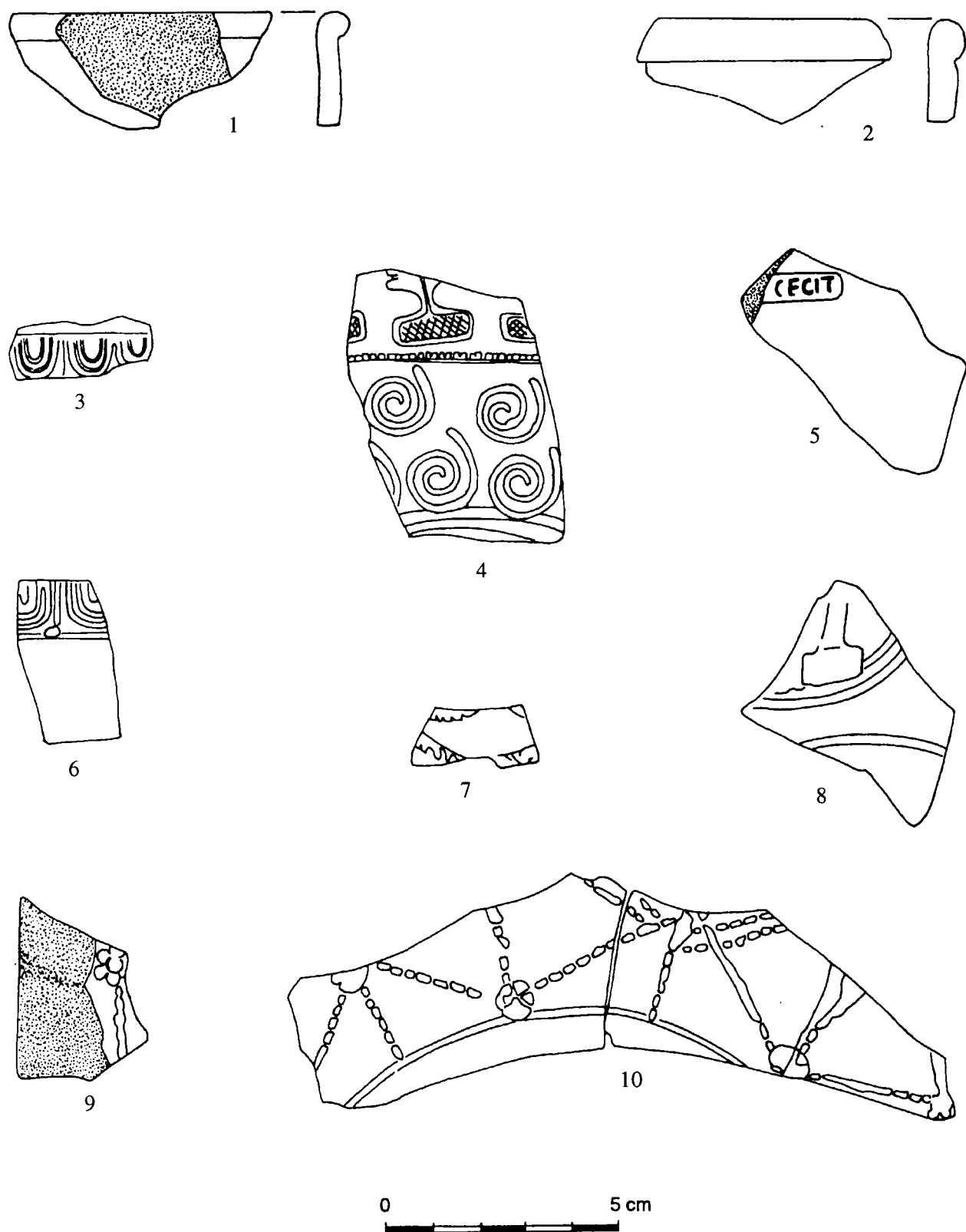
TABL. LXXX. Wola Łobudzka, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 3.8; 2: Katalog 3.6-7; 3: Katalog 2.7; 4: Katalog 3.1-5; 5: Katalog 3.13-18; 6: Katalog 2.3-4.

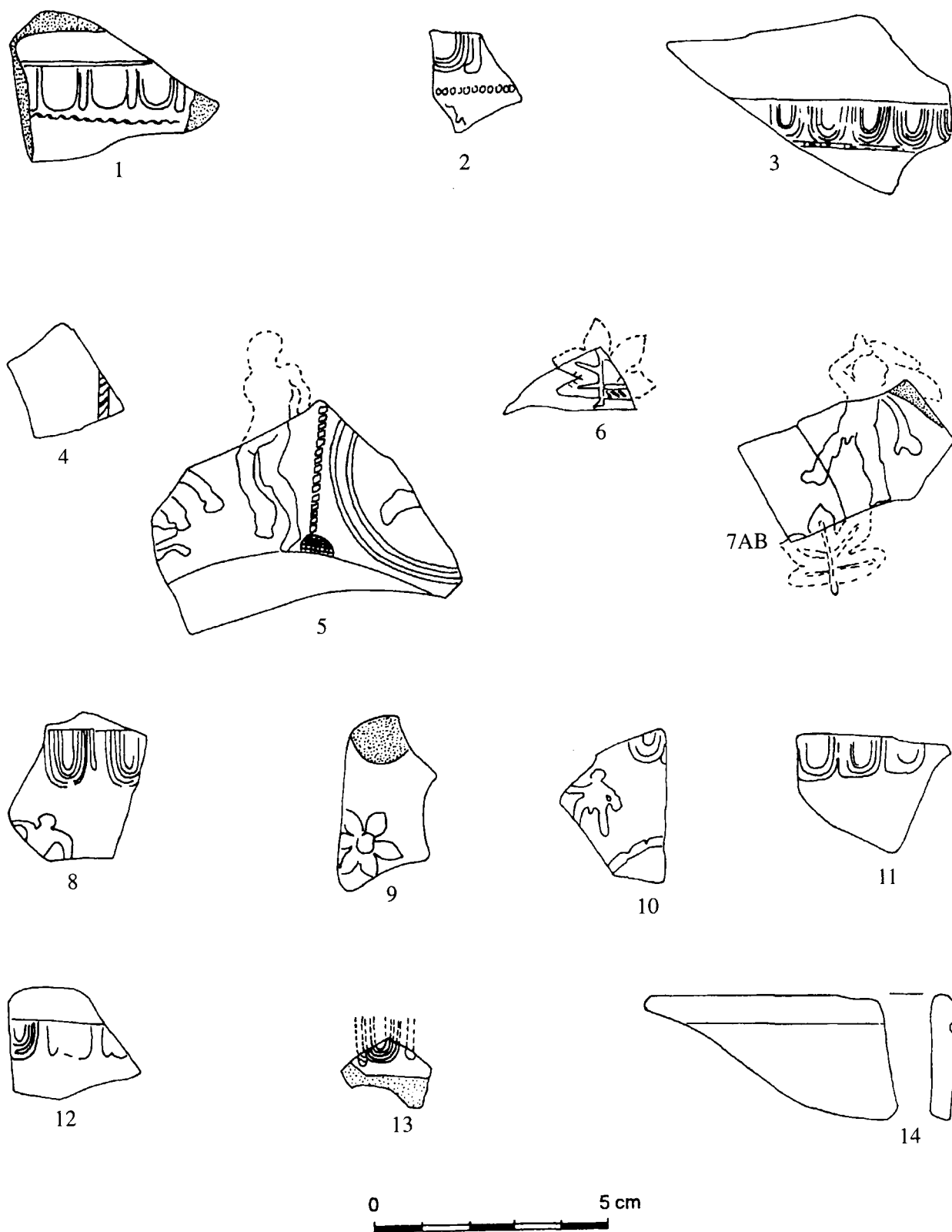
TABL. LXXXI. Wola Łobudzka, woj. łódzkie, stan. 1. 1-2: Katalog 3.10-11; 3: Katalog 3.21; 4: Katalog 3.9; 5: Katalog 2.1; 6: Katalog 3.12; 7: Katalog 3.22; 8: Katalog 2.5-6; 9: Katalog 3.19-20; 10: Katalog 3.23; 11: Katalog 3.24-25.

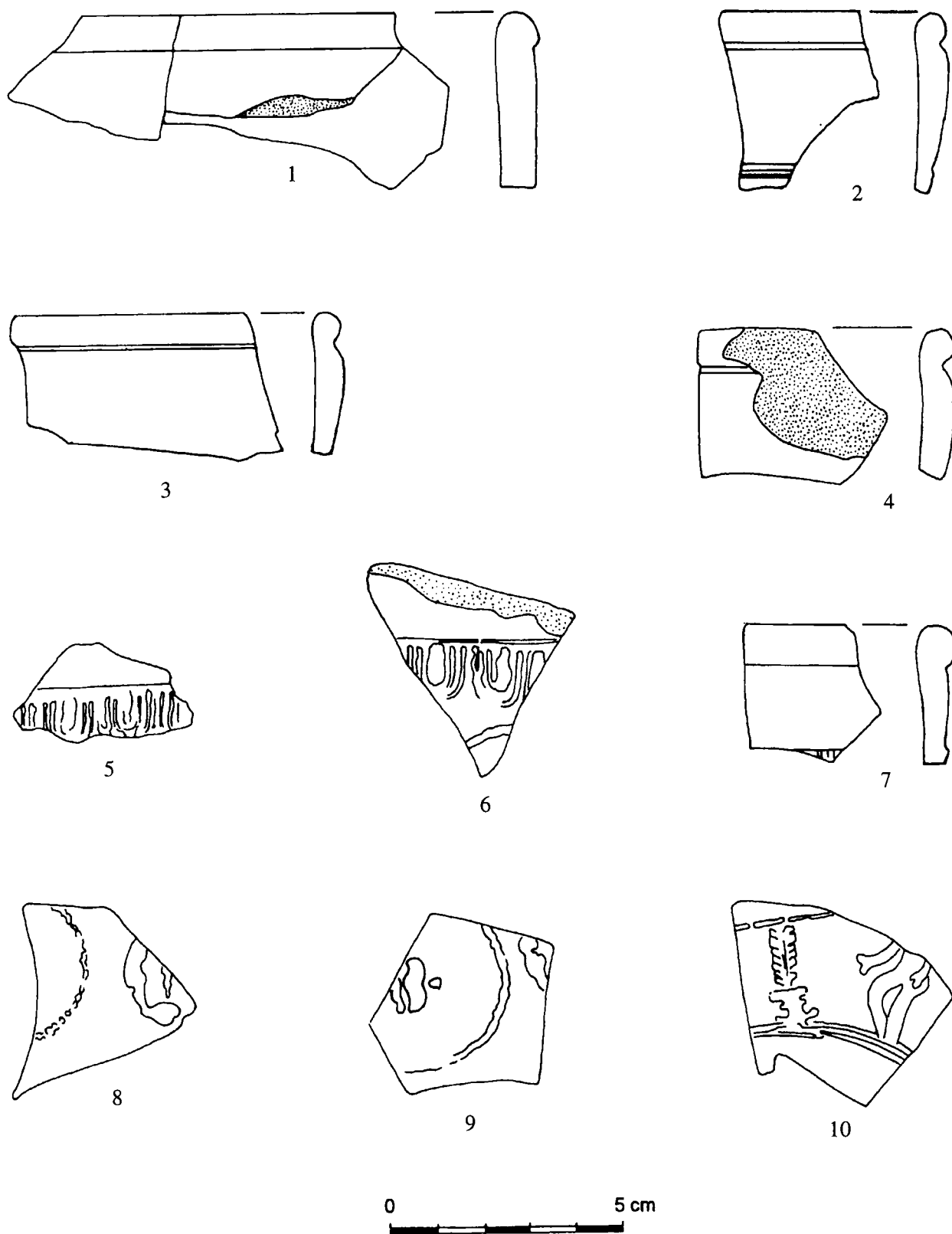
TABL. LXXXII. Wymysłowo, woj. wielkopolskie. Katalog 1.1-21.

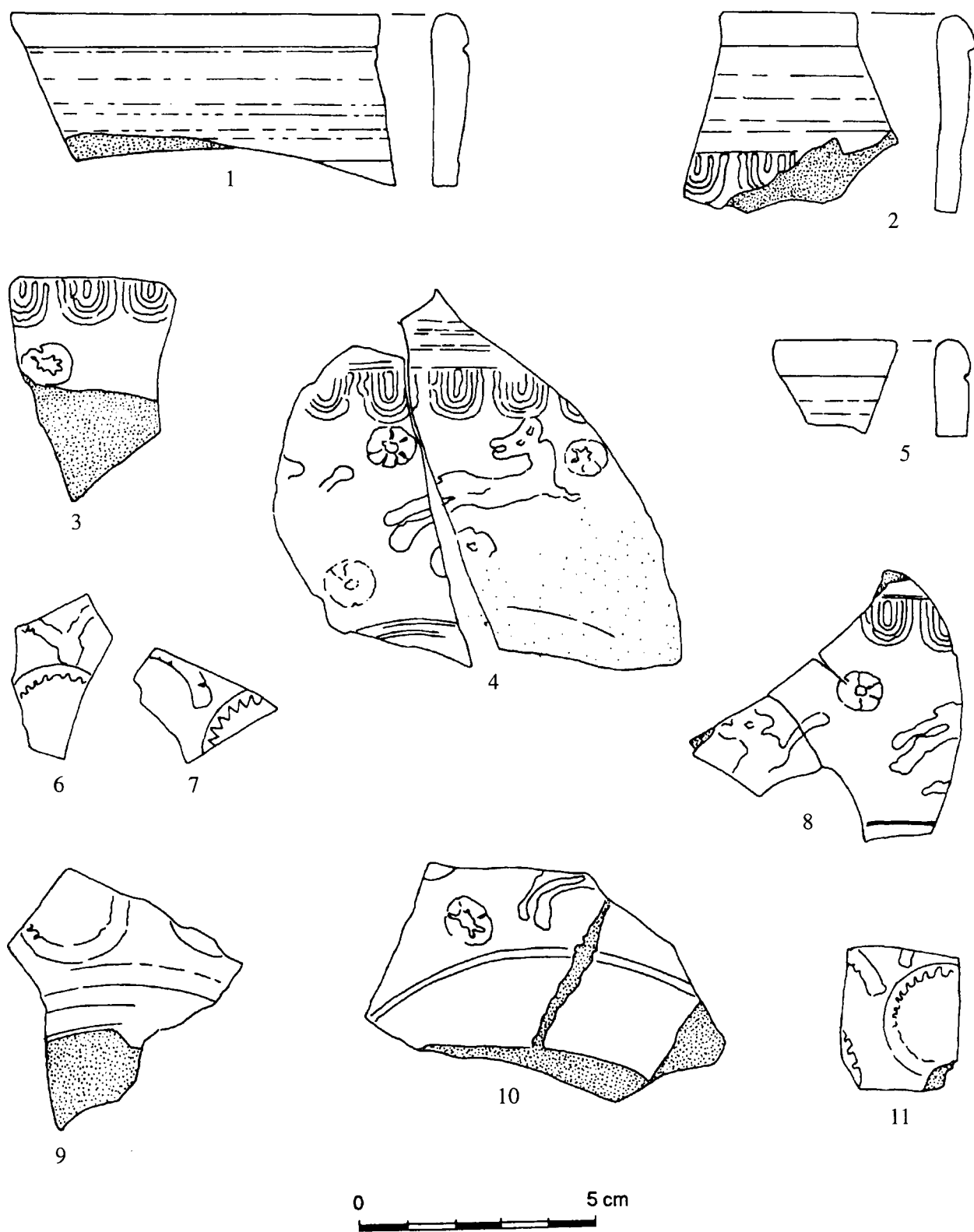
TABL. LXXXIII. Wymysłowo, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 2.1; 2: Katalog 6.3-6; 3: Katalog 5.1; 4: Katalog 2.2; 5: Katalog 6.2; 6: Katalog 3.1; 7: Katalog 4.1; 8: Katalog 6.1; 9: Katalog 7.4; 10: Katalog 7.1-3.

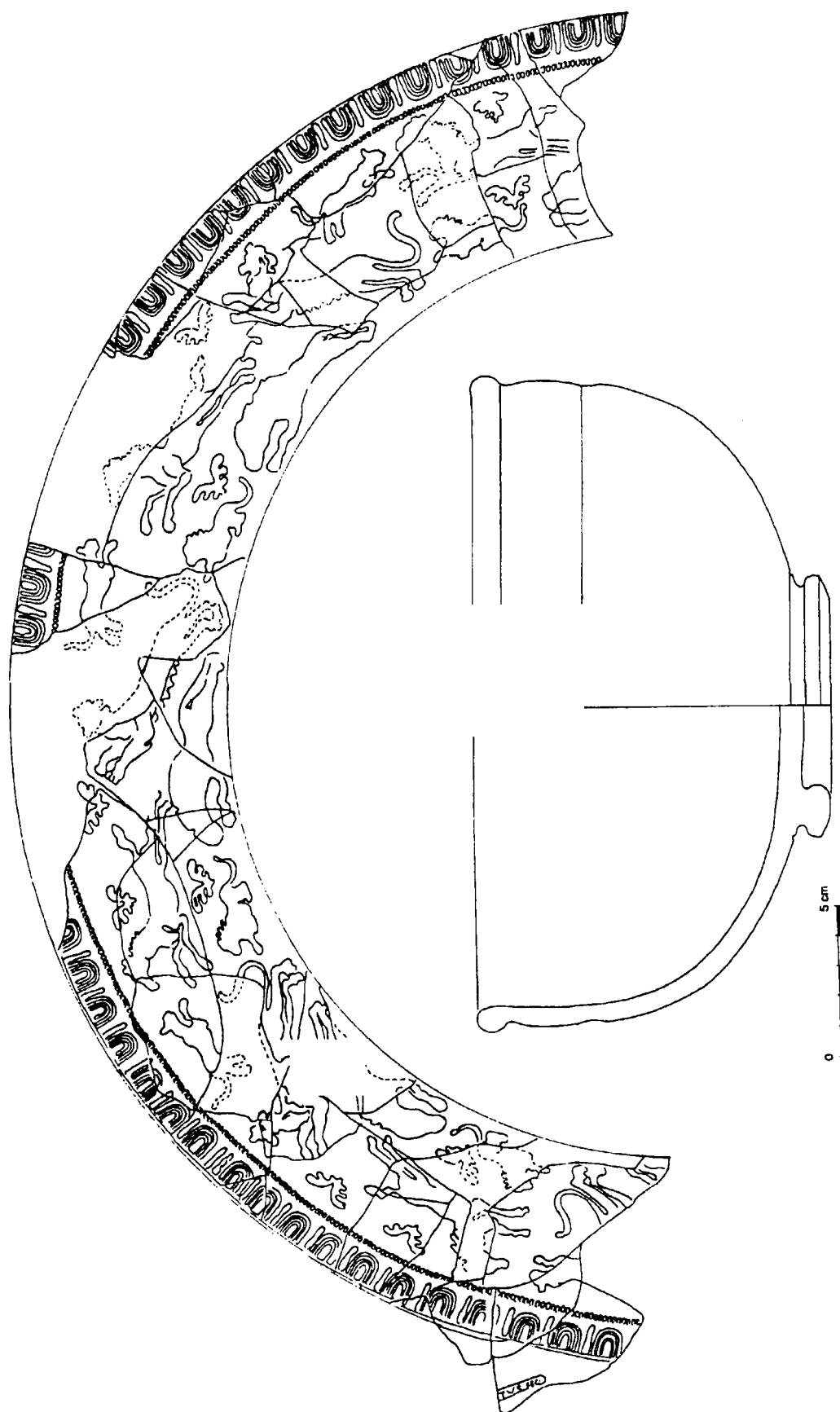
TABL. LXXXIV. Zadowice, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 17.1; 2: Katalog 38.1; 3: Katalog 2.1; 4: Katalog 13.1; 5: Katalog 21.1; 6: Katalog 18.1; 7A: Katalog 30.1; 7B: Katalog 14.1; 8: Katalog 23.1; 9: Katalog 16.1; 10: Katalog 17.2; 11: Katalog 23.2; 12: Katalog 4.1; 13: Katalog 32.1; 14: Katalog 25.1.

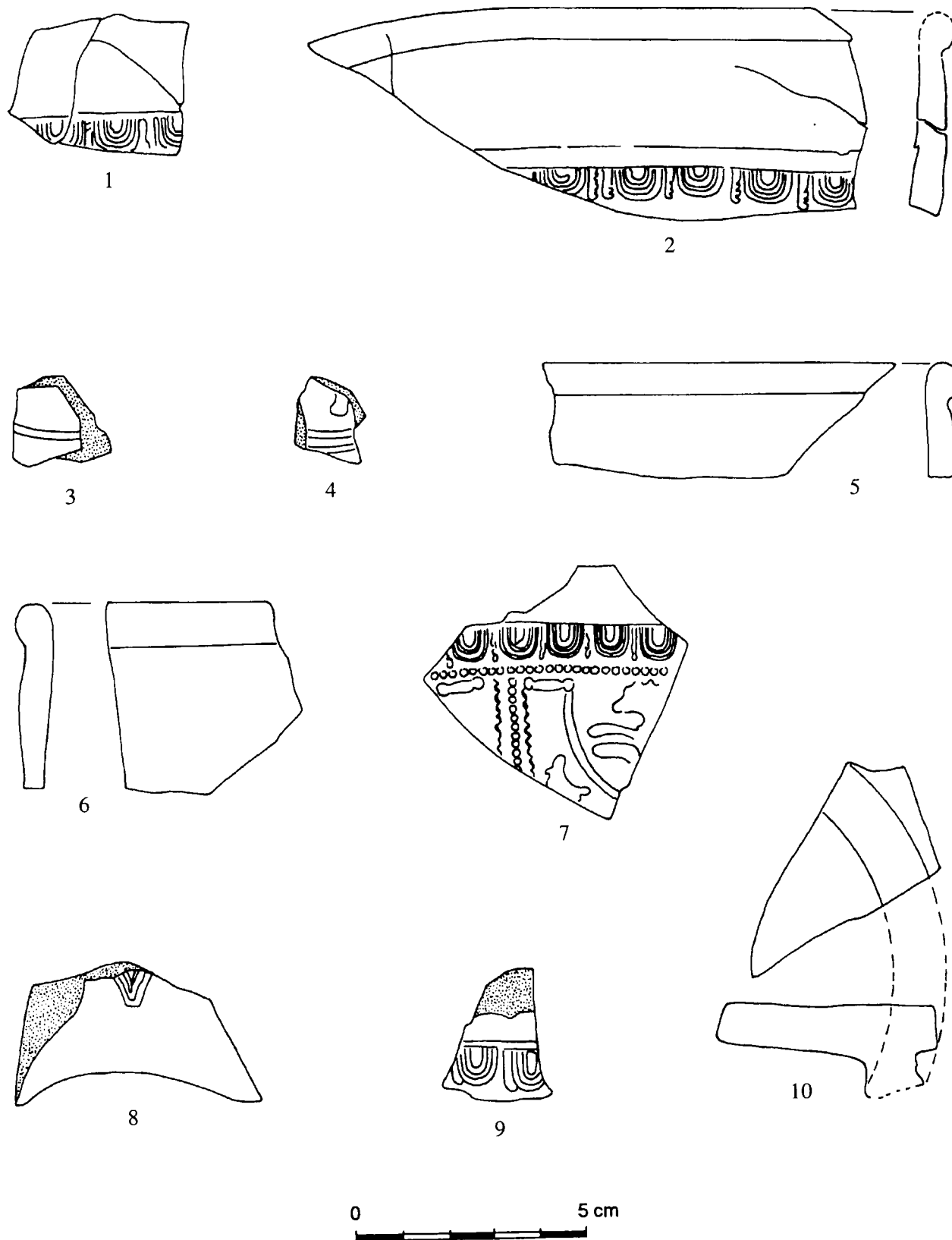
TABL. LXXXV. Zadowice, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 7.1-3; 2: Katalog 15.1; 3: Katalog 22.1; 4: Katalog 29.1; 5: Katalog 36.1; 6: Katalog 10.1; 7: Katalog 28.1; 8: Katalog 22.2; 9: Katalog 19.1; 10: Katalog 20.1.

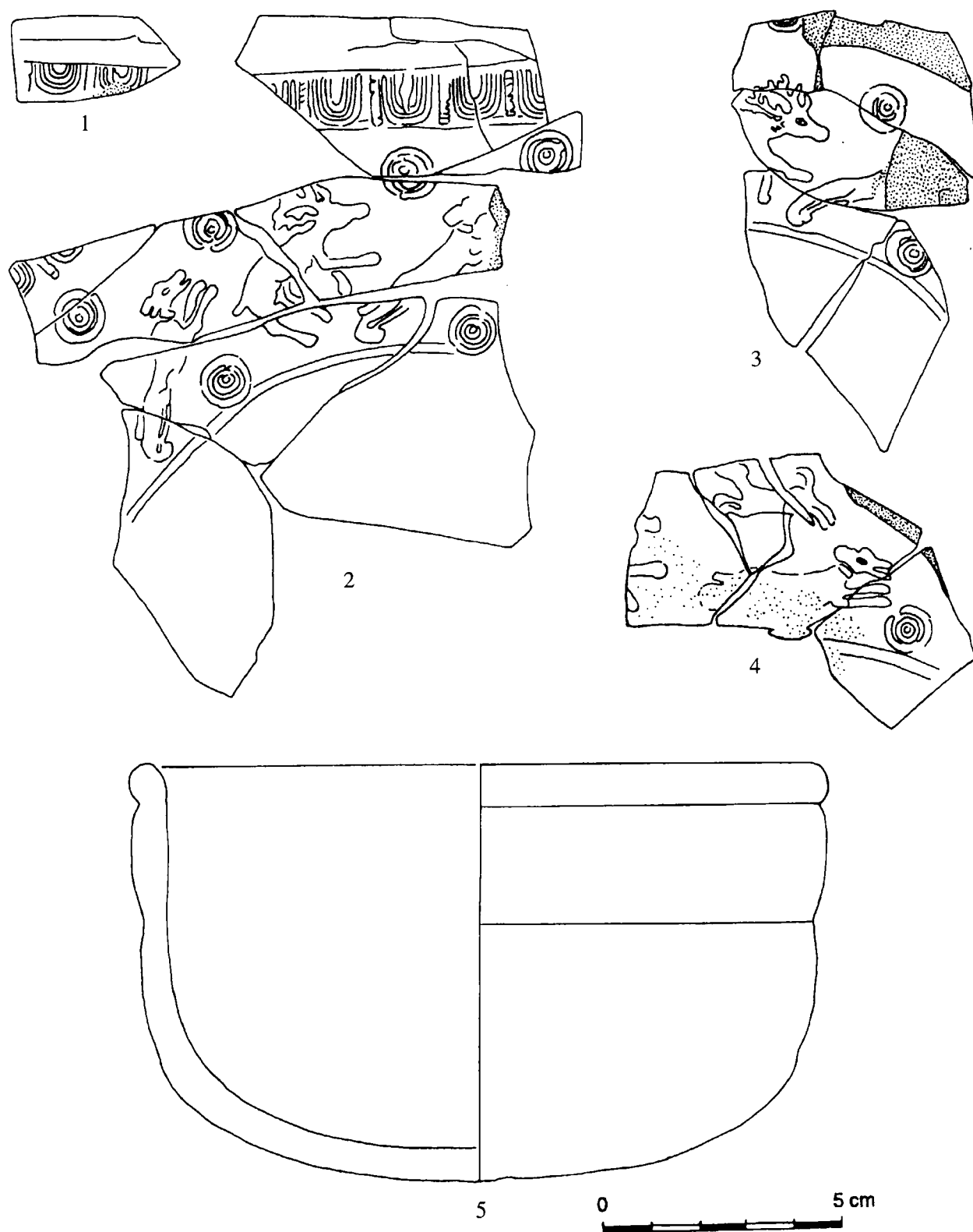
TABL. LXXXVI. Zadowice, woj. wielkopolskie, stan. 1. 1: Katalog 5.1; 2: Katalog 35.1; 3: Katalog 12.1-2; 4: Katalog 5.2-5; 5: Katalog 8.1; 6: Katalog 33.1; 7: Katalog 9.1; 8: Katalog 5.2-5; 9: Katalog 37.2; 10: Katalog 5.6; 11: Katalog 37.1.

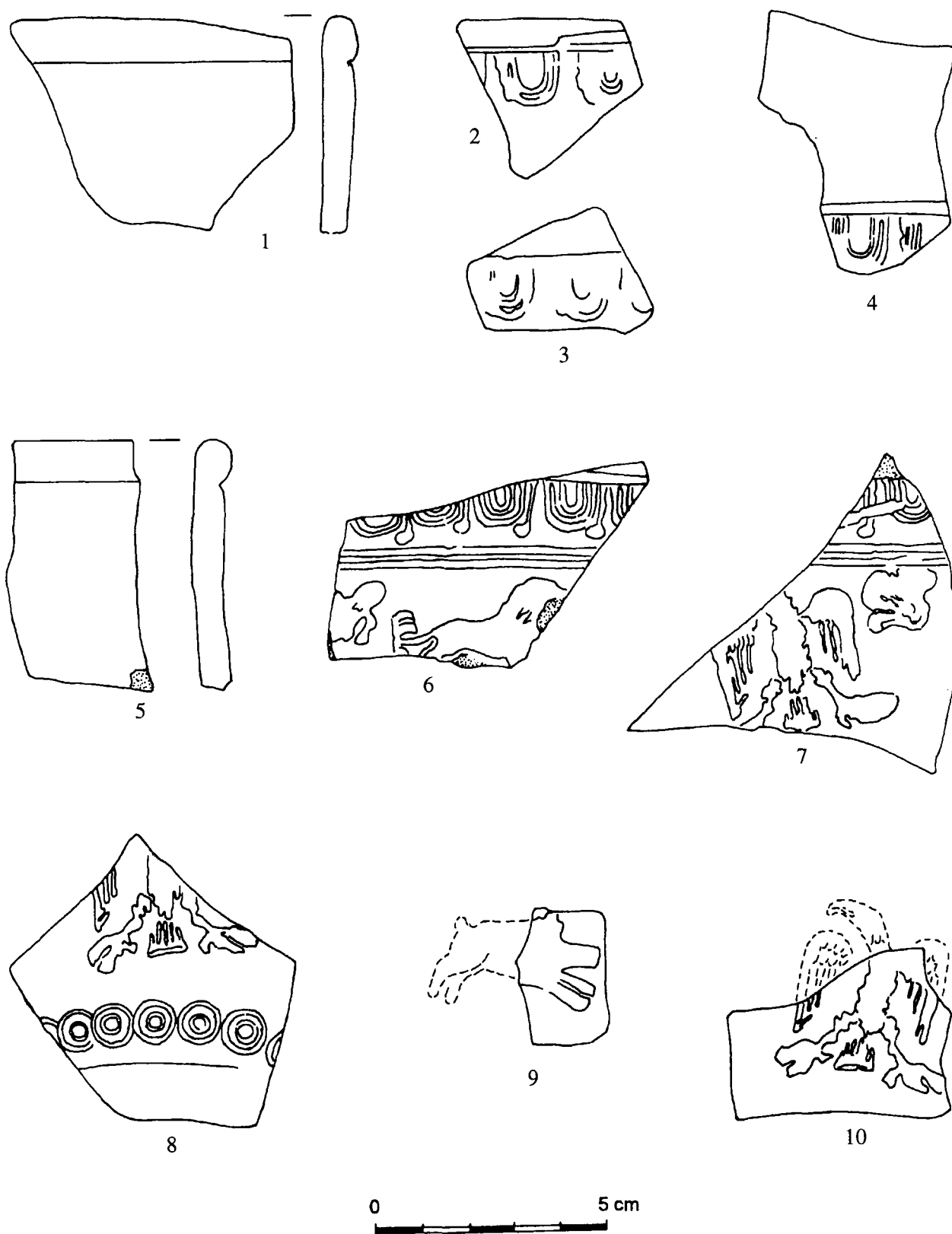
TABL. LXXXVII. Zapowiednia, wielkopolskie, stan. 5. Katalog 1.1-8.

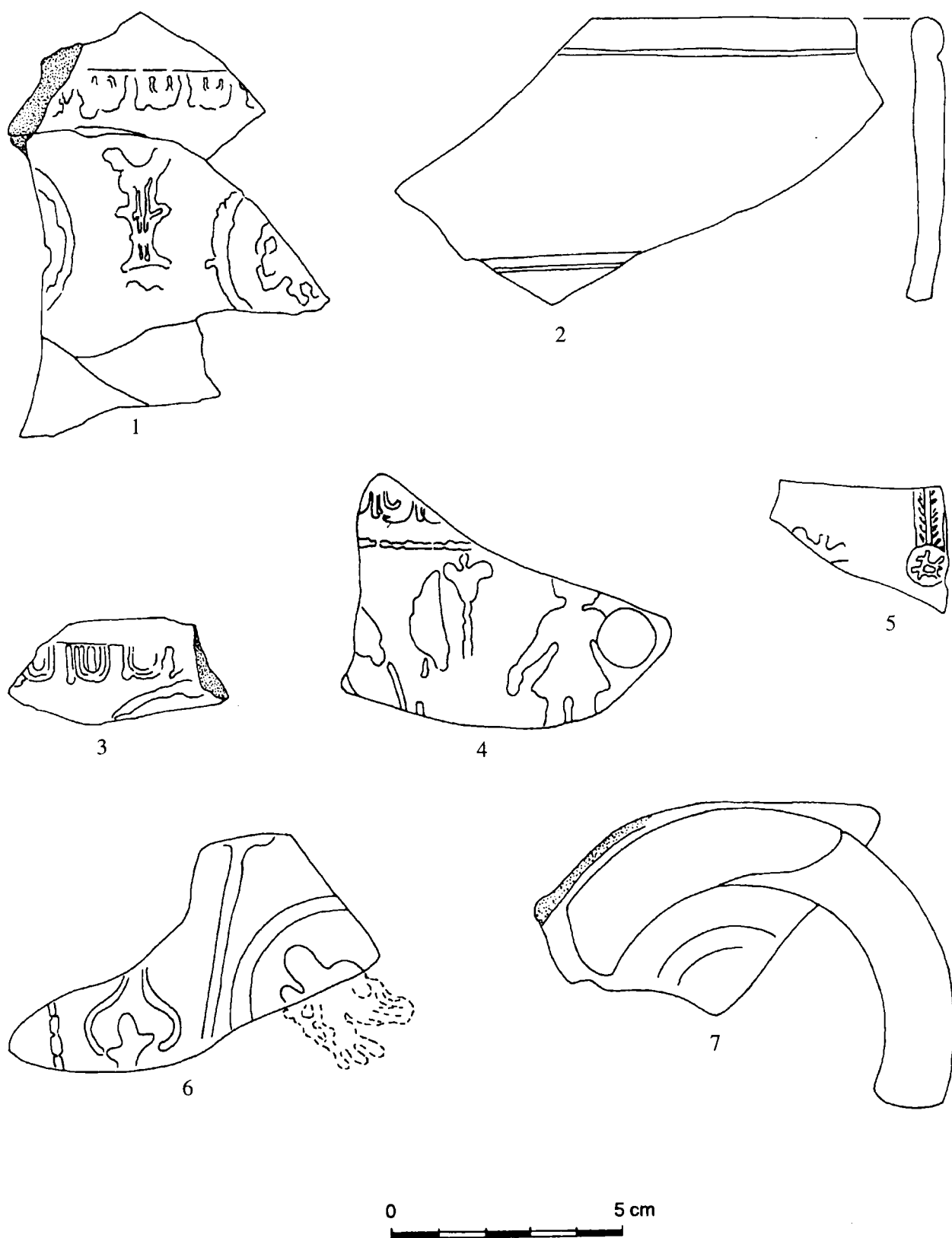
TABL. LXXXVIII. Zapowiednia, woj. wielkopolskie, stan. 5. 1-2, 5: Katalog 5.1-30; 3: Katalog 2.1; 4: Katalog 3.1; 6: Katalog 1.81; 7: Katalog 6.1; 8: Katalog 7.1; 9: Katalog 4.2; 10: Katalog 4.1.

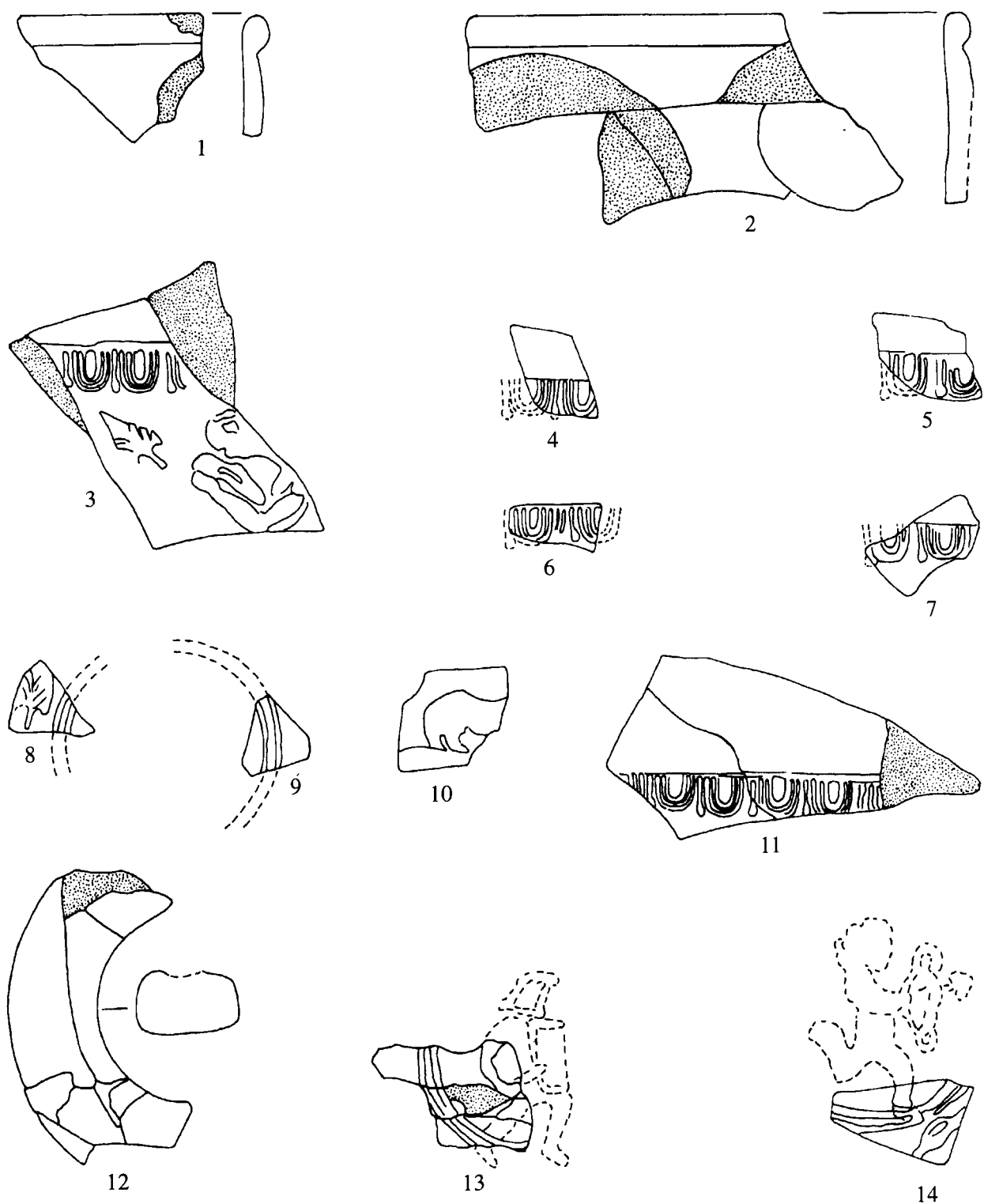
TABL. LXXXIX. Zapowiednia, woj. wielkopolskie, stan. 5. 1-5: Katalog 5.1-30.

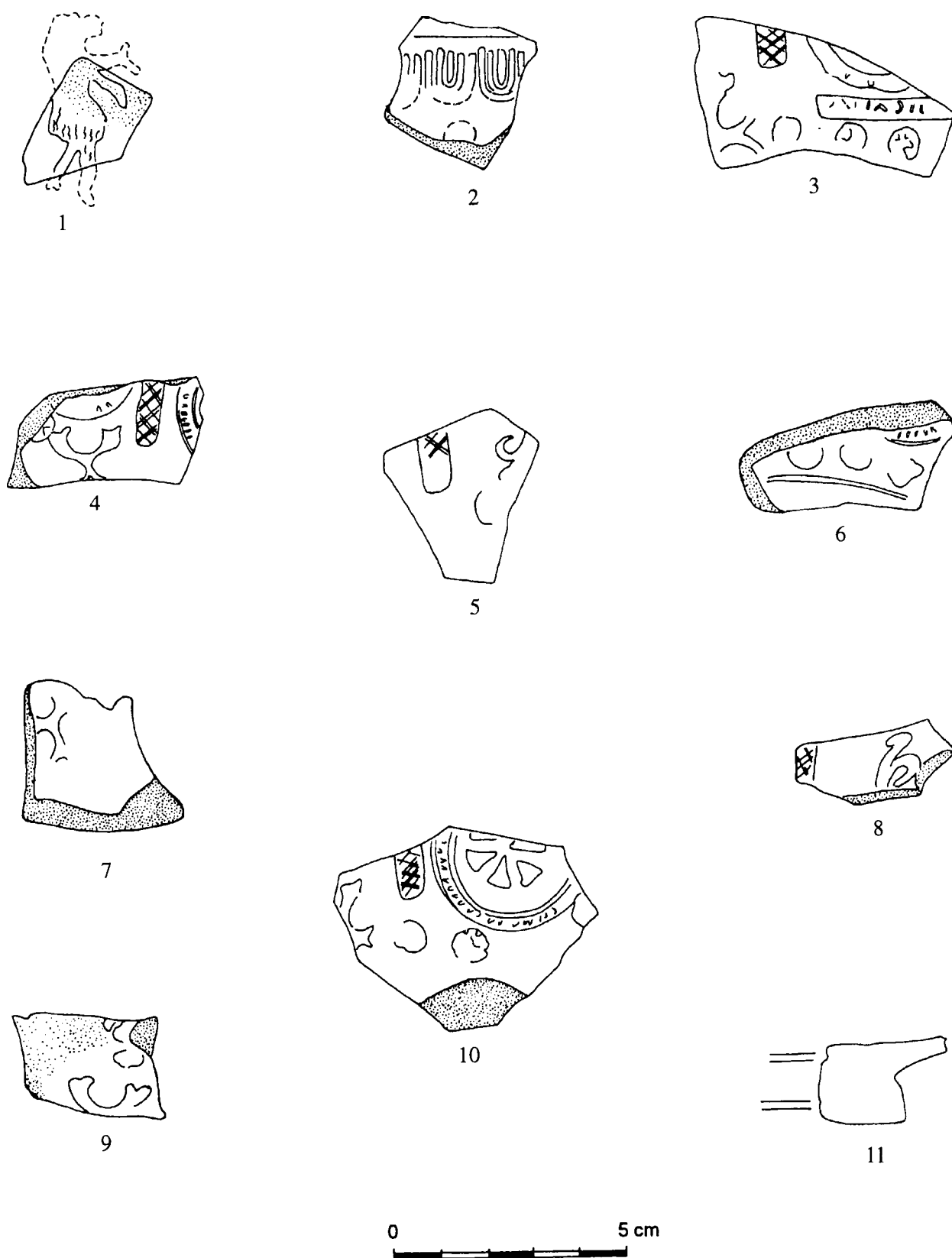
TABL. XC. Zalew, woj. łódzkie, stan. 1. 1: Katalog 1.2; 2: Katalog 2.1; 3: Katalog 2.2; 4: Katalog 1.1. Zawada, woj. świętokrzyskie, stan. 1. 5: Katalog 2.1; 6: Katalog 1.1; 7-8, 10: Katalog 1.2-3; 9: Katalog 1.4.

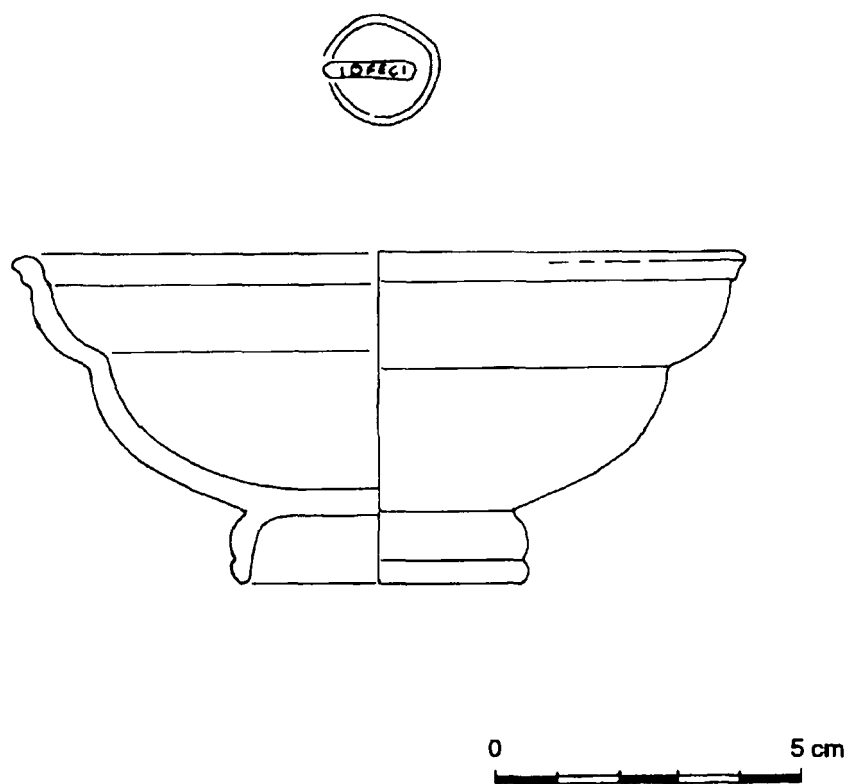
TABL. XCI. Zgierz Boruta, woj. łódzkie, stan. 1. 2: Katalog 1.1; 5: Katalog 1.2. Zgierz Chełmy, woj. łódzkie, stan. 3. 1: Katalog 1.1-5; 3: Katalog 1.6. Zimotki, woj. wielkopolskie, stan. 1. 4: Katalog 1.1; 6: Katalog 1.2; 7: Katalog 1.3-5.

TABL. XCII. Żdżarów, woj. mazowieckie, stan. 1. 1-2: Katalog 5.20-24; 3: 5.8-11; 4-7, 11: Katalog 5.1-7; 8-9: Katalog 5.12-13; 10: Katalog 5.19; 12: Katalog 5.25-45; 15: Katalog 15-18; 14: Katalog 5.14.

TABL. XCIII. Żdżarów, woj. mazowieckie, stan. 1. 1: Katalog 1.1; 2: Katalog 2.1; 3: Katalog 2.2; 4: Katalog 2.3; 5: Katalog 2.4; 6: Katalog 2.5; 7: Katalog 2.6; 8: Katalog 4.3; 9: Katalog 4.2; 10: Katalog 4.1; 11: Katalog 4.4-5.

TABL. XCIV. Żerków, woj. wielkopolskie. Katalog 1.1.

10 F E C I

1

ALBVC

2

TAKTIZI

3

IV AVLA 2

4

TVS FFC

5

AVLA 2

6

TVS FFC

7

IMANN

8

ICIFC

9

EL 2

10

EFZAZI

11

CERIALI

12

AVLA 2

13

IT

14

IRMVS

15

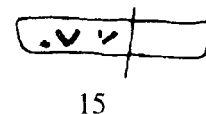
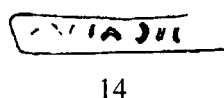
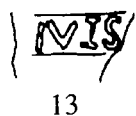
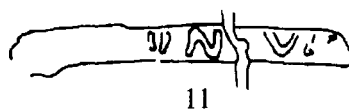
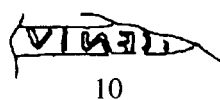
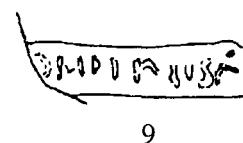
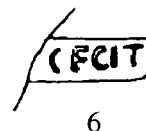
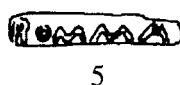
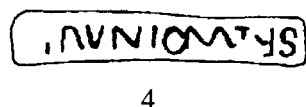
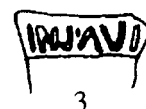
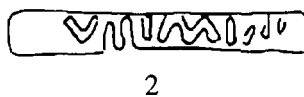
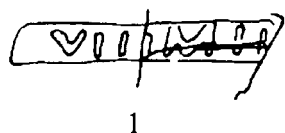
FIRMVS

16

IVAV

17

TABL. XCV. Stemple imienne. La Graufesenque. Bio - 1: Żerków, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 1.1). Lezoux. Albucius - 2: Wymysłowo, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 1.1-21); Cinnamus - 3: Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1 (Katalog 3.10); Cinnamus - 8: Gąbinek, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 2 (Katalog 1.1-42); Casurius - 4: Lachmirowice, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1 (Katalog 1.1-10); Ianuaris 2 - 5: Piwonice, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 3.1); Osbimanus (Osbus) - 6: Wymysłowo, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 1.1-21); Titus - 7: Zapowiednia, woj. wielkopolskie, stan. 5 (Katalog 1.1-81); ICIFC - 9: Kietrz, woj. opolskie, stan. 7 (Katalog 5.4). Rheinzabern. Belsus I - 10: Biała, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 2.1-21); Belsus II - 11: Odry, woj. pomorskie, stan. 1 (Katalog 1.1); Cerialis IV - 13: Kietrz, woj. opolskie, stan. 1 (Katalog 1.4-10); Cerialis V - 12: Przyrownica, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 1.1 i 4.8); Cerialis V - 14: Rybno, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 1.1); Firmus I - 15: Konin, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 9.7); Firmus I - 16: Spicymierz, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 3.1-4); Pupus - 17: Kietrz, woj. opolskie, stan. 7 (Katalog 3.11).

TABL. XCVI. Stemple imienne. Rheinzabern. Primitivus I - 1: Drochlin, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 15.58 i 15.91-93); Primitivus I - 2: Lisów, woj. świętokrzyskie, stan. 3 (Katalog 1.1); Secundinus (Avitus) - 3: Opatów, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 59.3); Secundinus i Avitus - 4: Leśno, woj. pomorskie, stan. 1 (Katalog 1.1). Westerndorf. Ammo - 5: Krusza Zamkowa, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 3 (Katalog 1.2); Bellus - 6: Wymysłowo, woj. wielkopolskie, stan. 1 (Katalog 6.2); Comitialis - 7: Wola Błędowa, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 6.2); Comitialis - 9: Opatów, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 40.1); Cссерот - 8: Wola Błędowa, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 6.1); Helenius - 11: Ciosny Folwark, woj. łódzkie, stan. 3 (Katalog 1.1-60); 10: Opatów, woj. śląskie, stan. 1 (Katalog 12.1); Ripanus (Repanus) - 12: Pludwiny, woj. łódzkie, stan. 1 (Katalog 4.1); Stabilis - 13: Ławmrowo, woj. kujawsko-pomorskie, stan. 1 (Katalog 2.1-45). Pfaffenhofen. Dicanus - 14: Żdźarów, woj. mazowieckie, stan. 1 (Katalog 2.2); Dicanus - 15: Grzybów, woj. świętokrzyskie, stan. 1 (Katalog 1-15).